Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnök

***Ügyiratszám*:**	PC/17920-64/2017.
***Tárgy*:**	Piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (3(b)/2014. piac)
***Ügyintéző*:**	dr. Choma András
***Függelékek*:**	I. függelék: BU-LRIC+ modell dokumentáció II. függelék: Fogalmak, rövidítések, szolgáltatás leírások

HATÁROZAT

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: **Elnök**) a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" megnevezésű nagykereskedelmi piac azonosítására, az érintett piacon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára jogszabályban meghatározott kötelezettségek előírására hivatalból indított eljárás során

megállapította,

hogy a fenti piacokon a következő hat elkülönült piac azonosítható:

1.a Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya településeken, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerületében (továbbiakban: **1.a számú piac**).

1.b. Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 3/2011. (IX.26.) NMHH rendelet (a továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3.[1] pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52,

[1] A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a Hatóság www.nmhh.hu honlapján az „NMHH a szakmáért", „Azonosítógazdálkodás", „Azonosítónyilvántartások", „Körzetszámokhoz tartozó települések" rovatban.

53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területein az 1.a piac részeként azonosított települések és fővárosi kerületek kivételével (továbbiakban: **1.b számú piac**).

2.a Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátonyterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás településeken (továbbiakban: **2.a számú piac**).

2.b Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területein a 2.a piac részeként azonosított települések kivételével (továbbiakban: **2.b számú piac**).

3.a Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés településeken (továbbiakban: **3.a számú piac**).

3.b Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29 hívószámú számozási területén a 3.a piac részeként azonosított települések kivételével (továbbiakban: **3.b számú piac**).

Az Elnök ezen érintett piacokon a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az alábbi szolgáltatókat:

Az 1.b számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cégjegyzékszáma: 01-10-041928, a továbbiakban: **Magyar Telekom**);

A 2.b számú érintett piacon az INVITEL Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhelye: 2040 Budaörs, Edison u. 4., cg: 13-10-040575, a továbbiakban: **Invitel**);

A 3.b számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Korlátolt Felelősségű Társaságot (1095 Budapest, Soroksári út 30-34. Haller Gardens. ép., cg: 01-09-366290, a továbbiakban: **UPC**)

Az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon az Elnök nem azonosított jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat. Ennek megfelelően az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozatban a „Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés" elnevezésű piacokon a Magyar Telekom, az Invitel és a UPC jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását az 1.a, 2.a és 3.a számú piacok tekintetében megszünteti.

Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra (továbbiakban külön: **Kötelezett Szolgáltató** vagy **Kötelezett**, illetve együttesen: **Kötelezett Szolgáltatók**) a jelen határozatban (a továbbiakban **jelen határozat** vagy **Határozat**) az I. pontban meghatározott kötelezettségeket írja elő.

Az Elnök az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon a HF/56-13/2011. számú határozatban korábban kirótt kötelezettségek alkalmazását a II. pontban foglaltak szerint megszünteti.

I.

A) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozatában kirótt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 102-103. §-a szerinti „átláthatóság" kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A.1. Referenciaajánlat készítésével és közzétételével kapcsolatos kötelezettség

A Kötelezett Szolgáltató az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében köteles jelen határozatban foglalt tartalommal referenciaajánlatot készíteni és azt a Határozat közlésétől számított 90 napon belül az Eht. 67. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek jóváhagyásra benyújtani, aki határozatában a referenciaajánlatot az Eht. 67-67/A. §-ok szerinti eljárásban hagyja jóvá vagy tartalmát megállapítja. A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlat benyújtásával egyidejűleg köteles a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában foglalt kötelezettség körében teljesítendő költségszámításoknak, illetve – amennyiben szükséges – a jelen határozat rendelkező rész I. D.4.2. a) pontjában foglalt kötelezettség körében az esetleges további kiegészítő szolgáltatások indokoltságára vonatkozó részletes műszaki indokolásnak a referenciaajánlathoz csatolt, Eht. 67. § (2) bekezdés szerinti dokumentumban való benyújtására az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének igazolásával egyidejűleg.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.4.2. a) pontjában foglalt kötelezettség körében az esetleges további kiegészítő szolgáltatások indokoltságáról és referenciaajánlatban történő szerepeltetéséről az Elnök az Eht. 67-67/A §-ok szerinti referenciaajánlat jóváhagyása iránti eljárásban hozott határozatában dönt.

E kötelezettségének a Kötelezett Szolgáltató az Elnök által a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása" elnevezésű, 3(a) számú piacra vonatkozó PC/17915-13/2017. számú határozatban (a továbbiakban: **3(a) piaci határozat**), az átláthatóság kötelezettség keretében előírt referenciaajánlat készítési kötelezettségre is tekintettel úgy köteles eleget tenni, hogy a referenciaajánlat tervezetét a 3(a) piaci határozatban előírt referenciaajánlat tervezetével együtt, egy dokumentumban köteles az Elnökhöz jóváhagyásra benyújtani.

A referenciaajánlatnak a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott, a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozóan – a 3(a) piaci határozatban foglalt kötelezettségére is tekintettel – tartalmaznia kell:

a) a referenciaajánlatban használt definíciókat, az alkalmazott rövidítéseket és azok feloldását;

b) az alap-, felhordó hálózati és kiegészítő szolgáltatások leírását, a szolgáltatások lehetséges műszaki megoldásait, az alkalmazható átviteli utakat;

   A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatásokkal összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. f) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

   A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatások tekintetében elérhető sávszélesség választék referenciaajánlat benyújtását követő változása esetén nem köteles módosítani a referenciaajánlatát, ugyanakkor köteles az

információkat a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. f) pontjában foglaltaknak megfelelően frissíteni és közzétenni.

c) a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. – illetve amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt kötelezettség alapján ilyen szolgáltatás nyújtására kötelezett – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontokban foglalt szolgáltatások esetén a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait (cím, kiszolgált hálózat típusa, az I. D.2. pontban foglalt szolgáltatás esetén a kiszolgált települések, elérhető helymegosztási lehetőségek).

   Amennyiben valamely hozzáférési lehetőség a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontban foglaltak alapján a későbbiekben visszavonásra kerül, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonásra vonatkozó információt (a visszavonás pontos idejét is feltüntetve) köteles referenciaajánlatában közzétenni a referenciaajánlat benyújtásának időpontja szerinti állapotnak megfelelően.

   A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt információknak a referenciaajánlat benyújtását követő változása esetén nem köteles módosítani a referenciaajánlatát, ugyanakkor köteles az információkat a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. b) és I. A.2. d) pontjaiban foglaltaknak megfelelően frissíteni és közzétenni.

   A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. b) és I. A.2. d) pontjaiban előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

d) az interfészek megjelölését,

e) a közös eszközhasználattal összefüggésben
   - a közös eszközhasználat feltételeit;
   - a felek közötti felelősség-megosztást a műszaki és jogi szempontokra is kiterjedően;
   - a közös eszközhasználat esetén a költségek felek közötti megosztásának elveit, a költségek elszámolásának módját, a helymegosztás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában, illetve a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. és II. számú mellékleteiben meghatározottak figyelembe vételével;

f) a helymegosztással összefüggésben az Eht. 107. § (2) bekezdésben foglaltakat, a csatlakoztatható berendezések listáját és/vagy a Jogosult Szolgáltató berendezéseivel kapcsolatos műszaki követelményeket az Eht. 107. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével, valamint a berendezés alkalmassági vizsgálat során a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazott, az Eht. 107. § (5) bekezdésével összhangban meghatározott vizsgálati szempontokat. A helymegosztással kapcsolatos rendelkezéseknek a távoli hozzáférés biztosításával kapcsolatos feltételeket is tartalmazniuk kell;

g) amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás nyújtására kötelezett, az ehhez kapcsolódó kábelhely megosztással összefüggésben a kábelhely infrastruktúrához való hozzáférésre és a kábelhely infrastruktúra használatára vonatkozó szabályokat, műszaki feltételeket, így különösen
   - a jelen határozat rendelkező rész I. D.5.1.-I. D.5.4. pontban felsorolt tevékenységekhez kapcsolódó eljárásokat és határidőket;

- a kábelhely-infrastruktúrához való hozzáférés, a Jogosult Szolgáltató kábeleinek behúzása, üzembe helyezése, fenntartása, hibaelhárítása, eltávolítása során követendő eljárást és határidőket;
- a tartalékként fenntartott férőhely maximális mértékét a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglaltaknak megfelelően;

h) a szolgáltatásokkal kapcsolatos elszámolás módját (számlázás, fizetés), az alkalmazott díjakat, az alkalmazott díjazási elveket, a garanciaszerződésben, illetve garanciavállaló nyilatkozatban megkövetelt kötelezettségvállalás mértékét;

A hálózati szerződés alapján a Jogosult Szolgáltatót terhelő bármely esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettség – ide nem értve a kártérítési igényeket – szerződésszerű teljesítésének biztosítására létrejött garanciaszerződésben, illetve a garantőr által kiállított garanciavállaló nyilatkozatban olyan mértékű kötelezettségvállalás írható elő, amely arányos az igényelt hálózati szolgáltatások ellenértékével, a szerződésszegés súlyával, jellegével, a Jogosult Szolgáltató esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettsége mértékével, továbbá amely alkalmas az esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére, ugyanakkor nem lehet olyan fenyegetően magas, amely visszatartja a Jogosult Szolgáltatót a hálózati szerződés megkötésétől, illetve fenntartásától.

i) a felek közötti együttműködés részletes szabályait a felek közötti kapcsolattartás, az információnyújtás, a titoktartás, az előfizetővel szembeni felelősség elhatárolása tekintetében;

A Kötelezett Szolgáltató köteles a felek közötti együttműködés szabályai között valamennyi szolgáltatás esetében rendelkezni a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató, illetve a Jogosult Szolgáltatóval szerződött előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató jogairól, kötelezettségeiről, az előfizetővel szembeni felelősségviselés módjáról.

j) a felek közötti együttműködés részletes szabályait az üzemeltetés, hibaelhárítás, karbantartás során;

A Kötelezett Szolgáltató az üzemeltetés, hibaelhárítás, karbantartás feltételeit úgy köteles kialakítani, hogy azok lehetővé tegyék a Jogosult Szolgáltató számára a hozzáféréssel érintett szakaszon a felsorolt tevékenységek Kötelezett Szolgáltatótól történő igénybevételét.

k) a felek közötti együttműködés részletes szabályait az előrendelés, a Jogosult Szolgáltató ajánlattétele, a hálózati szerződés megkötése, a hálózati szerződés módosítása, a hálózati szerződés teljesítése és a hálózati szerződés megszűnése során;

A Kötelezett Szolgáltatónak mind a keretszerződéssel, mind az egyedi szerződésekkel kapcsolatos részletes feltételeket fel kell tüntetnie a referenciaajánlatban.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató ajánlattételéhez szükséges adatlapokat kialakítani és azokat a referenciaajánlatban feltüntetni.

A Jogosult Szolgáltató ajánlattételével összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában köteles feltüntetni:

- a szerződéskötés elektronikus formán kívüli kezdeményezésére rendszeresített helyiségeket, azok nyitvatartási idejét,
- a szerződéskötés elektronikus formában történő kezdeményezésének módját.

l) a szolgáltatóváltással[2] és/vagy szolgáltatásváltással[3], valamint az előfizetői hozzáférési pont áthelyezésével[4] kapcsolatos eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket;

A Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatóváltáshoz és a szolgáltatásváltáshoz kapcsolódó eljárások feltételeit úgy köteles kialakítani, hogy azok biztosítsák a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását.

A Kötelezett Szolgáltató az eljárásokra vonatkozó határidőket a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály) előírásait figyelembe véve úgy köteles kialakítani, hogy azok biztosítsák a szolgáltatóváltás és/vagy szolgáltatásváltás számhordozással együttesen történő, a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály) szerinti határidők betartását biztosító lebonyolítását is.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. c) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

m) a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárások részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket;

n) a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában foglalt kötelezettségben előírt elektronikus kapcsolattartás pontos megvalósítási módját, az ehhez kapcsolódó eljárásokat;

o) a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában foglalt, a működést támogató rendszerekben található meghatározott információkhoz való hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben a Jogosult Szolgáltató számára a szolgáltatás létesíthetőségéhez, a megrendeléséhez, valamint a hibakezeléshez kapcsolódóan elérhető információk pontos körét, továbbá a hibakezeléssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásának módját és az átadott információk körét;

p) a számhordozhatóság feltételeit, az ehhez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket;

q) a teljesítménymutatók vállalt értékeit;

---

[2] Szolgáltatóváltás során az adott előfizetőt kiszolgáló Jogosult Szolgáltató személyében úgy történik változás, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás nem változik.

[3] Szolgáltatásváltás során a Jogosult Szolgáltató személyében nem történik változás, a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett, a korábbitól eltérő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével biztosítja adott előfizető számára.

[4] Az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése során a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével kiszolgált előfizető előfizetői hozzáférési pontja azon a földrajzi területen belül kerül áthelyezésre, ahol a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező része szerint jelentős piaci erővel rendelkezik vagy korábbi kötelezés alapján szolgáltatási kötelezettsége az áthelyezés időpontjában még fennáll és az előfizető számára a Jogosult Szolgáltató az új előfizetői hozzáférési ponton a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett – a korábbival azonos, vagy attól eltérő – nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával nyújtja a kiskereskedelmi szolgáltatást.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának a)-g) pontjaiban foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutatók vállalt értékeire vonatkozóan köteles számszerű követelményt megadni a referenciaajánlatában. A Kötelezett Szolgáltató ezen felül minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutató vállalt értékét köteles feltüntetni a referenciaajánlatában, amelynek teljesülését az adott szolgáltatás tekintetében általános jelleggel vállalja.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséggel összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. c) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

r) a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának a), d), e), f) pontja alapján kialakított teljesítménymutatók vállalt értékének, valamint a referenciaajánlatban – a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjával összhangban – meghatározott további határidők bármelyikének Kötelezett Szolgáltató vagy Jogosult Szolgáltató általi elmulasztása esetén a másik felet megillető kötbér mértékét („késedelmi kötbér"), valamint a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának b), c), g), pontja alapján kialakított, továbbá a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában meghatározott teljesítménymutatók be nem tartása esetén a Jogosult Szolgáltatót megillető kötbér mértékét („minőségi kötbér");

A késedelmi kötbér, illetve a minőségi kötbér mértékét a polgári jog irányadó szabályaira is figyelemmel akként kell megállapítani, hogy az arányos legyen a kötbérkövetelésre okot adó szerződésszegés súlyával, alkalmas legyen a nem szerződésszerű teljesítés miatt sérelmet szenvedett felet ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére, és a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására.

s) a mintaszerződéseket;

A referenciaajánlatban foglalt a)-s) pont szerinti rendelkezéseket a Kötelezett Szolgáltató a jóhiszeműség, tisztesség követelményét és a Jogosult Szolgáltató esélyegyenlőségét biztosítva köteles meghatározni.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban foglalt feltételeket a jelen határozat rendelkező rész I. B., I. C. és I. D. pontjaiban foglaltaknak megfelelően köteles meghatározni.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D. pontjában foglalt szolgáltatásokat az Elnök által az Eht. 67-67/A. §-ai alapján jóváhagyott, illetve jelen határozat időbeli hatálya alatt bármikor az Eht. 67/B. §-a szerint módosított referenciaajánlatban foglaltak szerint köteles megajánlani és nyújtani a Jogosult Szolgáltatók részére.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján az Elnök által első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépéséig

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás nyújtása során továbbra is köteles megfelelni a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: **Hatóság** vagy **NMHH**) által a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A/1. pontjában foglalt kötelezettségeknek;
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás nyújtása során továbbra is köteles megfelelni a Hatóság által a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A/2. pontjában foglalt kötelezettség alapján benyújtott, a jelen határozat közlésének időpontjában hatályos referenciaajánlatában foglaltaknak.

A.2. Honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek

Az Eht. 102. §-a szerinti kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltató köteles internetes honlapján nyilvánosságra hozni a következő információkat:

a) A referenciaajánlatát a jóváhagyásról, illetve tartalmának megállapításáról szóló határozat kézhezvételét követő 5 napon belül[5].

b) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. c) pontjában előírt, a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos adatokat a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat kézhezvételét követő 5 napon belül. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató minden negyedévben – március 31-én, június 30-án, szeptember 30-án és december 31-én – köteles megújítva közzétenni az aktuális állapotot tükröző adatokat.

   A jelen pontban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató továbbra is a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglaltak szerint köteles eljárni.

c) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. q) pontjában foglalt kötelezettség alapján a referenciaajánlatban feltüntetett teljesítménymutatók vállalt és a vizsgált adott negyedéves időszakban ténylegesen megvalósult értékeit, a számítás módját és a számítás alapjául szolgáló adatok forrását. A Kötelezett Szolgáltató az általa nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozó értékek mellett köteles megadni az általa, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás által nyújtott – tartalmában a nagykereskedelmi szolgáltatásokra ráépülő – megfelelő kiskereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan vállalt és a vizsgált adott negyedéves időszakban ténylegesen megvalósult értékeket ugyanolyan szerkezetben és részletezettséggel. Az adatokat a Kötelezett Szolgáltató negyedéves rendszerességgel (a január 1-jétől március 31-ig, április 1-jétől június 30-ig, július 1-jétől szeptember 30-ig, illetve október 1-jétől december 31-ig terjedő időszakokra vonatkozóan a lejáratot követő első hónap végéig) köteles internetes honlapján nyilvánosságra hozni. A Kötelezett Szolgáltató az adatokat első alkalommal a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését követő első teljes negyedéves beszámolási időszak leteltét követő hónap végéig köteles közzétenni.

   A jelen pontban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően a teljesítménymutatók vállalt és ténylegesen megvalósult értékeinek nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató továbbra is a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglaltak szerint köteles eljárni.

d) A jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt kötelezettséggel összefüggésben előírt információkat a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában meghatározottaknak megfelelően, az ott előírt rendszerességgel.

e) A jelen határozat rendelkező rész I D.9.2. pontjában foglalt kötelezettséggel összefüggésben kialakított információs felülethez való hozzáférés módját, az információs felület működésének ismertetését (beleértve a felület elérhetőségével kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I D.9.2. pontjában meghatározott teljesítménymutatók értékeit), az információs felület kezelésének módját a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 150 napon

[5] Az Eht. 67/A. § (4) bekezdésével összhangban.

belül. Ezt követően a működési feltételek változása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles a változással kapcsolatos tájékoztatást a honlapján, a jelen e) pontban előírt dokumentációval azonos elérési helyen közzétenni a változást megelőzően legalább 30 nappal. A honlapon elhelyezett működési feltételeknek minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.

f) A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt kötelezettség alapján kialakított szolgáltatások tekintetében legkésőbb a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésének napjáig a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehető sávszélesség értékeket, az újonnan elérhető és megszűnő sávszélességekkel kapcsolatos – a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. és I. B.2.3. pontjában előírt – tájékoztatást és az egyes sávszélességekhez kapcsolódó – a rendelkező rész I. C. pontjában foglalt szabályok alapján kialakított – díjakat. A Kötelezett Szolgáltató a közzétett információkat köteles folyamatosan frissíteni, azoknak minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.

g) A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjában előírt tájékoztatást. A Kötelezett Szolgáltató a közzétett információkat köteles folyamatosan frissíteni, azoknak minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.

A Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani, hogy a nyilvánosságra hozandó adatok a nyitó honlapjáról legfeljebb két egyértelmű menüpont lépésben elérhetőek legyenek. A Kötelezett Szolgáltató az információk közzétételének helyét/helyeit azonosító internetes címet/címeket (URL) legkésőbb az adott információ első közzétételével egy időben köteles a Hatóságnak bejelenteni elektronikus levélben az atlathatosag@nmhh.hu címen. Amennyiben az URL címben változás áll be, a Kötelezett Szolgáltató az erre vonatkozó bejelentését a változást követő 3 napon belül az atlathatosag@nmhh.hu címen köteles megtenni.

A jelen A) pontban kiszabott átláthatóság kötelezettség az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat közlését követő naptól terheli.

B) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 104. §-a szerinti „egyenlő elbánás" kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

B.1. Egyenlő elbánás a szolgáltatás külső igénybevevői tekintetében

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése során biztosítania kell, hogy a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók vonatkozásában lényegét tekintve azonos körülmények között lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmaz.

Az egyenlő elbánásnak ki kell terjednie a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos összes tevékenységre, így különösen a következő területekre:

- Információkhoz való hozzáférés;
- Információk kezelése (titoktartás);
- Nyújtott szolgáltatások;
- Szolgáltatásnyújtás feltételei, eljárásai (megrendelés, teljesítés, üzemeltetés, karbantartás, hibaelhárítás, elszámolás, felelősségelhatárolás);

- Nyújtott szolgáltatások minősége, szolgáltatási garanciák;
- Szolgáltatatók közötti pénzügyi elszámolás;
- Szolgáltatások ellenértéke.

B.2. Egyenlő elbánás a saját részre, illetve a Kötelezett Szolgáltató által irányított szolgáltató számára és más szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások esetén (külső-belső egyenlő elbánás)

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése során biztosítania kell, hogy legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és ugyanolyan tartalmú és részletezettségű információt nyújtson mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások esetében alkalmazhat más rendszereket és eljárásokat, mint amelyeket a saját szolgáltatásaira alkalmaz, a Kötelezett Szolgáltatónak azonban ebben az esetben is biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások működésükben, minőségben a belső teljesítéssel egyenértékűek legyenek.

B.2.1. Műszaki lemásolhatóság követelménye

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozatban előírt nagykereskedelmi szolgáltatások tartalmát, illetve a szolgáltatások nyújtásának feltételeit úgy kell kialakítania, hogy az lehetővé tegye a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásoknak megfelelő műszaki (működésbeli, minőségi) jellemzőivel rendelkező szolgáltatások Jogosult Szolgáltató általi nyújtását (műszaki lemásolhatóság). A szolgáltatásnyújtási feltételek kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató köteles figyelembe venni a szolgáltatásnyújtással összefüggésben a Jogosult Szolgáltatónál felmerülő eljárások észszerű időigényét.

Műszaki lemásolhatósági vizsgálat

A Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatás tervezett bevezetését[6] megelőzően minden olyan esetben köteles a szolgáltatásra vonatkozó műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni, ha a bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatást új hálózat típus[7], vagy átviteli technológia[8] alkalmazásával valósítja meg.

Amennyiben az új kiskereskedelmi szolgáltatás kizárólag a sávszélesség és/vagy a szolgáltatás vállalt minőségi jellemzői tekintetében tér el a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatásoktól, akkor a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. pontja, illetve I. B.2.4. pontja szerint köteles eljárni.

Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen a Kötelezett Szolgáltató azt állapítja meg, hogy

---

[6] Az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének körébe a műszaki lemásolhatóság tekintetében beletartozik a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatások műszaki lemásolhatóságot érintő jellemzőinek módosítása is.

[7] A hálózat típust a hozzáférési hálózatban alkalmazott jelátviteli közeg, valamint a hálózati topológia határozza meg. Hálózat típusok például: HFC, FTTH-PON, FTTH pont-pont, FTTC stb.

[8] Az átviteli technológiát a hozzáférési hálózatban alkalmazott jelátviteli megoldás, szabvány határozza meg. Átviteli technológiák például: GPON, DOCSIS 3.0., VDSL stb.

- a tervezett új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor köteles az *Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően* cím a) pontja szerint eljárni, illetve az Elnök az a) pont szerint jár el
- a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag lemásolható, akkor köteles az *Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően* cím b) pontja szerint eljárni, illetve az Elnök a b) pont szerint jár el

Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően

a) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató olyan új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését tervezi, amellyel kapcsolatban a lefolytatott műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen azt állapítja meg, hogy a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő nagykereskedelmi szolgáltatásokat kialakítani és azokat feltüntetni a referenciaajánlatában. A Kötelezett Szolgáltató ezzel összefüggésben köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. A Kötelezett Szolgáltató továbbá az Eht. 67/B. § (3) bekezdése szerinti dokumentumban köteles az Elnöknek benyújtani:

- A tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás részletes bemutatását;
- A műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményét és az ehhez kapcsolódó indokolást;
- A műszaki lemásolhatóság követelményének teljesítése érdekében a referenciaajánlatban szereplő vagy szerepeltetendő nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében tervezett szövegszerű módosításait.

Az Elnök a kérelmet az Eht. 67. §-ában és a 67/A. §-ában foglalt szabályok szerint bírálja el. A Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően vezetheti be. Ezzel összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő, a módosított referenciaajánlatban feltüntetett nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. nap egyébként eltelt.

b) A Kötelezett Szolgáltató jogosult a referenciaajánlatának a fenti a) pont szerinti, a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésére tekintettel történő módosítása mellőzésével bevezetni a kiskereskedelmi szolgáltatást abban az esetben, ha a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen azt állapítja meg, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag lemásolható. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontját megelőzően legalább 90 nappal a Hatóság részére benyújtani adatszolgáltatását, amelyben a következő adatokat, információkat köteles feltüntetni:

- A bevezetni tervezett új kiskereskedelmi szolgáltatás bemutatása;

- Az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontja;
- Az új kiskereskedelmi szolgáltatás esetében alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia ismertetése;
- Annak részletes bizonyítása, hogy a meglévő nagykereskedelmi szolgáltatásokkal biztosítható az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolhatósága.

A Kötelezett Szolgáltató adatszolgáltatása alapján az Elnök az Eht. 53/A. §-a alapján hatósági ellenőrzési eljárásban vizsgálja, hogy a jelen határozat rendelkezéseinek megfelelően vezeti-e be a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlata módosításának mellőzésével az új kiskereskedelmi szolgáltatást. Amennyiben az Elnök az adatszolgáltatás alapján azt valószínűsíti, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor az adatszolgáltatás beérkezésétől számított 30 napon belül általános hatósági felügyeleti eljárást indít, és amennyiben eljárásában megállapítja, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor az új tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megtilthatja. Ez esetben a Kötelezett Szolgáltató jogosult az a) pont szerint a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. Ezen eljárásra az a) pontban foglaltak értelemszerűen irányadók.

Egyéb esetben, ha az Elnök azt állapítja meg, hogy az adatszolgáltatás alapján az általános hatósági felügyeleti eljárás megindítására okot adó körülmény nem áll fenn, akkor e döntést az Eht. 53/A. § (2)-(3) bekezdésének megfelelően az ügyiratra feljegyzi és a döntés tartalmáról a Kötelezett Szolgáltatót hivatalos levélben értesíti. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a hivatalos levél kézhezvételét követően bevezetheti.

A fentieken túl az Elnök a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettségek megfelelő teljesítését hatáskörében eljárva bármikor felügyelheti, ellenőrizheti, és azok megsértése esetén a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

B.2.2. A korábban alkalmazottól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén követendő eljárás

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő sávszelességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás (a továbbiakban jelen pontban: **új kiskereskedelmi szolgáltatás**) bevezetését tervezi és az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sávszélességű, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és/vagy I. D.3. pontjában előírt hálózati szolgáltatás nem elérhető a Jogosult Szolgáltatók számára, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sávszélességű nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) (a jelen pontban a továbbiakban: **új nagykereskedelmi szolgáltatás(ok)**) kialakítására és az(oka)t köteles legalább az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően 60 nappal a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé tenni. A Kötelezett Szolgáltató az új nagykereskedelmi szolgáltatást mindazon előfizetői hozzáférési pontok tekintetében köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltatóknak, ahol az új kiskereskedelmi szolgáltatást a saját előfizetői számára elérhetővé teszi. Azt, hogy valamely bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a korábban alkalmazottól eltérő sávszélességű-e, a Kötelezett Szolgáltató

- a névleges letöltési sebesség,
- a névleges feltöltési sebesség,
- a garantált letöltési sebesség,
- és a garantált feltöltési sebesség

együttes vizsgálatával köteles megállapítani.

Amennyiben valamely bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a fenti négy paraméter bármelyikében eltér a Kötelezett Szolgáltató által az előfizetői számára megajánlott kiskereskedelmi szolgáltatásoktól és az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sávszélességű, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és/vagy I. D.3. pontjában előírt hálózati szolgáltatás nem elérhető a Jogosult Szolgáltatók számára, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles jelen I. B.2.2. pontban foglaltak szerint eljárni.

A Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles a honlapján – a jelen határozat rendelkező rész I A.2. f) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen – külön tájékoztatást elhelyezni az új nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) elérhetőségéről, valamint köteles frissíteni az elérhető sávszélességeket és díjakat tartalmazó táblázatot. A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) megnevezése, a szolgáltatás(ok) által biztosított sávszélességek;
- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) földrajzi elérhetősége oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- Az érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) elérhetőségének pontos dátuma.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató által a honlapján elhelyezendő tájékoztatás közzétételének napjától számított 60. nap egyébként eltelt.

B.2.3. Valamely sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszüntetése esetén követendő eljárás

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató egy vagy több hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén, vagy a teljes hálózata tekintetében valamely sávszélességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás megszüntetését tervezi (a továbbiakban jelen pontban: **megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatás**) és az adott területen ezt követően más szolgáltató számára sem teszi lehetővé a hálózatának felhasználásával a megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatást nyújtását, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő sávszélességű, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. vagy I. D.3. pontjában előírt szolgáltatás (a továbbiakban jelen pontban: **megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás**) nyújtását a következő feltételekkel vonhatja vissza:

Visszavonás igénybevétel hiányában

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs pont(ok)hoz tartozó hozzáférési hálózaton a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségét a visszavonással kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. f) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen elhelyezett tájékoztatás közzétételét követően 30 nappal megszüntetheti. A

tájékoztatás honlapon történő elhelyezését követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése;
- A megszüntetéssel érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A megszüntetéssel érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A megszüntetés pontos dátuma, illetve ütemezése.

Visszavonás élő igénybevétel esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs pont(ok)hoz tartozó hozzáférési hálózaton a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszüntetés tervezett időpontja előtt legalább 6 hónappal a megszüntetéssel kapcsolatos szándékáról köteles a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő Jogosult Szolgáltató(ka)t értesíteni, valamint köteles az ezzel kapcsolatos tájékoztatást a jelen határozat rendelkező rész I A.2. f) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen közzétenni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségét a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A tájékoztatás honlapon történő elhelyezését követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése;
- A megszüntetéssel érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A megszüntetéssel érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A megszüntetés pontos dátuma, illetve ütemezése.

Amennyiben valamely, a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő Jogosult Szolgáltató a megszüntetést követően csak úgy tudja biztosítani a saját előfizetői számára az ÁSZF-ben vállalt sávszélesség értékeket, hogy a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásnál magasabb sávszélességet biztosító – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. vagy I. D.3. pontjában előírt kötelezettség alapján kialakított és azonos átadási szintű – nagykereskedelmi szolgáltatást vesz igénybe, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszüntetést követően, legkésőbb a Jogosult Szolgáltató megszüntetéssel kapcsolatos értesítését követő 12. hónap végéig tartó időszakban az érintett előfizetői hozzáférési pontok tekintetében csak a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó díja(ka)t követelheti a Jogosult Szolgáltatótól.

A Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatásváltás során köteles a Jogosult Szolgáltató számára olyan szolgáltatásfolytonossági feltételeket biztosítani, mint amilyeneket a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokra alkalmaz.

B.2.4. A korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén követendő eljárás

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatást vezet be, vagy meglévő kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a vállalt minőségi jellemzőket módosítja (az érintett kiskereskedelmi szolgáltatás a jelen pontban a továbbiakban: **új kiskereskedelmi szolgáltatás**) és ennek következtében az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások[9] esetében nem teljesülnének a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt, a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjével kapcsolatos követelmények, akkor a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjától köteles biztosítani a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelő vállalt minőségi szintet a kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatói tekintetében.

Az előző bekezdés szerinti esetben a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles honlapján tájékoztatást közzétenni a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásáról, a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglaltaknak megfelelően. A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- az érintett nagykereskedelmi szolgáltatások megnevezése,
- a kapcsolódó teljesítménymutatók vállalt minőségi szintje a módosítást megelőzően és azt követően,
- vállalt minőségi szint módosulásának kezdő dátuma.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató által a honlapján elhelyezendő tájékoztatás közzétételének napjától számított 60. nap egyébként eltelt.

B.3. Teljesítménymutatók (KPI-k)

A Kötelezett Szolgáltató köteles legalább a következő fő teljesítménymutatókat (KPI[10]) kialakítani, minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.5. pontjaiban foglalt szolgáltatásra vonatkozóan, amelyre az adott teljesítménymutató értelmezhető:

a) a szolgáltatás létesítésének időtartama (a szolgáltatásra vonatkozó jogosulti ajánlattétel kézhezvételétől a szolgáltatásnyújtás megkezdéséig terjedő időszak);

b) az éves rendelkezésre állás értéke (a rendelkezésre állás értéke az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. A használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő.);

---

[9] Kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatás: a jelen pont alkalmazásában minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.- I.D.4. pontja alapján megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatás, amely az új kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához felhasználható.

[10] KPI (Key Performance Indicator): a kiskereskedelmi, illetve nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó teljesítmény szintjét mérő mutatószám.

c) 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák aránya (a Kötelezett Szolgáltató által 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák és a Kötelezett Szolgáltatónak a Jogosult Szolgáltató által bejelentett valós hibák aránya az adott szolgáltatás vonatkozásában);

d) szolgáltatóváltás[11] megvalósításának időtartama;

e) szolgáltatásváltás[12] megvalósításának időtartama (az egyidejű tömeges szolgáltatásváltás kivételével);

f) előfizetői hozzáférési pont áthelyezés[13] megvalósításának időtartama;

g) A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjában foglalt szolgáltatások következő transzport minőségi mutatói:

- késleltetés (a szolgáltatás végpontjai között a jelátvitel maximális időtartama, ezredmásodperc [ms] egységben kifejezve),
- késleltetés ingadozás (a szolgáltatás végpontjai között a jelátvitel időtartamának maximális változása, ezredmásodperc [ms] egységben kifejezve),
- keretvesztési arány (a szolgáltatás végpontjai között elveszett Ethernet keretek maximális aránya, százalékban kifejezve).
- bithiba arány (a hibás bitek maximális aránya a szolgáltatás végpontjai között, százalékban kifejezve)

Az a)-g) pontokban felsoroltakon túl a Kötelezett Szolgáltató kialakíthat további teljesítménymutatókat is, annak meghatározásával, hogy a teljesítménymutató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.5. pontjaiban foglalt szolgáltatások közül mely(ek)re vonatkozik.

A Kötelezett Szolgáltató köteles meghatározni a fentieknek megfelelően kialakított teljesítménymutatók vállalt értékeire vonatkozó számszerű követelményt („vállalt minőségi szint”).

A fenti a)-c), f) és g) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt szolgáltatásokra vonatkozóan vállalt minőségi szint nem jelenthet alacsonyabb minőséget, mint amit a Kötelezett Szolgáltató, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás az adott nagykereskedelmi szolgáltatásra tartalmában ráépülő, az adott teljesítménymutató tekintetében legmagasabb minőségi szintű kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a saját előfizetői számára biztosít.

---

[11] Szolgáltatóváltás során az adott előfizetőt kiszolgáló Jogosult Szolgáltató személyében úgy történik változás, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás nem változik.

[12] Szolgáltatásváltás során a Jogosult Szolgáltató személyében nem történik változás, a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett, a korábbitól eltérő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével biztosítja adott előfizető számára.

[13] Az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése során a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével kiszolgált előfizető előfizetői hozzáférési pontja azon a földrajzi területen belül kerül áthelyezésre, ahol a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező része szerint jelentős piaci erővel rendelkezik vagy korábbi kötelezés alapján szolgáltatási kötelezettsége az áthelyezés időpontjában még fennáll és az előfizető számára a Jogosult Szolgáltató az új előfizetői hozzáférési ponton a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett – a korábbival azonos, vagy attól eltérő – nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával nyújtja a kiskereskedelmi szolgáltatást.

A fenti c) pont szerinti teljesítménymutató (72 órán belül elhárított hibák aránya) esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az – a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti egyeztetés időigényét is figyelembe véve – biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III.30.) NMHH rendelet 22. §-ában (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet 22. §-a helyébe lépő új §-ában illetve a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály tartalmilag megfelelő §-ában) foglalt határidőknek való megfelelést.

A fenti d)-e) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását is.

A fenti d) és f) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében – a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I. 24.) NMHH rendeletben (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabályban) előírt határidőket is figyelembe véve – a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a szolgáltató- és/vagy szolgáltatásváltás számhordozással kombinált lebonyolítását is.

B.4. Szolgáltatási szint megállapodás és szolgáltatási szint garancia (SLA, SLG)

A Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződésben köteles megállapodni a Jogosult Szolgáltatóval a Kötelezett Szolgáltató által a hálózati szerződés alapján nyújtott szolgáltatások vonatkozásában a szolgáltatási szintről („szolgáltatási szint megállapodás”, SLA).

A szolgáltatási szint megállapodás keretében rendelkezni kell legalább a következőkről:

a) A jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelően meghatározott teljesítménymutatók és vállalt minőségi szintek.

b) A Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére fizetendő, a Jogosult Szolgáltatót a jelen határozat rendelkező rész I. B.3 pontja szerint vállalt minőségi szintek be nem tartása esetén megillető kötbér (SLG) mértéke. A kötbér mértéke arányos kell legyen a Kötelezett Szolgáltatónak a kötbérigényre okot adó szerződésszegése súlyával, továbbá alkalmas kell legyen a nem szerződésszerű teljesítés miatt a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére, és a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására.

c) A Jogosult Szolgáltató Kötelezett Szolgáltató általi, a vállalt minőségi szintek teljesülésével kapcsolatos tájékoztatásának tartalma és a tájékoztatással kapcsolatos eljárás meghatározása, a következőkkel összhangban:

- A Kötelezett Szolgáltató naptári negyedévekre vonatkozóan, legkésőbb az adott negyedévet követő hónap végéig köteles írásban tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót a vállalt minőségi szintek teljesülésével kapcsolatban („szolgáltatás minőségi beszámoló”).
- A szolgáltatás minőségi beszámolónak tartalmaznia kell legalább a következőket:
  - a Jogosult Szolgáltató által az adott negyedévben igénybe vett szolgáltatásokra vonatkozó teljesítménymutatók ténylegesen megvalósult értékeinek kimutatása, a számítás alapjául szolgáló adatokkal együtt;
  - a Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére, a vállalt minőségi szint be nem tartása esetén fizetendő kötbér mértéke, a kötbér számításának bemutatásával;
  - a vállalt minőségi szint be nem tartása esetén az ezt előidéző okok ismertetése.

d) A szolgáltatások minőségével kapcsolatos viták rendezésére, a szolgáltatás minőségi beszámoló alapját képező adatok független szakértő általi auditálására vonatkozó eljárás szabályai.

e) A Jogosult Szolgáltatót megillető kötbér kifizetésének módjára, határidejére vonatkozó szabályok.

A jelen B) pontban kiszabott egyenlő elbánás kötelezettség az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat közlését követő naptól terheli.

C) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 108. §-a szerinti „költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége" kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.1., valamint I. D.2.-I. D.4. pontjában előírt alapszolgáltatásokat és felhordó hálózati szolgáltatásokat a hatósági BU-LRIC+ költségszámítási módszerrel jelen határozathoz kapcsolódóan megállapított költségalapú díjakon köteles nyújtani. Az alapszolgáltatásokat és a felhordó hálózati szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a következő díjakon köteles nyújtani:

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt „Közeli bitfolyam hozzáférés" elnevezésű szolgáltatás havi díjai a hálózati megvalósítástól függően:
  - Réz érpáras hozzáférési hálózaton xDSL technológiával:
    - a) Teljes hozzáférés: ha az adott előfizetői hozzáférési ponton a végfelhasználó nem vesz igénybe a Kötelezett Szolgáltatótól helyhez kötött telefonszolgáltatást: 2162 Ft/hozzáférés/hó
    - b) Részleges hozzáférés: minden, az a) pontnak nem megfelelő esetben: 692 Ft/hozzáférés/hó
  - FTTx hálózaton xDSL technológiával:
    - a) Teljes hozzáférés: ha az adott előfizetői hozzáférési ponton a végfelhasználó nem vesz igénybe a Kötelezett Szolgáltatótól helyhez kötött telefonszolgáltatást: 2016 Ft/hozzáférés/hó
    - b) Részleges hozzáférés: minden, az a) pontnak nem megfelelő esetben: 692 Ft/hozzáférés/hó
  - FTTH-GPON hálózaton: 2180 Ft/hozzáférés/hó
  - FTTH pont-pont hálózaton: 3062 Ft/hozzáférés/hó
  - FTTH-RFoG kábelmodemes hálózaton: 2257 Ft/hozzáférés/hó
  - HFC kábelmodemes hálózaton: 2257 Ft/hozzáférés/hó

  A díjakat a Kötelezett Szolgáltató valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt hozzáférés tekintetében köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a hozzáférés biztosításához további létesítés szükséges-e.
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt „Országos bitfolyam hozzáférés" elnevezésű szolgáltatás havi díjait a jelen határozat rendelkező rész I. melléklete tartalmazza. A jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében nem felsorolt sávszélességű szolgáltatás

kialakítása során alkalmazandó díjat a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében rögzített eljárás szerint köteles meghatározni.

A díjakat a Kötelezett Szolgáltató valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt hozzáférés tekintetében köteles alkalmazni, függetlenül attól, hogy a hozzáférés biztosításához további létesítés szükséges-e.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt felhordó hálózati szolgáltatások havi díjai a következők
  - Kábelhely megosztás havi díjai az érintett kábelhely infrastruktúrától függően a következők:
    - Oszlopsor megosztás: 82 Ft/db/hó
    - Alépítmény megosztás: 21028 Ft/km/hó
  - Sötétszál átengedés havi díja: 2150 Ft/km/hó
  - Hullámhossz megosztás fix és változó havi díjai:
    - Fix díj 2 lambda esetén: 15852 Ft/2 lambda/hó
    - Fix díj 4 lambda esetén: 27794 Ft/4 lambda/hó
    - Változó díj: 2713 Ft/optikai szál/hó
  - Átviteli kapacitás biztosítása fix és változó havi díjai:
    - Fix díj 1GE/10GE port esetén: 20629 Ft/2 port/hó[14]
    - Változó díj 1GE link esetén: 389 Ft/link/km/hó
    - Változó díj 10GE link esetén: 3890 Ft/link/km/hó

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.1. pontjában előírt és a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt feltételeknek megfelelően kialakított kiegészítő szolgáltatásokat költségalapú díjakon köteles nyújtani. Ezen költségalapú díjakat a Kötelezett Szolgáltató a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint köteles kialakítani.

A Kötelezett Szolgáltató a kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó költségalapú díjakat köteles a referenciaajánlatában meghatározni és a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül az Elnökhöz jóváhagyás végett benyújtani.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlathoz csatolt, az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumban köteles alátámasztani, bizonyítani az Elnök számára, hogy az általa a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.1., illetve I. D.6.2. a) pontjai szerint a referenciaajánlatában meghatározott kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan kiszámított díjak költségalapúak, és azokat a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint alakította ki. E kötelezettségének a Kötelezett Szolgáltató az Elnök által a 3(a) piaci határozatban, a költségalapúság kötelezettség keretében előírt hasonló kötelezettségére is tekintettel úgy köteles eleget tenni, hogy a referenciaajánlathoz csatolt, az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumot a 3(a) piaci határozatban előírt hasonló dokumentummal együtt, egy dokumentumban köteles az Elnökhöz jóváhagyásra benyújtani.

[14] A fix havi díj az átviteli szakasz két végén elhelyezkedő két port költségét fedezi.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató költségalapú díjai megfelelnek az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, az Elnök a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában jóváhagyja azokat.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.1., illetve I. D.6.2. a) pontjai szerint a referenciaajánlatában meghatározott kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan nem nyújtja be az Elnökhöz költségalapú díjait, vagy a benyújtott kérelem (illetve az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentum) hiányos, nem bírálható el, és az Elnök által elrendelt hiánypótlás sem vezetett eredményre, továbbá, ha a Kötelezett Szolgáltató által kialakított díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, az Elnök a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjak tekintetében a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában az Eht. 108. § (5) bekezdésében foglaltak szerint dönt. Ennek során a hatékonysági követelmények teljesülésének ellenőrzéséhez, illetve a díjak megállapításához figyelembe veheti az adott piacon működő más hazai elektronikus hírközlési szolgáltató(k) adott szolgáltatásra vonatkozó díjait, illetve díjelemeit.

Az Elnök által jóváhagyott vagy megállapított alapszolgáltatásokra, felhordó hálózati szolgáltatásokra és kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó díjak a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában, az átláthatóság keretében előírt és benyújtott referenciaajánlatok jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közlését követő hó első napjától lépnek hatályba és alkalmazandók. A jelen határozat közlésétől a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában, az átláthatóság keretében előírt és benyújtott referenciaajánlatok jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közlését követő hó első napjáig tartó átmeneti időszakban a Kötelezett Szolgáltató

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás és a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges felhordó hálózati és kiegészítő szolgáltatások tekintetében az Elnök HF/22230-25/2011. számú (Magyar Telekom), HF/22231-20/2011. számú (Invitel), illetve HF/22414-21/2011. számú (UPC) határozatában a Kötelezett Szolgáltatóra vonatkozóan jóváhagyott vagy megállapított díjakat köteles alkalmazni.
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás díjai tekintetében a Kötelezett Szolgáltató köteles a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. C/1. pontjában foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közlését megelőzően az Elnök által utolsóként megállapított díjakat alkalmazni. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat közlésétől a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában, az átláthatóság keretében előírt és benyújtott referenciaajánlatok jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közlését követő hó első napjáig új, a korábbiaktól lényegesen eltérő szolgáltatási feltételekkel kínált kiskereskedelmi szolgáltatást alakít ki, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles az annak megfelelő Országos bitfolyam hozzáférést minimum 30 nappal a kiskereskedelmi szolgáltatást bevezetése előtt a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé tenni. Az új nagykereskedelmi szolgáltatás díját a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében foglaltaknak megfelelően köteles kialakítani.

(a költségalapúság kötelezettség díjak alkalmazására vonatkozó részkötelezettsége)

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában nem szereplő, a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatásokat ugyancsak költségalapú díjakon köteles nyújtani. Ezen költségalapú díjakat a Kötelezett Szolgáltató a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint köteles kialakítani. A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató kérésére köteles a költségalapú díjak kialakítására vonatkozó számításokat átadni a Jogosult Szolgáltató számára. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vitatja, hogy a Kötelezett Szolgáltató számításai megfelelnek a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében

foglalt szabályoknak, a Jogosult és/vagy a Kötelezett Szolgáltató az Eht. 57. §-a alapján kérheti(k) a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

D) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 106. §-a szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.1. pontjában felsorolt hálózati szolgáltatások nyújtására, valamint a szolgáltatások igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására az erre vonatkozó igény esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.9. pontjaiban foglalt feltételeknek megfelelően.

D.1. Hálózati hozzáférés biztosítására, hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség alapján kötelezően nyújtott szolgáltatások.

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében – amennyiben a Kötelezett Szolgáltató hálózatában értelmezhető – az alábbi hálózati szolgáltatások nyújtására köteles a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén:

1. Alapszolgáltatások
    a) *Közeli bitfolyam hozzáférés – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontban foglalt feltételek teljesülése esetén;*
    b) *Országos bitfolyam hozzáférés;*
2. Felhordó hálózati szolgáltatások
    a) *Kábelhely megosztás;*
    b) *Sötétszál átengedés;*
    c) *Hullámhossz megosztás;*
    d) *Átviteli kapacitás biztosítása;*
3. Kiegészítő szolgáltatások

A Kötelezett Szolgáltató köteles lehetővé tenni, hogy a Jogosult Szolgáltató a hálózati szolgáltatások igénybevételével nagykereskedelmi szolgáltatást is nyújthasson. A Kötelezett Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt korlátozásokat, illetve a referenciaajánlatban jóváhagyott indokolt műszaki korlátozásokat kivéve – nem korlátozhatja a Jogosult Szolgáltató által nyújtott azon szolgáltatást, amely a Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére nyújtott szolgáltatásra épül.

A Kötelezett Szolgáltatók az egyes szolgáltatásokat a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.6. pontjaiban foglalt rendelkezéseknek megfelelően kötelesek nyújtani.

D.2. Közeli bitfolyam hozzáférés

A Kötelezett Szolgáltató köteles a Közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén.

A Kötelezett Szolgáltató az átengedést a hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

A Kötelezett Szolgáltató nem köteles a Közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására azon hozzáférési aggregációs pontokhoz tartozó előfizetői hozzáférési pontok tekintetében, ahol az adott hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózat által lefedett teljes szolgáltatási területen elérhető a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás.

Amennyiben az előző bekezdésben foglaltak alapján a Kötelezett Szolgáltató valamelyik hozzáférési aggregációs pont esetében visszavonja a Közeli bitfolyam hozzáférést, akkor a visszavonás során a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában foglaltak figyelembe vételével köteles eljárni.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató számára felajánlott szolgáltatásválasztékot úgy köteles kialakítani, hogy az lehetővé tegye, hogy a Jogosult Szolgáltató mindazokat a sávszélességeket (névleges és garantált le- és feltöltési sebességek) biztosíthassa az előfizetői számára, amelyeket az előfizetők a Kötelezett Szolgáltatótól az adott előfizetői hozzáférési pontokon igénybe vehetnének.

D.3. Országos bitfolyam hozzáférés

A Kötelezett Szolgáltató köteles az Országos bitfolyam hozzáférés nyújtására, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén.

A Kötelezett Szolgáltató az átengedést a hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

Az Országos bitfolyam hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatónak legalább egy, országos hozzáférési ponton köteles nyújtani.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató számára felajánlott szolgáltatásválasztékot úgy köteles kialakítani, hogy az lehetővé tegye, hogy a Jogosult Szolgáltató mindazokat a sávszélességeket (névleges és garantált le- és feltöltési sebességek) biztosíthassa az előfizetői számára, amelyeket az előfizetők a Kötelezett Szolgáltatótól az adott előfizetői hozzáférési pontokon igénybe vehetnének.

D.4. Felhordó hálózati szolgáltatások nyújtása

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató által igénybevett, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt alapszolgáltatáshoz kapcsolódóan köteles a következő felhordó hálózati szolgáltatásokat nyújtani a Jogosult Szolgáltató számára, a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén:

- kábelhely megosztás;
- sötétszál átengedés;
- hullámhossz átengedés;
- átviteli kapacitás biztosítása.

A Kötelezett Szolgáltató a felsorolt felhordó hálózati szolgáltatások közül a Jogosult Szolgáltató által kiválasztott szolgáltatást köteles nyújtani. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató által választott szolgáltatás nyújtása az adott hálózati szakaszon objektív műszaki okok miatt nem megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató köteles erről a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni. A Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles megvizsgálni, hogy a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontok között másik felhordó hálózati szolgáltatással, vagy a szolgáltatások valamely kombinációjával megvalósítható-e az összeköttetés és a vizsgálat eredményéről köteles a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató kábelhely megosztásra vonatkozó igénye csak olyan kábelhely szakasz felhasználásával teljesíthető, amely nem a Kötelezett Szolgáltató tulajdona, de azt használja, vagy azzal kapcsolatban egyéb jogokkal rendelkezik, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles ezt a Jogosult Szolgáltató felé jelezni. A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató számára azokat a rendelkezésre álló információkat megadni, amelyek alapján a Jogosult Szolgáltató az érintett kábelhely szakasz elhelyezkedését, valamint a kábelhely tulajdonosát azonosíthatja. A Kötelezett Szolgáltató szabad kábelhely megléte esetén nem akadályozhatja meg azt, hogy a Jogosult Szolgáltató kábelhely megosztást vegyen igénybe a kábelhely tulajdonosával való megegyezést követően, továbbá a kábelhely megosztás megvalósíthatóságához szükséges mértékben közre kell működnie a kábelhely megosztás megvalósításában.

A felhordó hálózati kábelhely megosztási kötelezettség nem vonatkozik a Kötelezett Szolgáltató által tartalékként fenntartott üres kábelhelyre. A tartalékként fenntartható üres kábelhely nem lehet nagyobb, mint az adott kábelhely szakasz teljes férőhely kapacitásának 20%-a. Alépítmények esetében, ha az adott alépítmény szakaszon az alépítményben elhelyezkedő minden üres kábelvezető cső férőhely kapacitása meghaladja az alépítmény szakasz teljes férőhely kapacitásának 20%-át, akkor a legkisebb férőhely kapacitású üres kábelvezető cső tartható fenn tartalékként.

A felhordó hálózati szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a következő hálózati szakaszokra kiterjedően köteles nyújtani:

- az alapszolgáltatások nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató adott földrajzi területet ellátó központja (hozzáférési aggregációs pontja) között, ha a nagykereskedelmi hozzáférési pont a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatának valamely köztes pontján helyezkedik el és a központban (hozzáférési aggregációs pontban) a Jogosult Szolgáltató helymegosztással rendelkezik, vagy ott helymegosztást igényel,
- az alapszolgáltatások nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között, ha a nagykereskedelmi hozzáférési pont a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatának valamely köztes pontján helyezkedik el, a 25 km-es távolságot a Kötelezett Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva,

- a Kötelezett Szolgáltató központja (hozzáférési aggregációs pontja) és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között, ha a központban (hozzáférési aggregációs pontban) a Jogosult Szolgáltató helymegosztással rendelkezik, vagy ott helymegosztást igényel, a távolságot a Kötelezett Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva.

A Kötelezett Szolgáltató a felhordó hálózati kábelhely megosztás biztosítása során köteles megfelelni a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt további rendelkezéseknek.

D.5. Kábelhely megosztás különös szabályai

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt kötelezettség alapján biztosított kábelhely megosztás során – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjának kábelhely megosztással kapcsolatos kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezésein túlmenően – köteles megfelelni az alábbi, a Jogosult Szolgáltatóval való együttműködésre vonatkozó rendelkezéseknek.

D.5.1. Információszolgáltatás

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra vonatkozó igénybejelentése esetén köteles az igénybejelentésben meghatározott végpontok között elhelyezkedő kábelhely infrastruktúrájára vonatkozóan a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával kapcsolatos információkat megadni nyilvántartásai alapján.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie a kábelhely infrastruktúra földrajzi elhelyezkedésére, a nyomvonalra, a lehetséges hozzáférési pontokra és az infrastruktúrát alkotó különböző elemek műszaki jellemzőire. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban rendelkezésre áll, a kábelhelyen rendelkezésre álló férőhelyre vonatkozó adatokat is meg kell adni. A Kötelezett Szolgáltató a tájékoztatást abban az esetben köteles megadni, ha az igénybejelentésben a Jogosult Szolgáltató pontosan meghatározta az igényelt kábelhely szakasz végpontjait, a kábelhely megosztás jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában meghatározott lehetséges kiterjedésének megfelelően.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató kábelhely infrastruktúrája a Jogosult Szolgáltató által megadott végpontokban nem rendelkezik hozzáférési ponttal (például megszakító létesítménnyel, kábelaknával), akkor a Kötelezett Szolgáltató a megadott végpontokhoz legközelebbi, a kábelhely infrastruktúrához hozzáférést biztosító pontokra vonatkozóan köteles megadni az adatokat.

Az információkat a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra vonatkozó igénybejelentésének kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles megadni a Jogosult Szolgáltató részére. Amennyiben az információszolgáltatás az igénybejelentés hiányossága miatt a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint nem lehetséges, a Kötelezett Szolgáltató az igénybejelentés kézhezvételétől számított 5 napon belül megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívhatja a Jogosult Szolgáltatót az igénybejelentés pontosítására. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató számára az információszolgáltatásra vonatkozóan meghatározott 5 napos határidő a Jogosult Szolgáltató hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válaszának Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől kezdődik. A hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít bele az információszolgáltatásra vonatkozóan meghatározott 5 napos időtartamba.

A Kötelezett Szolgáltató a tudomására jutó információk alapján köteles folyamatosan aktualizálni nyilvántartásaiban a kábelhely infrastruktúra megoszthatóságát befolyásoló adatokat, így ezek között a szabad férőhelyre vonatkozó információkat, különösen abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató vagy a hozzáférés más igénylője hálózatépítést hajt végre a kábelhely infrastruktúra felhasználásával.

D.5.2. Helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban rendelkezésére álló információkból nem állapítható meg, hogy a kábelhely rendelkezésre áll-e, vagy a Jogosult Szolgáltató vitatja a Kötelezett Szolgáltató információ szolgáltatásának tartalmát, a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetében a Kötelezett Szolgáltató helyszíni megvalósíthatósági vizsgálatot végez.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles lehetővé tenni a Jogosult Szolgáltató helyszíni vizsgálat során való jelenlétét, illetve független szakértő bevonását a helyszíni vizsgálatba.

A helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat tartalmát a 3(a) piaci határozat rendelkező részének II. számú melléklete, a vizsgálat lebonyolításához kapcsolódó határidőt a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja tartalmazza.

D.5.3. Igény elutasítása

A kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasítása során a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában az egyedi hálózati szerződések megkötésére vonatkozóan megfogalmazott rendelkezéseknek megfelelően köteles eljárni az alábbiak figyelembe vételével.

A kábelhely megosztásra vonatkozó igényt a Kötelezett Szolgáltató a következő okok alapján utasíthatja el:

a) a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésében meghatározott pontok közötti teljes szakaszon, vagy valamely részén a Kötelezett Szolgáltató nem rendelkezik kábelhely infrastruktúrával;
b) nincs szabad férőhely és az a szolgáltatásnyújtáshoz, vagy az előrelátható szolgáltatás-fejlesztési igények megvalósításához nem szükséges, használaton kívüli kábelek eltávolításával sem biztosítható;
c) van üres férőhely az alépítményben, de az nem átjárható és az átjárhatóság nem állítható helyre;
d) egyéb objektív, műszaki ok.

Amennyiben a kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasítására az a) pontban foglalt okból került sor, akkor a Kötelezett Szolgáltató az elutasítási ok megjelölésével tájékoztatja a Jogosult Szolgáltatót. Amennyiben az elutasításra a b), c), vagy d) pontban foglalt okból került sor, a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasítás okát részletesen ismertetni a Jogosult Szolgáltató számára.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató eredeti igénymegjelölésében meghatározott földrajzi pontok között nem lehetséges a kábelhely megosztás, akkor a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén köteles megvizsgálni, hogy az eredeti igénybejelentésben meghatározott végpontok közelében – a Jogosult Szolgáltatóval egyeztetett távolságon belül – találhatóak-e olyan végpontok, amelyek viszonylatában megvalósítható a kábelhely megosztás és erről a Jogosult Szolgáltatót az elutasításról szóló értesítésben tájékoztatni.

D.5.4. Használaton kívüli kábelek eltávolítása

Amennyiben a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat eredményeként a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy a Jogosult Szolgáltató által igényelt kábelhely szakaszon vannak olyan, a Kötelezett Szolgáltató, vagy más szolgáltató tulajdonában lévő, használaton kívüli kábelek, amelyek az adott szolgáltató által nyújtott szolgáltatásokhoz, vagy az előrelátható szolgáltatás-fejlesztési igényeinek megvalósításához nem szükségesek és eltávolításukkal az igényelt kábelhely megosztáshoz szükséges férőhely biztosítható és az eltávolítás fizikailag megvalósítható és a hálózat épségét, egységét, működését nem veszélyezteti, akkor – amennyiben az adott kábelhely szakasz tekintetében a Jogosult Szolgáltató igényt jelent be és a felek az adott kábelhely szakasz megosztása tekintetében szerződést kötnek – köteles azokat eltávolítani.

Amennyiben a kábelek nem a Kötelezett Szolgáltató tulajdonában vannak, akkor a kábelek eltávolításával kapcsolatban a jelen határozat alapján felmerült igényről, valamint az eltávolítás feltételeiről a Kötelezett Szolgáltató tájékoztatja a kábelek tulajdonosát. A kábelek eltávolítására a tulajdonos hozzájárulását követően kerül sor, amennyiben az eltávolítás fizikailag megvalósítható és a hálózat épségét, egységét, működését nem veszélyezteti. A Kötelezett Szolgáltató a tulajdonos értesítését és a tulajdonos hozzájárulással kapcsolatos nyilatkozatát dokumentálni köteles, az időpontokat utólag ellenőrizhető módon.

A kábelek eltávolítását a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjának „Hálózati szerződés teljesítése” részében foglalt határidőn belül köteles teljesíteni.

A kábelek eltávolításának költsége nem terhelhető a Jogosult Szolgáltatóra. Az eltávolítást végezheti a Kötelezett Szolgáltató, illetve azt a kábel tulajdonjogával rendelkező szolgáltató számára is lehetővé kell tennie, amennyiben azzal a Kötelezett Szolgáltató hálózatának épségét, egységét, annak működését nem veszélyezteti, indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított felügyelet mellett.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles lehetővé tenni a kábelek eltávolíthatóságának megállapításánál a Jogosult Szolgáltató, valamint a Jogosult Szolgáltató igénye esetén független szakértő jelenlétét.

D.6. Kiegészítő szolgáltatások nyújtása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.4. pontjában meghatározott kötelezettségekhez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató köteles mindazokat a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtani, amelyek szükségesek a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.4. pontjaiban meghatározott hozzáférési szolgáltatások Jogosult Szolgáltató általi igénybevételéhez.

D.6.1. A Kötelezett Szolgáltató csak olyan kiegészítő szolgáltatások igénybevételét írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára, amelyek az adott hozzáférési szolgáltatás igénybevételéhez nélkülözhetetlenek. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató is képes valamely kiegészítő szolgáltatás körébe tartozó tevékenység elvégzésére anélkül, hogy az a Kötelezett Szolgáltató hálózatának épségét, egységét, működését veszélyeztetné, akkor a Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót a kiegészítő szolgáltatás igénybevételére és a Kötelezett Szolgáltató köteles lehetővé tenni a Jogosult Szolgáltató számára, hogy a fenti tevékenységet saját maga is elvégezhesse, indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított felügyelet mellett.

A Kötelezett Szolgáltató – a 3(a) piaci határozatban foglalt kötelezettségére is tekintettel – a következő, a hálózatában értelmezhető kiegészítő szolgáltatásokat alakíthatja ki:

- Műszaki vizsgálatok:
    - Berendezés alkalmassági vizsgálat

- Réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat
- Nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálat
- Helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat
- Távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat
- Kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat
- Sötétszál átengedés helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat

- Helymegosztással kapcsolatos szolgáltatások:
  - Fizikai helymegosztás
  - Távoli helymegosztás
  - Kábel bevezetés helymegosztáshoz
- Csatlakoztatási szolgáltatások:
  - Hozzáférési link helymegosztáshoz
  - Hozzáférési link távoli hozzáféréshez
  - Kábel átadása hozzáférési link nélkül
- Egyéb kiegészítő szolgáltatások:
  - Kábelek telepítése, eltávolítása kábelhely megosztás esetén
  - Szakfelügyelet biztosítása
  - Hordozott szám beállítás

A fenti szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a 3(a) piaci határozat rendelkező részének II. mellékletében meghatározott definíciók szerint és tartalommal köteles nyújtani.

D.6.2. A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.1. pontjában felsoroltakon kívül csak a következő esetekben és feltételek szerint írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára további kiegészítő szolgáltatások igénybevételét:

a) Amennyiben az adott kiegészítő szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató álláspontja szerint az adott hozzáférési szolgáltatás nyújtásához minden esetben, vagy előre meghatározható esetekben nélkülözhetetlen.
   Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató az erre vonatkozó részletes műszaki indokolást a referenciaajánlathoz csatolt, Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumban köteles az Elnökhöz benyújtani és köteles az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtásának részletes feltételeit a referenciaajánlatban szerepeltetni. Az Elnökhöz benyújtott műszaki indokolásnak legalább a következőket tartalmaznia kell:
   - a kiegészítő szolgáltatás leírása: a műszaki jellemzők, a szolgáltatás keretében végzett tevékenységek részletes ismertetése, külön jelezve a szolgáltatás egészének, vagy egyes elemeinek Jogosult Szolgáltató általi megvalósíthatóságát;
   - az alap-, felhordó hálózati szolgáltatások felsorolása, amelyekhez a kiegészítő szolgáltatás kapcsolódik;
   - a kiegészítő szolgáltatás nélkülözhetetlenségét alátámasztó részletes indokolás.

   Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató által benyújtott dokumentumban foglaltaknak az Elnök helyt ad, a referenciaajánlatot az adott kiegészítő szolgáltatás szerepeltetésével hagyja jóvá. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a műszaki indokolást nem nyújtja be, vagy a műszaki indokolás a hiánypótlást követően is hiányos, vagy az abban szereplő indokolás alapján a kiegészítő szolgáltatás igénybevételének nélkülözhetetlensége nem bizonyított, az Elnök a referenciaajánlatot az adott kiegészítő szolgáltatás nélkül hagyja jóvá.

b) Amennyiben az adott kiegészítő szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató álláspontja szerint egy adott esetben a hozzáférési szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlenül szükséges.
Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató számára a kiegészítő szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás létrehozása érdekében az adott kiegészítő szolgáltatás pontos tartalmának leírását, valamint a Kötelezett Szolgáltatónak az adott kiegészítő szolgáltatás nélkülözhetetlenségét bizonyító részletes műszaki indokolását a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsátani. A Jogosult Szolgáltató számára átadott műszaki indokolásnak az a) pontban felsorolt tartalmi elemeket tartalmaznia kell. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a műszaki indokolás alapján vitatja az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességét, akkor az Eht. 57. §-a alapján kérheti a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

D.7. Felek közötti együttműködés szabályai

Alkalmazandó jog

A Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozatban előírt hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozóan – a szerződés megkötésére irányuló kezdeményezés (ajánlat) esetén – szerződéskötési kötelezettség terheli.

A felek a hálózati szerződés(eke)t a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában foglaltakkal összhangban kötelesek megkötni. Kétség, vagy a referenciaajánlat és a referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződés ellentmondása esetén a referenciaajánlat rendelkezései az irányadók. A referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződésben nem szabályozott kérdésekben a referenciaajánlat vonatkozó rendelkezései, a referenciaajánlatban nem szabályozott kérdésekben az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok rendelkezései megfelelően irányadók.

A Jogosult Szolgáltató ajánlatát megelőző együttműködés

Előrendelés

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles a Jogosult Szolgáltató számára hozzáférhetővé tenni a meghatározott területen megvalósítandó Közeli bitfolyam hozzáféréshez szükséges hálózati alapinformációkat, amely tartalmazzák:

- a hozzáférési aggregációs pontok címét, ennek hiányában elhelyezkedését koordinátahelyesen;
- a hozzáférési aggregációs pontokhoz tartozó réz érpáras helyi hurkok, illetve FTTx újgenerációs hozzáférési hurkok számát;
- a hozzáférési aggregációs pontok által lefedett területeket, utca és házszám szerinti bontásban;
- a meghatározott területen lehetséges helymegosztási helyeket;
- a következő 12 hónapban az adott területen tervezett réz érpáras helyi hurok felújításokat.

A felsorolt hálózati alapinformációkat a Kötelezett Szolgáltató táblázatos formában, valamint ha az igényelt adatok térképi formában is rendelkezésre állnak, akkor térkép formájában is köteles a Jogosult Szolgáltató számára átadni. Az adatokat – amennyiben azok a nyilvántartásában rendelkezésre állnak – a Kötelezett Szolgáltatónak az igény kézhezvételétől számított 5 napon belül kell átadnia a Jogosult Szolgáltató számára. Amennyiben a kért alapinformációk megadásához egyedi felmérés szükséges, akkor azokat a Kötelezett Szolgáltatónak az igény kézhezvételétől számított 20 napon belül kell átadnia a Jogosult Szolgáltató számára. A Kötelezett Szolgáltató az adatok átadását

nem kötheti az előfizetőtől származó szándéknyilatkozat, az előfizetővel kötött előszerződés vagy szerződés meglétéhez.

A Kötelezett Szolgáltató az előrendelés során átadandó hálózati információkhoz való hozzáférést előzetes titoktartási nyilatkozat meglététől teheti függővé, amely azonban nem járhat a Jogosult Szolgáltató számára aránytalan teherrel.

A Kötelezett Szolgáltató az előrendelés során átadandó hálózati információkhoz való hozzáférést egyéb, a Jogosult Szolgáltató által teljesítendő, a jelen I. D.7. pontban nem szereplő további feltételhez nem kötheti.

Kábelhely megosztással kapcsolatos információszolgáltatás nyilvántartási rendszerből

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra vonatkozó igénybejelentése esetén köteles az igénybejelentésben meghatározott végpontok között elhelyezkedő kábelhely infrastruktúrájára vonatkozóan a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával kapcsolatos információkat megadni a jelen határozat rendelkező rész I. D.5.1. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Berendezés alkalmassági vizsgálat

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. f) pontja szerinti megadott csatlakoztatható berendezések listájában nem szereplő, illetve a Kötelezett Szolgáltató által korábban csatlakoztathatónak nem minősített típusú berendezést kíván csatlakoztatni, akkor a hálózati szerződés megkötésére irányuló ajánlatát megelőzően a berendezés alkalmassági vizsgálat szükségességére vonatkozó információigényt nyújthat be a Kötelezett Szolgáltató számára.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató fenti igényének kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót arról, hogy az adott berendezés esetében szükséges-e a berendezés alkalmassági vizsgálat elvégzése.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatótól kapott fenti információk alapján igényli, hogy a Kötelezett Szolgáltató végezze el a berendezés alkalmassági vizsgálatot, akkor a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénybejelentésének kézhezvételétől számított 3 napon belül köteles közölni a berendezés vizsgálatra való átadásához szükséges információkat a Jogosult Szolgáltatóval és lehetővé tenni a berendezés átadását az igénybejelentés kézhezvételétől számított 5 napon belül.

A Kötelezett Szolgáltató a berendezés alkalmassági vizsgálatot a 3(a) piaci határozat rendelkező rész II. melléklet „Berendezés alkalmassági vizsgálat” pontja szerinti tartalommal, a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjának „Egyedi hálózati szerződések megkötése” részében foglalt határidőn belül köteles elvégezni.

Hálózati szerződés megkötése és módosítása

A Kötelezett Szolgáltató a konkrét hozzáférésre, átengedésre vonatkozó egyedi szerződések mellett köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára olyan szerződés kötésének lehetőségét, amely a teljes hálózatra kiterjedő, vagy meghatározott földrajzi területen történő átengedésre vonatkozik, általános jelleggel szabályozza a felek jogait és kötelezettségeit, valamint tartalmazza az az alapján a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató között létrejövő egyedi hálózati szerződések megkötésére vonatkozó rendelkezéseket (keretszerződés). A Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót keretszerződés megkötésére.

Jogosult Ajánlata

A Kötelezett Szolgáltató köteles érdemben nyilatkozni a Jogosult Szolgáltató hálózati szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatára, ha az – az ajánlat benyújtásakor vagy az esetleges hiánypótlásokat követően – legalább az alábbi információkat tartalmazza:

a) a Jogosult Szolgáltató azonosítására szolgáló adatai (név, székhely, cégjegyzékszám stb.),

b) a Jogosult Szolgáltató szerződéskötésre irányuló kifejezett nyilatkozata,

c) a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy egyedi szerződést és/vagy keretszerződést kíván kötni,

d) a hálózati szolgáltatás(ok) megnevezése, amely(ek)et a Jogosult Szolgáltató igénybe kíván venni,

e) a szerződésnek a Jogosult Szolgáltató által igényelt időtartama,

f) a Jogosult Szolgáltató által igényelt interfészek,

g) a Jogosult Szolgáltatónak a közös eszközhasználattal, különösen a helymegosztással kapcsolatos igényei, illetve erre vonatkozó ajánlata,

h) a Jogosult Szolgáltatónak a megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénye,

i) a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén ezen felül:

- a hozzáféréssel érintett előfizető neve, az előfizetői hozzáférési pont címe (használaton kívüli hurok, illetve kábel esetén a tervezett végpont beazonosítását lehetővé tevő cím, vagy egyéb azonosító);
- a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy a Jogosult Szolgáltató, vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató a hozzáféréssel érintett előfizetőtől származó szándéknyilatkozattal rendelkezik a megfelelő kiskereskedelmi szolgáltatás Jogosult Szolgáltatótól, vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltatótól történő igénybevétele tekintetében. Ez utóbbi esetben továbbá a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy az előfizetőtől származó szándéknyilatkozattal rendelkező, az átengedést követően az előfizető számára az előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás alapján a Jogosult Szolgáltató a hozzáféréssel összefüggésben eljárhat;
- amennyiben az adott szolgáltatás esetében értelmezhető, a számhordozással kapcsolatos igény, illetve a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata az előfizető által a Jogosult Szolgáltatónak vagy másik előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak tett nyilatkozat alapján arról, hogy a hozzáférés megvalósítását követően az előfizető a hívószámát meg kívánja-e tartani;
- Jogosult Szolgáltató nyilatkozata az előfizető által a Jogosult Szolgáltatónak vagy másik előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak tett nyilatkozat alapján arról, hogy az előfizető a Kötelezett Szolgáltatóval, illetőleg – ha van ilyen – a Jogosult Szolgáltatón kívül másik jogosult szolgáltatóval fennálló szerződését fenn kívánja-e tartani;
- a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy a Jogosult Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató rendelkezik-e az előfizetőtől származó, az előfizetői díjtartozás megismerésére vonatkozó felhatalmazással;
- a csatlakoztatni kívánt berendezések megnevezése, valamint – ha rendelkezik ilyennel – az elvégzett berendezés alkalmassági vizsgálattal kapcsolatos igazolás,

j) a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt szolgáltatások esetén ezen felül:

- az alapszolgáltatás megnevezése, amelyhez kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató a felhordó hálózati szolgáltatást igényli;
- a Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató oldali végpontok helye a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában rögzített lehetőségeknek megfelelően;
- kábelhely megosztás esetén az elhelyezni kívánt kábelek műszaki jellemzői, csatlakoztatni kívánt berendezések;
- sötétszál átengedés esetén a csatlakoztatni kívánt berendezések;
- hullámhossz megosztás esetén az igényelt hullámhossz, a használni kívánt berendezés;
- átviteli kapacitás biztosítása esetén az igényelt kapacitás és minőség;
- a csatlakoztatni kívánt berendezések esetében – ha rendelkezik ilyennel – az elvégzett berendezés alkalmassági vizsgálattal kapcsolatos igazolás.

A keretszerződésre vonatkozó ajánlatnak az f), g), h), i), j) pontokban meghatározott elemeket nem kell tartalmaznia. Amennyiben az egyedi hálózati szerződés által érintett hálózati szolgáltatásra vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató keretszerződést kötött, akkor a keretszerződésben már szereplő – változatlan tartalmú – információk egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatban történő ismételt benyújtását a Kötelezett Szolgáltató nem írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára.

A Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötés nem elektronikus formában történő kezdeményezését (ajánlat tételét) nem zárhatja ki. A Kötelezett Szolgáltató az ajánlat befogadása, illetve a szerződéskötés feltételeként nem írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára a várhatóan igénybe vett hálózati szolgáltatásokra vonatkozó előrejelzés benyújtását.

Keretszerződés megkötése

A Kötelezett Szolgáltató a keretszerződés megkötésére irányuló ajánlat kézhezvételétől számított 10 napon belül köteles értesíteni a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat kézhezvételéről és a szerződéskötési tárgyalások megkezdéséről, azok menetéről. Amennyiben az ajánlat hiányossága miatt a hálózati szerződés megkötése a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint nem lehetséges, legkésőbb az ajánlat kézhezvételéről szóló értesítéssel egy időben, a Kötelezett Szolgáltató megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívja a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat elbírálásához és a szerződés megkötéséhez szükséges további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására. A Kötelezett Szolgáltató a fenti 10 napos határidőn belül elküldött hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel a szerződéskötési eljárás során, ha az újabb hiánypótlás szükségessége az előző hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányosságai miatt merült fel.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadálya annak, hogy a Jogosult szolgáltató újabb ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

A keretszerződést az ajánlat kézhezvételétől számított 20 napon belül kell megkötni, e határidőbe a hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni.

Egyedi hálózati szerződések megkötése

A Kötelezett Szolgáltató az előírt összes adatot tartalmazó ajánlat kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles a Jogosult Szolgáltató igényét elbírálni és a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat elfogadásáról vagy annak objektív műszaki okokon alapuló elutasításáról értesíteni. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt nyújtott be, vagy a jelen határozat alapján a Jogosult Szolgáltató által igényelt szolgáltatás esetében a szolgáltatás nyújtását a Kötelezett Szolgáltató megvalósíthatósági vizsgálat elvégzéséhez kötheti, akkor az elbírálásra, illetve az egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozóan meghatározott határidőbe a vizsgálatok elvégzésére vonatkozóan meghatározott időtartam nem számít bele. Az egyes megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok esetében a következő időtartammal hosszabbodhat meg a Jogosult Szolgáltató igényének elbírálására, illetve az egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozó határidő:

- berendezés alkalmassági vizsgálat (amennyiben erre vonatkozó igényt a Jogosult Szolgáltató ajánlata tartalmaz): berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt is tartalmazó ajánlat kézhezvétele és a berendezés Kötelezett Szolgáltató általi átvétele közötti időtartam, valamint a berendezésvizsgálat maximum 15 napos időtartama,
- réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat: 5 nap,
- helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat: 15 nap,
- távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat: ha alépítmény, vagy oszlopsor vizsgálata szükséges: 10 nap, egyéb esetben 5 nap,
- kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat: 20 nap; nem átjárható alépítmény esetén, ha az átjárhatóság biztosíthatóságának vizsgálata szükséges: 25 nap.
- sötétszál átengedés megvalósíthatósági vizsgálat: 10 nap.

A Kötelezett Szolgáltató az elvégzett vizsgálatok eredményét, mért értékeit és jellemzőit, valamint – amennyiben az adott vizsgálat esetében értelmezhető – az elfogadás határértékeit minden esetben (mind az ajánlat elfogadása, mind elutasítása esetén) az ajánlat elfogadásáról vagy elutasításáról szóló tájékoztatással együtt köteles átadni a Jogosult Szolgáltatónak.

Amennyiben az ajánlat hiányossága miatt az egyedi hálózati szerződés megkötéséről a Kötelezett Szolgáltató nem tud nyilatkozni, a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb az ajánlat kézhezvételétől számított 5 napon belül megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – hiánypótlásra hívja fel a Jogosult Szolgáltatót. A Kötelezett Szolgáltató a fenti 5 napos határidőn belül elküldött hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel a szerződéskötési eljárás során, ha az újabb hiánypótlás szükségessége az előző hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányosságai miatt merült fel. Az egyedi hálózati szerződés megkötésére meghatározott határidőbe a hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be és az ajánlat elbírálására vonatkozóan meghatározott 5 napos határidő a teljes – tehát az előírt összes adatot tartalmazó – ajánlat kézhezvételétől kezdődik. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadálya annak, hogy a Jogosult szolgáltató újabb ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

A Kötelezett Szolgáltató az ajánlat elbírálásának eredményéről szóló értesítésben tájékoztatja a Jogosult Szolgáltatót, ha az előfizetőnek 30 napnál régebben lejárt díjtartozása van, feltéve, hogy a

Jogosult Szolgáltató az ajánlat benyújtásakor úgy nyilatkozott, hogy a Jogosult Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató rendelkezik az előfizetőtől származó, az előfizetői díjtartozás megismerésére vonatkozó felhatalmazással. Az előfizető esetleges díjtartozása nem befolyásolja a Kötelezett Szolgáltató szerződéskötési kötelezettségét.

Ha a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre irányuló kezdeményezést elfogadja, a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erről szóló értesítésével együtt köteles a szerződés tervezetét a Jogosult Szolgáltató részére megküldeni. A szerződést a Jogosult Szolgáltató szerződéstervezetre adott válaszának Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől számított 5 napon belül kell megkötni.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a teljes – tehát az előírt összes adatot tartalmazó – ajánlat kézhezvételétől számított 5 napos határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, kivéve az Eht. 90. § (4) bekezdésében foglalt eseteket.

Az ajánlat műszaki okok miatti elutasítása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasításról a Jogosult Szolgáltatót írásban, indokolással[15] – amennyiben sor került rá, az elvégzett megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok eredményével ellátva – értesíteni. Amennyiben az ajánlatban foglalt igény más, a jelen határozatban foglalt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatás igénybevételével megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató az értesítésben köteles erről tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót. Az ajánlat műszaki okok miatti elutasításának lehetséges eseteit a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásonként köteles a referenciaajánlatában meghatározni.

Műszaki okok miatti elutasítás esetén – amennyiben a Jogosult Szolgáltató az elutasítást nem vitatja és megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatokra sor került – az elutasítás alapjául szolgáló megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok költségét a felek 50-50%-os arányban viselik. Az elutasítás kézhezvételétől számított 10 napon belül a Jogosult Szolgáltató, vagy az általa megbízott független szakértő a műszaki megvalósíthatóság tekintetében műszaki vizsgálatot végezhet, amely vizsgálathoz a Kötelezett Szolgáltató köteles megadni minden szükséges segítséget. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vizsgálata azt állapítja meg, hogy a hálózati szolgáltatás megvalósítása objektív műszaki okok miatt nem lehetséges, akkor a Jogosult Szolgáltató viseli mind a Kötelezett Szolgáltató, mind az általa elvégzett vizsgálatok költségét. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vizsgálata alapján a hálózati szolgáltatás megvalósítása műszakilag lehetséges, a Kötelezett Szolgáltató viseli mind az általa, mind a Jogosult Szolgáltató által végzett vizsgálat költségét. A Kötelezett Szolgáltatót ebben az esetben az érintett hálózati szolgáltatás tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli és a Jogosult Szolgáltató által megküldött vizsgálati dokumentáció kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles a szerződés tervezetét a Jogosult Szolgáltató részére megküldeni. A szerződést a Jogosult Szolgáltató szerződéstervezetre adott válaszának Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől számított 5 napon belül kell megkötni. Ebben az esetben – ha a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint a szerződés megkötése elektronikus hírközlést érintő jogát vagy jogos érdekét sérti – az Eht. 57. §-a alapján kérheti a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását. A szerződéskötési kötelezettség fennállásának megállapítása esetén a műszaki vizsgálatok költségét a Kötelezett Szolgáltató, ha a kötelezettség fennállásának megállapítására nem kerül sor, a vizsgálatok költségét a Jogosult Szolgáltató viseli.

Hálózati szerződés módosítása

---

[15] A jelen határozat rendelkező rész I. D.5.3. pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.5.3. a) pontjában foglalt esetben a Kötelezett Szolgáltató nem köteles részletesen indokolni az elutasítást, elegendő, ha a tájékoztatásban az elutasítási okot megjelöli.

A) Hálózati szerződés módosítása a Jogosult Szolgáltató vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére

A hálózati szerződés módosítását a Jogosult Szolgáltató a referenciaajánlat tartalmát nem érintő módon, valamint a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban meghatározott esetekben a referenciaajánlat tartalmát nem érintő módon kezdeményezheti. A hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának legalább az alábbi tartalmú információkat tartalmaznia kell:

a) Azonosításra szolgáló adatok (név, székhely, cégjegyzékszám stb.);
b) A szerződés módosítására irányuló kifejezett nyilatkozat;
c) A módosítással érintett szerződés megnevezése (szerződésszám vagy egyéb azonosító);
d) A szerződés módosítással érintett részeinek megjelölése;
e) A tervezett módosítás tartalma;
f) A Kötelezett Szolgáltató által kezdeményezett módosítás esetében hivatkozás a módosítás referenciaajánlatban foglalt esetére.

A felek az ajánlat kézhezvételétől számított 10 napon belül kötelesek megállapodni a szerződésmódosítási tárgyalások megkezdéséről, azok menetéről.

A hálózati szerződés módosítása az alábbiak szerint jöhet létre:

a) A szerződésmódosítás létrejön a szerződés módosítását kezdeményező félnek az arra vonatkozó ajánlata másik fél általi kézhezvételétől számított 30 napon belül a feleknek a szerződésmódosítás tárgyában létrejött közös megegyezésével, mely időtartamba a szerződés módosításához szükséges esetleges műszaki vizsgálatok időtartama nem számít bele.
b) Amennyiben a megkeresett fél a szerződés módosítására vonatkozó ajánlatára az ajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben, azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása létrejön a válaszadási határidő utolsó napjával. A szerződésmódosítást kezdeményező félnek a megküldött ajánlatokhoz kapcsolódóan legalább a megkeresett fél általi kézhezvételtől számított 10 napos határidőt kell biztosítania a megkeresett fél számára az ajánlattal kapcsolatos nyilatkozattételre. A szerződésmódosítást kezdeményező fél az ajánlat ismételt megküldését követően eredménytelenül eltelt válaszadási határidő lejártát követő 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a másik felet tájékoztatni.
c) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató részére ajánlatot küld a hálózati szerződés módosítására, a Jogosult Szolgáltató pedig a válaszadásra nyitva álló határidőn belül a Kötelezett Szolgáltató részére az eredeti ajánlatában foglaltaktól eltérő tartalmú ajánlatot küld vissza, és erre az ellenajánlatra a Kötelezett Szolgáltató a kézhezvételétől számított 10 napon belül érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása az ellenajánlat tartalma szerint jön létre a Kötelezett Szolgáltató számára nyitva álló válaszadási határidő utolsó napjával. A Jogosult Szolgáltató a válaszadási határidő leteltét követően 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a Kötelezett Szolgáltatót tájékoztatni.
d) Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató részére ajánlatot küld a hálózati szerződés módosítására, a Kötelezett Szolgáltató pedig a válaszadásra nyitva álló határidőn belül a Jogosult Szolgáltató részére az eredeti ajánlatában foglaltaktól eltérő tartalmú ajánlatot küld vissza, és erre az ellenajánlatra a Jogosult Szolgáltató az ellenajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása az ellenajánlat tartalma szerint létrejön létre a Jogosult

Szolgáltató számára nyitva álló válaszadási határidő utolsó napjával. A Kötelezett Szolgáltató a megküldött ellenajánlathoz kapcsolódóan legalább a Jogosult Szolgáltató általi kézhezvételtől számított 10 napos határidőt kell biztosítania a Jogosult Szolgáltató számára az ellenajánlattal kapcsolatos nyilatkozattételre. A Kötelezett Szolgáltató az ellenajánlat ismételt megküldését követően eredménytelenül eltelt válaszadási határidő lejártát követő 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a másik felet tájékoztatni.

Amennyiben a felek az ajánlatnak a megkeresett fél általi kézhezvételét követő 30 napon belül nem tudnak megállapodni a hálózati szerződés módosításáról, az Eht. 57. §-a alapján bármelyik fél kérheti jogvitás eljárás lefolytatását a Hatóságtól.

B) A hálózati szerződés kötelező módosításának esetei

A felek kötelesek:

a) az Elnök hálózati szerződés feltételeit meghatározó döntésének módosulása esetén az Elnök döntésének közlésétől,
b) a hálózati szerződésre vonatkozó, az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabálynak a hálózati szerződés feltételeit érintő módon történő módosítása esetén e jogszabály hatályba lépésétől,
c) az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt új referenciaajánlat készítésére, és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség esetén – amennyiben az új referenciaajánlat a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a jóváhagyott vagy tartalmában megállapított referenciaajánlat hatályba lépésétől, vagy
d) a referenciaajánlat módosítása esetén – amennyiben a referenciaajánlat módosítása a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a módosított referenciaajánlat hatályba lépésétől

számított 60 napon belül a hálózati szerződést az a-d) pontban foglalt döntés, jogszabály vagy referenciaajánlat tartalmának megfelelően módosítani, kivéve, ha az Elnök döntése vagy a jogszabály eltérően rendelkezik. A hálózati szerződés módosításának fenti eseteit és a módosításra vonatkozó eljárást a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában köteles feltüntetni.

Az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt, új referenciaajánlat készítésére és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség esetén, továbbá a referenciaajánlat módosítása esetén – amennyiben a referenciaajánlat módosítása a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a referenciaajánlat (módosított referenciaajánlat) hatályba lépését követő 10 napon belül köteles a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződés módosítására irányuló szövegtervezet megküldésével a Jogosult Szolgáltatónál a hálózati szerződés módosítását kezdeményezni.

Jelen *B) A hálózati szerződés kötelező módosításának* esetei címben foglalt hálózati szerződés módosítás esetében az *A) Hálózati szerződés módosítása a Jogosult vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére* címben foglalt rendelkezések megfelelően irányadóak és alkalmazandóak azzal a kivétellel, hogy amennyiben a felek a hálózati szerződés kötelező módosítása esetén a fenti a-d) pontokban megállapított kezdő időponttól számított 60 napon belül nem tudnak megállapodni a hálózati szerződés módosításáról, az Eht. 57. §-a alapján bármely fél kérheti jogvitás eljárás lefolytatását a Hatóságtól.

Hálózati szerződés teljesítése

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a lehetséges legkorábbi időpontban, de legkésőbb az alábbi időpontokban köteles megvalósítani, vagy lehetővé tenni:

- a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a szerződéskötést követő 30 napon belül;
- a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a szerződéskötést követő 5 napon belül.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt szolgáltatások igénybevételéhez helymegosztás kialakítására, illetve egyéb, jelentős átalakításra van szükség, akkor a felek jogosultak a helymegosztás feltételeinek biztosítása, illetve az átalakítás megvalósítása érdekében a szerződéskötés időpontjától számított legfeljebb 30 napos időtartamban megállapodni a szerződés megvalósítása tekintetében. Ha a helymegosztás kialakításához, illetve az átalakításhoz építési, vagy egyéb hatósági engedély szükséges, a 30 napos határidőt az engedély jogerőre emelkedésétől kell számítani. Az engedély iránti kérelmet a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötést követő 10 napon belül köteles benyújtani.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt felhordó hálózati szolgáltatások valamelyikét is igénybe veszi, akkor a felek megállapodhatnak arról, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás megvalósítását az adott felhordó hálózati szolgáltatás megvalósításának időpontjához kötik.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt kábelhely megosztással összefüggésben használaton kívül kábelek eltávolítására kerül sor, akkor a kábelhely megosztás teljesítésére vonatkozóan meghatározott határidő 5 nappal meghosszabbodik. Amennyiben a használaton kívüli kábelek eltávolításához tulajdonosi engedély beszerzésére is szükség van, akkor a teljesítésre vonatkozóan meghatározott határidőbe a tulajdonos értesítésének időpontjától a hozzájárulással kapcsolatos tulajdonosi nyilatkozat megérkezéséig számított időtartam nem számít bele.

A szerződés teljesítése során a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltatóval együttműködni, így különösen a következő területeken:

a) zavarelhárítás,
b) hibaelhárítás,
c) karbantartás,
d) fejlesztés, így különösen a hozzáférési pont áthelyezése,
e) adatközlés és adatvédelem,
f) számhordozás,
g) előfizetői díjszámlázás,
h) egymás közötti költségelszámolás

A Kötelezett Szolgáltató nem korlátozhatja a Jogosult Szolgáltató szabályszerű szolgáltatásnyújtását, kivéve, ha a Jogosult Szolgáltató hálózatában keletkezett hiba veszélyezteti a Kötelezett Szolgáltató elektronikus hírközlési eszközének biztonságát, szolgáltatásnyújtását.

Amennyiben a felek erre vonatkozóan nem kötnek külön megállapodást, az előfizető felé történő hibás teljesítés esetén a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató előfizetőjével szemben nem felel.

Hálózati szerződés megszűnése

A hálózati szerződés megszűnik:

a) Ha a Jogosult Szolgáltató a hálózati szerződésben meghatározott tartamú, de legalább 60 napos felmondási idővel a szerződést felmondja (rendes felmondás). Amennyiben a Jogosult Szolgáltató az egyedi hálózati szerződést (ideértve a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti keretszerződésen belül létrejött egyedi hálózati szerződést is) a Jogosult Szolgáltató vagy az előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató és az előfizető közötti jogviszony megszűnése miatt mondja fel, az egyedi hálózati szerződés felmondási ideje legfeljebb 30 nap. A Jogosult Szolgáltató köteles a felmondást írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a Kötelezett Szolgáltatóval a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni.

b) Ha bármely fél – kizárólag a lent felsorolt esetekben megengedett – rendkívüli felmondással él, amely esetben köteles a felmondást indokolással ellátott, írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a másik féllel a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni. A felek kizárólag az alábbiak szerint jogosultak rendkívüli felmondásra:

   - azonnali hatállyal a díjfizetési kötelezettség megszegése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 30 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
   - azonnali hatállyal a hálózat egységének veszélyeztetése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 15 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
   - azonnali hatállyal a másik fél egyéb, a referenciaajánlatban nevesített súlyos szerződésszegése esetén;
   - azonnali hatállyal, ha a másik fél felszámolását elrendelő jogerős végzés közzétételre kerül, illetve a kényszertörlési eljárás megindításáról rendelkező végzést a cégbíróság közzéteszi;
   - ha valamelyik fél a végelszámolását határozza el, a másik fél a végelszámolás megindításáról szóló döntés tudomására jutásától, a másik féllel egyeztetett időpontra, ennek hiányában a tudomásszerzéstől számított 60. napra élhet rendkívüli felmondással;
   - ha a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, a Kötelezett Szolgáltató az e körülményről történő tudomásszerzéstől számított 30. napra élhet rendkívüli felmondással.

   A hálózat egységének veszélyeztetése miatti rendkívüli felmondás nem akadálya a szerződés teljesítésének korlátozására vonatkozó szerződésben meghatározott jog gyakorlásának, így a szolgáltatás szüneteltetésének vagy a hálózat egységét veszélyeztető másik fél ideiglenes lekapcsolásának.

c) A hálózati szerződés eltérő rendelkezése hiányában, ha a határozott idő eltelt;

d) A felek közös megegyezésével;

e) Ha az egyik fél jogutód nélkül megszűnik;

f) Ha ugyanaz a fél lesz a Jogosult és a Kötelezett Szolgáltató;

g) Ha a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. vagy II. pontjában foglalt szolgáltatásnyújtási kötelezettsége a Hatóság döntése alapján már nem áll fenn és a Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatásnyújtási kötelezettsége megszűnésétől számított 90 napos felmondási idővel a hálózati szerződést felmondja.

Referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződés hatályát nem érinti, ha az Elnök megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlat közzétételi kötelezettsége már nem áll fenn. E körülmény a Kötelezett Szolgáltató Eht. 67/C. § (2) bekezdése szerinti felmondási jogát nem érinti.

D.8. A korábban biztosított hozzáférés visszavonásával, hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos szabályozás

D.8.1. Korábban biztosított hozzáférés visszavonása

A korábbi határozatokban, illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott Közeli bitfolyam hozzáféréseket a Kötelezett Szolgáltató a következő esetekben vonhatja vissza:

a) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén megszünteti a helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás saját maga által történő nyújtását és az adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén más szolgáltató számára sem teszi lehetővé a hálózatának felhasználásával a helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás nyújtását.

b) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás elérhetővé válik a Jogosult Szolgáltatók számára.

D.8.1.1. Hozzáférés, illetve hozzáférés lehetőségének szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatti visszavonása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. a) pontjában meghatározott esetben a hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a következő feltételekkel vonhatja vissza.

Visszavonás igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózat esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában meghatározott szolgáltatás tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 6 hónappal bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.3. pontja szerinti tájékoztatást köteles honlapján közzétenni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférés lehetőségét az érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózat tekintetében a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési hálózati rész tekintetében új igényeket befogadni.

Visszavonás igénybevétellel érintett hozzáférési hálózat esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában meghatározott szolgáltatás tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 5 évvel bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos tájékoztatást köteles honlapján közzétenni, valamint köteles a visszavonással érintett területen a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltató(ka)t külön is értesíteni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a bejelentést követően 5 évvel visszavonhatja. A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre és a visszavonásra vonatkozóan meghatározott 5 éves időtartamtól abban az esetben térhet el, ha a Kötelezett

Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) a visszavonás tekintetében 5 évnél rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban[16] állapodnak meg. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatókkal történő megegyezés után megtett bejelentését követően a Jogosult Szolgáltatókkal egyeztetett időpontban, de leghamarabb a visszavonás bejelentésétől számított 6 hónappal visszavonhatja. A visszavonás előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a Kötelezett Szolgáltató valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval megegyezett a visszavonás feltételeiről.

D.8.1.2. Hozzáférés, illetve hozzáférés lehetőségének a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás elérhetővé válása miatti visszavonása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. b) pontjában meghatározott esetben a hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a következő feltételekkel vonhatja vissza.

A Kötelezett Szolgáltató a korábbi határozatokban, illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott Közeli bitfolyam hozzáféréseket csak abban az esetben vonhatja vissza, ha az adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén biztosítja a Jogosult Szolgáltatók számára a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételét.

Visszavonás és alternatív hozzáférési szolgáltatás biztosítása igénybevétellel nem érintett hozzáférési pont esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában meghatározott szolgáltatás tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles a visszavonással kapcsolatos szándékát 6 hónappal a visszavonás tervezett időpontja előtt bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.3. pontja szerinti tájékoztatást honlapján közzétenni. A visszavonás 6 hónapos előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a Jogosult Szolgáltatók számára a visszavonás által érintett területen elérhetővé vált.

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférés lehetőségét az érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózat tekintetében a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

Visszavonás és alternatív hozzáférési szolgáltatás biztosítása igénybevétellel érintett hozzáférési pont esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában meghatározott szolgáltatás tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 1 évvel bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.3. pontja szerinti tájékoztatást köteles honlapján közzétenni, valamint köteles a visszavonással érintett hozzáférési pontokon a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltató(ka)t külön is értesíteni. A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a bejelentést követően 1 évvel visszavonhatja. A

[16] A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

Kötelezett Szolgáltató a visszavonást legalább 6 hónappal megelőzően köteles biztosítani, hogy a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás a referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a visszavonással érintett földrajzi területen a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehető legyen és ezzel egyidőben köteles tájékoztatni a tőle igénybe vett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltatókat a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás elérhetőségéről. A visszavonást megelőző 6 hónapban a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatással kapcsolatos tájékoztatásra, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás rendelkezésre állására és a hozzáférés visszavonására vonatkozóan meghatározott határidőktől abban az esetben térhet el, ha a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) a visszavonás, illetve – erre vonatkozó jogosulti igény esetén – a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevétele tekintetében rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban[17] állapodnak meg. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatókkal történő megegyezés után megtett bejelentését, valamint az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.3. pontja szerinti tájékoztatás közzétételét és a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként való igénybevehetőségének biztosítását követően leghamarabb 6 hónappal visszavonhatja. A visszavonás 6 hónapos előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a Kötelezett Szolgáltató valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval megegyezett a visszavonás feltételeiről és az alternatív hozzáférési szolgáltatás a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé vált. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

D.8.1.3. Bejelentéssel, tájékoztatással kapcsolatos követelmények

A Kötelezett bejelentésének, a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve a honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás megnevezése;
- A visszavonással érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A visszavonással érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A visszavonás pontos dátuma, illetve ütemezése;
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. b) pontjában foglalt esetben ezen felül a visszavonással érintett földrajzi területen a visszavonást követően elérhető alternatív hozzáférési szolgáltatás elérhetősége, az ahhoz való hozzáférés feltételei.

A Kötelezett Szolgáltató köteles honlapján folyamatosan aktualizálva, azonos elérési helyen közzétenni a hozzáférések visszavonására vonatkozó ütemtervet, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.2. pontjában foglalt visszavonási esetben feltüntetve az adott területen elérhető alternatív szolgáltatást és az ahhoz való hozzáférési lehetőségeket. A Kötelezett Szolgáltatónak a frissítéseket a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozóan előírt határidőkkel összhangban kell elvégeznie.

[17] A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

Az igénybevétellel érintett hozzáférési lehetőség Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató(k) megállapodása alapján történő korábbi megszüntetése esetén a Kötelezett Szolgáltató a bejelentésében köteles megjelölni a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltató(ka)t, illetve a bejelentéséhez köteles csatolni az érintett Jogosult Szolgáltató(k) nyilatkozatát arról, hogy a hozzáférési lehetőség korábbi megszüntetéséhez hozzájárulnak.

D.8.2. Hozzáférési pontok áthelyezése

A Kötelezett Szolgáltató a korábbi határozatokban, illetve jelen határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott, a hálózati szolgáltatás igénybevételét lehetővé tevő hozzáférési pontokat csak abban az esetben helyezheti át, ha az áthelyezéssel kapcsolatos szándékát a Hatóságnak az áthelyezés tervezett időpontja előtt 12 hónappal bejelenti, ezzel egy időben az áthelyezéssel érintett Jogosult Szolgáltatókat erről értesíti és az ezzel kapcsolatos tájékoztatást honlapján közzéteszi. A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre, az értesítésre, valamint a tájékoztatásra vonatkozóan meghatározott 12 hónapos időtartamtól az alábbi esetekben térhet el:

- Amennyiben az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést az erről szóló bejelentést, illetve az erről szóló tájékoztatás honlapon történő megfelelő elhelyezését követően haladéktalanul elvégezheti.
- Amennyiben az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont tekintetében van igénybevétel, de a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) az áthelyezés tekintetében 12 hónapnál rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban[18] állapodnak meg, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést a Jogosult Szolgáltatókkal egyeztetett időpontban elvégezheti. A bejelentéssel, az áthelyezéssel kapcsolatos tájékoztatás honlapon történő közzétételével kapcsolatos kötelezettség ebben az esetben is terheli a Kötelezett Szolgáltatót.
- Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató vállalja valamennyi, a Jogosult Szolgáltató(k)nál az áthelyezéssel összefüggésben felmerült költség megtérítését, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést a Jogosult Szolgáltató(k)nak legalább az áthelyezést megelőzően 60 nappal bejelentett időpontban elvégezheti. A bejelentéssel, az áthelyezéssel kapcsolatos tájékoztatás honlapon történő közzétételével kapcsolatos kötelezettség ebben az esetben is terheli a Kötelezett Szolgáltatót.

A Kötelezett Szolgáltató az áthelyezés során köteles a Jogosult Szolgáltató számára olyan szolgáltatásfolytonossági feltételeket biztosítani, mint amilyeneket a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokra alkalmaz.

Bejelentéssel, tájékoztatással kapcsolatos követelmények

A Kötelezett bejelentésének, a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve a honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- Az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont megnevezése;
- A hozzáférési pont címe az áthelyezést követően;
- Az áthelyezés pontos dátuma, illetve ütemezése;
- Az áthelyezést követően elérhető előfizetői hozzáférési pontok köre, amennyiben ez az áthelyezést követően változik;

[18] A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

A Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést követően köteles a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglalt kötelezettség[19] alapján a honlapján közzétett, az elérhető hozzáférési pontokkal kapcsolatos információkat a bejelentést követő legelső felülvizsgálat során frissíteni oly módon, hogy az adott hozzáférési pont tekintetében rögzíti az áthelyezés dátumát, illetve feltünteti az áthelyezést követően elérhető hozzáférési pontot.

Az igénybevétellel érintett hozzáférési pont Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató(k) megállapodása alapján történő korábbi áthelyezése esetén a Kötelezett Szolgáltató a bejelentésében köteles megjelölni az áthelyezés által érintett Jogosult Szolgáltató(ka)t, illetve a bejelentéséhez köteles csatolni az érintett Jogosult Szolgáltató(k) nyilatkozatát arról, hogy az áthelyezés korábbi megvalósításához hozzájárulnak.

D.9. Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés

D.9.1. Elektronikus kapcsolattartás

A Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét a Jogosult Szolgáltatók számára valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. D.5., illetve I. D.7. pontjában foglalt eljárás során.

Az elektronikus kapcsolattartásra kialakított rendszernek biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltató igazolható módon értesüljön bármely általa a Kötelezett Szolgáltatónak megküldött dokumentum Kötelezett Szolgáltató általi átvételéről.

D.9.2. Működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása

A Kötelezett Szolgáltató köteles hozzáférést biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára a működést támogató rendszereiben található azon információkhoz, amelyek a Jogosult Szolgáltató számára a nagykereskedelmi szolgáltatás létesíthetőségének megítéléséhez, a megrendeléséhez, valamint a hibakezeléshez szükségesek. A Kötelezett Szolgáltató az információkhoz való hozzáférés biztosítása érdekében köteles a Jogosult Szolgáltatók számára az információk elérését biztosító elektronikus információs hozzáférési felületet kialakítani.

Az elérhető információk pontos körének kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató köteles megfelelni az egyenlő elbánás jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjában megfogalmazott elvének, így biztosítania kell, hogy legalább ugyanolyan tartalmú és részletezettségű információt nyújtson a Jogosult Szolgáltató számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz. A Kötelezett Szolgáltató nem köteles közvetlen hozzáférést biztosítani a működést támogató rendszereihez, ugyanakkor a kialakított információs hozzáférési felületnek alkalmasnak kell lennie arra, hogy az információkhoz a Jogosult Szolgáltató közvetlenül, azaz a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében megvalósuló és az egyes információ lekérdezésekhez kapcsolódó emberi közreműködés nélkül, a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területe számára biztosított átfutási időkkel hozzáférjen.

[19] A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. c) pontjában foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató köteles referenciaajánlatában a szolgáltatások földrajzi elérhetőségét, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait feltüntetni, valamint a közzététellel kapcsolatos szabályok alapján köteles ezeket az adatokat honlapján rendszeres időközönként (negyedévente) frissítve közzétenni.

Az elektronikus információs hozzáférési felület elérhetőségét a Kötelezett Szolgáltató a következők szerint köteles biztosítani:

- Éves rendelkezésre állás: legalább 98% (Az információs felület elérhetőségének a naptári évre vonatkoztatott aránya. Az elérhetőségbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő.)
- Üzemszünet maximális hossza: legfeljebb 2 óra. (Az a maximális egybefüggő időtartam, amíg az információs felületen keresztül történő információ lekérés a Jogosult Szolgáltatók számára nem érhető el.)

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3 pontjában előírt kötelezettség alapján nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban legalább a következő információkhoz köteles hozzáférést biztosítani:

a) A szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatban, adott előfizetői hozzáférési pont[20], vagy földrajzi cím vonatkozásában:

- Hálózat típusa,
- Alkalmazott átviteli technológia (VDSL esetén annak feltüntetése, hogy az adott előfizetői hozzáférési ponton alkalmaz-e vektoring megoldást a Kötelezett Szolgáltató),
- Valamennyi elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése,
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt szolgáltatással kapcsolatos esetleges időbeli korlátozások:
    - elérhetőség záró dátuma,
    - megszüntetés oka a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt eset feltüntetésével,
    - megszüntetést követően elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás.
- Az elérhető legmagasabb sávszélességek (névleges, garantált le- és feltöltési sebességek),
- Az adott előfizetői hozzáférési pont vonatkozásában az információs hozzáférési felület kialakítását követően elvégzett alkalmassági, megvalósíthatósági vizsgálatok időpontja és eredménye.

b) A hibakezeléssel kapcsolatban:

A Jogosult Szolgáltató által igénybevett hozzáférési szolgáltatás felhasználásával nyújtott előfizetői szolgáltatás folytonosságát, vagy minőségét érintő, a Kötelezett Szolgáltató hálózatában felmerülő hibával, illetve karbantartással kapcsolatos információk, így különösen a szolgáltatás kimaradás, vagy minőségromlás bekövetkezésének okával, időpontjával, valamint megszűnésének várható időpontjával kapcsolatos információk olyan részletezettségben, ahogyan az a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága számára hozzáférhető.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen I. D.9.2. pontban előírt információs hozzáférési felületet a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt kötelezettség alapján a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának hatályba lépését követő 150 napon belül

[20] Előfizető azonosítása: a Kötelezett Szolgáltató számlázási rendszerében alkalmazott előfizetői azonosító alapján.

köteles kialakítani és ezt követően a jelen pontban előírt információkhoz való hozzáférést az információs hozzáférési felületen keresztül köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltatók számára.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján előírt információkhoz való hozzáférést és az ehhez kapcsolódó információs hozzáférési felületet a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.12. pontjában foglalt kötelezettségére is tekintettel oly módon köteles kialakítani, hogy az a Jogosult Szolgáltatók számára biztosítsa a jelen határozatban és a 3(a) piaci határozatban előírt szolgáltatásokkal kapcsolatos információk együttes, egységes felületen történő lekérdezését.

D.9.3. Elektronikus tájékoztatás szolgáltatáskiesés, minőségromlás, üzemszünet esetén

a) A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltatót elektronikus formában tájékoztatni a Kötelezett Szolgáltató hálózatában várható, vagy bekövetkezett, a Jogosult Szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatásokat érintő szolgáltatáskieséssel, vagy minőségromlással kapcsolatban. A tájékoztatást a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi üzletágának tájékoztatásával egy időben köteles megvalósítani és ennek keretében mindazokat, a szolgáltatáskiesés, vagy minőségromlás okával, kezdő és befejező időpontjával kapcsolatos információkat köteles átadni, amelyeket a saját kiskereskedelmi üzletága számára átad.

b) A Kötelezett Szolgáltató köteles elektronikus formában, késedelem nélkül tájékoztatni a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírt információs hozzáférési felülethez hozzáférési jogosultsággal rendelkező Jogosult Szolgáltatókat az információs hozzáférési felület üzemszünetének[21] kezdetéről és várható befejeződéséről, valamint az üzemszünet tényleges befejeződéséről.

Az Elnök a jelen pontban foglalt kötelezettségek megfelelő teljesítését az Eht. 53. §-a szerinti általános hatósági felügyeleti eljárásban vagy az 53/A. §-a szerinti általános hatósági ellenőrzés keretében bármikor felügyelheti, ellenőrizheti, és az Eht. 49. §-a szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

A Kötelezett Szolgáltatót a jelen D) pontban megállapított kötelezettség abban az esetben is terheli, ha a kötelezettséggel érintett területen a saját kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtásához használt hálózatnak nem üzemeltetője, de a hálózat használatára vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatót és/vagy a vele egy vállalatcsoportba tartozó szolgáltatót kizárólagos jog illeti meg, vagy a hálózat tulajdonosával vagy üzemeltetőjével olyan megállapodást kötött, ami a hálózathoz való hozzáférést más, az előző kötelezetti érdekkörön kívüli szolgáltatók számára végeredményben kizárja.

A jelen D) pontban kiszabott hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a határozat közlését követő naptól terhelik.

E) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 102. §-a szerinti „számviteli szétválasztás" kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

[21] Üzemszünet: az az időszak, amíg az információs felületen keresztül történő információ lekérés a Jogosult Szolgáltatók számára nem érhető el.

A Kötelezett Szolgáltató a 3(a) piaci határozat rendelkező részének III. mellékletében meghatározott szabályok szerint köteles új számviteli szétválasztási kimutatást készíteni és az Elnökhöz az Eht. 68. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül jóváhagyás céljából – az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének egyidejű igazolása mellett – benyújtani. Ezen kötelezettséget a rá más piacokon kirótt számviteli kötelezettségekre tekintettel, azokkal összehangoltan, egy egységes szerkezetben elkészített beadványban köteles teljesíteni. Ha a Kötelezett Szolgáltató helyhez kötött és mobil elektronikus hírközlési üzleti területekkel is rendelkezik, akkor a két üzleti terület szétválasztására és a mobilpiaci üzleti területre vonatkozóan a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 2/2014. piacon, vagy a Bizottság által az előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról a későbbiekben kiadott ajánlásban e piac helyébe lépő szolgáltatáspiacon a Hatóság által elvégzett piacelemzést követően kiadott határozatban a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség keretében meghatározott szabályokat köteles alkalmazni.

A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást az Elnök az Eht. 68. §-a szerinti eljárásában hagyja jóvá. A HF/56-13/2011. számú határozat alapján az 1.b, 2.b és 3.b sz. érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatót terhelő számviteli szétválasztás kötelezettség a jelen határozat közlésének napját követő napon hatályát veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására irányuló eljárásokban még a HF/56-13/2011. számú határozatban foglalt kötelezettség szerint kell eljárni.

A jelen pontban kiszabott számviteli szétválasztás kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat közlését követő naptól terheli.

II.

A) Az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozata rendelkező részének I. A) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „átláthatóság" kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közlését követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében továbbra is köteles megfelelni a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A/2) pontjában foglalt kötelezettség alapján benyújtott, a jelen határozat közlésének időpontjában hatályos referenciaajánlatában (a továbbiakban: **közléskor hatályos referenciaajánlat**) foglaltaknak, azzal, hogy az átmeneti időben új referenciaajánlat készítésére az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében már nem köteles;
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében továbbra is köteles megfelelni a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A/1) pontjában foglalt kötelezettségnek.

B) Az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozata rendelkező részének I. B) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „egyenlő elbánás" kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közlését követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig továbbra is köteles megfelelni a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. B) pontjában kirótt egyenlő elbánás kötelezettségének.

C) Az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozata rendelkező részének I. C) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége" kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közlését követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében továbbra is köteles a közléskor hatályos referenciaajánlata szerinti költségalapú díjakat alkalmazni;
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében a Kötelezett Szolgáltató a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. C/1. pontjában foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közlését megelőzően az Elnök által utolsóként megállapított díjakat, illetve amennyiben a jelen határozat közlésekor a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. számú mellékletében rögzített eljárás van folyamatban, akkor ezen eljárás lezárásáig a jelen határozat közlését megelőzően az Elnök által utolsóként megállapított díjakat, ezt követően pedig a folyamatban volt eljárásban meghozott határozat szerinti díjakat köteles alkalmazni.

D) Az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozata rendelkező részének I. D) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség egyes elemeinek alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közlését követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a hálózati szerződéseiben foglalt időpontig, de legkésőbb a jelen határozat közlésének napjától kezdődő és a közlés napját követő első naptári hónap első napjától számított 14. naptári hónap utolsó napjáig tartó időszak (a továbbiakban: **átmeneti időszak**) utolsó napjáig a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján továbbra is köteles biztosítani a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatók számára a HF/56-13/2011. számú határozatban, valamint

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében a közléskor hatályos referenciaajánlatában foglalt feltételeknek,
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében a honlapján közzétett feltételeknek

megfelelően azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatók által az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében előterjesztett, a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján nyújtandó hozzáférési, illetve átengedési szolgáltatásokra vonatkozó új igénybejelentéseket csak a jelen

határozat közlésének napját követő első naptári hónap első napjától számított második naptári hónap utolsó napjáig köteles befogadni. Az ezt az időpontot megelőzően benyújtott igénybejelentések tekintetében a Kötelezett Szolgáltató köteles a HF/56-13/2011. számú határozatban, valamint

- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében a közléskor hatályos referenciaajánlatában foglalt feltételek,
- a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében a honlapján közzétett feltételek

szerint eljárni.

A Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt ”hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség alapján a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit az átmeneti időszak leteltét követően az Eht. 67/C. § (2) bekezdésben foglaltak szerint, a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit pedig az átmeneti időszak leteltét követően a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja „*Hálózati szerződés megszűnése”* alcíme g) pontjában foglaltak szerint felmondhatja.

E) Az Elnök a HF/56-13/2011. számú határozata rendelkező részének I. E) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „számviteli szétválasztás” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében a határozat közlését követő nappal megszünteti.

Amennyiben jelen határozat rendelkező rész I. és II. pontjában hivatkozott Eht. §-ok és/vagy bekezdések számozása az Eht. esetleges módosítása miatt jelen határozat hatálya alatt változik, akkor a határozatban hivatkozott § és/vagy bekezdés helyett az azonos tartalmú § és/vagy bekezdés értelemszerűen alkalmazandó.

III.

Amennyiben jelen határozat jogerőre emelkedését követően bármely szolgáltató tekintetében jogutódlás következik be, akkor a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szerinti jogutódja(i) lép(nek), és a jogelődre a jelen határozatban kirótt kötelezettségek e jogutódo(ka)t terhelik.

Egyetemes (általános) jogutódlás esetén a jogelődöt jelen határozat alapján terhelő valamennyi kötelezettség annak a jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva terheli a jogutódo(ka)t.

Amennyiben jelen határozatban valamely szolgáltató a tevékenysége végzésének feltételeit a felek akaratelhatározása alapján harmadik személy szolgáltató(k)ra átruházza (ügyleti vagy egyedi jogutódlás), úgy e harmadik szolgáltató(k) a korábbi szolgáltató jogutódjának minősül(nek), és terheli az(oka)t a jogelőd szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, a jelen határozatban meghatározott tartalommal.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát annak közlésétől számított 30 napon belül – az Elnökhöz benyújtott keresettel – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi

Bíróságtól lehet kérni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

A kereset benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a határozat végrehajtásának felfüggesztése a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól kérhető.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság PC/17920-64/2017. számú határozat rendelkező részének I. számú melléklete

A jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt szolgáltatásra vonatkozóan a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában előírt költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség keretében meghatározott és a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjak

A táblázatban alkalmazott rövidítések:

- Réz – xDSL: réz érpáras hálózaton xDSL technológiával megvalósított hozzáférés
- FTTx-xDSL: FTTx hálózaton xDSL technológiával megvalósított hozzáférés
- FTTH-GPON: FTTH-GPON hálózaton megvalósított hozzáférés
- FTTH-PP: FTTH pont-pont hálózaton megvalósított hozzáférés
- HFC: HFC kábelmodemes hálózaton megvalósított hozzáférés
- „Teljes”: Teljes hozzáférés: ha az adott előfizetői hozzáférési ponton a végfelhasználó nem vesz igénybe a Kötelezett Szolgáltatótól helyhez kötött telefonszolgáltatást
- „Részleges”: Részleges hozzáférés: minden, nem a teljes hozzáférésnek nem megfelelő esetben

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
1	2240	769	2094	1254	2257	3139	2334
2	2274	804	2128	1289	2292	3174	2369
3	2302	832	2156	1317	2320	3202	2396
4	2326	856	2180	1341	2344	3226	2420
5	2348	877	2202	1362	2365	3247	2442
6	2367	897	2221	1382	2385	3267	2461
7	2385	915	2240	1400	2403	3285	2480
8	2403	932	2257	1417	2420	3302	2497
9	2419	949	2273	1434	2436	3318	2513
10	2434	964	2288	1449	2452	3334	2529
11	2449	979	2303	1464	2467	3349	2543
12	2464	993	2318	1478	2481	3363	2558
13	2477	1007	2331	1492	2495	3377	2571
14	2491	1020	2345	1505	2508	3390	2585
15	2504	1033	2358	1518	2521	3403	2598
16	2516	1046	2370	1531	2534	3416	2610
17	2528	1058	2382	1543	2546	3428	2622
18	2540	1070	2394	1555	2558	3440	2634
19	2552	1082	2406	1567	2569	3451	2646
20	2563	1093	2417	1578	2581	3463	2657
21	2574	1104	2428	1589	2592	3474	2668
22	2585	1115	2439	1600	2603	3485	2679
23	2596	1126	2450	1611	2613	3495	2690
24	2606	1136	2460	1621	2624	3506	2700
25	2617	1146	2471	1631	2634	3516	2711
26	2627	1156	2481	1641	2644	3526	2721

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
27	2637	1166	2491	1651	2654	3536	2731
28	2646	1176	2500	1661	2664	3546	2740
29	2656	1186	2510	1671	2674	3555	2750
30	2666	1195	2520	1680	2683	3565	2760
31	2675	1205	2529	1690	2692	3574	2769
32	2684	1214	2538	1699	2702	3584	2778
33	2693	1223	2547	1708	2711	3593	2787
34	2702	1232	2556	1717	2720	3602	2796
35	2711	1241	2565	1726	2729	3611	2805
36	2720	1250	2574	1735	2737	3619	2814
37	2728	1258	2583	1743	2746	3628	2823
38	2737	1267	2591	1752	2755	3636	2831
39	2745	1275	2600	1760	2763	3645	2840
40	2754	1284	2608	1769	2771	3653	2848
41	2762	1292	2616	1777	2780	3662	2856
42	2770	1300	2624	1785	2788	3670	2864
43	2778	1308	2632	1793	2796	3678	2872
44	2786	1316	2640	1801	2804	3686	2881
45	2794	1324	2648	1809	2812	3694	2888
46	2802	1332	2656	1817	2820	3702	2896
47	2810	1340	2664	1825	2828	3709	2904
48	2818	1348	2672	1832	2835	3717	2912
49	2825	1355	2679	1840	2843	3725	2919
50	2833	1363	2687	1848	2851	3732	2927
51	2840	1370	2695	1855	2858	3740	2935
52	2848	1378	2702	1863	2866	3747	2942
53	2855	1385	2709	1870	2873	3755	2949
54	2863	1392	2717	1877	2880	3762	2957
55	2870	1400	2724	1885	2888	3769	2964
56	2877	1407	2731	1892	2895	3777	2971
57	2884	1414	2738	1899	2902	3784	2978
58	2891	1421	2745	1906	2909	3791	2986
59	2898	1428	2753	1913	2916	3798	2993
60	2906	1435	2760	1920	2923	3805	3000
61	2912	1442	2766	1927	2930	3812	3007
62	2919	1449	2773	1934	2937	3819	3013
63	2926	1456	2780	1941	2944	3826	3020
64	2933	1463	2787	1948	2951	3832	3027
65	2940	1470	2794	1954	2957	3839	3034
66	2947	1476	2801	1961	2964	3846	3041
67	2953	1483	2807	1968	2971	3853	3047
68	2960	1490	2814	1975	2977	3859	3054
69	2966	1496	2820	1981	2984	3866	3060
70	2973	1503	2827	1988	2991	3872	3067
71	2979	1509	2833	1994	2997	3879	3074
72	2986	1516	2840	2001	3003	3885	3080
73	2992	1522	2846	2007	3010	3892	3086
74	2999	1529	2853	2013	3016	3898	3093
75	3005	1535	2859	2020	3023	3905	3099
76	3011	1541	2865	2026	3029	3911	3105

Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Díj technológiai megvalósítástól függően						
	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
77	3018	1547	2872	2032	3035	3917	3112
78	3024	1554	2878	2039	3041	3923	3118
79	3030	1560	2884	2045	3048	3930	3124
80	3036	1566	2890	2051	3054	3936	3130
81	3042	1572	2897	2057	3060	3942	3137
82	3049	1578	2903	2063	3066	3948	3143
83	3055	1584	2909	2069	3072	3954	3149
84	3061	1590	2915	2075	3078	3960	3155
85	3067	1597	2921	2081	3084	3966	3161
86	3073	1603	2927	2087	3090	3972	3167
87	3079	1608	2933	2093	3096	3978	3173
88	3085	1614	2939	2099	3102	3984	3179
89	3090	1620	2945	2105	3108	3990	3185
90	3096	1626	2950	2111	3114	3996	3190
91	3102	1632	2956	2117	3120	4002	3196
92	3108	1638	2962	2123	3126	4007	3202
93	3114	1644	2968	2128	3131	4013	3208
94	3120	1649	2974	2134	3137	4019	3214
95	3125	1655	2979	2140	3143	4025	3219
96	3131	1661	2985	2146	3149	4030	3225
97	3137	1666	2991	2151	3154	4036	3231
98	3142	1672	2996	2157	3160	4042	3236
99	3148	1678	3002	2163	3166	4047	3242
100	3154	1683	3008	2168	3171	4053	3248
101	3159	1689	3013	2174	3177	4059	3253
102	3165	1694	3019	2179	3182	4064	3259
103	3170	1700	3024	2185	3188	4070	3264
104	3176	1706	3030	2190	3193	4075	3270
105	3181	1711	3035	2196	3199	4081	3275
106	3187	1716	3041	2201	3204	4086	3281
107	3192	1722	3046	2207	3210	4092	3286
108	3198	1727	3052	2212	3215	4097	3292
109	3203	1733	3057	2218	3221	4102	3297
110	3208	1738	3062	2223	3226	4108	3302
111	3214	1743	3068	2228	3231	4113	3308
112	3219	1749	3073	2234	3237	4118	3313
113	3224	1754	3078	2239	3242	4124	3318
114	3230	1759	3084	2244	3247	4129	3324
115	3235	1765	3089	2250	3252	4134	3329
116	3240	1770	3094	2255	3258	4140	3334
117	3245	1775	3099	2260	3263	4145	3339
118	3251	1780	3105	2265	3268	4150	3345
119	3256	1786	3110	2271	3273	4155	3350
120	3261	1791	3115	2276	3279	4160	3355
121	3266	1796	3120	2281	3284	4166	3360
122	3271	1801	3125	2286	3289	4171	3365
123	3276	1806	3130	2291	3294	4176	3371
124	3282	1811	3136	2296	3299	4181	3376
125	3287	1816	3141	2301	3304	4186	3381
126	3292	1821	3146	2306	3309	4191	3386

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
127	3297	1827	3151	2311	3314	4196	3391
128	3302	1832	3156	2316	3319	4201	3396
129	3307	1837	3161	2321	3324	4206	3401
130	3312	1842	3166	2326	3329	4211	3406
131	3317	1847	3171	2331	3334	4216	3411
132	3322	1852	3176	2336	3339	4221	3416
133	3327	1856	3181	2341	3344	4226	3421
134	3332	1861	3186	2346	3349	4231	3426
135	3337	1866	3191	2351	3354	4236	3431
136	3341	1871	3195	2356	3359	4241	3436
137	3346	1876	3200	2361	3364	4246	3440
138	3351	1881	3205	2366	3369	4251	3445
139	3356	1886	3210	2371	3374	4256	3450
140	3361	1891	3215	2376	3378	4260	3455
141	3366	1896	3220	2380	3383	4265	3460
142	3371	1900	3225	2385	3388	4270	3465
143	3375	1905	3229	2390	3393	4275	3469
144	3380	1910	3234	2395	3398	4280	3474
145	3385	1915	3239	2400	3402	4284	3479
146	3390	1919	3244	2404	3407	4289	3484
147	3394	1924	3248	2409	3412	4294	3488
148	3399	1929	3253	2414	3417	4299	3493
149	3404	1934	3258	2419	3421	4303	3498
150	3409	1938	3263	2423	3426	4308	3503
151	3413	1943	3267	2428	3431	4313	3507
152	3418	1948	3272	2433	3435	4317	3512
153	3423	1952	3277	2437	3440	4322	3517
154	3427	1957	3281	2442	3445	4327	3521
155	3432	1962	3286	2447	3449	4331	3526
156	3436	1966	3290	2451	3454	4336	3531
157	3441	1971	3295	2456	3459	4341	3535
158	3446	1975	3300	2460	3463	4345	3540
159	3450	1980	3304	2465	3468	4350	3544
160	3455	1985	3309	2470	3472	4354	3549
161	3459	1989	3313	2474	3477	4359	3553
162	3464	1994	3318	2479	3481	4363	3558
163	3468	1998	3322	2483	3486	4368	3563
164	3473	2003	3327	2488	3491	4372	3567
165	3477	2007	3332	2492	3495	4377	3572
166	3482	2012	3336	2497	3500	4381	3576
167	3486	2016	3340	2501	3504	4386	3581
168	3491	2021	3345	2506	3508	4390	3585
169	3495	2025	3349	2510	3513	4395	3589
170	3500	2030	3354	2515	3517	4399	3594
171	3504	2034	3358	2519	3522	4404	3598
172	3509	2039	3363	2523	3526	4408	3603
173	3513	2043	3367	2528	3531	4413	3607
174	3518	2047	3372	2532	3535	4417	3612
175	3522	2052	3376	2537	3539	4421	3616
176	3526	2056	3380	2541	3544	4426	3620

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
177	3531	2060	3385	2545	3548	4430	3625
178	3535	2065	3389	2550	3553	4435	3629
179	3539	2069	3393	2554	3557	4439	3633
180	3544	2074	3398	2558	3561	4443	3638
181	3548	2078	3402	2563	3566	4448	3642
182	3552	2082	3406	2567	3570	4452	3646
183	3557	2087	3411	2571	3574	4456	3651
184	3561	2091	3415	2576	3579	4460	3655
185	3565	2095	3419	2580	3583	4465	3659
186	3570	2099	3424	2584	3587	4469	3664
187	3574	2104	3428	2589	3591	4473	3668
188	3578	2108	3432	2593	3596	4478	3672
189	3582	2112	3436	2597	3600	4482	3676
190	3587	2116	3441	2601	3604	4486	3681
191	3591	2121	3445	2606	3608	4490	3685
192	3595	2125	3449	2610	3613	4495	3689
193	3599	2129	3453	2614	3617	4499	3693
194	3603	2133	3458	2618	3621	4503	3698
195	3608	2137	3462	2622	3625	4507	3702
196	3612	2142	3466	2627	3629	4511	3706
197	3616	2146	3470	2631	3634	4515	3710
198	3620	2150	3474	2635	3638	4520	3714
199	3624	2154	3478	2639	3642	4524	3718
200	3628	2158	3483	2643	3646	4528	3723
201	3633	2162	3487	2647	3650	4532	3727
202	3637	2167	3491	2651	3654	4536	3731
203	3641	2171	3495	2656	3658	4540	3735
204	3645	2175	3499	2660	3663	4544	3739
205	3649	2179	3503	2664	3667	4549	3743
206	3653	2183	3507	2668	3671	4553	3747
207	3657	2187	3511	2672	3675	4557	3751
208	3661	2191	3515	2676	3679	4561	3755
209	3665	2195	3519	2680	3683	4565	3760
210	3669	2199	3524	2684	3687	4569	3764
211	3674	2203	3528	2688	3691	4573	3768
212	3678	2207	3532	2692	3695	4577	3772
213	3682	2211	3536	2696	3699	4581	3776
214	3686	2215	3540	2700	3703	4585	3780
215	3690	2219	3544	2704	3707	4589	3784
216	3694	2223	3548	2708	3711	4593	3788
217	3698	2227	3552	2712	3715	4597	3792
218	3702	2231	3556	2716	3719	4601	3796
219	3706	2235	3560	2720	3723	4605	3800
220	3710	2239	3564	2724	3727	4609	3804
221	3714	2243	3568	2728	3731	4613	3808
222	3718	2247	3572	2732	3735	4617	3812
223	3722	2251	3576	2736	3739	4621	3816
224	3725	2255	3580	2740	3743	4625	3820
225	3729	2259	3583	2744	3747	4629	3824
226	3733	2263	3587	2748	3751	4633	3827

Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Díj technológiai megvalósítástól függően						
	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
227	3737	2267	3591	2752	3755	4637	3831
228	3741	2271	3595	2756	3759	4641	3835
229	3745	2275	3599	2760	3763	4645	3839
230	3749	2279	3603	2764	3767	4648	3843
231	3753	2283	3607	2768	3770	4652	3847
232	3757	2287	3611	2772	3774	4656	3851
233	3761	2290	3615	2775	3778	4660	3855
234	3765	2294	3619	2779	3782	4664	3859
235	3768	2298	3622	2783	3786	4668	3863
236	3772	2302	3626	2787	3790	4672	3866
237	3776	2306	3630	2791	3794	4676	3870
238	3780	2310	3634	2795	3798	4679	3874
239	3784	2314	3638	2799	3801	4683	3878
240	3788	2317	3642	2802	3805	4687	3882
241	3791	2321	3646	2806	3809	4691	3886
242	3795	2325	3649	2810	3813	4695	3889
243	3799	2329	3653	2814	3817	4699	3893
244	3803	2333	3657	2818	3820	4702	3897
245	3807	2337	3661	2821	3824	4706	3901
246	3811	2340	3665	2825	3828	4710	3905
247	3814	2344	3668	2829	3832	4714	3908
248	3818	2348	3672	2833	3836	4718	3912
249	3822	2352	3676	2837	3839	4721	3916
250	3826	2355	3680	2840	3843	4725	3920
251	3829	2359	3683	2844	3847	4729	3923
252	3833	2363	3687	2848	3851	4733	3927
253	3837	2367	3691	2852	3854	4736	3931
254	3841	2370	3695	2855	3858	4740	3935
255	3844	2374	3698	2859	3862	4744	3938
256	3848	2378	3702	2863	3866	4748	3942
257	3852	2382	3706	2866	3869	4751	3946
258	3855	2385	3710	2870	3873	4755	3950
259	3859	2389	3713	2874	3877	4759	3953
260	3863	2393	3717	2878	3880	4762	3957
261	3867	2396	3721	2881	3884	4766	3961
262	3870	2400	3724	2885	3888	4770	3964
263	3874	2404	3728	2889	3892	4773	3968
264	3878	2407	3732	2892	3895	4777	3972
265	3881	2411	3735	2896	3899	4781	3975
266	3885	2415	3739	2900	3903	4784	3979
267	3889	2418	3743	2903	3906	4788	3983
268	3892	2422	3746	2907	3910	4792	3986
269	3896	2426	3750	2911	3913	4795	3990
270	3900	2429	3754	2914	3917	4799	3994
271	3903	2433	3757	2918	3921	4803	3997
272	3907	2437	3761	2922	3924	4806	4001
273	3910	2440	3765	2925	3928	4810	4005
274	3914	2444	3768	2929	3932	4814	4008
275	3918	2447	3772	2932	3935	4817	4012
276	3921	2451	3775	2936	3939	4821	4015

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
277	3925	2455	3779	2940	3942	4824	4019
278	3929	2458	3783	2943	3946	4828	4023
279	3932	2462	3786	2947	3950	4832	4026
280	3936	2465	3790	2950	3953	4835	4030
281	3939	2469	3793	2954	3957	4839	4033
282	3943	2473	3797	2958	3960	4842	4037
283	3946	2476	3800	2961	3964	4846	4040
284	3950	2480	3804	2965	3968	4849	4044
285	3954	2483	3808	2968	3971	4853	4048
286	3957	2487	3811	2972	3975	4857	4051
287	3961	2490	3815	2975	3978	4860	4055
288	3964	2494	3818	2979	3982	4864	4058
289	3968	2497	3822	2982	3985	4867	4062
290	3971	2501	3825	2986	3989	4871	4065
291	3975	2505	3829	2989	3992	4874	4069
292	3978	2508	3832	2993	3996	4878	4072
293	3982	2512	3836	2996	3999	4881	4076
294	3985	2515	3839	3000	4003	4885	4079
295	3989	2519	3843	3003	4006	4888	4083
296	3992	2522	3846	3007	4010	4892	4086
297	3996	2526	3850	3010	4013	4895	4090
298	3999	2529	3853	3014	4017	4899	4093
299	4003	2533	3857	3017	4020	4902	4097
300	4006	2536	3860	3021	4024	4906	4100
301			3864	3024	4027	4909	4104
302			3867	3028	4031	4913	4107
303			3871	3031	4034	4916	4111
304			3874	3035	4038	4920	4114
305			3878	3038	4041	4923	4118
306			3881	3042	4045	4926	4121
307			3884	3045	4048	4930	4125
308			3888	3049	4051	4933	4128
309			3891	3052	4055	4937	4131
310			3895	3055	4058	4940	4135
311			3898	3059	4062	4944	4138
312			3902	3062	4065	4947	4142
313			3905	3066	4069	4950	4145
314			3908	3069	4072	4954	4148
315			3912	3073	4075	4957	4152
316			3915	3076	4079	4961	4155
317			3919	3079	4082	4964	4159
318			3922	3083	4086	4967	4162
319			3925	3086	4089	4971	4165
320			3929	3089	4092	4974	4169
321			3932	3093	4096	4978	4172
322			3936	3096	4099	4981	4176
323			3939	3100	4102	4984	4179
324			3942	3103	4106	4988	4182
325			3946	3106	4109	4991	4186
326			3949	3110	4113	4994	4189

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
327			3952	3113	4116	4998	4192
328			3956	3116	4119	5001	4196
329			3959	3120	4123	5004	4199
330			3962	3123	4126	5008	4202
331			3966	3126	4129	5011	4206
332			3969	3130	4133	5014	4209
333			3972	3133	4136	5018	4212
334			3976	3136	4139	5021	4216
335			3979	3140	4143	5024	4219
336			3982	3143	4146	5028	4222
337			3986	3146	4149	5031	4226
338			3989	3150	4152	5034	4229
339			3992	3153	4156	5038	4232
340			3996	3156	4159	5041	4236
341			3999	3159	4162	5044	4239
342			4002	3163	4166	5048	4242
343			4005	3166	4169	5051	4245
344			4009	3169	4172	5054	4249
345			4012	3173	4175	5057	4252
346			4015	3176	4179	5061	4255
347			4018	3179	4182	5064	4259
348			4022	3182	4185	5067	4262
349			4025	3186	4189	5070	4265
350			4028	3189	4192	5074	4268
351			4032	3192	4195	5077	4272
352			4035	3195	4198	5080	4275
353			4038	3199	4202	5083	4278
354			4041	3202	4205	5087	4281
355			4044	3205	4208	5090	4284
356			4048	3208	4211	5093	4288
357			4051	3212	4214	5096	4291
358			4054	3215	4218	5100	4294
359			4057	3218	4221	5103	4297
360			4061	3221	4224	5106	4301
361			4064	3224	4227	5109	4304
362			4067	3228	4231	5112	4307
363			4070	3231	4234	5116	4310
364			4073	3234	4237	5119	4313
365			4077	3237	4240	5122	4317
366			4080	3240	4243	5125	4320
367			4083	3244	4246	5128	4323
368			4086	3247	4250	5132	4326
369			4089	3250	4253	5135	4329
370			4092	3253	4256	5138	4333
371			4096	3256	4259	5141	4336
372			4099	3259	4262	5144	4339
373			4102	3263	4266	5147	4342
374			4105	3266	4269	5151	4345
375			4108	3269	4272	5154	4348
376			4111	3272	4275	5157	4352

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
377			4115	3275	4278	5160	4355
378			4118	3278	4281	5163	4358
379			4121	3282	4284	5166	4361
380			4124	3285	4288	5169	4364
381			4127	3288	4291	5173	4367
382			4130	3291	4294	5176	4370
383			4133	3294	4297	5179	4373
384			4137	3297	4300	5182	4377
385			4140	3300	4303	5185	4380
386			4143	3303	4306	5188	4383
387			4146	3307	4309	5191	4386
388			4149	3310	4313	5194	4389
389			4152	3313	4316	5198	4392
390			4155	3316	4319	5201	4395
391			4158	3319	4322	5204	4398
392			4161	3322	4325	5207	4401
393			4165	3325	4328	5210	4405
394			4168	3328	4331	5213	4408
395			4171	3331	4334	5216	4411
396			4174	3334	4337	5219	4414
397			4177	3338	4340	5222	4417
398			4180	3341	4343	5225	4420
399			4183	3344	4347	5228	4423
400			4186	3347	4350	5232	4426
401			4189	3350	4353	5235	4429
402			4192	3353	4356	5238	4432
403			4195	3356	4359	5241	4435
404			4198	3359	4362	5244	4438
405			4201	3362	4365	5247	4441
406			4204	3365	4368	5250	4445
407			4208	3368	4371	5253	4448
408			4211	3371	4374	5256	4451
409			4214	3374	4377	5259	4454
410			4217	3377	4380	5262	4457
411			4220	3380	4383	5265	4460
412			4223	3383	4386	5268	4463
413			4226	3386	4389	5271	4466
414			4229	3389	4392	5274	4469
415			4232	3392	4395	5277	4472
416			4235	3395	4398	5280	4475
417			4238	3398	4401	5283	4478
418			4241	3401	4404	5286	4481
419			4244	3404	4407	5289	4484
420			4247	3408	4410	5292	4487
421			4250	3411	4413	5295	4490
422			4253	3414	4416	5298	4493
423			4256	3417	4419	5301	4496
424			4259	3419	4422	5304	4499
425			4262	3422	4425	5307	4502
426			4265	3425	4428	5310	4505

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
427			4268	3428	4431	5313	4508
428			4271	3431	4434	5316	4511
429			4274	3434	4437	5319	4514
430			4277	3437	4440	5322	4517
431			4280	3440	4443	5325	4520
432			4283	3443	4446	5328	4523
433			4286	3446	4449	5331	4526
434			4289	3449	4452	5334	4529
435			4292	3452	4455	5337	4532
436			4295	3455	4458	5340	4535
437			4297	3458	4461	5343	4538
438			4300	3461	4464	5346	4540
439			4303	3464	4467	5349	4543
440			4306	3467	4470	5352	4546
441			4309	3470	4473	5355	4549
442			4312	3473	4476	5358	4552
443			4315	3476	4479	5361	4555
444			4318	3479	4482	5364	4558
445			4321	3482	4485	5366	4561
446			4324	3485	4487	5369	4564
447			4327	3488	4490	5372	4567
448			4330	3490	4493	5375	4570
449			4333	3493	4496	5378	4573
450			4336	3496	4499	5381	4576
451			4339	3499	4502	5384	4579
452			4341	3502	4505	5387	4582
453			4344	3505	4508	5390	4584
454			4347	3508	4511	5393	4587
455			4350	3511	4514	5396	4590
456			4353	3514	4517	5399	4593
457			4356	3517	4520	5401	4596
458			4359	3520	4522	5404	4599
459			4362	3522	4525	5407	4602
460			4365	3525	4528	5410	4605
461			4368	3528	4531	5413	4608
462			4370	3531	4534	5416	4610
463			4373	3534	4537	5419	4613
464			4376	3537	4540	5422	4616
465			4379	3540	4543	5424	4619
466			4382	3543	4545	5427	4622
467			4385	3545	4548	5430	4625
468			4388	3548	4551	5433	4628
469			4391	3551	4554	5436	4631
470			4393	3554	4557	5439	4633
471			4396	3557	4560	5442	4636
472			4399	3560	4563	5445	4639
473			4402	3563	4566	5447	4642
474			4405	3565	4568	5450	4645
475			4408	3568	4571	5453	4648
476			4411	3571	4574	5456	4651

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
477			4413	3574	4577	5459	4653
478			4416	3577	4580	5462	4656
479			4419	3580	4583	5464	4659
480			4422	3583	4585	5467	4662
481			4425	3585	4588	5470	4665
482			4428	3588	4591	5473	4668
483			4430	3591	4594	5476	4670
484			4433	3594	4597	5479	4673
485			4436	3597	4600	5481	4676
486			4439	3600	4602	5484	4679
487			4442	3602	4605	5487	4682
488			4445	3605	4608	5490	4685
489			4447	3608	4611	5493	4687
490			4450	3611	4614	5496	4690
491			4453	3614	4616	5498	4693
492			4456	3616	4619	5501	4696
493			4459	3619	4622	5504	4699
494			4461	3622	4625	5507	4701
495			4464	3625	4628	5510	4704
496			4467	3628	4630	5512	4707
497			4470	3630	4633	5515	4710
498			4473	3633	4636	5518	4713
499			4475	3636	4639	5521	4715
500			4478	3639	4642	5524	4718
501					4644	5526	4721
502					4647	5529	4724
503					4650	5532	4727
504					4653	5535	4729
505					4656	5537	4732
506					4658	5540	4735
507					4661	5543	4738
508					4664	5546	4740
509					4667	5549	4743
510					4669	5551	4746
511					4672	5554	4749
512					4675	5557	4751
513					4678	5560	4754
514					4680	5562	4757
515					4683	5565	4760
516					4686	5568	4762
517					4689	5571	4765
518					4691	5573	4768
519					4694	5576	4771
520					4697	5579	4773
521					4700	5582	4776
522					4702	5584	4779
523					4705	5587	4782
524					4708	5590	4784
525					4711	5592	4787
526					4713	5595	4790

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
527					4716	5598	4793
528					4719	5601	4795
529					4721	5603	4798
530					4724	5606	4801
531					4727	5609	4803
532					4730	5611	4806
533					4732	5614	4809
534					4735	5617	4812
535					4738	5620	4814
536					4740	5622	4817
537					4743	5625	4820
538					4746	5628	4822
539					4749	5630	4825
540					4751	5633	4828
541					4754	5636	4830
542					4757	5639	4833
543					4759	5641	4836
544					4762	5644	4839
545					4765	5647	4841
546					4767	5649	4844
547					4770	5652	4847
548					4773	5655	4849
549					4775	5657	4852
550					4778	5660	4855
551					4781	5663	4857
552					4783	5665	4860
553					4786	5668	4863
554					4789	5671	4865
555					4791	5673	4868
556					4794	5676	4871
557					4797	5679	4873
558					4799	5681	4876
559					4802	5684	4879
560					4805	5687	4881
561					4807	5689	4884
562					4810	5692	4887
563					4813	5695	4889
564					4815	5697	4892
565					4818	5700	4894
566					4821	5702	4897
567					4823	5705	4900
568					4826	5708	4902
569					4828	5710	4905
570					4831	5713	4908
571					4834	5716	4910
572					4836	5718	4913
573					4839	5721	4916
574					4842	5724	4918
575					4844	5726	4921
576					4847	5729	4923

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
577					4850	5731	4926
578					4852	5734	4929
579					4855	5737	4931
580					4857	5739	4934
581					4860	5742	4936
582					4863	5744	4939
583					4865	5747	4942
584					4868	5750	4944
585					4870	5752	4947
586					4873	5755	4950
587					4876	5757	4952
588					4878	5760	4955
589					4881	5763	4957
590					4883	5765	4960
591					4886	5768	4962
592					4889	5770	4965
593					4891	5773	4968
594					4894	5776	4970
595					4896	5778	4973
596					4899	5781	4975
597					4901	5783	4978
598					4904	5786	4981
599					4907	5789	4983
600					4909	5791	4986
601					4912	5794	4988
602					4914	5796	4991
603					4917	5799	4993
604					4920	5801	4996
605					4922	5804	4999
606					4925	5807	5001
607					4927	5809	5004
608					4930	5812	5006
609					4932	5814	5009
610					4935	5817	5011
611					4937	5819	5014
612					4940	5822	5017
613					4943	5824	5019
614					4945	5827	5022
615					4948	5830	5024
616					4950	5832	5027
617					4953	5835	5029
618					4955	5837	5032
619					4958	5840	5034
620					4960	5842	5037
621					4963	5845	5039
622					4965	5847	5042
623					4968	5850	5044
624					4970	5852	5047
625					4973	5855	5050
626					4976	5857	5052

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
627					4978	5860	5055
628					4981	5863	5057
629					4983	5865	5060
630					4986	5868	5062
631					4988	5870	5065
632					4991	5873	5067
633					4993	5875	5070
634					4996	5878	5072
635					4998	5880	5075
636					5001	5883	5077
637					5003	5885	5080
638					5006	5888	5082
639					5008	5890	5085
640					5011	5893	5087
641					5013	5895	5090
642					5016	5898	5092
643					5018	5900	5095
644					5021	5903	5097
645					5023	5905	5100
646					5026	5908	5102
647					5028	5910	5105
648					5031	5913	5107
649					5033	5915	5110
650					5036	5918	5112
651					5038	5920	5115
652					5041	5923	5117
653					5043	5925	5120
654					5046	5928	5122
655					5048	5930	5125
656					5051	5933	5127
657					5053	5935	5130
658					5056	5937	5132
659					5058	5940	5135
660					5061	5942	5137
661					5063	5945	5140
662					5065	5947	5142
663					5068	5950	5144
664					5070	5952	5147
665					5073	5955	5149
666					5075	5957	5152
667					5078	5960	5154
668					5080	5962	5157
669					5083	5965	5159
670					5085	5967	5162
671					5088	5969	5164
672					5090	5972	5167
673					5092	5974	5169
674					5095	5977	5171
675					5097	5979	5174
676					5100	5982	5176

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
677					5102	5984	5179
678					5105	5987	5181
679					5107	5989	5184
680					5110	5992	5186
681					5112	5994	5189
682					5114	5996	5191
683					5117	5999	5193
684					5119	6001	5196
685					5122	6004	5198
686					5124	6006	5201
687					5127	6009	5203
688					5129	6011	5206
689					5131	6013	5208
690					5134	6016	5210
691					5136	6018	5213
692					5139	6021	5215
693					5141	6023	5218
694					5144	6026	5220
695					5146	6028	5223
696					5148	6030	5225
697					5151	6033	5227
698					5153	6035	5230
699					5156	6038	5232
700					5158	6040	5235
701					5160	6042	5237
702					5163	6045	5239
703					5165	6047	5242
704					5168	6050	5244
705					5170	6052	5247
706					5173	6054	5249
707					5175	6057	5251
708					5177	6059	5254
709					5180	6062	5256
710					5182	6064	5259
711					5184	6066	5261
712					5187	6069	5263
713					5189	6071	5266
714					5192	6074	5268
715					5194	6076	5271
716					5196	6078	5273
717					5199	6081	5275
718					5201	6083	5278
719					5204	6085	5280
720					5206	6088	5282
721					5208	6090	5285
722					5211	6093	5287
723					5213	6095	5290
724					5215	6097	5292
725					5218	6100	5294
726					5220	6102	5297

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
727					5223	6104	5299
728					5225	6107	5301
729					5227	6109	5304
730					5230	6112	5306
731					5232	6114	5309
732					5234	6116	5311
733					5237	6119	5313
734					5239	6121	5316
735					5241	6123	5318
736					5244	6126	5320
737					5246	6128	5323
738					5249	6130	5325
739					5251	6133	5327
740					5253	6135	5330
741					5256	6138	5332
742					5258	6140	5334
743					5260	6142	5337
744					5263	6145	5339
745					5265	6147	5342
746					5267	6149	5344
747					5270	6152	5346
748					5272	6154	5349
749					5274	6156	5351
750					5277	6159	5353
751					5279	6161	5356
752					5281	6163	5358
753					5284	6166	5360
754					5286	6168	5363
755					5288	6170	5365
756					5291	6173	5367
757					5293	6175	5370
758					5295	6177	5372
759					5298	6180	5374
760					5300	6182	5377
761					5302	6184	5379
762					5305	6187	5381
763					5307	6189	5384
764					5309	6191	5386
765					5312	6194	5388
766					5314	6196	5390
767					5316	6198	5393
768					5319	6200	5395
769					5321	6203	5397
770					5323	6205	5400
771					5325	6207	5402
772					5328	6210	5404
773					5330	6212	5407
774					5332	6214	5409
775					5335	6217	5411
776					5337	6219	5414

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
777					5339	6221	5416
778					5342	6224	5418
779					5344	6226	5420
780					5346	6228	5423
781					5349	6230	5425
782					5351	6233	5427
783					5353	6235	5430
784					5355	6237	5432
785					5358	6240	5434
786					5360	6242	5437
787					5362	6244	5439
788					5365	6246	5441
789					5367	6249	5443
790					5369	6251	5446
791					5371	6253	5448
792					5374	6256	5450
793					5376	6258	5453
794					5378	6260	5455
795					5381	6262	5457
796					5383	6265	5459
797					5385	6267	5462
798					5387	6269	5464
799					5390	6272	5466
800					5392	6274	5468
801					5394	6276	5471
802					5396	6278	5473
803					5399	6281	5475
804					5401	6283	5478
805					5403	6285	5480
806					5406	6287	5482
807					5408	6290	5484
808					5410	6292	5487
809					5412	6294	5489
810					5415	6297	5491
811					5417	6299	5493
812					5419	6301	5496
813					5421	6303	5498
814					5424	6306	5500
815					5426	6308	5502
816					5428	6310	5505
817					5430	6312	5507
818					5433	6315	5509
819					5435	6317	5511
820					5437	6319	5514
821					5439	6321	5516
822					5442	6324	5518
823					5444	6326	5520
824					5446	6328	5523
825					5448	6330	5525
826					5451	6333	5527

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
827					5453	6335	5529
828					5455	6337	5532
829					5457	6339	5534
830					5460	6341	5536
831					5462	6344	5538
832					5464	6346	5541
833					5466	6348	5543
834					5469	6350	5545
835					5471	6353	5547
836					5473	6355	5550
837					5475	6357	5552
838					5477	6359	5554
839					5480	6362	5556
840					5482	6364	5558
841					5484	6366	5561
842					5486	6368	5563
843					5489	6370	5565
844					5491	6373	5567
845					5493	6375	5570
846					5495	6377	5572
847					5497	6379	5574
848					5500	6382	5576
849					5502	6384	5578
850					5504	6386	5581
851					5506	6388	5583
852					5509	6390	5585
853					5511	6393	5587
854					5513	6395	5589
855					5515	6397	5592
856					5517	6399	5594
857					5520	6401	5596
858					5522	6404	5598
859					5524	6406	5601
860					5526	6408	5603
861					5528	6410	5605
862					5531	6413	5607
863					5533	6415	5609
864					5535	6417	5612
865					5537	6419	5614
866					5539	6421	5616
867					5542	6423	5618
868					5544	6426	5620
869					5546	6428	5623
870					5548	6430	5625
871					5550	6432	5627
872					5553	6434	5629
873					5555	6437	5631
874					5557	6439	5633
875					5559	6441	5636
876					5561	6443	5638

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
877					5563	6445	5640
878					5566	6448	5642
879					5568	6450	5644
880					5570	6452	5647
881					5572	6454	5649
882					5574	6456	5651
883					5577	6458	5653
884					5579	6461	5655
885					5581	6463	5657
886					5583	6465	5660
887					5585	6467	5662
888					5587	6469	5664
889					5590	6472	5666
890					5592	6474	5668
891					5594	6476	5670
892					5596	6478	5673
893					5598	6480	5675
894					5600	6482	5677
895					5603	6485	5679
896					5605	6487	5681
897					5607	6489	5683
898					5609	6491	5686
899					5611	6493	5688
900					5613	6495	5690
901					5616	6498	5692
902					5618	6500	5694
903					5620	6502	5696
904					5622	6504	5699
905					5624	6506	5701
906					5626	6508	5703
907					5629	6510	5705
908					5631	6513	5707
909					5633	6515	5709
910					5635	6517	5712
911					5637	6519	5714
912					5639	6521	5716
913					5641	6523	5718
914					5644	6525	5720
915					5646	6528	5722
916					5648	6530	5724
917					5650	6532	5727
918					5652	6534	5729
919					5654	6536	5731
920					5656	6538	5733
921					5659	6540	5735
922					5661	6543	5737
923					5663	6545	5739
924					5665	6547	5742
925					5667	6549	5744
926					5669	6551	5746

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
927					5671	6553	5748
928					5674	6555	5750
929					5676	6558	5752
930					5678	6560	5754
931					5680	6562	5756
932					5682	6564	5759
933					5684	6566	5761
934					5686	6568	5763
935					5688	6570	5765
936					5691	6572	5767
937					5693	6575	5769
938					5695	6577	5771
939					5697	6579	5773
940					5699	6581	5776
941					5701	6583	5778
942					5703	6585	5780
943					5705	6587	5782
944					5708	6589	5784
945					5710	6592	5786
946					5712	6594	5788
947					5714	6596	5790
948					5716	6598	5792
949					5718	6600	5795
950					5720	6602	5797
951					5722	6604	5799
952					5724	6606	5801
953					5727	6608	5803
954					5729	6611	5805
955					5731	6613	5807
956					5733	6615	5809
957					5735	6617	5811
958					5737	6619	5814
959					5739	6621	5816
960					5741	6623	5818
961					5743	6625	5820
962					5745	6627	5822
963					5748	6629	5824
964					5750	6632	5826
965					5752	6634	5828
966					5754	6636	5830
967					5756	6638	5832
968					5758	6640	5835
969					5760	6642	5837
970					5762	6644	5839
971					5764	6646	5841
972					5766	6648	5843
973					5768	6650	5845
974					5771	6652	5847
975					5773	6655	5849
976					5775	6657	5851

	Díj technológiai megvalósítástól függően						
Névleges letöltési sebesség (Mbit/s)	Réz – xDSL		FTTX – xDSL		FTTH–GPON	FTTH–PP	HFC
	Teljes	Részleges	Teljes	Részleges			
	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó	Ft/hó
977					5777	6659	5853
978					5779	6661	5855
979					5781	6663	5858
980					5783	6665	5860
981					5785	6667	5862
982					5787	6669	5864
983					5789	6671	5866
984					5791	6673	5868
985					5793	6675	5870
986					5796	6677	5872
987					5798	6680	5874
988					5800	6682	5876
989					5802	6684	5878
990					5804	6686	5880
991					5806	6688	5882
992					5808	6690	5885
993					5810	6692	5887
994					5812	6694	5889
995					5814	6696	5891
996					5816	6698	5893
997					5818	6700	5895
998					5820	6702	5897
999					5822	6704	5899
1000					5825	6706	5901
1100					6027	6909	6103
1200					6221	7103	6297
1300					6408	7290	6485
1400					6590	7472	6666
1500					6765	7647	6842
1600					6936	7818	7013
1700					7102	7984	7179
1800					7264	8146	7341
1900					7422	8304	7499
2000					7577	8459	7653
3000					8971	9853	
4000					10173	11055	
5000					11250	12132	
6000						13120	
7000						14038	
8000						14901	
9000						15718	
10000						16497	

Abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató a táblázatban szereplő névleges letöltési sebességek közé eső, a táblázatban fel nem tüntetett névleges letöltési sebességű szélessávú kiskereskedelmi szolgáltatást alakít ki, a megfelelő Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás havi díját az alábbi képlet alapján köteles meghatározni:

$$Díj_{szolgáltatás} = Díj_{minimum} + ((Díj_{maximum} - Díj_{minimum})*(NLS_{szolgáltatás} - NLS_{minimum}))/(NLS_{maximum} - NLS_{minimum}))$$

Ahol:

$Díj_{szolgáltatás}$ – a kialakítani kívánt névleges letöltési sebességű Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás nagykereskedelmi havi díja

$NLS_{szolgáltatás}$ – a kialakítani kívánt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás névleges letöltési sebessége

$Díj_{minimum}$ – a kialakítani kívánt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás névleges letöltési sebességéhez legközelebb eső, azt meg nem haladó névleges letöltési sebességű Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás adott technológiának megfelelő, táblázatban foglalt havi díja

$NLS_{minimum}$ – a kialakítani kívánt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás névleges letöltési sebességéhez legközelebb eső, azt meg nem haladó névleges letöltési sebesség

$Díj_{maximum}$ – a kialakítani kívánt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás névleges letöltési sebességéhez legközelebb eső, azt meghaladó névleges letöltési sebességű Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás adott technológiának megfelelő, táblázatban foglalt havi díja

$NLS_{maximum}$ – a kialakítani kívánt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás névleges letöltési sebességéhez legközelebb eső, azt meghaladó névleges letöltési sebesség

Például, amennyiben a Kötelezett Szolgáltató 2500 Mbit/s-os névleges letöltési sebességű, FTTH-GPON technológiájú kiskereskedelmi szolgáltatást alakít ki, a megfelelő Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás havi díját 8274 Ft-ban köteles meghatározni, ami a fenti képlet alapján a következőképpen adódik: 7577+((8971-7577)*(2500-2000)/(3000-2000)).

Indokolás

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 10. § (2) bekezdése alapján, az Eht. 10. § (1) bekezdésének 5. pontjában foglalt hatáskörben eljárva ismételten lefolytattam az Eht. 62-65. §-a szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást (a továbbiakban: **piacelemzési eljárás**).

A piacelemzési eljárás során az Eht. 62. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel az Eht. 24. § (2) bekezdésével figyelembe venni előírt, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Keretirányelv) 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlások, így különösen a 2014/710/EU számú, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról szóló 2014. október 9-i bizottsági ajánlás (a továbbiakban: **2014/710/EU Ajánlás**), a 2010/572/EU számú, az újgenerációs hozzáférési hálózatokhoz (NGA) való szabályozott hozzáférésről szóló 2010. szeptember 20-i ajánlás, (a továbbiakban: **NGA Ajánlás** vagy **2010/572/EU Ajánlás**), a 2013/466/EU számú, a verseny előmozdítását és a szélessávú beruházási környezet javítását célzó következetes megkülönböztetésmentességi kötelezettségekről és költségszámítási módszerekről szóló ajánlás (a továbbiakban: **2013/466/EU Ajánlás**), valamint az Európai Unió Bizottsága által kiadott bizottsági iránymutatások (így különösen a 2002/C 165/03. számú iránymutatások, a továbbiakban: **Iránymutatások**) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, a versenyjog vonatkozó szabályai szerint, a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat (így főként a Fővárosi Ítélőtábla 2.Kf.27.284/2006/11., 2.Kf.27.418/2008/11., és 2.Kf.27.139/2010/6. számú, valamint a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.230/2007/7. és Kfv.IV.38.118/2010. számú ítéletei) és a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével jártam el.

A tárgybani piac meghatározása, elemzése, azokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása iránti eljárás lefolytatása érdekében, valamint az érintett piacok azonosítása, az érintett piacokon fennálló verseny és a verseny hatékonyságának elemzése tárgyában, a piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (1) bekezdése alapján a lenti táblázatban felsorolt felhívásaimmal, 30 napos határidő tűzésével – az Eht. 47. § (5) bekezdése szerinti figyelmeztetés mellett – hívtam fel adatszolgáltatásra a Hatóság által nyilvántartott, a jelen határozatban vizsgált piacon, vagy a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon szolgáltatást nyújtó szolgáltatókat (a továbbiakban jelen részben: **Szolgáltatók**). A felhívást nem-, vagy nem megfelelően teljesítő Szolgáltatókat az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti, illetve az Eht.-nak – a 2016. július 1-jével hatályba lépett, a 2016. évi XLIII. törvénnyel történt módosítása folytán – a 47. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatáskörömben eljárva meghozott, a lenti táblázatban felsorolt határozatokkal köteleztem adatszolgáltatásra a felhívást, illetve az adatszolgáltatásra kötelező határozatot követően adatszolgáltatást nem vagy nem megfelelően teljesítő szolgáltatókat (a lenti táblázatban felsorolt adatszolgáltatási felhívások és határozatok alapján benyújtott adatok a továbbiakban: **NMHH piacelemzési adatbekérés**).

Helyhez kötött internet 2013. (2011-2012. évi adatok)	Helyhez kötött internet 2014. (2013. évi adatok)	Helyhez kötött internet 2015. (2014. évi adatok)	Helyhez kötött internet 2016. (2015. évi adatok)
BI/67458/2013.	**BI/25706/2014.**	**BI/12663/2015.**	**PC/11142/2016.**
BI/12453/2014.	BI/4016/2015.	BI/26004/2015.	PC/23593/2016.
BI/14604/2014.	BI/5091/2015.	BI/25985/2015.	PC/26013/2016.
BI/16189/2014.	BI/8437/2015.	BI/26890/2015.	PC/37262/2016.
BI/17827/2014.	BI/8438/2015.	SK/782/2016.	PC/2272/2017.
BI/18208/2014.	BI/8568/2015.	PC/6247/2016.	PC/9234/2017.
BI/19387/2014.	BI/10481/2015.	PC/11540/2016.	PC/12904/2017.
BI/24404/2014.	BI/12864/2015.	PC/13816/2016.	PC/21132/2017.
BI/25457/2014.	BI/16555/2015.	PC/13999/2016.	
PC/26178/2014.	BI/20093/2015.	PC/14000/2016.	
PC/26179/2014.	BI/20550/2015.	PC/14739/2016.	
PC/26180/2014.	BI/25981/2015.	PC/14740/2016.	
PC/28611/2014.	SK/36548/2015.	PC/15293/2016.	
BI/28880/2014.	SK/37961/2015.	PC/17228/2016.	
BI/31786/2014.	SK/778/2016.	PC/17229/2016.	
BI/31788/2014.	SK/780/2016.	PC/23441/2016.	
BI/33033/2014.	SK/781/2016.	PC/26644/2016.	
BI/978/2015.	SK/1692/2016.	PC/26645/2016.	
PC/2507/2015.	PC/1691/2016.		
PC/2510/2015.	PC/6620/2016.		
PC/4854/2015.	PC/15823/2016.		
PC/4878/2015.	PC/15824/2016.		
PC/4884/2015.	PC/15936/2016.		
PC/8802/2015.	PC/16109/2016.		
PC/10742/2015.	PC/18345/2016.		
PC/10747/2015.	PC/18346/2016.		
PC/11372/2015.	PC/18347/2016.		
PC/11373/2015.			
PC/13518/2015.			
PC/15363/2015.			
PC/12979/2015.			
PC/12980/2015.			
BI/19419/2015.			
BI/20551/2015.			
BI/25273/2015.			
PC/23730/2015.			
PC/23731/2015.			
BI/30303/2015.			
BI/37260/2015.			
SK/37960/2015.			
PC/12269/2016.			

Az Eht. 47. § (5) bekezdése alapján a piacelemzési eljárásban felhasználható, hivatkozott adatszolgáltatási eljárások keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében megállapítottam, hogy a vonatkozó piacokon a Hatóság hivatalos tudomása alapján az összes, a

releváns piacok szempontjából figyelembe vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét.

A 2007/879/EK számú, előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról szóló 2007. december 17-i bizottsági ajánlás (továbbiakban: **2007/879/EK Ajánlás**) melléklete szerinti *„Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés”* elnevezésű 5. számú nagykereskedelmi piacot az ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacként azonosítottam, amelynek figyelembe vételével lefolytattam a HF/56/2011. számú piacelemzési eljárást és meghoztam a HF/56-13/2011. számú határozatot, amelyben megállapítottam, hogy a fent nevezett nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében három érintett piac azonosítható, továbbá azonosítottam az ezeken az érintett piacokon található jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatokat, valamint terhükre az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül az Eht. 108. § (1) bekezdésben biztosított jogkörrel élve egyebek mellett kiszabtam a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettséget, melynek keretében köteleztem ezen jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított szolgáltatókat, hogy a határozatban foglalt szolgáltatásokat a HF/56-13/2011. számú határozatban megjelölt költségszámítási módszer alkalmazásával kialakított díj ellenében nyújtsák. A 2007/879/EK Ajánlás felülvizsgálatát követően kiadott 2014/710/EU Ajánlás szerint előzetes szabályozás alá vonandó, annak mellékletében 3(b) számmal jelölt „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez” megnevezésű piac – 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 5. pontjában foglaltak alapján – a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 5. számú piac utódjának minősül. A 2007/879/EK Ajánlás melléklete szerinti 5. piac, illetve a 2014/710/EU Ajánlás szerinti 3(b) piac tartalmi azonosságára figyelemmel a jelen piacelemzési eljárás keretében a HF/56-13/2011. számú határozatban kirótt, költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség felülvizsgálatát is szükséges elvégezni. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség fenntartása esetén jelen eljárásban vizsgálnom szükséges azt is, hogy fennáll-e olyan tény, körülmény, ami a kötelezettség kirovása körében a korábban megállapított módszertanoktól, vagy az ajánlottól eltérő módszertan alkalmazását indokolja a tárgybani piacon. A jelen piacelemzési eljárás megfelelő előkészítése érdekében az eljárás során hozandó döntés minden eleme vonatkozásában be kellett szereznem a döntést megalapozó, annak meghozatalánál figyelembe veendő valamennyi releváns adatot. Ezért arra az esetre, ha a jelen eljárás során hozandó piacelemzési határozatban a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség” akként kerül kiszabásra, hogy a költségalapú díj megállapítása a BU-LRIC modellen alapul, a BU-LRIC modell megalkotásához, illetve adatokkal való feltöltéséhez szükséges szolgáltatói adatokat a jelen eljárást megelőző, külön adatszolgáltatási eljárásban kértem be a HF/56-13/2011. számú határozatban jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított Magyar Telekomtól, Inviteltől és UPC-től, valamint a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.-től (a továbbiakban: **DIGI**) az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (1) bekezdése alapján meghozott, alábbiakban felsorolt felhívásaimmal, valamint a felhívás nem-, vagy nem megfelelően teljesítése miatt az Eht.-nak – a 2016. július 1-jével hatályba lépett, a 2016. évi XLIII. törvénnyel történt módosítása folytán – a 47. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatáskörömben eljárva meghozott, az alábbiakban felsorolt határozataimmal (a továbbiakban együttesen: **BU-LRIC adatszolgáltatási eljárás**):

DIGI	13846-1/2016.	Felhívás
Invitel	13850-1/2016.	Felhívás
	21623-1/2016.	Határozat
	28331-2/2016.	Határozat
Magyar Telekom	13854-1/2016.	Felhívás
	21619-1/2016.	Határozat
	1990-2/2017.	Határozat

	6258-2/2017. 7529-2/2017.	Határozat Határozat
UPC	13857-1/2016. 21628-1/2016.	Felhívás Határozat

A fentiekben hivatkozott adatszolgáltatási eljárások eredményeként összesítettem és rendszereztem a Szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és a piacelemzési eljárásban a tényállás tisztázása körében az ekként előállított adattáblákat alkalmaztam az eljárás eredményeként meghozott döntések és az ott foglalt megállapítások kellő megalapozásához.

Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően megvizsgáltam a tárgybani kiskereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl. a Szolgáltatók honlapján, statisztikákban) hozzáférhető adatok, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, a szabályozói szervezetek nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai.

Az adatszolgáltatás eredményeként összesített adatokon túl a piacelemzési eljárásában az alábbi tanulmányokat használtam fel:

- Az Ariosz Kft. „Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2016." című, a Hatóság megbízásából készített tanulmányát, valamint az azonos elnevezésű, korábbi évekre vonatkozó tanulmányokat (a továbbiakban: **NMHH lakossági piackutatás, "év"**),
- A Bellresearch Kft. a „Távközlési szolgáltatások használata az üzleti felhasználók körében 2016." című, a Hatóság megbízásából készített tanulmánya,

Felhasználtam továbbá a Gfk Hungária Piackutató Kft. 2015. évi vásárlóerő tanulmányát (a továbbiakban: **Gfk Vásárlóerő Tanulmány**). A Gfk Vásárlóerő Tanulmány szerzői jogi védelem alá esik, és erre tekintettel az Eht. 40. §-a szerinti, az érdekeltekkel való egyeztetéshez kapcsolódóan előkészítő anyagként azt nem hoztam nyilvánosságra, illetve sem az Eht. 40. § szerint az internetes honlapon nyilvánosságra hozandó döntés-tervezet, sem a pedig az Eht. 43. § (2) bekezdés szerint közzétett, az eljárást lezáró határozat szövege nem tartalmazza a Gfk Vásárlóerő Tanulmányból származó adatokat. Az ügyféli jogok gyakorlásának lehetőségét biztosítva a jelen eljárás ügyfelei az iratbetekintési és másolatkészítési joguk gyakorlása keretében a Gfk Vásárlóerő Tanulmányt – ideértve az abban szereplő, nyilvánosságra nem hozott adatokat is –, mint a jelen hatósági eljárás ügyiratának részét, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvénynek (a továbbiakban: Ket.) az iratbetekintésre vonatkozó szabályai szerint megismerhetik, valamint a tanulmányból származó és a határozatban szereplő adatokat az ügyfelekkel közölt végső határozatban is szerepeltetem.

A jelen piacelemzési eljárásban felhasználtam továbbá a KSH folyamatosan bővülő táblarendszerét, amely 2007-től a KSH összefoglaló adatgyűjteményeinek (évkönyvek, zsebkönyvek, stADAT-táblák, tájékoztatási adatbázis) témastruktúráját egységesíti, valamint a KSH „Magyarország közigazgatási helynévkönyve, 2016. január 1." című kiadványát (a továbbiakban: **KSH helységnévkönyv**).

A fentiekben hivatkozott, adatszolgáltatásra irányuló eljárásokban teljesítendő és teljesített adatszolgáltatás és a beérkezett adatok feldolgozása egy olyan, a piacelemzési hatáskörrel kapcsolatos hatósági feladatok ellátásához szükséges adatok összegyűjtésére és megismerésére irányuló eljárás és folyamat, amelynek célja a tárgybani nagykereskedelmi piac tekintetében az adott piaccal összefüggő eljárási jogviszony tárgyának és a konkrét ügyfelek körének, azaz az egyes hatósági eljárások alanyainak meghatározása volt. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként tisztáztam a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét. Az ügyfelek meghatározása

során figyelemmel voltam a Fővárosi Ítélőtábla 2.Kf.27.284/2006/11. számú jogerős ítéletében foglaltakra és megállapítottam, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a jelen határozatban vizsgált piacon, vagy a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon szolgáltatást nyújtanak. Az eljárás megindításáról a 2017. június 14-én kelt, PC/17920-1/2017. számú végzéssel értesítettem az ügyfélnek minősülő Szolgáltatókat.

A piacelemzési eljárás egy több, egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 62. § (1) bekezdése alapján az Elnök azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, valamint annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, szolgáltatókat, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a piacelemzés első elvégzését megelőzően jogszabályban, vagy azt követően a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

Az eljárás első lépéseként a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében meghatározott 3(b) számú, a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" megnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából kiindulva meghatároztam az érintett piacokat, és megállapítottam, hogy a fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható, hat elkülönült piac érintett piacnak minősül. Az érintett piacok meghatározását követő szakaszokban került sor – az indokolásban foglaltak szerint – az érintett piacokon fennálló verseny, illetve a verseny hatékonyságának elemzésére, a hat érintett piac közül három érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölésére, e szolgáltatókra az Eht.-ban meghatározott körben kötelezettségek előírására, valamint a hat érintett piac közül a további három érintett piac tekintetében a HF/56-13/2011. számú határozatommal jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosításának, továbbá az ott kirótt kötelezettségek alkalmazásának megszüntetésére.

A piacelemzési eljárást lezáró jelen határozat jogi, közgazdasági és műszaki összetettsége speciális határozati struktúrát igényel. Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező részéhez az alábbi melléklet, illetve indokolásához az alábbi függelékek kapcsolódik:

- a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt szolgáltatásra vonatkozóan a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában előírt költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettség keretében meghatározott és a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjait tartalmazó I. számú melléklet,
- a BU-LRIC+ modell dokumentációját tartalmazó, a jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék,
- a fogalom-meghatározásokat, rövidítéseket és szolgáltatás leírásokat tartalmazó, a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. számú függelék.

A Kötelezett Szolgáltatók ezen felül a jelen határozatban előírt kötelezettségek végrehajtása során kötelesek a 3(a) piaci határozat alábbi mellékleteit alkalmazni:

- a kiegészítő szolgáltatások díjszámításával kapcsolatos előírásokat tartalmazó, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. számú melléklete,
- a kiegészítő szolgáltatások meghatározását, pontos tartalmát és egyéb szolgáltatásnyújtási feltételeit tartalmazó, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész II. számú melléklete,
- a számviteli szétválasztási kimutatások elkészítésének módszertanát leíró, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész III. számú melléklete.

A jelen határozat indokolása is magán hordozza a piacelemzési döntés tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének mikéntje, folyamata, a jelen határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek, valamint a HF/56-13/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek visszavonásának részletes indokolása.

A jelen határozatba foglalt hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggéseiben tartalmazza a ténybeli, azaz a feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelöltem és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazása, értelmezése, tartalma és jelentősége is egyértelműen szerepel a határozatban. Ezen túlmenően a határozat indokolásában részletesen és külön kitértem a jelen határozat meghozatala során alkalmazott összetett mérlegelési szempontrendszerre, a mérlegelést megalapozó tényállási elemekre, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretekre, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A tárgybani eljárásban a döntés meghozatala érdekében elvégzett részletes elemzést az Indokolás „A” fejezete tartalmazza, az alábbiak szerint:

I. Piacmeghatározás

II. Piacelemzés, jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása

III. Kötelezettségek megállapítása

IV. Kötelezettségek visszavonása

V. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

Az indokolás „A” fejezetének II. részében foglaltak szerint lefolytatott vizsgálatok alapján a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei” című XII. fejezetében meghatározott, és a HF/56-13/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek közül jelen határozattal az átláthatóság, az egyenlő elbánás, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége, illetve a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b és 3.b számú érintett piacon azonosított Kötelezett Szolgáltatók vonatkozásában a rendelkező részben foglaltak szerint módosítottam. Az átláthatóság kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. A) pontja, az egyenlő elbánás kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. B) pontja, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. C) pontja, a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. D) pontja, míg a számviteli szétválasztási kötelezettséget jelen határozat rendelkező részének I. E) pontja tartalmazza. Szintén az indokolás „A” fejezetének II. részében foglaltak szerint lefolytatott vizsgálatok alapján az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon nem azonosítottam jelentős piaci erejű szolgáltatót. A HF/56-13/2011. számú határozatban jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosítását, továbbá az ott kirótt alkalmazását a határozat rendelkező részének II. pontja szerint az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacok tekintetében megszüntettem.

A jelen határozat szakmai tartalmának összeállítása során részletesen vizsgáltam az Invitel átalakulás[22] jelen határozatban vizsgált piacra, illetve a határozatban található következtetésekre gyakorolt hatását. A jogügylet várható piaci hatásainak vizsgálatát követően megállapítottam, hogy az átalakulás a jelen határozatban foglalt következtetéseket, valamint a kirótt kötelezettségek alkalmazását a következők miatt nem befolyásolja.

- Az Invitel korábbi előfizetőinek döntő része az átalakulást követően is az Invitelhez tartozik, az Invitech Megoldások Zrt.-hez (a továbbiakban: **Invitech**) csak kis számú nagyvállalati előfizető[23] került át. Ennek megfelelően az átalakulás a versenyviszonyokat, azok földrajzi eltéréseit és így a földrajzi piacok meghatározásának eredményét nem befolyásolja.
- A jelen határozatban vizsgált piac nagykereskedelmi piac, ahol a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásához szükséges kritikus infrastruktúra a hozzáférési hálózat. Az Invitel volt koncessziós területén található hozzáférési hálózati infrastruktúra az átalakulást követően Üzleti titok.
- Mivel a jelen határozatban előírt kötelezettségek nyújtásához szükséges hozzáférési hálózati infrastruktúra Üzleti titok, ezért a jelen határozatban kirótt kötelezettségek alkalmazhatóságát az átalakulás szintén nem befolyásolja.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a-c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Hatóság e kötelezettségének megfelelően a tárgybani eljárás során megvalósult a Gazdasági Versenyhivatallal (a továbbiakban: GVH) történő együttműködés, egyeztetés, ennek során a GVH szakmai álláspontját megismertem. Az együttműködés keretében a Hatóság a 2017. augusztus 24-én kelt, PC/17920-24/2017. számú levélben megküldte a jelen határozat tervezetét a GVH részére annak érdekében, hogy a GVH azzal kapcsolatos álláspontját megismerje. A GVH a 2017. október 18-án érkezett, PC/17915-49/2017. számú levelében megküldte a határozattervezetre vonatkozó álláspontját és észrevételeit. Az észrevételek és az azokhoz kapcsolódó válaszaim a jelen határozat indokolásának „B" fejezetében kerülnek kifejtésre.

Jelen határozat tervezetét PC/17920-14/2017. számon augusztus 31. napján, az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében közzétettem. Az érdekeltek számára a határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt rendelkezésre az észrevételeik megtételére. Az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során, az Eht. 40. § (2) és (4) bekezdései keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C" fejezete tartalmazza.

---

[22] Üzleti titok

[23] Megjegyzendő, hogy ezeknek az előfizetőknek nagy része – bár a jelen határozatban azonosított piacon előírt nagykereskedelmi szolgáltatásokkal is kiszolgálható – döntően a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében 4. számmal jelölt piachoz tartozó szolgáltatásokkal kerül kiszolgálásra, így kevésbé tekinthető a jelen határozatban azonosított piachoz tartozó kiskereskedelmi piachoz tartozónak.

A piacelemzési eljárás során, 2017. szeptember 11-én érkezett, PC/17920-25/2017. számú beadványában az Invitel iratbetekintést kérelmezett a 2017. augusztus 31-én közzétett határozat-tervezet azon változatának meghatározott oldalai vonatkozásában, amelyek az Invitel üzleti titkát is tartalmazza, továbbá másolatkészítési kérelmet nyújtott be a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell elektronikus adatokkal fel nem töltött változatáról. Az Invitel fenti kérelmének megfelelő adatokat 2017. szeptember 13-án PC/17920-26/2017. számon megküldtem az Invitelnek.

A Magyar Telekom 2017. szeptember 18-án érkezett, PC/17920-27/2017. számú kérelmében a BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot tartalmazó és üzleti titkot nem tartalmazó, futtatható verziójának elektronikus adathordozón való átadását kérelmezte. A BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot nem tartalmazó, futtatható verzióját 2017. szeptember 18-án, PC/17920-28/2017. számon CD-adathordozón megküldtem a Magyar Telekomnak. Figyelemmel azonban arra, hogy a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell olyan adatokat is tartalmaz, amelyek az érintett szolgáltatók üzleti titkát képezhetik, a 2017. szeptember 25-én kelt, PC/17920-31/2017. számú végzésemmel az Invitelt, a PC/17920-32/2017. számú végzésemmel a UPC-t, a PC/17920-33/2017. számú végzésemmel a DIGI-t, míg a PC/17920-34/2017. számú végzésemmel pedig a Magyar Telekomot felhívtam, hogy nyilatkozzon arról, hogy a felhívásban hivatkozott, az érintett szolgáltató által benyújtott adatok a szolgáltató törvény által védett titkának (így különösen üzleti titkának) minősülnek-e, illetve, hogy azok megismerésére más, a piacelemzési eljárásban ügyfélként résztvevő szolgáltató(k) jogosult(ak)-e.

A fenti felhívások alapján az Invitel a 2017. szeptember 29-én érkezett, PC/17920-40/2017. számú beadványában, a DIGI a 2017. október 2-án érkezett, PC/17920-41/2017. számú beadványában, a UPC pedig a 2017. október 2-án érkezett, PC/17920-43/2017. számú beadványában úgy nyilatkozott, hogy a felhívásokban hivatkozott adatok az adott szolgáltató üzleti titkát képezik, és azok megismerésére (iratbetekintésre, kivonat vagy feljegyzés készítésére, másolat kérésére) harmadik személyek (így a piacelemzési eljárásban ügyfélként részt vevő elektronikus hírközlési szolgáltatók) nem jogosultak. A Magyar Telekom a felhívásban meghatározott határidőn belül nem nyújtott be nyilatkozatot. Minderre tekintettel a 2017. október 16-án kelt, PC/17920-48/2017. számú, önálló jogorvoslattal támadható végzésemben az ott foglalt részletes indokok alapján elutasítottam az iratbetekintést kérelmező Magyar Telekomnak a BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot tartalmazó verziójának elektronikus átadására vonatkozó kérelmét.

Az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése szerinti egyeztetés szeptember 20-i határidejének lejártát követően megvizsgáltam a beérkezett észrevételeket (így az Invitech 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17920-29/2017. számon és PC/17920-37/2017. számokon, az Invitel 2017. szeptember 22-én érkezett PC/17920-30/2017. számon, a Magyar Telekom 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17920-35/2017. számon, a UPC 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17920-36/2017. számon, a Vodafone Magyarország Zrt. (a továbbiakban: **Vodafone**) 2017. szeptember 22-én érkezett, PC/17920-38/2017. számon és a Telenor Magyarország Zrt. (a továbbiakban: **Telenor**) 2017. szeptember 25-én érkezett, PC/17920-39/2017. számon iktatott észrevételeit) és észleltem, hogy az Invitel a PC/17920-30/2017. számú beadványában, a Vodafone pedig a PC/17920-38/2017. számú beadványában kérelmezte bizonyos észrevételeinek üzleti titokként való kezelését, míg a Telenor a PC/17920-39/2017. számú beadvány teljes tartalmát, s ezzel valamennyi észrevételét üzleti titoknak minősítette. Figyelemmel arra, hogy az Eht. 33. § (4) bekezdése szerint az egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak, szükségessé vált az érintett szolgáltatók nyilatkozattételre való felhívása. Ennek alapján az Invitelt a 2017. október 10-én kelt PC/17920-44/2017. számú végzésemben, a Vodafone-t a PC/17920-45/2017. számú végzésemben, a Telenort pedig a PC/17920-46/2017. számú végzésemben felhívtam, hogy nyilatkozzanak arról, hogy fenntartja vagy visszavonja-e a beadványában foglalt (azon)

észrevételét/észrevételeiket, amely(ek)nek üzleti titokként való kezelését kérte. Az Eht. 33. § (4) bekezdése egy kivételes és speciális rendelkezés a 33. § (2) bekezdésben foglaltakhoz képest, amelynél fogva az Eht. rögzíti, hogy az érdekeltekkel történő egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak. Ugyanakkor mivel az Eht. 33. § (2) bekezdésére figyelemmel a szolgáltató jogosult rendelkezni az általa szolgáltatott adatok esetében arról, hogy kéri-e azok zártan kezelését, az Eht. 33. § (4) bekezdés kifejezett tiltása ellenére üzleti titoknak minősített észrevételekkel kapcsolatban kibocsátott ezen végzéseimre az észrevételt tevő nyilatkozatának hiányát – az üzleti tikok védelme érdekében – csak úgy kezelhetem, hogy az ezen üzleti titoknak minősített észrevételeit az észrevételt tevő nem kívánja fenntartani az eljárásban. Erről az Invitelt, a Vodafone-t és a Telenort- részletesen tájékoztattam a fent említett végzésekben.

Az Invitel 2017. október 13-án érkezett, PC/17920-47/2017. számú beadványában a PC/17920-30/2017. számú észrevételekben üzleti titokként megjelölt észrevételei egy része vonatkozásában kérte ezen adatoknak észrevételként való figyelembe vételét, s ezzel összefüggésben visszavonta azon nyilatkozatát, hogy kéri ezen adatok törvény által védett titokként (üzleti titokként) való kezelését, míg a PC/17920-30/2017. számú észrevételekben üzleti titokként megjelölt észrevételei másik része vonatkozásában fenntartotta az üzleti titokra vonatkozó nyilatkozatát, s ezzel összefüggésben nem kívánta, hogy ezen adatokat a Hatóság az Eht. 40. § (2) bekezdése szerinti észrevételként vegye figyelembe. A Vodafone és a Telenor a felhívásokban foglalt határidőn belül nem terjesztettek elő nyilatkozatot, amelyre tekintettel – a felhívásokban foglalt jogkövetkezményre tekintettel, a felhívásokban kifejtett részletes indokok alapján – a Telenor PC/17920-39/2017. számú beadványa teljes tartalmát, a Vodafone esetében pedig a PC/17920-38/2017. számú beadványában üzleti titokként megjelölt tartalmat jelen piacelemzési eljárás során az érintett szolgáltatók törvény által védett titkaként (üzleti titkaként) kezeltem és vettem figyelembe, amelyre tekintettel a Telenor teljes beadványát, illetve a Vodafone üzleti titokként megjelölt adatait az Eht. 40. § (2) bekezdése szerinti észrevételként – a felhívásban foglalt figyelmeztetésnek megfelelően – nem vettem figyelembe.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását valamint a fentiekben részletezett eljárási intézkedések megtételét követően, az Eht. 71. § (1) bekezdése alapján jelen határozat tervezete részletes indokolással együtt PC/17920-50/2017. számon 2017. október 20. napján megküldésre került az Európai Bizottságnak, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (a továbbiakban: **BEREC**) és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, mivel a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre. A Keretirányelv (38) szakasza alapján a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

Jelen határozatot az Európai Bizottság, a BEREC és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hoztam meg. Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján a részletes indokolásra, illetve a megküldésre az Európai Bizottságnak az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke szerinti bejelentésekről, határidőkről és konzultációkról szóló, 2008. október 15-én kiadott ajánlása [C(2008) 5925 végleges] megfelelően irányadó. Ezen eljárás részletei az Indokolás „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A piacelemzési eljárás során eljárási költség nem merült fel, így annak megállapítását, illetve a költségek viseléséről történő rendelkezést mellőztem.

A Hatóság az Eht. 43. § (2) bekezdésének a) pontja alapján a jelen határozatot internetes honlapján közzéteszi.

A határozatot az Eht. 23. §-a szerint alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 71. § (1) bekezdésével összhangban hoztam meg.

A jogorvoslati tájékoztatás az Eht. 45. § (1)-(3), illetve 46. § (2) bekezdésén, a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

A. fejezet

I. PIACMEGHATÁROZÁS

I.1. A piacmeghatározás menete

[1] A piacmeghatározás során a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez” elnevezésű piac vizsgálatából indultam ki, a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő elnevezésnek megfelelően.

[2] A piacmeghatározás első lépéseként, a szolgáltatási piac azonosítása során a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve, meghatároztam a piacmeghatározás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatások pontos tartalmát.

[3] Ezt követően azonosítottam a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot, majd a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon egyaránt elvégzett keresleti és kínálati helyettesítési elemzéssel megvizsgáltam, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásoknak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határaira hatást gyakorolhatnak.

[4] A vizsgált szolgáltatási piac határainak meghatározása után került sor a piac földrajzi határainak megállapítására.

[5] A piac meghatározását követően megvizsgáltam, hogy a piac az ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacnak tekinthető-e.

I.2. Fogalommeghatározások

[6] A jelen határozatban használt fogalmak meghatározását a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. függelék 1. pontja, a rövidítések feloldását a II. függelék 2. pontja tartalmazza.

I.3. A kiinduló szolgáltatás meghatározása

[7] A szolgáltatási piac meghatározása során a kiinduló szolgáltatás azonosításánál a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „3(b) Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez” („Wholesale central access provided at a fixed location for mass-market products”) elnevezésű nagykereskedelmi piacból indultam ki. A 3(b) piac a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note[24] (a továbbiakban: **Explanatory Note**) 5. pontjában foglaltak alapján a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 5/2007. piac („Nagykereskedelmi szélessávú

[24] Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Brussels, 9.10.2014 SWD(2014) 298

hozzáférés", illetve az angol megnevezés szerint: „Wholesale broadband access) „utódának" tekinthető.

[8] A 3(b) piac megnevezését vizsgálva megállapítható, hogy a kiinduló szolgáltatás az Eht. 188. § 56. pontjának megfelelő hozzáférési szolgáltatás. A megnevezésből kiderül, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása központi szinten valósul meg és helyhez kötött szolgáltatás nyújtását célozza. A kiinduló szolgáltatás az Eht. 188. § 36. pontja szerinti hálózati szolgáltatás, a piac tehát – ahogyan az a megnevezéséből is egyértelműen kiderül – nagykereskedelmi piac.

[9] A kiinduló szolgáltatás pontosabb meghatározásához a 3(b) piac tartalmának részletesebb vizsgálata szükséges. Az Explanatory Note 4.2.2. pontjában az Európai Bizottság három fő szempontot jelöl meg, ami a jelen határozatban vizsgált 3(b) piachoz tartozó és a – 3(a) piaci határozat határozatban vizsgált – 3(a) piachoz (Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása) tartozó szolgáltatások elkülönítését megalapozza. Ezek a következők:

- A szolgáltatás átadási pontja: a 3(a) piac esetén az átadási pont jellemzően helyi szintű (az előfizetőhöz közeli), a 3(b) piac esetén az átadási pont a hálózati architektúra magasabb (pl. regionális, országos) szintjén valósul meg.
- Átviteli jellemzők, kiemelten a versengés[25] mértéke: a 3(a) piac esetén az átvitel versengésmentes, vagy a gyakorlatban versengésmentes, míg a 3(b) piac esetén magasabb versengési arány[26] érvényesül.
- Kiskereskedelmi szolgáltatás differenciálás képessége: a 3(a) piac esetében a hozzáférés igénylője a kritikus hálózati inputok felett nagyobb ellenőrzést gyakorolt, ami széles teret biztosít a kiskereskedelmi termék differenciálására és az innovációra, a 3(b) piac esetén a termékdifferenciálás lehetősége korlátozott.

Amennyiben a szolgáltatás átadás helyi szinten valósul meg, az átvitel versengésmentes, vagy a gyakorlatban versengésmentes és a szolgáltatás igénybevevőjének a kritikus hálózati inputok ellenőrzése lehetővé teszi a kiskereskedelmi termék paramétereinek széles körű meghatározását (pl. minőségi szint meghatározása), akkor az adott nagykereskedelmi szolgáltatást a 3(a) piachoz tartozónak kell tekinteni. Az ezeknek a feltételeknek meg nem felelő szolgáltatások jellemzően a 3(b) piachoz tartoznak. Az Explanatory Note 4.2.2.2. pontja részben megismétli a hármas szempontrendszerben foglaltakat, illetve tovább részletezi a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások jellemzőit és megállapítja, hogy 3(b) piachoz tartozó nagykereskedelmi szolgáltatásokat jellemzően a hálózati architektúra magasabb, központibb[27] szintjén nyújtják, ami mind a lakossági, mind a nem lakossági előfizetők részére nyújtott kiskereskedelmi best-effort minőségű hozzáférési termék alapjául szolgálhat. Az Explanatory Note a hálózati architektúrában való elhelyezkedés és a hozzáférési

---

[25] Versengés (contention): az az eset, amikor az adott, több végpont adatforgalma által közösen használt hálózati szakaszon a végpontok által egy időben igényelt adatátviteli kapacitás meghaladja a rendelkezésre álló teljes adatátviteli kapacitást

[26] A versengési arány (contention ratio) azt mutatja meg, hogy az adott előfizetői hozzáférési ponton a felhasználó a névleges adatátviteli kapacitás hányad részéhez férhet hozzá abban a legkedvezőtlenebb esetben, amikor a maximális számú felhasználó egyszerre veszi igénybe a hálózatot. A versengési arány formulája X:1, ahol X egy pozitív egész szám. Például, ha a versengési arány 20:1, akkor a legkedvezőtlenebb esetben a névleges kapacitás egy huszad részéhez fér hozzá egy felhasználó.

[27] Az Explanatory Note 4.2.2.2. pontjában foglaltak szerint jellemzően az OSI réteg szerinti 3. szintű, regionális vagy országos átadási ponton nyújtott szolgáltatások tartoznak ide.

szolgáltatás minősége között szoros kapcsolatot létesít azzal, hogy ezen piacot a tömegpiaci jelzővel illeti és ezen tulajdonság legfontosabb lehetséges ismérveit fel is sorolja:

- a hozzáférés tipikusan „best effort" jellegű minőséget biztosít,
- nincs garantált rendelkezésre állás,
- magas versengési arány, azaz erősebb függés a többi felhasználó forgalmától,
- nincs szimmetrikus sebesség,
- a hozzáférés igénybevevője korlátozott ellenőrzéssel rendelkezik a hálózat (és a kiegészítő szolgáltatások és rendszerek) felett, ami csökkenti a kiskereskedelmi szolgáltatás differenciálásának lehetőségét.

[10] Az Európai Bizottság az Explanatory Note 4.2.2.2. pontban konkrét, a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatásokat is megnevez. Az Explanatory Note a – korábban a 5/2007. piac részeként azonosított – DSL technológia használatával nyújtott bitfolyam hozzáférést, optikai hálózatokon (FTTH és FTTC/VDSL hálózatokon) nyújtott bitfolyam hozzáférést, valamint a kábelmodemes hálózatokon nyújtott (létező) vagy potenciálisan nyújtható[28] bitfolyam hozzáférést a 3(b) piachoz tartozónak tekinti. Ennek megfelelően a továbbiakban kiinduló szolgáltatásokként a korábban az 5/2007. piachoz tartozóként azonosított szolgáltatásokat tekintem, melyek a következő szolgáltatások:

- Réz érpáras hozzáférési hálózatokon[29], xDSL technológia használatával nyújtott bitfolyam hozzáférés szolgáltatások;
- Kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott bitfolyam hozzáférés szolgáltatások;
- Nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon[30] nyújtott bitfolyam hozzáférés szolgáltatások).

[11] Az Explanatory Note 4.2.2. pontjában meghatározott hármas szempontrendszer és a 4.2.2.2. pontban megfogalmazott további szempontok az egyes hozzáférési szolgáltatások 3(a), illetve a 3(b) piacba sorolására szolgálnak és valójában az egyes szolgáltatások helyettesítő jellegének vizsgálatát célozzák. (A 3(a) piac esetében a kiinduló szolgáltatás a fizikai hozzáférési szolgáltatás (hurokátengedés), míg a 3(b) piac esetén a bitfolyam hozzáférés szolgáltatás.) A felsorolt szempontok teljesülését ennek megfelelően a nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során a későbbiekben figyelembe veszem.

[12] A kiinduló szolgáltatások azonosítása után megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások tartalmának megfelelő tartalmú, ténylegesen nyújtott szolgáltatásokat. A szolgáltatás kínálatot döntően a HF/56-13/2011. számú határozatban foglalt kötelezettség alapján a jelentős piaci erejűként azonosított

---

[28] Az Explanatory Note 4.2.2.2. pontjában a Bizottság által potenciális helyettesítő szolgáltatásként hivatkozik a szélessávú kábelmodemes hálózatokon nyújtott bitfolyam hozzáférés szolgáltatásra. Ezt a szolgáltatást a HF/56-13/2011. számú határozatban a piac részeként azonosítottam, ennek megfelelően jelen határozatban a kiinduló szolgáltatás részét képezi, amely esetében a helyettesítési vizsgálat újbóli elvégzését nem tartottam indokoltnak.

[29] Az 5/2007. piacra vonatkozó HF/56-13/2011. számú határozatban használt megnevezés – „Hagyományos PSTN-hálózat" – az egyértelmű elhatárolhatóság érdekében pontosításra került, jelen határozatban: „réz érpáras hozzáférési hálózat".

[30] Az 5/2007. piacra vonatkozó HF/56-13/2011. számú határozatban használt megnevezés – „optikai hálózat" – a HF/56-13/2011. számú határozatban a piaci részeként azonosított szolgáltatás tényleges tartalmának megfelelően pontosításra került, jelen határozatban: „Újgenerációs hozzáférési hálózat".

szolgáltatók által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások képezik. Ezek a következők (a szolgáltatások részletesebb leírását lásd a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. függelék 4. pontjában):

- Közeli bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával; kábelmodemes hozzáférési hálózatokon; illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon)
- Országos bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával; kábelmodemes hozzáférési hálózatokon; illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon)

A felsorolt – szabályozott – szolgáltatások igénybevétele a kiskereskedelmi piaci hozzáférések számához képest csekély.

[13] A felsoroltakon kívül a hazai piacon kisebb számban kereskedelmi alapon nyújtott szolgáltatásokkal is találkozhatunk.

[14] A szabályozott és kiinduló szolgáltatásként azonosított hozzáférési szolgáltatások nyilvánosságra hozott referencia ajánlatai és szolgáltatási feltételei alapján megállapítható, hogy a nyújtott szolgáltatások megfelelnek a 3(b) piachoz sorolás fent részletezett feltételeinek.

I.4. A nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata

I.4.1. Kapcsolódó kiskereskedelmi piac tartalma

[15] A piacmeghatározás során a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot is megvizsgáltam, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait. Az elektronikus hírközlési nagykereskedelmi szolgáltatások többségére ugyanis a származtatott jelleg a jellemző. Nevezetesen a kiskereskedelmi igény felmerülésekor keletkezik a nagykereskedelmi szolgáltatás iránti igény (hurokbérlet, bitfolyam, stb.).

[16] A kapcsolódó kiskereskedelmi piac meghatározása során az I.3. pontban meghatározott kiinduló szolgáltatásokból indultam ki. Ennek alapján a kiinduló kiskereskedelmi piac magában foglalja az összes olyan kiskereskedelmi piacot (illetve azok részeit), amelyek a kiinduló szolgáltatásokként azonosított nem fizikai hozzáférési szolgáltatásokra – beleértve a vertikálisan integrált szolgáltató által a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott hasonló belső teljesítéseket is – épülnek. A kiinduló szolgáltatások különböző adatátviteli szolgáltatások nyújtását teszik lehetővé. Piaci szempontból, a piaci versenyre gyakorolt hatást, illetve a szolgáltatásból származó bevételeket is tekintve a szolgáltatások közül a kiskereskedelmi internet szolgáltatás messze a legfontosabb, a kiinduló szolgáltatások igénybevétele elsődlegesen és döntően az internet szolgáltatás nyújtása érdekében történik, a kiinduló szolgáltatások nyújtásához használt hálózatok fejlesztését és a piaci versenyt is elsődlegesen az internet szolgáltatás igénybevétele határozza meg. (A 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2. pontjában az Európai Bizottság a kiskereskedelmi piac vizsgálata során szintén a kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatást emeli ki.) A nem fizikai hozzáférési szolgáltatások igénybevétele a kiskereskedelmi internet hozzáférés szolgáltatás mellett más – az adott átviteli közeg és az elérhető technológiák által lehetővé tett – adatok átvitelén alapuló szolgáltatás nyújtását is lehetővé teszi, így a kiinduló szolgáltatások felhasználásával többek között beszédátvitelen alapuló kiskereskedelmi szolgáltatások is nyújthatóak. A leírtak alapján – figyelembe véve, hogy a kiinduló szolgáltatások igénybevétele elsődlegesen a kiskereskedelmi internet szolgáltatás nyújtására irányul, illetve a kiskereskedelmi piaci versenyt elsődlegesen az internet szolgáltatás nyújtásának képessége, illetve ezen szolgáltatás kínálata befolyásolja, összhangban az

Európai Bizottság hasonló megközelítésével – a kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során elsődleges kapcsolódó kiskereskedelmi piacként a helyhez kötött előfizetői hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatások kiskereskedelmi piacát tekintem[31] A kiskereskedelmi szintű helyettesítés vizsgálata során a kiskereskedelmi piachoz tartozónak tekintem a vertikálisan integrált szolgáltatóknak a belső teljesítményekre alapozott kiskereskedelmi szolgáltatásait is.

[17] A 2014/710/EU Ajánlás a kiskereskedelmi piaci vizsgálatok során megkülönbözteti a „tömegpiacot" és a magas minőségű elvárásokkal rendelkező üzleti előfizetők számára nyújtott, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások piacát. Ez utóbbi piachoz tartozó nagykereskedelmi piacként a Bizottság a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4. számú piacot azonosítja. A 3(a) piac tekintetében ilyen egyértelmű megfeleltetést a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note nem tesz, ugyanakkor a 4.2.2.2. pontban a Bizottság a 3(a) és a 3(b) piacokra a „tömegpiachoz" kapcsolódó nagykereskedelmi piacként hivatkozik. Ezzel összefüggésben megállapítottam, hogy a 3(a) piacon nyújtott szolgáltatások képesek mind a tömegpiaci, mind a magas minőségi szolgáltatásokat igénylő piaci szegmens igényeit kiszolgálni, így a tömegpiaci jelleg vizsgálata elsődlegesen a 3(b) piac tekintetében releváns.

[18] A tömegpiaci jelleg meghatározásához az Explanatory Note 4.2.1. pontjának bevezető része nyújt segítséget. Itt kerül kifejtésre, hogy mely szolgáltatási jellemzők eltérése esetén beszélhetünk tömegpiaci és magas minőségű tulajdonságokkal rendelkező, elkülönült kiskereskedelmi piacokról. A keresleti oldali jellemzőket az Explanatory Note vonatkozó pontjában leírtak alapján vizsgálva a tömegpiaci ajánlatok és a magas minőségű elvárásokkal rendelkező üzleti előfizetők számára nyújtott, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások hazai piaci elkülönülésével kapcsolatban a következő megállapítások tehetők:

- A vevők típusa (lakossági, nem lakossági) szerinti elkülönülés: megállapítható, hogy önmagában a vevők lakossági, vagy nem lakossági szegmenshez tartozása nem zárja ki az egyes piaci szegmensek közötti átjárást. Lakossági előfizetők számára is elérhetőek, magasabb minőséget biztosító szolgáltatások. Megfigyelhető természetesen ugyanakkor, hogy bizonyos, magas minőségű szolgáltatások kizárólag nem lakossági előfizetők számára érhetőek el, ugyanakkor ennek hátterében az áll, hogy a lakossági felhasználók jellemzően nem is igényelnek ilyen szolgáltatásokat. Ezzel párhuzamosan az igénybevétel oldaláról vizsgálva is megállapítható, hogy a magas minőségű adatátviteli szolgáltatásokat jellemzően nagyobb intézmények, vállalkozások vesznek igénybe. A leírtak alapján megállapítható tehát, hogy az Explanatory Note-ban található azon megállapítás, mely szerint a szélessávú adatátviteli szolgáltatások tekintetében a lakossági, a kis- és közepes vállalkozások és a nagyvállalatok keresleti jellemzői eltérnek, a hazai piacon is teljesül.

---

[31] A 2014/710/EU Ajánlás megkülönbözteti a „tömegpiacot" és a magas minőségű elvárásokkal rendelkező üzleti előfizetők számára nyújtott, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások piacát. Ez utóbbi piachoz tartozó nagykereskedelmi piacként a Bizottság a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4. számú piacot azonosítja. A 3(a) piac tekintetében ilyen egyértelmű megfeleltetést a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note nem tesz, ugyanakkor a 4.2.2.2. pontban a Bizottság a 3(a) és a 3(b) piacokra a „tömegpiachoz" kapcsolódó nagykereskedelmi piacként hivatkozik. Ez szintén a kiskereskedelmi internet szolgáltatás, mint a piaci versenyt elsődlegesen és döntően befolyásoló tömegpiaci szolgáltatás vizsgálatának szükségességét támasztja alá. (A magas minőségű adatátviteli szolgáltatások vizsgálata pedig a 4. számú piac vizsgálata során indokolt.)

- Szolgáltatásjellemzők szerinti elkülönítés: a szolgáltatók általános szerződési feltételeiben (a továbbiakban: **ÁSZF**) található szolgáltatásjellemzők vizsgálata alapján is megállapítható a tömegpiac, illetve a magas minőségű adatátviteli szolgáltatások piacának elkülönülése. A jellemző tömegpiaci termék, az internet szolgáltatás nyújtása tekintetében az ÁSZF-ek jellemzően előre lefektetett, standard feltételeket tartalmaznak, míg a magasabb minőségű adatátviteli szolgáltatások (pl. a bérelt vonali szolgáltatás, illetve bérelt vonalon nyújtott egyéb szolgáltatások) tekintetében a szolgáltatás tulajdonságait (elérhető adatátviteli sebesség, minőség) alapvetően az előfizetők igényei határozzák meg (a szolgáltatók akár teljesen testreszabott megoldások kialakítását is vállalják).
- Minőségi szintek, kapacitás: a tömegpiac, illetve a magas minőségű adatátviteli szolgáltatások piaca a minőségi szintek, illetve az átviteli kapacitás biztosítása tekintetében is eltér egymástól. A tömegpiaci ajánlatokra a korlátozott skálázhatóság miatt előre meghirdetett, jellemzően aszimmetrikus sávszélességek használata, valamint a névlegesnél jóval alacsonyabb garantált sávszélesség jellemző. A magas minőségű adatátviteli szegmens ajánlatai esetén a szimmetrikus sávszélességet biztosító ajánlatok a jellemzőbbek, a minőségi paraméterek mind a rendelkezésre állás, mind az átvitel jellemzői tekintetében jóval kedvezőbbek, mint a tömegpiaci termékek esetén és a legtöbb esetben lehetőség van rá, hogy az előfizetők a minőségi paraméterek tekintetében – a hálózati képességektől függően – egyedileg állapodjanak meg a szolgáltatókkal (minőségi szintek közötti választás lehetősége).
- Elérhetőség: Az elérhetőség tekintetében is különbségek fedezhetők fel a két szegmens között. A tömegpiaci ajánlatok elérhetőségét alapvetően behatárolja az adott hálózati elérhetősége, ugyanakkor – amennyiben a hálózati elérhetőség nagyobb beruházási szükséglet nélkül biztosított – akkor a létesítés esetén a szolgáltatók jellemzően nem határoznak meg egyszeri díjakat. Magasabb minőségi adatátviteli szolgáltatás jellemzően bármely földrajzi helyen igénybe vehető, amennyiben az előfizető vállalja a létesítés (pl. bérelt vonali végpont kiépítés) költségét, vagy annak egy részét. Természetesen a költség a végpont(ok) elhelyezkedésétől függően jelentősen eltérhet. Mértéke azonban jellemzően akkora, ami a kisebb méretű előfizetők (lakossági, kis- és középvállalkozások) esetében valószínűtlenné teszi az igénybevételt.
- Versengési arány: A névleges és a garantált sávszélességek közötti arány alakulása alapján kijelenthető, hogy 1:1-es versengési arányú szolgáltatások csak a bérelt vonali szolgáltatások között találhatók. A tömegpiaci ajánlatok jellemzően nem versengésmentesek, a szolgáltatók által jelzett arány alapján jelentősen eltérő ajánlatokkal találkozhatunk (200:1 – 2:1), melynek mértéke elsősorban az adott ellátási szegmens üzemméretétől és a továbbított adatcsomagok eloszlástól (nagy adatsebességű csomagok aránya) függ. Az alkalmazott technológia mellett a hálózati topológiának és a tipikus előfizetői felhasználási profilnak is nagy jelentősége van a szolgáltatónként jellemző versengési arányra. Mindazonáltal megállapítható, hogy a versengési arány tekintetében is jelentős eltérések fedezhetők fel a tömegpiaci szegmens és a magas minőségű adatátviteli szegmens ajánlatai közötti, ami szintén a két szegmens elkülönülését támasztja alá.
- Hibaelhárítási idők: A tömegpiaci szegmens esetében a szolgáltatók jellemzően egységesen 72 órás határidőt vállalnak a hibajavításra. A magas minőségi adatátviteli szegmens esetében az ÁSZF-ek ennél jóval rövidebb hibaelhárítási időket is tartalmazhatnak (jellemzően 1 nap vagy annál kevesebb).

[19] A leírtak alapján megállapítom, hogy a tömegpiaci ajánlatok és a magas minőségű elvárásokkal rendelkező üzleti előfizetők számára nyújtott, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások a hazai piacon is elkülönülnek. A kiskereskedelmi piaci helyettesítési vizsgálatok során kiinduló piacként a

továbbiakban a helyhez kötött előfizetői hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatások kiskereskedelmi piacát tekintem, amely esetében a piaci kínálat döntő részét a „tömegpiaci" ajánlatok képviselik. A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások körébe a kiinduló nagykereskedelmi szolgáltatásnak megfelelően a következő megvalósítási módok tartoznak:

- Réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával nyújtott internet szolgáltatás;
- Kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás;
- Nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás.

Keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálata

[20] Egy adott szolgáltatási piac határainak megállapítása az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb korlátozó tényező a keresleti, illetve a kínálati helyettesítés lehetősége. A keresleti és kínálati helyettesítés mérésének egy lehetséges vizsgálati módszere a hipotetikus monopolista teszt, amely arra keresi a választ, hogy valamely termék vagy szolgáltatás árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók és a versenytársak hogyan reagálnának. Amennyiben a hipotetikus monopolista áremelése a keresett mennyiség csökkenése miatt nem valósítható meg profitábilisan, az a helyettesítési lehetőségek további vizsgálatát és a piac határainak esetleges módosítását teheti szükségessé. A következőkben a keresleti és kínálati oldali helyettesítési vizsgálatok során a hipotetikus monopolista teszt itt részletezett gondolati keretét is felhasználom.

I.4.2. Keresleti helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

[21] A keresleti helyettesítési lehetőségek kapcsán első lépésben azt vizsgálom, hogy az adott – potenciálisan helyettesítő – szolgáltatást az alapvető jellemzői alkalmassá teszik-e arra, hogy a kiinduló szolgáltatásokat helyettesítse, majd megvizsgálom, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók hogyan reagálnának. Ez utóbbi vizsgálat során az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos következtetések levonására alkalmas piackutatási adatokat is felhasználom.

[22] A keresleti helyettesítés vizsgálata során kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokként az I.4.1. pontban leírtaknak megfelelően az I.3. pontban kiinduló szolgáltatásokként azonosított nem fizikai hozzáférési szolgáltatásokra – beleértve vertikálisan integrált szolgáltató által a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott hasonló belső teljesítéseket is – épülő internet szolgáltatásokat tekintettem. Ezek a gyakorlatban a réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve az újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatásokat jelentik. A keresleti helyettesítés vizsgálata során az alábbi – érdemi piaci súlyú[32] – helyettesítési lehetőségeket vizsgáltam:

[32] A vizsgált lehetőségeken kívül a piacon a műholdas és földfelszíni műsorszóró infrastruktúrára alapozott internet szolgáltatás is elérhető. Ezeket a réspiaci szolgáltatásokat az előfizetők igen csekély és speciális igényekkel rendelkező része vette igénybe az adatbekérés 2014-re vonatkozó adatai alapján. Ezen előfizetők száma nem érte el 200-at, illetve 400-at – ami a teljes több mint 2 milliós piac töredéke – és számuk várhatóan a jövőben sem nő jelentős mértékben. A szolgáltatás nyújtói megbízható – helyhez kötött vagy mobil – hírközlési infrastruktúrával nem rendelkező területeken javasolják az igénybevételt, mely terület a DNFT lefedettségre

- Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás**);
- Mobil rádiótelefon-hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **mobilinternet szolgáltatás**);
- Bérelt vonali hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **bérelt vonali internet szolgáltatás**).

I.4.2.1. Vezeték nélküli (WLAN) internettel való helyettesítés vizsgálata

[23] A vezeték nélküli (WLAN) internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvetői jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintettem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.1.1. Funkcionalitás

[24] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás igénybevétele tekintetében lényeges, a fogyasztói szokásokat befolyásoló funkcionális eltérés nem azonosítható. A felhasználók mindkét esetben az előfizetői hozzáférés helyén elhelyezett szolgáltatói eszköz megfelelő – általában ethernet – portjához csatlakozva érhetik el a szolgáltatást. Jellemzően ez a pont jelenti az előfizetői hozzáférési pontot. A csatlakozást lehetővé tévő eszközt a legtöbb esetben a szolgáltató biztosítja. A szolgáltatást a felhasználó a megfelelő előfizetői eszközök[33] csatlakoztatásával tudja igénybe venni. A szolgáltatáshoz való hozzáférés, illetve a szolgáltatás igénybevétele tekintetében tehát nincs érdemi különbség a kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli technológiával létesített előfizetői hozzáférési ponton nyújtott internet szolgáltatás között. A funkcionális helyettesítést befolyásolja az adatátvitel sebessége is. A kereskedelmi ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy a WLAN internet szolgáltatás névleges letöltési sebessége – szolgáltatótól és díjcsomagtól függően – meghaladhatja a 30 Mbit/s-ot és a szolgáltatók által vállalt garantált letöltési sebesség értékek is összevethetőek az xDSL szolgáltatás esetén vállalt értékekkel. A szolgáltatás tehát képes a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL szolgáltatások többségének megfelelő adatátviteli sebesség elérésére, vagyis a sebességet tekintve lehetséges a funkcionális helyettesítés. (A kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás tekintetében ugyanakkor az összefüggés nem áll fenn, az ezen szolgáltatások által biztosított névleges és garantált adatátviteli sebesség értékeket a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférések nem tudják biztosítani.)

---

vonatkozó 2018-as célkitűzéseinek a megvalósulása esetén egyre kisebb lesz (potenciális felhasználási terület: erdészet, vadászat, építőipar, stb.). Tekintettel a keresleti oldal speciális, réspiaci jellegére és a piac egészéhez képest elhanyagolható méretére ezen szolgáltatások helyettesítő jellegének vizsgálatát nem tartottam szükségesnek elvégezni.

[33] pl. asztali számítógép, laptop, illetve egyéb eszköz vezetékes vagy vezeték nélküli kapcsolaton keresztül csatlakoztatva.

I.4.2.1.2. Minőség

[25] A helyhez kötött vezeték nélküli internet szolgáltatást a hazai piacon döntően a 2,4 GHz-es és az 5,6 GHz-es szabad felhasználású frekvenciasávon nyújtják. (A szabad felhasználású frekvenciasávokban nyújtott szolgáltatások mellett az elmúlt években a piaci kínálatban az engedélyköteles 3,5 GHz-es sávon nyújtott internet szolgáltatások /Wi-fi, Wimax/ is fellelhetőek voltak, ezek piaci súlya és jelentősége viszonylag csekély.) A szabad felhasználású frekvenciasáv használata jellemzően az „utolsó mérföldre" terjed ki, a WLAN lefedőhálózatot jellemzően valamilyen vezetékes (esetleg engedélyköteles frekvenciát használó vezeték nélküli szakaszokat is tartalmazó) felhordó hálózat kapcsolja össze az internettel.

[26] A hazai piacon nyújtott helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatások minőségét – a hozzáférési szakaszon – a felhasznált frekvenciasáv nyílt hozzáférésű jellege mellett a rádiós technológiákra jellemző, az átviteli közegből fakadó adottságok is jelentősen befolyásolják. A rádiós közeg érzékeny a légköri elektromosságra, elektromágnesességre, így azon felül, hogy a csomóponti berendezések a vezetékes technológiákhoz hasonló hibaarányt hordoznak, a WLAN hozzáférések esetén a rádiós szakasz gyengesége is növeli a veszteséget.

[27] Szabad felhasználású frekvenciasáv esetén jelentős a párhuzamos használat[34], illetve az ezzel járó zavarás veszélye. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hozzáférési szakasz osztottsága és az interferencia miatt a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz képest jellemzően csak alacsonyabb garantált sebességet képesek megajánlani.

[28] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokkal összehasonlítva a végtől-végig menedzselt minőségi transzport megbízhatóság is problematikusabb a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében, mivel számottevő térerősségi korlátokkal kell számolni, és a csomagvesztés aránya is jellemzően kedvezőtlenebb, mint a vezetékes technológiák esetén.

[29] Szintén fontos, a minőséget alapvetően befolyásoló tényező az előfizetői szakasz hossza. Az „utolsó mérföld" hossza a vezetékes technológiáknál is jelentősen befolyásolja az elérhető minőséget, a távolság szerepe a vezeték nélküli hozzáférések esetében még ennél is kritikusabb. Az előfizetői szakasz még elfogadható hossza sodrott érpárnál 1 km, passzív optikánál 15 km, illetve P2P optikánál 25 km, ezzel szemben a WLAN hozzáférések esetében az elfogadható távolság pár száz méteres.

[30] A felsorolt, a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás minőséget jelentősen befolyásoló objektív adottságok az ilyen szolgáltatók által kínált szolgáltatásokhoz megajánlott minőségi paraméterekben is tükröződnek. A WLAN szolgáltatások esetében az ajánlatok többségében a szolgáltatók a vezetékes hozzáférésektől elmaradó átviteli sebességet tudnak garantálni az előfizetőik számára és a rendelkezésre állás is alacsonyabb[35].

[31] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a vezeték nélküli (WLAN) internet a kiinduló szolgáltatásokat korlátozottan képes helyettesíteni. A helyettesítés

---

[34] A párhuzamos használat egyaránt vonatkozik arra az esetre, ha az adott vezeték nélküli szolgáltató szolgáltatását több előfizető használja egyszerre az adott területen, illetve, ha más szolgáltató szolgáltatása, vagy egyéb eszköz használja a szabad frekvenciasávot.

[35] A legnagyobb vezetékes szolgáltatók 98%-os rendelkezésre állást vállalnak, a vezeték nélküli hozzáférést biztosító szolgáltatók esetében ez az érték jellemzően 95%.

lehetősége elsődlegesen a minőségi paraméterekre (elsősorban a garantált átviteli sebességre) kevésbé érzékeny felhasználói csoportok esetében áll fenn. Megjegyzendő, hogy az internet szolgáltatás esetében elérhető adatátviteli sebességek növekedésével és a nagy sávszélességet, illetve a sávszélesség megbízható rendelkezésre állását igénylő internetes tartalomszolgáltatások előtérbe kerülésével az alacsony garantált adatátviteli sebességre kevésbé érzékeny felhasználói csoport súlya feltételezhetően folyamatosan csökken, ami a minőség tekintetében a helyettesítés lehetőségét a jövőben egyre inkább gyengítheti.

I.4.2.1.3. Elérhetőség

[32] A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással való helyettesítés lehetőségét befolyásolja a szolgáltatás elérhetősége, amit az ilyen típusú szolgáltatásoknál előfizetői oldalról elsődlegesen az előfizetői hozzáférési pont elhelyezkedése (rálátás lehetősége), a szolgáltatói oldalról a felhordó hálózati kapcsolódás lehetősége korlátozhatja.

[33] A szolgáltatói ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy az előfizetői hozzáférési pont létesítésének feltétele, hogy az adóegység irányából az előfizetőnél elhelyezett vevőberendezésre a rálátás biztosított legyen. A kivitelezés – a jellemzően kevésbé sűrűn beépített, illetve alacsonyabb építésű épületekkel jellemezhető – rurális területek esetében könnyebb, különösen abban az esetben, ha az adóegység magasabb fekvő ponton való elhelyezése szolgáltatói oldalról biztosított. A felhordó hálózat – akár saját, akár bérelt – elérhetősége, illetve hozzáférhetősége szintén szűk keresztmetszetnek tekinthető. A felhordó hálózat esetében a helyzet fordított, a jellemzően kisebb előfizetői sűrűséggel rendelkező, rurális területek esetében a szükséges felhordó hálózati kapacitáshoz való hozzáférés kevésbé gazdaságosan biztosítható, mint a sűrűn lakott városi, nagyvárosi környezetben.

[34] Amennyiben a rálátás megfelelően biztosítható, illetve a felhordó hálózati csatlakozás biztosított, akkor a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás elméletileg bárhol elérhető. Az elérhetőséget azonban az előző pontban jelzett minőségi problémák is korlátozhatják, amennyiben a szabad hozzáférésű frekvencia használata más szolgáltatások általi használata intenzív, illetve amennyiben az elektromágneses zavarás jelentős. Ennek a veszélye városi, nagyvárosi környezetben nagyobb, így a minőségi korlátok a szolgáltatás elérhetőségét ilyen környezetben korlátozzák leginkább.

[35] A leírtak alapján megállapítható, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás számára kedvező telepítési feltételeket elsősorban a rurális területek kínálnak. Ha megvizsgáljuk az ilyen típusú előfizetések földrajzi megoszlását, akkor megállapíthatjuk, hogy az előfizetések döntő többsége kisebb településeken, vagy a kisebb településekre jellemző településszerkezettel rendelkező városokban, városrészekben található. Szintén jellemző[36], hogy egy adott területen csak egy vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltató van jelen, ami nyilvánvalóan összefügg a szabad hozzáférésű frekvencia használatával.

[36] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások elérhetősége tekintetében a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a kiinduló szolgáltatásokat csak korlátozottan – a megfelelő telepítési körülmények megléte esetén – képes helyettesíteni.

I.4.2.1.4. Árak

[36] Ilyen szolgáltatással ellátott települések 62%-a (2014-es adat).

[37] Megvizsgáltam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai között tapasztalható-e olyan jelentős eltérés, amely érdemben befolyásolhatja, megakadályozhatja a fogyasztói helyettesítést. Megállapítottam, hogy a vezeték nélküli hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatások árkialakítása megfelel a helyhez kötött internet szolgáltatások piacán más technológiákon (réz érpáras hozzáférés, kábelmodemes hozzáférés, nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférés) nyújtott szolgáltatásokénak, tehát a vezeték nélküli hozzáférésen szolgáltatást nyújtó szolgáltatók ajánlataira is a meghatározott havi előfizetési díjért cserében kínált meghatározott sávszélesség és a korlátlan adatforgalom jellemző.

[38] A réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatások árainak összehasonlítása a nyilvánosan elérhető ajánlatok oldaláról korlátokba ütközik. A vezetékes technológiákhoz képest elaprózódottabb piacszerkezet, a szolgáltatók nagy száma, az akciós ajánlatok korlátozottabb elérhetősége miatt az árak összevethetőségének vizsgálata során a költségekben meglévő különbségeket, az egy előfizetőre jutó bevételeket, illetve a háztartásoknak az egyes technológiákon nyújtott internet szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadásait vizsgáltam meg.

[39] A szolgáltatás minőségi jellemzőinek vizsgálata során megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében a szolgáltatók a vezeték nélküli technológiát alapvetően az „utolsó mérföldön", tehát az előfizetői szakaszon alkalmazzák. Felhordó hálózati kapcsolatra a vezetékes előfizetői szakaszokhoz hasonlóan ebben az esetben is szükség van. A vezeték nélküli és a vezetékes megoldás között a költségkülönbségek tehát elsődlegesen az előfizetői szakaszon merülnek fel. Megállapítható, hogy e tekintetben a vezeték nélküli technológia – az alacsonyabb kiépítési költségek miatt – jelentős költségelőnyben van. A felhordó hálózati szakaszokon elméletileg lényeges költségkülönbségek nem azonosíthatók, a gyakorlatban ugyanakkor – mivel a vezeték nélküli hozzáférések száma jóval alacsonyabb, illetve az igénybevétel szétaprózott – a vezeték nélküli hozzáférésen szolgáltatást nyújtó vállalkozások jelentős méretgazdaságossági hátránnyal szembesülhetnek[37]. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a méretgazdaságossági hátrány nem a technológiai adottságokból, hanem a szolgáltatás hazai megvalósítási gyakorlatából (döntően kisméretű piaci szereplők által nyújtott szolgáltatás) fakad. További költséghátrányt jelent a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számára, hogy a vezeték nélküli technológia kevéssé alkalmas valósidejűségre érzékeny (VoIP és különösen IPTV) szolgáltatások nyújtására[38], így a választékgazdaságosságból származó előnyök a vezeték nélküli szolgáltatók számára kevéssé realizálhatók. A költségeket vizsgálva megállapítható tehát, hogy a vezeték nélküli technológia előfizetői szakaszon jelentkező előnyeivel szemben a szolgáltatást ténylegesen nyújtó kisebb méretű és kevesebb előfizetővel rendelkező vállalkozások esetében jelentős méretgazdaságossági hátrányok állnak, továbbá a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak a technológia adottságaiból fakadó választékgazdaságossági hátrányokkal is szembe kell nézniük. A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással kapcsolatos költségelőnyök és hátrányok egyenlege az adott előfizetői hozzáférési ponttól függően változhat, ugyanakkor – figyelembe véve, hogy az előfizetői szakasz megvalósítása építőmérnöki infrastruktúra kiépítését gyakorlatilag nem igényli – a kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás költségei tekintetében nem

[37] Több technológián szolgáltatást nyújtó, nagyobb méretű vállalkozások esetében a méretgazdaságossági hátrány kisebb, vagy elhanyagolható.

[38] A VoIP szolgáltatás megtalálható egyes vezeték nélküli (WLAN) szolgáltatók kínálatában.

azonosítható olyan különbség, amely – az árakban megjelenve – a helyettesítés lehetőségét akadályozná.

[40] A kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás fajlagos bevételeinek vizsgálata szintén azt támasztja alá, hogy a szolgáltatások árai összevethetőek, nem térnek el oly mértékben, amely a helyettesítés lehetőségének ár oldali korlátozottságára utalna.

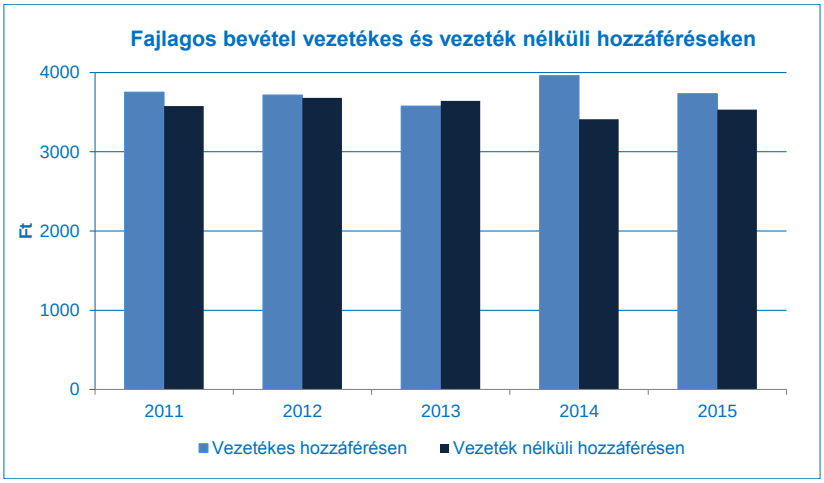

1. ábra: Fajlagos bevételek alakulása
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[41] A háztartások internet szolgáltatással kapcsolatos kiadásait bemutató piackutatási adatokat vizsgálva sem azonosíthatóak olyan különbségek az egyes technológián nyújtott szolgáltatások között, amely a helyettesítés korlátozottságára utalna.

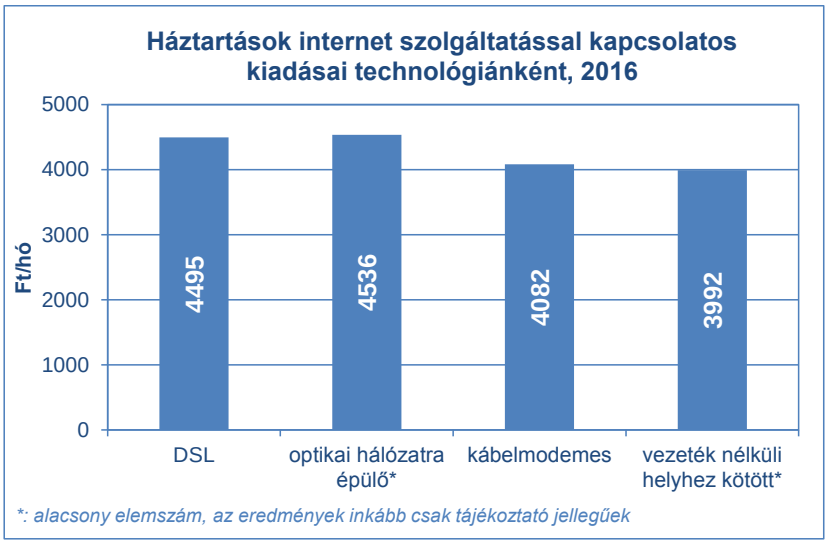

2. ábra: Háztartások internet szolgáltatással kapcsolatos kiadásai technológiánként
Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[42] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás áraiban nem tapasztalható olyan különbség, amely a helyettesítést akadályozná.

I.4.2.1.5. Váltási költségek

[43] Amennyiben a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatásra váltás során jelentős váltási költségek merülnek fel, az megakadályozhatja a

szolgáltatásváltást és így a helyettesítés akadályát képezheti. A váltási költségek alapvetően a régi előfizetés megszüntetése, illetve az új előfizetői szerződés megkötése során merülnek fel. A régi előfizetés megszüntetése során – amennyiben az előfizető az előfizetéshez kapcsolódóan határozott idejű elkötelezettséget vállalt és a régi előfizetés lemondása a határozott idejű elkötelezettség lejárta előtt történik – a fizetendő kötbér (ami kizárólag az igénybe vett kedvezmények mértékéig terjedhet) közvetlen költségként jelentkezhet. A hazai internet előfizetéseket vizsgálva megállapítható, hogy az internet szolgáltatásra előfizető háztartások 53%-a[39] határozott idejű elkötelezettséget tartalmazó szerződéssel veszi igénybe a szolgáltatást, tehát a háztartások több, mint fele a piackutatás során feltett kérdésre úgy válaszolt, hogy van érvényben lévő határozott idejű elkötelezettsége (azaz az Eht. szerinti határozott idejű előfizetői szerződést kötött) a vezetékes internet szolgáltatójával. A válaszok alapján nem tapasztalható lényeges különbség az egyes technológiák között.

[44] Összességében megállapítható, hogy az előfizetések kevéssel több, mint a fele esetében a határozott idejű szerződés megszüntetésével kapcsolatban – elsősorban a kedvezményes határozott idejű szerződések idő előtti felmondása miatt – váltási költségek merülnek fel, amelyeknek az igénybe vett kedvezmény mértékétől függően a váltást időlegesen korlátozó hatása is lehet, ezek a váltási költségek azonban – az adott szerződéstől függően – időlegesek, nem általánosan érvényesülnek és a piac egésze tekintetében nem tekinthetők olyan mértékűnek, amely a váltást megakadályozza.

[45] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében is a belépéskor fizetendő egyszeri díjak, illetve a hozzáférés létesítéséhez kapcsolódóan felmerült egyéb költségek (végpont kiépítésének költsége) jelenthetik. Ezek a költségek a határozatlan idejű előfizetői szerződést kötő előfizetők esetében jellemzően minden esetben felmerülnek. A létesítéshez kapcsolódó költségeket jellemzően[40] a határozott idejű előfizetői szerződések esetében is térítettik a szolgáltatók, míg a belépéskor fizetendő egyszeri díj esetében előfordulhat, hogy határozott idejű előfizetői szerződés megkötése esetén a szolgáltatók ezt elengedik, illetve a havi díjba beépítve térítik. Ugyanakkor ez a gyakorlat – összehasonlítva a vezetékes technológián nyújtott szolgáltatások esetével – a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében kevésbé tekinthető általánosnak. Az eltérő gyakorlat mögött valószínűsíthetően a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók kisebb ügyfélszáma és tőkeereje áll, ami a keresztfinanszírozást kevésbé teszi lehetővé.

[46] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó váltási költségek a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében a vezetékes technológiák esetében tapasztalhatónál jóval nagyobb szórást mutatnak, a váltási költségek nagyságát elsősorban az előfizetői hozzáférési pont kiépítésének anyag- és munkaköltsége határozza meg. Ennek megfelelően a váltási költségek számszerűsítése nehézségekbe ütközik, a szolgáltatók ajánlatait vizsgálva megállapítható, hogy „átlagosnak” mondható esetben a kiépítés költsége 10-30 ezer Ft körül alakul.

[47] A leírtak alapján megállapítható, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek mértéke valamivel magasabb, mint a vezetékes technológián nyújtott szolgáltatásra történő váltás esetén, a költségek

---

[39] Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[40] A legtöbb vezeték nélküli internet szolgáltatást igénybe vevő előfizetővel rendelkező szolgáltató esetében a belépési díj még 2 éves határozott idejű előfizetői szerződés esetén is felmerül, nagysága 5-10 ezer Ft körül alakul. (1 éves határozott idejű előfizetői szerződés mellett még szinte minden szolgáltatónál belépési díjat kell fizetni.)

mértéke azonban ebben az esetben sem tekinthető olyan mértékűnek, amely az előfizetők szolgáltatásváltását megakadályozná.

I.4.2.1.6. Várható fogyasztói reakciók

[48] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a kiinduló szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás és az árak tekintetében, illetve a váltási költségek tekintetében nem azonosítottam olyan különbségeket, amelyek a váltást megakadályoznák. A minőség és az elérhetőség vonatkozásában megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás e tekintetben csak korlátozottan – a minőségi paraméterekre kevésbé érzékeny felhasználói csoportok körében – képes helyettesíteni a kiinduló szolgáltatásokat, amennyiben a szolgáltatás elérhetősége az adott területen biztosítható. Mindazonáltal az e körbe tartozó felhasználók száma elegendően nagy ahhoz[41], hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén kritikus méretű fogyasztói reakciót váltsanak ki. A kiinduló szolgáltatások árának kismértékű emelkedésére adott fogyasztói reakciókat az internet szolgáltatás piacával (ezen belül a vezeték nélküli internet szolgáltatás szegmensével) kapcsolatos múltbeli tapasztalatok és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos piackutatási adatok felhasználásával vizsgáltam.

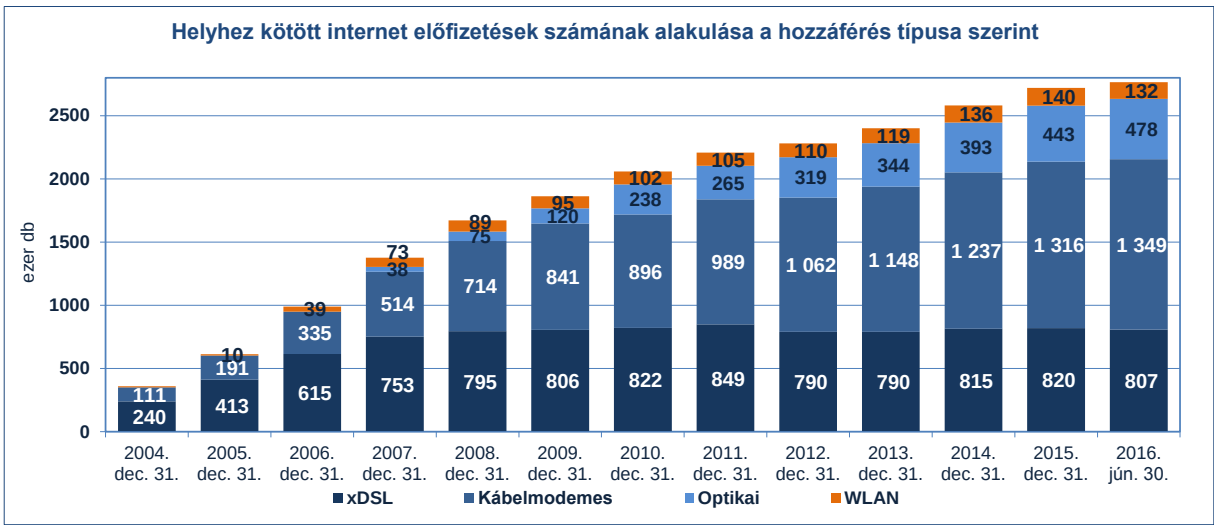

3. ábra Helyhez kötött internet előfizetések számának alakulása a hozzáférés technológiája szerint

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

[49] A 3. ábra adataiból megállapítható, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás piacának vezeték nélküli szegmense az összpiaci növekedésnél kisebb mértékben, de bővült az elmúlt időszakban, összpiaci súlya azonban így sem jelentős. Ha a hozzáférések földrajzi elhelyezkedését vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás elsősorban a vezetékes technológiával le nem fedett települések és településrészek réspiaci igényeit elégíti ki.

[50] A piackutatási adatok vizsgálata – a vezeték nélküli hozzáférésekhez kapcsolódó alacsony elemszám miatt – korlátozottan lehetséges, ugyanakkor a piackutatási adatok alapján megállapítható, hogy a

[41] A legnagyobb internet szolgáltatók díjcsomagjainak megoszlása alapján megállapítható, hogy az olyan díjcsomagokra előfizetők aránya, ahol a névleges letöltési sebesség 10/20/30 Mbit/s alatt van, 51/65/79%, garantált letöltési sebesség esetén pedig 1/2/5/10 Mbit/s-os kategóriák esetén 26/34/55/78%-os értékek adódnak. (2014-es adatok)

háztartások a kiinduló szolgáltatásokat és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást párhuzamosan nem veszik igénybe, ami a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás helyettesítő jellegére utal.

[51] Az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a piackutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálatok eredményei alapján megállapítottam, hogy – bár a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás jellemzően más vezetékes hozzáférés által le nem fedett területeket von be a piacba – feltételezhető, hogy más vezetékes hozzáférések megjelenése után azok árának emelkedése esetén a felhasználók kritikus tömegének a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatáshoz való visszatérés reális helyettesítési lehetőség.

I.4.2.1.7. Vezeték nélküli (WLAN) internettel való helyettesítés vizsgálatának eredményei

[52] A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok során az elérhetőség és a szolgáltatásminőség tekintetében a helyettesítést egyes esetekben korlátozó tényezőket azonosítottam, ugyanakkor az azonos funkcionalitás, az árak hasonlósága, a párhuzamos használat hiánya és a váltási költségek alacsony szintje, valamint a múltbeli piaci folyamatok a helyettesítés lehetőségét támasztották alá. A leírtak alapján a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást a kiinduló szolgáltatások helyettesítőjeként azonosítottam, ennek megfelelően a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a kiskereskedelmi piac részét képezi.

I.4.2.2. Mobilinternettel való helyettesítés vizsgálata

[53] A mobilinternettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvető jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintettem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki, valamint vizsgáltam a szolgáltatásokkal kapcsolatos felhasználói magatartást. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.2.1. Funkcionalitás

[54] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás esetében a szolgáltatáshoz való hozzáférés megvalósítása tekintetében funkcionális eltérések azonosíthatóak. A kiinduló szolgáltatások – tehát a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások – esetében a felhasználók az előfizetői hozzáférés helyén (helyhez kötötten) elhelyezett szolgáltatói eszköz megfelelő (általában ethernet) portjához csatlakozva érhetik el a szolgáltatást. A mobilinternet esetében a szolgáltatáshoz való hozzáféréshez a szolgáltató által biztosított SIM-kártyára és a hálózati kapcsolódást biztosító megfelelő eszközre van szükség. Az eszköz lehet elkülönült, csak a csatlakozási funkciót megvalósító berendezés (adatkártya, kulcs, modem), vagy a hálózati kapcsolódást lehetővé tevő funkciót integráltan megvalósító mobil készülék (mobiltelefon, tablet stb.). Az eszközt biztosíthatja a szolgáltató (a legjellemzőbb az előfizetésekhez kapcsolódóan ártámogatással értékesített eszközök használata), illetve a felhasználó azt a kereskedelmi forgalomban is beszerezheti. Az internet szolgáltatáshoz való hozzáférés az eszköz jellegének megfelelően alapvetően kétféleképpen történhet: integrált eszközök esetében további eszköz csatlakoztatására nincs szükség, a hozzáférés közvetlenül, az integrált eszközön keresztül

megvalósítható, míg az elkülönült, csak a csatlakozási funkciót megvalósító eszközök esetén a megfelelő felhasználói eszköz (pl. asztali számítógép, notebook) – jellemzően USB-porton, vezeték nélküli eszközön történő – csatlakoztatásával érhető el a szolgáltatás. Mindkét esetben megállapítható, hogy a hálózati hozzáférés nem helyhez kötött, ugyanakkor, míg az integrált eszközök teljes mobilitást tesznek lehetővé, addig a csatlakozási funkció elkülönült eszközben történő megvalósítása esetében – bár a teljes mobilitás elméletileg ebben az esetben is biztosított – a gyakorlatban a nomadikus használat a jellemzőbb. A mobilinternet szolgáltatás esetében tehát a kiinduló szolgáltatásokhoz való hozzáférés megvalósítása tekintetében funkcionális eltérések azonosíthatók, ezek a technikai jellegű különbségek azonban nem olyan mértékűek, amelyek a kiinduló szolgáltatások mobilinternet szolgáltatással való helyettesítést megakadályoznák, sőt, a mobilitás képessége a helyhez kötött szolgáltatáshoz képest funkcionális többletet jelent.

[55] Az internet szolgáltatás esetében a funkcionális helyettesítést alapvetően befolyásolja az adatátvitel sebessége. A mobilpiacon jelenleg alkalmazott technológiák adottságait vizsgálva megállapítható, hogy mind a 3G, mind a 4G technológia[42] az elméleti sebességeket tekintve a DSL technológiájú hozzáférésekkel összevethető (3G), illetve annál magasabb (4G) sebességet kínál. A fényvezető szálas előfizetői hozzáféréseken elérhető elméleti sebességekkel összevetésben a helyzet fordított, a mobil hálózatokon jelenleg alkalmazott technológiák által biztosítható elméleti sebesség értékek elmaradnak az optikai hozzáféréseken biztosítható sebesség értékektől. A hazai mobil szolgáltatók által kínált névleges sebességek 3G technológia esetén letöltési irányban a 21-42 Mbit/s-os, feltöltési irányban a 6-10 Mbit/s-os sávban mozognak, míg a 4G (LTE) hálózatok esetében a megfelelő értékek: 75-150 Mbit/s letöltési irányban, illetve 25-50 Mbit/s feltöltési irányban. A 4G+ hálózatok esetében 300 Mbit/s elméleti letöltési sebesség is elérhető, míg feltöltési irányban 50 Mbit/s az elméleti feltöltési sebesség. Ezek az értékek elméleti maximum értékeknek tekinthetők, a gyakorlatban az előfizetők által elérhető adatátviteli sebesség ennél alacsonyabb. Az elmúlt évek hálózati fejlesztéseinek eredményeként a ténylegesen elérhető adatátviteli sebesség folyamatosan nőtt, aminek eredményeként a mobil hálózatok a gyakorlatban a kiinduló szolgáltatásokkal összemérhető sávszélességet képesek biztosítani.

[56] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet a kiinduló szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.2.2. Minőség

[57] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás minőségi jellemzőinek vizsgálata során a korábbi vizsgálatokhoz hasonlóan az objektív minőségi jellemzők (pl. az adott technológiai megoldás által lehetővé tett, illetve a piacon elérhető szolgáltatásokra vonatkozóan garantált sebesség) mellett ebben az esetben is fontos a minőség szubjektív megítélésének, tehát a fogyasztóknak a szolgáltatások minőségével kapcsolatos értékítéletének áttekintése.

---

[42] A 3G és 4G elnevezések a mobil távközlési technológia különböző fejlődési fokozatait leíró műszaki standardok csoportjait takarják, amelyekkel kapcsolatos műszaki elvárásokat az ITU specifikálta. Míg a 3G-vel kapcsolatos specifikáció a sávszélesség tekintetében csak a min. 0,2 Mbit/s elérését követelte meg, addig a 4G esetében mobil felhasználás esetén min. 100 Mbit/s, nomád és helyhez kötött felhasználás esetén min. 1 Gbit/s az elvárás. A 4G specifikációkat teljesítő, az európai mobilhálózatok fejlesztése során alkalmazott szabvány az LTE (Long Term Evolution).

[58] Az adatátviteli, így az internet szolgáltatás minősége szempontjából kiemelten fontos az adatátvitel sebességének ingadozása, ezzel összefüggésben a garantált le- és feltöltési sebességek értéke. A mobilinternet szolgáltatás e tekintetben jelentősen elmarad a kiinduló szolgáltatásoktól, a hazai mobil szolgáltatók jellemzően csak nagyon alacsony garantált adatátviteli sebességet ajánlanak meg az előfizetők számára[43], illetve az adott adatátviteli sebesség rendelkezésre állását csak kisebb arányban képesek biztosítani. A garantált sebességnek a kiinduló szolgáltatásokkal összevethető (95%, illetve a feletti) mértékű rendelkezésre állása biztosításának lehetőségét a frekvencia osztott használata, illetve a levegő, mint átviteli közeg adottságai korlátozzák. A frekvencia osztott használatából fakadóan az adott cellában lévő, adott frekvenciasávot egyidejűleg használó előfizetők számától függően az átviteli sebesség a párhuzamos használat alatt alacsonyabb lehet. A levegő, mint átviteli közeg jellemzője, hogy érzékeny a légköri elektromosságra, elektromágnesességre, az ebből fakadó zavarás veszteséget okozhat. A hullám terjedésének jellemzői miatt a sebességet jelentősen befolyásolják a földrajzi viszonyok (domborzat, épületek), az adótoronytól való távolság, illetve hogy beltéri, vagy kültéri felhasználásról van szó. A felsorolt korlátozó tényezők hatása különböző technológiai megoldások alkalmazásával csökkenthető, de teljesen nem küszöbölhető ki.

[59] Annak ellenére, hogy a mobilinternet esetében a szolgáltatók nem vállalnak garanciát a sebességre, a gyakorlatban a szolgáltatás az esetek nagy részében[44] megfelelő sávszélességen elérhető és lehetővé teszi a valósidejűségre érzékeny alkalmazások használatát is.

[60] A mobilinternet szolgáltatás objektív minőségi mutatóit a fogyasztók továbbra is eltérően ítélik meg a vezetékes internet és a (modemes) mobilinternet szolgáltatás esetében. A piackutatási adatok alapján a vezetékes internet szolgáltatás minőségét az előfizetők továbbra is jobbnak ítélik, magasabbra értékelik[45].

---

[43] A szolgáltatói ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatók jellemzően ’0’ garantált le-és feltöltési értéket adnak meg, ez alól jellemzően azok az ajánlatok a kivételek, ahol a hálózati hozzáférés helye fix.

[44] A Hatóság ezzel kapcsolatos mérései a http://szelessav.net./hu/aggregalt_sebesseg/mobil oldalon érhetőek el.

[45] A nagyképernyős mobilinternet szolgáltatások minőségével kapcsolatos fogyasztói megítélés jelentősen javult a 2016-os évben. A nagyképernyős mobilinternet szolgáltatásra vonatkozó viszonylag alacsony elemszámok miatt az előző évhez képest mért elmozdulás óvatosan kezelendő, a hosszabb időszakra visszatekintetően stabil fogyasztói értékítélet jelentős változásával kapcsolatos következtetés a következő időszakok értékeinek ismeretében vonható le.

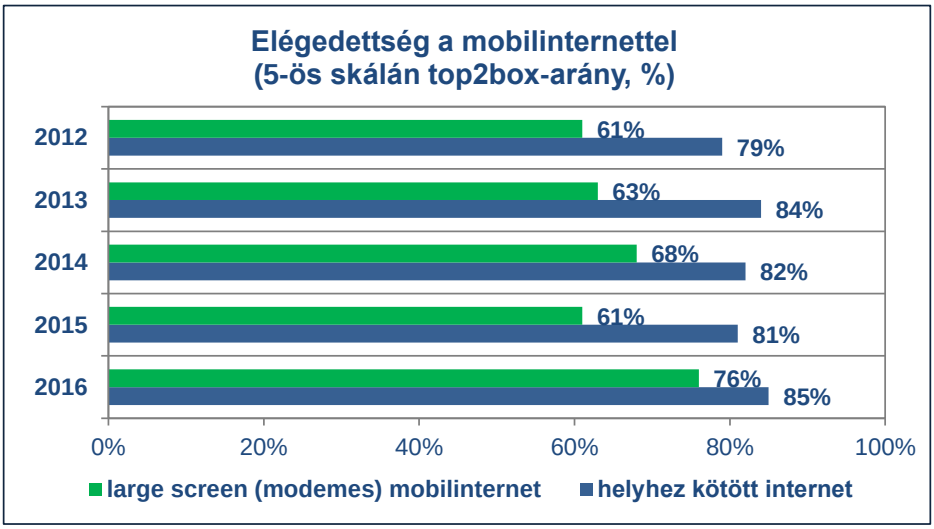

4. ábra: Elégedettség mobilinternet és helyhez kötött internet szolgáltatások sebességével

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2012-2016

[61] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – az elmúlt időszakban lezajlott hálózatfejlesztéseknek köszönhetően – a szolgáltatások minősége (elsősorban a szolgáltatással elérhető adatátviteli sebesség) tekintetében a mobilinternet szolgáltatás a kiinduló szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető, ugyanakkor a szolgáltatás minőségével kapcsolatos fogyasztói percepciók a gyakorlati helyettesítést korlátozhatják.

I.4.2.2.3. Elérhetőség

[62] A mobilinternettel való helyettesítés lehetőségét befolyásolja a szolgáltatás elérhetősége, ami a mobilinternet szolgáltatás nyújtására alkalmas hálózatok lefedettségétől függ. A 3G, illetve 4G hálózatok lefedettsége folyamatosan nő, a mobilinternet szolgáltatás a lakosság döntő többsége számára elérhető, a közelmúltbeli frekvenciaértékesítéshez kapcsolódóan a mobil szolgáltatók által vállalt és a vonatkozó hatósági szerződésekben rögzített hálózatfejlesztések eredményeként a lefedettség és a minőség további javulása várható. A kedvező hullámterjedési tulajdonságokkal rendelkező 800 MHz-es sáv használata hozzájárulhat a még fehér területek lefedéséhez, illetve a beltéri lefedettség javulásához.

[63] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet szolgáltatás napjainkra a mobil hálózatok folyamatos fejlesztésének eredményeként a háztartások jelentős része számára elérhető. A szolgáltatás elérhetősége tehát nem korlátja a kiinduló szolgáltatások mobilinternet szolgáltatással való helyettesítésének.

I.4.2.2.4. Árak

[64] A kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai közötti jelentős eltérések érdemben befolyásolhatják a helyettesítés lehetőségét; amennyiben a helyettesítő szolgáltatás – akár az eltérő költségek miatt, akár egyéb piaci szempontok miatt – csak jóval magasabb áron érhető el, mint a kiinduló szolgáltatások, akkor a kiinduló szolgáltatások árának kismértékű, de tartós emelése valószínűsíthetően profitábilisan megvalósítható. Ha a helyhez kötött internet szolgáltatás piacán, illetve a mobilinternet szolgáltatás piacán alkalmazott árazási gyakorlatot vizsgáljuk, akkor jelentős, a helyettesítés lehetőségét befolyásoló különbségeket azonosíthatunk. Míg a helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a korábban leírtaknak megfelelően a szolgáltatók ajánlataikban meghatározott sávszélességet és korlátlan adatforgalmat biztosítanak fix havidíjért, addig a mobilinternet

szolgáltatásra a forgalomarányos díjazás jellemző, amelynek során a mobil szolgáltatók egy fix díjért meghatározott adatmennyiséget kínálnak az előfizetők számára (a limit elérése fölött korlátozzák, vagy lassítják a forgalmat). Az eltérő díjstruktúra hátterében a két szolgáltatás költségviszonyaiban meglévő eltérések állnak[46]. A mobil szolgáltatók jellemzően nem kínálnak korlátlan adatforgalmat tartalmazó díjcsomagokat, csak a mobilinternet szolgáltatás piacának kisebb részét (10% alatt) jelentő „large screen"[47] szegmensben találkozhatunk jelentős adatforgalmat (20-50 GByte) tartalmazó csomagokkal, illetve a közelmúltban a small screen szegmensben is megjelent az egyik piaci szereplő kínálatában egy korlátlan ajánlat, amely esetében ugyanakkor a használattal kapcsolatos megkötések miatt a helyhez kötött internet szolgáltatásra jellemző nagyképernyős használat korlátozott. A mobilinternet szolgáltatást tartalmazó csomagok döntő többsége tehát továbbra is forgalomkorlátos és az előfizetők döntő többsége ilyen csomagban veszi igénybe a mobilinternet szolgáltatást. A helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás esetében alkalmazott eltérő árazási gyakorlat korlátozza a helyettesítés lehetőségét, hiszen a helyhez kötött internet szolgáltatás előfizetőire jellemző átlagos adatforgalom lebonyolítása mobil hálózaton az előfizetők számára csak jóval magasabb kiadásokkal valósítható meg[48].

[65] Átlagoshoz közeli, vagy azt meghaladó használat esetén tehát a helyhez kötött internet szolgáltatást igénybevevő előfizető számára a mobilinternet szolgáltatással való helyettesítés az árak oldaláról korlátozott, a tömeges helyettesítés lehetősége csak alacsonyabb forgalmazás esetén merülhet fel. Ugyanakkor az esetleges helyettesítés során a korlátlanság lehetősége ebben az esetben is elvész az előfizető számára.

[66] További költséghátrányt jelent a mobilinternet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számára, hogy a TV szolgáltatás mobil hálózaton való nyújtása – elsősorban a fent említett költségkorlátok miatt – korlátozottan lehetséges, így a választékgazdaságosságból származó előnyök a mobil szolgáltatók számára kevéssé realizálhatók.

[67] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás nyújtása során felmerülő szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér, a helyhez kötött előfizetésekre jellemző mértékű adatforgalmazás esetén a mobil technológia költséghátrányban van, ami szükségszerűen az árakban is jelentkezik. (A költséghátrány a TV szolgáltatás tömeges nyújtását és így a csomagolás lehetőségét is jelentősen korlátozza.) A helyettesítés lehetősége az árak oldaláról tehát korlátozott, a helyettesítés elsősorban az alacsonyabb adatforgalmat bonyolító előfizetők számára lehet reális lehetőség. Megjegyzendő, hogy a mobilinternet szolgáltatás árának jelenlegi szintje a jelenlegi igénybevételt tükrözi, tömeges helyettesítés esetén – még alacsony átlagos adatforgalmat bonyolító

---

[46] A mobilinternet szolgáltatás esetében a változó költségek aránya magas, ami a korlátos díjcsomagok kialakítását nehezíti.

[47] A mobilinternet szolgáltatást notebook-on, tableten, asztali számítógépen használók számára kínált ajánlatok.

[48] A mobil szolgáltatók számviteli szétválasztási beadványainak adatai alapján 1GB adatforgalom átlagos költsége 2015-ben Üzleti titok Ft körül alakult. Figyelembe véve a helyhez kötött internet hozzáféréseken lebonyolított átlagos forgalmat, ami az NMHH piacelemzési adatszolgáltatásban begyűjtött adatok alapján 2014-ben már 50 GByte körül alakult, valamint azt, hogy a mobil adatforgalom esetében a változó költségek aránya a vezetékes szolgáltatásokhoz képest jóval magasabb, jól látható, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatók által alkalmazott adatforgalmi korlát nélkül díjcsomagok tömeges alkalmazásának lehetősége a mobil szolgáltatók számára a költségek oldaláról egyelőre behatárolt.

előfizetőket feltételezve is – a mobil szolgáltatók jelentős és nagy költségigényű[49] kapacitásbővítésre kényszerülnének, ami díjnövekedést okozna és a helyettesítés ellen hatna.

I.4.2.2.5. Váltási költségek

[68] A váltási költségek a mobilinternet szolgáltatásra történő váltás során is alapvetően a régi előfizetés megszüntetéséhez, illetve az új előfizetés megkötéséhez kapcsolódnak. A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás (I.4.2.1.5.) kapcsán részletesen vizsgáltam a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez kapcsolódóan felmerülő váltási költségeket, ennek megfelelően jelen pontban csak az új előfizetői szerződés megkötésével kapcsolatos váltási költségek vizsgálatára került sor.

[69] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a mobilinternet szolgáltatás esetében a belépéskor fizetendő egyszeri díjak, illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférést biztosító eszköz költsége jelentheti. A belépési díj mértéke 5-10 ezer Ft körül alakul, a mobil szolgáltatók azonban határozott idejű szerződés vállalása és/vagy online megrendelés esetén a díjat jellemzően csökkentik, illetve elengedik. A szolgáltatáshoz szükséges eszközt a szolgáltatók jellemzően ártámogatással biztosítják[50] az előfizetők számára.

[70] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a mobilinternet szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek mértéke nem tekinthető olyan mértékűnek, amely a váltást megakadályozná az előfizetők számára.

I.4.2.2.6. Felhasználói magatartás

[71] A fogyasztók egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos felhasználási jellemzőinek vizsgálata, illetve összehasonlítása segíthet annak megítélésében, hogy a felhasználók mennyire tekintenek két szolgáltatást helyettesítőnek. A kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás összehasonlítása során külön vizsgálom a mobilinternet szolgáltatás piacának két szegmensét: a „large screen”, illetve a „small screen” szegmenst. E két szegmens a hozzáférést biztosító eszközt, illetve a felhasználás jellegét tekintve is alapvetően eltér egymástól. A „large screen” szegmens esetében a szolgáltatás igénybevétele jellemzően helyhez kötött, illetve nomadikus, az előfizetők jellemzően (integrált vagy elkülönült) modem segítségével csatlakoztatott PC-n, notebook-on, tableten keresztül érik el az internetet. Az „okostelefonos” szegmensre a mobil használat a jellemző, az előfizetők jellemzően okostelefonon csatlakoznak a hálózathoz és a mobilinternet szolgáltatást szinte minden esetben mobiltelefon szolgáltatással együtt veszik igénybe. A két szegmens között természetesen van átjárás, ugyanakkor a felhasználási jellemzők eltérései és a mobil szolgáltatók elkülönült ajánlatai is arra utalnak, hogy a két szegmens ténylegesen elkülönül egymástól.

[72] A mobilinternet szolgáltatás felhasználóinak többsége otthoni vezetékes internet előfizetésen keresztül is internetezik, a két szolgáltatást tehát párhuzamosan veszi igénybe, ami a két szolgáltatás kiegészítő jellegére utal. A mobilinternet szolgáltatás piacának két szegmensét elkülönülten vizsgálva megállapítható, hogy mind a „large screen” szegmens, mind a „small screen” szegmens esetében a párhuzamos elérhetőség a jellemző.

---

[49] A frekvencia korlátossága miatt a forgalom növekedése a cellák sűrítését igényli.

[50] Modem esetén a ’0’ Ft-os ár jellemző, míg „okostelefon” esetében a szolgáltatók támogatott árral, illetve részletfizetéssel ösztönzik az értékesítést

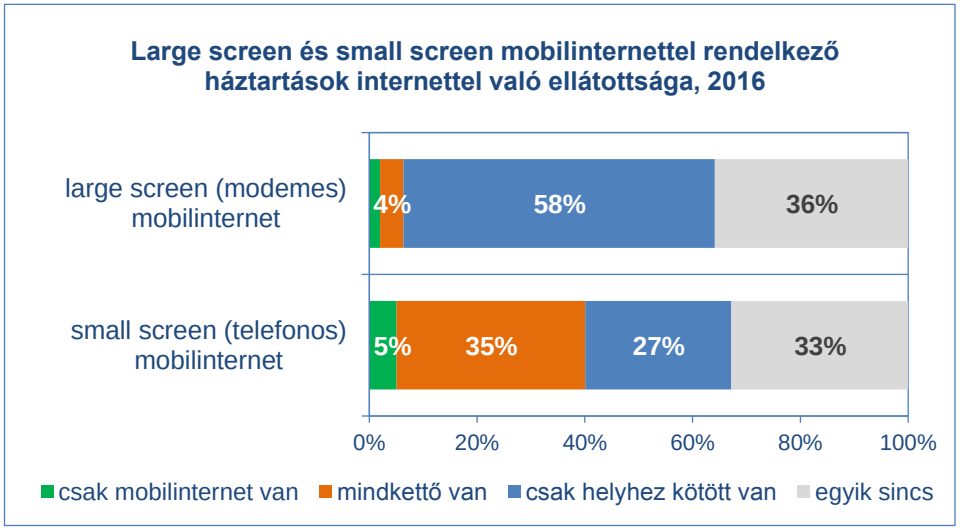

5. ábra: Vezetékes internet és mobilinternet párhuzamos jelenléte a háztartásokban
Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[73] A „large screen" szegmens esetében a piackutatás során feltett kérdésekre adott válaszokból az is megállapítható, hogy a mobil és vezetékes internettel is rendelkező háztartásokban a mobilinternet szolgáltatást döntően kiegészítő jelleggel használják.

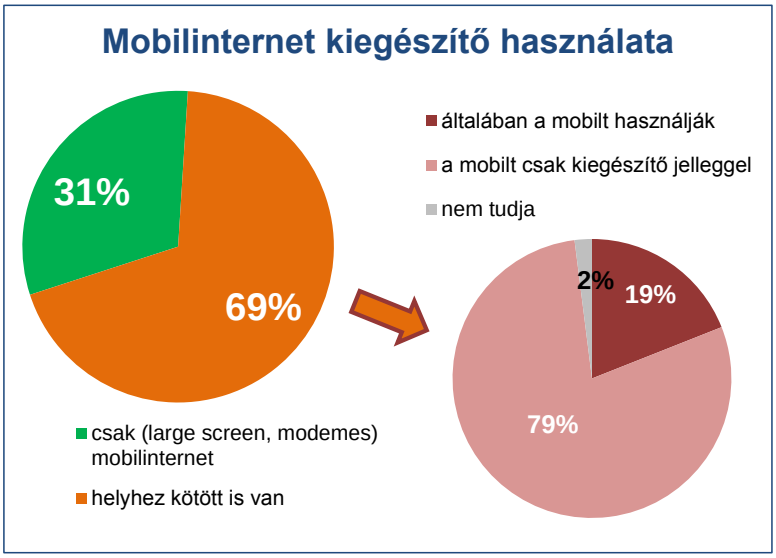

6. ábra: Mobilinternet kiegészítő használata
Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[74] A felhasználás helyét vizsgálva szintén jelentős eltérések figyelhetők meg a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás között. A vezetékes internet szolgáltatás jellegénél fogva csak helyhez kötötten vehető igénybe, míg a mobil szolgáltatás a mobil szélessávú hálózat által lefedett területen bárhol elérhető. A tényleges használatot vizsgálva megállapítható, hogy a „small screen" szegmens előfizetőinek döntő többsége mobil módon (tehát nemcsak „otthon") is csatlakozik az internethez, de még a „large screen" szegmens előfizetőinek kétharmada[51] is él a mobilitás lehetőségével.

[75] A felhasználó személyét vizsgálva megállapítható, hogy míg a vezetékes internet szolgáltatás esetében a szolgáltatást jellemzően több felhasználó is használja, addig a mobilinternet szolgáltatás

[51] NMHH lakossági piackutatás, 2016

jellegénél fogva személyhez kötött, az „small screen” szegmensben a megosztott használat nem igazán jellemző és a „large screen” szegmens esetén is – a felhasználás helyével kapcsolatban az előző bekezdésben említettek miatt – korlátokba ütközik.

[76] Ha az internet szolgáltatások piaci kínálatát vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy az elmúlt években – a vezetékes és mobil szolgáltatók közötti együttműködés eredményeként – a legjelentősebb vezetékes szolgáltatók kínálatában is megjelent a mobilinternet szolgáltatás. A vezetékes internet szolgáltatók a „large screen” mobilinternet szolgáltatást jellemzően a vezetékes internet szolgáltatás mellé, gyakran azzal összecsomagolva kínálják. Ez arra utal, hogy a mobilinternet szolgáltatást a szolgáltatók is elsődlegesen kiegészítő és nem helyettesítő szolgáltatásként kezelik.

[77] A felhasználói magatartást vizsgálva tehát megállapítható, hogy a felhasználók többsége a vezetékes és a mobilinternet szolgáltatást nem tekinti egymás helyettesítőjének, a két szolgáltatás viszonyára a párhuzamos használat és a kiegészítő jelleg a jellemző.

I.4.2.2.7. Várható fogyasztói reakciók

[78] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet szolgáltatás a kiinduló szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás, az elérhetőség tekintetében és a helyettesítést a szolgáltatások közötti minőségi különbségek, illetve jelentős váltási költségek sem akadályozzák. Megállapítottam továbbá, hogy a helyettesítés – a költségstruktúrában meglévő különbségek és a helyhez kötött szolgáltatásokkal összevetésben meglévő választékgazdaságossági hátrány miatt – az árak oldaláról korlátozott. A felhasználói magatartás vizsgálata a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás kiegészítő jellegét támasztotta alá.

[79] A szolgáltatások főbb jellemzőinek összehasonlítása tehát nem támasztja alá a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet helyettesítő jellegét. Ennek ellenére megvizsgáltam, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók hogyan reagálnának. A vizsgálatok során az internet szolgáltatás piacaival kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos piackutatási adatokat tekintettem át.

[80] A helyhez kötött internet és a mobilinternet szolgáltatások piacain az elmúlt években lezajlott folyamatokat vizsgálva megállapítható, hogy a szélessávú mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás felfutása érdemben nem befolyásolta a helyhez kötött internet szolgáltatás piacának növekedését, a piaci növekedésben törés, visszaesés nem figyelhető meg. Hasonló következtetés fogalmazható meg, ha csak a mobilinternet szolgáltatás piacának „large screen” szegmensét vizsgáljuk.

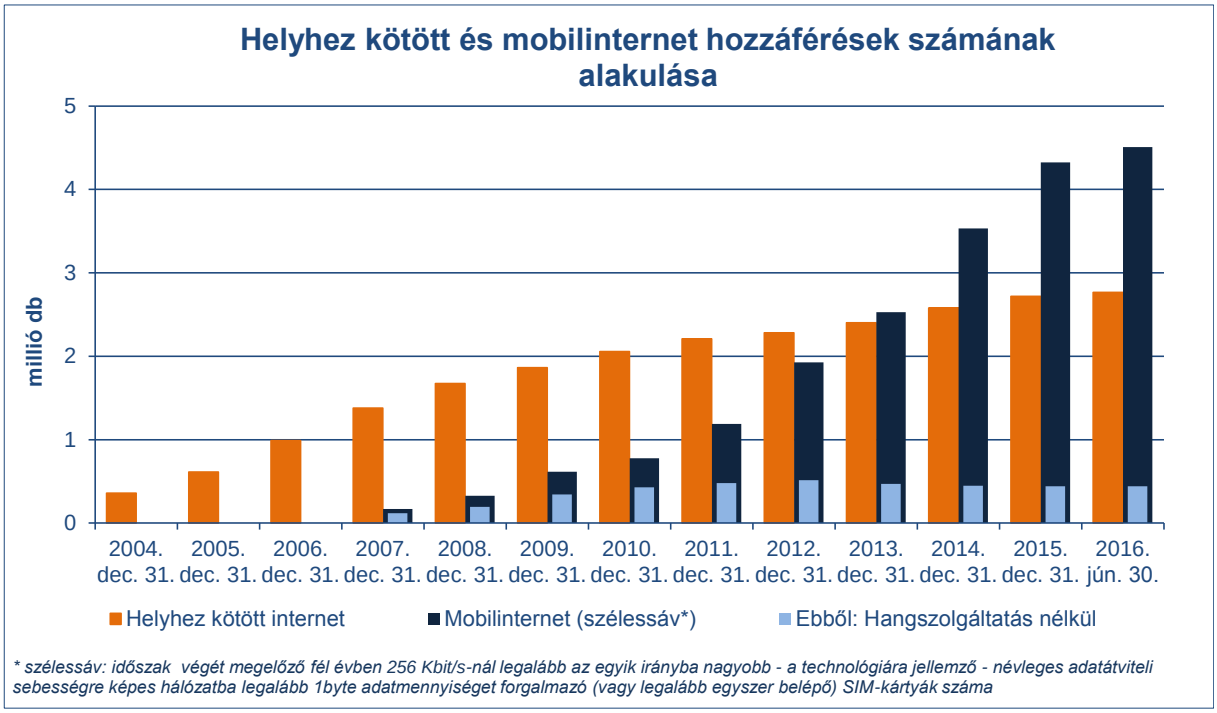

7. ábra: Helyhez kötött és mobilinternet hozzáférések számának alakulása

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

Az internet szolgáltatás piacaival kapcsolatos múltbeli tapasztalatok nem támasztják alá a helyhez kötött és a mobilinternet közötti helyettesítő kapcsolatot.

[81] A fogyasztói szándékokat bemutató piackutatási adatok vizsgálata szintén nem támasztja alá a mobilinternet szolgáltatás helyettesítő jellegét. A lakossági piackutatási adatok szerint 2014-ben a helyhez kötött internet szolgáltatás 10%-os havidíj emelésének hatására a lakossági előfizetők 5%-a mondta volna le az előfizetését. A lemondók egynegyede említette a mobilinternetet, mint lehetséges helyettesítő szolgáltatást, ami azt jelenti, hogy – helyettesítési szándékok alapján – az előfizetők 2-3%-a esetében merül fel a váltás lehetősége. A lemondók aránya a 2016-os lakossági piackutatás adatai alapján 4%-ra csökkent (nem szignifikáns eltérés). Ugyanez az arány a nem lakossági előfizetőkre az üzleti előfizetőkre vonatkozó 2016-os piackutatás adatai alapján 3%. Fontos hangsúlyozni, hogy a felhasználói szándék és a tényleges magatartás nem feltétlenül esik egybe, a gyakorlatban a lemondással, váltással kapcsolatban kifejezett szándék lényegesen meghaladhatja az áremelés esetén ténylegesen bekövetkező lemondás, váltás mértékét. Mindazonáltal még abban az esetben is, ha a felhasználói szándék és a tényleges magatartás teljes mértékben megfelelne egymásnak, megállapítható, hogy a 10%-os áremelésre adott fogyasztói válasz mértéke vélhetően nem lenne elegendő ahhoz, hogy az áremelés profitábilis megvalósítását megakadályozza.

[82] Az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a piackutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálatok eredményei alapján valószínűsíthető, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók kritikus tömege nem váltana a mobilinternet szolgáltatásra, ami azt jelenti, hogy a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás elkülönült kiskereskedelmi piacokhoz tartozik.

I.4.2.2.8. Mobilinternet szolgáltatással való helyettesítés vizsgálatának eredményei

[83] A mobilinternettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok alapján a mobilinternet szolgáltatást nem azonosítottam a kiinduló szolgáltatások – tehát a réz érpáras hozzáférési

hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások – keresleti oldali helyettesítőjeként.

I.4.2.3. Bérelt vonali internettel való helyettesítés vizsgálata

[84] A bérelt vonali internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvető jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintettem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli piaci folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.3.1. Funkcionalitás

[85] A kiinduló szolgáltatások esetében az internet szolgáltatás tekinthető a „fő" szolgáltatásnak, míg a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében az internet szolgáltatás igénybevételéhez első lépésben bérelt vonali kapcsolat létesítésére van szükség. Az internet szolgáltatás bérelt vonalon történő megvalósítása tehát mind a szolgáltatáshoz való hozzáférés megvalósítása, mind a szolgáltatás igénybevétele tekintetében funkcionális eltéréseket hordoz magában a kiinduló szolgáltatásokhoz képest. A bérelt vonali kapcsolat létesítését követően az internet szolgáltatást a felhasználók a kiinduló szolgáltatásokhoz hasonlóan az előfizetői hozzáférés helyén elhelyezett szolgáltatói eszköz (vonalvégződtető berendezés, router) megfelelő portjához csatlakozva érhetik el.

[86] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás között nem azonosítható olyan funkcionális eltérés, amely a helyettesítést megakadályozná, a bérelt vonali internet szolgáltatás tehát a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.3.2. Minőség

[87] A bérelt vonali szolgáltatás minőségi jellemzői a bérelt vonalon nyújtott internet szolgáltatás minőségét is alapvetően befolyásolják. A kiinduló szolgáltatásokkal való összehasonlítást nehezíti, hogy a bérelt vonali szolgáltatások esetében a szolgáltatás jellegéből fakadóan gyakoribbak az egyedi fogyasztói igényekre szabott egyedi megoldások. Általánosan megállapítható, hogy a bérelt vonali szolgáltatáshoz a szolgáltatók magasabb szintű szolgáltatási feltételeket kínálnak az előfizetők számára, amelyek teljesülését a legtöbb esetben a bérelt vonalon nyújtott internet szolgáltatás minősége tekintetében is vállalják. Ez tipikusan garantált sávszélességet és a kiinduló szolgáltatások esetében kínáltnál magasabb rendelkezésre állást jelent. A garantált sávszélesség és a le- és feltöltési irányba kínált azonos sebesség azt is jelenti, hogy a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében a névleges és a garantált le- és feltöltési sebességek megegyeznek egymással. A bérelt vonali internet szolgáltatás igénybevételével elérhető adatátviteli sebességet alapvetően az előfizetők igényei határozzák meg, a szolgáltatás skálázható, a szolgáltatáskínálat az egészen alacsony sávszélességektől az akár 100 Mbit/s feletti adatátviteli sebességig terjedhet.

[88] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a bérelt vonali internet a kiinduló szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.3.3. Elérhetőség

[89] A bérelt vonali internet szolgáltatás elérhetősége a gyakorlatban megegyezik a bérelt vonali szolgáltatás elérhetőségével. Ez azt jelenti, hogy amennyiben valamely földrajzi helyen bérelt vonali végpont létesíthető, akkor ott bérelt vonali internet szolgáltatás is igénybe vehető. A bérelt vonali szolgáltatás – és így a bérelt vonali internet szolgáltatás is – az ország teljes területén elérhető. (Természetesen a létesítési költség a végpont(ok) elhelyezkedésétől függően jelentősen eltérhet, de ez az árak és nem az elérhetőség oldaláról korlátozhatja a helyettesítés lehetőségét.) A szolgáltatás földrajzi elérhetősége tehát alapvetően nem korlátozott, a szolgáltatás igénybevételi lehetőségének szempontjából ugyanakkor jelentős akadályok azonosíthatók. A bérelt vonali szolgáltatás alapvetően az üzleti szegmens által igényelt és használt szolgáltatás, ennek megfelelően a szolgáltatói ajánlatok a nem lakossági szegmens számára szólnak. A lakossági szegmens számára a szolgáltatás nem elérhető, ily módon a lakossági fogyasztók számára az elérhetőség hiánya a gyakorlatban megakadályozza a váltást.

[90] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások földrajzi elérhetősége tekintetében a bérelt vonali internet a nem lakossági előfizetők számára a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető, a lakossági előfizetők esetében a helyettesítés azonban a szolgáltatás igénybevételi lehetőségének oldaláról akadályozott.

I.4.2.3.4. Ár

[91] A kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás árát összehasonlítva megállapítható, hogy a bérelt vonali internet csak jóval magasabb áron érhető el, mint a kiinduló szolgáltatások. A bérelt vonali internet esetében a szolgáltatás igénybevételéhez bérelt vonali kapcsolat létesítésére is szükség van, ennek megfelelően a bérelt vonali internet szolgáltatás igénybevétele esetén az előfizetőnek nemcsak az internet szolgáltatás egyszeri és havi díjait kell megfizetnie, hanem a szolgáltatás nyújtásához szükséges bérelt vonali összeköttetést is. A két szolgáltatással – tehát a bérelt vonali szolgáltatással, illetve a ráépülő bérelt vonali internet szolgáltatással – kapcsolatban fizetendő egyszeri és havi díjak és a kiinduló szolgáltatások megfelelő díjai közötti különbség jelentős, a legtöbb esetben nagyságrendi (az árkülönbség még abban az esetben is többszörös, ha csak a bérelt vonali internet szolgáltatás díjait vizsgáljuk). Az árkülönbség hátterében a korábbiakban ismertetett eltérő szolgáltatásjellemzők (pl. minőségi különbségek) és az ebből fakadó objektív költségkülönbségek állnak.

[92] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások árában bekövetkező kismértékű, de tartós emelkedés érdemben nem befolyásolja a kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás ára közötti különbség mértékét, ennek megfelelően nem valószínűsíthető, hogy a kiinduló szolgáltatások árában bekövetkező kismértékű, de tartós emelkedés esetén az előfizetők számára a bérelt vonali internet, mint helyettesítési alternatíva felmerüljön.

I.4.2.3.5. Váltási költségek

[93] A váltási költségek a korábban leírtaknak (I.4.2.1.5.) megfelelően alapvetően a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez, illetve az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódnak. A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás vizsgálatok (I.4.2.1.5.) kapcsán részletesen vizsgáltam a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez kapcsolódóan felmerülő váltási költségeket, ennek

megfelelően jelen pontban csak az új előfizetői szerződés megkötésével kapcsolatos váltási költségek vizsgálatára került sor.

[94] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében a végpont kiépítéséhez kapcsolódó egyszeri költségek (telepítési díj), illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférést biztosító eszköz költsége jelentheti. Amennyiben a bérelt vonali internet szolgáltatáshoz bérelt vonali kapcsolat létesítése is szükséges (tehát az előfizető korábban nem rendelkezett bérelt vonali kapcsolattal), akkor a létesítési díj mind az alap bérelt vonali kapcsolat kiépítésével, mind a ráépülő internet szolgáltatás telepítésével kapcsolatban felmerül. Ez a díj a telepítés helyétől függően többszázezres, illetve milliós költséget is jelenthet. Ezen felül a telepített szolgáltatói eszközök (pl. vonalvégződtető berendezés, router) költsége, valamint az előfizető oldali eszközök beszerzése is százezres nagyságrendű kiadást jelent.

[95] A leírtak alapján megállapítható, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a bérelt vonali szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek olyan mértékűnek tekinthetők, amelyek a kiinduló szolgáltatások árának kismértékű, de tartós emelkedése esetén önmagában megakadályoznák a váltást az előfizetők számára.

I.4.2.3.6. Várható fogyasztói reakciók

[96] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a bérelt vonali internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás és a minőség tekintetében, ugyanakkor a helyettesítést a korlátozott elérhetőség (csak nem lakossági előfizetők), az árakban meglévő különbségek és a jelentős váltási költségek akadályozzák. Az árakban meglévő jelentős különbségek miatt a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése a szolgáltatások közötti árarányokat érdemben nem változtatja, a bérelt vonali internet szolgáltatás ára még ebben az esetben is jelentősen meghaladja a kiinduló szolgáltatások árát. Ennek megfelelően a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a bérelt vonali internet szolgáltatással való helyettesítés még azon fogyasztók számára sem reális alternatíva, akik számára a helyettesítés az elérhetőség oldaláról nem akadályozott.

I.4.2.3.7. Bérelt vonali internettel való helyettesítés vizsgálatának eredményei

[97] A bérelt vonali internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok alapján a bérelt vonali internet szolgáltatást nem azonosítottam a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások keresleti oldali helyettesítőjeként.

I.4.2.4. Keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok eredménye

[98] A keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok alapján a következő szolgáltatásokat azonosítottam a kiskereskedelmi piachoz tartozóként:

- Réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával nyújtott internet szolgáltatás;
- Kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás;
- Nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás;
- Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás.

I.4.3. Kínálati helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

[99] A kínálati helyettesítés elemzése annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások belátható időn belül jelentős addicionális költségek nélkül képesek-e belépni a vizsgált szolgáltatási piacra és a helyettesítés eredményeként az áremelés nem válik profitábilissá. Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja. A kínálati helyettesítésnek a leírtaknak megfelelően feltétele, hogy a szolgáltatás nyújtásának megkezdése rövid időn belül lehetséges legyen és a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban ne merüljön fel jelentős költség és kockázat a szolgáltató részéről. A kínálati helyettesítés vizsgálata tehát szükségessé teszi mind a belépési korlátok, mind a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát.

[100] Megvizsgáltam a szóba jöhető vállalkozásokat/szolgáltatásokat, melyeknek meglévő hálózata alkalmas lehet a kiinduló szolgáltatásokat potenciálisan helyettesítő szolgáltatás nyújtására. Megállapítottam, hogy a mobil szolgáltatók szélessávú hálózatai alkalmasak lehetnek a helyhez kötött internet szolgáltatást kínálati oldalról helyettesítő szolgáltatások nyújtására.

[101] A keresleti helyettesítési vizsgálatok során ugyanakkor megállapítottam, hogy a helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás nyújtása során felmerülő szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér, a helyhez kötött előfizetésekre jellemző mértékű adatforgalmazás esetén a mobil technológia költséghátrányban van. Ez azt jelenti, hogy – a helyhez kötött előfizetőkre jellemző fogyasztási szokásokat feltételezve (több tíz GByte havi forgalom) – a mobil szolgáltatók jelentős strukturális belépési korlátokkal szembesülnek, amennyiben a helyhez kötött internet szolgáltatók által kínált csomagokhoz hasonló szolgáltatásokkal próbálnának piacra lépni. Nem valószínűsíthető tehát, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedésének hatására a mobil szolgáltatók a helyhez kötött internet szolgáltatást ténylegesen – a hipotetikus áremelés profitabilitássá válását megakadályozó – helyettesítő szolgáltatással léphetnek a piacra. Bár a mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás – a spektrumhasználat hatékonyságának növekedésével – egyre költséghatékonyabban állítható elő, a mobil technológia relatív költséghátránya (figyelembe véve a vezetékes hálózatok folyamatos fejlesztését is) várhatóan az elemzés előretekintő időtávján is fennmarad. A leírtak alapján a mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatást nem azonosítottam kínálati oldali helyettesítő szolgáltatásként.

[102] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a hazai piacon nincsenek olyan vállalkozások, amelyek a kiskereskedelmi piachoz tartozóként azonosított szolgáltatások (I.4.2.4. pont) árának kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedésének hatására rövidtávon, jelentős addicionális költségek nélkül és a keresleti helyettesítés során leírt technológiáktól eltérő technológiával képesek lennének piacra lépni a kiskereskedelmi piachoz tartozóként azonosított szolgáltatásokat helyettesítő szolgáltatással. Ennek megfelelően kínálati oldalról nem indokolt a keresleti helyettesítési vizsgálatok során meghatározott piac bővítése.

I.5. A nagykereskedelmi piac vizsgálata

[103] A nagykereskedelmi piac határainak megállapítása a kapcsolódó kiskereskedelmi piachoz hasonlóan az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb ilyen korlátozó tényező ebben az esetben is az esetlegesen előforduló keresleti és a kínálati helyettesítés lehetősége.

[104] Az I.5.1. pontban áttekintem az Explanatory Note 4.2.2., illetve 4.2.2.2. pontjaiban meghatározott, a nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások 3. (b) piacba tartozása szempontjából döntő kritériumokat. Ezt követően, az I.5.2. pontban, a keresleti helyettesítési vizsgálatok keretében megvizsgálom, hogy a kiinduló szolgáltatások mellett indokolt-e további nagykereskedelmi szolgáltatásokkal bővíteni a piacot. A lehetséges keresleti helyettesítő szolgáltatások azonosítása során a következőket vizsgálom:

- a nagykereskedelmi piac tartalmának változásával összefüggésben további (a nemzetközi szabályozói gyakorlatban megjelent és/vagy a technológiai fejlődés által lehetővé tett) helyettesítő szolgáltatás (I.5.2.1. pont);
- a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálatának eredményeként azonosított helyettesítő szolgáltatáshoz (helyhez kötött vezeték nélküli hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás) kapcsolódó, a kiinduló szolgáltatásokat potenciálisan helyettesítő nagykereskedelmi szolgáltatás (I.5.2.2. pont).

[105] A kínálati helyettesítés vizsgálatára az I.5.3. pontban kerül sor.

I.5.1. 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások besorolási szempontjai

[106] A kiinduló nagykereskedelmi szolgáltatás meghatározása során az I.3. pontban részletesen vizsgáltam azokat – az Explanatory Note 4.2.2. és 4.2.2.2. pontjaiban részletezett – szempontokat, amelyek alapján valamely szolgáltatás a 3(b) piachoz tartozóként azonosítható. A 4.2.2. pontban foglalt hármas szempontrendszer szerint a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások esetében a szolgáltatás átadása a hálózati architektúra magasabb szintjén valósul meg, az átvitelre a magasabb versengési arány jellemző, továbbá a hozzáférés igénylője a kritikus hálózati inputok felett korlátozott ellenőrzést gyakorol, ami miatt a termékdifferenciálás lehetősége is korlátozott. A 4.2.2.2. pontban foglaltak alapján a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatásokra jellemző, hogy az adatátvitel minősége „best effort" jellegű, az adatátviteli sebesség aszimmetrikus (eltérő le- és feltöltési sebesség), a rendelkezésre állás nem garantált.

[107] A magasabb szintű hozzáférés a bizottsági meghatározás alapján azt jelenti, hogy a szolgáltatás átadási pont „távolabb" helyezkedik el az előfizetőtől, mint a 3(a) piacba tartozó szolgáltatások esetén. Az átadási pont tipikusan regionális és/vagy országos lehet.

[108] A hozzáférési szolgáltatás nem teszi lehetővé a versengésmentes átvitelt, mert nincs dedikált logikai kapcsolat az előfizetői hozzáférési pont és az átadási pont között. A nagykereskedelmi szolgáltatás „best effort" jellegű minőséget biztosít, nem igényelhető a 3(a) piacba tartozó szolgáltatásoknak megfelelő minőségi garancia, azaz a ténylegesen igénybe vehető sávszélesség mértéke, szimmetriája és az átviteli paraméterei (pl. bithiba, keretvesztés, késleltetés, késleltetés-ingadozás) a többi előfizető igénybevételének a függvénye. A hozzáférési szolgáltatás egyazon hálózati szakaszához tartozó előfizetőknek osztozniuk kell egymással a rendelkezésre álló kapacitásokon és felhasználói igényeiket is ehhez kell alakítaniuk.

[109] A termékdifferenciálás és a termékfejlesztés lehetőségét a hálózati elemek (pl. DSLAM, CMTS, ODF), a hálózati funkciók, az üzleti, működési folyamatok, valamint a kiegészítő szolgáltatások és rendszerek feletti ellenőrzés alapvetően befolyásolja. Minél több elemet képes a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás kontrollálni, annál nagyobb a tere a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának kialakítása során. A 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások esetében a hozzáférés igénybevevője csak korlátozott ellenőrzéssel rendelkezik a kritikus inputok felett, ennek megfelelően a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások esetében a kiskereskedelmi piaci termékdifferenciálás és innováció lehetősége korlátozott.

[110] A 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások azonosítása során kiemelten fontos a 3(a) piac meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok eredményének figyelembe vétele annak érdekében, hogy a két piachoz sorolt szolgáltatások között ne legyen átfedés. A 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások vizsgálata során ennek megfelelően a 3(a) piaci határozat indokolás A. fejezet I.5.2. pontjában a 3(a) piac részeként azonosított szolgáltatásokkal való helyettesítést a jelen határozatban nem vizsgáltam.

I.5.2. Keresleti helyettesítés vizsgálata

I.5.2.1. A nagykereskedelmi piac tartalmának változásával összefüggésben vizsgált helyettesítő szolgáltatás – L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás (L2-WAP)

[111] Az elmúlt időszakban egyre több európai tagállami szabályozó írja elő a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nyújtását. Bár a kirótt kötelezettség a legtöbb esetben a helyi szintű[52] hozzáférés biztosítását írja elő a kötelezett szolgáltatók számára, több tagállamban regionális szintű hozzáférés is kirovásra került. Jelen határozatban – figyelembe véve, hogy az Explanatory Note-ban foglaltak alapján a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatások esetében a szolgáltatás átadási pontja a hálózati architektúra magasabb (regionális, országos) szintjén (összefoglalóan: központi szinten) valósul meg – a helyettesítési vizsgálatok során a regionális, illetve országos átadási ponton megvalósított L2-WAP szolgáltatásokkal való helyettesítést vizsgálom.

[112] Az egyes tagállamokban kialakított virtuális hozzáférési szolgáltatások a konkrét műszaki megvalósítás és az ár, igénybevétel stb. feltételei tekintetében tagállamonként eltér(het)nek egymástól. A BEREC L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos közös álláspontja[53] a következő főbb közös jellemzőket[54] tárta fel a regionális szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatások esetén:

- Ethernet alapú hozzáférési szolgáltatás;
- Az igénybe vevő szolgáltató a saját berendezéseit (CPE/modem/ONT) helyezheti el az előfizetőnél és azokat saját maga konfigurálhatja.
- Az igénybe vevő szolgáltató meghatározhatja az általa nyújtott szolgáltatások le- és feltöltési sebességét az előfizetői hozzáférési profil adta sávszélességi kereteken belül.
- A szolgáltatás minősége – a kialakított szolgáltatási tartalomtól függően – a nagyobb távolságra kiterjedő adatátvitel következtében alacsonyabb lehet a 3(a) piac kapcsán meghatározottnál, vagyis a szolgáltatás nem feltétlenül biztosít látszólagosan versengésmentes sávszélességet, illetve az adatátvitel minőségi jellemzői (például késleltetés, késleltetés ingadozás) is alacsonyabb szintűek lehetnek. Az igénybe vevő szolgáltató különböző prioritásokat rendelhet a forgalomhoz.

---

[52] Jellemzően a rendező, illetve az annak helyt adó helyszín (helyi központ).

[53] BEREC közös álláspont: Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products (BOR 16 (162)) http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/6482-berec-common-position-on-layer-2-wholesale-access-products

[54] A BEREC közös álláspont az egyes tagállamokban kialakított regionális szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatások közös jellemzőit mutatja be, így természetesen előfordulhat, hogy egyes tagállamokban a kialakított regionális szintű L2-WAP szolgáltatás a felsoroltakon kívül további funkciókat is képesek biztosítani az igénybe vevők számára.

- Multicast kerettöbszörözési funkció – a kialakított szolgáltatási tartalomtól függően – lehetővé teszi a multicast forgalmat generáló szolgáltatások (például IPTV) hatékony sávszélesség felhasználással történő nyújtását az igénybe vevő szolgáltató számára.
- Az igénybe vevő szolgáltató – a kialakított szolgáltatási tartalomtól függően – előfizetőnként több VLAN-t használhat.
- Az igénybe vevő szolgáltató azonosíthatja saját előfizetőit (például VLAN azonosítóval, vagy port és DSLAM azonosítóval)
- Az igénybe vevő szolgáltató a 3. és magasabb hálózati rétegekben saját biztonsági eljárásokat alkalmazhat.
- Az igénybe vevő szolgáltató hiba esetén információt kaphat az előfizetői vonal aktuális paraméter értékeiről.

A regionális, vagy magasabb szinten megvalósított hozzáférés esetében a helyi hozzáféréstől eltérően a szolgáltatás igénybevevője jellemzően nem képes arra, hogy (látszólagosan) dedikált sávszélességet[55], vagy megfelelően magas szolgáltatásminőséget (QoS) biztosítson az előfizetők számára.

[113] Az L2-WAP a leírtaknak megfelelően a befektetési lépcső magasabb fokát képviseli, mint a bitfolyam hozzáférés. A virtuális hozzáférési szolgáltatást igénybe vevő szolgáltató szabadságfoka a termékjellemzők kialakítása során a bitfolyam hozzáférésénél magasabb szintű, ezért természetszerűen a L2-WAP a bitfolyam hozzáférés teljes funkcionális helyettesítésére alkalmas.

[114] A regionális, vagy országos szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatás nem tesz lehetővé versengésmentes átvitelt, hiszen az előfizetői hozzáférési pont és az átadási pont között jellemzően nem áll rendelkezésre dedikált sávszélesség. Ennek következtében a regionális, vagy országos szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatás esetében az adatátvitel minőségi jellemzői (adatvesztés, késleltetés, késleltetés ingadozás) jellemzően alacsonyabb szintűek lehetnek, mint helyi szintű átadási ponttal rendelkező L2 WAP szolgáltatás esetében, azonban a minőség nem alacsonyabb szintű, mint a megfelelő szintű (regionális, vagy országos) bitfolyam hozzáférés esetében.

[115] A regionális, vagy országos szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatás tulajdonságai a szolgáltatások kialakítása során a helyi szintű L2-WAP szolgáltatáshoz képest ugyan jellemzően korlátozottabb szabadságot biztosítanak a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára, de nagyobb fokú szolgáltatási szabadságot biztosítanak, mint a megfelelő szintű (regionális, vagy országos) bitfolyam hozzáférés.

[116] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a regionális, vagy országos szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatás lehetővé teszi a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára a regionális, vagy Országos bitfolyam hozzáférés igénybevételével nyújtható kiskereskedelmi szolgáltatásoknak megfelelő kialakítását. A szolgáltatás tehát alkalmas arra, hogy ezen piac elődjének tekinthető piacra vonatkozó piacelemzési határozatban a piac részeként azonosított bitfolyam hozzáférési szolgáltatásokat funkcionálisan és minőségi szempontból is helyettesítse.

[117] A helyettesítés lehetőségét a hármas szempontrendszerhez kapcsolódóan vizsgált funkcionális és minőségi feltételek mellett az elérhetőség és az ár is befolyásolja. Mivel jelen esetben a piacon még

[55] Látszólagosan dedikált sávszélesség ((ostensibly) uncontended bandwidth): az az adatátviteli kapacitás, amely esetén az adott hálózati szakaszon versengés nincs, vagy mértéke elhanyagolható az előfizetők számára nyújtott szolgáltatások szempontjából.

jelen nem lévő – az európai szabályozói gyakorlatban szabályozói előírások alapján kialakított – szolgáltatásról van szó, az elérhetőséget és az árat a szolgáltatással kapcsolatos európai szabályozói tapasztalatok tükrében vizsgálom.

[118] A szolgáltatás műszaki jellemzőit vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatás mind a hagyományos réz érpáras, mind a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon kialakítható. Emellett a kábelmodemes hálózatok esetében is felmerülhet lehetőségként az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakításának lehetősége. Ennek a megoldásnak a tömeges alkalmazhatósága azonban nem megoldott, ezért jelen piacelemzés előretekintő időtávján inkább csak elméleti lehetőség, a kábelhálózatok felépítésének és működésének alapvető eltéréseiből fakadó szűk keresztmetszetek az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakítását a jelen technológiai-szabványosítási körülmények között nem teszik lehetővé. A megvalósítással kapcsolatos legjelentősebb akadályok – mind a HFC, mind az FTTH-RFoG hálózatok esetében – a következők:

- A hálózat osztott média jellege: egy adott szegmensben minden előfizető ugyanazt a fizikai közeget és frekvenciasávot használja.
- Korlátos frekvenciakészlet: Az előre és a visszirányú frekvenciasáv tervezéskor kerül meghatározásra, a későbbi bővítés rendkívül költségigényes.
- Nagy ellátási szegmensméret: Ugyanazt a fizikai közeget és frekvenciasávot egy hálózati szegmensben sok előfizető használja, ezért korlátos az egy előfizetőre jutó garantált sávszélesség.

A leírtak alapján megállapítható, hogy a kábelmodemes hálózatokon alkalmazott technológia nem teszi lehetővé olyan, tömegesen igénybe vehető, L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás kialakítását, amely az igénybevevő szolgáltató számára a fizikai hozzáférési szolgáltatásokhoz hasonló lehetőségeket biztosítana a piaci versenyben. Emellett a szolgáltatás kialakítása a jelenlegi technológiai feltételek mellett csak a kábelmodemes hálózattal rendelkező szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásai minőségének rovására történhet, ami a gyakorlatban azt jelentheti, hogy kisszámú előfizetőt érintő átengedés esetén is az előfizetők széles köre a szolgáltatás minőségének romlásával szembesülhet. Ennek megfelelően a szolgáltatás elérhetősége a kábelmodemes hálózatok esetében korlátozza a helyettesítést. A szolgáltatás elméleti elérhetősége tehát megegyezik a hagyományos réz érpáras, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatok lefedettségével. A leírtak alapján megállapítottam, hogy – a kábelmodemes hálózatok kivételével – az elérhetőség tekintetében az L2-WAP szolgáltatások a bitfolyam hozzáférési szolgáltatások helyettesítőjének tekinthetők.

[119] A központi szintű L2-WAP szolgáltatás ára az egyes tagállamokban – a kialakított szolgáltatások műszaki jellemzőitől, az alkalmazott díj kialakítás módszerétől, stb. függően – széles tartományban mozog, az egyes díjak összehasonlítása nehézségekbe ütközik. Több tagállamban a kialakított/kialakult nagykereskedelmi díjszint mellett a szolgáltatás igénybevétele jelentős volument ért el, míg más tagállamok esetén az igénybevétel szintje – egyelőre – alacsony maradt. Az igénybevétel mértékét az ár mellett természetesen egyéb – elsősorban piaci – szempontok is befolyásolják, az azonban az eddigi európai szabályozási tapasztalatok alapján megállapítható, hogy kialakítható olyan – a hozzáférést biztosító szolgáltató beruházásainak megtérülését is figyelembe vevő – díjszint, amely mellett az L2-WAP szolgáltatás igénybevétele reális opció az alternatív szolgáltatók számára. A leírtak alapján a szolgáltatás árát nem azonosítottam olyan tényezőként, amely a bitfolyam hozzáférési szolgáltatások központi szintű L2-WAP szolgáltatásokkal való helyettesítését megakadályozná.

[120] A jelen pontban elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a hagyományos réz érpáras, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított központi szintű L2-

WAP szolgáltatás a funkcionalitás, a minőség, az ár és az elérhetőség alapján a kiinduló szolgáltatás helyettesítőjének tekinthető, míg a kábelmodemes hálózatok esetében a műszaki megvalósíthatóság hiánya miatt a helyettesítés lehetősége korlátozott. Ennek megfelelően a hagyományos réz érpáras, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított központi szintű L2-WAP szolgáltatásokat a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatásként azonosítottam.

I.5.2.2. Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások

[121] A kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok alapján a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) előfizetői hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatásokat a kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként azonosítottam, ami szükségessé teszi a nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok elvégzését a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtható nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében.

[122] A kiinduló szolgáltatásokhoz hasonló nagykereskedelmi szolgáltatás biztosítása a vezeték nélküli hálózatokon a rádiós hurok átengedését – illetve magasabb szintű átadási pont esetén további átviteli szakaszok biztosítását – jelentheti. A vezeték nélküli hálózatok esetében az előfizetői összeköttetéseket aktív hálózati eszközök segítségével megvalósított rádióhullámú átvitel biztosítja, a hazai piacon jellemzően szabad felhasználású frekvenciasávok felhasználásával. Ez azt jelenti, hogy a hálózati hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása, tehát a rádiós hurok átengedése aktív eszközök átengedését jelentheti. Mivel az átvitelhez felhasznált frekvenciasáv nyílt hozzáférésű, az aktív eszközök pedig szabadon telepíthetők, ezért a gyakorlatban gazdaságilag észszerűtlennek tűnik az előfizetői hozzáférési szakaszt nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás igénybevételével biztosítani.

[123] A szolgáltatók adatai alapján megállapítható, hogy nagykereskedelmi alapon egyik hazai szolgáltató sem nyújt társszolgáltató számára vezeték nélküli szélessávú hozzáférési szolgáltatást. Tényleges keresleti helyettesítésre tehát jelenleg nincs lehetőség. A WLAN-os szolgáltatók földrajzilag szétaprózódott szolgáltatási területe a nagy (jellemzően xDSL, kábelmodemes, illetve újgenerációs hozzáférési határozattal rendelkező) szolgáltatók által le nem fedett területeket célozza meg, mert mérethatékonyságban nem tudnak velük versenyezni. A WLAN előfizetők településenkénti átlagos száma[56] 2014-ben 48 körül alakult, a jellemző településenkénti előfizetőszám (medián) ugyanakkor ennél jóval alacsonyabb volt (18 előfizető/település). Ezen adatok azt támasztják alá, hogy a funkcionalitásában is korlátozottan helyettesítő kiskereskedelmi szolgáltatással elérhető ügyfelek száma valószínűsíthetően még magasabb szolgáltatás átadási pont esetén sem érné el azt a kritikus mértéket, ahol már érdemes nagykereskedelmi szolgáltatásként használni. A WLAN-os szolgáltatók magas száma miatt a kritikus előfizetőszám eléréséhez a tranzakciós költségek is aránytalanul nagyok lennének.

[124] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – bár kiskereskedelmi szinten a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott szolgáltatások korlátozottan képesek helyettesíteni a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat – a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtása a fennálló és közeljövőben is érvényesülő piaci feltételek mellett gazdaságosan nem valósítható meg.

[56] Csak azon települések figyelembe vételével, ahol volt ilyen előfizető.

Ennek megfelelően a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtható nagykereskedelmi szolgáltatásokat nem azonosítottam a 3(b) piachoz tartozó szolgáltatásokként.

I.5.2.3. Keresleti helyettesítés vizsgálatának eredménye

[125] A keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok alapján a következő szolgáltatásokat azonosítottam a nagykereskedelmi piachoz tartozóként:

- Közeli bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával, kábelmodemes, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon),
- Országos bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával, kábelmodemes, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon),
- Réz érpáras, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított központi (regionális, országos) szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások.

I.5.3. Kínálati helyettesítés vizsgálata

[126] A kínálati helyettesítés elemzése a nagykereskedelmi piacon is annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások jelentős addicionális költségek nélkül belátható időn belül helyettesítő szolgáltatással belépnének-e a piacra, amelynek eredményeként az áremelés nem válna profitábilissá (direkt árkorlátozó hatás). Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a nagykereskedelmi keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja. A kínálati helyettesítésnek ebben az esetben is feltétele, hogy a szolgáltatás nyújtásának megkezdése rövid időn belül lehetséges legyen és a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban ne merüljön fel jelentős költség és kockázat a szolgáltató részéről. A kínálati helyettesítés vizsgálata tehát szükségessé teszi mind a belépési korlátok, mind a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát.

[127] A belépési korlátoknak alapvetően két fajtája van, strukturális és jogi-adminisztratív korlátok. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, ha a fennálló keresleti szint és az alkalmazott technológia jellemzői, valamint a kapcsolódó költségviszonyok alapján a piacra lépés szempontjából egyenlőtlen feltételekkel szembesül a korábban piacra lépő (és ott jelentős pozíciókat szerző vállalat) és egy később piacra lépő cég. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye.

[128] A vizsgált piacon nem azonosíthatók jelentős jogi-adminisztratív piacra lépési korlátok. A szolgáltatás bejelentése után a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása azonnal megkezdhető. A strukturális korlátok azonban jelentősek. A keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatásokat helyettesítő szolgáltatás nyújtásának alapvető feltétele, hogy az új belépő saját hozzáférési hálózati infrastruktúrával rendelkezzen. A hozzáférési hálózati infrastruktúra zöldmezős kiépítése jelentős költség- és időigényű, valamint jelentős kockázattal jár (és így a finanszírozási költsége is magasabb), így kizárható, hogy a keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatások árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására kiépített hozzáférési hálózattal nem rendelkező vállalkozások rövid távon (1 éven belül) belépjenek a piacra. A kínálati helyettesítés vizsgálata során ennek megfelelően azok a szolgáltatók vehetők figyelembe, amelyek már kiépített hozzáférési hálózattal rendelkeznek. A hazai piacon nem találtam olyan szolgáltatókat, amelyek

rendelkeznek a kínálati helyettesítés szempontjából figyelembe vehető meglévő hozzáférési hálózatokkal.

[129] A leírtak alapján megállapítottam, hogy nem azonosíthatók olyan vállalkozások, amelyek a keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatások árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására belátható időn belül helyettesítő termékkel lépnének a piacra, ennek megfelelően a direkt árkorlátozó hatás vizsgálata alapján nem bővítettem további szolgáltatásokkal a keresleti helyettesítési vizsgálatok során azonosított nagykereskedelmi piacot.

[130] A helyettesítő termékkel belépő szolgáltatók által kifejtett direkt árkorlátozó hatás mellett azonban indokolt az indirekt – a kiskereskedelmi piacon keresztül megjelenő – árkorlátozó hatás vizsgálata is. Indirekt árkorlátozó hatásról abban az esetben beszélhetünk, ha valamely nagykereskedelmi ár emelése az áremelés kiskereskedelmi piaci hatásai miatt nem valósítható meg profitábilisan. A hatásmechanizmus a 8. ábrán található jelölések alapján egy kiskereskedelmi és a kapcsolódó nagykereskedelmi piac viszonylatában[57] a következő. Az ábrán az ’X’ nagykereskedelmi szolgáltatást előállító vállalkozás megemeli a nagykereskedelmi szolgáltatás árát[58], amelynek eredményeként megemelkedik azon kiskereskedelmi szolgáltatások ára, amelyek az ’X’ nagykereskedelmi szolgáltatásra épülnek. Az áremelkedés hatására az előfizetők egy része átvált az ’Y’ nagykereskedelmi szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásra. Az elvesztett nagykereskedelmi, illetve – belső teljesítmény esetén – kiskereskedelmi bevételek miatt az áremelés nem válik profitábilissá az ’X’ nagykereskedelmi szolgáltatást előállító vállalkozás számára. Ez indokolhatja a nagykereskedelmi piac bővítését az ’Y’ szolgáltatással.

[57] Az összefüggések bármely, az értékláncban egymás alatt/felett álló piac esetében értelmezhetők.

[58] Az a helyzet nem modellezett, amelyben a vertikális integrált szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága tekintetében nem, csak a külső igénybevevők számára emeli meg a nagykereskedelmi szolgáltatás árát. Ez az eset ugyanis versenyellenes, kiszorító jellegű magatartásformát valósít meg, szélsőséges esetben árpréses helyzetet előállítva.

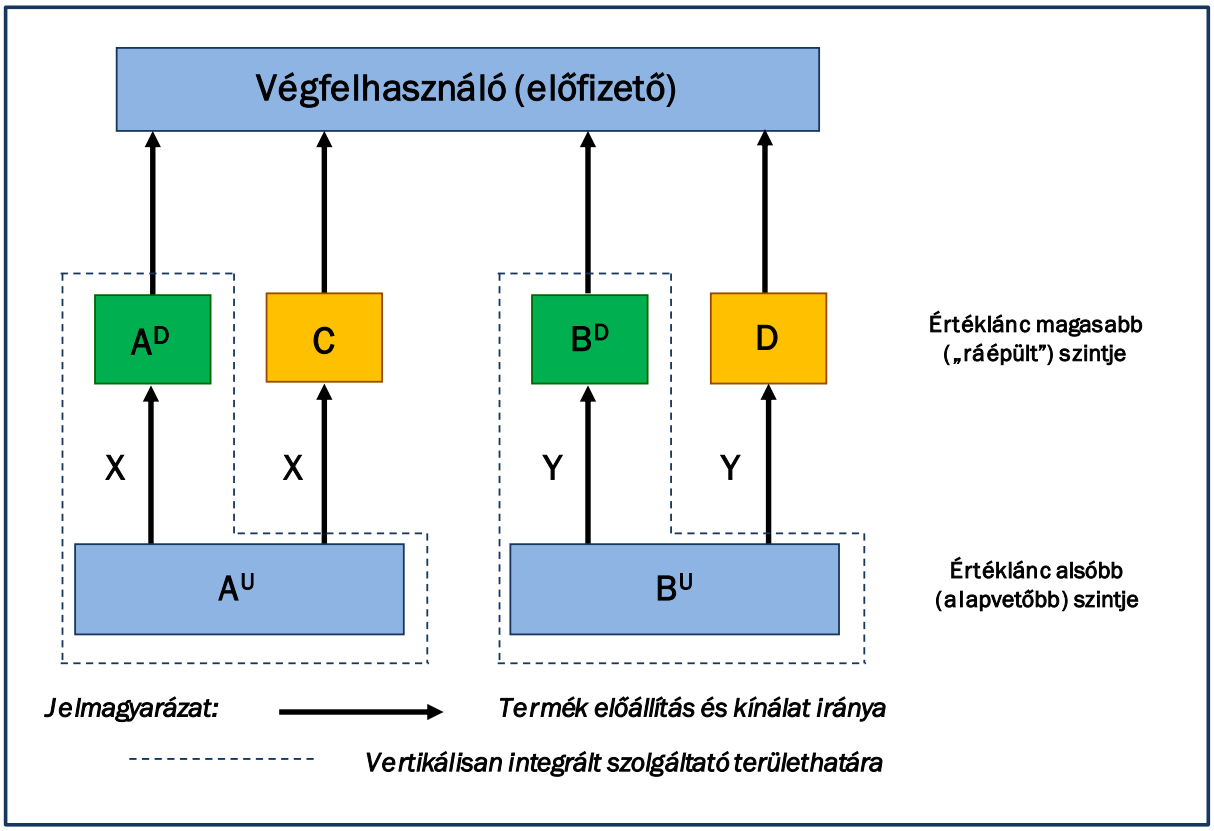

8. ábra: Indirekt árkorlátozó hatás
Forrás: OFCOM, Indirect constrains and captive sales

[131] Nem szükséges a hatásmechanizmus érvényesüléséhez, hogy az 'X' és 'Y' nagykereskedelmi szolgáltatás egymás közvetlen helyettesítői legyenek, illetve az sem, hogy az 'Y' nagykereskedelmi szolgáltatás ne csak belső teljesítésként, hanem önállóan is megjelenjen a nagykereskedelmi piaci kínálatban.

[132] A nagykereskedelmi piaci vizsgálatok eredményeként a réz érpáras hozzáférési hálózatokon, a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon, illetve a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon kialakítható nagykereskedelmi szolgáltatásokat a piac részeként azonosítottam. Ennek megfelelően a fent vázolt hatásmechanizmus vizsgálata a jelen határozatban vizsgált piac esetében a keresleti helyettesítési vizsgálatok eredményeként az I.5.2.3. pontban azonosított szolgáltatások és az I.4.2.1. pontban a kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként azonosított szolgáltatás viszonylatában merülhet fel. Figyelembe véve ugyanakkor a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás piaci súlyát, valamint a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás kialakításának korlátait[59], nem tartottam szükségesnek[60] az indirekt helyettesítési hatás vizsgálatát ezen szolgáltatás esetében.

---

[59] Az I.5.2.2. pontban megállapítottam, hogy a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtása a fennálló és közeljövőben is érvényesülő piaci feltételek mellett gazdaságosan nem valósítható meg.

[60] Mivel a szolgáltatás piaci súlya elhanyagolható, ezért a nagykereskedelmi piac határainak esetleges bővítése a piaci versennyel kapcsolatos vizsgálatok eredményét nem befolyásolja érdemben és a nagykereskedelmi

[133] A leírtak alapján a kínálati helyettesítési vizsgálatok eredményeként nem módosítottam a keresleti helyettesítés alapján meghatározott nagykereskedelmi piac határait.

I.6. Szolgáltatási piac azonosításának eredménye

[134] A részletes kiskereskedelmi és nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok alapján a következők szolgáltatásokat azonosítottam a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" („Wholesale central access provided at a fixed location for mass-market products") elnevezésű nagykereskedelmi piachoz tartozóként

- Közeli bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózaton xDSL technológia használatával, kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon);
- Országos bitfolyam hozzáférés (réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával, kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon);
- Réz érpáras, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított központi (regionális, országos) szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások.

I.7. A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása

[135] Az Iránymutatások 56. pontjának megfelelően a földrajzi piac egy olyan területet foglal magában, ahol a versenyfeltételek hasonlónak vagy kellően homogénnek tekinthetők és amely területen tapasztalható versenyfeltételek eltérnek a szomszédos területektől. A Bizottság 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 2.5. pontja alapján a piac földrajzi kiterjedésével kapcsolatos vizsgálatoknak a kiskereskedelmi piacon tapasztalható versenyviszonyok vizsgálatából kell kiindulnia abban az esetben is, ha a piacelemzés nagykereskedelmi piacokra irányul[61]. Ennek megfelelően a földrajzi piac meghatározása során a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon tapasztalható versenyviszonyokat elemeztem. Az Iránymutatások 57. pontja alapján a földrajzi piac határainak meghatározása során a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjainak figyelembe vétele szükséges. A keresleti helyettesítés tekintetében az Iránymutatások elsősorban a fogyasztói preferenciáknak és a fogyasztás földrajzi jellegzetességeinek, míg a kínálati helyettesítés esetén más, az adott földrajzi területen nem aktív szolgáltatók belépése lehetőségének vizsgálatát tartja szükségesnek.

[136] Az Iránymutatások a versenyfeltételek eltérései kapcsán hasonlóságról, illetve „kellő" homogenitásról[62] beszél, ami azt jelenti, hogy az elkülönült földrajzi piacok meghatározásánál a homogenitás követelménye nem a versenyviszonyok tökéletes azonosságát, hanem csak az adott területen belül hasonló, más területektől jelentősen eltérő versenyviszonyok meglétét jelenti.

---

szolgáltatás kialakításával kapcsolatos korlátok a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra kirótt kötelezettség kialakítását sem befolyásolják.

[61] „… although the final SMP analysis will be carried out at wholesale level, the starting point of any geographic analysis should be the competitive conditions at the retail level."

[62] „…the conditions of competition are similar or sufficiently homogeneous…"

[137] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy – bár a földrajzi piacok vizsgálata során a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során alkalmazottakhoz hasonló kritériumok (pl. piaci részesedés) vizsgálatára kerül sor – a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.

[138] Az ERG földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos közös álláspontja[63] és ezzel összhangban a BEREC közös álláspontja[64] (amely álláspont az ERG közös álláspontjában foglaltakat továbbra is általánosan érvényesnek tekinti) kibontja az Iránymutatások rendelkezéseit és a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatban a következő további szempontokban esetlegesen meglévő földrajzi eltérések vizsgálatát tartja szükségesnek:

- Szolgáltatók száma;
- Piaci részesedések;
- Árazási gyakorlat és az árak különbségei;
- Esetleges egyéb szempontok: marketing/értékesítési stratégiában meglévő eltérések, szolgáltatástulajdonságokban meglévő eltérések, kereslet földrajzi eltérései;
- Belépési korlátok.

[139] Az első két feltétel strukturális jellegűnek tekinthető, hiszen a piaci struktúrával van összefüggésben, míg a harmadik és a negyedik feltétel magatartási jellegű, a piaci szereplők magatartási jellemzőit írja le. A belépési korlátok a piaci belépés keresleti és kínálati oldali szűk keresztmetszeteit takarják. A piaci struktúrával kapcsolatos jellemzők (szolgáltatók száma, piaci részesedések) aktuális értékeiből és a magatartási tényezők vizsgálatából a piaci verseny aktuális állapotára, illetve az egyes területeken tapasztalható verseny eltéréseire lehet következtetni, a piaci struktúrával kapcsolatos jellemzők idősoros vizsgálata ezen felül – a belépési korlátokkal kapcsolatos vizsgálatokkal együtt – a piaci verseny várható alakulásával kapcsolatos következtetések levonására is lehetőséget ad.

[140] A strukturális tényezők között a piaci struktúrával kapcsolatos olyan jellemzőket vizsgáltam, mint a szolgáltatók száma (piacon aktív szolgáltatók száma), illetve a piaci részesedések alakulása (piaci részesedések nagysága, kiemelt részesedések vizsgálata). A magatartási tényezők értékelése a szolgáltatáskínálat és az árazás területi jellemzőinek vizsgálatát jelentette.

[141] Megvizsgáltam a belépési korlátok, mint vizsgálati szempont alkalmazhatóságát és megállapítottam, hogy a belépési korlátok területi eltéréseinek vizsgálata kevésbé tekinthető megfelelő kiindulási alapnak a földrajzi piacok elkülönítése során. A belépési korlátok területi eltérései ugyanis nem a verseny földrajzi eltéréseit tükrözik, hanem a piaci belépés, illetve terjeszkedés lehetőségeinek földrajzi különbségeit mutatják meg. Annak, hogy a lehetőséggel élve a szolgáltatók belépése nyomán a versenyhelyzet pozitív irányba változzon, számos, a belépési korlátok szintjétől független feltétele van. A földrajzi piacok elhatárolása során ennek megfelelően a szabályozónak elsődlegesen a piacon tapasztalható verseny aktuális (és az előretekintő időtávon várható) szintjét kell vizsgálnia, ami a strukturális szempontokon (szolgáltatók száma, piaci részesedések és azok időbeni alakulása)

---

[63] ERG Common Position on Geographic Aspects of Market Analysis (definition and remedies) – 2008. október

[64] BEREC Common Position on geographical aspect of market analysis (definition and remedies) – 2014. június 5.

alakulásán keresztül elemezhető, a belépési korlátok vizsgálata kevésbé alkalmas a piacon tapasztalható verseny aktuális állapotának megragadására. A leírt alkalmazási problémák ellenére mind a volt koncessziós területekre kiterjedő, mind a településszintű vizsgálatok során megvizsgáltam a belépési korlátokban tapasztalható földrajzi eltéréseket is.

[142] A vizsgált kiskereskedelmi hozzáférési szolgáltatás esetében a szolgáltatásnyújtás képességét, a tényleges szolgáltatáskínálatot a helyhez kötött hálózati lefedettség, a helyhez kötött előfizetői hozzáférések megléte, illetve elhelyezkedése alapvetően befolyásolja. A földrajzi piacok elemzése során ennek megfelelően a helyhez kötött internet szolgáltatás előfizetőire vonatkozó, megfelelő földrajzi bontású (településszintű) adatok szolgáltak kiindulási alapként.

I.7.1 Megfelelő földrajzi alapegység kiválasztása

[143] A megfelelő földrajzi alapegység kiválasztásával kapcsolatban figyelembe veendő szempontokat illetően a 2014/710/EU Ajánláshoz fűzött Explanatory Note 2.5. pontja, az ERG közös álláspontjának 3. fejezete, valamint a BEREC közös álláspontjának VI. fejezete fogalmaz meg elvárásokat. Az említett dokumentumokban foglaltak alapján a kiválasztott földrajzi alapegységeknek alapvetően a következő szempontoknak kell megfelelniük:

- a földrajzi egységek átfedésmentesek;
- a földrajzi egységek országos szintnél kisebb méretűek;
- a piaci kínálat teljes egésze (szolgáltatók hálózatai és a nyújtott szolgáltatások) hozzárendelhető a kialakított földrajzi egységekhez;
- a földrajzi egységek egyértelmű és stabil határokkal rendelkeznek;
- a földrajzi egységek elég kicsik ahhoz, hogy a versenykörülmények jelentősen ne térjenek el a területükön belül, de a vizsgálathoz szükséges adatok észszerű mennyisége[65] és elemzése szempontjából elég nagyok.

I.7.1.1. Országos szintnél kisebb méretű földrajzi egységek azonosításának szükségessége

[144] A megfelelő földrajzi alapegység kiválasztása során – az ERG közös álláspontjának 2. fejezetében leírt előzetes elemzés keretében – első lépésben megvizsgáltam, hogy a versenyfeltételek területi eltérései indokolják-e országos szintnél kisebb földrajzi alapegységek azonosítását. Ennek során az egyes hálózatok lefedettségét, illetve a piaci részesedések földrajzi eltéréseit vizsgáltam. A 9. ábra a jelentősebb szolgáltatók hálózatainak lefedettségét[66] mutatja be.

---

[65] A hazai piaci versenyre a legjelentősebb hatást a párhuzamos infrastruktúrák fejlesztése gyakorolja, így a beruházási döntések során a volt koncessziós szolgáltatók hálózati elemeinek elhelyezkedése nem tekinthető jellemző döntési szempontnak, ezért települési szintnél kisebb vizsgálati egység (pl. MDF, ODF) meghatározását – tekintettel az ezzel járó jelentős adatszolgáltatási teherre is – nem láttam indokolnak. (Ezzel kapcsolatban lásd még a „Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi központjai – az MDF-ek területe", mint vizsgálati egységgel kapcsolatban később leírtakat.)

[66] A vizsgálatok során valamennyi helyhez kötött internet szolgáltatást nyújtó, saját hálózattal rendelkező szolgáltató hálózatának lefedettségét megvizsgáltam, terjedelmi korlátok miatt ugyanakkor a határozatban csak a hat legjelentősebb előfizetői bázissal rendelkező szolgáltató hálózatának elérhetőségét tüntettem fel. (Ezeken kívül a piacon még több száz, egy vagy néhány településre kiterjedő hozzáférési hálózattal rendelkező szolgáltató található.) A hozzáférési hálózat elérhetősége nem jelent teljes települési lefedettséget, mindössze

9. ábra: Jelentősebb szolgáltatók hozzáférési hálózati lefedettsége[67], 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[145] A hazai szolgáltatók hálózatainak lefedettségét vizsgálva megállapítható, hogy teljes, valamennyi településre kiterjedő, országos lefedettségű hálózattal egyetlen szolgáltató sem rendelkezik. Megállapítható továbbá, hogy a volt koncessziós szolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel, UPC) hálózatának lefedettsége a saját volt koncessziós területeiken teljesnek tekinthető. A hálózatok lefedettsége alapján tehát indokolt az országosnál kisebb méretű földrajzi egységek meghatározása.

---

annyit, hogy az adott szolgáltató az adott településen rendelkezik valamekkora kiterjedésű hozzáférési hálózati infrastruktúrával.

[67] Azon települések, ahol a szolgáltató legalább a háztartások 5%-át saját hálózattal éri el.

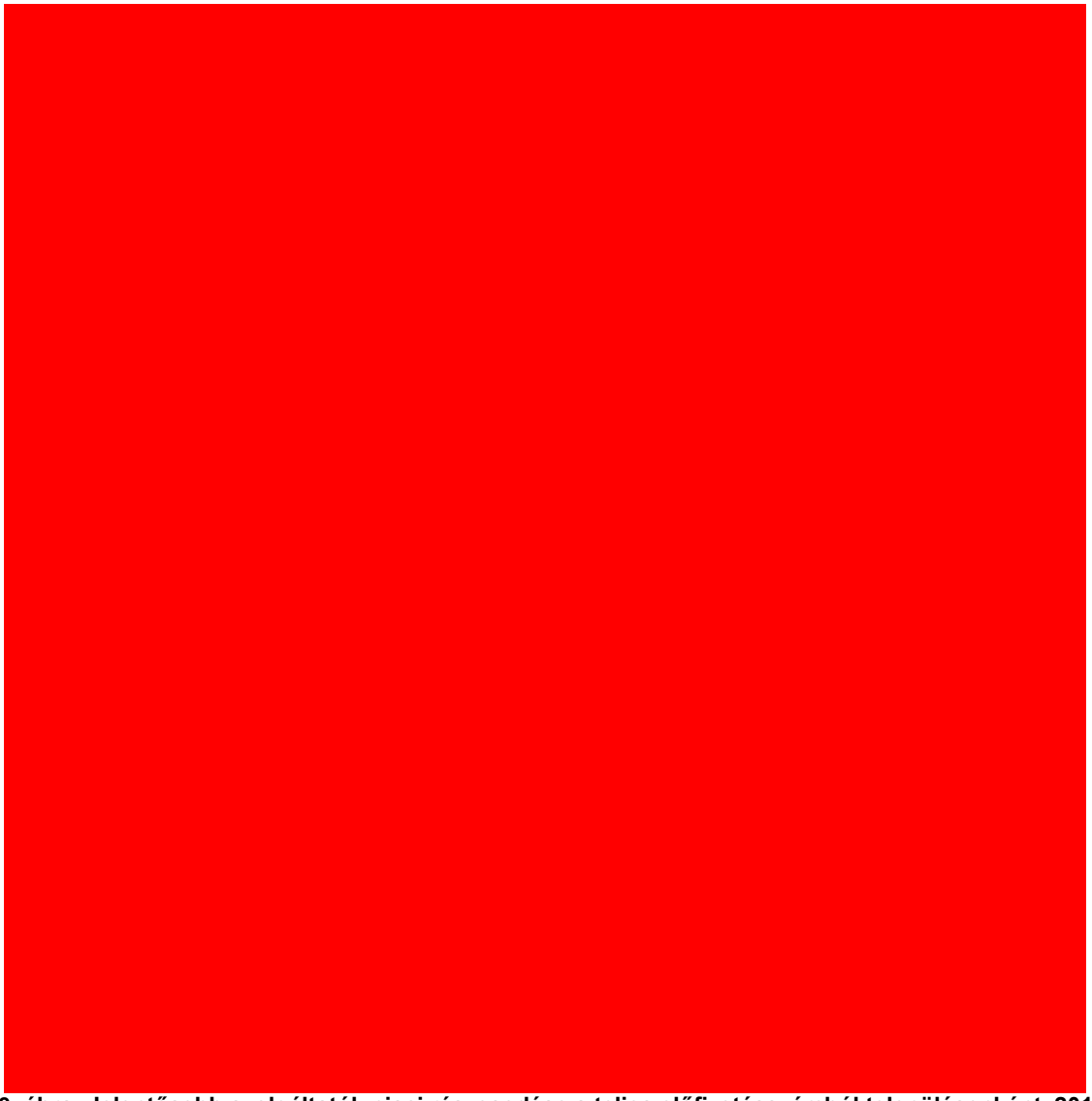

10. ábra: Jelentősebb szolgáltatók piaci részesedése a teljes előfizetésszámból településenként, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[146] A piaci részesedések földrajzi eltérései szintén az országos szintnél kisebb méretű földrajzi egységek azonosításának szükségességét támasztják alá. A településszintű adatok vizsgálata alapján jelentős eltérések tapasztalhatók mind a település földrajzi elhelyezkedésétől, mind a településtípustól függően.

[147] Az előzetes elemzés eredményeként megállapítottam, hogy a hazai piacon a versenyfeltételek nem kellően homogének egy országos kiterjedésű piac azonosításához, elkülönült földrajzi piacok azonosítása szükséges. A továbbiakban a megfelelő földrajzi egységek kiválasztása és az elkülönült földrajzi piacok azonosítása érdekében részletesen vizsgálom a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit.

I.7.1.2. Elemzési egységek kiválasztása

[148] Az Explanatory Note 4.2.2.1. pontja, valamint az ERG közös álláspontjának 3. fejezete alapján az elemzési egységek kiválasztása alapvetően két jellemző alapján történhet:

- adminisztratív-közigazgatási egységek mentén (pl. település, illetve nagyobb közigazgatási egységek, számozási körzet);
- inkumbens, illetve jelentős kihívók hálózatainak lefedettsége alapján.

[149] A hazai piacon külön elemzési egységként a különböző szintű közigazgatási egységek közül elsődlegesen a település – mint a hírközlési beruházásokkal kapcsolatos döntések alapvető egysége – jöhet szóba. A járás, mint az újgenerációs szélessávú hálózatok fejlesztésére szolgáló uniós támogatásokhoz kapcsolódó pályázatok[68] döntési alapegysége, szintén felmerülhet lehetséges elemzési egységként. A megye és régió, mint magasabb szintű közigazgatási egységek esetében – sem a versenyfeltételek, sem a területre vonatkozó jogi-szabályozási előírások, sem egyéb tekintetben – nem azonosíthatóak olyan eltérések, amelyek ezen egységek elemzési egységként való kiválasztását indokolnák. Adminisztratív elemzési egységként a hazai piac történeti fejlődésének megfelelően a primer körzetek, mint a volt koncessziós szolgáltatók hálózatának tradicionális egységei (és mint a privatizáció során elkülönülten pályáztatott területek) jöhetnek szóba és ezzel összefüggésben az egyes volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területeinek, mint lehetséges elkülönült földrajzi piacoknak a vizsgálata is indokolt.

[150] A leírtaknak megfelelően a megfelelő elemzési egységek kiválasztása során a következő lehetőségeket vizsgáltam:

- Volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei;
- Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi szintű központjai – MDF-ek területe;
- Jelentős lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltatók szolgáltatási területe;
- Primer körzetek;
- Járások;
- Települések, illetve ezek homogén csoportjai.

I.7.1.2.1. Volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei

[151] A három volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területei átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét és a piaci kínálat teljes egésze hozzárendelhető a földrajzi egységekhez. Mindhárom területre jellemző, hogy az adott terület volt koncessziós szolgáltatója az egyetlen szolgáltató, amely teljes, az adott volt koncessziós terület valamennyi településére kiterjedő hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ez természetesen a versenyviszonyokat is alapvetően befolyásolja, az adott volt koncessziós területre belépő új kihívók a három volt koncessziós területen eltérő piaci és marketing stratégiával, árazással, szolgáltatáskínálattal stb. működő volt koncessziós szolgáltatóval szembesülnek. A piaci részesedések megoszlása jelentősen eltér a volt koncessziós területeken, a piacvezető szolgáltató minden esetben az adott volt koncessziós szolgáltató.

[152] Megjegyzendő, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás hazai piaca a verseny földrajzi dimenzióját tekintve európai összehasonlításban atipikusnak tekinthető, a legtöbb európai országra ugyanis az jellemző, hogy a piacvezető szolgáltató országos hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ezzel szemben a hazai piacon a teljes lefedettség csak az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója tekintetében érvényesül. Az internet szolgáltatás hazai piacán ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi elemzése során a volt koncessziós területek „természetes” kiindulási egységnek tekinthetők, a piaci verseny, a volt koncessziós szolgáltatók és az alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztései az

[68] Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)-3.4.1-15

egyes területek közötti különbségeket egyelőre nem oldották fel. Az elemzés során ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi eltéréseit minden esetben volt koncessziós területenként külön vizsgálom.

I.7.1.2.2. Jelentős lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltató szolgáltatási területe

[153] Az alternatív szolgáltatók szolgáltatási területe, mint lehetséges földrajzi egység vizsgálatához első lépésben annak az áttekintése szükséges, hogy a hazai piacon – ahol három volt koncessziós területen három eltérő volt koncessziós szolgáltató található – mely szolgáltató tekinthető alternatív szolgáltatónak. A kérdés csak abban az esetben válaszolható meg pontosan, amennyiben az alternatív szolgáltatók hálózatainak lefedettségét volt koncessziós területenként vizsgálom. Ebben az esetben az adott volt koncessziós terület tekintetében alternatív szolgáltatónak tekinthető minden, az adott terület volt koncessziós szolgáltatójától eltérő szolgáltató (tehát a másik két volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója is). Országos szintű vizsgálat esetén az alternatív szolgáltatók, illetve az alternatív szolgáltatók hálózatának azonosítása – a volt koncessziós szolgáltatók kezelésével kapcsolatos problémák miatt – nehézségekbe ütközik.

[154] A leírtak alapján az alternatív szolgáltatók hálózati lefedettségét volt koncessziós területenként vizsgáltam. A legnagyobb alternatív hálózatok lefedettségét, illetve a hálózattal elért településeket – a volt koncessziós területek határait feltüntetve – a 9. ábra mutatja be.

[155] A 9. ábra csak a legnagyobb alternatív szolgáltatók hálózati lefedettségét mutatja be. Az ábrán található szolgáltatók mellett számos más kisebb szolgáltató is rendelkezik helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtására alkalmas hálózattal. Az ábrát vizsgálva megállapítható az is, hogy – bár a hálózatfejlesztések eredményeként a lefedettség folyamatosan nő – még a legnagyobb alternatív szolgáltató, a másik két volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területén is jelen lévő UPC is csak a települések Üzleti titok (Magyar Telekom terület), illetve Üzleti titok (Invitel terület) százalékán volt jelen (amely településeken a lakosság Üzleti titok, illetve Üzleti titok%-a él) saját hálózattal. További problémát jelent, hogy az egyes alternatív szereplők hálózati lefedettsége átfedő és a piaci szerepük, jelentőségük is eltérő földrajzi területenként.

[156] Figyelembe véve az alternatív hálózatok számosságát és hálózataik átfedéseit, az alternatív piaci szereplők piaci szerepében, súlyában meglévő eltéréseket és ezek folyamatos változását, megállapítottam, hogy még a legnagyobb lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltató hálózata, illetve szolgáltatási területe sem alkalmas arra, hogy az alapján elkülönült – időben is stabil határokkal jellemezhető – földrajzi piacot azonosítsak.

I.7.1.2.3. Primer körzetek

[157] A primer körzetek a hazai PSTN hálózatok tradicionális egységei, melyek átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét. A primer körzet a volt koncessziós szolgáltatók hagyományos réz érpáras hálózatai esetében egyértelmű műszaki-hálózati egység, de nem befektetési célpont, tekintettel arra is, hogy az alternatív szolgáltatók döntően nem a hagyományos réz érpáras hálózatokhoz való hozzáférésre, hanem önálló hálózatok kiépítésére alapozzák piaci jelenlétüket. A rendelkezésre álló információk (adatszolgáltatások, egyéb piaci információk) alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatók (akár volt koncessziós, akár alternatív szolgáltatók) beruházásaikat nem fókuszálják teljes primer körzetekre és nem tekintik azokat önálló marketing célpontnak sem. A szolgáltatók szolgáltatásaikat nem szabják primer körzetekre és a díjaikat sem primer körzetenként állapítják meg. (Ez alól kivételt jelent a 29-es körzet, ez azonban pusztán abból

fakad, hogy a volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területe csak egy primer körzetre terjed ki.)

[158] Ha a versenyhelyzetet (piaci szereplők száma, piacvezető, piaci részesedések) megvizsgáljuk az egyes primer körzetekben, akkor jelentős eltéréseket találhatunk a primer körzetek között és az egyes primer körzeteken belül is. Ha az egyes primer körzeteket önmagukban vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy egy adott primer körzeten belül is – a piaci szereplők számát, piaci részesedéseket vizsgálva – eltérő intenzitású versennyel találkozhatunk, ami a primer körzetnél alacsonyabb szintű földrajzi egységek elkülönítését támasztja alá.

11. ábra: Jelentősebb szolgáltatók előfizetésszám alapján mért piaci részesedése és a primer körzetek határai, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[159] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a primer körzet nem tekinthető megfelelő vizsgálati egységnek az elkülönült földrajzi piacok azonosítása során, a versenyhelyzetben felfedezhető különbségek magasabb (volt koncessziós területek között), illetve alacsonyabb (település) szinten azonosíthatók.

I.7.1.2.4. Járások

[160] A járások településekből álló közigazgatási egységek, amelyek a településszint felett és a megyei szint alatt helyezkednek el és átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét.

[161] Az újgenerációs szélessávú hálózatok fejlesztésére szolgáló uniós támogatásokhoz kapcsolódó pályázatok kiírása során a kiíró a járást határozta meg pályáztatott földrajzi alapegységként. Ez azt is jelenti, hogy a jövőbeli fejlesztésekkel kapcsolatos beruházási döntések alapegysége a pályázatban vállalt fejlesztések esetén a járás. Ezért szükségesnek tartottam megvizsgálni, hogy a járás, mint földrajzi alapegység alkalmas lehet-e a versenyviszonyok eltéréseinek vizsgálatára.

[162] A vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy sem a megépült hálózatok lefedettsége, sem az ajánlatok, sem a kereslet eltérései, sem a piaci részesedések eltérései nem igazodnak a járási határokhoz.

12. ábra: Jelentősebb szolgáltatók előfizetésszám alapján mért piaci részesedése és a járások határai, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[163] Megállapítottam továbbá, hogy bár a pályázatokat követő újgenerációs hálózatfejlesztések várhatóan járási egységekben valósulnak meg, ezek eredményeként azonban – figyelembe véve a fejlesztések

terjedelmét (a járásokon belül nem minden településre kiterjedő, illetve az egyes településeken belül sem minden esetben teljes lefedést biztosító fejlesztések) – az előretekintő időtávon várhatóan nem jönnek létre olyan alternatív (a volt koncessziós szolgáltató hálózata mellett kiépült) járási szintű hálózatok, amelyek teljes járási szintű lefedettséget biztosítanak.

[164] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az elkövetkező években várható, járási szintű fejlesztések a piaci verseny földrajzi viszonyait várhatóan nem alakítják át olyan mértékben, amelynek eredményeként a járási határok mentén elkülönült földrajzi piacok kialakítása merülhetne fel. Ennek megfelelően a járást nem azonosítottam olyan területi egységként, amely a földrajzi vizsgálatok alapjául szolgálhatna.

I.7.1.2.5. Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi központjai – az MDF-ek területe

[165] Hasonlóan a primer körzetek vizsgálata kapcsán leírtakhoz, ebben az esetben is igaz, hogy a helyi központok a hazai PSTN hálózatok tradicionális egységei, ennek megfelelően az egyes központokhoz tartozó területek átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét. A hurokátengedést, illetve xDSL alapú közeli bitfolyam hozzáférést igénybe vevő szolgáltatók a helymegosztást a helyi központokban, MDF-helyszíneken vehetik igénybe, így a betelepülés helyének ellátási körzetében már nincs számukra új egyszeri betelepülési költség, azaz képesek bármely, az ellátási területbe tartozó előfizető számára szolgáltatást nyújtani, így versenytársként megjelenni. Ugyanakkor Magyarországon a hurokbérlet és a közeli bitfolyam igénybevétele csekély[69], ezért verseny-nyomás kifejtésére e szolgáltatások nem képesek. A verseny elsődleges frontvonala a platformok között húzódik meg. Ennek tükrében kijelenthető, hogy a sűrűbben lakott területeket lefedő helyi központokra alapozott tömeges piacra lépés a jövőben sem várható. (Az inkumbens szolgáltatók hálózata alapján kialakított földrajzi vizsgálati egységeknek az alkalmazása infrastruktúra alapú verseny esetén a BEREC közös álláspontjában foglaltak alapján sem indokolt[70].) A leírtak alapján ezen földrajzi egység részletes vizsgálatát nem tartottam indokoltnak.

I.7.1.2.6. Az egyes települések vagy ezek homogén csoportjai.

[166] A települések (illetve a közigazgatásilag hozzájuk tartozó területek) átfedés mentesen lefedik Magyarország területét és a piaci kínálat teljes egésze hozzárendelhető ezen földrajzi egységekhez. A piacelemzési adatszolgáltatás során a szolgáltatók által benyújtott idősoros településszintű adatokból az látszik, hogy a hálózatfejlesztés során a települések, illetve kisebb települések esetén azok csoportjai (mind a volt koncessziós szolgáltatók, mind a későbbi belépők számára) önálló beruházási célpontoknak tekinthetők, ennek megfelelően az elérhető hálózatok száma az egyes – akár szomszédos – települések esetében is jelentősen eltérhet, ami természetesen a versenyviszonyokra is hatással van. Ha megvizsgáljuk a legnagyobb szolgáltatók ajánlatait és árazási gyakorlatát, akkor megállapítható, hogy az általános szerződési feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF) rögzített

---

[69] 2015-ben a hurokátengedések száma 10 ezer db körül alakult, míg Közeli bitfolyam hozzáférésből az igénybevétel 9 db alatt maradt.

[70] BEREC Common Position on geographical aspect of market analysis (definition and remedies) – 2014. június 5.: *„(99) … When the main source of competition is inter-platform competition, the incumbent's network topology is less relevant than in the previous situation. Alternative infrastructures are, in this case, deployed according to criteria which are completely different from those taken into consideration by wholesale access seekers who are dependent on the network of the incumbent operator."*

ajánlataikban egységes árazást alkalmaznak, ugyanakkor – a versenyhelyzet függvényében – találkozhatunk településenként eltérő árazással, tehát a szolgáltatók egyes települések esetén – a jogszabályok által lehetővé tett kereteken belül – rövidebb ideig, vagy tartósan eltérő helyi árakat kínálnak.

[167] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a település megfelelő vizsgálati egységnek tekinthető az elkülönült földrajzi piacok azonosítása során.

I.7.1.2.7. Kiválasztott vizsgálati egységek

[168] Az elvégzett vizsgálatok alapján a részletes homogenitás vizsgálatot a következő elemzési egységek esetén tartottam indokoltnak elvégezni:

- A volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei;
- Az egyes települések vagy ezek homogén csoportjai.

I.7.2. Kiválasztott földrajzi alapegységek vizsgálata

[169] A megfelelő vizsgálati egységek kialakítását követően jelen pontban a versenyviszonyok homogenitását első lépésben a volt koncessziós területekre vonatkozóan vizsgáltam. Ezt követően került sor a versenyviszonyok földrajzi eltéréseinek településszintű vizsgálatára.

I.7.2.1. Volt koncessziós területek

I.7.2.1.1. Strukturális tényezők vizsgálata

[170] A strukturális tényezők vizsgálata során a korábban leírtaknak megfelelően a szolgáltatók számának és a piaci részesedéseknek az alakulását vizsgáltam az egyes volt koncessziós területeken.

[171] A szolgáltatók számát tekintve megállapítható, hogy a vizsgált időszak egészét tekintve a szolgáltatók száma mindhárom volt koncessziós területen nőtt az időszak egészét tekintve. Megállapítható ugyanakkor, hogy a szolgáltatók számának növekedése az időszak végére lelassult és a Magyar Telekom területen már a konszolidáció jelei is láthatók. Az 1. táblázat a volt koncessziós területek és a szolgáltatásnyújtás módja szerint mutatja be a szolgáltatók számát.

	Magyar Telekom terület		Invitel terület		UPC terület		Országosan	
	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton
2011	**250**	**150**	**109**	**67**	**17**	**9**	**302**	**185**
saját hálózaton	*212*	*106*	*91*	*42*	*15*	*5*	*258*	*130*
más szolgáltató hálózatán	*59*	*57*	*32*	*32*	*5*	*5*	*74*	*72*
2012	**293**	**168**	**122**	**71**	**18**	**9**	**349**	**203**
saját hálózaton	*248*	*118*	*102*	*46*	*15*	*5*	*298*	*143*
más szolgáltató hálózatán	*68*	*66*	*33*	*32*	*7*	*6*	*82*	*80*
2013	**301**	**164**	**134**	**74**	**24**	**12**	**361**	**197**

	Magyar Telekom terület		Invitel terület		UPC terület		Országosan	
saját hálózaton	*259*	*115*	*112*	*50*	*20*	*6*	*312*	*139*
más szolgáltató hálózatán	*71*	*68*	*34*	*32*	*9*	*8*	*84*	*81*
2014	**308**	**168**	**145**	**78**	**26**	**12**	**368**	**203**
saját hálózaton	*267*	*118*	*123*	*55*	*22*	*6*	*323*	*144*
más szolgáltató hálózatán	*74*	*71*	*38*	*34*	*9*	*8*	*86*	*83*
2015	**295**	**159**	**151**	**86**	**30**	**16**	**363**	**203**
saját hálózaton	*259*	*114*	*128*	*56*	*25*	*9*	*319*	*145*
más szolgáltató hálózatán	*69*	*65*	*40*	*38*	*13*	*11*	*85*	*81*

1. táblázat: Helyhez kötött internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók száma[71] volt koncessziós területenként, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[172] A szolgáltatók száma növekedésének lelassulása, megállása mögött ellentétes irányú folyamatok azonosíthatók. A kábelhálózatok fejlesztésének eredményeként egyre több kábeltelevíziós szolgáltató kínálatában jelent meg az internet szolgáltatás, ugyanakkor a piaci konszolidáció a szolgáltatók számának csökkenése irányába hatott. A két hatás eredője a 2011-2015-ös időszak egészét tekintve még a szolgáltatók számának növekedése irányába mutatott, ugyanakkor a konszolidációs folyamatok felerősödésével, illetve az újonnan belépők számának csökkenésével várhatóan a jövőben a szolgáltatók számának növekedése megáll, illetve csökkenésbe vált. A szolgáltatók számának eloszlása mindhárom koncessziós területen belül egyenlőtlen.

13. ábra: Saját hálózaton internetszolgáltatást nyújtó szolgáltatók száma településenként (összesen és vezetékes hálózaton), 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[173] A piaci részesedések idősoros vizsgálata alapján mindhárom volt koncessziós terület esetén megállapítható, hogy az előfizetőszámot tekintve az adott volt koncessziós szolgáltató rendelkezik a legnagyobb részesedéssel.

[71] A szolgáltatók száma a piacelemzési adatszolgáltatás során tényleges szolgáltatásnyújtásról beszámoló szolgáltatók számát takarja. A bejelentkezett, de az adott időszakban szolgáltatást ténylegesen nem nyújtó szolgáltatók nem szerepelnek az összesítésben.

	Magyar Telekom		Invitel		UPC	
	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével
2011						
2012						
2013						
2014						
2015						

2. táblázat: Volt koncessziós szolgáltatók előfizetőszám alapján mért piaci részesedése a volt koncessziós területükön, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[174] A Magyar Telekom és az Invitel volt koncessziós területén a korábbi évek gyors csökkenését követően (a 2007-es évben a Magyar Telekom még Üzleti titok%-os, míg az Invitel Üzleti titok%-os piaci részesedéssel rendelkezett[72]) a volt koncessziós szolgáltatók képesek voltak stabilizálni a piaci részesedésüket (Üzleti titok%, illetve Üzleti titok% közelében). A UPC piaci részesedése a 2011 utáni időszakban jelentősen csökkent, ugyanakkor az időszak végére is a UPC részesedése volt messze a legmagasabb a három volt koncessziós szolgáltató közül.

[175] Mindhárom volt koncessziós területre vonatkozóan megállapítható, hogy a legjelentősebb kihívást a saját hálózattal szolgáltatást nyújtó alternatív szolgáltatók jelentik a volt koncessziós szolgáltatók számára (a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével szolgáltatást nyújtó vállalkozások piaci szerepe és részesedése fokozatosan csökken). Szintén közös a három volt koncessziós területben, hogy a volt koncessziós szolgáltatók egyszerre több, nagyobb méretű, valamint számos, kisebb méretű, kisebb területre kiterjedően szolgáltatást nyújtó kihívóval szembesülnek. A Magyar Telekom és az Invitel volt koncessziós területe esetében néhány nagyobb kihívó jelentősebb, a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedésének Üzleti titok kitevő részesedést volt képes kiépíteni, a piaci részesedések megoszlása azonban nem egyenletes, a nagyobb kihívók elsősorban a nagyobb településeken voltak képesek jelentősebb részesedésre szert tenni. A volt koncessziós szolgáltató és a jelentősebb kihívók piaci részesedésének volt koncessziós területeken belüli egyenlőtlen eloszlását mutatja a [145] szakaszban a 10. ábra.

[176] A leírtak alapján megállapítottam, hogy mindhárom volt koncessziós területre az adott volt koncessziós szolgáltató magas – a Magyar Telekom és az Invitel esetében stagnáló, a UPC esetében csökkenő – piaci részesedése jellemző, a piaci versenyre a legjelentősebb hatást néhány nagyobb méretű alternatív szolgáltató gyakorolja és mindhárom területen a nagyobb szereplők mellett sok – kisebb földrajzi területen szolgáltatást nyújtó – kis piaci részesedésű szolgáltató egészíti ki a piaci kínálatot.

[72] Forrás: korábbi piacelemzéshez kapcsolódó adatszolgáltatás adatai alapján a HF/56-13/2011. számú határozatban kiszámított értékek (HF/56-13/2011. számú határozat indokolás A. fejezet II.3.1. pont, 11. táblázat)

[177] Mivel a volt koncessziós szolgáltató személye az egyes volt koncessziós területeken eltér, ezért a verseny jellege is alapvetően eltér az egyes volt koncessziós területeken. Megállapítható továbbá, hogy a verseny strukturális jellemzői nemcsak az egyes koncessziós területek között, hanem az egyes koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak. Ennek megfelelően – a korábban leírtakkal összhangban – a volt koncessziós területek, mint eltérő strukturális jellemzőkkel rendelkező földrajzi egységek elkülönítését követően indokolt a versenyviszonyok földrajzi eltéréseinek az egyes volt koncessziós területeken belüli vizsgálata.

I.7.2.1.2. Magatartási tényezők vizsgálata

[178] A strukturális vizsgálat csak a magatartási vizsgálat eredményével történt összevetést követően vezethet el a földrajzi piacok megalapozott meghatározásáig. A földrajzi elkülönítés szükségességét a területenként eltérő, de adott területen belül tartósan egységes szolgáltatáskínálat és ár alkalmazása is alátámaszthatja.

[179] A korábbiakban, a szolgáltatási piac határainak vizsgálata során részletesen vizsgáltam a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozóként azonosított helyhez kötött előfizetői hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatások kiskereskedelmi piacát, a piacon elérhető szolgáltatások kínálatát. Az elérhető szolgáltatáskínálat szoros összefüggésben van az adott volt koncessziós területen található hálózatok lefedettségével, ami természetesen a különböző adatátviteli sebességet kínáló hozzáférések elérhetőségét is alapvetően meghatározza. E tekintetben – mivel az egyes volt koncessziós területen jelen lévő volt koncessziós szolgáltató személye eltér, illetve az egyes volt koncessziós területeken az alternatív szolgáltatók köre is eltéréseket mutat – a volt koncessziós területek között jelentős eltérések azonosíthatók, így a szolgáltatáskínálat szempontjából mindenképpen indokolt az egyes volt koncessziós területek elkülönítése. Ugyanakkor – a strukturális szempontokhoz hasonlóan – a szolgáltatáskínálat eltérései nem csak a volt koncessziós területek között, hanem az egyes volt koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak. (Ha pl. az adatátvitel sebességét – mint a helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás előfizetők számára legfontosabb jellemzőjét – vizsgáljuk, akkor az elérhető adatátviteli sebességek között jelentős települési eltéréseket azonosíthatunk). Ennek megfelelően a volt koncessziós területek, mint eltérő strukturális jellemzőkkel rendelkező földrajzi egységek elkülönítését követően indokolt a szolgáltatáskínálat földrajzi eltéréseinek az egyes volt koncessziós területeken belüli vizsgálata.

[180] Ha a szolgáltatók árazási gyakorlatát (elsősorban a szolgáltatók által az ÁSZF-ekben, illetve a honlapjukon feltüntetett árakat) volt koncessziós területenként vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók saját volt koncessziós területeiken belül önálló, más volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területeire jellemző szolgáltatási csomagoktól eltérő szolgáltatási csomagokat és árakat alkalmaznak. Az így kialakított árazás a Magyar Telekom és az Invitel esetében ugyanakkor túlnyúlik a volt koncessziós területen és – amennyiben az adott volt koncessziós szolgáltató más volt koncessziós területen is rendelkezik hálózattal – az egységes árazás a teljes hálózatában megvalósul. A UPC esetében a volt koncessziós területén és az azon kívüli hálózatán nyújtott szolgáltatások esetében alkalmazott árazási gyakorlat eltér egymástól[73]. Az alternatív szolgáltatók árazási gyakorlata nem igazodik a volt koncessziós területek határaihoz. A leírtak alapján megállapítható, hogy az árazási gyakorlat – a UPC volt koncessziós területe kivételével – egyre inkább a hálózatok kiterjedéséhez és nem a volt koncessziós területek határaihoz igazodik.

[73] A 29-es körzetben tervezett hálózatfejlesztéseket követően az egységes árazás várhatóan a UPC tekintetében is megvalósul.

Természetesen, mivel a Magyar Telekom és (főleg) az Invitel esetében a volt koncessziós szolgáltatók hálózatai döntően a saját volt koncessziós területükön találhatók, ezért a két elkülönítés (hálózatok szerinti – volt koncessziós terület szerinti) nagy átfedést mutat.

I.7.2.1.3. Belépési korlátok vizsgálata

[181] A belépési korlátok koncessziós területek közötti eltéréseinek vizsgálata során a kereslet, illetve a településszerkezet földrajzi eltéréseit elemeztem. A kereslet és a településszerkezet földrajzi eltéréseit a következő jellemzők területi eltéréseinek elemzésével vizsgáltam:

- *jövedelmi viszonyok területi eltérései*: Egy adott terület jövedelmi viszonyai alapvetően meghatározzák egy új belépő által potenciálisan realizálható bevételek nagyságát, ezen keresztül a megtérülést. A jövedelmi viszonyok területi eltéréseinek vizsgálata során a GfK Vásárlóerő Tanulmányban szereplő, 2015-re vonatkozó átlagos egy háztartásra, illetve egy főre jutó vásárlóerő mutatók értékeit használtam fel. A továbbiakban, amennyiben a határozat egy háztartásra jutó jövedelmet említ, ez a mutató értendő alatta[74].
- *különböző méretű települések területi megoszlása és a háztartássűrűség értékek területi különbségei:* A belépési korlátok között a méretgazdaságosságnak és az elsüllyedt költségeknek kiemelt szerepe van. A fix költségek nagyságát és a méretgazdaságosságot alapvetően befolyásolja, hogy egy adott terület telepítési szempontból milyen adottságokkal rendelkezik. A méretgazdaságossági hatás koncessziós területek közötti eltéréseit a hálózattelepítést jelentősen befolyásoló településméret és háztartássűrűség értékek vizsgálatával végeztem.

[182] A különböző méretű és háztartássűrűségű települések területi megoszlását a 14. és 15. ábrák, az átlagos vásárlóerő területi eltéréseit a 16. ábra mutatja be.

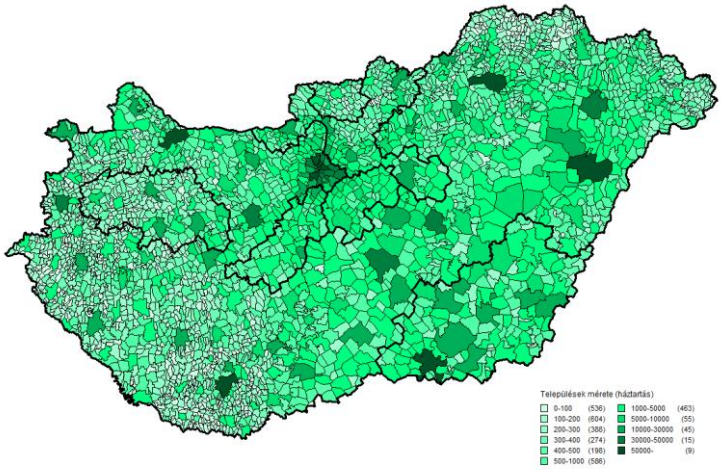

14. ábra: Települések mérete
Forrás: KSH adatai alapján saját számítás (2011, népszámlálás)

[74] A mutató az egyes településeken található háztartások jövedelmi viszonyait általánosan jellemzi és egyes kiadási tételek (pl. hírközlési szolgáltatások) elkülönült bemutatására nem alkalmas, mindazonáltal az egyes területek értékei közötti eltérések alkalmasak a keresleti viszonyok általános eltéréseinek bemutatására.

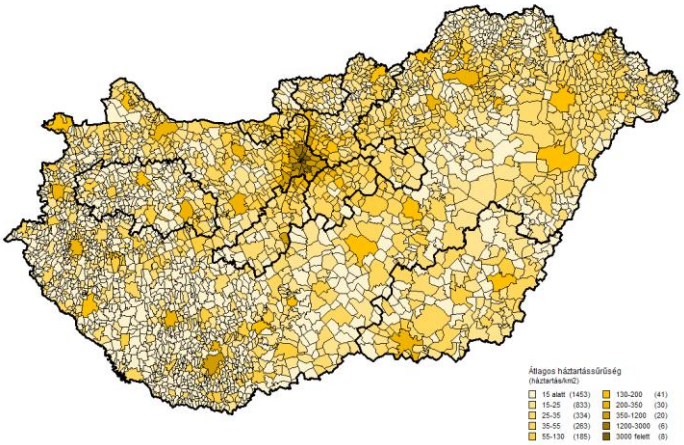

15. ábra: Háztartássűrűség eltérései településenként
Forrás: KSH adatai alapján saját számítás (2011, népszámlálás, 2016, Helységnévkönyv)

16. ábra: Jövedelmi viszonyok eltérései településenként, 2015
Forrás: GFK Vásárlóerő Tanulmány adatai alapján saját számítás

Gfk Vásárlóerő Tanulmány adat.

[183] A belépési korlátokat meghatározó vizsgált tényezők tekintetében eltérések mutathatók ki az egyes volt koncessziós területek között, ennek megfelelően a belépési korlátok szintje is eltér az egyes volt koncessziós területek esetében. Megállapítható ugyanakkor, hogy a vizsgált mutatók az egyes volt koncessziós területeken belül is jelentős szórást mutatnak, a mutatók közötti különbségeket alapvetően a településszerkezet és a jövedelmi viszonyok országos eltérései magyarázzák, amelyek nem igazodnak a volt koncessziós területek határaihoz. A leírtak alapján a vizsgált mutatók volt koncessziós területek közötti eltéréseinek részletesebb vizsgálatát – mivel azok eltérései nem mutatnak összefüggést a volt koncessziós területek határaival – nem tartottam indokoltnak.

I.7.2.1.4. Vizsgálatok eredménye

[184] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy mind a strukturális, mind a magatartási tényezők alapján jelentős eltérések fedezhetők fel a volt koncessziós területek között, ami e területek földrajzilag elkülönült vizsgálatát teszi szükségessé. Megállapítottam ugyanakkor, hogy a verseny strukturális jellemzői nemcsak az egyes volt koncessziós területek között, hanem az egyes volt

koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak, ami az egyes volt koncessziós területeken belüli további földrajzi vizsgálatokat tesz szükségessé.

I.7.2.2. Település szintű vizsgálatok

I.7.2.2.1. Település szintű vizsgálatok tartalma

[185] A település szintű vizsgálat során a volt koncessziós területekre vonatkozó vizsgálat eredményével összhangban a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit a volt koncessziós területeken belül vizsgáltam. A vizsgálat célja – az 1.7.1. pontban leírtakkal összhangban – annak a megállapítása volt, hogy a volt koncessziós területeken belül azonosíthatóak-e olyan település csoportok, amelyeken belül a versenyfeltételek kellően homogének, de amelyek között a versenyfeltételek jelentősen eltérőek.

[186] A verseny település szintű eltéréseinek vizsgálata és az elkülönült földrajzi egységek meghatározása során a következő szempontokat tartottam szem előtt:

- Piacok szabályozási szempontú elhatárolása: a piacmeghatározás és így a földrajzi piacok azonosításának is a fő célja, hogy megfelelő – szolgáltatási szempontból egyértelmű és földrajzi szempontból homogén – vizsgálati keretet biztosítsanak a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításához és a kötelezettségek meghatározásához[75]. A földrajzi piacokat ennek megfelelően olyan részletezettségi szinten kell kialakítani, ami biztosítja az egységes szabályozói kezelést igénylő területek elkülönítését, figyelembe véve a szabályozás gyakorlati szempontjait is[76].
- Észszerűség: Mind a vizsgálati szempontok kiválasztása, mind a kategóriák kialakítása során szem előtt kell tartani az észszerűség szempontjait annak érdekében, hogy a vizsgálatok eredményeként mind a szabályozás kialakítása, mind a szabályozás gyakorlati alkalmazhatósága szempontjából kezelhető mennyiségű kategória kerüljön elkülönítésre.
- Óvatosság: A földrajzi piacok meghatározása lényeges hatással lehet a piac elemzésének eredményére és ezen keresztül a kialakított kötelezettségekre. A tévesen meghatározott piachatárok egyes területeken túlszabályozáshoz, más területeken alulszabályozáshoz vezethetnek. Az óvatosság elve alapján – a hazai piaci és szabályozási körülményeket és az esetleges szabályozói hiba korrigálhatóságát is figyelembe véve – a vizsgálatok során elsősorban az alulszabályozás elkerülését tartom szem előtt.
- Stabilitás: Fontos, hogy a vizsgálatok eredményeként stabil, egyértelmű határokkal rendelkező földrajzi piacok kialakítására kerüljön sor. A stabilitás elsősorban a versenyviszonyok időbeli stabilitását jelenti.

[187] A hazai piaci versenyre, illetve az egyes volt koncessziós területeken tapasztalható versenyre egyaránt jellemző, hogy a piac jelentős részén (80-90%) néhány nagy, illetve közepes méretű

---

[75] A földrajzi piacok eltérő versenyviszonyoknak megfelelő elhatárolása tehát nem egy önmagában vett cél, hanem arra irányul, hogy a piacelemzésnek és a kötelezettségek meghatározásának vizsgálati keretet biztosítson. (BEREC közös álláspont (129) bekezdés.)

[76] A BEREC közös álláspontjának (129) bekezdése e körben felhívja a figyelmet a túlzottan kisméretű területi egységek elhatárolásával kapcsolatban felmerülő problémára, ti. arra, hogy a vizsgálati egységek „elaprózása" könnyen ahhoz vezethet, hogy a versenyviszonyok eltéréseiben nem lesznek azonosíthatók olyan mértékű eltérések, amelyek a versenyző és kevésbé versenyző területek egyértelmű elhatárolását lehetővé tennék.

szolgáltató osztozik, a maradék részesedés számos kisebb szolgáltató között oszlik meg. A volt koncessziós szolgáltatók számára a jelentős kihívást elsősorban a jelentős és folyamatosan növekvő piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatók jelentik, a piaci stratégiájukat és fejlesztéseiket elsősorban ezekhez a szolgáltatókhoz igazítják. A piaci verseny földrajzi eltéréseit alapvetően befolyásolja, hogy a jelentős piaci súlyú szolgáltatók mely településeken jelentek meg, illetve az érintett településeken képesek voltak-e jelentős piaci részesedésre szert tenni. Természetesen egyes településeken az adott volt koncessziós terület egésze szempontjából elhanyagolható méretű szolgáltatók is rendelkezhetnek jelentős piaci részesedéssel, az ilyen lokális kihívók piaci jelenléte azonban több szempontból sem megfelelő kiindulópont az elkülönült földrajzi piacok meghatározásához:

- A kisméretű szolgáltatók csak korlátozott és lokális versenynyomást képesek kifejteni, kisebb méretük és tőkeerejük miatt kevésbé képesek a földrajzi terjeszkedésre, ezért a volt koncessziós szolgáltatók piaci magatartását kevésbé befolyásolják.
- A piacon tapasztalható ellentétes folyamatok (új belépések, konszolidáció) miatt a kisebb szolgáltatók száma és piaci részesedése folyamatosan változik (jellemzően csökken), a folyamatos piaci átrendeződés miatt a kis szolgáltatók piaci jelenlétére alapozott, időben is stabil földrajzi piacok elkülönítése nem lehetséges.
- A kis piaci részesedésű szolgáltatók piaci jelenlétére alapozott földrajzi piacok szabályozói szempontból kezelhetetlen mennyiségű elkülönült területi egység kialakításához vezetnek.

A leírtak alapján a hasonló vagy kellően homogén versenyfeltételekkel jellemezhető területek elhatárolása során a jelentős méretű, illetve piaci részesedésű szolgáltatók jelenléte szolgált kiindulási alapként.

[188] A BEREC közös álláspontjának (129)-(131) bekezdései alapján a földrajzi egységek elhatárolása során az tekinthető a megfelelőbb és praktikusabb megközelítésnek, ha a szabályozó hatóság előzetes kritériumokat és küszöbértékeket állít fel, amelyek alapján az egyes területi egységek besorolásra kerülnek az előzetesen kialakított kategóriákba[77]. E körben a BEREC a többkritériumos, tehát a több versenyjellemző alapján történő besorolást tartja megfelelőnek, ahol az egyes kritériumok kiválasztása – az adott kritérium relevanciájától függően – a tagállami szabályozó hatóság feladata. Ennek megfelelően megvizsgáltam az egyes vizsgálati kritériumokat abból a szempontból, hogy mennyiben tekinthetőek alkalmasnak a földrajzi piacok elhatárolására. A releváns kritériumok meghatározása során a hazai verseny jellegzetességeit és az egyes kritériumok vizsgálatával kapcsolatos gyakorlati szempontokat – elsősorban a rendelkezésre álló adatok körét – is figyelembe vettem. A vizsgálatok eredményeként az egyes vizsgálati kritériumok relevanciájával kapcsolatban a következőket állapítottam meg:

- A verseny alapvető strukturális mutatóinak – szolgáltatók száma, piaci részesedés – vizsgálata kiemelkedő fontosságú. A korábban leírtaknak megfelelően a strukturális vizsgálatok során elsődlegesen a jelentős méretű, illetve piaci részesedésű szolgáltatók piaci jelenlétét célszerű vizsgálni.

---

[77] A BEREC közös álláspontjában foglaltak a tükrözik a tagállami szabályozó hatóságok eddigi gyakorlatát is és összhangban vannak az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjának következő bekezdésében foglaltakkal. *„…Following the delineation and a first assessment of the competitive situation in such units, the NRA should aggregate those units with largely homogenous competitive conditions in the same geographic markets and then assess further whether the competitive conditions in each sub-national market warrant the imposition of ex ante regulation.”*

- A belépési korlátok eltérései, mint vizsgálati szempont a korábban leírtaknak ([141] szakasz) megfelelően a földrajzi vizsgálatok során korlátozottan alkalmazható, abból legfeljebb a versenyviszonyok várható alakulására vonatkozó korlátozott következtetések vonhatók le. (Mindazonáltal a belépési korlátok eltéréseit a településszintű vizsgálatok során is vizsgáltam.) A belépési korlátok területi eltéréseit jelző mutatók közül a településszintű vizsgálatok során a településméret, a háztartássűrűség és a település szintű jövedelmek földrajzi különbségeit vizsgáltam.
- A verseny magatartási kritériumai közül az árazás tekinthető a legfontosabbnak. Az árak vizsgálatával kapcsolatban azonban gyakorlati problémák merülnek fel, amelyek az árak összehasonlítását jelentősen megnehezítik. Ezek a következők:
  - A helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a szolgáltatást sokszor csomagban, más szolgáltatásokkal együtt értékesítik, így az internet szolgáltatás árának objektív meghatározása nehézségekbe ütközik.
  - Szintén nehezíti az összehasonlítást, hogy az árak az adatátviteli sebességtől függően is változnak[78], illetve az árak területi különbségei mögött a versenynyomás eltérései mellett más tényezők (pl. alkalmazott technológia eltéréseiből fakadó objektív költségkülönbségek) is állhatnak.
  - Az árakat az előfizető által vállalt elkötelezettségi idő is jelentősen befolyásolja, a vállalt hűségidő hosszától (0, 1, 2 év) függően az alkalmazott árak tekintetében jelentős különbségek lehetnek.
  - Az árak nemcsak az egyes települések között, de az egyes településeken belül is mutathatnak eltéréseket (összefüggésben az alternatív szolgáltatók, illetve hálózatok jelenlétével), a települési átlagos ár tehát a településen belüli különbségeket elfedi. A településen belüli árak vizsgálatát a rendelkezésre álló adatok köre (településszintű adatbekérés[79]) nem teszi lehetővé.
  - Valamely vizsgált földrajzi egység egészére kiterjedően alkalmazott egységes árazás nem jelenti minden esetben azt, hogy a versenyfeltételek hasonlóak, a háttérben a különböző intenzitású versennyel jellemezhető területek összességét figyelembe vevő, profitmaximalizáló magatartás is állhat[80].

  Az árak vizsgálatával kapcsolatos problémákat a BEREC közös álláspont (117) bekezdése is elismeri és a vizsgálatok során elsősorban az árdifferenciák okainak feltárását javasolja, amelyek valószínűsíthetően más kritériumokon (belépési korlátok, piaci részesedések, szolgáltatók száma) keresztül jobban megragadhatók. Ennek megfelelően és tekintettel az árak vizsgálatával kapcsolatos gyakorlati problémákra, a vizsgálatok során az árak területi eltéréseit másodlagos vizsgálati szempontként vettem figyelembe.
- A verseny magatartási mutatói közül szóba jöhet még a szolgáltatáskínálat települési eltéréseinek a vizsgálata. A szolgáltatáskínálat eltérései a helyhez kötött internet szolgáltatás esetén elsősorban a különböző átviteli sebességet biztosító hozzáférések területi eltérésein

[78] Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – nem került sor települések és sávszélességek szerinti bontású árbevétel adatok bekérésére.

[79] Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – utcaszintű adatok bekérésére nem került sor.

[80] BEREC közös álláspont (114) bekezdés

keresztül ragadhatók meg. A hazai piacon, ahol a verseny infrastruktúra-alapú jellege dominál, a szolgáltatáskínálat eltérései szoros összefüggést mutatnak az egyes szolgáltatók hálózatainak elhelyezkedésével. A verseny strukturális kritériumaival való szoros összefüggés, illetve az azoktól való függés miatt a szolgáltatáskínálat eltéréseit is másodlagos vizsgálati szempontként vettem figyelembe.

A leírtak alapján elsődleges vizsgálati kritériumként a szolgáltatók számát és a piaci részesedések földrajzi eltéréseit azonosítottam, míg a szolgáltatáskínálat és az árak eltéréseit másodlagos vizsgálati kritériumként vettem figyelembe. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a kategóriák kialakítása és a települések besorolása elsődlegesen a szolgáltatók száma és a piaci részesedések előretekintő vizsgálata alapján történt, a másodlagos kritériumok (árazás, szolgáltatáskínálat) esetében azt vizsgáltam, hogy azonosíthatók-e olyan tartósan fennálló, jelentős eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek módosítását szükségessé tehetik.

[189] A vizsgálat során első lépésben mindhárom volt koncessziós terület esetében azonosítottam azokat a szolgáltatókat, amelyek méretük, piaci részesedésük alapján képesek érdemi versenynyomást kifejteni az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatójára[81]. Ezt követően részletesen vizsgáltam, hogy a jelentős alternatív szolgáltatók mely településeken vannak jelen, illetve mekkora piaci részesedésre tettek szert. A szolgáltatószámok és a piaci részesedések vizsgálata alapján, megfelelő küszöbértékek beállításával került sor az egyes – homogén versenyfeltételekkel rendelkező – területek elkülönítésére. A homogén területek elkülönítése során tekintettel voltam a szabályozás fentebb ismertetett szempontjaira, tehát arra törekedtem, hogy az elkülönítés eredményeként szabályozási szempontból észszerű, időben is stabil egységek alakuljanak ki, amelyek mind az esetleges kötelezettségek meghatározása, mind azok teljesítése szempontjából kezelhetők. Ez a gyakorlatban két kategória kialakítását tette indokolttá. Az első kategóriába kerültek azok a települések, amelyek esetében a strukturális szempontok alapján a verseny jelentősen előrehaladt, a strukturális szempontoknak meg nem felelő települések a második kategóriába kerültek. A vizsgálatokat előretekintő módon, az előrelátható piaci változások figyelembe vételével végeztem, amelynek során a belépési korlátok eltéréseit is vizsgáltam. Annak érdekében, hogy a verseny esetleges infrastrukturális szűk keresztmetszeteit beazonosítsam, az első kategóriába sorolt településeket megvizsgáltam abból a szempontból is, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók hálózatainak települési lefedettsége lehetővé teszi-e a további piaci terjeszkedést. Ezt követően megvizsgáltam, hogy a verseny strukturális jellemzőiben tapasztalható eltérések a szolgáltatáskínálat és az árazás területén is jelentkeznek-e.

I.7.2.2.2. Jelentős alternatív szolgáltatók azonosítása az egyes volt koncessziós területeken

[190] Az alábbi táblázat a 3% feletti szolgáltatók piaci részesedéseit mutatja be az egyes volt koncessziós területeken. A piaci részesedések számítása során – a jelen határozatban azonosított piacon szabályozás nélküli helyzetet feltételezve – a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettség alapján kialakított szabályozott szolgáltatáson alapuló kiskereskedelmi hozzáféréseket a szabályozott szolgáltatást nyújtó szolgáltató piaci részesedésében vettem figyelembe (módosított zöldmezős megközelítés).

[81] Ez a megközelítés összhangban van a BEREC közös álláspontjának (110) bekezdésében foglaltakkal, amely a kis piaci súlyú, jelentősebb versenynyomást kifejteni nem képes szolgáltatók figyelmen kívül hagyását javasolja a szolgáltatók számának meghatározása során.

Magyar Telekom terület						Invitel terület						UPC terület					
Szolgáltató	%					Szolgáltató	%					Szolgáltató	%				
	2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015		2011	2012	2013	2014	2015
Magyar Telekom						Invitel						UPC					
UPC						Magyar Telekom						DIGI					
DIGI						UPC						Magyar Telekom					
Invitel						DIGI						Egyéb					
TARR						PR-TELECOM											
Egyéb						Egyéb											

3. táblázat: Volt koncessziós szolgáltatók és jelentős méretű alternatív szolgáltatók és piaci részesedésük az egyes volt koncessziós területeken, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[191] A táblázat adatai alapján a további vizsgálatok során az adott volt koncessziós területen 3% feletti piaci részesedéssel rendelkező – az adott volt koncessziós terület tekintetében alternatív – egymástól piaci magatartásuk tekintetében független[82] szolgáltatókat tekintem olyan szolgáltatókként, amelyek képesek jelentősebb versenynyomást kifejteni az adott terület volt koncessziós szolgáltatójára (a továbbiakban: **jelentős méretű alternatív szolgáltatók**).

[192] Korábban, a megfelelő földrajzi alapegységek kiválasztása során már részletesen vizsgáltam az egyes jelentősebb szolgáltatók hálózati lefedettségét és az általuk az egyes településeken elért piaci részesedéseket (ld. 9. és 10. ábra). Az ábrákon jól látszik, hogy az egyes volt koncessziós területeken jelen lévő jelentős méretű alternatív szolgáltatók egyike sem rendelkezik teljes, az adott volt koncessziós terület egészére kiterjedő hálózattal. A hozzáférési hálózati lefedettségre a jelentős méretű alternatív szolgáltatók és a kisebb szolgáltatók esetében is a szigetszerűség a jellemző. (Nagyobb, összefüggő terület lefedésére Üzleti titok volt képes Üzleti titok területén, illetve Üzleti titok területén, ugyanakkor mindkét szolgáltató esetében az egybefüggően lefedett terület csak az adott volt koncessziós terület kisebb részére terjed ki.)

I.7.2.2.3. Jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma az egyes településeken

[82] A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében a felsoroltakon kívül az időszak végén a ViDaNet Zrt. részesedése is kevéssel 3% felett alakult. E szolgáltató piaci magatartása alapján azonban nem tekinthető a Magyar Telekomtól független szolgáltatónak (előfizetőit a két szolgáltató részben egymás hálózatán szolgálja ki döntően kereskedelmi – nem szabályozott hozzáférés igénybe vételével történő – megállapodás alapján, viszonylatukban hálózatrészek átruházására is sor került), amit erősít az a tény is, hogy részesedési viszony áll fenn a két cég között (bár a Magyar Telekom közvetlen irányítást nem gyakorol). Mindazonáltal óvatosságból megvizsgáltam, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet I.7. pontjában elvégzett vizsgálatok mit eredményeznének, ha a ViDaNet Zrt. is jelentős méretű alternatív szolgáltatóként kerülne figyelembe vételre és megállapítottam, hogy a vizsgálatok ugyanarra a végeredményre vezetnek mindkét esetben, tehát a ViDaNet jelentős méretű alternatív szolgáltatóként történő figyelembe vétele nem változtatná meg az azonosított földrajzi piacok határait.

[193] A szolgáltatók településenkénti számának vizsgálata során – a korábban leírt okokból és összhangban a BEREC közös álláspontjának (110) bekezdésében foglaltakkal – a jelentős versenynyomást kifejteni képes szolgáltatók piaci jelenlétét vettem alapul. A szolgáltatók száma alapján a településeket két csoportba soroltam. Az egyik csoportba kerültek azok a települések, ahol a volt koncessziós szolgáltató mellett legalább két jelentős méretű alternatív szolgáltató is jelen volt és külön-külön legalább 15%-os piaci részesedéssel rendelkezett 2015-ben, valamint az idősoros vizsgálat alapján valószínűsíthető, hogy 15%-os részesedés felett marad, illetve ide soroltam azokat a településeket is, amelyek esetében a feltétel a piacelemzés előretekintő időtávján teljesül. (A piaci részesedések számítása során ebben az esetben is a módosított zöldmezős megközelítést alkalmaztam.) A feltételnek nem megfelelő települések kerültek a másik csoportba. A küszöbértékek megállapítása a következő megfontolások alapján történt:

- A piaci jelenlét küszöbértékét – az óvatosság elvének figyelembe vételével – a piaci részesedés 15%-ában határoztam meg. Az ennek megfelelő szolgáltatók esetében feltételezhető, hogy jelenlétük az adott településen stabil és a településen jelen lévő versenytársak számára érzékelhető mértékű, a versenytársak adott településsel kapcsolatos üzleti döntéseit (pl. földrajzi alapú díjkedvezmények alkalmazása) jelentősen befolyásolja. (A 15%-os küszöb megfelelőségének megítélése érdekében az I.7.2.2.3.-I.7.2.2.5. pontban található számításokat a 10%-os és a 20%-os küszöbértékekkel is elvégeztem. A számítások nem hoztak jelentős eltéréseket – bővebben lásd [204] szakasz.))
- A három szolgáltatós küszöb megállapítása során tekintettel voltam a BEREC közös álláspontjának (122)-(124) bekezdéseiben foglalt megfontolásokra. A (122) bekezdés a tagállami szabályozói gyakorlatra[83] hivatkozva legalább 3 versengő infrastruktúra jelenlétének figyelembe vételét javasolja. A (123) bekezdés rögzíti, hogy a szolgáltatók száma és az összejátszás veszélye között fordított összefüggés áll fenn, a (124) bekezdésben pedig a BEREC visszautal korábbi megállapítására, mely szerint a hatékony verseny kialakulása két piaci szereplő jelenléte esetén nehézségekbe ütközik.

[194] A feltételnek megfelelő településeket a 4. táblázat tartalmazza.

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület						
Budapest 11	1	1	1	1	1	2
Budapest 21	2	2	2	2	2	2
Budapest 4	2	2	2	2	2	2
Budapest 9	2	2	2	2	2	2
Debrecen	2	2	2	2	2	2
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2
Kalocsa	1	1	1	1	2	2
Kecskemét	1	2	2	2	2	2
Komló	2	2	2	2	2	2
Miskolc	2	2	2	2	2	2
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2

[83] A piac meghatározása során földrajzi szegmentációt alkalmazó és határozatát sikeresen notifikáló tagállami hatóságok kivétel nélkül legalább 3 szolgáltató jelenlétét követelték meg az adott, versengőnek nyilvánítható földrajzi egységben.

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2
Pécs	2	2	2	2	2	2
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2
Szolnok	2	2	2	2	2	2
Tatabánya	2	2	2	2	2	2
Tiszaújváros	2	2	2	2	2	2
Invitel terület						
Ajka	2	3	2	2	2	2
Aszód	1	1	1	2	2	2
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2
Csömör	1	2	2	2	2	2
Domony	1	1	1	1	2	2
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2
Fót	1	2	2	2	2	3
Halásztelek	1	1	1	1	2	2
Iklad	1	1	2	2	2	2
Kazár	1	1	2	2	2	2
Kerepes	1	2	2	2	2	2
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2
Mogyoród	1	2	2	2	2	2
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2
Pécel	2	2	2	2	2	2
Salgótarján	2	2	2	2	2	2
Szada	1	1	1	1	2	2
Szeged	2	2	2	2	2	2
Szigethalom	1	1	1	1	2	2
Taksony	1	1	1	1	2	2
Tura	1	1	1	1	1	2
Várpalota	2	2	2	2	2	2
Veszprém	2	2	2	2	2	2
Vizslás	1	1	2	2	2	2
UPC terület						
Ecser	1	2	2	2	2	2
Gyál	1	1	2	2	2	2
Gyömrő	1	2	2	2	2	2
Mende	1	1	2	2	2	2
Üllő	1	2	2	2	2	2
Vecsés	1	2	2	2	2	2

4. táblázat: Települések, ahol a volt koncessziós szolgáltató mellett legalább két, legalább 15%-os részesedésű jelentős méretű alternatív szolgáltató van jelen, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[195] A 4. táblázatban szereplő települések földrajzi elhelyezkedését a 17. ábra mutatja be.

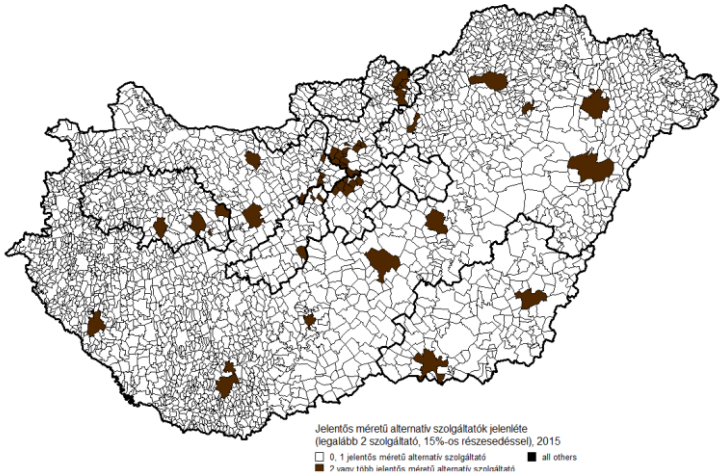

17. ábra: Jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma alapján két-, vagy több szolgáltatós települések az egyes volt koncessziós területeken
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

I.7.2.2.4. Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése az egyes településeken

[196] A piaci részesedések településenkénti értékeinek vizsgálata során – a korábban leírtak okokból – a jelentős versenynyomást kifejteni képes szolgáltatók piaci részesedését vettem alapul. A következő ábra a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedését mutatja be az egyes településeken.

18. ábra: Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése a volt koncessziós területeken (saját hálózaton nyújtott szolgáltatás, összesen és csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével) 2015
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[197] A piaci részesedések vizsgálata is arra utal, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók által kifejtett nyomás földrajzilag differenciáltan, szigetszerűen jelentkezik. Számos településen már az alternatív szolgáltatókhoz tartozik az előfizetők nagyobb része, emellett ugyanakkor mindhárom volt koncessziós területen jelentős „fehér foltok” találhatók, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók egyelőre egyáltalán nincsenek jelen.

[198] A szolgáltatók számának vizsgálatához hasonlóan a piaci részesedések vizsgálata során is két csoportba soroltam a településeket attól függően, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltató vagy több szolgáltató együttesen képes volt-e legalább 50%-os piaci részesedésre szert tenni, illetve az

előretekintő időtávon a piaci részesedések idősoros vizsgálata alapján várhatóan eléri vagy elérik[84] ezt a részesedést. A jelentős méretű alternatív szolgáltatók 50% feletti piaci részesedése egyben azt is jelenti, hogy az adott településen a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése 50% alá csökkent[85], az előfizetők többségét megszerezték a jelentős méretű alternatív szolgáltatók, a piaci verseny jellegét a jelentős méretű alternatív szolgáltató(k) jelenléte tehát alapvetően befolyásolja. Az 50%-os feltételnek megfelelő és az előretekintő időtávon várhatóan megfelelő településeket a 19. ábra tartalmazza. A feltételnek az előretekintő időtávon megfelelő településeket és a piaci részesedéseket az 5. táblázat külön is tartalmazza. (Az 50%-os küszöb megfelelőségének megítélése érdekében az I.7.2.2.4.-I.7.2.2.5. pontban található számításokat a 40%-os és a 60%-os küszöbértékekkel is elvégeztem. A számítások nem hoztak jelentős eltéréseket – bővebben lásd [204] szakasz.)

19. ábra: Települések, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók részesedése 50% feletti (2015), illetve amelyekben a jelentős alternatív szolgáltatók részesedése az előretekintő időtávon meghaladja az 50%-ot (saját hálózaton nyújtott szolgáltatás, csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével)

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

	Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület						

[84] A feltételnek várhatóan megfelelő települések közé azokat a településeket soroltam, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése már az utolsó vizsgált időszakban (2015) is közelítette az 50%-ot és a részesedés növekedésük üteméből megalapozottan arra lehet következtetni, hogy az 50%-ot a piacelemzés előretekintő időtávján elérik.

[85] Az 50%-os érték a piaci erő meghatározása során is kitüntetett érték, az Iránymutatások 75. pontja szerint kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére. Bár jelen esetben a vizsgálat nem a piaci erő megállapítására irányul, ugyanakkor – a fenti versenyjogi megállapítás alapján – a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedésének 50%-os szint alá csökkenése a versenyfeltételek vizsgálata esetében is határpontnak tekinthető.

	Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Invitel terület						

5. táblázat: Települések, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók az előretekintő időtávon várhatóan elérik az 50%-os piaci részesedést

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

I.7.2.2.5. Strukturális szempontok együttes vizsgálata, a két kategóriába tartozó települések kiválasztása

[199] A szolgáltatók számának és a piaci részesedéseknek a vizsgálatát követően együttesen vizsgáltam a két strukturális szempontot. A két szempont együttes vizsgálata alapján két kategóriába soroltam a településeket. A kategóriák kialakításakor tekintettel voltam a kategóriák alkalmazásának végső céljára, azaz a szabályozás fenntartásának piacelemzés keretében történő vizsgálatára[86]. Az első kategóriába azok a települések kerültek, ahol a településen az inkumbens szolgáltatón kívül legalább két jelentős méretű alternatív szolgáltató van jelen, külön-külön legalább 15%-os piaci részesedéssel és 50% feletti együttes piaci részesedéssel. A vizsgálatokat ebben az esetben is előretekintő módon végeztem, tehát az első kategóriába történő besorolás során a feltételeknek az előretekintő időtávon eleget tevő településeket is figyelembe vettem.

		Jelentős méretű alternatív szolgáltató részesedése	
		50% felett	50% alatt
Jelentős méretű alternatív szolgáltatók	2 v. több	1. kategória	2. kategória

[86] BEREC Közös álláspont (129) bekezdés: *„(129) …In this regard, it is important for NRAs to bear in mind the purpose of market definition, which is not an end in itself but a means to undertaking an analysis of competitive conditions, for the purposes of determining whether ex-ante regulation is required or not.”*

száma (15% feletti részesedés)	0, 1	2. kategória	2. kategória

6. táblázat: A kategóriák kialakítása

[200] A két kategória elkülönítése során tekintettel voltam a szabályozás szempontjaira is, az első kategória olyan településeket tartalmaz, ahol az infrastruktúra alapú verseny előrehaladt, legalább három párhuzamos infrastruktúra van jelen és a volt koncessziós szolgáltató piaci magatartásra jelentős és érdemi hatást kifejteni képes kihívók jelentősebb piaci részesedésre tettek szert. Az ilyen településeken – amennyiben ezt a piac későbbi elemzése alátámasztja – felmerülhet a második kategóriába sorolt településektől eltérő (enyhébb) kötelezettségek alkalmazása, illetve a kötelezettségek megszüntetése.

[201] A strukturális szempontok alapján elvégzett vizsgálatok alapján a következő településeket soroltam az első kategóriába.

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület												
Budapest 11	1	1	1	1	1	2						50% felett
Budapest 21	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 4	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 9	2	2	2	2	2	2						50% felett
Debrecen	2	2	2	2	2	2						50% felett
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2						50% felett
Kalocsa	1	1	1	1	2	2						50% felett
Komló	2	2	2	2	2	2						50% felett
Miskolc	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécs	2	2	2	2	2	2						50% felett
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2						50% felett
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szolnok	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tatabánya	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tiszaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Invitel terület												
Ajka	2	3	2	2	2	2						50% felett
Aszód	1	1	1	2	2	2						50% felett
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2						50% felett
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2						50% felett
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2						50% felett
Csömör	1	2	2	2	2	2						50% felett
Domony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2						50% felett
Fót	1	2	2	2	3	3						50% felett
Halásztelek	1	1	1	1	2	2						50% felett
Iklad	1	1	2	2	2	2						50% felett

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Kazár	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kerepes	1	2	2	2	2	2						50% felett
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mogyoród	1	2	2	2	2	2						50% felett
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécel	2	2	2	2	2	2						50% felett
Salgótarján	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szada	1	1	1	1	2	2						50% felett
Szeged	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szigethalom	1	1	1	1	2	2						50% felett
Taksony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Tura	1	1	1	1	1	2						50% felett
Várpalota	2	2	2	2	2	2						50% felett
Veszprém	2	2	2	2	2	2						50% felett
Vizslás	1	1	2	2	2	2						50% felett
UPC terület												
Ecser	1	2	2	2	2	2						50% felett
Gyál	1	1	2	2	2	2						50% felett
Gyömrő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mende	1	1	2	2	2	2						50% felett
Üllő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Vecsés	1	2	2	2	2	2						50% felett

7. táblázat: Az első kategóriába sorolt települések (2 szolgáltató 15% felett, jelentős méretű alternatív szolgáltatók részesedése 50% felett)

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[202] Az 1. kategóriába tartozó településeket megvizsgáltam abból a szempontból, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók hálózatai a háztartások mekkora részét érik el. A hálózati lefedettség ugyanis alapvetően befolyásolja a verseny várható jövőbeli alakulását, amennyiben az alternatív szolgáltatók hálózatai csak a települések kisebb részét érik el, akkor a piaci növekedésük korlátozott, az általuk kifejtett versenynyomás kisebb. A vizsgálatok eredményeként a következő településeken azonosítottam az előretekintő időtávon a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszeteket.

Jelentős méretű alternatív szolgáltatók hozzáférési hálózatával elért háztartások aránya		
Település	Szolgáltató1	Szolgáltató2
Budapest 11		
Kalocsa		
Tiszaújváros		

8. táblázat: Hozzáférési hálózati infrastruktúra hiányából fakadó szűk keresztmetszetek az egyes településeken, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[203] A 8. táblázatban található településeken a párhuzamos infrastruktúrák rendelkezésre állásából eredő versenynyomás kisebb, a gyakorlatban nem beszélhetünk három, jelentős versenynyomást kifejteni képes párhuzamos infrastruktúráról. Ennek megfelelően a 8. táblázatban található településeket átsoroltam a második kategóriába tartozó települések közé. Az elvégzett strukturális vizsgálatokat követően a következő települések kerültek az első kategóriába:

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület												
Budapest 21	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 4	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 9	2	2	2	2	2	2						50% felett
Debrecen	2	2	2	2	2	2						50% felett
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2						50% felett
Komló	2	2	2	2	2	2						50% felett
Miskolc	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécs	2	2	2	2	2	2						50% felett
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2						50% felett
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szolnok	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tatabánya	2	2	2	2	2	2						50% felett
Invitel terület												
Ajka	2	3	2	2	2	2						50% felett
Aszód	1	1	1	2	2	2						50% felett
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2						50% felett
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2						50% felett
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2						50% felett
Csömör	1	2	2	2	2	2						50% felett
Domony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2						50% felett
Fót	1	2	2	2	3	3						50% felett
Halásztelek	1	1	1	1	2	2						50% felett
Iklad	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kazár	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kerepes	1	2	2	2	2	2						50% felett
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mogyoród	1	2	2	2	2	2						50% felett
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécel	2	2	2	2	2	2						50% felett
Salgótarján	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szada	1	1	1	1	2	2						50% felett
Szeged	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szigethalom	1	1	1	1	2	2						50% felett

	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Taksony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Tura	1	1	1	1	1	2						50% felett
Várpalota	2	2	2	2	2	2						50% felett
Veszprém	2	2	2	2	2	2						50% felett
Vizslás	1	1	2	2	2	2						50% felett
UPC terület												
Ecser	1	2	2	2	2	2						50% felett
Gyál	1	1	2	2	2	2						50% felett
Gyömrő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mende	1	1	2	2	2	2						50% felett
Üllő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Vecsés	1	2	2	2	2	2						50% felett

9. táblázat: Az első kategóriába sorolt települések a hálózatok lefedettségének figyelembe vételével

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[204] Az óvatosság elvét, valamint a kiválasztott vizsgálati egységek stabilitásának szempontját szem előtt tartva megvizsgáltam, hogy mennyiben változtatná meg a számítások eredményét, ha a települések 1. kategóriába sorolása során

- a jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához a 15%-os érték helyett 10%-os, illetve 20%-os érték illetve
- a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése tekintetében 50% helyett 40%-os, illetve 60%-os érték kerülne beállításra.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához használt küszöbérték 10%-ra csökkentése esetén a következő eltérések azonosíthatók:

- A Magyar Telekom volt koncessziós területén további 3 település kerülne az 1. kategóriába besorolásra – ezen települések mindegyikén azonban legalább egy jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszetek azonosíthatók, ami az alkalmazott vizsgálati logika alapján e települések 1. kategóriából történő kizárásához vezetne a 10%-os küszöbérték alkalmazása mellett is.
- Az Invitel volt koncessziós területén szintén további 3 település kerülne az 1. kategóriába besorolásra – ezek közül két településen legalább egy jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszetek azonosíthatók, ami az alkalmazott vizsgálati logika alapján e települések 1. kategóriából történő kizárásához vezetne a 10%-os küszöbérték alkalmazása mellett is. A 10%-os küszöb alkalmazása esetén tehát egy település kivételével ugyanazok a települések kerülnének az 1. kategóriába besorolásra.
- Az UPC volt koncessziós területén a 10%-os és a 15%-os kritériumnak megfelelő települések köre megegyezik.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához használt küszöbérték 20%-ra emelése esetén a következő eltérések azonosíthatók:

- A Magyar Telekom volt koncessziós területén 2 település kerülne ki az 1. kategóriába sorolt települések közül.
- Az Invitel volt koncessziós területén 5, kisméretű[87] település kerülne ki az 1. kategóriába sorolt települések közül.
- Az UPC volt koncessziós területén a 15%-os és a 20%-os kritériumnak megfelelő települések köre megegyezik.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedésére vonatkozó küszöbérték 50%-ról 40%-ra csökkentése esetén egy további település kerülne az 1. kategóriába besorolásra (a Magyar Telekom területén). Ugyanakkor ezen a településen mindkét, a településen jelen lévő jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszet azonosítható, ami e település kizárásához vezetne a 40%-os küszöb alkalmazása mellett is. A küszöbérték 50%-ról 60%-ra emelése esetén az 1. kategóriába sorolt települések köre az Invitel volt koncessziós területén két településsel csökkenne.

Az 1. kategóriába sorolt településeket a két kritérium szélsőértékeivel számolva (10%, 40%, illetve 20%, 60%) az eltérés 2, illetve 8 település a Magyar Telekom és az Invitel területén. A UPC területén értelemszerűen a szélsőértékekkel számolva is ugyanazok a települések kerülnének az 1. kategóriába.

Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy az alkalmazott besorolás stabil vizsgálati egységeket eredményez, a küszöbértékek jelentősebb módosítása is csak elhanyagolható mértékben befolyásolja az 1. kategóriába sorolt települések körét.

I.7.2.2.6. Belépési korlátok

[205] A belépési korlátok földrajzi eltéréseit az egy háztartásra jutó vásárlóerő, a településméret és a háztartássűrűség települési értékein keresztül vizsgáltam. A vizsgálatok során első lépésben az egyes mutatók relevanciáját vizsgáltam, amelynek során az adott mutató és a verseny strukturális jellemzői (szolgáltatók száma, piaci részesedések) közötti összefüggést elemeztem. A vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy a belépési korlátok települési eltéréseit jelző mutatók – településméret, háztartássűrűség, település szintű jövedelmek – közül a helyhez kötött internet szolgáltatás kiskereskedelmi piaca esetében a településméretnek van kiemelt szerepe. A háztartássűrűséget települések szintjén vizsgálva gyenge összefüggés mutatkozik a verseny strukturális jellemzőivel (szolgáltatók száma, piaci részesedések). A háztartássűrűség és verseny településen belüli összefüggései utcaszintű adatok hiányában[88] nem voltak részletesen vizsgálhatóak. A település szintű jövedelmek és a verseny strukturális jellemzői közötti összefüggés szintén gyenge[89]. A háztartássűrűség és a jövedelmi szint ezért kevésbé alkalmas a belépési korlátok és a versenyviszonyok kapcsolatának bemutatására.

---

[87] Invitel terület előfizetőinek hozzávetőleg 2%-át képviselő települések.

[88] Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – utcaszintű adatok bekérésére nem került sor.

[89] Bár az egy háztartásra jutó vásárlóerő és az átlagos szolgáltató szám értéke között enyhe pozitív összefüggés, illetve az egy háztartásra jutó vásárlóerő és a HHI értéke között enyhe negatív összefüggés tapasztalható, ez az összefüggés azonban jól magyarázható a településméret és az egy háztartásra jutó vásárlóerő közötti

[206] A belépési korlátok településméret szerinti vizsgálatához a magyarországi településeket településnagyság szerint a 14. ábra mutatja be. A 10. táblázat a térképen található településnagyság kategóriáknak megfelelően az egyes településkategóriákra vonatkozóan elkülönülten mutatja be a verseny egyes strukturális jellemzőit (átlagos szolgáltató szám[90], 1 szereplős települések aránya, HHI[91], jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelenléte).

	Település-méret (háztartás)	Települések száma	Háztartások száma	Átlagos szolgáltató szám		1 szereplős települések aránya		Átlagos HHI		Jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelenléte (települések százaléka)
				Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	
1.	100 alatt	555	33 639	1,42	1,16	66%	83%	0,83	0,93	11%
2.	100-200	595	85 385	1,50	1,25	53%	74%	0,80	0,90	17%
3.	200-300	394	98 133	1,61	1,36	44%	64%	0,76	0,85	16%
4.	300-400	262	90 327	1,73	1,45	36%	55%	0,70	0,81	23%
5.	400-500	219	98 505	1,69	1,42	37%	58%	0,72	0,82	25%
6.	500-1000	577	410 351	1,82	1,54	30%	48%	0,67	0,77	29%
7.	1000-5000	453	910 262	1,99	1,81	18%	29%	0,59	0,67	38%
8.	5000-10000	54	384 778	2,24	2,16	9%	11%	0,52	0,55	67%
9.	10000-30000	44	776 749	2,27	2,27	2%	2%	0,48	0,50	86%
10.	30000-50000	15	574 122	2,55	2,55	0%	0%	0,43	0,44	100%
11.	50000 felett	9	609 658	2,80	2,80	0%	0%	0,42	0,43	100%
Összesen		3177	4 071 909	2,21	2,12	40%	56%	0,54	0,58	25%

10. táblázat: Településméret és egyes versenyindikátorok összefüggése, 2015[92]

Forrás: KSH Helységnévkönyv, NMHH piacelemzési adatbekérés

[207] A 10. táblázat adatai alapján egyértelmű az összefüggés a településméret és a településen jelen lévő – saját infrastruktúrával és érdemi piaci részesedéssel rendelkező – szolgáltatók száma között. Az átlagos szolgáltató szám növekedése egyenletes. A jelentős méretű (jelentősebb versenynyomást

---

összefüggéssel, a település szintű jövedelmek és a verseny strukturális jellemzői közötti látszólagos összefüggés hátterében tehát itt is a településméretben meglévő különbségek állnak.

[90] A táblázat kétféle átlagos szolgáltató szám értéket tartalmaz: az „Áltagos szolgáltató szám" érték a saját infrastruktúrával rendelkező, legalább 15%-os piaci részesedésű szolgáltatók átlagos számát takarja, míg a „jelentős méretű szolgáltatók átlagos száma" érték számításánál csak az I.7.2.2.2. pontban jelentős méretűként azonosított, az adott településen saját infrastruktúrával és 15% feletti piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatókat és a volt koncessziós szolgáltatókat (függetlenül azok piaci részesedésétől) vettem figyelembe.

[91] Herfindahl-Hirschman Index – a piaci koncentráció mértékét mutató index, amely a piaci részesedések négyzetösszegeként áll elő (elméleti értéke 0 és 1 közé esik).

[92] 10%-os települési piaci részesedés feletti szolgáltatók figyelembe vételével.

kifejteni képes) szolgáltatók jelenlétét vizsgálva az 5000 háztartás feletti kategóriák esetében jelentős ugrás tapasztalható.

[208] A településméret tehát alapvetően befolyásolja a piaci belépés és ezen keresztül a kialakuló verseny feltételeit és ez alapján a különböző méretű települések helyzete eltérő. A településméret, mint belépést korlátozó tényező szerepe a kisebb településeken (5-10 ezer háztartás alatt) jelentősebb. A jelentősebb versenynyomást kifejteni képes szolgáltatók jelenléte az 5 ezer háztartás feletti települések esetén jellemzőbb.

[209] A belépési korlátok vizsgálatának eredményét a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített kategóriákkal összevetve megállapítható, hogy a második kategóriába sorolt települések között számos nagyobb méretű (5000 háztartás feletti) település található, ahol – a korábbi piaci tapasztalatok alapján – a jövőben további piaci belépés, illetve terjeszkedés valószínűsíthető a jelentős méretű alternatív szolgáltatók részéről. Mindazonáltal – ahogyan korábban, a belépési korlátok, mint vizsgálati szempont korlátozott alkalmazhatóságával kapcsolatban leírtam – a földrajzi piacok elhatárolása során a szabályozónak elsődlegesen a piacon tapasztalható verseny aktuális és a piacon tapasztalható folyamatok alapján az előretekintő időtávon várható (megbízhatóan előrejelezhető) szintjét kell vizsgálnia, a belépési korlátok vizsgálata csak a verseny jövőbeli várható alakulására vonatkozó korlátozott következtetések levonását teszi lehetővé.

[210] A szolgáltatók száma – a belépési korlátokra vonatkozó elméleti feltételezésekkel szemben – számszerűsítve megmutatja, hogy a belépési korlátok a gyakorlatban mennyire érvényesülnek a szolgáltatók számára (lásd a BEREC közös álláspontjának 108. pontját[93]). A fenti vizsgálatok során a településeken jelen lévő szolgáltatók száma alapján vontam le következtetést az egyes település csoportok (háztartásszám-intervallumokba tartozó települések) esetében érvényesülő belépési korlátokra vonatkozóan. A településeken jelen lévő szolgáltatók számát azonban már az I.7.2.2.3. pontban, a verseny strukturális jellemzőinek vizsgálata során minden egyes településre megvizsgáltam és a településeket ennek megfelelően soroltam be az 1. és 2. kategóriába az I.7.2.2.5. pontban. A belépési korlátok fenti vizsgálata tehát a szolgáltató szám alapján történő besoroláshoz képest nem nyújt pontosabb információt az egyes településeken folyó verseny helyzetéről.

[211] A belépési korlátok vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a jövőben további – elsősorban nagyobb méretű – településeken várható a jelentős méretű alternatív szolgáltatók megjelenése, illetve további terjeszkedése, ugyanakkor ez a lehetőség a piacelemzés előretekintő időtávján a versenyviszonyokat nem befolyásolja olyan mértékben, amely az elsődleges szempontok vizsgálata alapján kialakított kategóriák módosítását indokolná. Továbbá megállapítottam, hogy a verseny strukturális jellemzőinek vizsgálata pontosabb besorolásához képest a belépési korlátok vizsgálata nem nyújt pontosabb információt a verseny helyzetéről. A fentiek alapján a települések szolgáltatók számán alapuló besorolást tekintettem elsődlegesnek és azt nem módosítottam a belépési korlátokkal kapcsolatos megállapítások alapján.

I.7.2.2.7. Árak eltérései

[93] „A more direct measure, which also reflects barriers to entry, is the number of operators offering their services (or able to offer services) in a particular geographical area. This criterion has the advantage that it can usually be easily observed. In addition, it is not based on an ‘abstract’ analysis but shows how entry barriers are actually perceived by operators.”

[212] A korábban leírtaknak megfelelően a földrajzi szegmentáció során az árazás eltéréseit másodlagos vizsgálati szempontnak tekintettem. Az árak eltéréseinek elemzése során ennek megfelelően azt vizsgáltam, hogy az árazásban azonosíthatók-e olyan területi eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek – tehát az első kategóriába került települések listájának – módosítását szükségessé tehetik.

[213] Az árak eltéréseinek vizsgálata során áttekintettem a szolgáltatói ÁSZF-ekben megajánlott árakat, a szolgáltatók által a differenciált árazás tekintetében tett nyilatkozatokat, illetve megvizsgáltam az adott terület volt koncessziós szolgáltatója által realizált fajlagos bevétel értékeket az adott volt koncessziós terület egyes településein.

[214] Az ÁSZF-ekben szereplő árak vizsgálata alapján mindhárom volt koncessziós terület esetében megállapítható, hogy a legjelentősebb helyhez kötött internet szolgáltatók által alkalmazott árazás tekintetében nem azonosíthatóak területi különbségek. Az általános szerződési feltételek ugyanakkor nem tartalmazzák valamennyi, a szolgáltatók által alkalmazott árat, így önmagában az ÁSZF-ek vizsgálata alapján nem jelenthető ki, hogy az árak esetében területi eltérések nem azonosíthatók. Az ÁSZF-en kívüli területi ajánlatok vizsgálata azok egyedi és sokszor időszakos jellege miatt nehézségekbe ütközik.

[215] A szolgáltatók nyilatkozatait vizsgálva kisebb eltérések azonosíthatók az egyes volt koncessziós területek esetében. A jelen piacelemzéshez kapcsolódóan lebonyolított nyilvános meghallgatás és a piacelemzéshez kapcsolódó adatszolgáltatás során feltett kérdésekre a legjelentősebb piaci szereplők által adott válaszokból az derül ki, hogy a területileg eltérő árak alkalmazása a legjelentősebb kihívók (Üzleti titok) esetében nem jellemző. A volt koncessziós szolgáltatók közül a Magyar Telekom Üzleti titok. Az Invitel Üzleti titok. A UPC Üzleti titok. A szolgáltatók nyilatkozatai alapján tehát Üzleti titok.

[216] A fajlagos bevételek vizsgálata közvetetten információval szolgálhat az árak alakulásáról is. Amennyiben az adott terület volt koncessziós szolgáltatója esetében jelentős, tartósan fennálló földrajzi eltérések azonosíthatók a fajlagos bevételekben, az területi szempontok alapján kialakított árazásra utalhat. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a fajlagos bevételekben meglévő területi eltérésekben nemcsak az esetleges földrajzilag differenciált árazás hatása, hanem az egyes igénybevételi jellemzőkben (pl. elérhető sávszélesség, csomagban igénybevett további szolgáltatások) meglévő eltérések, sőt az egyes területeken tapasztalható erőteljes előfizetői mozgások miatti összetétel változás hatásai is megjelennek, így a fajlagos bevételekben meglévő esetleges területi eltérések önmagukban még nem feltétlenül utalnak területileg eltérő árazásra. A vizsgálatok során arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a fajlagos bevételekben meglévő eltérésekből levonhatók-e olyan következtetések, amelyek az elsődleges besorolás módosítását tehetik szükségessé. A fajlagos bevételi értékeket az egyes volt koncessziós területeken belül településenként és szolgáltatás igénybevételi kombinációnként[94] vizsgáltam a teljes előfizetői körre és a lakossági szegmensre elkülönülten. A vizsgálatok eredményeként a következőket állapítottam meg:

- Az egyes volt koncessziós területeken belül a fajlagos bevételek eltéréseit[95] településszinten, idősorosan vizsgálva egyik igénybevételi kombináció esetén sem azonosíthatók olyan

[94] Csak helyhez kötött internet, helyhez kötött internet + helyhez kötött telefon, helyhez kötött internet + TV, helyhez kötött internet + helyhez kötött telefon + TV

[95] A fajlagos bevétel eltérése esetében az adott település egy előfizetési hónapra jutó bevételi értékeit a volt koncessziós terület átlagos egy előfizetési hónapra jutó bevételi értékéhez viszonyítva vizsgáltam.

homogén, az időszak egészét tekintve stabil településcsoportok, amelyek önmagukban elkülönült földrajzi piacok megállapításának alapjául szolgálhatnak.

- A piaci részesedések és a fajlagos bevételi értékek együttes vizsgálata alapján a következőket állapítottam meg az egyes volt koncessziós területek tekintetében:
  - A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében a volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és fajlagos bevételi értékei között pozitív összefüggés fedezhető fel, tehát a magasabb piaci részesedésekhez jellemzően magasabb fajlagos bevételi értékek tartoznak (ugyanakkor az eltérés mértéke nem jelentős[96]). Az együttmozgás az internet mellett más szolgáltatást is tartalmazó szolgáltatáskombinációk esetében a legerősebb.
  - Az Invitel volt koncessziós területe esetében – Üzleti titok – nem azonosítható egyértelmű összefüggés a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek között sem valamennyi szolgáltatáskombinációra együttesen, sem szolgáltatáskombinációnként elkülönülten vizsgálva.
  - A UPC volt koncessziós területe esetében nem azonosítható egyértelmű összefüggés a volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek között, a fajlagos bevétel települési értékei között csak kis eltérések azonosíthatók[97].

  A volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek együttmozgása, illetve a két változó közötti összefüggés tehát egyik volt koncessziós terület esetében sem olyan mértékű, illetve olyan stabil, amely önmagában elkülönült földrajzi területek elhatárolását megalapozhatná. (Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a piaci részesedéshez igazodó árazás a gyakorlatban nem fordulhat elő, mindössze annyit rögzít a bekezdés, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján önmagában a fajlagos bevételek eltéréseiből ilyen következtetés megalapozottan nem vonható le.)
- A strukturális vizsgálatok eredményeként első és második kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek vizsgálata alapján a következőket állapítottam meg az egyes volt koncessziós területek tekintetében:
  - A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében az első kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek átlaga a teljes vizsgált időszakban alacsonyabb (Üzleti titok), mint a második kategóriába sorolt településekre vonatkozóan számított átlagos érték (a különbség az internetet és televíziós szolgáltatást, valamint a telefont, internetet és televíziós szolgáltatást tartalmazó szolgáltatáskombinációk esetében valamivel nagyobb).
  - Az Invitel volt koncessziós területe esetében nem azonosítható jelentős eltérés az első és a második kategóriába sorolt települések átlagos fajlagos bevételi értékei között sem valamennyi szolgáltatáskombinációra együttesen, sem szolgáltatáskombinációnként elkülönülten vizsgálva.
  - A UPC volt koncessziós területe esetében az első és a második kategóriába sorolt települések átlagos fajlagos bevételi értékei közötti különbség a vizsgált időszak (2011-2015) végére fokozatosan nőtt, az időszak végén az első kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek átlaga már Üzleti titok%-kal alacsonyabb volt, mint a második

[96] Üzleti titok

[97] Üzleti titok

kategóriába sorolt településekre vonatkozóan számított átlagos érték (a különbség a telefont, internetet és televíziós szolgáltatást tartalmazó szolgáltatáskombináció esetében a legnagyobb).

[217] A fajlagos bevételek vizsgálatának eredményeként megállapítottam, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján egyik volt koncessziós területen belül sem különíthetők el olyan, az árazás szempontjából kellően stabil és homogén területi egységek, amelyek önmagukban elkülönült földrajzi piacok megállapításának alapjául szolgálhatnának. A piaci részesedések és a fajlagos bevételek együttes vizsgálata alapján két koncessziós terület esetében az adatok arra utalnak, hogy a volt koncessziós szolgáltatók versenyhelyzettől függő árazást alkalmazhatnak, ugyanakkor a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek együttmozgása, illetve a két változó közötti összefüggés egyik volt koncessziós terület esetében sem olyan mértékű, illetve olyan stabil, amely elkülönült földrajzi területek elhatárolását megalapozhatná. A strukturális vizsgálatok eredményeként első és második kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek vizsgálata alapján nem azonosítottam olyan eltéréseket, amelyek a strukturális kritériumok vizsgálatának eredményeként elkülönített területek felülvizsgálatát tenné szükségessé.

[218] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a fajlagos bevételekben meglévő különbségekből tartósan fennálló, differenciált árazásra megalapozottan nem lehet következtetni, ez azonban – a korábban említett módszertani problémák miatt – nem jelenti automatikusan azt, hogy ilyen földrajzilag differenciált árazást a volt koncessziós szolgáltatók a gyakorlatban nem alkalmaznak. A fajlagos bevételek eltérései ugyanis több – a rendelkezésre álló adatok alapján nem elkülöníthető – forrásból táplálkoznak, így a versenyhelyzettől függő árazás mellett az árakat és ezen keresztül a fajlagos bevételeket többek között a választható szolgáltatások köre, a vállalt hűségidő, a választott sávszélesség, az igénybevett további szolgáltatások köre, sőt, az előfizetői szerkezet verseny következtében történő megváltozása is befolyásolja. Önmagában tehát az, hogy a rendelkezésre álló adatok – amelyek a korábban leírtak alapján csak korlátozott összehasonlítást tesznek lehetővé – alapján nem azonosíthatók be egyértelműen a tartósan fennálló, földrajzilag differenciált árazás által érintett területek, nem zárja ki az ilyen szolgáltatói gyakorlat piaci jelenlétét.

[219] Az árakkal kapcsolatban elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy – a szolgáltatói nyilatkozatok alapján – a volt koncessziós szolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel) az áraik kialakítása során tekintettel vannak a verseny földrajzi eltéréseire (ez a gyakorlat az ÁSZF-ekben nem jelenik meg), ugyanakkor a rendelkezésre álló fajlagos bevételi értékek alapján az árazás szempontjából homogén és stabil területi egységek nem különíthetőek el. A vizsgálatok során nem azonosítottam olyan földrajzi eltéréseket sem, amelyek az elsődleges, strukturális szempontok eredményeként elkülönített földrajzi területek határainak felülvizsgálatát tennék szükségessé. Ennek megfelelően az árak földrajzi eltéréseivel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként nem módosítottam a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített, első kategóriába sorolt települések listáját.

I.7.2.2.8. Szolgáltatáskínálat eltérései

[220] A korábban leírtaknak megfelelően a földrajzi szegmentáció során a szolgáltatáskínálat eltéréseit – az árazáshoz hasonlóan – másodlagos vizsgálati szempontnak tekintettem. A szolgáltatáskínálat eltéréseinek elemzése során ennek megfelelően azt vizsgáltam, hogy a szolgáltatáskínálatban azonosíthatók-e olyan területi eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek – tehát az első kategóriába került települések listájának – módosítását szükségessé tehetik.

[221] A szolgáltatáskínálat eltérései több szinten vizsgálhatók. Egy adott településen elérhető szolgáltatáskínálatot alapvetően befolyásolja, hogy az adott településen mely szolgáltatók, illetve hálózatok érhetők el. (A párhuzamos infrastruktúrával el nem látott települések esetén a párhuzamos

infrastruktúra hiánya a szolgáltatáskínálatot is alapvetően korlátozza.) A hazai piacon, ahol a verseny infrastruktúra-alapú jellege dominál, a szolgáltatáskínálat eltérései szoros összefüggést mutatnak az egyes szolgáltatók hálózatainak elhelyezkedésével. Ennek megfelelően, amennyiben a szolgáltatáskínálatot az elérhető szolgáltatók, illetve hálózatok körének áttekintésével vizsgálom, akkor a strukturális szempontok vizsgálata során azonosított eltérések azonosíthatók, illetve a strukturális szempontok vizsgálata alapján kialakított elkülönítés adódik. A szolgáltatáskínálat eltérései a szolgáltatók körének vizsgálatán túl, az egyes szolgáltatók hálózatán elérhető szolgáltatások tulajdonságain – elsősorban az elérhető adatátviteli sebességen – keresztül is vizsgálhatók. E tekintetben – figyelembe véve, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók esetében mindhárom volt koncessziós terület esetén a szolgáltatáskínálat belső eltérései kisebbek, az elérhető szolgáltatások és adatátviteli sebesség tekintetében nem vagy csak kisebb települési eltérések azonosíthatók – elsősorban a volt koncessziós szolgáltatók által kínált szolgáltatások települési eltéréseinek vizsgálata lehet releváns. A volt koncessziós szolgáltatók által kínált szolgáltatások települési eltérései tekintetében a következő megállapítások tehetők:

- A UPC volt koncessziós területén a volt koncessziós szolgáltató által kínált szolgáltatások köre egységes, az alkalmazott technológia (réz érpáras hálózaton nyújtott DSL szolgáltatás) és a szolgáltatáskínálat homogén, lényeges települési eltérések nem azonosíthatók. A volt koncessziós szolgáltató ugyanakkor 2016-ban megkezdte a hálózatának korszerűsítését, így az elkövetkező években várhatóan a teljes volt koncessziós területén lecseréli az eddig alkalmazott technológiát, aminek eredményeként a jövőben előfizetőit FTTH-RFoG technológia alkalmazásával szolgálja ki. Mivel az átállás fokozatos, ezért a szolgáltatáskínálat a fejlesztések földrajzi irányától függően az átmeneti időszakban eltérhet a volt koncessziós terület egyes részein.
- A Magyar Telekom volt koncessziós területén települési eltérések azonosíthatók, a hagyományos réz érpáras hálózaton nyújtott xDSL szolgáltatások mellett, a részben vagy teljes egészében fényvezető szálas, illetve HFC hálózatokon nyújtott szolgáltatások is elérhetőek egyes településeken.
  - Az egyes hálózatok elérhetősége és így a szolgáltatáskínálat eltérései elsősorban a településmérettel állnak összefüggésben, a nagyobb méretű települések esetében nagyobb arányú a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő, teljes egészében fényvezető szálas FTTx (jellemzően GPON), illetve HFC-DOCSIS3 hozzáférések aránya. A kisebb települések esetén a domináns átviteli technológia az xDSL. (A településméret növekedésével az átlagos adatátviteli sebesség[98] jellemzően nő.)
  - A Magyar Telekom településszintű piaci részesedése és a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő hozzáférések aránya között nem azonosítható egyértelmű összefüggés, amely arra utalna, hogy erősebb verseny és ezzel összefüggésben alacsonyabb piaci részesedés esetén a volt koncessziós szolgáltató a fejlesztés szempontjából eltérően kezelné az intenzívebb versennyel érintett településeket.
  - A strukturális vizsgálatok eredményeként az első kategóriába sorolt települések az elérhető adatátviteli sebesség tekintetében homogénebb (átlagtól való kisebb eltérések)

[98] A települési átlagos adatátviteli sebességeket a különböző névleges letöltési sebességet biztosító hozzáférésekkel lefedett háztartások számával súlyozott átlagként számítottam ki. Ezt követően az egyes településeket a méretüknek megfelelő méretkategóriába (11 db) soroltam és az első lépésben kapott átlagos települési értékeket átlagoltam az egyes kategóriák tekintetében. A számítások eredményeként a településméret és az átlagos adatátviteli sebesség értékek között egyértelmű pozitív összefüggés tapasztalható.

csoportot alkotnak, mint a második kategória települései. A két kategória települései között az elérhető adatátviteli sebességben is jelentős eltérések azonosíthatók. Mindazonáltal a két kategória közötti eltérések mögött – az előző bekezdésben leírtak alapján – valószínűsíthetően nem az eltérő versenyhelyzetre reagáló szolgáltatói stratégia áll, hanem mindössze annyi, hogy az első kategóriába sorolt települések között nagyobb arányban vannak a hálózatfejlesztéssel erősebben érintett, nagyobb méretű települések.

- Az Invitel volt koncessziós területén szintén települési eltérések azonosíthatók, a hagyományos réz érpáras hálózaton nyújtott xDSL szolgáltatások mellett a részben vagy teljes egészében fényvezető szálas hálózaton nyújtott szolgáltatások is elérhetőek egyes településeken.
  - Az egyes hálózatok elérhetősége és így a szolgáltatáskínálat eltérései itt is elsősorban a településmérettel állnak összefüggésben, a nagyobb méretű települések esetében nagyobb arányú a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő FTTx hozzáférések aránya. (A településméret növekedésével az átlagos adatátviteli sebesség jellemzően nő.)
  - A volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő hozzáférések aránya között az Invitel esetében sem azonosítható egyértelmű összefüggés, amely arra utalna, hogy erősebb verseny és ezzel összefüggésben alacsonyabb piaci részesedés esetén a volt koncessziós szolgáltató a fejlesztés szempontjából eltérően kezelné az intenzívebb versennyel érintett településeket.
  - A strukturális vizsgálatok eredményeként az első és a második kategóriába sorolt települések között az elérhető adatátviteli sebesség tekintetében jelentős eltérések azonosíthatók (mindkét kategória esetében jelentősebb eltérések mutatkoznak a kategóriákba tartozó települések között). Mindazonáltal a két kategória közötti eltérések mögött – az előző bekezdésben leírtak alapján – valószínűsíthetően ebben az esetben sem az eltérő versenyhelyzetre reagáló szolgáltatói stratégia áll, hanem mindössze annyi, hogy az első kategóriába sorolt települések között felülreprezentáltak a hálózatfejlesztéssel erősebben érintett, nagyobb méretű települések.
- A fentiek alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatáskínálat (optikai hálózatok jelenléte, adatátviteli sebesség) a Magyar Telekom és az Invitel esetében, a saját volt koncessziós területükön belül mutat földrajzi eltéréseket. A szolgáltatáskínálat és a települések mérete között egyértelmű kapcsolat fedezhető fel, nem állapítható meg azonban összefüggés a szolgáltatáskínálat és a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése, vagyis az egyes településeken tapasztalható versenyhelyzet között.

[222] A leírtak alapján a szolgáltatáskínálat földrajzi eltéréseivel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként nem azonosítottam olyan, a szolgáltatáskínálatban meglévő jelentős és tartós eltéréseket, amelyek a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített, első kategóriába sorolt települések listájának módosítását tette volna szükségessé.

I.7.3. Földrajzi vizsgálat összegzése, azonosított földrajzi piacok

[223] A versenyviszonyok földrajzi eltérései vizsgálatának eredményeként a következő területek határozhatók meg olyan földrajzi piacként, ahol a versenyfeltételek külön-külön homogének és szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől:

Földrajzi piacok	Azonosított terület	Volt koncessziós szolgáltató
1.a földrajzi piac	Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya, Budapest 4. kerülete, Budapest 9. kerülete, Budapest 21. kerülete	Magyar Telekom
1.b földrajzi piac	1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 számozási terület, kivéve az 1.a piachoz tartozóként azonosított települések és fővárosi kerületek	Magyar Telekom
2.a földrajzi piac	Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátonyterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás	Invitel
2.b földrajzi piac	24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 számozási terület, kivéve a 2.a piachoz tartozóként azonosított települések	Invitel
3.a földrajzi piac	Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés	UPC
3.b földrajzi piac	29 számozási terület, kivéve a 3.a piachoz tartozóként azonosított települések	UPC

11. táblázat: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacok

[224] Ez a hat elkülönült földrajzi piac átfedésmentes és az ország teljes területét lefedi.

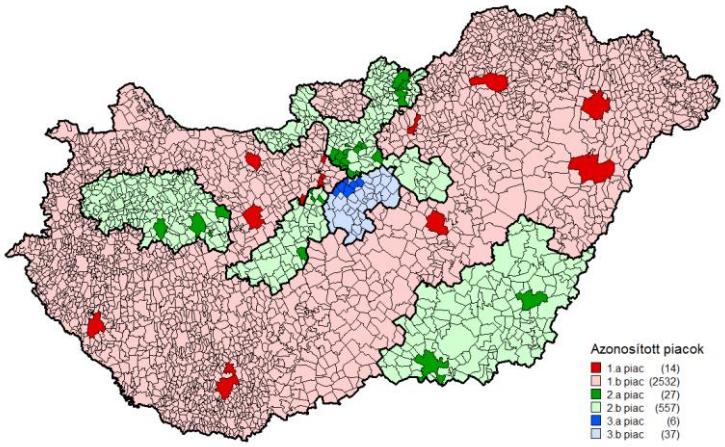

20. ábra: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacok

[225] Az elvégzett vizsgálatok alapján a következő földrajzi piacokat azonosítottam

1.a számú földrajzi piac: Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya települések, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerülete;

1.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területei, kivéve az 1.a piac részeként azonosított települések és fővárosi kerületek;

2.a számú földrajzi piac: Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátonyterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás települések;

2.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területei, kivéve a 2.a piac részeként azonosított települések;

3.a számú földrajzi piac: Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés települések;

3.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 29. hívószámú számozási területe, kivéve a 3.a piac részeként azonosított települések.

I.8. Piacmeghatározás eredményeként azonosított piacok

[226] A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után hat elkülönült piacot határoztam meg, amelyek a következők:

1.a számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya településeken, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerületében;

1.b számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területén, kivéve az 1.a piac részeként azonosított településeket és fővárosi kerületeket;

2.a számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátonyterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás településeken;

2.b számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területén, kivéve a 2.a piac részeként azonosított településeket;

3.a számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés településeken;

3.b számú piac: Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 29. hívószámú számozási területén, kivéve a 3.a piac részeként azonosított településeket.

I.9. A piacok érintettségének vizsgálata

[227] Az Európai Bizottság a 2014/710/EU Ajánlásának Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét három feltétel vizsgálatával állapította meg:

- Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
- A hatékony versenyhez való közeledés
- A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

[228] Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján a Hatóság eljárása során – a jogszabályok keretei között – köteles figyelembe venni a Keretirányelv 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlásokat. A Bizottság a korábbi 2007/879/EK számú Ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2014/710/EU Ajánlás mellékletében 3(b) számú „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" elnevezésű piacot ex-ante piacszabályozási szempontból érintett piacként nevezi meg. A 3(b) piac a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 5. pontjában foglaltak alapján a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 5/2007. piac („Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés" „utódának" tekinthető.

[229] A 2014/710/EU Ajánlás (19) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az előzetes szabályozás alá vonandó piacok tárgyában megalkotott ajánlásokhoz kapcsolódó Explanatory Note 2.3. pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti szabályozó hatóságok felé, hogy a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.

[230] Tekintettel a 2014/710/EU Ajánlás fentebb említett (19) cikkére és a kapcsolódó Explanatory Note említett 2.3. pontjában foglaltakra, a hármas kritérium teszt jelen eljárásban történő elvégzése nélkül is megállapíthattam, hogy a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" elnevezésű mind a hat magyarországi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

II. PIACELEMZÉS, JELENTŐS PIACI ERŐVEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLTATÓK AZONOSÍTÁSA

II.1. Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának menete (piacelemzés)

[231] A piacmeghatározás eredményeként hat elkülönült érintett piacot azonosítottam, ezért szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése és szükség esetén jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése.

[232] A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató – összhangban az Eht. 62. § (3) bekezdésében foglaltakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem hatékony, egyedül (önálló erőfölény) vagy más szolgáltatóval közösen (közös erőfölény) gazdasági erőfölényben van. A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás a tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.

[233] A piac elemzése során az Iránymutatás 78. pontjában, a piaci erő megítéléséhez szükséges következő szempontok figyelembevételével jártam el:

- piaci részesedés
- a vállalkozás mérete
- ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
- technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
- könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
- termék/szolgáltatási diverzifikáció
- méretgazdaságosság
- választékgazdaságosság
- vertikális integráció
- fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
- a potenciális verseny hiánya
- a terjeszkedés akadályai

[234] A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez” elnevezésű piac vizsgálata szempontjából, a teljesség igénye miatt azonban a kevésbé releváns kritériumok vizsgálatával is foglalkoztam, amelynek során indokoltam, hogy miért tekintem e szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek.

[235] Az önálló erőfölény vizsgálatát követően került sor a közös erőfölény vizsgálatára.

II.2. Önálló erőfölény értékelése

[236] A jelen határozatban azonosított érintett piacok nagykereskedelmi piacok, ugyanakkor az azonosított piacokon a tényleges tranzakciók döntő többségére a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódóan került sor. A vizsgálatok során kizárólag ezen tranzakciók, illetve a

nagykereskedelmi szolgáltatást ténylegesen nyújtó szolgáltatók kizárólagos figyelembe vétele félrevezető lehet, az ilyen vizsgálat nem ad teljes képet a tényleges piaci erőviszonyokról. Ennek megfelelően a vizsgálatok során nemcsak a nagykereskedelmi piacon, hanem a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon – amelyre a szabályozás végső soron irányul – érvényesülő versenyt, illetve piaci erőviszonyokat is megfelelően vizsgálom. Ez a megközelítés a nagykereskedelmi piaci viszonyok mellett lehetővé teszi a kiskereskedelmi piac irányából érkező versenynyomás figyelembe vételét is.

II.2.1. Piaci részesedés

[237] A piaci részesedések vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélése szempontjából. A vizsgált mutató tartalma szerint alapvetően kétféle piaci részesedés számítható: volumen, illetve árbevétel alapú. A jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacokon – figyelembe véve, hogy tényleges nagykereskedelmi tranzakcióra döntően a szabályozott szolgáltatások esetében került sor – mindkét mutató szerinti vizsgálat a volt koncessziós szolgáltatók közel 100%-os piaci részesedését mutatja, ami a következő mennyiségeket[99] és nagykereskedelmi bevételeket takarja.

Piac			2011	2012	2013	2014	2015
1.a	Átengedett hozzáférések	száma	10 460	8 786	7 185	6 425	4 842
		bevétel (Ft)	379 679 000	267 297 000	214 181 582	204 736 806	164 676 707
1.b	Átengedett hozzáférések	száma	96 732	81 049	63 585	56 857	41 272
		bevétel (Ft)	2 954 335 000	2 191 567 000	1 717 718 911	1 644 517 783	1 278 211 084
2.a	Átengedett hozzáférések	száma	1 037	960	959	839	763
		bevétel (Ft)	109 414 000	49 279 000	40 914 491	36 069 187	37 949 074
2.b	Átengedett hozzáférések	száma	1 736	1 706	1 842	1 776	1 731
		bevétel (Ft)	147 979 000	82 742 000	79 577 615	71 634 755	75 178 956
3.a	Átengedett hozzáférések	száma	121	87	90	82	55
		bevétel (Ft)	11 449 000	7 665 000	7 399 104	7 079 629	5 685 474
3.b	Átengedett hozzáférések	száma	342	316	529	615	198
		bevétel (Ft)	30 961 000	24 659 000	27 248 169	31 475 110	18 862 175

12. táblázat: Értékesített nagykereskedelmi szolgáltatások mennyisége és bevétele az azonosított piacokon

NMHH piacelemzési adatbekérés

[238] A csak a tényleges nagykereskedelmi értékesítéseket figyelembe vevő piaci részesedés számítás ugyanakkor félrevezető, a piacmeghatározáshoz hasonlóan ebben az esetben is szükséges a belső teljesítmények figyelembe vételével számított piaci részesedések meghatározására. Ezt – a II.2. pont bevezetőjében leírtakkal is összhangban – több tényező is indokolja:

- A szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevétele alacsony, az így számított piaci részesedések nem adnak megfelelő képet a piaci struktúráról, az erőfölényes helyzetről.
- A nagykereskedelmi piac a szabályozás eredményeként jött létre, a szabályozás hiányában tényleges nagykereskedelmi tranzakcióra valószínűsíthetően nem kerülne sor. A szabályozás eredményeként létrejött nagykereskedelmi piacon a kizárólag a nagykereskedelmi piaci

[99] Közeli és Országos bitfolyam hozzáférések száma az időszakban. A hozzáférések döntő többsége Országos bitfolyam hozzáférés.

részesedés (a gyakorlatban 100%) alapján megállapított jelentős piaci erő körkörös érveléshez vezethet és ellentmond a módosított zöldmezős megközelítésnek, amely szerint a vizsgálatok során a vizsgált piacon alkalmazott ex-ante szabályozási kötelezettségeket nem kell figyelembe venni.

– A szabályozás végső célja a hatékony verseny a kiskereskedelmi piacon. Ennek megfelelően a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomást a piaci részesedés vizsgálata során is figyelembe kell venni. Ez csak a belső teljesítmény figyelembe vételével biztosítható.

[239] A leírtak alapján a piaci részesedéseket a vertikálisan integrált szolgáltatók belső teljesítményének figyelembe vételével is kiszámítottam. A módosított zöldmezős megközelítésnek megfelelően a jelen határozatban vizsgált piacon korábban kirótt kötelezettség alapján nyújtott nagykereskedelmi hozzáféréseket az adott Kötelezett Szolgáltató részesedésében vettem figyelembe, ugyanakkor a jelen határozatban vizsgált piactól „upstream" irányban elhelyezkedő piacon („Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat /fizikai/ infrastruktúrájához") korábban kirótt nagykereskedelmi hozzáférési kötelezettség – hurokátengedés – alapján igénybe vett nagykereskedelmi hozzáféréseket az adott igénybevevő részesedésében vettem figyelembe. Mivel a szolgáltatás nyújtásához szükséges belső teljesítmény nem jelenik meg tranzakcióként, abból árbevétel nem származik, így ebben az esetben csak a volumen alapú (hozzáférések száma) mutató meghatározására volt lehetőség. A számítások eredményét a 13. táblázat mutatja be.

		Piaci részesedések				
Piac	**3% feletti szolgáltatók**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
1.a	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					
1.b	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Invitel					
	ViDaNet					
	TARR					
	Többi szolgáltató					
2.a	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					
2.b	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
	PR-TELECOM					
	Többi szolgáltató					
3.a	UPC					
	Magyar Telekom					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					

3.b	UPC					
	DIGI					
	Magyar Telekom					
	Többi szolgáltató					

13. táblázat: Piaci részesedések a belső teljesítmények figyelembe vételével, 2011-2015

NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[240] A táblázatban feltüntetett piaci részesedések alapján jelentős eltérések azonosíthatók az egyes piacokon tapasztalható versenyben. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon a részesedések folyamatos kiegyenlítődése figyelhető meg, a volt koncessziós szolgáltató részesedése mindhárom piacon jelentősen csökkent, Üzleti titok% alatt található és a piaci részesedése alapján Üzleti titok. Eközben a jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelentős piaci részesedést voltak képesek felépíteni. Az 1.b, 2.b piacokon a piaci részesedések alapján eltérő piaci szerkezettel találkozhatunk. A volt koncessziós szolgáltatók részesedése itt is folyamatosan csökken, azonban a piaci súlyuk továbbra is jelentős, az alternatív szolgáltatók piaci részesedése elaprózódottabb, a volt koncessziós szolgáltató elvesztett piaci részesedése megoszlik számos, nagy, közepes és kisméretű kihívó között. A 3.b piacon – bár a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése valamelyest itt is csökkent – az előfizetések döntő többsége (Üzleti titok%) továbbra is a volt koncessziós szolgáltatóhoz tartozik. Az adatok idősoros vizsgálata alapján valószínűsíthető, hogy a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedése az 1.b és 2.b piacok esetén várhatóan az előretekintő időtávon is 40% körül[100], illetve a 3.b piacon afelett várható és az alternatív szolgáltatók piaci részesedése várhatóan továbbra is nagyszámú kis-, közepes és néhány nagyobb méretű szolgáltató között oszlik meg. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon az előretekintő időtávon nem várható a piaci részesedések további, jelentős átrendeződése, a jelentős méretű alternatív szolgáltatók várhatóan megőrzik, kisebb mértékben tovább növelik a megszerzett piaci részesedésüket, míg a volt koncessziós szolgáltatók ezeken a piacokon várhatóan érdemben nem lesznek képesek növekedni.

[241] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a piaci részesedések nagysága és megoszlása az 1.b, 2.b és a 3.b piac esetében valószínűsítik a jelentős piaci erő meglétét, mindhárom piac esetében az adott piac volt koncessziós szolgáltatója rendelkezik a jelentős piaci erő meglétét valószínűsítő piaci részesedéssel. Az 1.a, 2.a és 3.a piacok a piaci részesedések nagysága, megoszlása és időbeli alakulása önmagában nem támasztja alá a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szükségességét.

II.2.2. A vállalkozás mérete

[242] A piaci erőfölény megítélésének fontos szempontja a vállalkozás mérete, a nagyobb méretből származó erőforrástöbblet, illetve az esetleges megtakarítások a piaci verseny különböző területein – termelés, beszerzés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F – lehetőséget teremtenek az előnyszerzésre. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a vállalkozás mérete, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Amennyiben a belső teljesítményeket is figyelembe vesszük és/vagy a

[100] Az Iránymutatás 75. pontjában foglaltak alapján az Európai Bizottság saját gyakorlatában a 40%-os piaci részesedésnél húzza meg azt a küszöböt, ahol a jelentős piaci erő valószínűsíthető.

kapcsolódó kiskereskedelmi piacot vizsgáljuk, akkor a vizsgálati szempont már alkalmazható. Ez a megoldás lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét. Ennek megfelelően a vállalkozás méretével kapcsolatos vizsgálatok során a kiskereskedelmi piacon jelen lévő vállalkozások méretét vizsgáltam. A nagyobb méretből származó alacsonyabb fajlagos ráfordítások valamennyi korábban felsorolt területen jelentkezhetnek és különösen a termelés – tehát a szolgáltatás előállítása, azaz a hálózat építése és üzemeltetése terén – jelentős versenyelőnyt biztosíthatnak a nagyobb vállalkozások számára. Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon jelen lévő szolgáltatók méretében meglévő különbségek az adott piacokon tapasztalható erőviszonyokat lényegesen befolyásolhatják.

[243] A vállalkozások méretének vizsgálata során terjedelmi korlátok miatt nem elemeztem valamennyi, a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon szolgáltatást nyújtó szolgáltatót (több száz szolgáltató), mivel ezen szolgáltatókat illetően megállapítható, hogy döntően kis-, esetleg közepes méretű vállalkozásokról van szó, néhány százas, vagy néhány ezres nagyságrendű előfizetővel. Ezek a vállalkozások mind a bevételeket, mind az eszközállományt tekintve nagyságrenddel, vagy akár több nagyságrenddel kisebb méretűek, mint a piac legnagyobb méretű szereplői. A fentiekből következően elegendőnek tartottam csupán az azonosított érintett piacokon 3% feletti részesedést elért cégeket figyelembe venni, mivel a többi vállalkozás az erőfölény meghatározását nem befolyásolja. Az azonosított érintett piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon legjelentősebb, 3%-nál nagyobb piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatók méretének jellemző mutatóit mutatja a 14. táblázat.

Piac	3% feletti szolgáltatók	Összes eszköz (millió Ft)	Tárgyi eszközök (millió Ft)	Saját tőke (millió Ft)	Személyi jellegű ráfordítások (millió Ft)	Összes előfizetés száma (db)	Hírközlési szolgálta-tásból származó nettó árbevétel[101] (millió Ft)	Értékesítés nettó árbevétele (millió Ft)	Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (millió Ft)
1.a	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
1.b	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	ViDaNet	11 231	5 243	9 512	748			7 514	1 335
	TARR	9 184	5 753	6 873	1 577			8 502	759
2.a	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
2.b	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703

[101] 7/2016. (X. 14.) NMHH rendelethez kapcsolódóan benyújtott adatszolgáltatásból származó (nettó) bevételi értékek

	PR-TELECOM	8 763	6 201	4 143	952			5 571	195
3.a	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
3.b	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729

14. táblázat: Vállalkozások mérete, 2016

Forrás: Éves beszámolók, NMHH piacfelügyeleti adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[244] A hazai szélessávú piac legnagyobb méretű szereplői a Magyar Telekom, a UPC, az Invitel és a DIGI, a vállalkozásméret tekintetében ezen vállalkozások közül a hazai elektronikus hírközlési piacon legtöbb előfizetővel és mobil üzletággal is rendelkező Magyar Telekom minden dimenzióban közel egy nagyságrenddel meghaladja a másik két volt koncessziós szolgáltatóét. A másik két volt koncessziós szolgáltató közül az Invitel az utóbbi években számottevő térvesztést volt kénytelen elkönyvelni, amit pontosan tükröz az értékesítés nettó árbevételének folyamatos csökkenése.

[245] Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a legnagyobb szolgáltatók jelenléte és piaci részesedése eltérő (lásd 13. táblázat) és a piaci erőviszonyokat erőteljesen befolyásolja, hogy az adott piacon a piacvezető, illetve a kihívók személyében milyen méretű vállalkozások versenyeznek egymással. Annak érdekében, hogy az egyes vállalkozások méretének piaci helyzetre gyakorolt hatása megfelelően figyelembe vételre kerüljön, a vállalkozásméretet a piaci részesedésekre tekintettel is vizsgáltam. Az 1.a és 1.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a piacvezető és a jelentős részesedéssel rendelkező kihívók között jelentős méretbeli eltérés van, a két piac közül a piacvezető méretbeli fölénye az 1.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a jelentősebb. A 2.a és 2.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a helyzet ettől némileg eltér, a kihívók között ebben az esetben a piacvezetőhöz hasonló méretű, illetve a piacvezetőnél jóval nagyobb (Magyar Telekom) méretű kihívók is találhatók. A piacvezető helyzete ebből a szempontból a 2.a piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon a kedvezőtlenebb, a 2.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a kihívók között a nagyobb méretű versenytársak piaci részesedése csekélyebb. A 3.a piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon az elmúlt években megjelent szolgáltatók közül a legjelentősebb kihívók a piacvezetőhöz hasonló méretű, vagy annál nagyobb vállalkozások. A Magyar Telekom 3.b piacra történő belépését követően a 3.b piacon a kihívók között a piacvezetőnél kisebb, ahhoz hasonló méretű, illetve nála nagyobb méretű vállalkozások egyaránt jelen vannak.

[246] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a vállalkozás mérete, mint a piaci erőt befolyásoló szempont az 1.a, az 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon a vállalkozás méretéből származó versenyelőny kevésbé érvényesül.

II.2.3. Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

[247] A helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra kiépítése jelentős elsüllyedt költségekkel jár, amelynek megtérülésére kisebb az esély, amennyiben az adott területen már korábban kiépült a szolgáltatás nyújtására alkalmas infrastruktúra. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés tehát jelentős versenyelőny forrása lehet. A helyhez kötött internet szolgáltatás esetében az elsüllyedt költségek legjelentősebb részét a hozzáférési hálózat kiépítésének költségei teszik ki, ami azt is jelenti, hogy ez a hálózatrész tekinthető a legnehezebben megkettőzhető

infrastruktúra elemnek. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja az infrastruktúra megkettőzésével járó beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás egyszeri költségei, mind a szolgáltatásnyújtással kapcsolatosan folyamatosan felmerülő költségei megtérülnek az árbevételből. A későbbi belépés magasabb hosszú távú költségszintet és – a kezdeti időszakban mindenképpen, de később is valószínűsíthetően – kisebb előfizetői bázist jelent. (Több szolgáltatás együttes nyújtása esetén az elsüllyedt költségekhez hasonlóan a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint belépési korlát szerepét csökkentheti, hogy a költségek több szolgáltatás között oszlanak meg.) A helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra kiépítésével szemben a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével történő piacra lépés csökkentheti a belépési korlát szerepét, hiszen a költségalapú nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevétele esetén az új belépő a nagykereskedelmi szolgáltatást nyújtó szolgáltató költségszintjén juthat hozzá a szolgáltatásnyújtás megfelelő nagykereskedelmi inputjaihoz. A módosított zöldmezős megközelítés alapján ilyen – platformon belüli infrastruktúra-alapú – piacra lépést tesznek lehetővé a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 4/2007. piacon kirótt kötelezettségek.

[248] A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint vizsgálati szempont mind a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacok, mind a hozzájuk kapcsolódó kiskereskedelmi piacok esetében értelmezhetők[102].

[249] Ha a helyhez kötött szolgáltatások hazai piacát vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy az elmúlt években számos szolgáltató vált képessé helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtására

- saját infrastruktúrán (eredetileg más elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtására kiépített hálózatok továbbfejlesztésével, illetve párhuzamos hálózatok fejlesztésével);
- szabályozott – platformon belüli infrastruktúra-alapú – nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével.

Ennek eredményeként – eltérő mértékben és földrajzi megoszlásban – mind a hat azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon párhuzamos infrastruktúrával rendelkező, illetve platformon belüli infrastruktúra-alapú termékkel belépő piaci szereplők jelentek meg. A következő táblázat a párhuzamos infrastruktúrával, illetve platformon belüli infrastruktúra-alapú belépővel ellátott települések[103] számát és az ezeken a településeken található háztartások számát mutatja be.

	Mutató		2011	2012	2013	2014	2015
1.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	14	14	14	14	14
	települések	aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	534 656	534 656	534 656	534 656	534 656
	településeken található háztartások	aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Átlagos szolgáltatószám[104]		3,06	3,06	3,06	3,06	3,06
1.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	834	922	969	997	1030

[102] Amennyiben a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés érdemben nem korlátozza a belépést, az mind a nagykereskedelmi, mind a kapcsolódó kiskereskedelmi piaci belépésre lehetőséget ad és ez a lehetőség mind a nagykereskedelmi, mind a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon korlátozhatja a piaci erőt.

[103] Párhuzamos infrastruktúrával ebben az esetben is azt a települést tekintjük, ahol valamely párhuzamos infrastruktúrán, vagy a 4/2007. piacon előírt szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével kiszolgált előfizetők aránya legalább 15%.

[104] A párhuzamos infrastruktúrák települési számai a települések háztartásszámával súlyozva.

	települések	aránya	33%	36%	38%	39%	41%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	1 838 813	1 929 691	1 954 365	1 970 288	2 019 632
	településeken található háztartások	aránya	70%	74%	75%	75%	77%
	Átlagos szolgáltatószám		1,76	1,80	1,81	1,81	1,84
2.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	25	27	27	27	27
	települések	aránya	93%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	238 800	241 809	241 809	241 809	241 809
	településeken található háztartások	aránya	99%	100%	100%	100%	100%
	Átlagos szolgáltatószám		2,80	2,95	2,91	2,92	3,02
2.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	250	278	295	305	311
	települések	aránya	45%	50%	53%	55%	56%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	437 568	470 413	479 860	495 153	496 053
	településeken található háztartások	aránya	75%	80%	82%	84%	85%
	Átlagos szolgáltatószám		1,80	1,88	1,86	1,88	1,89
3.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	6	6	6	6	6
	települések	aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	29 666	29 666	29 666	29 666	29 666
	településeken található háztartások	aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Átlagos szolgáltatószám		2,00	2,53	2,95	3,00	3,00
3.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	2	6	7	7	9
	települések	aránya	5%	16%	19%	19%	24%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott	száma	3 186	10 979	13 946	13 946	17 923
	településeken található háztartások	aránya	5%	16%	20%	20%	26%
	Átlagos szolgáltatószám		1,05	1,16	1,20	1,20	1,26

15. táblázat: Párhuzamos infrastruktúrával/platformon belüli belépővel kiszolgált települések száma/aránya, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[250] A szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételi adatait vizsgálva látható, hogy míg a párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések száma mind a hat azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon folyamatosan nő, addig a platformon belüli infrastruktúra-alapú belépőkkel ellátott települések száma alacsony és folyamatosan csökkenő (a 3.a és 3.b piacokon 4/2007. piacon előírt szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében nem volt érdemi igénybevétel a vizsgált időszakban). A párhuzamos infrastruktúrával való ellátottság az 1.a, 2.a, 3.a piacokon értelemszerűen[105] teljes, az 1.b, 2.b, 3.b piacokon folyamatos, lassú növekedés tapasztalható. A párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések tekintetében azonban jelentős területi eltérések azonosíthatók.

[105] A földrajzi piac meghatározása során a volt koncessziós szolgáltató melletti legalább 2 párhuzamos infrastruktúra megléte besorolási szempont.

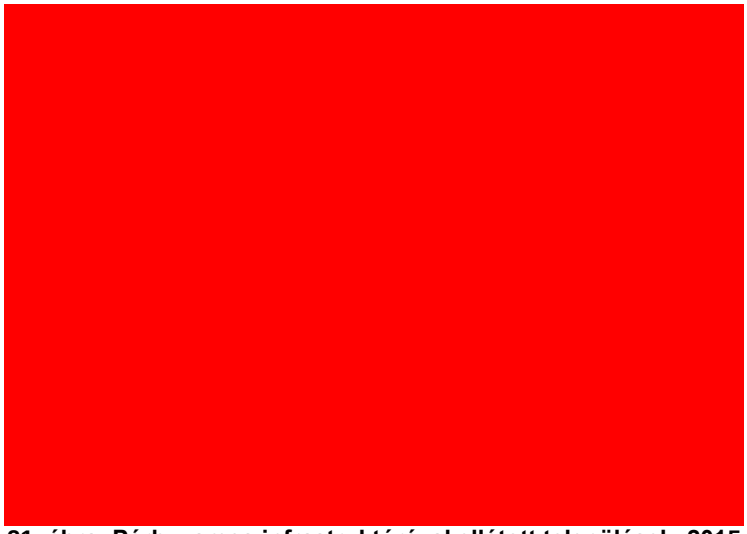

21. ábra: Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[251] A 15. táblázat és a 21. ábra adataival kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a párhuzamos hálózatok egy adott településen való jelenléte nem teljes párhuzamos lefedettséget jelent, a településen belül jelentős eltérések lehetnek az egyes településrészek között és azokon belül is. (Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a párhuzamos infrastruktúrával ténylegesen ellátott háztartások száma a táblázatban feltüntetettnél jóval alacsonyabb lehet.) Mindazonáltal a tendencia egyértelmű, a párhuzamos infrastruktúra kiépítése, mint abszolút belépési korlát a települések nagy részében megszűnt és a párhuzamos infrastruktúrával elért háztartások száma folyamatosan nő. A jövőben a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként kiépülő „open access" hálózatok elérhetősége és a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok építését támogató szabályozás hatályba lépése a hozzáférési hálózatok gazdaságos kiépítésének lehetőségét várhatóan tovább javítja, ugyanakkor önmagában az open access hálózatok jelenléte nem szünteti meg a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés, mint versenyelőny forrás szerepét. Az ilyen hálózatok igénybevételével történő piacra lépés esetén is megállapítható, hogy a későbbi belépés magasabb hosszú távú költségszintet és – a kezdeti időszakban mindenképpen, de később is valószínűsíthetően – kisebb előfizetői bázist jelent, ráadásul az open access kötelezettség nem teljes hálózatokra, hanem csak hálózatrészekre vonatkozik[106], ami azt jelenti, hogy az open access kötelezettség költségelőnyei nem jelentkeznek az újonnan kiépítendő hálózat egésze tekintetében. Hasonló megállapítás tehető a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével történő piacra lépés esetén. A szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások az előfizetői hozzáférési szakaszon csökkenthetik a belépési korlát szerepét, ugyanakkor a helyi szintre való eljutás – figyelembe véve a kisebb mérethatékonyságot – csak magasabb költségekkel valósítható meg, a helyi hozzáférési hálózat tekintetében kirótt kötelezettségek tehát önmagukban nem alkalmasak arra, hogy az új belépők

[106] A hozzáférési kötelezettség az állami támogatással épülő új hálózatrészekre és azokra a meglévő hálózati infrastruktúrákra vonatkoznak, melyekre a hálózatmegosztáshoz szükség van. A hozzáférési kötelezettség tehát csak azon meglévő hálózatrészekre korlátozódik, amelyek az újonnan épülő támogatott hálózat részeként fognak működni, illetve amelyek a támogatással épülő hálózat nagykereskedelmi hozzáférésének biztosításához szükségesek. A kötelezettség a kábelhely megosztás kivételével – ami időben korlátlan – 7 évig terheli a kötelezettet.

számára ellensúlyozzák a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezéshez kapcsolódó versenyhátrányt. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés, mint versenyelőny forrás szerepe tehát várhatóan a jövőben tovább csökken, ugyanakkor a jelen piacelemzés előretekintő időtávján – elsősorban a kevésbé gazdaságosan lefedhető területeken – még jelentős marad.

[252] A településszintű adatok részletes vizsgálata alapján megállapítható, hogy – eltérő mértékben és földrajzi megoszlásban – mind a hat azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon párhuzamos infrastruktúrával rendelkező piaci szereplők vannak jelen. (A platformon belüli infrastruktúra-alapú belépők az 1.a, 1.b, 2.a, 2.b piacokon jelentek meg, a 4/2007. piacon előírt szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével kialakított szolgáltatások piaci versenyre gyakorolt hatása az alacsony igénybevétel miatt elhanyagolható a párhuzamos infrastruktúrán nyújtott szolgáltatásokhoz képest.) Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacok között jelentős különbségek azonosíthatók. A döntően nagyobb méretű, tehát telepítési és keresleti szempontból kedvezőbb adottságú településeket tartalmazó 1.a és 2.a piacokhoz, valamint a jelentős méretű alternatív szolgáltatók volt koncessziós területre benyúló fejlesztéseivel érintett 3.a piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon találhatók meg a legnagyobb arányban a párhuzamos hálózatok és az ilyen hálózatokon ellátott előfizetők aránya is ezeken a piacokon a legnagyobb. A kevésbé gazdaságosan lefedhető 1.b és 2.b piacokhoz, valamint a volt koncessziós terület határán átnyúló fejlesztésekkel egyelőre kevésbé érintett településeket tartalmazó 3.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a párhuzamos hálózatok, illetve az ilyen hálózatokon ellátott előfizetők aránya kisebb. Mindazonáltal mind a hat érintett piac, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacok tekintetében megállapítható, hogy a hálózatok kiépültsége, lefedettsége tekintetében a volt koncessziós szolgáltató továbbra is jelentős előnyben van, hozzá hasonló szintű – az azonosított piacok teljes egészére kiterjedő – lefedettséget egyetlen más szolgáltató sem volt képes elérni. Az ebből származó előny az 1.b, 2.b és 3.b piacokon – ahol a párhuzamos hálózatok elérhetősége és lefedettsége kisebb – jelentősebb. (Ezt az előnyt a platformon belüli infrastruktúra-alapú verseny sem tudta csökkenteni.)

[253] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint abszolút versenyelőny megszűnt, ennek ellenére a volt koncessziós szolgáltatók a helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtása tekintetében továbbra is relatív előnyben vannak a saját volt koncessziós területeiken, a hálózati lefedettségük továbbra is a legnagyobb, önmagában egyetlen új belépő hálózata sem összevethető méretű az adott terület volt koncessziós szolgáltatóéval. A relatív előny mértéke a párhuzamos hálózatok fejlesztésével a jövőben várhatóan csökken, ugyanakkor tartósan fennmarad. Mindazonáltal a párhuzamos hálózatok jelenléte és fejlesztése már jelenleg is jelentős nyomást gyakorol a piacvezetők magatartására. A párhuzamos infrastruktúrák jelenlétéből fakadó nyomás az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon erősebben érvényesül, ennek megfelelően a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint piaci erőt befolyásoló szempont az 1.a, 2.a és 3.a piacokon kevésbé, míg az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erőteljesebben érvényesül.

II.2.4. Technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség

[254] Technológiai előny abban az esetben érvényesül, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi valamely szolgáltatás(ok) olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a piaci előny tehát elsősorban több szolgáltató viszonylatában értelmezhető. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a technológiai előny, mint piaci

előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben a technológiai előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.

[255] A hazai szélessávú piacon alkalmazott technológiákat vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt években a volt koncessziós szolgáltatók hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózataival párhuzamosan jelentős lefedettségű kábelmodemes (HFC – Docsis 3.0) infrastruktúra, illetve egyéb újgenerációs hozzáférési hálózati infrastruktúra épült ki, a volt koncessziós szolgáltatók, néhány jelentős alternatív szolgáltató és több száz kisebb szolgáltató hálózatfejlesztéseinek következtében. A fejlesztések eredményeként a hazai szélessávú piacon a jellemző hozzáférési hálózati megvalósítási módok a következők: hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatokon kialakított, xDSL-re épülő szélessávú hozzáférések, a kábelmodemes hozzáférések, az FTTH GPON, valamint az FTTB Ethernet-LAN hozzáférések. Az „örökölt" technológiai adottságok ugyanakkor a fejlesztések irányait is alapvetően befolyásolhatják, ami a hazai piacon elsősorban a hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatok esetében jelenthet az elérhető átviteli sebesség tekintetében korlátokat a fejlesztések során.

[256] A jelen határozatban azonosított érintett piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a következő technológiai megvalósítású hálózatok találhatók meg:

Piac	3% feletti szolgáltatók	Piaci rész (2015)	Alkalmazott hozzáférési hálózati megvalósítás(ok) és arányuk (2015)
1.a	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Többi szolgáltató		
1.b	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Invitel		
	ViDaNet		
	TARR		
	Többi szolgáltató		
2.a	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Többi szolgáltató		
2.b	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	PR-TELECOM		
	Többi szolgáltató		
3.a	UPC		
	Magyar Telekom		

	DIGI		
	Többi szolgáltató		
3.b	UPC		
	DIGI		
	Magyar Telekom		
	Többi szolgáltató		

16. táblázat: Alkalmazott hozzáférési hálózati technológiák, 2015[107]

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[257] Az alkalmazott technológiák mindegyike alkalmas az átlagos fogyasztói igények kiszolgálására. Az egyes azonosított piacokat, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokat elkülönülten vizsgálva – a piaci részesedések eltéréseivel szoros összefüggésben – jelentős eltérések azonosíthatók az egyes piacokon alkalmazott technológiák hozzáférésekből való részesedésében. A hagyományos réz érpáras hálózatok szerepe az 1.a, 2.a és 3.a piacokon egyre kisebb (10-20%), a hozzáférések többsége ezeken a piacon kábelmodemes hálózatokon, vagy fényvezető szálas hálózatokon (FTTB-Ethernet, FTTH-GPON) kialakított hozzáférés. Az 1.b, 2.b. piacokon az előfizetői hozzáférések több, mint fele kábelmodemes hozzáférés, az xDSL hozzáférések (xDSL réz érpáras hozzáférési hálózaton, FTTC-xDSL hozzáférés) súlya továbbra is jelentősnek mondható (33-38%), míg a fényvezető szálas hálózatokon kialakított hozzáférések (FTTB-Ethernet, FTTH-GPON) szerepe ezeken a piacokon egyelőre kisebb (13%-os, illetve 5%-os részesedés). A 3.b piacon a hozzáférések döntő többsége továbbra is réz érpáras hozzáférési hálózaton kialakított xDSL hozzáférés. Az előretekintő időtávon – a volt koncessziós szolgáltató bejelentett fejlesztéseinek eredményeként – a 3.a és 3.b piacon várható jelentősebb változás, az xDSL hozzáférések várhatóan kiváltásra kerülnek és a volt koncessziós szolgáltató ezt követően előfizetőit FTTH-RFoG technológia alkalmazásával szolgálja ki.

[258] A szélessávú piacot a szolgáltatók és a beszállítók folyamatos fejlesztéseinek köszönhetően a folyamatos technológiai fejlődés jellemzi, ami az átviteli sebességek folyamatos növekedésében is megjelenik. Az egyes technológiai megvalósítási módok adottságaiban ugyanakkor felfedezhetők különbségek, ilyen szempontból a hagyományos réz érpáras hálózaton megvalósított, xDSL megoldások valamelyest versenyhátrányban vannak a nagyobb átviteli sebességre képes kábelmodemes (DOCSIS 3.0) és a tisztán fényvezető szálas (FTTH) hozzáférési hálózatokkal szemben. Mindazonáltal a felsorolt technológiai megvalósítási módokhoz kapcsolódó műszaki megoldások, eszközök szabadon elérhetőek a piacon, önmagában tehát az egyes technológiák elérhetősége nem jelent belépési korlátot, vagy versenyhátrányt valamely piaci szereplő számára.

[259] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – bár a piacon ténylegesen alkalmazott technológiákat vizsgálva az egyes piacokon eltérő megvalósítási módok és ennek megfelelően eltérő szolgáltatói lehetőségek azonosíthatók – az egyes technológiákhoz a szolgáltatók számára szabadon hozzáférhetőek, a technológiákhoz való hozzáférés tekintetében egyoldalú előnyök nem

[107] A táblázatban szereplő – a településszintű adatbekérés adataiból kiszámított – adatok a 2014. év végi állapotot tükrözik. A Hatóság havi rendszerességű gyorsjelentéséből rendelkezésre álló – szolgáltatószintű – adatok alapján megállapítható, hogy a 2015-ös év vége óta az alkalmazott hálózat típus tekintetében egyik szolgáltató esetében sem történt változás, ugyanakkor az alkalmazott átviteli technológia tekintetében kisebb változások azonosíthatók (ami ugyanakkor a főbb következtetéseket nem befolyásolja). Üzleti titok.

azonosíthatók a piacon, így a technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség, mint piaci erőt befolyásoló szempont sem a piacvezető, sem más szolgáltatók esetében nem érvényesül.

II.2.5. A kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

[260] Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon az árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. Ehhez az szükséges, hogy a szolgáltatás vásárlója, illetve a vásárló megtartása az eladó számára – akár az értékesítésből való részesedése, akár kereskedelmi fontossága miatt – fontos legyen és a vásárló számára rendelkezésre álljon egy vagy több helyettesítési lehetőség, amire az árak, vagy más szolgáltatási feltételek számára kedvezőtlen megváltozása esetén gyorsan, alacsony költségek mellett váltani tud (hiteles fenyegetés). A kiegyenlítő vásárlóerő érvényesüléséhez tehát a következő szempontok teljesülésére van szükség:

- a vásárló az eladó értékesítéseinek jelentős/fontos részét képviseli,
- rendelkezésre állnak helyettesítési lehetőségek (akár a szolgáltatás saját előállítása is) a vásárló számára és ezekről jól informált,
- a helyettesítés gyorsan, alacsony költségekkel megvalósítható.

[261] Ahogyan korábban megállapítottuk, a jelen határozatban azonosított valamennyi nagykereskedelmi piacon a kínálati oldalt döntően a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások jelentik. Az általánosan elérhető, kereskedelmi alapú szolgáltatásnyújtás a nagykereskedelmi piacon nem jellemző. Valószínűsíthető, hogy szabályozás hiányában (módosított zöldmezős megközelítés) a volt koncessziós szolgáltatók sem kínálnának nagykereskedelmi szintű hozzáférést a hálózatukhoz, ami természetesen azt is jelenti, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő sem korlátozná a piaci erejüket. Ugyanakkor még abban a hipotetikus esetben is, ha a szabályozás hiányában a volt koncessziós szolgáltatók továbbra is biztosítanák a nagykereskedelmi hozzáférést a hálózatukhoz, a kiegyenlítő vásárlóerő az alternatív helyettesítési lehetőségek hiányában[108] valószínűsíthetően nem érvényesülne.

[262] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő egyik azonosított piacon sem korlátozza az eladók piaci erejét.

II.2.6. Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz

[263] A hírközlési infrastruktúra – így a hozzáférési hálózati infrastruktúra – kiépítése jelentős beruházást igényel és a beruházások megtérülési ideje közép-, illetve hosszú távú, ennek megfelelően a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés meghatározó jelentőségű az infrastruktúrát fejlesztő szolgáltatók számára. A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. A könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz, mint piaci előny elsősorban több szolgáltató viszonylatában értelmezhető. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot

[108] Más kereskedelmi alapú nagykereskedelmi hozzáférés kialakításával kapcsolatos érdekeltség szintje várhatóan a jövőben sem nő, illetve a szolgáltatás saját előállítása a jelentős elsüllyedt költségek miatt nem tekinthető hiteles fenyegetésnek.

vizsgálva a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz való könnyű vagy privilegizált hozzáférés, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.

[264] A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést meghatározó tényezők közül jelen határozatban a szolgáltatók méretét, piaci részesedését, tulajdonosi hátterét és pénzügyi helyzetét vizsgáltam. A vizsgálatok során – ahogyan korábban is – az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon 3% feletti részesedést elért szolgáltatókat hasonlítottam össze.

[265] A vállalkozás mérete a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést is befolyásolja, hiszen nagyobb vállalkozás esetén egységnyi beruházás kisebb kitettséget és így kisebb kockázatot jelent, mint egy kisebb vállalkozás esetén. A nagyobb vállalkozásméret egyben több lehetőséget is kínál a tevékenységek diverzifikálására, ahol a több lábon állás stabilitást biztosít a szélsőséges piaci mozgások esetén csökkentve a vállalkozás kockázatát. A szolgáltatók méretét a II.2.2. pontban már részletesen vizsgáltam. A 14. táblázat adatai alapján megállapítottam, hogy a méret, mint a piaci erőt befolyásoló szempont az 1.a és 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és a 3.b piacokon a vállalkozás méretéből származó versenyelőny kevésbé érvényesül. Az egyes piacokkal kapcsolatos megállapítások természetesen a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés tekintetében is értelmezhetők, tehát a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés tekintetében az 1.a és 1.b piacokon van lényegesen kedvezőbb helyzetben a piacvezető szolgáltató.

[266] A piaci részesedésekben meglévő különbségek és a piaci helyzet szintén befolyásolhatják a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést. Magas piaci részesedéssel, jelentős előfizetői bázissal rendelkező szolgáltatók esetében a meglévő előfizetők stabil cash-flow áramlást biztosítanak, míg egy a piacra később belépő – a kezdeti időszakban mindenképpen – alacsonyabb ügyfélbázissal rendelkező szolgáltató esetén a beruházás a magasabb kockázat miatt az iparági elvárt hozamszintnél valószínűleg csak rosszabb feltételekkel (vagy egyáltalán nem) finanszírozható. A piaci részesedések vizsgálata során az egyes szolgáltatókat az adott vállalkozás összpiaci részesedése alapján értékeltem[109] és ezek alapján vizsgáltam a piaci erőt az egyes azonosított piacokon. A vizsgálatok eredményét a következő táblázat mutatja be.

Piac	**3% feletti szolgáltatók**	**Piaci részesedés**	**Helyhez kötött internet piaci részesedés**		**Hírközlés-piaci részesedés**
		Hozzáférések száma alapján			**Bevétel alapján**
		2015*	**2015***	**2016****	**2016*****
1.a	Magyar Telekom				
	UPC				
	DIGI				
1.b	Magyar Telekom				
	UPC				
	DIGI				

[109] A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés esetén a jelen határozatban azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon elért piaci részesedések szerinti vizsgálat nem megfelelő, mivel a pénzügyi/tőkepiaci forrásokhoz való hozzáférést a vállalkozás egészének piaci helyzete határozza meg.

	Invitel				
	ViDaNet				
	TARR				
2.a	Invitel				
	Magyar Telekom				
	UPC				
	DIGI				
2.b	Invitel				
	Magyar Telekom				
	UPC				
	PR-TELECOM				
3.a	UPC				
	Magyar Telekom				
	DIGI				
3.b	UPC				
	DIGI				
	Magyar Telekom				

**NMHH piacelemzési adatszolgáltatás*

***NMHH vezetékes gyorsjelentés (2016. november)*

****NMHH piacfelügyeleti adatszolgáltatás – Hírközlési szolgáltatásból származó nettó árbevétel*

17. táblázat: Összpiaci részesedések

Forrás: NMHH piacelemzési adatszolgáltatás, NMHH gyorsjelentés, Piacfelügyeleti adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[267] Az 1.a és 1.b. piacokon a volt koncessziós szolgáltató mind a helyhez kötött internet piaci részesedést, mind az összpiaci bevételi arányokat vizsgálva jóval nagyobb piaci súllyal rendelkezik (az internet piaci részesedést tekintve a különbség a legnagyobb kihívókkal szemben Üzleti titok, az összpiaci bevételeket tekintve ennél jóval nagyobb – a UPC-vel szemben Üzleti titok, a DIGI-vel szemben Üzleti titok). A 2.a és 2.b piacok esetében a helyzet ettől eltér, a legjelentősebb kihívók a helyhez kötött internet piaci részesedés tekintetében nagyobbak, mint a folyamatos piaci részesedés- és bevételcsökkenéssel szembesülő volt koncessziós szolgáltató. Az összpiaci súly tekintetében a Magyar Telekom, valamint a UPC meghaladja a volt koncessziós szolgáltató részesedését Üzleti titok, illetve Üzleti titok eltérés), míg a DIGI a volt koncessziós szolgáltatóval összevethető részesedéssel rendelkezik. A 3.a és 3.b piacon a volt koncessziós szolgáltató mind az internet piaci részesedést, mind az összpiaci bevételi részesedést tekintve a legjelentősebb kihívók (Magyar Telekom, DIGI) között helyezkedik el.

[268] A leírtak alapján megállapítható, hogy a piaci részesedésekben és a piaci helyzetben meglévő különbségek elsősorban az 1.a és 1.b piacokon eredményeznek olyan helyzetet, amely a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét erősítheti.

[269] A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést a vállalkozás tulajdonosi háttere közvetlenül és közvetve is jelentősen befolyásolja. A tőkeerős anyavállalattal, nemzetközi háttérrel rendelkező szolgáltatók helyzetét nemcsak az erősíti, hogy a kisebb tulajdonosi kockázat miatt lényegesen kedvezőbb feltételek mellett juthatnak hitelekhez a hazai piacon, hanem – tekintettel anyavállalatuk stabil pozíciójára – számukra a külföldi forrásbevonás lehetőségei is adottak, mind a cégcsoporton belüli pénzügyi transzfer, mind a hitelfelvétel formájában. A nemzetközi gyakorlatban számos esetben előfordul, hogy a tőkeerős anyavállalattal, stabil tulajdonosi háttérrel rendelkező vállalatoknak lehetőségük van arra, hogy kedvező helyzetüket kihasználva azért vegyenek fel hiteleket, hogy

azokkal – természetesen felárral – kisebb piaci alkuerővel rendelkező partnereiket, beszállítóikat finanszírozzák. Ezzel szemben a nemzetközi háttérrel nem rendelkező szolgáltatók számára a magasabb tulajdonosi kockázat miatt már nehezebb és költségesebb a külső pénzügyi erőforrások bevonása, még akkor is, ha egyébként vagyoni helyzetük stabil és jövedelmező gazdálkodást folytatnak.

[270] A tulajdonosi háttér tekintetében a legnagyobb volt koncessziós szolgáltató, a Magyar Telekom, valamint a UPC van a legkedvezőbb helyzetben, mivel mindkét szolgáltató jelentős tőkeerővel rendelkező külföldi szakmai befektető tulajdonában van. Az előbbi a Németországban piacvezető Deutsche Telekom AG többségi tulajdonában[110] van, az utóbbi pedig az egyesült államokbeli Liberty Global nevű vállalat érdekeltségébe tartozik, amely a világ vezető kábeltelevízió-szolgáltatójának számít.

[271] A harmadik volt koncessziós szolgáltató, az Invitel a közelmúltban esett át tulajdonosváltáson, az Invitel csoport anyavállalának (Magyar Telecom B.V.) új tulajdonosa a China-CEE Fund, amely a korábbi többségi tulajdonoshoz (Mid Europa Partners) hasonlóan pénzügyi befektetőnek tekinthető, hírközléspiaci tapasztalatok nélkül és a Magyar Telekom és a UPC tulajdonosánál kisebb tőkeerővel. A negyedik legnagyobb szolgáltató, a DIGI anyavállalata a Magyar Telekomhoz és UPC-hez hasonlóan szakmai befektető nemzetközi tulajdonosi háttérrel, ugyanakkor jóval kevesebb országra kiterjedő tevékenységgel. A Romániában bejegyzett anyavállalat a román és magyar piac mellett még a cseh piacon tölt be jelentősebb szerepet. A Magyar Telekom és a UPC anyavállalatainál jóval kisebb méret természetesen a pénzügyi lehetőségek tekintetében is korlátozottabb mozgásteret jelent.

[272] Az azonosított érintett piacokon 3% feletti részesedést elért cégek közül a ViDaNet Zrt. többségi tulajdonosa a Magyar Telekom[111], míg a Tarr Kft. magyarországi tulajdonossal rendelkezik. A PR-TELECOM Zrt. egy külföldi, kisebb cég tulajdonában van. E kisebb méretű cégek tulajdonosi háttere jóval kisebb mozgásteret biztosít számukra a pénzügyi források bevonása területén, mint ami a nagyobb méretű versenytársaik rendelkezésére áll.

[273] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a tulajdonosi háttér – mint a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés lehetőségét és ezen keresztül a piaci erőt befolyásoló szempont – elsősorban az 1.a, az 1.b, valamint kisebb mértékben a 3.a és a 3.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét. A 2.a, 2.b piacon a tulajdonosi háttérből származó előny kevésbé erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci pozícióját.

[274] A vállalkozások általános pénzügyi helyzete szintén alapvetően befolyásolja a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés lehetőségét. A 18. táblázat a jelen határozatban azonosított érintett piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon jelen lévő jelentősebb vállalkozások pénzügyi helyzetét mutatja be a hivatalos cégadatok alapján:

---

[110] A Deutsche Telekom AG a részesedésével (2016. végén 59,21%) megegyező szavazati joggal is rendelkezik.

[111] A szavazati jog tekintetében a Magyar Telekom részesedése 50% alatt van.

Piac	Szolgáltatók 3% feletti piaci részesedéssel	Összes eszköz (millió Ft)	Tárgyi eszközök aránya	Tőke-ellátottság	Likviditási mutató	Esedékességi mutató	Adósságfedezeti mutató	Összes bevétel (millió Ft)	Üzemi eredmény (millió Ft)	Árbevétel arányos nyereség	Adózott eredmény (millió Ft)	Tőkearányos nyereség
1.a	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
1.b	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	ViDaNet	11 231	47%	85%	306%	100%	969%	7 514	1 335	18%	1 305	14%
	Tarr	9 184	63%	75%	422%	100%	1457%	8 502	759	9%	704	10%
2.a	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
2.b	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	PR-TELECOM	8 763	71%	47%	63%	87%	200%	5 571	195	4%	105	3%
3.a	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
3.b	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%

18. táblázat: Fontosabb pénzügyi mutatók, 2016

Forrás: Éves beszámolók

[275] A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók magasabb tőkeáttétellel működnek, a kötelezettségeik nagy része kapcsolt vagy egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozások felé áll fenn. Az alacsonyabb tőkeáttétel, tehát a tőkeellátottság magasabb szintje elsősorban a kisebb szolgáltatókra jellemző, a DIGI, a PR-TELECOM Zrt., de főleg a ViDaNet Zrt. és a Tarr Kft. helyzete ebből a szempontból kifejezetten jónak minősíthető. A magas tőkeellátottság ugyanakkor arra is utal, hogy ezek a vállalkozások kevésbé képesek, illetve kevésbé törekszenek külső forrás bevonására. A szektor finanszírozhatósága szempontjából egyértelműen kedvező, hogy az eszközállomány valamennyi vállalkozás esetében jóval meghaladja a kötelezettségek állományát. A kisebb vállalkozások esetében az adósságfedezet mértéke kiugróan magas (ez összefüggésben van azzal, hogy ezen vállalkozások esetében a külső finanszírozás szintje alacsony). A kisebb méretű alternatív szolgáltatókat jellemző nemritkán 100%-os esedékességi mutatók szintén arra utalnak, hogy

ezek a cégek szinte kizárólag rövid távú külső finanszírozásra hagyatkoznak, ami a közép és hosszú távon a növekedési lehetőségeiket korlátozhatja.

[276] A gazdálkodás jövedelmezősége tekintetében a vizsgált vállalkozások helyzete az Invitel kivételével stabilnak tekinthető. Az Invitel az utóbbi években – üzemi szinten is – folyamatosan veszteségesen működött. (A UPC esetében az elmúlt években az adózott eredmény szintjén jelentkező veszteség a cégcsoporton belüli pénzmozgások következtében állt elő.)

[277] A vállalkozások általános pénzügyi helyzetével kapcsolatban összefoglalva megállapítható, hogy – bár a kisebb méretű, tőkeerős nemzetközi tulajdonosi háttérrel nem rendelkező vállalkozások pénzügyi helyzete kifejezetten stabil és gazdálkodási mutatóik kifejezetten jónak minősíthetők – a nagyobb szolgáltatók pénzügyi mozgástere – elsősorban a külső források bevonása tekintetében – jóval nagyobb. Az ebből származó piaci erő elsősorban az 1.a és az 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét. A 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltató a pénzügyi mozgástér tekintetében nem élvez előnyt a jelentősebb kihívókkal szemben, ennek megfelelően a gazdálkodási háttérből származó előny kevésbé erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci pozícióját.

[278] A vállalkozásméret, a piaci részesedések, a tulajdonosi háttér és a pénzügyi mutatók vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz az 1.a és 1.b piacokon erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon ez a szempont kevésbé érvényesül.

II.2.7. Termék/szolgáltatás diverzifikáció

[279] A szolgáltatás diverzifikáció azt a gyakorlatot takarja, amikor a szolgáltatók a piacon nyújtott szolgáltatásokat a versenytársaktól megkülönböztethető módon, pl. speciális csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kínálják. Amennyiben a versenytársak nem képesek hasonló csomagot előállítani, az lehetőséget teremthet a piaci előnyszerzésre.

[280] A szolgáltatási diverzifikáció, mint vizsgálati szempont alapvetően a kiskereskedelmi piachoz köthető, a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacokon a kritérium kevésbé releváns. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben a szolgáltatási diverzifikáció képességét a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét. A korábbiakban megvizsgáltam a piacra később, saját hálózattal belépő szolgáltatók által alkalmazott technológiákat és megállapítottam, hogy az új belépők döntően kábelmodemes, illetve FTTH hozzáféréseket alakítottak ki. Ezek a technológiai megvalósítási módok a szolgáltatások kialakítása során széles mozgásteret biztosítanak a szolgáltatók számára. Amennyiben a belépés – a jelen határozatban vizsgált piachoz képest „upstream" irányban elhelyezkedő piacon kirótt – szabályozott szolgáltatással történik, akkor a szabályozott szolgáltatás igénybevevőjének mozgástere az alkalmazott technológia, illetve a kialakított szolgáltatások tekintetében a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló[112]. Természetesen a versenynyomás nem egyenletesen érvényesül, a versenynyomás mértéke szoros összefüggésben van a párhuzamos hálózatok elérhetőségével. A korábbiakban (a II.2.3. pontban, a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint piaci erőt befolyásoló szempont vizsgálata során)

[112] Nem-fizikai hozzáférési szolgáltatás igénybevétele esetén a hálózati elemek feletti korlátozottabb ellenőrzés miatt az igénybevevő mozgástere a szolgáltatások kialakítása során a Kötelezett Szolgáltatóénál szűkebb.

megállapítottam, hogy a párhuzamos infrastruktúrák jelenlétéből fakadó nyomás az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon erősebben érvényesül. A versenynyomás elsősorban a saját infrastruktúrával rendelkező szolgáltatók részéről érvényesül, a szabályozott szolgáltatások (hurokátengedést) igénybevétele csekély hatást gyakorol a versenyre.

[281] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatási diverzifikáció képessége az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét, míg az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokon ez a szempont kevésbé érvényesül.

II.2.8. Méretgazdaságosság

[282] A méretgazdaságosság forrása a termelésnövekedés révén elérhető fajlagos költségcsökkenés. A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. (Ez a fix költségekre vezethető vissza.) Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. Amint azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken.

[283] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a méretgazdaságosság, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.

[284] A méretgazdaságossági hatás a jelen határozatban azonosított piacok szolgáltatásai (illetve az azoknak megfelelő belső teljesítmények) esetében mindazon hozzáférési hálózati szakaszokon jelentkezik, ahol valamely hálózati elem vagy infrastruktúra elem több végpontot is kiszolgál. (Természetesen a méretgazdaságossági hatás a hozzáférési hálózat mellett más hálózati szakaszokon, illetve a szolgáltatásnyújtás más területein /pl. kiskereskedelmi tevékenységek/ is jelentkezhet.) Ebből az is következik, hogy a méretgazdaságossági hatás mértéke alapvetően függ a bekapcsolt végpontok – tehát végső soron az előfizetők – számától.

[285] Általánosságban megállapítható, hogy egy piacra később belépő szolgáltató a méretgazdaságosság tekintetében jelentős hátrányban van a piacra korábban belépő és jelentősebb előfizetői bázissal rendelkező szolgáltatóval szemben. A méretgazdaságossági hátrány csökkenthető, ha a belépés egy meglévő, elsődlegesen más hírközlési szolgáltatás nyújtására kiépített hálózat továbbfejlesztésével történik, illetve ha a hálózat építése során lehetőség van egyes infrastruktúra elemek más vállalkozástól történő igénybe vételére[113] akár kereskedelmi alapon, akár a jelen határozatban vizsgált piachoz képest „upstream” irányban elhelyezkedő piacon igénybevett szabályozott szolgáltatással. A korábban belépő szolgáltatóval szembeni méretgazdaságossági hátrány azonban egyik esetben sem szüntethető meg teljesen, hiszen a korábbi belépésnek köszönhetően a korábban belépő szolgáltató esetében a fix költségek vagy azok nagy része már megtérült. A szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével történő piacra lépés csökkentheti a belépési korlát szerepét, hiszen a költségalapú nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevétele esetén az új belépő a nagykereskedelmi

[113] Természetesen az infrastruktúra, vagy hálózati elem más vállalkozástól történő igénybe vétele csak akkor merül fel, ha az „épít vagy vásárol” lehetőségek közül az utóbbi a kedvezőbb.

szolgáltatást nyújtó szolgáltató költségszintjén juthat hozzá a szolgáltatásnyújtás megfelelő nagykereskedelmi inputjaihoz, ugyanakkor az alacsonyabb előfizetőszámból és a helyi szintre való eljutás fajlagosan magasabb költségeiből fakadóan a méretgazdaságossági hátrány mértéke még ebben az esetben is jelentős.

[286] A hazai szélessávú piacon a méretgazdaságosság tekintetében a volt koncessziós szolgáltatók jelentős előnyben vannak a volt koncessziós területeiken. A piaci részesedésük, a korábban kiépült és a volt koncessziós területeiken szinte teljes lefedettséget biztosító hozzáférési hálózatuk a később piacra lépő szolgáltatókhoz képest méretgazdaságosabb működést tesz lehetővé számukra. Mindazonáltal a jelen határozatban azonosított piacok, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacok között a méretgazdaságosság tekintetében – elsősorban a telepítési feltételek különbözősége miatt – eltérések azonosíthatók.

[287] Az 1.a, 2.a piacok esetében a hozzáférési hálózatok telepítésének feltételei kedvezőbbek, a jelentősebb kihívók kiterjedt hozzáférési hálózatokat építettek ki, így a volt koncessziós szolgáltatók méretgazdaságossági előnye kisebb, mint a telepítési szempontból kedvezőtlenebb adottságú 1.b, 2.b piacokon. Ugyanakkor a méretgazdaságossági előny – figyelembe véve a hálózatok kiterjedtségét[114], illetve kiemelten a még nem térült költségek eltérő arányát – még a telepítési szempontból kedvezőbb adottságú 1.a, 2.a piacok esetében is érvényesül. A 3.a és a 3.b piac viszonylatában hasonló megállapítás tehető, a párhuzamos hálózatokkal lefedett 3.a piacon a volt koncessziós szolgáltató méretgazdaságossági előnyének mértéke kisebb, mint a 3.b piac esetében. Mindazonáltal – figyelembe véve a közelmúltban épült párhuzamos hálózatok esetében a még meg nem térült költségek magasabb arányát – a méretgazdaságossági előny a 3.a piac esetében is érvényesül.

[288] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a volt koncessziós szolgáltatók jelentős méretgazdaságossági előnnyel rendelkeznek a volt koncessziós területeiken, a méretgazdaságossági előny az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erősíti jelentősen a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét.

II.2.9. Választékgazdaságosság

[289] A választékgazdaságosság hatása abból ered, hogy az egységnyi kibocsátásra eső költségek csökkennek annak következtében, ha ugyanazon vállalkozás egy termékét vagy szolgáltatását egy vagy több más termékkel, szolgáltatással együtt, közös termelési folyamatban állítja elő. A költségmegtakarítás abból származik, hogy e termékek és szolgáltatások esetében azonos eljárásokat, folyamatokat alkalmaznak. Hálózati infrastruktúrát igénylő szolgáltatások esetén jelentős választékgazdaságossági előnyt biztosíthat a szolgáltató számára az, hogy több szolgáltatását is alapvetően ugyanazt az infrastruktúrát igénybe véve nyújtja.

[290] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a választékgazdaságosság, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.

---

[114] A volt koncessziós szolgáltatók esetében a hozzáférési hálózatok teljes lefedettséget biztosítanak, a később belépők esetében a teljes piaci lefedettség nem teljesül.

[291] A választékgazdaságossági előnyök a jelen határozatban azonosított piacok szolgáltatásai (illetve az azoknak megfelelő belső teljesítmények) esetében elsősorban a helyhez kötött internet szolgáltatás más helyhez kötött szolgáltatásokkal (pl. televíziós szolgáltatás, telefonszolgáltatás, illetve üzleti előfizetők esetében egyéb adatátviteli szolgáltatások) együtt történő értékesítésen keresztül realizálhatók. Ebben az esetben a szolgáltatásnyújtás költségei több szolgáltatás között oszlanak meg, ami jelentős versenyelőny forrása lehet.

[292] A 19. táblázat a helyhez kötött internet szolgáltatást más szolgáltatásokkal együtt igénybe vevő előfizetők számát és ezzel összefüggésben az internet szolgáltatásra előfizetők által igénybe vett helyhez kötött szolgáltatások átlagos számát mutatja be.

Piac	3% feletti szolgáltatók	Helyhez kötött internet szolgáltatást más helyhez kötött szolgáltatással együtt igénybevevő előfizetők aránya	Átlagos szolgáltatás szám
1.a	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
1.b	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Invitel		
	ViDaNet		
	TARR		
2.a	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
2.b	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	PR-TELECOM		
3.a	UPC		
	Magyar Telekom		
	DIGI		
3.b	UPC		
	DIGI		
	Magyar Telekom		

19. táblázat: Szolgáltatások együttes igénybevétele, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[293] A táblázatból megállapítható, hogy az 1.a és 1.b piacokon a szolgáltatások együttes igénybevétele tekintetében nincs jelentős különbség a volt koncessziós szolgáltató és a legjelentősebb kihívók előfizetői között. A 2.a, 2.b, 3.a, 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a csomagolás tekintetében elmaradásban vannak a legjelentősebb versenytársakhoz képest, az internet

szolgáltatást más helyhez kötött szolgáltatással együtt igénybevevő előfizetők száma az esetükben alacsonyabb.

[294] A szolgáltatások együttes értékesítésének vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a választékgazdaságosság egyik azonosított piacon sem erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét. A 2.a, 2.b, 3.a, 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a választékgazdaságosság tekintetében valamelyest kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező kihívóik. (Mindazonáltal megjegyzendő, hogy a választékgazdaságosságban meglévő különbségek nem jelentenek valamely szolgáltató számára abszolút előnyt vagy hátrányt, a piacon elérhető és alkalmazott technológiák – és az ezeknek megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatások, illetve belső teljesítmények – lehetővé teszik a több szolgáltatást tartalmazó csomagok kialakítását és értékesítését.)

II.2.10. Vertikális integráció

[295] A vertikális integráció azt jelenti, hogy egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre.

[296] A hazai piacon a jelen határozatban azonosított piacok nagykereskedelmi szolgáltatásait (és az azoknak megfelelő belső teljesítményeket) olyan szolgáltatások nyújtják, illetve állítják elő, amelyek a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon is jelen vannak. Ennek megfelelően valamennyi vertikálisan integrált szolgáltató a szolgáltatásalapú kihívókkal szemben jelentős előnnyel rendelkezik a vertikális integrációból származó előnyök kihasználása révén. E tekintetben a jelen határozatban azonosított hat nagykereskedelmi piac esetében nincs különbség.

[297] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a vertikális integráció mind a hat azonosított piacon erősíti a vertikálisan integrált vállalkozások – így a volt koncessziós szolgáltatók – piaci erejét.

II.2.11. Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

[298] A meglévő forgalmazói és értékesítési hálózat mind az ügyfélmegszerzés, mind az ügyfélmegtartás költségei tekintetében jelentős piaci előny forrása lehet. A fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat, mint vizsgálati szempont elsősorban kiskereskedelmi piacok esetén értelmezhető, kevés szereplős nagykereskedelmi piacok esetén a szempont kevésbé releváns, illetve piaci előnyszerzésre kevéssé alkalmas.

II.2.12. A potenciális verseny hiánya

[299] Potenciális versenyről akkor beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatarthatja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy tevékenységüket a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassák, így például elzárkózzanak a szolgáltatás nyújtásától, vagy áraikat jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartsák). Ha egy piac hosszabb távon az új belépők által „megtámadható” piac, az a piacon jelen lévő szolgáltatók tevékenységét, a piaci erőfölénnyel való esetleges visszaélést már az adott piaci viszonyok között is korlátozhatja.

[300] A kínálati helyettesítéshez hasonlóan a potenciális verseny vizsgálata is a belépési korlátok és a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát teszi szükségessé, a fő különbség az alkalmazott időtávban van, a potenciális verseny esetén a belépést nem rövid (1 év), hanem hosszabb időtávon kell vizsgálni.

[301] A kínálati helyettesítéssel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy a vizsgált piacon nem azonosíthatók jelentős jogi-adminisztratív piacra lépési korlátok. A strukturális belépési korlátok vizsgálata alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a hozzáférési hálózati infrastruktúra zöldmezős kiépítésének jelentős költség- és időigénye, valamint jelentős kockázata, a hozzáférési hálózati infrastruktúrával már rendelkező szolgáltatók – a hazai piacon ezek elsősorban a kábeltelevíziós szolgáltatók – esetében pedig az eltérő technológia miatt a nagykereskedelmi szolgáltatás előállításának jelentős költség- és időigénye, valamint az érdekeltség hiánya miatt nem valószínűsíthető, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására rövid távon új vállalkozások lépnének a nagykereskedelmi piacra.

[302] A strukturális belépési korlátokkal kapcsolatban a kínálati helyettesítés során tett megállapítások hosszabb időtávon is érvényesek, mind a kapcsolódó költségviszonyok, mind a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos érdekeltség hiánya hosszabb távon is fennálló, belépést akadályozó tényezők, ami alapján hosszabb távon sem valószínűsíthető, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására új vállalkozások lépjenek az azonosított nagykereskedelmi piacokra.

[303] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a potenciális verseny egyik piacon sem korlátozza az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét.

II.2.13. A terjeszkedés akadályai

[304] A hatékony versenyhez való közeledés vizsgálata a belépési korlátok „mögött” kibontakozó piaci verseny vizsgálatát jelenti, ami magában foglalja a piacra később belépő szolgáltatók növekedését, piaci terjeszkedését akadályozó objektív korlátok meglétének vizsgálatát. Amennyiben a terjeszkedés akadályozott, illetve objektív felső korlátja van, az a piaci versenyt is alapvetően behatárolja.

[305] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, a párhuzamos infrastruktúrák jelenléte ellenére a szabályozott szolgáltatást nyújtó szolgáltatókon kívül más szolgáltató nem nyújt hozzáférést más szolgáltatók számára. A háttérben a potenciális verseny vizsgálata során kifejtett okok – nagykereskedelmi szolgáltatás előállításának költségigénye, érdekeltség hiánya – a jövőben sem várható új szolgáltatók nagykereskedelmi piaci belépése, ami természetesen a piaci terjeszkedés lehetőségeit is alapvetően behatárolja.

[306] Amennyiben ugyanakkor a vizsgálatok során a belső teljesítményt és ezen keresztül a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomást is figyelembe vesszük, akkor a piaci terjeszkedés lehetősége vizsgálható. Korábban, a piaci részesedések vizsgálata során megállapítottam, hogy az elmúlt években valamennyi azonosított piacon, illetve ezzel összefüggésben a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a párhuzamos infrastruktúrával rendelkező szolgáltatók növelték a részesedésüket. A növekedés mértéke piaconként eltérő, a részesedések kiegyenlítődése az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokon a legelőrehaladottabb és néhány nagyobb kihívó jelentős piaci részesedést volt képes felépíteni. Mindeközben az 1.b, 2.b és 3.b piacokon a piaci részesedések kiegyenlítődése mérsékeltebb és a piaci szerkezet is szétaprózódott. A háttérben elsősorban az egyes piacok eltérő keresleti és telepítési adottságai állnak. Ezek a tényezők tartósan érvényesülnek és a piaci

terjeszkedés lehetőségeit a jövőben is várhatóan erőteljesen befolyásolják. Bár az egyes területek telepítési adottságaiban meglévő különbségek hatását az államilag támogatott hálózatfejlesztésekhez kapcsolódó kötelezettségek, illetve az Eht.-ban implementált szimmetrikus kötelezettségek mérsékelhetik, a potenciális terjeszkedés tekintetében az egyes piacok között azonosított eltérések várhatóan hosszabb távon is fennmaradnak. A jelen határozatban vizsgált piachoz képest „upstream" irányban elhelyezkedő piacon igénybevett szabályozott szolgáltatások igénybevétele alacsony, a szabályozott szolgáltatások piaci versenyre gyakorolt hatása csekély.

[307] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a terjeszkedés akadályai az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokon korlátozhatják az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét.

II.2.14. Önálló erőfölény vizsgálatának eredményei

[308] A következő táblázat az önálló erőfölény egyes kritériumai vizsgálatának eredményeit összefoglalóan mutatja be.

	A kritérium piaci erőt növelő-e?					
Érintett piac	1.a piac	1.b piac	2.a piac	2.b piac	3.a piac	3.b piac
Szolgáltató	Magyar Telekom	Magyar Telekom	Invitel	Invitel	UPC	UPC
Piaci részesedés	nem *(Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)*	igen *(Üzleti titok% feletti részesedés, versenytársak részesedése megoszlik)*	nem *(Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)*	igen *(Üzleti titok% feletti részesedés, versenytársak részesedése megoszlik)*	nem *(Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)*	igen *(Üzleti titok% feletti részesedés)*
A vállalkozás mérete	igen *(nagyságrendi előny)*	igen *(nagyságrendi előny)*	nem	nem	nem	nem
Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett	igen *(teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)*	igen *(teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)*	igen *(teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)*	igen *(teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)*	igen *(teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)*	igen *(teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)*
Technológiai előnyök	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz	igen	igen	nem	nem	nem	nem
Termék/ szolgáltatási	nem	igen	nem	igen	nem	igen

diverzifikáció						
Méret-gazdaságosság	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Választék-gazdaságosság	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Vertikális integráció	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont
A potenciális verseny hiánya	igen	igen	igen	igen	igen	igen
A terjeszkedés akadályai	nem	igen	nem	igen	nem	igen
A fenti kritériumok hatásának eredője	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**

20. táblázat: Piaci erőt befolyásoló kritériumok összefoglaló értékelése

[309] Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának megszüntetése során kiemelten vettem figyelembe, hogy az ezekhez a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedésük alapján jelentősen visszaszorultak és a párhuzamos infrastruktúrák kiépülésével nehezen megkettőzhető infrastruktúrával kapcsolatos versenyelőnyük mértéke is jelentősen csökkent.

[310] A jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításával kapcsolatos mérlegelés során azt is megvizsgáltam, hogy az 1.a és 3.a piacokon, amelyekhez kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a piaci részesedésük alapján már csak a piaci harmadik, illetve a 2.a piacon, amelyhez kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a volt koncessziós szolgáltató már csak a piaci negyedik pozíciót foglalja el, indokolt lehet-e más szolgáltatók jelentős piaci erejűvé nyilvánítása. Megállapítottam, hogy sem a piaci részesedések eltérései (a piacvezető és a követők részesedései), sem a piaci részesedéseken kívüli kritériumok vizsgálata (ahol a legtöbb kritérium esetében a piacvezető szolgáltató nem rendelkezik a versenytársakhoz képest számottevő előnnyel és/vagy az adott kritérium vizsgálata alapján a volt koncessziós szolgáltató előnye mutatható ki /lásd 20. táblázat/) nem támasztja alá jelentős piaci erejű szolgáltató kijelölésének szükségességét.

[311] Az érintett piacokon a fenti kritériumok vizsgálata alapján jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosítottam az alábbi szolgáltatókat:

1.b számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlést Nyrt.-t,

2.b számú érintett piacon az Invitel Távközlési Zrt.-t,

3.b számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.-t.

II.3. Közös erőfölény vizsgálata

[312] Az Iránymutatásban foglaltak alapján[115], közös erőfölény akkor alakul ki, ha két vagy több vállalkozás együttesen versenytársaikkal és vevőikkel szemben lényegében olyan helyzetben van, mint amilyenben egyetlen erőfölényben lévő vállalkozás lenne. A közös erőfölény megállapításának nem feltétele az érintett szolgáltatók szerkezeti vagy egyéb kapcsolódása[116], ahhoz elegendő, ha a vizsgált szolgáltatók olyan piacon működnek, amelynek szerkezete elősegíti a magatartások összehangolását.

[313] Az Iránymutatás alapján[117] a közös erőfölény ex-ante vizsgálata során a szabályozó hatóságnak a következőket kell vizsgálnia:

- a piac szerkezete, jellemzői ösztönzik-e a magatartások (akár hallgatólagos) összehangolását;
- az ilyen összehangolt magatartás fenntartható-e, tehát (i) képes és ösztönzött-e bármelyik érintett vállalkozás „dezertálni", figyelembe véve a többi érintett vállalkozás képességét és ösztönzöttségét a „megtorlásra" (ii) képesek és ösztönzöttek-e a vevők, az összehangolt magatartásban nem érintett vállalkozások, illetve a potenciális belépők az összehangolt magatartást megakadályozni.

[314] Az Iránymutatás 97. pontja alapján az összehangolt magatartás kiváltására alkalmas piacok a következő jellemzőkkel írhatóak le:

- érett piac,
- stagnáló vagy mérsékelt növekedés a keresleti oldalon,
- a kereslet csekély rugalmassága,
- homogén termék,
- hasonló költségszerkezetek,
- hasonló piaci részesedések,
- műszaki újítások hiánya, érett technológia,
- nincsenek felesleges kapacitások,
- jelentős piacra lépési korlátok,
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya,
- a potenciális verseny hiánya,
- különféle informális vagy egyéb kapcsolatos az érintett szolgáltatók között,
- megtorló mechanizmusok,
- árverseny hiánya vagy korlátozott lehetősége.

[315] A jelen határozatban azonosított érintett piacok nagykereskedelmi piacok, ugyanakkor az azonosított piacokon tényleges tranzakciókra döntően csak a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódóan került sor. A vizsgálatok során kizárólag ezen tranzakciók, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatást ténylegesen nyújtó szolgáltatók kizárólagos figyelembe vétele félrevezető lehet, az ilyen vizsgálat nem ad teljes képet a tényleges piaci erőviszonyokról. Ennek megfelelően – ahogyan az önálló erőfölény vizsgálata során – ebben az esetben is a vizsgálatok

---

[115] Iránymutatás 87. pont

[116] Ezzel kapcsolatban lásd még az Iránymutatás 97. pontját, illetve a Keretirányelv (26) bevezető rendelkezését, valamint a II. mellékletét.

[117] Iránymutatás 96. pont

során nemcsak a nagykereskedelmi piacon, hanem a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon érvényesülő versenyt, illetve piaci erőviszonyokat is megfelelően vizsgáltam. Ez a megközelítés a nagykereskedelmi piaci viszonyok mellett lehetővé teszi a kiskereskedelmi piac irányából érkező versenynyomás figyelembe vételét is.

[316] A vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy az összehangolt magatartás feltételei egyik azonosított piac, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piac esetében sem teljesülnek.

- Valamennyi azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac közelíti az érettség állapotát, a keresleti oldal növekedése valamennyi azonosított piacon alacsony.
- A piaci részesedések egyes piacokon (elsősorban az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon) történt jelentős átrendeződése alapján a keresleti oldal számottevő árrugalmasságára lehet következtetni.
- Az internet szolgáltatás egyik legalapvetőbb jellemzője, az elérhető átviteli sebesség tekintetében egymástól jelentősen eltérő ajánlatok találhatók a kiskereskedelmi piacon, e tekintetben az egyes szolgáltatók lehetőségei is jelentősen eltérnek egymástól. A legnagyobb eltérések e tekintetben az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon azonosíthatók. Szintén növeli a szolgáltatáskínálat heterogenitását a komplex csomagajánlatok terjedése.
- Az egyes szolgáltatók költségszerkezetét az alkalmazott technológia, a szolgáltató mérete és az üzleti modell alapvetően befolyásolja. Mivel a piacon eltérő technológiai háttérrel, eltérő méretű és különböző üzleti modellt alkalmazó szolgáltatók tevékenykednek, így az egyes szolgáltatók költségszerkezete is jelentősen eltér egymástól. A technológiai különbségek és az üzleti modell eltérései valamennyi azonosított piacon jelen vannak (a törésvonal itt alapvetően a volt koncessziós szolgáltatók és a kábelmodemes szolgáltatók között fedezhető fel) és a szolgáltatók méretében is valamennyi azonosított piac esetében nagyobb különbségek fedezhetők fel.
- A piaci részesedések tekintetében az egyes azonosított piacok helyzete eltérő. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a piaci részesedések kiegyenlítettebbek, a piacvezető mellett néhány nagyobb szolgáltató is jelentős részesedést ért el. Az 1.b, 2.b és 3.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a piacvezető részesedése továbbra is jelentős és a kihívók részesedése elaprózódott. A piaci részesedések alapján tehát egyik azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon sem adottak az összehangolt magatartást feltételei.
- Az azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokra nem jellemző a kapacitások szűkössége, a piaci növekedés korlátai egyre inkább a keresleti oldalon találhatók.

[317] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az egyes piacok között az egyes szempontok teljesülése tekintetében különbségek azonosíthatók, ugyanakkor még a legkiegyenlítettebb részesedésekkel jellemezhető 1.a, 2.a és 3.a piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon sem adottak az összehangolt magatartás feltételei. A piacok szerkezete, jellemzői tehát nem kedveznek a közös erőfölényes helyzetek kialakulásának. Ennek megfelelően az azonosított piacokon nem állapítottam meg közös erőfölényt és nem azonosítottam közös erőfölényben lévő szolgáltatókat.

III. KÖTELEZETTSÉGEK MEGÁLLAPÍTÁSA

[318] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erejű szolgáltatóra korábban a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

[319] A kötelezettségek megállapítása az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- versenyt korlátozó akadályok azonosítása,
- versenyt korlátozó akadályok által indokolt és arányos kötelezettségek értékelése,
- kötelezettségek meghatározása.

[320] A kötelezettségek az Eht. 2. §-ában meghatározott célok, ezen belül elsősorban az Eht. 2. § e), f) és g) pontjaiban foglalt szabályozási célok megvalósulását támogatják. A kirótt kötelezettségeknek biztosítaniuk kell az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.1. Versenyt korlátozó akadályok azonosítása

[321] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás első lépésben a versenyt korlátozó akadályok azonosítását teszi szükségessé. Versenyt korlátozó akadálynak tekinthető minden olyan lehetséges piaci magatartásforma, vagy gyakorlat, amely alkalmas lehet a verseny korlátozására, így különösen a versenytársak piacról való kiszorítására (vagy belépésének megakadályozására), illetve a fogyasztók kizsákmányolására. Ilyen piaci magatartásformák, gyakorlatok kialakulására akkor van lehetőség, ha egy vállalkozás valamely piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, ami lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. A versenyt korlátozó magatartásformát a jelentős piaci erejű szolgáltató nemcsak azon a piacon folytathatja, ahol jelentős piaci erővel rendelkezik, hanem a – vertikálisan vagy horizontálisan – kapcsolódó piacokon is, ennek megfelelően a versenyt korlátozó piaci gyakorlat hatásai is jelentkezhetnek a kapcsolódó piacokon.

[322] A piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történt piacelemzés során megállapítottam, hogy a az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon van egy-egy szolgáltató, amely az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. Ez azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában lehetőségük van arra, hogy versenyt korlátozó magatartást folytassanak. Az egyes lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata megköveteli mind a lehetséges magatartásforma, mind a piaci hatás vizsgálatát.

III.1.1. Hozzáférés megtagadása

[323] A hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma, azt a gyakorlatot takarja, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató megtagadja a hozzáférést valamely általa ellenőrzött és

valamilyen szempontból[118] szűk keresztmetszetet jelentő – a kiskereskedelmi piaco(ko)n való szolgáltatásnyújtáshoz, illetve a piaci versenyben való helytálláshoz elengedhetetlenül szükséges – hálózati elemhez, illetve szolgáltatáshoz. A hozzáférés megtagadása azt az esetet is magában foglalja, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató ugyan közvetlenül nem zárkózik el a hozzáférés biztosításától, de olyan észszerűtlen feltételeket támaszt, ami egyenértékű a hozzáférés megtagadásával. A hozzáférés megtagadása alkalmas lehet a piaci belépés megakadályozására, illetve a piacon esetlegesen már jelen lévő szolgáltatók kiszorítására, ami a kiskereskedelmi piacon is korlátozhatja a piaci versenyt.

[324] A jelen határozatban azonosított piacokon a jelentős piaci erejűként azonosított, vertikálisan integrált szolgáltatók – nehezen megkettőzhető – hozzáférési hálózati infrastruktúrája jelenti a szolgáltatásnyújtás szűk keresztmetszetét, amelynek átengedésétől való elzárkózás esetén a fent ismertetett kiszorításhoz, illetve a kiskereskedelmi piacon is a verseny korlátozásához vezethet. A szűk keresztmetszet jelleg ebben az esetben abból fakad, hogy a hozzáférési hálózati infrastruktúra elemek megkettőzése kevésbé gazdaságos. A hozzáférés megtagadása minden olyan hálózati elem, hálózati szolgáltatás, vagy egyéb tevékenység esetén értelmezhető, amelynek nyújtásától való elzárkózás alkalmas arra, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás gazdaságos nyújtását nehezítse, illetve megakadályozza (a továbbiakban, a versenyt korlátozó árjellegű és nem árjellegű magatartásformák vizsgálata során a „nagykereskedelmi szolgáltatásba" bármely, a jelen határozatban azonosított piacon szűk keresztmetszetet jelentő hálózati elemhez való hozzáférés, vagy azzal kapcsolatos hálózati szolgáltatás, vagy egyéb tevékenység beleértendő).

[325] A jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításával kapcsolatos vizsgálatok során megállapítottam, hogy az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáférési hálózatainak lefedettsége továbbra is a legnagyobb, önmagában egyetlen új belépő hálózata sem összevethető méretű az adott terület volt koncessziós szolgáltatóéval, amely helyzetben az előretekintő időszakban sem várható változás. A kiterjedt saját hozzáférési hálózat tehát továbbra is szűk keresztmetszetnek tekinthető, így a hozzáférés biztosításától való elzárkózás az előretekintő időszakban is alkalmas lehet a verseny korlátozására mind a vizsgált, mind a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon.

[326] A hozzáférés megtagadásával összefüggésben ugyanakkor mindenképpen vizsgálni kell a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben kiépülő „open access" hálózatok szerepét. Ezen hálózatok esetében ugyanis – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a hozzáférés bizonyos hálózatrészek tekintetében biztosított, ezen hálózatrészek esetében a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tud elzárkózni a hozzáférés biztosításától. A következő ábra azon településeket mutatja be, ahol az open access kötelezettséggel érintett szolgáltató és a jelen határozatban jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató megegyezik.

[118] Pl. a szűk keresztmetszetet jelentő szolgáltatás nyújtásához kizárólagos jogok kapcsolódnak, vagy valamely infrastruktúra elem gazdaságosan nem megkettőzhető.

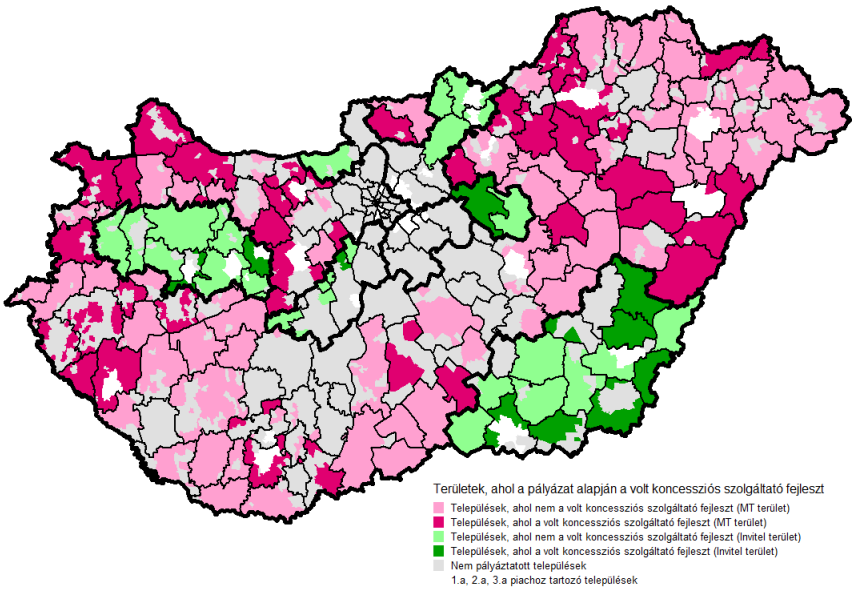

22. ábra: Azon települések, ahol az open access kötelezettség érintettje a jelentős piaci erejű szolgáltató
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[327] A térképen jól látszik, hogy az open access kötelezettség által érintett települések nem fedik le teljes egészében az azonosított piacokat (a 3.b piac tekintetében, amely a közép-magyarországi régióhoz tartozik, a pályázati eredmények a jelen vizsgálat készítésének időszakában még nem voltak ismertek), a kiírt pályázatokat a járások nagyobb részében nem a volt koncessziós szolgáltatók nyerték[119], a hozzáférés megtagadására szabályozás hiányában tehát a hozzáférések döntő többsége[120] esetében a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatóknak lehetőségük van. Továbbá a kötelezettség az egyes települések esetében sem érvényesül teljes körűen[121], hiszen a szolgáltatóknak csak az állami támogatással épülő új hálózatrészek és az azokat kiszolgáló, a kiírásban meghatározott magasabb szintű hálózati szakaszok tekintetében kell hozzáférést biztosítaniuk, illetve mindazokat a hálózati szolgáltatásokat biztosítaniuk kell, amelyekre a hálózatmegosztáshoz szükség van. A hozzáférés megtagadására a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak tehát a hozzáférési hálózatuk jelentős része tekintetében lehetőségük van.

[328] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a

---

[119] Az 1.b piac esetében a kiépítendő lakossági végpontoknak (234 ezer db) csak 1/3-át, míg a 2.b piac esetében (129 ezer végpont) csak 20%-át építi ki az adott területen jelentős piaci erejűként azonosított volt koncessziós szolgáltató.

[120] Az 1.b piac esetében a volt koncessziós szolgáltatót 77 ezer, újonnan létesítendő lakossági végpont, míg a 2.b piac esetében 25 ezer, újonnan létesítendő lakossági végpont tekintetében terheli az open access kötelezés, ami az 1.b, illetve 2.b piacon meglévő hozzáféréseik számához (Üzleti titok) képest alacsony arányt képvisel. A 3.b piac esetében – mivel a volt koncessziós szolgáltató nem indult a pályázaton – a jelentős piaci erejű szolgáltatónak szabályozás hiányában valamennyi hozzáférési pont tekintetében lehetősége van a hozzáférés megtagadására.

[121] Az 1.b piac esetében a volt koncessziós szolgáltató által létesítendő lakossági végpontok a fejlesztéssel érintett települések háztartásszámához viszonyított aránya 14%, míg ugyanez az arány a 2.b piacnál 23%.

2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2. Nem árjellegű versenyt korlátozó magatartásformák

[329] A jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában a hozzáférés megtagadása mellett számos más, közvetlen kiszorító hatással nem járó, ugyanakkor hatásában a versenytársak költségeit növelő lehetőségük van a verseny korlátozására és saját piaci pozíciójuk erősítésére.

III.1.2.1. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

[330] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez és/vagy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges információt tart vissza. Amennyiben a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező szolgáltató valamely információt más szolgáltatónak nem, vagy késve, illetve nem teljes körűen juttat el, az alkalmas lehet arra, hogy saját kiskereskedelmi üzletágát, illetve a vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi területet a nagykereskedelmi piacra ráépülő kiskereskedelmi piacon versenyelőnyhöz jutassa. Az információ diszkriminatív felhasználását jelenti az az eset is, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató az információk átadása tekintetében különbséget tesz a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő – nem a jelentős piaci erejű szolgáltatóhoz tartozó, illetve kapcsolódó – igénybevevők között.

[331] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása a jelen határozatban azonosított piacokon minden, a szolgáltatásnyújtáshoz szükséges műszaki, jogi, közgazdasági jellegű információ tekintetében megvalósulhat. Mivel a szolgáltatásnyújtás szűk keresztmetszeteként a hozzáférési hálózathoz való hozzáférés került korábban azonosításra, ezért értelemszerűen a hozzáférési hálózatok elhelyezkedésével és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos információk – ideértve a hozzáférési hálózat és a hozzáférés jövőbeli változásait (migráció) is – visszatartása esetében merülhet fel leginkább a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulása. (Az érintett információk pontos körének vizsgálatára a részletkötelezettségek vizsgálata során kerül sor.)

[332] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülésének lehetősége valamelyest korlátozottabb, ugyanakkor itt is megállapítható, hogy az open access kötelezettségek érvényesülése nem teljes körű, a kötelezettségek csak az állami támogatással épülő új hálózatrészek és az azokat kiszolgáló, a – kiírásban meghatározott – magasabb szintű hálózati szakaszok tekintetében alkalmazandók, amelyek a volt koncessziós szolgáltatók hozzáférési hálózatának kis részét[122] fedik le, ami azt is jelenti, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét az ilyen hálózatok elérhetősége csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képes valamelyest korlátozni. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[122] Az előfizetői hozzáférési pontok maximum 10-20%-a lehet érintett a jövőben az open access kötelezettséggel.

[333] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása növelheti a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, amelynek következtében azok kénytelenek kiskereskedelmi áraikat növelni. Az információ visszatartása ily módon torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, legrosszabb esetben (pl. hálózatok topológiájával, a hozzáférési pontok tervezett megváltozásával kapcsolatos információk) a hozzáférés megtagadásához hasonlóan a versenytársak kiszorítására is alkalmas lehet.

[334] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.2. Indokolatlan előírások, követelmények

[335] Ez a magatartásforma akkor valósulhat meg, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vételéhez eleve indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók felé. Indokolatlannak tekinthető minden olyan előírás, amely nem szükséges a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez, de megnöveli a szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit és/vagy az igénybevétel csökkenéséhez vezet. Indokolatlan előírások, követelmények megállapítására mind a szolgáltatás technológiai, fizetési, adminisztratív feltételeinek meghatározása, mind a szolgáltatásnyújtás műszaki feltételeinek meghatározása tekintetében sor kerülhet. Az előbbiekre példa lehet valamely (drágább) technológiai megoldás indokolatlan előírása, aránytalan garanciák megkövetelése illetve kötbérek előírása, indokolatlan eljárások beépítése, míg utóbbira példa a műszaki paraméterek túlzott részletezése, a szabványokban szereplő jellemzőkön túlmutató műszaki követelmények megkövetelése. A felsoroltakon kívül indokolatlannak tekinthető az igénybevevő előfizetőivel kapcsolatos olyan információk megkövetelése, amelyek gazdaságilag vagy műszakilag nem szükségesek a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához.

[336] Az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a hozzáférést biztosító és a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató közötti együttműködést szabályozó előírások valamelyest csökkentik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[337] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt. Továbbá, amennyiben a versenyt korlátozó magatartásforma a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató előfizetőire vonatkozó, a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges adatok megkövetelésén keresztül valósul meg, az így nyert információk felhasználásával a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a kiskereskedelmi piaci versenyben indokolatlan

előnyhöz juthat. A kiskereskedelmi piac torzítása mindkét esetben hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.

[338] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.3. Késleltetési taktikák

[339] Késleltetési taktikák alkalmazása esetén a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató nem zárkózik el a szolgáltatás nyújtásától, ugyanakkor a gyakorlatban különböző technikák alkalmazásával biztosítja, hogy a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület időben hamarabb jusson hozzá a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi inputhoz, mint a versenytárs. Ez lehetővé teszi számára, hogy a versenytárs szolgáltató kiskereskedelmi piaci belépését, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtását késleltesse és/vagy jelentős előnyökre tegyen szert a piacra történő korábbi belépésből, illetve valamely szolgáltatás nyújtásának korábbi megkezdéséből („first mover advantage").

[340] A késleltetési taktikák alkalmazása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A késleltetési taktikák sokféle formában jelentkezhetnek (pl. indokolatlanul hosszú eljárások, „technikai" problémák) és a felmerülésük esetén a jelen határozatban vizsgált piacokon – ahol a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére a legtöbb esetben konkrét kiskereskedelmi igény alapján kerül sor és a kiskereskedelmi szolgáltatás folyamatossága az előfizetők számára kiemelkedő fontosságú – könnyen vezethetnek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás meghiúsulásához.

[341] Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – az együttműködéssel kapcsolatban lefektetett szabályok valamelyest csökkentik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[342] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül, illetve a versenytársak értékesítését korlátozó hatásán keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.

[343] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a késleltetési taktikák alkalmazása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.4. Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás (minőségi diszkrimináció)

[344] A minőségi diszkrimináció azt a gyakorlatot takarja, amikor a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára jobb minőségben, vagy kedvezőbb feltételekkel nyújtja a nagykereskedelmi szolgáltatást, mint a versenytársak számára. A jelen határozatban vizsgált piacon a szolgáltatásnyújtás minőségi paraméterei (pl. rendelkezésre állás, hibaelhárítás, szolgáltatáslétesítés) kiemelt fontossággal bírnak a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, így a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülése jelentős előnyöket biztosíthat a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a kiskereskedelmi piacon.

[345] A minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – az előírt nagykereskedelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódóan meghatározott minőségi paraméterek valamelyest csökkenthetik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[346] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása többféleképpen is torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt. Amennyiben a minőségi hátrány további ráfordításokon keresztül ellensúlyozható, akkor (bár a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevevője a kiskereskedelmi piacon a szolgáltatás minősége tekintetében nem kerül versenyhátrányba) a versenytársak költségének – és így közvetve a versenytársak kiskereskedelmi árainak – növelésével a jelentős piaci erejű szolgáltató jelentős piaci előnyt szerezhet. Amennyiben a minőségi hátrány további ráfordításokkal sem ellensúlyozható, akkor a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak a minőség tekintetében kerülnek versenyhátrányba. Mindkét esetben a versenyt korlátozó magatartásforma a versenytársak költségeinek növelésén keresztül, illetve a versenytársak értékesítését korlátozó hatásán keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.

[347] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.5. Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók

[348] Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása azt a gyakorlatot takarja, amikor a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás paramétereit, jellemzőit a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára kedvező, míg a versenytársak számára kevésbé kedvező, vagy kedvezőtlen módon alakítja ki. A versenyt korlátozó magatartásforma a szolgáltatás számos paraméterének, jellemzőjének megállapításán keresztül megvalósulhat (pl.

alkalmazott szabványok, műszaki megoldások és gazdasági paraméterek versenytárs számára kedvezőtlen módon történő megválasztása).

[349] A stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a szolgáltatásnyújtás egyes paramétereinek rögzítése valamelyest csökkentik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[350] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet. Szélsőséges esetben az indokolatlan előírások önmagában gazdaságtalanná tehetik és így megakadályozhatják a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételét.

[351] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.6. Árukapcsolás, csomagolás

[352] Az árukapcsolás azt a gyakorlatot fedi, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás értékesítését egy másik szolgáltatás megvásárlásától teszi függővé. A csomagolás az árukapcsolás speciális esete, amikor az értékesített szolgáltatások csak egy meghatározott (előre kialakított) szolgáltatáscsomagban érhetők el. A jelen határozatban azonosított piacokon az árukapcsolás a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás és valamely más, a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges szolgáltatás esetében értelmezhető. (Ide tartozik az az eset is, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével összefüggésben előírja valamely – a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges, ugyanakkor az igénybevevő által is előállítható – további szolgáltatás igénybevételét.)

[353] Az árukapcsolás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körének rögzítése valamelyest csökkenti a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét (de önmagában nem zárja ki az árukapcsolást). Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó

kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[354] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, akár árpréses helyzetet is előidézve, ami hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.

[355] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árukapcsolás szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3. Árjellegű versenyt korlátozó magatartásformák

III.1.3.1. Túlzó árazás

[356] Túlzó árazás esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás árát a tényleges költségeit (beleértve az elvárt megtérülést) meghaladó módon állapítja meg. Az így kialakított ár magasabb profitot eredményez a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, mint amelyet a versenyző piacon képes volna elérni.

[357] A túlzó árazás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a szabályozás a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körére vonatkozóan rögzíti az alkalmazandó árakat is, ezek az árak ugyanakkor csak a támogatással érintett hálózatrészekre vonatkoznak. Az „open access" kötelezettségek tehát ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[358] A túlzó árazás megvalósulása közvetlenül növeli a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, szélsőséges esetben akár árpréses helyzetet is előidézve. A túlzó árazás önmagában képes lehet a piaci belépés megakadályozására, illetve a piacra már belépett versenytársak kiszorítására.

[359] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a túlzó árazás szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.2. Árdiszkrimináció

[360] Árdiszkriminációról akkor beszélhetünk, ha két vagy több termék, vagy szolgáltatás előállítási költségének az alkalmazott árhoz viszonyított aránya eltér. Az árdiszkrimináció egyaránt jelentheti azt, hogy a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatást eltérő áron értékesíti a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe és a versenytársak számára, illetve azt is, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató a különböző

versenytársak felé különböző díjakat érvényesít. Árdiszkrimináció érvényesülhet közvetlenül, eltérő árak alkalmazásával, illetve különböző volumentől függő árengedményeken keresztül, amellyel a jelentős piaci erejű szolgáltató a szolgáltatás igénybevevői közül a legnagyobbat hozza a legkedvezőbb helyzetbe (amely a gyakorlatban a legtöbbször a saját kiskereskedelmi területe).

[361] Árdiszkrimináció szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körére vonatkozóan rögzített árak ebben az esetben is korlátozzák a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét az állami támogatással érintett hálózatrészek, illetve az azon nyújtott szolgáltatások esetében. Ugyanakkor az „open access" kötelezettségek ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[362] Az árdiszkrimináció – amennyiben a különböző árak alkalmazása a saját kiskereskedelmi terület és a versenytárs viszonylatában valósul meg – következtében a versenytársak nem képesek a kiskereskedelmi piacon árban versenyezni a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató kiskereskedelmi területével, ami hosszabb távon a versenytársak kiszorításához vezethet. A különböző versenytársakra vonatkozóan megállapított eltérő árak hasonló hatásmechanizmuson keresztül torzítják a kiskereskedelmi piaci versenyt.

[363] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árdiszkrimináció – szabályozás hiányában – az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.3. Keresztfinanszírozás

[364] A keresztfinanszírozás két piacot és két árat feltételez, ahol az egyik piacon valamely piaci szereplő költségek feletti, a másik piacon pedig költség alatti (ragadozó) árakat alkalmaz. Amennyiben az egyik piacon alkalmazott költségeket meghaladó ár erőfölényes helyzetből fakad, a másik piacon alkalmazott ár pedig ragadozó ár, akkor az erőfölényes helyzet lehetőséget teremt a piaci erő átvitelére és kiszorító magatartás folytatására azon a piacon is, ahol a szolgáltató nincs erőfölényes helyzetben. A keresztfinanszírozás tehát abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinanszírozás lehetősége erőfölényes helyzetből származik és hatását tekintve kiszorító vagy belépést akadályozó jellegű. A leírt probléma szélsőséges megnyilvánulási formája lehet az árprést okozó árazás, amelyet esetén a nagykereskedelmi árakon felül a kiskereskedelmi piacon kialakult árak mellett a kiskereskedelmi szolgáltatás veszteséges, mert a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi árak közötti árrés nem fedezi a kiskereskedelmi tevékenység költségeit.

[365] A korábbiakban megállapítottam, hogy a túlzó árazás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon, így szabályozás hiányában keresztfinanszírozásra is lehetősége van a jelentős piaci erejű szolgáltatónak, ahol a keresztfinanszírozással érintett piac lehet a szélessávú (elsősorban internet) szolgáltatások kiskereskedelmi piaca, de bármelyik más piac is, ahol a jelentős piaci erejű szolgáltató jelen van. A jelentős piaci erejű szolgáltató által állami támogatással

épített open access hálózatok esetén a korábban leírtaknak megfelelően a túlzó árazás lehetősége korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében korlátozott, amely a keresztfinanszírozás lehetőségét is behatárolja a kötelezettséggel érintett hálózati hozzáférések esetében. Mivel az „open access" kötelezettségek az előfizetői hozzáférési pontoknak csak kis részét érintik, ezért a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulását ezek a kötelezettségek csak az esetek kis részében képesek megakadályozni. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

[366] A keresztfinanszírozás a keresztfinanszírozással érintett piacon lehetővé teszi a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a versenytársak kiszorítását. Amennyiben a keresztfinanszírozással érintett piac a szélessávú szolgáltatások kiskereskedelmi piaca, akkor a keresztfinanszírozás könnyen vezethet árpréses helyzethez.

[367] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a keresztfinanszírozás, mint versenyt korlátozó magatartásforma – szabályozás hiányában – az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.4. Ragadozó/felfaló árazás

[368] A ragadozó/felfaló árazás esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás árát hosszabb időn keresztül a költség alatt, mesterségesen alacsony szinten határozza meg azért, hogy a versenytársakat kiszorítsa az adott piacról, vagy új versenytársak belépését megakadályozza. A versenyt korlátozó magatartásforma előfordulása – figyelembe véve a jelen határozatban azonosított piacok nagykereskedelmi jellegét, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos piaci érdekeltséget – szabályozás hiányában sem valószínűsíthető.

III.1.4. Megállapítások

[369] Az érintett piacokat megvizsgálva megállapítottam, hogy a III.1.1., III.1.2.1.-III.1.2.6., III.1.3.1.-III.1.3.3. pontokban ismertetett versenyt korlátozó magatartásformák szabályozás híján felléphetnek az érintett piacokon. Megállapítottam, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának lehetőségét – az open access kötelezettséggel érintett hozzáférések alacsony száma és aránya miatt – az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access" hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.2. Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

[370] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök – a versenyt korlátozó akadályok azonosítását követően – a versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget előír az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül. Ez szükségessé teszi a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt

kötelezettségek értékelését. Az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a jelen határozatban érintettként azonosított piacokon az alábbi kötelezettségek kirovására kerülhet sor[123]:

- ÁTLÁTHATÓSÁG (Eht. 102-103. §)
- EGYENLŐ ELBÁNÁS (Eht. 104. §)
- KÖLTSÉGALAPÚSÁG ÉS A DÍJAK ELLENŐRIZHETŐSÉGE (Eht. 108. §)
- HOZZÁFÉRÉSSEL ÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSSAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEK (Eht. 106-107. §)
- SZÁMVITELI SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 105. §)
- FUNKCIONÁLIS SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 108/A. §)

[371] A következőkben megvizsgálom a III.1. pontban vizsgált versenyt korlátozó magatartásformák kezelésére szolgáló, Eht.-ban foglalt kötelezettségek tartalmát.

III.2.1. Az egyes kiróható kötelezettségek tartalma

III.2.1.1. Átláthatóság

[372] Az Eht. 102. § alapján az Elnök határozatában átlátható működést biztosító kötelezettséget írhat elő a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban, és előírhatja a kötelezett szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. Ez magában foglalhatja többek között meghatározott számviteli és műszaki információk, hálózati jellemzők, a szolgáltatásnyújtás alapvető jellemzőinek, valamint az áraknak a nyilvánosságra hozatalát. Az Eht. 103. § alapján a kötelezettség magában foglalhatja a megfelelő bontású és részletezettségű referenciaajánlat nyilvánosságra hozatalát is, sőt, az Eht. 103. § (2) bekezdése alapján, amennyiben a Hatóság határozatában a hálózati infrastruktúrához való nagykereskedelmi hozzáférést ír elő a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, akkor a szolgáltatónak a Hatóság által meghatározott tartalmú referenciaajánlatot mindenképpen közzé kell tennie[124]. Az „átláthatóság" kötelezettség tehát nyilvánossá, megismerhetővé teszi a kötelezett szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásának alapvető feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek nyilvánossága a szolgáltatást igénybe vevők számára transzparens, a megalapozott üzleti tervezést lehetővé tevő, illetve segítő viszonyokat hoz létre, amelyek ezen kötelezettség hiányában más eszközzel nem lennének megvalósíthatóak. Továbbá a szolgáltatási feltételek nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenyt korlátozó magatartásformákat, aminek – a szabályozás lehetőségével együtt – visszatartó hatása lehet. Ez a visszatartó erő azonban – figyelembe véve a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – a legtöbb esetben önmagában nem elegendő a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozására. Az átláthatóság kötelezettség ugyanakkor

[123] Az Eht. XIII. Fejezetében található kötelezettségek közül az 109. §-ában foglalt kötelezettségek csak kiskereskedelmi piacon róhatók ki, a 111. §-ában foglalt közvetítőválasztás pedig helyhez kötött telefonszolgáltatásra vonatkozóan értelmezhető.

[124] A rendelkezés a Hozzáférési irányelv 9. cikk 4. pontján alapul, mely szerint: „…*where an operator has obligations under Article 12 concerning network infrastructure access, national regulatory authorities shall ensure the publication of a reference offer containing at least the elements set out in Annex II.*"

hatékonyan képes támogatni más kötelezettségek – így a hozzáférési, valamint az egyenlő elbánás kötelezettség – teljesülését, a gyakorlatban a szabályozók ennek megfelelően jellemzően önállóan nem, hanem más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt írják elő az alkalmazását. Az átláthatóság kiegészítő, támogató jellege az Eht. 102. §-ában foglalt megfogalmazásból is kiderül, amely a kötelezettség kirovását az összekapcsoláshoz, illetve hozzáféréshez köti.

III.2.1.2. Egyenlő elbánás

[373] Az Eht. 104. § alapján az Elnök határozatában összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő valamely nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. Az egyenlő elbánás egyrészt a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók esetében azonos feltételek alkalmazását követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól [Eht. 104. § (2) bekezdés a) pontja], másrészt pedig más szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató saját, illetve bármely általa irányított egyéb szolgáltató szolgáltatásai viszonyában követeli meg a diszkriminációmentességet [Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontja]. Ez utóbbi esetben a jelentős piaci erejű szolgáltatónak – többek között minőségben, a rendelkezésre bocsátott információk tekintetében – legalább ugyanolyan feltételeket kell nyújtania más szolgáltatók számára, mint amilyeneket saját, illetve bármely általa irányított más szolgáltató számára kínál. Az egyenlő elbánás kötelezettség előírására – a lehetséges versenytorzító magatartásformák jellegétől, illetve az egyéb kirótt kötelezettségektől függően – általánosan, vagy konkrét előírásokkal, illetve a tilalmazott magatartásformák meghatározásával is sor kerülhet[125]. Az egyenlő elbánás – az átláthatóság kötelezettséghez hasonlóan – kiegészítő, támogató jellegű, a legtöbb esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirovásra.

III.2.1.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

[374] Az Eht. 108. § alapján, amennyiben a hatékony verseny hiánya azt eredményezheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató indokolatlanul magas díjakat, vagy árprést alkalmazhat, az Elnök határozatában egyes összekapcsolási, illetve hozzáférési szolgáltatások tekintetében költségalapúsággal és a díjak ellenőrizhetőségével kapcsolatos kötelezettségeket írhat elő. Az Eht. tehát nevesíti azokat a versenyt korlátozó magatartásformákat, illetve piaci hatásokat (túlzó árazás, árprés), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. A kötelezettség keretében az Elnök költségalapú díjak alkalmazását, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazását, illetve a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítás módszer alkalmazását is előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára. A törvény lehetővé teszi továbbá, hogy az Elnök megállapítsa a hálózati szolgáltatás ellenértékének az előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatás díját. A jelen határozatban foglalt piacokon nyújtott, illetve nyújtható szolgáltatások árával kapcsolatban fontos az Eht. 108. § (2) bekezdés azon rendelkezése, amely a költségalapú árak meghatározásával összefüggésben kiemeli az újgenerációs hálózatokba történő befektetések ösztönzésének figyelembe vételét.

III.2.1.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

[375] Az Eht. 106-107. § alapján az Elnök határozatában valamely nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való

[125] Az Eht. 104. § (3) bekezdése néhány, az egyenlő elbánás elvébe ütköző magatartásformát ki is emel.

hozzáférést és kapcsolódó eszközhasználatot írhat elő. Ilyen kötelezettség kirovása az Eht. 106. § (2) bekezdése alapján különösen abban az esetben indokolt, ha a hozzáférés megtagadása, a korábbi hozzáférés visszavonása vagy hasonló hatással járó észszerűtlen feltételek kikötése megakadályozná a hatékony verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén. Az Eht. tehát ebben az esetben is nevesíti azokat a versenykorlátozó magatartásformákat (hozzáférés megtagadása, illetve minden olyan magatartásforma, amely hasonló hatással jár), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. Az Eht. 106. § (7) ezen kívül a jelentős piaci erejű szolgáltató számára megtiltja az árukapcsolás alkalmazását a hálózati szolgáltatásokhoz vagy eszközökhöz való hozzáférés biztosítása során.

[376] Az Eht. 106. § (3) bekezdése részletesen ismerteti az Elnök által a hozzáférési kötelezettség keretében kiróható kötelezettségeket, amelybe a jóhiszemű tárgyalások folytatásának előírásától a meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és kapcsolódó közös eszközhasználat előírásáig számtalan, eltérő erősségű szabályozást megvalósító szabályozási eszköz beletartozhat. Az Eht. 106. § (6) bekezdése ezen felül a Hatóság hatáskörébe utalja a hozzáférési szerződés részletes feltételeinek, valamint az erre irányuló ajánlattal és tárgyalással kapcsolatos eljárási szabályoknak a meghatározását.

III.2.1.5. Számviteli szétválasztás

[377] Az Eht. 105. § alapján az Elnök határozatában számviteli szétválasztásra vonatkozó részletes kötelezettséget írhat elő összekapcsolással, illetve hozzáféréssel összefüggő tevékenységekkel kapcsolatban a nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. A kötelezettség magában foglalhatja a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét, továbbá egyéb, az átlátható működéssel, illetve az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettség ellenőrzéséhez szükséges adatok szolgáltatását. A számviteli szétválasztás tehát – ahogyan az a törvényi megfogalmazásból is kiderül – támogató jellegű kötelezettség, amely elsősorban más kötelezettségek (átláthatóság, egyenlő elbánás) ellenőrzését segíti. A számviteli szétválasztás ezen kívül alkalmas arra, hogy a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkon keresztül visszacsatolást nyújtson a költségalapúság kötelezettséggel kapcsolatos szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről[126]. A számviteli szétválasztási kötelezettség a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak és költségek átláthatóvá tételével lehetővé teszi a szabályozó számára, hogy az árdiszkriminációval és a túlzó és/vagy ragadozó árral kapcsolatos lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák esetleges előfordulását megfelelően monitorozza és a szabályozó irányába megvalósuló teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség miatt – a szabályozás lehetőségével együtt – a kötelezettségnek visszatartó hatása is lehet. Ez a visszatartó hatás – figyelembe véve a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – önmagában nem elegendő a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozására, ezért a gyakorlatban a számviteli szétválasztási kötelezettség gyakorlatilag minden esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirovásra.

III.2.1.6. Funkcionális szétválasztás

[126] Az árszabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetőek ki.

[378] Az Eht. 108/A. § alapján az Elnök a vertikálisan integrált, valamely érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára funkcionális szétválasztásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő, amennyiben a 102-108. §-ai szerinti kötelezettségek alkalmazásával sem valósult meg a hatékony verseny és egyes nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások piacon jelentős és tartós versenyproblémák, piaci torzulások állnak fenn. A funkcionális szétválasztás kötelezettség keretében az Elnök a jelentős piaci erejű szolgáltató számára előírja, hogy az érintett nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásával kapcsolatos tevékenységét önálló gazdasági egység keretében végezze. A funkcionális szétválasztás kötelezettség előírására csak „végső esetben", a korábban felsorolt kötelezettségek eredménytelensége esetén, rendkívül szigorú feltételek[127] teljesülése esetén kerülhet sor.

III.2.2. Az azonosított versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő kötelezettségek

[379] Az egyes kötelezettségek tartalmának áttekintését követően jelen pontban megvizsgálom, hogy mely kötelezettségek felelnek meg leginkább a III.1. pontban azonosított egyes lehetséges versenyt korlátozó magatartásformáknak.

III.2.2.1. Hozzáférés megtagadása

[380] A III.1.1. pontban megállapítottam, hogy a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A verseny korlátozása a hozzáférés megtagadása esetében a szűk keresztmetszetet jelentő hozzáférési hálózati infrastruktúrához történő hozzáférés biztosításának megtagadásán, illetve a hozzáféréshez szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásától való elzárkózáson keresztül valósulhat meg. A versenyt korlátozó magatartás eredményeként tehát a hozzáférést igénylő nem fér hozzá a nehezen megkettőzhető infrastruktúrához, illetve az azon nyújtott szolgáltatáshoz. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek az infrastruktúrához való hozzáférésre, illetve a jelentős piaci erejű szolgáltatónak a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy a hálózati hozzáférést és a hozzáféréshez szükséges hálózati szolgáltatások nyújtását megtagadja.

[381] Az átláthatóság, a számviteli szétválasztás és a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettségek – jellegüknél fogva – nem alkalmasak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az átláthatóság, illetve a számviteli szétválasztás kötelezettségek képesek ugyan arra, hogy a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében megteremtsék az átláthatóságot, a hozzáférés megtagadását ugyanakkor önmagukban nem képesek megakadályozni. Hasonlóan, a költségalapúság sem alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, hiszen nem a teljes szolgáltatásnyújtás előírására, hanem csak a szolgáltatásnyújtás egy meghatározott feltételére – az árra – vonatkozik.

[382] Az egyenlő elbánás abban az esetben lehet alkalmas kötelezettség a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató már biztosít hozzáférést a hozzáférési hálózatához. Ebben az esetben az egyenlő elbánás képes biztosítani, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató hozzáférési hálózata az újonnan, megegyező

[127] Az Eht. 66. §-ában foglalt bizonyítékok alapján és az itt leírt eljárás lefolytatásával róható csak ki a kötelezettség.

tartalmú hozzáférést igénylő szolgáltatók számára is elérhetővé váljon. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban azonban számos probléma merül fel. Az egyenlő elbánás nem minden esetben képes biztosítani, hogy az új hozzáférést igénylő szolgáltató az igényeinek leginkább megfelelő szolgáltatáshoz jusson hozzá, hiszen a kötelezettség csak a meglévő relációkban alkalmazott feltételeknek az újonnan igénybevett hozzáférésre való alkalmazását írhatja elő a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, amely feltételek nem feltétlenül esnek egybe a hozzáférést újonnan igénylő szolgáltató igényeivel. További gyakorlati problémát okoz a különböző partnerekkel kötött hálózati szerződések feltételeinek folyamatos összehangolása, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatónak a külső partnerei közötti egyenlő elbánást folyamatosan biztosítania kell, így amennyiben valamely hálózati szerződés a felek megállapodása alapján módosul, akkor a módosítást a jelentős piaci erejű szolgáltatónak minden esetben meg kell vizsgálnia abból a szempontból, hogy az befolyásolja-e az egyenlő elbánás kötelezettség érvényesülését és amennyiben igen, akkor más szolgáltatókkal kötött hálózati szerződéseit is ennek megfelelően módosítania kell. A kötelezettség kizárólagos alkalmazása a leírtak miatt a gyakorlatban a vitás helyzetek, jogvitás eljárások számának növekedéséhez vezethet, ami mind a szolgáltatói, mind a szabályozói oldalon megnöveli a szabályozás költségét. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát – az alkalmazás jelentős adminisztratív terhei miatt – nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

[383] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek előírása alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásformának a kezelésére. A kötelezettség keretében a szabályozó közvetlenül előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a hálózatához való hozzáférés biztosítását, illetve hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettséget határozhat meg. A kötelezettség keretében a szabályozó – a lehetséges versenykorlátozás mértékéhez igazodó részletezettséggel – a hozzáférés, illetve a hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit is meghatározhatja. A hozzáférési kötelezettség tehát közvetlenül a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát lehetővé tevő szűk keresztmetszet – tehát az infrastruktúrához, illetve a hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférés – megszüntetésére irányul, ennek megfelelően alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatót megakadályozza abban, hogy a hozzáférés biztosításától, illetve a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásától elzárkózzon.

[384] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás nem alkalmas, az egyenlő elbánás kötelezettség és a hozzáférési kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a hozzáférés biztosításától, illetve a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásától való elzárkózást és a kiskereskedelmi piacon jelentkező – a III.1.1. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása[128]. A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a hozzáférési kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni a hozzáférés megtagadását. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a hozzáférési kötelezettség kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

---

[128] Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

[385] Megvizsgáltam továbbá, hogy a hozzáférési kötelezettség előírása mellett indokolt-e más, a kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy a hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk nyilvánosságra hozatala – azon kívül, hogy mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenykorlátozó magatartásformákat – csökkenti a szolgáltatók közötti megegyezéssel, a hálózati szerződések megkötésével kapcsolatos költségeket (feltételek egyértelműsége, vitás helyzetek elkerülése). Az átláthatóság ilyen értelemben a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatarthatja továbbá a jelentős piaci erejű szolgáltatót a hálózati szerződések körében a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Az átláthatóság kötelezettség teljesítése – mivel a kötelezően előírt hozzáférés esetén egyébként is megosztott információk nyilvánosságra hozatalát követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól – kis szabályozói terhet jelent, ugyanakkor a másik oldalon jelentősen csökkentheti a hozzáférés megvalósításával kapcsolatos tranzakciós költségeket. Az átláthatóság kötelezettség tehát ily módon nem alkalmas ugyan a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor támogató kötelezettségként hatékonyan segíti elő a hozzáférési kötelezettség érvényesülését. A leírtak alapján a hozzáférési kötelezettség megfelelő érvényesülése érdekében az átláthatóság kötelezettség előírása is indokoltnak tekinthető. Megjegyzendő, hogy az átláthatóság – ezen belül pedig a referenciaajánlat közzétételére vonatkozó – kötelezettség kirovását az Eht. 103. § (2) bekezdése elő is írja a Hatóság számára.

III.2.2.2. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

[386] A III.1.2.1. pontban megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A stratégiai változó – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – jelen esetben az információ, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében elsősorban a hozzáférési hálózatok elhelyezkedésével és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos információkat jelentheti. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az információk átadásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy a hozzáférési hálózathoz való hozzáféréshez, illetve a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információk átadását megtagadja.

[387] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. A kötelezettség tehát közvetlenül célozza a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az információk átadásával kapcsolatos magatartását és a hozzáférési hálózathoz való hozzáféréshez, illetve a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges információk átláthatóságának megteremtésével képes arra, hogy megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges információkat visszatartsa. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy – figyelembe véve, hogy az egyes hozzáférések és azok igénybevételi jellemzői eltérhetnek egymástól – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes teljes körű átláthatóságot teremteni az egyes hozzáférések megvalósításához szükséges információk tekintetében, ugyanakkor a kötelezettség a hozzáférés általános feltételei nyilvánosságának megteremtésével jelentősen csökkenti a tranzakciós költségeket és korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.

[388] A hozzáféréshez, illetve a hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges információkkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott információk tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma az információk diszkriminatív felhasználásán[129] keresztül valósul meg, ezért az információk tekintetében előírt egyenlő elbánás elméletileg megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Az egyenlő elbánás kizárólagos alkalmazása ugyanakkor a kötelezettség gyakorlati alkalmazása és ellenőrzése – az igénybevevők és a hozzáférés számossága és esetenkénti eltérései miatt – jelentős adminisztratív költségekkel jár. Az egyenlő elbánás kötelezettségének az információ visszatartása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformát.

[389] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek, a költségalapúság és a számviteli szétválasztás nem alkalmasak az azonosított lehetséges versenytorzító magatartásforma kezelésére, mivel alkalmazásuk nem az információra, hanem más, a szolgáltatásnyújtást befolyásoló tényezőkre (infrastruktúra, ár) irányulnak.

[390] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmas. Az egyes kötelezettségek kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban ismertetett gyakorlati problémák miatt a két kötelezettség együttes alkalmazása szükséges ahhoz, hogy a szabályozás minden esetben megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a hozzáféréshez, illetve a hálózati szolgáltatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információkat visszatartsa. A szabályozás ily módon képes arra, hogy a kiskereskedelmi piacon jelentkező – a III.1.2.1. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A leírtak alapján az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.3. Indokolatlan előírások, követelmények

[391] Az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A III.1.2.2. pontban megállapítottam, hogy a verseny ily módon történő korlátozása akkor valósulhat meg, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vétele szempontjából indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók számára. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának megakadályozása érdekében olyan kötelezettség előírására van szükség, amely biztosítja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató csak a hozzáférés és a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges követelményeket, illetve előírásokat határozhasson meg.

---

[129] Az információ visszatartása is az információ diszkriminatív felhasználását jelenti, annak szélsőséges esetét képviseli.

[392] Az átláthatóság kötelezettség lehetővé teszi, hogy a szabályozó a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát írja elő. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóságot teremt a szolgáltatás igénybevételének feltételei tekintetében, tehát az indokolatlan előírásokat, követelményeket is átláthatóvá teszi, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az előző pontban leírtakhoz hasonlóan azonban itt is meg kell jegyezni, hogy – az igénybevevők és az egyes hozzáférési igények esetenkénti eltérései miatt – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusának teljes nyilvánosságát megteremteni, ugyanakkor a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos előírások, követelmények nyilvánosságának megteremtésével jelentősen korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.

[393] Az egyenlő elbánás kötelezettség az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában nem képes megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulását, ugyanakkor – elsősorban a külső-belső egyenlő elbánás előírásán keresztül – csökkenti az előfordulás valószínűségét[130]. Az egyenlő elbánás kötelezettségnek az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát.

[394] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek részletes előírása megakadályozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy a szolgáltatás igénybevételét indokolatlan előírásokkal, követelményekkel nehezítse. A hozzáférési kötelezettség elméletileg tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek szabályozó általi részletes előírása – az egyes hozzáférési lehetőségek és azok igénybevételi jellemzőinek eltérései miatt – ugyanakkor a gyakorlatban jelentős adminisztratív terhet ró mind a szabályozóra, mind a szolgáltatóra. Ezért a szolgáltatásnyújtás feltételeinek a hozzáférési kötelezettség keretében történő részletes előírása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

---

[130] A jelentős piaci erejű szolgáltató számára az indokolatlan előírások, követelmények alkalmazása jelentősebb költséggel jár az egyenlő elbánás kötelezettség kirovása mellett, mint anélkül, hiszen a hátrányos feltételeket a saját kiskereskedelmi üzletágára is alkalmaznia kell. Ugyanakkor a versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásának a jelentős piaci erejű szolgáltató számára biztosított hosszabb távú piaci előnyei (versenytársak költségeinek növelése, kiszorítás) még így is meghaladhatják a magatartásforma gyakorlásának költségeit.

[395] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[396] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség, mind a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges piactorzító magatartásformát, míg a hozzáférési kötelezettség alkalmazása a gyakorlatban jelentős szabályozói teherrel jár. Mindkét szabályozási lehetőség alkalmas tehát a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére, a két lehetőség közül az átláthatóság/egyenlő elbánás együttes alkalmazása jár kisebb szabályozói teherrel, ennek megfelelően az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint piactorzító magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.4. Késleltetési taktikák

[397] A III.1.2.3. pontban megállapítottam, hogy a késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A stratégiai változó – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – jelen esetben az idő, ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek arra kell irányulnia, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató „megfelelő időben” biztosítsa a hozzáférést a versenytársak számára a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtáshoz szükséges nagykereskedelmi inputokhoz. A „megfelelő idő” mértékének meghatározása során a kiskereskedelmi piacra gyakorolt versenytorzító hatás mértékének vizsgálata kiemelt fontosságú. Amennyiben a kiszorítás veszélye nagy és/vagy a kiskereskedelmi szolgáltatás korábbi nyújtásából a jelentős piaci erejű szolgáltató számára jelentős előny származik, akkor szigorúbb – akár a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás megkezdésének feltételhez kötését is magába foglaló – szabályozás indokolt.

[398] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit, ennek körében pedig eljárásokat, határidőket határozhat meg a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása tekintetében. A szolgáltatásnyújtásra vonatkozó eljárások és határidők feltételeinek részletes előírása megakadályozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy a szolgáltatás igénybevételét késleltesse. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Ugyanakkor még a legrészletesebben előírt hozzáférési kötelezettség sem tudja teljes mértékben, minden eljárásra kiterjedően a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusa esetén megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülését, ráadásul a túlzottan részletesen meghatározott eljárások, határidők csökkentik a szolgáltatásnyújtás rugalmasságát a jelentős piaci erejű szolgáltató saját kiskereskedelmi előfizetői irányába. Ezt a szabályozás kialakítása során figyelembe kell venni, tehát törekedni kell arra, hogy a hozzáférési kötelezettség keretében csak a nagykereskedelmi szolgáltatásnyújtás azon eljárásai, határidejei kerüljenek rögzítésre, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása tekintetében alapvető fontosságúak. (A szolgáltatásnyújtás egyéb eljárásai, időbeli paraméterei rögzítésére a rugalmasabban alkalmazható átláthatóság kötelezettség megfelelőbb.)

[399] Az egyenlő elbánás kötelezettség a késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelentheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás során alkalmazott eljárások és határidők tekintetében a külső

szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás kizárólagos alkalmazása a kötelezettség gyakorlati alkalmazása és ellenőrzése során – az igénybevevők és a hozzáférés számossága és esetenkénti eltérései miatt – jelentős adminisztratív költségekkel jár. További nehézséget okoz, hogy a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos eljárások, határidők eltérései nem feltétlenül a versenyt korlátozó magatartásforma alkalmazásából fakadnak, azokat a különböző külső, illetve a külső és belső igénybevevők kiszolgálásához szükséges eljárások objektív eltérései is okozhatják. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a késleltetési taktikák, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, a hozzáférési kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja a hozzáférési kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformát. Az egyenlő elbánással kapcsolatos általános követelmények meghatározása során tekintettel kell lenni a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos eljárások, határidők objektív okok miatti eltéréseire.

[400] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatásnyújtással kapcsolatos eljárások, az azokhoz kapcsolódó határidők nyilvánosságra hozatalát. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóságot teremt a szolgáltatás igénybevételének feltételei tekintetében, tehát az eljárási idők, illetve az eljárások tekintetében megvalósuló diszkriminációt is átláthatóvá teszi, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. A hozzáférési kötelezettséghez hasonlóan az átláthatóság esetében is megállapítható, hogy – az igénybevevők és az egyes hozzáférési igények esetenkénti eltérései miatt – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusának teljes nyilvánosságát megteremteni, ugyanakkor az egyes eljárások, határidők nyilvánosságának megteremtésével jelentősen korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.

[401] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[402] A késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére tehát mind a hozzáférési kötelezettség, mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában történő alkalmazása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak, ugyanakkor a másik két kötelezettség alkalmazását a diszkriminációmentesség általános követelményének megfelelő előírásán keresztül képes támogatni. Ennek megfelelően a késleltetési taktikák, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma tekintetében mindhárom kötelezettség együttes kirovása indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak tekinthető, a kötelezettségek konkrét tartalmának meghatározása során figyelembe véve természetesen az egyes kötelezettségek alkalmazásával kapcsolatban leírt szempontokat.

III.2.2.5. Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás (minőségi diszkrimináció)

[403] A minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A III.1.2.4. pontban megállapítottam, hogy a verseny ily módon történő korlátozása akkor valósulhat meg, ha a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára jobb minőségben, vagy kedvezőbb feltételekkel nyújtja a nagykereskedelmi szolgáltatást, mint a versenytársak számára.

[404] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások minőségi paramétereit, ami a jelentős piaci erejű szolgáltatót megakadályozhatja abban, hogy a belső és a külső igénybevevők közötti minőségi diszkriminációt valósítson meg. A hozzáférési kötelezettség tehát elméletileg megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Ugyanakkor még a legrészletesebben előírt hozzáférési kötelezettség sem tudja teljes mértékben, a szolgáltatásnyújtás minden paramétere esetében a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusa esetén megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülését, ráadásul a túlzottan részletesen meghatározott minőségi paraméterek csökkentik a szolgáltatásnyújtás rugalmasságát mind a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevevői, mind a jelentős piaci erejű szolgáltató saját kiskereskedelmi előfizetői irányába. A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség valamennyi minőségi paraméterre kiterjedő, teljes körű alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak a minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma esetében, ugyanakkor egyes – kiemelt fontosságú – minőségi paraméterek esetében felmerülhet az alkalmazása.

[405] Az egyenlő elbánás kötelezettség előírása a minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelentheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás során alkalmazott minőségi feltételek tekintetében a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás tehát alkalmas a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, és általános követelményként előírva kellő rugalmasságot ad a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatások fejlesztése, a szolgáltatások minőségi paramétereinek kialakítása során. Az egyenlő elbánás követelménye ugyanakkor – mivel nem teszi láthatóvá, illetve ellenőrizhetővé a versenyt korlátozó magatartásforma esetleges megvalósulását – önmagában nem elegendő a versenyt korlátozó magatartásforma megfelelő kezeléséhez.

[406] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott minőségi paraméterek vállalt és ténylegesen teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalát elkülönülten a saját kiskereskedelmi terület és a versenytársak számára nyújtott szolgáltatások esetében. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi a minőség tekintetében esetlegesen megvalósuló diszkriminációt, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát – a minőség tekintetében megvalósuló egyenlő elbánás általános követelményével együtt – megfelelő és hatékony szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[407] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[408] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség, mind a

hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, míg a hozzáférési kötelezettség alkalmazása a gyakorlatban jelentős szabályozói teherrel jár, így alkalmazása csak egyes, kiemelten fontos minőségi paraméterek esetében merülhet fel, így indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak az tekinthető, hogyha a hozzáférési kötelezettség csak egyes kiemelt minőségi paraméterek esetén kerül alkalmazásra, az egyéb minőségi paraméterek tekintetében az egyenlő elbánás és az átláthatóság kötelezettség kerül előírásra.

III.2.2.6. Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók

[409] A III.1.2.5. pontban megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A versenyt korlátozó magatartásforma abban az esetben valósul meg, ha a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás paramétereit, jellemzőit a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára kedvező, míg a versenytársak számára kevésbé kedvező, vagy kedvezőtlen módon alakítja ki. A versenyt korlátozó magatartásforma a szolgáltatás számos paraméterének, jellemzőjének megállapításán keresztül megvalósulhat.

[410] A stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása során is diszkriminatív magatartásforma valósul meg, ennek megfelelően ebben az esetben is az egyenlő elbánás kötelezettségének alkalmazása merülhet fel elsődlegesen. Mivel azonban a diszkrimináció ebben az esetben nem a külső és a belső igénybevevők számára nyújtott szolgáltatások egyes paramétereinek eltérésein keresztül valósul meg, hanem a szolgáltatástulajdonságok kialakítása során, ezért az egyenlő elbánás önmagában nem elegendő és nem hatékony a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[411] Az átláthatóság, ezen belül a referenciaajánlat közzétételével kapcsolatos kötelezettség alkalmas lehet arra, hogy a szolgáltatások tartalmának szabályozó általi jóváhagyásán keresztül korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét. Ugyanakkor a versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét nem tudja teljes mértékben megakadályozni, mivel a szolgáltatások tartalmának kialakítása ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató kezében marad.

[412] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó – figyelembe véve a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevők és a jelentős piaci erejű szolgáltató igényeit is – részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások pontos tartalmát, ami megakadályozhatja a versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulását. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére.

[413] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[414] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és a hozzáférési kötelezettség együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, oly módon, hogy a kiskereskedelmi

szolgáltatásnyújtás szempontjából kiemelkedő fontosságú nagykereskedelmi szolgáltatások esetében a szabályozó a hozzáférési kötelezettségben rendezi a szolgáltatások tartalmát, egyebekben pedig a referenciaajánlatok jóváhagyásán keresztül valósulhat meg a szolgáltatások pontos tartalmának kialakítása.

III.2.2.7. Árukapcsolás, csomagolás

[415] Az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A versenyt korlátozó magatartásforma abban az esetben valósul meg, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás értékesítését egy másik szolgáltatás vásárlásától teszi függővé. A jelen határozatban azonosított piacokon az árukapcsolás a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás és valamely más, a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges szolgáltatás esetében értelmezhető.

[416] A szabályozó a hozzáférési kötelezettség előírása során – figyelembe véve a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevők és a jelentős piaci erejű szolgáltató igényeit is – részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások pontos tartalmát, a nyújtandó szolgáltatások körét, illetve kötelezheti a jelentős piaci erejű szolgáltatót, hogy gazdaságilag és műszakilag indokolt igény esetén a jogosult igényének megfelelő hozzáférést biztosítson. A két megoldás közül ez utóbbi – tehát a jogosult igényeinek megfelelően kialakított hozzáférés biztosításának kötelezettsége – a jelen határozatban azonosított piacokon jelentősebb szabályozói terhet jelent mind a kötelezettség teljesítése, mind a szabályozói ellenőrzés során. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére és a hatékony megoldásnak az tekinthető, ha a szabályozó a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából kiemelten fontos nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtását közvetlenül előírja.

[417] Az egyenlő elbánás kötelezettség kevésbé alkalmas az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, a versenyt korlátozó magatartásforma a diszkriminációmentesség követelményének sérelme nélkül is megvalósulhat. Ilyen eset, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely, a saját kiskereskedelmi terület számára nyújtott, ugyanakkor a versenytárs számára a saját kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges, a versenytárs által is előállítható szolgáltatás igénybevételét írja elő a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével összefüggésben.

[418] Az átláthatóság, ezen belül a referenciaajánlat közzétételével kapcsolatos kötelezettség alkalmas lehet arra, hogy a szolgáltatások tartalmának szabályozó általi jóváhagyásán keresztül korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét. A szabályozó ebben az esetben a szolgáltatásnyújtási feltételeknek, illetve a szolgáltatások tartalmának vizsgálatán keresztül ellenőrizheti az egyes szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos rendelkezések indokoltságát.

[419] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[420] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és a hozzáférési kötelezettség együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, oly módon, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából

kiemelkedő fontosságú nagykereskedelmi szolgáltatások esetében a szabályozó a hozzáférési kötelezettségben előírja a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körét, egyebekben pedig a referenciaajánlatok jóváhagyásán keresztül valósulhat meg a szolgáltatások pontos körének kialakítása, illetve az egyes szolgáltatások indokoltságának vizsgálata.

III.2.2.8. Túlzó árazás

[421] A III.1.3.1. pontban megállapítottam, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A túlzó árazás esetében a „stratégiai változó" – az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – az ár, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások díját jelenti. A lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére meghatározott kötelezettségnek ennek megfelelően az ármeghatározó magatartására, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatások díjára kell irányulnia. A III.2.1. pontban felsorolt kötelezettségek közül elméletileg több is képes arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja.

[422] Az átláthatóság kötelezettség bizonyos esetekben alkalmas lehet arra, hogy az áraknak a szabályozó- és a versenyhatóság, valamint a piac általi nagyobb átláthatósága miatt, kisebb-nagyobb nyomást gyakoroljon a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására. A nagykereskedelmi árak átláthatósága ugyanakkor önmagában nem képes megakadályozni a túlzó árazás lehetőségét, legfeljebb annak mértékét befolyásolhatja. A nagykereskedelmi díjak szintjével kapcsolatos átláthatóság megteremtése tehát önmagában nem elegendő a túlzó árazás kezelésére, ennek megfelelően az átláthatóság nem tekinthető megfelelő szabályozói eszköznek a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében.

[423] Az átláthatósághoz hasonló okokból, a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség sem alkalmas önmagában a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[424] A nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség esetén a jelentős piaci erejű szolgáltatónak diszkriminációmentességet kell megvalósítania a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében. Az egyenlő elbánás kötelezettség ugyanakkor a díjak abszolút szintjét nem írja elő, így nem szünteti meg a túlzó árazás lehetőségét. A nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében előírt egyenlő elbánás önmagában tehát nem elegendő a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[425] A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség előírása esetében a szabályozás közvetlenül a díjak szintjére irányul. A kötelezettség tehát a nagykereskedelmi díjak szabályozásán keresztül korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását, ennek megfelelően képes arra, hogy a túlzó árazás lehetőségét megszüntesse.

[426] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a túlzó árazás lehetőségét megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.

[427] Megvizsgáltam továbbá, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség mellett indokolt-e más, a költségalapúság kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy – a nagykereskedelmi díjak mértékére vonatkozó szabályozás megfelelő alkalmazása érdekében – szükség van arra, hogy a szabályozó rendszeres visszacsatolást kapjon a szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről, tehát arról, hogy az mennyiben volt képes a III.1.3.1. pontban ismertetett kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozni. A szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató – számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetőek ki, enyhébb kötelezettségek (pl. egységköltség számítások benyújtása) a teljes körűséget nem képesek biztosítani. A leírtak alapján a számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása indokolt és arányos szabályozói beavatkozás a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében.

III.2.2.9. Árdiszkrimináció

[428] A III.1.3.2. pontban megállapítottam, hogy az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma mindkét formája szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A verseny korlátozása az árdiszkrimináció esetében is az ármeghatározáson keresztül valósulhat meg, ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a nagykereskedelmi díjra kell irányulnia.

[429] Az átláthatóság kötelezettség alkalmas arra, hogy átláthatóvá tegye az árdiszkriminációt, ugyanakkor – a túlzó árazás vizsgálata során ismertetett okok miatt – önmagában nem elegendő arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz az árdiszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[430] A számviteli szétválasztás – a külső árak és a belső transzferárak bemutatásával – alkalmas arra, hogy láthatóvá tegye az árdiszkriminációt a szabályozó számára, ugyanakkor önmagában az árak átláthatóságának megteremtése ebben az esetben sem elegendő az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.

[431] A nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatás díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az árdiszkrimináció esetében az árak diszkriminatív meghatározása jelenti a versenyt korlátozó magatartásformát, ezért a díjak egyezőségének előírása elméletileg képes orvosolni az árdiszkriminációt. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség a díjak közvetlen meghatározásával megakadályozza a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy árait diszkriminatív módon határozza meg, így az egyenlő elbánáshoz hasonlóan alkalmas a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére. A két kötelezettség közül az egyenlő elbánás kötelezettség csak a díjak egyezőségét[131], míg a költségalapúság kötelezettség a díjak abszolút szintjét is előírja, ami a kötelezettségek gyakorlati alkalmazása során is különbségeket

[131] Két szolgáltatás díjának egyenlősége – az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma vizsgálata során (III.1.3.2.) leírtakkal összhangban – azt jelenti, hogy a két szolgáltatás díjának a szolgáltatás költségéhez viszonyított aránya megegyezik.

okoz. Mivel az egyenlő elbánás nem írja elő a díjak abszolút szintjét, ezért a nagykereskedelmi díj valamely szolgáltató viszonylatában történő megváltozása más viszonylatokat is automatikusan érint, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az egyenlő elbánás követelményének folyamatosan meg kell felelnie. Ez jelentős adminisztratív költségekkel jár (szerződésmódosítás, jogvitás eljárások) mind a jelentős piaci erejű szolgáltató, mind a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő társszolgáltatók számára. A költségalapúság kötelezettség esetében – a díjak abszolút szintjének előírása miatt – a felmerülő adminisztratív költségek jóval alacsonyabbak. A két kötelezettség között az átláthatóság és az ellenőrizhetőség tekintetében is jelentős különbség van, mindkét szempont tekintetében – a díjak egyértelműsége és kiszámítható alkalmazása miatt – a költségalapúság tekinthető a hatékonyabb szabályozói eszköznek.

[432] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az átláthatóság és a számviteli szétválasztás nem tekinthetők alkalmas szabályozói eszköznek az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor mind az egyenlő elbánás, mind a költségalapúság kötelezettség alkalmas arra, hogy az árdiszkriminációt és a III.1.3.2. pontban ismertetett kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében[132] ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása. A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a költségalapúság kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát. Megállapítható továbbá, hogy a III.1.3.1.-III.1.3.2. pontokban azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák (túlzó árazás, árdiszkrimináció) kezeléséhez a költségalapúság kötelezettség előírása mindenképpen indokolt, ezért a nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatos egyenlő elbánás a költségalapúságon keresztül mindenképpen teljesül, ami nem teszi indokolttá a nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatos egyenlő elbánás explicit előírását. Ennek megfelelően az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a költségalapúság kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.10. Keresztfinanszírozás

[433] A keresztfinanszírozás – a III.1.3.3. pontban leírtaknak megfelelően – abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinanszírozás lehetősége erőfölényes helyzetből származik és hatását tekintve kiszorító vagy belépést akadályozó jellegű. Megállapítottam, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinanszírozás esetében is az ár tekinthető „stratégiai változó”-nak, hiszen a keresztfinanszírozást a költségeket meghaladó, túlzó módon meghatározott nagykereskedelmi díjak teszik lehetővé. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a nagykereskedelmi díjra kell irányulnia. A túlzó árazáshoz hasonlóan elméletileg ebben az esetben is több kötelezettség egyaránt képes lehet arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja. Az egyes kötelezettségek alkalmazhatóságával kapcsolatban – mivel a keresztfinanszírozás lehetősége alapvetően a túlzó árból fakad – a III.2.2.8. pontban foglaltakhoz hasonló megállapítások fogalmazhatóak meg.

---

[132] Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

[434] Az átláthatóság kötelezettség ebben az esetben sem alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. A túlzó árazás vizsgálata során említett okok mellett ebben az esetben a kiskereskedelmi piaci árak átláthatóságának megteremtése még a keresztfinanszírozás kedvezőtlen kiszorító hatásának az erősítéséhez is hozzájárulhat[133]. A nagykereskedelmi piacon megvalósított átláthatóság pedig ebben az esetben sem korlátozza a keresztfinanszírozás lehetőségét. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz a keresztfinanszírozás, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[435] A nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség a túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinanszírozás esetében sem alkalmas önmagában a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, alkalmas ugyanakkor arra, hogy a keresztfinanszírozást „láthatóvá tegye" a szabályozó számára.

[436] Az egyenlő elbánás kötelezettség a keresztfinanszírozás szabályozói kezelése tekintetében elsősorban a külső szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentesség előírását jelentheti. A kötelezettség előírása ugyanakkor ebben az esetben sem jelenti a díjak abszolút szintjének meghatározását, így nem szünteti meg a – túlzó árazás által lehetővé tett – keresztfinanszírozás lehetőségét. A jelentős piaci erejű – vertikálisan integrált – szolgáltató az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmazása mellett is megteheti, hogy mind a külső szolgáltatók felé, mind a saját kiskereskedelmi üzletága számára túlzó árakat alkalmaz és ezzel párhuzamosan a kiskereskedelmi piacon költség alatti ajánlatokkal áll elő, a kiskereskedelmi üzletágban rövid távon keletkező veszteséget ugyanis hosszú távon ellensúlyozzák a versenytársak fokozatos kiszorulása miatti magasabb kiskereskedelmi bevételek. A nagykereskedelmi díjak tekintetében előírt egyenlő elbánás tehát önmagában nem elegendő a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.

[437] A közvetlenül a díjak szintjére irányuló, a nagykereskedelmi díjakat szabályozó költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség képes arra, hogy korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását és megakadályozza a nagykereskedelmi piaci erőfölényes helyzetből származó, kiszorító hatású keresztfinanszírozást.

[438] A leírtak alapján megállapítható, hogy a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a keresztfinanszírozást és a III.1.3.3. pontban ismertetett – kedvezőtlen kiszorító hatást megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.

[439] Megállapítottam továbbá, hogy a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató számviteli szétválasztási kimutatás benyújtása, mivel a keresztfinanszírozás esetleges előfordulásának a feltárására csak az egységes, a teljes körűséget biztosító kimutatás alkalmas. A leírtak alapján a

---

[133] A keresztfinanszírozás lehetővé teszi a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy versenytársainál kedvezőbb díjakat alkalmazzon a kiskereskedelmi piacon. Az ajánlatok nagyobb átláthatósága gyorsíthatja a szolgáltatóváltást és a versenytársak fokozatos kiszorulását.

számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása tehát indokolt és arányos a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében.

III.2.2.11. Arányos és indokolt kötelezettségek

[440] A III.2.2.1.-III.2.2.10. pontban elvégzett vizsgálatok alapján a következő kötelezettségek alkalmasak leginkább a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Kezelésére/megelőzésére alkalmas kötelezettség
Hozzáférés megtagadása	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Indokolatlan előírások, követelmények	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Késleltetési taktikák	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Árukapcsolás, csomagolás	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Túlzó árazás	Költségalapúság (Eht. 108. §) Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)
Árdiszkrimináció	Költségalapúság (Eht. 108. §)
Keresztfinanszírozás	Költségalapúság (Eht. 108. §) Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)

21. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és kezelésükre alkalmas kötelezettségek

III.3. Kötelezettségek megállapítása

[441] A III.1. pontban elvégzett vizsgálatok során azonosítottam azokat a versenyt korlátozó akadályokat, amelyek alkalmasak lehetnek a verseny korlátozására az érintett piacokon. A III.2. pontban elvégeztem a versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt kötelezettségek értékelését. Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a következő kötelezettségek előírása tekinthető arányos és indokolt szabályozói intézkedésnek az érintett piacokon.

Kötelezettség	Érintett piac
Átláthatóság (Eht. 102-103. §)	1.b, 2.b, 3.b

Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)	1.b, 2.b, 3.b
Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §)	1.b, 2.b, 3.b
Költségalapúság (Eht. 108. §)	1.b, 2.b, 3.b
Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)	1.b, 2.b, 3.b

22. táblázat: Arányos és indokolt kötelezettségek az érintett piacokon

[442] A kötelezettségek részletes tartalmának megállapítása során megvizsgáltam, hogy a kirótt kötelezettségek milyen formában alkalmasak leginkább a feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére. A kötelezettségek meghatározása során tekintettel voltam a területet érintő jogszabályi előírásokra, illetve ajánlásokra, amelyek közül a legfontosabbak:

- Az Eht. XII. fejezetében található, a jelentős piaci erejű szolgáltatókra kiróható kötelezettségekkel kapcsolatos előírások;
- Az Eht. IX. és X. fejezeteiben található, a fizikai infrastruktúra megosztásával kapcsolatos előírások;
- A 2010/572/EU Ajánlás (NGA Ajánlás);
- A 2013/466/EU Ajánlás.

[443] A piac elemzésének eredményeként megállapítottam, hogy a jelentős piaci erővel rendelkezőként azonosított szolgáltatók erőfölényes helyzete a jelen határozatban vizsgált piachoz képest „upstream" irányban elhelyezkedő piacon[134] kirótt kötelezettségek mellett is fennáll, ami azt jelenti, hogy a piaci probléma kezeléséhez a jelen határozatban azonosított piacon is szükség van szabályozási kötelezettségek előírására. A kötelezettségek közötti összefüggések, illetve a lehető legkevésbé megterhelő szabályozói kötelezettségek kialakítása érdekében ugyanakkor indokolt a 3(a) piacon meghatározott kötelezettségek figyelembe vétele. Ennek megfelelően ahol lehetséges volt, a jelen határozatban, illetve a 3(a) piaci határozat határozatban kirótt kötelezettségeket összhangban, egymásra tekintettel határoztam meg.

III.3.1. Átláthatóság

[444] Az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.

[445] Az átláthatóság kötelezettség a központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez elnevezésű piacon elsősorban a piachoz tartozó hozzáférési szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos részletes feltételek – beleértve az árakat is – nyilvánosságra hozását jelentheti. Az átláthatóság a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatarthatja továbbá a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózati szerződések körében a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Az egyes, korábban azonosított és az átláthatóság kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a következő típusú információk nyilvánosságra hozatalára lehet szükség:

[134] 4/2007. piac, illetve ennek utóda, a 3(a)/2014. piac

Versenyt korlátozó magatartásforma	Átláthatóság keretében nyilvánosságra hozandó információk
Hozzáférés megtagadása	Hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk (minden olyan információ, ami a hozzáférés igénybevételéhez a Jogosult Szolgáltató számára szükséges)
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk (a belső szolgáltatásokhoz hasonló tartalommal és időben*)
Indokolatlan előírások, követelmények	Hozzáférés részletes műszaki, gazdasági, jogi feltételei (a belső szolgáltatásokhoz hasonló tartalommal*)
Késleltetési taktikák	Eljárások, határidők (azonos kiskereskedelmi piaci versenyfeltételek biztosítása*)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás	Minőségi paraméterek (vállalt, teljesült) (a belső szolgáltatásokkal azonos minőségi feltételek*)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Szolgáltatások pontos tartalma, szolgáltatásnyújtás feltételei (hozzáférési kötelezettségben előírt tartalommal)
Árukapcsolás, csomagolás	Szolgáltatások pontos tartalma, szolgáltatásnyújtás feltételei (hozzáférési kötelezettségben előírt tartalommal)

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

23. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és az átláthatóság keretében nyilvánosságra hozandó információk tartalma

[446] A fentiek figyelembevételével és a jelen határozatban kirótt többi kirótt kötelezettségre, valamint a 3(a) piaci határozatban foglalt átláthatóság kötelezettségre tekintettel, azzal összhangban az átláthatóság kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezett indokok alapján.

[447] A HF/56-13/2011. számú határozat a Közeli bitfolyam hozzáférésre vonatkozóan referenciaajánlat készítésével kapcsolatos kötelezettséget, míg az Országos bitfolyam kötelezettség esetében a szolgáltatási feltételek honlapon történő közzétételével kapcsolatos kötelezettséget írt elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Jelen határozatban mind a Közeli bitfolyam hozzáférés (amennyiben a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján azt az adott Kötelezett Szolgáltató nyújtani köteles), mind az Országos bitfolyam hozzáférés tekintetében referenciaajánlat készítésével és nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kötelezettség Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatásra való kiterjesztését a következők indokolták:

- A szolgáltatási feltételek referenciaajánlatban történő közzététele a Jogosult Szolgáltatók számára átláthatóbbá, kiszámíthatóbbá teszi a szolgáltatás igénybevételének feltételeit. A szolgáltatási feltételek honlapon történő közzététele és a Kötelezett Szolgáltatók általi változtatás lehetősége a szolgáltatásnyújtás tervezhetőséget rontja és a szolgáltatásnyújtással kapcsolatos kockázatokat növeli a Jogosult Szolgáltatók számára.
- A módosítás eredményeként a jelen határozatban, illetve a 3(a) piaci határozatban azonosított piacon előírt valamennyi szabályozott szolgáltatással kapcsolatos feltételek egy helyen jelennek meg. Ez szintén javítja a szolgáltatásnyújtás feltételeivel kapcsolatos átláthatóságot és valamelyest csökkenti a kötelezettségeknek való megfeleléssel kapcsolatos szabályozói terheket (egyfajta típusú átláthatóság kötelezettség valamennyi szolgáltatás esetében).
- A szolgáltatási feltételek referenciaajánlatba foglalása – az előzetes hatósági jóváhagyáson keresztül – minden esetben biztosítja a szolgáltatásnyújtási feltételek jelen határozatban, illetve egyéb elektronikus hírközlési szabályokban foglalt rendelkezéseknek való megfelelését. A honlapon történő közzététel esetén a megfelelés csak utólagosan, piacfelügyeleti eljárás

keretében ellenőrizhető, az eljárás lezárásáig a szolgáltatásnyújtással kapcsolatban a rendelkezéseknek nem megfelelően meghatározott feltételek korrekciója nem lehetséges, ami a Jogosult Szolgáltató szolgáltatásnyújtását megnehezítheti, vagy akár el is lehetetlenítheti.

- Az Országos bitfolyam árának meghatározásával kapcsolatos szabályok változása (rendszeresen frissítendő retail- alapú árak helyett a Hatóság által előre meghatározott költségalapú árak) miatt a szolgáltatási feltételek árak változása miatti rendszeres módosítására nincs szükség, ami az Országos bitfolyam hozzáférés esetén is ésszerűen alkalmazhatóvá teszi a szolgáltatási feltételek referenciaajánlat keretében történő nyilvánosságra hozatalát.

A leírtaknak megfelelően az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettség keretében mind a Közeli bitfolyam hozzáférés, mind az Országos bitfolyam hozzáférés esetében előírtam a Kötelezett Szolgáltatók számára a referenciaajánlatok készítésével és nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettséget. A kötelezettség pontos tartalmát a 3(a) piaci határozatban foglalt átláthatóság kötelezettségre tekintettel, azzal összhangban határoztam meg. Figyelembe véve a két piac és a két piacon kirótt kötelezettségek közötti szoros kapcsolatot, a továbbiakban az egyes részletszabályok indokait a 3(a) piaci határozatban foglalt kötelezettségekre is tekintettel, egységesen adom meg.

[448] A Kötelezett Szolgáltatókat új referenciaajánlat összeállítására és jóváhagyásra történő benyújtására köteleztem. Az új referenciaajánlat összeállításával kapcsolatos kötelezettség előírását a következők indokolták:

- A jelen határozatban foglalt szabályozás több ponton is módosítja, pontosítja a kötelezően megajánlott szolgáltatások körét a korábbiakhoz képest. Új elemként a Kötelezett Szolgáltatóknak az Országos bitfolyam hozzáféréssel kapcsolatos feltételeket, valamint a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatással kapcsolatos, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt információkat is szerepeltetniük kell a referenciaajánlatukban. Ezek a változások a referenciaajánlat jelentősebb változtatását igénylik.
- Jelen határozatban pontosítottam azon kötelező tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltatóknak a referenciaajánlatában szerepeltetnie kell. Ez a referenciaajánlatok tartalmi elemeinek felülvizsgálatát és szükség esetén a referenciaajánlat megfelelő átdolgozását igényli a Kötelezett Szolgáltatóktól.
- A referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások tapasztalatai alapján a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában pontosítottam a referenciaajánlatok alapján kötött hálózati szerződésekre vonatkozó ajánlattétellel, a szerződés megkötésével, módosításával, megszűnésével és teljesítésével kapcsolatos – korábban a Hszr. megfelelő rendelkezéseire történő hivatkozással előírt – rendelkezéseket. A megfelelő változások referenciaajánlatba történő átemelése szintén érdemi módosulást jelent a referenciaajánlatok tartalmát illetően.
- A referenciaajánlatokkal kapcsolatos szabályozói tapasztalatok alapján – a hozzáférési kötelezettség keretében – pontosítottam azon kiegészítő szolgáltatások körét, amelyeket a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatban szerepeltethetnek. Ez szükségessé teszi a referenciaajánlatokban szereplő szolgáltatások Kötelezett Szolgáltatók általi felülvizsgálatát.

[449] A referenciaajánlat benyújtására vonatkozó határidőt a korábbi határozatban előírt 60 naptól eltérően jelen határozatban 90 napban határoztam meg. A módosítást az indokolta, hogy a jelen határozatban, illetve a 3(a) piaci határozatban előírt kötelezettségek a referenciaajánlatok jelentősebb átdolgozását teszik szükségessé, aminek az időigénye jelentősebb lehet.

[450] A referenciaajánlat tartalmával kapcsolatos – a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A/2. pontjában foglalt – tartalmi elemek a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások tapasztalatai alapján, a jelen határozat rendelkező rész I. B) pontjában foglalt egyenlő elbánás, illetve I. D) pontjában foglalt hozzáférési kötelezettség tartalmában bekövetkezett változásokra és a jelen határozatban jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a 3(a) piaci határozat alapján terhelő kötelezettségekre is tekintettel, az egyértelműség, valamint az egységes tartalom és értelmezés érdekében a következőképpen kerültek bővítésre, illetve pontosításra.

- A felsorolás a jelen határozatban előírt bontásban rögzíti a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett szolgáltatások körét (alap-, felhordó hálózati-, kiegészítő szolgáltatások). Rögzítettem továbbá, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatások tekintetében elérhető sávszélesség választék referenciaajánlat benyújtását követő megváltozása esetén a Kötelezett Szolgáltató nem köteles referenciaajánlatának módosítására. A rendelkezésre azért volt szükség, mert a referenciaajánlat valamennyi változás esetén előírt módosítása – figyelembe véve, hogy az átláthatóság ebben az esetben az információk honlapon történő közzétételével is biztosítható – aránytalan és indokolatlan terhet jelentett volna a Kötelezett Szolgáltatók számára. A referenciaajánlatok valamennyi változás esetén előírt módosítása ezen kívül jelentősen rontotta volna a szabályozás átláthatóságát, illetve indokolatlanul korlátozta volna a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a saját kiskereskedelmi szolgáltatásai sávszélességének kialakítása során, figyelemmel a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások időigényre is. (Hatósági tapasztalatok alapján a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások időigénye az esetleges hiánypótlásoktól függően átlagosan 4-6 hónap). Az említett információk honlapon történő közzététele, frissítése nem vonja maga után a hatóság eljárását, ami egyszerűbb és költségtakarékosabb megoldás a Kötelezett Szolgáltató számára, ugyanakkor a kötelezettség betartása utólag éppen a közzététel miatt hatékonyan ellenőrizhető.
- A jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontban foglalt szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatos információk referenciaajánlatban történő feltüntetését (illetve az információk honlapon történő közzétételét és rendszeres frissítését). A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a kötelezettség csak abban az esetben terheli a Kötelezett Szolgáltatót, ha a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt kötelezettség alapján hálózata valamely része tekintetében Közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására köteles. Jelen határozatban az információk közzétételét oly módon írtam elő, ami a hozzáférési pontok szintjén biztosítja a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos alapvető információk Jogosult Szolgáltatók általi megismerhetőségét. A kötelezően közzéteendő információk köre a hozzáférési pontok alapvető jellemzőire (cím, kiszolgált hálózat típusa, elérhető helymegosztási lehetőségek, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a kiszolgált települések) terjed ki. A kötelezően közzéteendő információk, illetve – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontban foglalt szolgáltatás esetén – az előrendelés keretében megismerhető adatok biztosítják, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára minden esetben átláthatóvá váljon, hogy az egyes területek, illetve előfizetői hozzáférési pontok esetében milyen hozzáférési lehetőségek állnak rendelkezésre. A tényleges igénybevételi lehetőségek áttekinthetőségének érdekében a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a hozzáféréssel kapcsolatos időbeli korlátozások közzétételének kötelezettségét is. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása

érdekében – a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését. Rögzítettem továbbá, hogy a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos információk referenciaajánlat módosítását követő megváltozása esetén a Kötelezett Szolgáltató nem köteles referenciaajánlatának módosítására. A rendelkezésre azért volt szükség, mert a referenciaajánlat valamennyi változás esetén előírt módosítása – figyelembe véve, hogy az átláthatóság ebben az esetben az információk honlapon történő közzétételével is biztosítható – aránytalan és indokolatlan terhet jelentett volna a Kötelezett Szolgáltató számára. A referenciaajánlatok valamennyi változás esetén előírt módosítása ezen kívül jelentősen rontotta volna a szabályozás átláthatóságát, illetve indokolatlanul korlátozta volna a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a hozzáférési lehetőségek jelen határozatban előírt módon történő megváltoztatása során. Az említett információk honlapon történő közzététele, frissítése nem vonja maga után a hatóság eljárását, ami egyszerűbb és költségtakarékosabb megoldás a Kötelezett Szolgáltató számára, ugyanakkor a kötelezettség betartása utólag éppen a közzététel miatt hatékonyan ellenőrizhető.

- A közös eszközhasználattal kapcsolatos rendelkezéseket kibővítettem a költségek felek közötti megosztására, elszámolására vonatkozó elvek, módszerek közzétételének kötelezettségével. Erre a rendelkezésre azért volt szükség, mivel előfordulhat, hogy a határozat valamely közös eszközhasználati lehetőségre vonatkozóan nem ír elő költségszámítási módszert, illetve önálló díjat. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók ebben az esetben se legyenek képesek a költségeket, illetve a felek érdekeltségét nem tükröző díjat kialakítani, szükséges az ilyen esetekben alkalmazott általános költségmegosztási elvek, gyakorlatok Hatóság által jóváhagyott referenciaajánlatban történő előzetes rögzítése. A helymegosztás költségeinek elszámolásával kapcsolatban a jelen határozat rendelkező rész I. C., pontja, illetve a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. és II. számú melléklete részletes szabályokat tartalmaz, ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatóknak a helymegosztással kapcsolatos költségmegosztási elvek, a költségelszámolás módjára vonatkozó szabályok, illetve a referenciaajánlati tartalom kialakítása során a felsorolt határozati rendelkezésekre tekintettel kell lenniük.
- A helymegosztással kapcsolatos rendelkezéseket az egyértelműség és az Eht.-vel való konzisztencia biztosítása érdekében pontosítottam. A korábbi határozattól eltérően, amely a helymegosztással kapcsolatban a referenciaajánlatban kötelezően közzétett információk körét tételesen felsorolta, jelen határozatban az Eht. 107. § (2) és 107. § (5) bekezdéseire történő hivatkozással határoztam meg a helymegosztással összefüggésben a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett információk körét. Az Eht. 107. § (2) és 107. § (5) bekezdései tartalmazzák valamennyi, a korábbi határozatban előírt információt, továbbá az Eht. 107. § (7) bekezdése előírja – illetve a korábbiakban is előírta – a 107. § alkalmazását a referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltatóknak, így a helymegosztással kapcsolatban a jelen határozatban foglalt rendelkezés tartalmilag nem jelent változást a korábbiakhoz képest.
- A kábelhely megosztással összefüggésben a referenciaajánlatban feltüntetendő információk köre nem változott a korábbi határozathoz képest, a kötelezettség megfogalmazását az áttekinthetőség érdekében pontosítottam. A hozzáférési kötelezettséggel való kapcsolat egyértelműsítése érdekében a közzétételi kötelezettséggel érintett tevékenységeket nem a tevékenységek megnevezésével, hanem a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjának megfelelő részeire történő hivatkozással jelöltem ki. Mivel a jelen határozat rendelkező rész I. A) b) és I. A) h) pontjai erre vonatkozó rendelkezést tartalmaznak, a jelen határozatban az

ismétlődés elkerülése érdekében a kábelhely megosztással összefüggésben nem írtam elő külön a kiegészítő szolgáltatások és díjaik közzétételét.

- A felek közötti elszámolással összefüggésben jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a megkövetelt kötelezettségvállalás mértékét köteles a referenciaajánlatában rögzíteni. A rendelkezés a kötelezettség gyakorlati alkalmazása tekintetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatukban jelenleg is megkövetelik garancia állítását, a rendelkezés ennek megfelelően a Hatóság által jóváhagyott gyakorlat határozatban történő rögzítését jelenti. A kötelezettségvállalással kapcsolatos szolgáltatói gyakorlat egységesítése, illetve a Jogosult Szolgáltatók költségeinek kötelezettségvállaláson keresztül történő indokolatlan megnövelésének megakadályozása érdekében a jelen határozatban rögzítettem a megkövetelhető garancia mértékének meghatározása során kötelezően figyelembe veendő szempontokat. A garancia maximális mértékének meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a garantőr között létrejött garanciaszerződésben, illetve a garantőr által kiállított garanciavállaló nyilatkozatban legfeljebb olyan mértékű kötelezettségvállalás írható elő, amely figyelembe veszi a garancia intézményének biztosítéki természetét. A garancia ugyanis nem egy büntető, represszív jellegű jogintézmény, hanem a polgári jog elveire tekintettel reparatív funkciót tölt be, s mint ilyen, arra az esetre szolgál, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató nem teljesíti a hálózati szerződés alapján őt terhelő esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettségét (különösen a Kötelezett Szolgáltatót a hálózati szolgáltatások nyújtásáért megillető ellenértéket, illetve a Jogosult Szolgáltatót terhelő kötbért), abban az esetben a Kötelezett Szolgáltató a garanciából, mint biztosítékból kielégítést kereshessen. A garancia lehívásának joga azonban – annak reparatív jellegéből következően – nem eredményezhet olyan helyzetet, hogy a Kötelezett Szolgáltató a garancia lehívásával magasabb pénzösszeg jogosultjává váljon – a késedelmi kamat mértékét leszámítva –, mint ha a Jogosult Szolgáltató teljesítette volna a hálózati szerződés alapján fennálló, esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettségét. Erre tekintettel a garanciaszerződésben, illetve a garanciavállaló nyilatkozatban nem írható elő olyan mértékű kötelezettség sem, amely önmagában alkalmas arra, hogy a Jogosult Szolgáltatót visszatartsa a hálózati szerződés megkötésétől, illetve fenntartásától.
- A Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek referenciaajánlatukban rögzíteni a Jogosult Szolgáltatókkal való együttműködés részletes szabályait. A felek közötti együttműködés szabályai között rögzítettem azt a – korábban a Hszr. 7. § (3) pontjában található, a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjának utolsó bekezdésében kiegészített és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – rendelkezést, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatónak a felek közötti szerződésben rendelkeznie kell a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató jogairól és kötelezettségeiről. Mivel a Hszr. közvetlen alkalmazását jelen határozatban nem írtam elő, ezért mindenképpen indokolt a rendelkezés referenciaajánlatban történő kötelező szerepeltetése, hiszen csak így biztosítható, hogy a kötelezettség a hálózati szerződések megkötése során a továbbiakban is megfelelően érvényesüljön. Szintén a korábban a Hszr.-ben szereplő (Hszr. 7. § (5)) előírás megfelelő érvényesülését szolgálja a felek üzemeltetés, karbantartás, hibaelhárítás tekintetében történő együttműködésével kapcsolatos azon rendelkezés, amely a Jogosult Szolgáltató számára lehetővé teszi a felsorolt tevékenységek Kötelezett Szolgáltatótól való igénybevételét. A kötelezettség megfelel a kialakult gyakorlatnak (ahol az üzemeltetést, karbantartást a saját hálózatrészük tekintetében a Kötelezett Szolgáltatók végzik) és nem jelent eltérést a korábbi előírásokhoz képest, azonban előírása mindenképpen indokolt annak elkerülése érdekében,

hogy a Kötelezett Szolgáltatók a tevékenységek nyújtásától való elzárkózáson keresztül megakadályozzák, vagy nehezítsék a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatásnyújtását.

- A korábbi határozattól eltérően jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a Jogosult Szolgáltatók ajánlattételéhez szükséges adatlapokat kötelesek a referenciaajánlatban feltüntetni. A rendelkezés a Közeli bitfolyam kötelezettség gyakorlati alkalmazása tekintetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák az Eht. 67. § (2) bekezdésének c) pontja által előírt adatlapokat. Annak érdekében, hogy a szolgáltatások igénybevétele során benyújtandó adatok köre a magasabb igénybevételi mennyiségekkel rendelkező Országos bitfolyam hozzáférés tekintetében is átláthatóvá váljon, illetve az igénybejelentés gördülékenyen, a lehető legkevesebb hiánypótlással megvalósítható legyen, a Kötelezett Szolgáltatók számára, összhangban az Eht. 67. § (2) bekezdésének c) pontjával, jelen határozatban a – korábban a referenciaajánlati körbe nem tartozó – Országos bitfolyam hozzáférés esetében is előírtam az adatlapok referenciaajánlatban történő megjelenítését. A kötelezettség korlátozza annak a lehetőségét, hogy a Kötelezett Szolgáltatók adminisztratív eszközökkel lassítsák, korlátozzák a nagykereskedelmi szolgáltatás Jogosult Szolgáltatók általi igénybevételét.
- A szolgáltató-, szolgáltatásváltással, illetve az előfizetői hozzáférési pont áthelyezésével kapcsolatos átláthatóságra vonatkozó szabályok tartalmilag nem változtak, az egyértelműség és az ismétlődések kiszűrése érdekében ugyanakkor a megfogalmazást pontosítottam. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a határidők teljesült értékeivel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében – a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését.
- A szolgáltató-, szolgáltatásváltás, illetve az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése telefonszolgáltatás igénybevétele esetén számhordozással is összekapcsolódhat, ezért a váltással összefüggésben szükséges a számhordozhatóság feltételeinek feltüntetése a referenciaajánlatban. A jelen határozatban foglalt kötelezettségtől függetlenül erre a Kötelezett Szolgáltatók a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. NMHH rendelet 3. § (6) bekezdése alapján is kötelesek. Az egyértelműség érdekében jelen határozatban külön is rögzítettem a számhordozhatóság feltételeinek referenciaajánlatban való feltüntetésével kapcsolatos kötelezettséget.
- A korábbi határozattól eltérően jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a korábban biztosított hozzáférés visszavonásával, valamint az alternatív hozzáférési szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket is kötelesek a referenciaajánlatban feltüntetni (ez a gyakorlati alkalmazás tekintetében a Közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák az ezzel kapcsolatos szabályokat[135]). Továbbá a jelen határozatban előírtam a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos eljárás részletes feltételeinek és kapcsolódó határidőknek referenciaajánlatban történő közzétételét. A jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó rendelkezések a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.

[135] Az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében a szolgáltatói gyakorlat nem egységes, a szélessávú hozzáférésre vonatkozó általános szerződéses feltételek az egyes szolgáltatók esetében eltérő részletezettséggel tartalmazzák a migrációs szabályokat.

pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárások átláthatóvá tételével biztosítják, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás megszüntetése és az esetleges alternatív szolgáltatás igénybevétele, illetve a hozzáférési pont áthelyezése mind a Jogosult Szolgáltatók, mind az előfizetőik számára kiszámítható és tervezhető folyamat legyen.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában elektronikus kapcsolattartással és a működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségeket írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára. Annak érdekében, hogy az elektronikus kapcsolattartás módja valamennyi Jogosult Szolgáltató számára egyértelmű és átlátható legyen, a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. n) pontjában előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy a kapcsolattartás módját és az ehhez kapcsolódó eljárásokat a referenciaajánlatában is rögzítenie kell. Hasonlóképpen, a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírt információs hozzáférési felülettel kapcsolatos információk referenciaajánlatban történő szerepeltetése is elengedhetetlen a szolgáltatások igénybevételi feltételeivel kapcsolatos átláthatóság megteremtéséhez. Mivel a referenciaajánlat tervezet benyújtásakor a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában biztosított 150 napos megvalósítási határidő miatt a Kötelezett Szolgáltatónak várhatóan még nem áll rendelkezésére az információs hozzáférési felülettel kapcsolatos pontos specifikáció, ezért a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. o) pontjában annyit rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában csak az információs hozzáférési felületen elérhető információk pontos körét köteles rögzíteni. Az információs hozzáférési felület elérésével és működésével kapcsolatos információkat a Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. e) pontjában foglalt kötelezettség alapján a honlapján kell közzétennie. (Ez a megoldás az információs hozzáférési felület későbbi változása esetén is megfelelő rugalmasságot biztosít a Kötelezett Szolgáltató számára.) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. o) pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.3. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan rendelkeztem arról is, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak meg kell határoznia a hibakezeléssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásának módját és az átadott információk körét, ami elősegíti a szolgáltatás nem megfelelő teljesülése kapcsán a felek közötti együttműködést.
- A számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján „*…az előfizetői hurok átengedésről rendelkező referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató a referenciaajánlatában is köteles a számhordozhatóságról, illetve a számhordozással összefüggő, szolgáltatók közötti, szükséges együttműködésről rendelkezni*”. Ennek megfelelően, a referenciaajánlati tartalommal kapcsolatos egyértelműség érdekében rögzítettem, hogy a számhordozhatóság feltételeit, az ehhez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket a referenciaajánlatnak tartalmaznia kell.
- A korábbi határozatban foglaltakkal megegyezően jelen határozatban is előírtam a szolgáltatások vállalt minőségi paramétereinek referenciaajánlatban való kötelező feltüntetését a Kötelezett Szolgáltatók számára. A szövegezés egyértelműsítése érdekében a jelen határozatban a „minőségi paraméterek”, „minőségi mutatók” kifejezés helyett a „teljesítménymutató” kifejezést használtam. Szerkezeti változást jelent, hogy a kialakítandó teljesítménymutatókkal kapcsolatos rendelkezések jelen határozatban az egyenlő elbánás kötelezettség keretében kerültek meghatározásra (jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontja). A teljesítménymutatók vállalt értékének referenciaajánlatban való feltüntetésével kapcsolatos rendelkezés továbbra is szükséges ahhoz, hogy a Jogosult Szolgáltatók a saját előfizetőik felé vállalt minőségi paramétereiket képesek legyenek pontosan meghatározni. Ennek megfelelően a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett

Szolgáltatók kötelesek minden, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutató vállalt értékére vonatkozó számszerű követelményt feltüntetni a referenciaajánlatukban. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a teljesítménymutatók vállalt és teljesült értékeivel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében – a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését.

A korábbi határozatban foglaltakkal megegyezően[136] jelen határozatban is előírtam a Kötelezett Szolgáltatók számára a teljesítménymutatók vállalt értékeinek be nem tartása (tehát a határidők elmulasztása, illetve egyéb teljesítménymutatóknak való meg nem felelés) esetén fizetendő kötbér mértékének feltüntetését, valamint jelen határozatban meghatároztam a kötbér mérték megállapítására irányadó rendelkezéseket is. A kötbér rendeltetése kettős: egyrészt a szerződésben vállalt szolgáltatás kötelezettjét szankció kilátásba helyezésével a kötelezettsége megfelelő teljesítésére ösztönzi, másrészt a szerződésszegés bekövetkezése esetére a jogosult számára előre kiszámítható mértékű reparációt biztosít. A kötbérnek a polgári jog szabályai alapján fennálló kettős jellegére tekintettel a referenciaajánlatban foglalt kötbérelőírásnak tehát alkalmasnak kell lennie a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására, és egyben alkalmasnak kell lennie a hálózati szerződésben foglalt szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi késedelmes vagy nem a vállalt minőségben történő teljesítése miatt a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére. A kötbér azon célját, hogy a Kötelezett Szolgáltatót rászorítsa, ösztönözze arra, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban és a referenciaajánlatban szabályozott határidőket betartsa, csak akkor érheti el, ha a Kötelezett Szolgáltató számára számottevő hátránnyal jár a késedelmes, illetve a vállalt minőségtől eltérő teljesítés. A kötbér mértékének megállapítása során alapvetően az arányosság követelményének kell érvényesülnie, azaz úgy kell megállapítani, hogy a szerződésszegés súlya és a kötbér egymással arányban álljon. Emellett azonban figyelembe kell venni a felek helyzetét is, így jelen esetben a referenciaajánlati kötelezettség körében létrejövő hálózati szerződés jellegzetességeit. A referenciaajánlat szerint létrejövő szerződés tárgyát képező nagykereskedelmi szolgáltatás jellegéből adódóan a Kötelezett Szolgáltató nem szerződésszerű teljesítése a Jogosult Szolgáltatónak az előfizetőkkel kötött előfizetői szerződéséből fakadó kötelezettségei szerződésszerű teljesítését akadályozhatja, illetve ellehetetlenítheti. A Jogosult Szolgáltató által követelhető kötbért ezért olyan mértékben kell megállapítani, hogy annak összege alkalmas lehessen a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére. A hálózati szerződésben ugyanakkor a Jogosult Szolgáltató is vállal olyan kötelezettségeket, amelyek késedelmes teljesítése a Kötelezett Szolgáltató számára érdeksérelmet okoz. A fentiekhez hasonlóan a kötelezettségek szerződésszerű teljesítésének előmozdítása érdekében, azonos elvek mentén jogosult a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban meghatározni a Jogosult Szolgáltatóval szemben érvényesíthető kötbér mértékét. A Kötelezett Szolgáltatónak a kötbér mértékének meghatározása során kiemelt figyelmet kell fordítania az arányosság követelményének teljesülésére.

---

[136] HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A) pontjában foglalt rendelkezések alapján a Kötelezett Szolgáltatók az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében a honlapon, a Közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében a referenciaajánlatban kötelesek közzétenni a teljesítménymutatók be nem tartása esetén a Jogosult Szolgáltatót megillető kötbér mértékét.

- Az egyértelműség érdekében a referenciaajánlatok kötelező tartalmát előíró felsorolás rögzíti, hogy az Eht. 67. § (2) bekezdésének b) pontja által előírt mintaszerződést a referenciaajánlatnak tartalmaznia kell.

[451] Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a jelen határozatban azonosított piachoz tartozó szolgáltatásokat a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlatok hatályba lépéséig továbbra is a referenciaajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően nyújtsák, a jelen határozatban a Közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében a közléskor hatályos referenciaajánlat átmeneti időszakra vonatkozó további alkalmazását írtam elő, az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében pedig úgy rendelkeztem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott és az Elnök által jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépéséig továbbra is kötelesek megfelelni a Hatóság által a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. A/1. pontjában foglalt kötelezettségeknek.

[452] Az átláthatóság körében kötelezően nyilvánosságra hozandó információk körében és a nyilvánosságra hozatal megvalósítása tekintetében kisebb változások történtek a korábbi határozathoz képest.

- A Kötelezett Szolgáltatók számára jelen határozatban is előírtam a referenciaajánlatok honlapon történő közzétételével kapcsolatos – az Eht. 67/A. § (4) bekezdése által is előírt – kötelezettséget. A rendelkezés a közzététel pontos címének Hatóságnak történő bejelentésével kapcsolatos időpontja tekintetében módosult. A legutóbbi határozatom óta eltelt időszak szabályozói tapasztalatai alapján megállapítható ugyanis, hogy a kötelezettségek megfelelő érvényesüléséhez elegendő, ha a bejelentésre a referenciaajánlat közzétételével egy időben kerül sor és ez a Kötelezett Szolgáltatónak is kisebb szabályozói terhet jelent. A határidőt ennek megfelelően módosítottam és a közzététel pontos címének bejelentésére az egyéb információk közzétételével kapcsolatos rendelkezésekben foglaltakkal megegyező határidőt írtam elő.
- A teljesítménymutatók vállalt és teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettség tartalmilag nem változott a korábbiakhoz képest, a Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek a teljesítménymutatók megfelelő értékeinek összehasonlítható módon történő közzétételére. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a kötelezettség nemcsak a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában nevesített teljesítménymutatókra, illetve azok kiskereskedelmi megfelelőire vonatkozik, hanem valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított és a referenciaajánlatban feltüntetett teljesítménymutatóra kiterjed. Módosult a frissítés gyakoriságával kapcsolatos rendelkezés, a 2013/466/EU Ajánlás 24. cikkével összhangban a Kötelezett Szolgáltató a minőségi mutatók vállalt és teljesült értékeit a korábbiaktól eltérően nem fél-, hanem negyedévente köteles közzétenni honlapján. A rendelkezés az információk átláthatóságának megteremtésével segíti a kötelezettség megfelelő teljesülését, illetve annak ellenőrzését. A kötelezően nyilvánosságra hozott teljesítménymutatók köre a 2013/466/EU Ajánlás 20. pontjában található felsorolásnak megfelelően bővült, a Kötelezett Szolgáltató a továbbiakban a szolgáltató-, szolgáltatásváltáshoz, valamint az előfizetői hozzáférési pont áthelyezéséhez kapcsolódó határidők vállalt és teljesült értékeit is köteles nyilvánosságra hozni honlapján. A honlapon közzétett adatok frissítésének gyakoriságát (negyedév) ebben az esetben is a 2013/466/EU Ajánlás 24. cikkével összhangban határoztam meg. Az egyértelműség érdekében a határozatban rögzítettem az adatok közzétételével kapcsolatos kötelezettség teljesítésének kezdő időpontját, ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók a teljesítménymutatók megfelelő értékeit a referenciaajánlatuk jóváhagyását követő első teljes

negyedéves beszámolási időszak (tehát a január 1-jétől március 31-ig, április 1-jétől június 30-ig, július 1-jétől szeptember 30-ig, illetve október 1-jétől december 31-ig terjedő időszakok valamelyike) leteltét követő hónap végéig kötelesek közzétenni. Annak érdekében, hogy a teljesítménymutatókkal kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatala a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyását és hatályba lépését megelőzően is biztosított legyen, a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam, hogy az információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően továbbra is kötelesek megfelelni a korábbi határozatban foglalt előírásoknak.

- Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára a referenciaajánlatok jóváhagyását követően is naprakész információk álljanak rendelkezésre a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban foglalt szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatban, a jelen határozatban előírtam a szolgáltatások földrajzi elérhetőségének, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjainak honlapon történő nyilvánosságra hozatalával és folyamatos frissítésével kapcsolatos kötelezettséget. Ezzel a megoldással biztosítható az adatok naprakészsége és elkerülhető, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak az elérhetőséggel kapcsolatos változások esetében minden esetben módosítania kelljen a referenciaajánlatot. (A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt szolgáltatással kapcsolatban ilyen jellegű kötelezettséget a korábbi határozat is tartalmazott.) Módosult a frissítés gyakoriságával kapcsolatos rendelkezés, a korábbi féléves közzététel helyett jelen határozatban negyedéves közzétételt írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A módosításra azért volt szükség, mert a folyamatos újgenerációs hálózati fejlesztések miatt az adatok naprakészsége a féléves közzététellel nem biztosítható megfelelően. Annak érdekében, hogy a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatala a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyását és hatályba lépését megelőzően is biztosított legyen, a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam, hogy az információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően továbbra is kötelesek megfelelni a korábbi határozatban foglalt előírásoknak. Az előírásra azért van szükség, mert a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk értelemszerűen változhatnak a határozat közlése és a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyása és hatályba lépése közötti időszakban is, amely tekintetében a Jogosult Szolgáltatóknak információval kell rendelkezniük az esetleges hozzáférési igények benyújthatósága érdekében.
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírt kötelezettséggel összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy az információs hozzáférési felülethez való hozzáférés módját, az információs felület működésének ismertetését (beleértve a felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatók értékeit), az információs felület kezelésének módját köteles a honlapján közzétenni, illetve a működési feltételek változása esetén az információkat megfelelően módosítani. Mivel a korábbiakban (**Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**[450] szakasz 12. francia bekezdés) leírt okok miatt a referenciaajánlat a fenti információkat nem tartalmazza, ezért az információk honlapon történő közzététele elengedhetetlen az információs hozzáférési felülettel kapcsolatos átláthatóság megteremtéséhez. Az információk közzétételének első időpontját az információs hozzáférési felület rendelkezésre állásának jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában rögzített kezdő időpontjához kötöttem, a Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 150 napon belül köteles az információkat első alkalommal közzétenni. Ezt követően a

működési feltételek változása esetén – annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára a változásokra történő felkészülésre elegendő idő álljon rendelkezésre – a Kötelezett Szolgáltató a változással kapcsolatos tájékoztatást a honlapján, a változást megelőzően legalább 30 nappal köteles közzétenni.

- Mivel a Kötelezett Szolgáltatók számára a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatások tekintetében nem írtam elő a Jogosult Szolgáltatók számára az elérhető sávszélességek referenciaajánlatban való folyamatos frissítését, ezért az elérhető sávszélesség választék tekintetében az átláthatóság csak úgy biztosítható, ha a Kötelezett Szolgáltató az elérhető sávszélességekkel, valamint a szolgáltatásválaszték megváltozásával kapcsolatos információkat folyamatosan frissítve közzéteszi a honlapján. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. A.1.) f) pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban foglalt kötelezettség alapján kialakított szolgáltatások elérhető sávszélességeinek és díjainak, valamint a megszűnő és újonnan kialakított sávszélességekkel kapcsolatos tájékoztatásnak honlapon történő közzétételével és folyamatos frissítésével kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Az információk közzétételének első időpontját a jelen határozatban előírt tartalmú szolgáltatások rendelkezésre állásának kezdő időpontjához kötöttem, a Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől köteles az információkat közzétenni.
- A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjához kapcsolódóan rendelkeztem az ott előírtak alapján közzéteendő információk nyilvánosságra hozataláról.
- A közzététel helyének tekintetében szigorúbb elvárást fogalmaztam meg a korábbi határozathoz képest, a nyilvánosságra hozott információknak a továbbiakban a nyitó honlapról nem három, hanem két egyértelmű menüpont lépésből kell elérhetőnek lenniük. A szigorításra azért került sor, mert a Kötelezett Szolgáltatók honlapjának vizsgálata során megállapítottam, hogy a nyilvánosságra hozott információk nehezen fellelhetők a Jogosult Szolgáltatók számára. Az érintett tartalmak nehezen, gyakran más tartalmak között elhelyezve voltak csak fellelhetőek, illetve a tartalmak eléréséhez több esetben keresőszoftver igénybevételére volt szükség.

III.3.2. Egyenlő elbánás

[453] Az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3. számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.

[454] A lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata során megállapítottam, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában történő alkalmazása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak, a kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve a hozzáférési, illetve átláthatóság kötelezettségek alkalmazásának korlátait – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül megfelelően támogatja a hozzáférési, illetve átláthatóság kötelezettségek érvényesülését. A kötelezettség előírása során ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítani a hozzáférési és átláthatóság kötelezettségekkel való összhang megteremtésére.

[455] Az egyes, korábban azonosított és az egyenlő elbánás kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a szolgáltatásnyújtás következő területei „érintettek”, tehát a következő területeken szükséges a szabályozónak az egyenlő elbánás megvalósulását biztosítani:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Egyenlő elbánás követelményével érintett területek
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Szolgáltatás nyújtásához szükséges információk szolgáltatása
Indokolatlan előírások, követelmények	Szolgáltatásnyújtás külső és belső műszaki, közgazdasági, jogi feltételei
Késleltetési taktikák	Szolgáltatásnyújtás külső és belső határidejei
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás	Külső és belső szolgáltatásnyújtás minősége, minőség összehasonlíthatósága

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

24. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és az egyenlő elbánás követelményével érintett területek

[456] Jól látható, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megfelelő kezelése érdekében az egyenlő elbánás kötelezettségnek gyakorlatilag a szolgáltatásnyújtás valamennyi területére ki kell terjednie és mivel a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák a saját kiskereskedelmi terület és a külső igénybevevők között és több, különböző külső igénybevevő esetén is megvalósulhatnak, ezért a kötelezettség tartalmának meghatározása során az Eht. 104. § (2) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazása egyaránt indokolt.

[457] A lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák egyenlő elbánás kötelezettség keretében történő kezelésével összefüggésben a 2013/466/EU Ajánlás két megközelítés (EoI[137], EoO[138]) alkalmazását teszi lehetővé. Az Ajánlásban foglaltak szerint a Bizottság az EoI alkalmazását tartja a legmegfelelőbb kötelezettségnek a diszkriminációmentesség megvalósítása tekintetében. Az Ajánlás a szabályozó hatóságok számára előírja az EoI kötelezettség bevezetésének indokoltságával kapcsolatos vizsgálatok elvégzését, amelynek során a szabályozónak a kötelezettség kirovásával elérhető versenyelőnyöket és a kötelezettség alkalmazásának szabályozási terheit kell mérlegelnie[139]. Ezzel összefüggésben az Ajánlás többek között a következő szempontok figyelembe vételét javasolja:

- az EoI megfelelés többletköltsége (új szolgáltatások bevezetése, új rendszerek kialakítása során az EoI megfelelés többletköltsége valószínűsíthetően alacsony);
- az EoI alkalmazásának és a költségalapú árakkal kapcsolatos kötelezettség ki nem rovásának lehetősége;
- az EoI lehetséges kedvező hatása a versenyre és az innovációra;
- a jelentős piaci erejű szolgáltató esetleges önkéntes kötelezettségvállalása az Ajánlásban foglaltaknak megfelelő tartalmú EoI alkalmazására;
- a jelentős piaci erejű szolgáltatók száma és mérete.

Az Ajánlás megállapítja továbbá, hogy az EoI alkalmazása elsősorban az NGA hálózaton nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében lehet arányos, ahol a megfelelés többletköltségei alacsonyabbak, mint a hagyományos, réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások esetében.

---

[137] Equivalence of Inputs – Bemeneti termékek egyenértékűsége (2013/466/EU Ajánlás 6. g) pontjában foglalt fogalom)

[138] Equivalence of Outputs – Kimeneti termékek egyenértékűsége (2013/466/EU Ajánlás 6. h) pontjában foglalt fogalom)

[139] 2013/466/EU Ajánlás bevezető részének (13)-(17) pontjai, illetve 7. pontja.

[458] A fenti szempontokra is tekintettel megvizsgáltam az EoI jelen határozatban történő előírásának lehetőségét és a következőket állapítottam meg:

- Az EoI kötelezettség alkalmazása a réz érpáras hozzáférési hálózatokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók meglévő rendszereinek jelentős átalakítását tenné szükségessé egy kifutó technológia esetében. Az ezzel járó többletköltséget – figyelembe véve a réz érpáras hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások jelenlegi igénybevételi szintjét és a szolgáltatások folyamatos migrációját – a kötelezettség alkalmazásából származó potenciális versenyelőnyök nem ellensúlyoznák. Ennek megfelelően az EoI kötelezettség előírása a hagyományos, réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott hozzáférési szolgáltatások esetében nem tekinthető arányos kötelezésnek.
- A hazai piacon tapasztalható verseny jellege alapvetően infrastruktúra alapú, a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével nyújtott szolgáltatások piaci szerepe kisebb. Alacsonyabb igénybevétel esetén a kötelezettség bevezetéséből származó pozitív piaci hatások is csekélyebbek és nincsenek arányban a kötelezettség alkalmazásával járó jelentős szabályozási terhekkel. (Természetesen szabályozói cél, hogy a jelen határozatban előírt kötelezettségek eredményeként a szabályozott szolgáltatások igénybevétele nőjön, a kötelezettség előírásával kapcsolatos mérlegelés során azonban ennek a lehetőségnek a figyelembe vétele a spekulatív jelleg miatt nem indokolt.)
- Az új, innovatív szolgáltatások kialakítása és bevezetése a jövőben is elsődlegesen a tőkeerősebb, saját infrastruktúrával rendelkező szolgáltatóktól várható, a szabályozott szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók – a korábbi piaci aktivitásuk jellegét és az igénybevételi mennyiségekből fakadó, a szolgáltatásfejlesztés területén is versenyhátrányt jelentő kisebb méretgazdaságosságukat is figyelembe véve – a piaci innováció szintjére valószínűsíthetően még az EoI kötelezettség előírása esetén is csak kisebb hatást lennének képesek kifejteni. Az EoI kötelezettség alkalmazása a másik oldalon ugyanakkor jelentősen korlátozná a jelentős piaci erejű szolgáltatókat a szolgáltatásfejlesztés területén, hiszen a kifelé és befelé nyújtott szolgáltatások teljes azonosságával kapcsolatos elvárás miatt a vertikális szinergiákat kevésbé lennének képesek kihasználni. A szolgáltatásfejlesztés területén jelentkező esetleges pozitív hatások tehát nem ellensúlyozzák az EoI kötelezettség bevezetésével kapcsolatos szabályozói terheket.
- A jelen határozatban három elkülönült érintett piacot és azokon három különböző jelentős piaci erejű szolgáltatót azonosítottam. Mind az azonosított érintett piacok, mind a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók méretében jelentősebb különbségek azonosíthatók. A 2013/466/EU Ajánlás bevezető részének (16) pontja rögzíti, hogy azokban a tagállamokban, ahol nagyobb számú kisméretű jelentős piaci erejű szolgáltató kerül azonosításra, az EoI előírása a kis szolgáltatók esetében nem arányos. A jelen határozatban azonosított piacokon a kötelezettséggel érintett terület méretét tekintve a UPC kisméretű, míg az Invitel közepes méretű jelentős piaci erejű szolgáltatónak tekinthető, a vállalkozás méretet tekintve pedig mindkét szolgáltató közepes méretű. A Magyar Telekom – bár a korábbi határozathoz képest az érintett piac mérete csökkent – mind a kötelezettséggel érintett terület méretét, mind a vállalkozásméretet vizsgálva nagyméretű szolgáltatónak tekinthető. Ennek megfelelően tehát pusztán az Ajánlás rendelkezései alapján a UPC esetében nem, az Invitel esetében kevésbé indokolt az EoI kötelezettség előírása, míg a Magyar Telekom esetében mérlegelni szükséges annak előírását. Ez a gyakorlatban szolgáltatónként eltérő kötelezettségek előírását jelentené, aminek indokoltságát ugyanakkor a piaci erőben meglévő eltérések nem támasztják alá, hiszen a piac elemzése során a jelentős piaci erejűként azonosított három szolgáltató esetében nem azonosítottam az egyes érintett piacok tekintetében a piaci erőben meglévő

olyan különbségeket, ami különböző erősségű, differenciált kötelezettségek alkalmazását támasztanák alá.

- Mindhárom jelentős piaci erővel rendelkezőként azonosított szolgáltató esetében megállapítható, hogy az ex-ante kötelezettségek csak a szolgáltatási területük egy részében terhelik őket. Ennek megfelelően az EoI kirovása esetén a kötelezettség csak a szolgáltatásnyújtási területük, illetve hozzáférési hálózatuk egy részét érintené. Ez a kötelezettség gyakorlati alkalmazása során azt jelentené, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak vagy kétféle rendszert kellene működtetniük, vagy – amennyiben a szolgáltatók egységes rendszer, eljárások stb. alkalmazása mellett döntenek – a saját kiskereskedelmi terület kiszolgálását a nem szabályozott területen is a szabályozott területen kirótt kötelezettségek alapján kialakított rendszerekkel, folyamatokkal kellene megvalósítaniuk. Az első esetben a kétféle rendszer fenntartásával járó jelentős addicionális teher, a második esetben a kirótt kötelezettség nem szabályozott területen történő szolgáltatásnyújtást korlátozó hatása okozhat a szabályozás miatt felmerülő piaci problémákat.

[459] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a hazai piaci körülmények között az EoI kötelezettség alkalmazása nem tekinthető arányos intézkedésnek, a kötelezettség bevezetésével kapcsolatos szabályozási terheket a kötelezettség bevezetéséből származó esetleges pozitív versenyhatások nem ellensúlyozzák. Ennek megfelelően a jelen határozatban nem írtam elő az EoI alkalmazását a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók számára.

[460] A 2013/466/EU Ajánlás 9. pontjában foglaltak alapján, amennyiben a szabályozó az EoI kötelezettséget nem írja elő a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra, akkor biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók a nagykereskedelmi szolgáltatásokat az EoO követelményének teljesülése mellett vehessék igénybe. Ez azt jelenti, hogy a hozzáférést igénylők számára kialakított nagykereskedelmi szolgáltatásoknak működésükben és árban hasonlónak kell lenniük ahhoz, amelyeket a jelentős piaci erejű szolgáltató a saját kiskereskedelmi területe számára biztosít. A hozzáférést igénylők kiszolgálása során a jelentős piaci erejű szolgáltató eltérő rendszereket és eljárásokat is alkalmazhat, mint a belülre nyújtott szolgáltatások esetén. Az egyenlő elbánás kötelezettség keretében foglalt rendelkezéseket úgy állítottam össze, hogy azok megfeleljenek az EoO-val kapcsolatos ezen elvárásoknak.

[461] Az egyenlő elbánás kötelezettség tartalmának kialakítása során ezen kívül figyelembe vettem a 2013/466/EU Ajánlás 11., 19., illetve 27-28. pontjaiban foglalt rendelkezéseket, amelyek az egyenlő elbánással összefüggésben a következő kötelezettségek kirovását minden esetben előírják a tagállami szabályozó hatóságok számára:

- „műszaki lemásolhatóság” biztosítása: a szabályozónak biztosítania kell, hogy a kialakított nagykereskedelmi szolgáltatások lehetővé teszik a jelentős piaci erejű szolgáltató kiskereskedelmi területe által kialakított kiskereskedelmi szolgáltatások reprodukálását. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 12-18. pontjai további részletes előírásokat tartalmaznak.)
- megfelelő teljesítménymutatók (KPI-k) alkalmazásának előírása: a szabályozónak biztosítani kell, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók a szolgáltatásnyújtással összefüggő megfelelő teljesítménymutatókat alakítsanak ki, illetve alkalmazzanak annak érdekében, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség teljesítése megfelelően ellenőrizhetővé váljon. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 20-26. pontjai további részletes előírásokat tartalmaznak.)

- SLA[140]-k és a kapcsolódó SLG[141]-k alkalmazásának előírása: a szabályozónak elő kell írnia a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy a kialakított teljesítménymutatók alapján a szolgáltatási szint tekintetében megállapodjanak az igénybevevőkkel, amely tartalmazza a vállalt szolgáltatási szint nem teljesítése esetén fizetendő ellentételezés mértékét is. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 29. pontja további előírásokat tartalmaz.)

A felsorolt szabályozási elemekkel összefüggésben a korábbi határozat is tartalmazott rendelkezéseket (pl. SLA-alapelvek referenciaajánlatban rögzítése), azonban az Ajánlásban foglaltaknak való teljes megfelelés érdekében az egyenlő elbánás kötelezettség megfelelő módosítására volt szükség.

[462] A 24. táblázatban és a 2013/466/EU Ajánlásban foglaltak figyelembevételével, a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel az egyenlő elbánás kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezett indokok alapján.

[463] Az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettséget szerkezetileg módosítottam az előző határozathoz képest a következők szerint:

- A korábbi határozattól eltérően a jelen határozatban a külső szolgáltatók közötti, illetve a külső szolgáltatók és saját üzletág közötti egyenlő elbánással kapcsolatos rendelkezéseket az egyértelműség és a jobb átláthatóság érdekében elkülönítetten rögzítettem.
- A 2013/466/EU Ajánlásban foglalt rendelkezéseknek megfelelően jelen határozatban az egyenlő elbánás keretében rendelkeztem a KPI-k, SLA-k és SLG-k alkalmazásáról, ami a tartalmi módosítás mellett szerkezeti változást is eredményezett.

[464] A szolgáltatás külső igénybevevői tekintetében alkalmazandó egyenlő elbánással kapcsolatos rendelkezéseket kis mértékben pontosítottam a korábbi határozathoz képes. A kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltatóknak továbbra is meg kell felelniük az Eht. 104. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt általános elvárásnak, amelyet a szolgáltatásnyújtás valamennyi területére vonatkozóan érvényesíteniük kell. Mivel a szolgáltatásnyújtás feltételei a referenciaajánlatban rögzítettek, továbbá a rendelkezés az egyenlő elbánás általános követelményéből is következik, a korábbiaktól eltérően jelen határozatban nem rögzítettem azt az elvárást, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatók a Jogosult Szolgáltatóknak kötelesek mindazokat a feltételeket biztosítani, amelyeket bármely harmadik szolgáltató számára korábban már biztosítottak. A rendelkezés törlését indokolta az is, hogy a rendelkezés általános jelleggel írta elő a korábbi feltételek alkalmazását a Kötelezett Szolgáltatók számára függetlenül attól, hogy az adott feltétel az aktuális szabályozás által indokolt-e, illetve, hogy az adott feltétel alapján a Kötelezett Szolgáltató nyújt-e még szolgáltatást.

[465] A szolgáltatás belső (saját üzletág, irányított vállalkozás) és külső igénybevevői számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos egyenlő elbánás keretében a Kötelezett Szolgáltatóknak továbbra is meg kell felelniük az Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt általános elvárásnak. Az általános törvényi követelmény rögzítése mellett az egyenlő elbánással kapcsolatos elvárás tartalmát a 2013/466/EU Ajánlásban foglalt EoO kötelezettség tartalmának megfelelően tovább pontosítottam. Ennek során figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozatban rendelkező rész I. D) pontjában előírt szolgáltatások tekintetében a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában rögzített költségalapú díjakat kell alkalmazniuk, illetve az ott előírt költségszámítási szabályokat kell alkalmazniuk. A 2013/466/EU Ajánlásban foglalt költségszámítási módszertan

[140] Service Level Agreement – Szolgáltatási Szint Megállapodás

[141] Service Level Guarantee – Szolgáltatási Szint Garancia

figyelembevételével kialakított díjak nem képezik le pontosan a Kötelezett Szolgáltató belső transzferárait, így a Kötelezett Szolgáltató a díjak tekintetében értelemszerűen nem tud megfelelni a 2013/466/EU Ajánlásban rögzített EoO elvárásnak, illetve az Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt általános elvárásnak Ennek megfelelően a rendelkező részben a külső-belső egyenlő elbánással kapcsolatos elvárást úgy rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók működésükben és minőségben egyenértékű szolgáltatásokat vehessenek igénybe azzal, amit a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területe számára biztosít, amelynek során a Kötelezett Szolgáltatók a saját kiskereskedelmi területük kiszolgálása során alkalmazottaktól eltérő eljárásokat és rendszereket is alkalmazhatnak.

[466] A 2013/466/EU Ajánlás 11-18. pontjaiban foglalt rendelkezések előírják a tagállami szabályozó hatóságok számára a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettségek kirovását, különösen abban az esetben, ha az EoI kötelezettség nem kerül teljes egészében alkalmazásra[142]. Jelen határozatban az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján kötelezően figyelembe vett 2013/466/EU Ajánlás 11-18. pontjaiban foglalt rendelkezésekkel összhangban műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára tekintettel arra, hogy a piacelemzés és az ügy összes körülményeinek megfontolt vizsgálata alapján nem merült fel olyan tényező, amely bármilyen módon indokolta volna 2013/466/EU Ajánlás műszaki lemásolhatósági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyását. E körben szükséges hangsúlyozni, hogy a műszaki lemásolhatóság követelményének való megfeleléshez nem elegendő, ha a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi szolgáltatásával azonos feltételeket biztosít a Jogosult Szolgáltató számára, a nagykereskedelmi szolgáltatásnyújtás feltételeit a Jogosult Szolgáltató saját belső folyamatainak, eljárásainak észszerű időigényére is tekintettel kell kialakítani.

[467] A műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos elvárást általános jelleggel rögzítettem a határozatban, emellett rendelkeztem az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén követendő eljárásról.

[468] Megállapítottam, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások esetében az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia, a sávszélesség és a szolgáltatásminőség azok a jellemzők, amelyek a műszaki lemásolhatóságot befolyásolják. Tekintettel a műszaki lemásolhatósági vizsgálat időigényére és – amennyiben a lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen a referenciaajánlat módosítása és jóváhagyása is szükséges – a vizsgálat időtartamának bizonytalanságára, annak érdekében, hogy a műszaki lemásolhatóság biztosítása a lehető legkevésbé akadályozza az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését, illetve a Kötelezett Szolgáltató számára tervezhető legyen az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének időpontja, megvizsgáltam, hogy a műszaki lemásolhatóság szempontjából releváns műszaki jellemzők közül melyek esetében szükséges a lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása és melyek esetében biztosítható a műszaki lemásolhatóság egyéb módon. Ezzel kapcsolatban megállapítottam, hogy az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia módosítása olyan mértékű és komplexitású változást jelent, amely mindenképpen indokolja a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását. Kiemelendő, hogy a hálózat típus, illetve az átviteli technológia változása a legtöbb esetben valószínűsíthetően referenciaajánlat módosítását tenne szükségessé a műszaki lemásolhatóságtól függetlenül is, hiszen ezek olyan mértékű változások a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, amely a szolgáltatásnyújtás lényegi jellemzőit befolyásolják, és ezen lényegi jellemzők szabályozása a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjából következően a referenciaajánlatok szükségszerű részét kell, hogy képezzék. Ezért a műszaki lemásolhatóság esetén előírt referenciaajánlat-módosítási kötelezettség nem tekinthető

[142] 2013/466/EU Ajánlás 11. pontja: „… in particular, where EoI is not fully implemented.”

indokolatlannak vagy aránytalannak. A kiskereskedelmi szolgáltatás sávszélességének, valamint vállalt minőségi jellemzőinek változása esetében ezzel szemben műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása nélkül, egyértelműen eldönthető, hogy a megajánlott nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások felhasználásával az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolható-e. Ezért utóbbi esetben nem tartottam indokoltnak és arányosnak a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését jelentősen késleltető lemásolhatósági vizsgálat előírását. Ezekben az esetekben egyéb, a műszaki lemásolhatóságot biztosító eljárásokat határoztam meg. Az előző megfontolások alapján a határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató új hálózati típus, illetve átviteli technológia alkalmazásával megvalósított kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését tervezi, akkor a bevezetést megelőzően köteles műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni.

[469] Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nem lemásolható, akkor az – mivel a jelen határozatban foglalt átláthatóság kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférési szolgáltatásokat a referenciaajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően kötelesek nyújtani – a referenciaajánlat módosítását teszi szükségessé. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Elnöknek benyújtani, amihez mellékelnie kell a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményét bemutató dokumentációt is annak érdekében, hogy a Hatóság a műszaki lemásolhatóság teljesülését a referenciaajánlat módosítása során megfelelően ellenőrizni tudja. Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás rendelkezésre állását követően elegendő idejük legyen a saját kiskereskedelmi szolgáltatásuk kialakítására, a Kötelezett Szolgáltatók az új szolgáltatás nyújtását csak a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően kezdhetik meg. A 45 napos határidő – figyelembe véve, hogy a nagykereskedelmi ajánlat alapvető jellemzői már a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárás során megismerhetőek a Jogosult Szolgáltatók számára – elegendő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére és a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtására való felkészülésre. Ugyanakkor azt is szükséges biztosítani, hogy e nagykereskedelmi ajánlatok alapján létrejövő hálózati szerződések szerint nyújtandó nagykereskedelmi szolgáltatás teljesítésének megkezdésével a Kötelezett Szolgáltató ne kerüljön hátrányba abban az esetben, ha a Jogosult Szolgáltató képes lenne a fenti felkészülési időnél rövidebb időn belül megkezdeni a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtását, míg a Kötelezett Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező részében foglaltaknak való megfelelés érdekében – csak a fenti 45 napos határidő letelte után kezdhetné meg jogszerűen a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését. Minderre tekintettel a rendelkező részben előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult olyan kikötést tenni, amely biztosítja számára, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó, a referenciaajánlat szerinti nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdését az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjához kösse. Kiemelendő, hogy ilyen, a hálózati szerződés hatályba lépését rendező rendelkezés esetében a Kötelezett Szolgáltató sem kezdheti meg a hálózati szerződésben rögzítettnél korábban a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését, még akkor sem, ha egyébként a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének nem lenne egyéb akadálya, hiszen ilyen esetben a Jogosult Szolgáltató – tekintettel arra, hogy a Kötelezett Szolgáltató csak egy későbbi, a hálózati szerződésben meghatározott időpontban kezdené meg a szolgáltatás nyújtását – a saját kiskereskedelmi szolgáltatását nem tudná megkezdeni, és így versenyhátrányba kerülhetne.

[470] Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi

szolgáltatások felhasználásával lemásolható, akkor a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontját megelőzően legalább 90 nappal köteles a Hatóság részére benyújtani a műszaki lemásolhatóság ellenőrzéséhez szükséges – a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.1. b) pontjában felsorolt – dokumentumokat. A 90 napos határidő lehetőséget biztosít a Hatóság számára, hogy az Eht. 53/A. §-ában foglalt hatósági ellenőrzési eljárás keretében vizsgálja a műszaki lemásolhatóságot és amennyiben indokolt, általános hatósági felügyeleti eljárás keretében beavatkozzon, amelynek eredményeként, amennyiben szükséges, a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megtilthatja. Amennyiben a Hatóság megállapítja, hogy a felügyeleti eljárás megindítására nincs szükség – tehát a műszaki lemásolhatóság követelménye teljesül – akkor e döntéséről a Kötelezett Szolgáltatót értesíti, ezt követően a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a hivatalos levél kézhezvételét követően bevezetheti. A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.1. b) pontjában rögzített eljárás ily módon jelentősen csökkenti a Kötelezett Szolgáltató új szolgáltatás bevezetésével kapcsolatos szabályozói terheit, ugyanakkor megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató úgy vezessen be új kiskereskedelmi szolgáltatást, hogy a műszaki lemásolhatóság követelménye valójában nem teljesül, ami a kiskereskedelmi piacon jelentős és nem reparálható piactorzítást idézhetne elő.

[471] A műszaki lemásolhatóság biztosítása, valamint a Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2.-I. B.2.3. pontjaiban az új, a korábbiaktól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése, illetve valamely adott sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszűnése esetén követendő eljárásról rendelkeztem. A kiskereskedelmi szolgáltatásválaszték változásának fenti esetei a jelen határozatban előírt hálózati szolgáltatások közül a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatások esetében vetik fel a szabályozás szükségességét. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2.-I. B.2.3. pontjaiban rögzített kötelezettségeket a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban előírt szolgáltatások esetében köteles a Kötelezett Szolgáltató alkalmazni.

[472] A Kötelezett Szolgáltató az új, a korábbiaktól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően köteles a megfelelő – a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás sávszélességének megfelelő – nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) kialakítására. Új, a korábbiaktól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatásnak minősül valamely új ajánlat, ha az ajánlatban szereplő névleges letöltési sebesség, a névleges feltöltési sebesség, a garantált letöltési sebesség, a garantált feltöltési sebesség értékek kombinációja a bevezetéskor nem szerepel a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásai között. A megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás(oka)t a Kötelezett Szolgáltatónak a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését 60 nappal megelőzően kell elérhetővé tennie a Jogosult Szolgáltatók számára. A 60 napos időtartam megfelelő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására és az ezzel kapcsolatos esetleges ÁSZF módosítás Eht. 130. § (3) bekezdésében foglalt közzétételi és a Hatóságnak történő megküldési kötelezettség teljesítésére, ugyanakkor csak arányos és szükséges mértékben korlátozza a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a kiskereskedelmi szolgáltatásainak kialakítása során. Annak érdekében, hogy az újonnan elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás(ok)ról a Jogosult Szolgáltatók időben értesüljenek, a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam az ezzel kapcsolatos tájékoztatás jelen határozat rendelkező rész I A.2. g) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen történő közzétételét.

Az új nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételi lehetőségeivel kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a honlapon elhelyezett tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről. A fenti szabályok együttesen biztosítják a műszaki lemásolhatóságot a korábban alkalmazottól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén. A referenciaajánlat módosítását igénylő új szolgáltatás bevezetéséhez hasonlóan,

a fenti [469] szakaszban kifejtett indokokra tekintettel az új, a korábbiaktól eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás esetében is biztosítottam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy – ha a referenciaajánlata azt tartalmazza – az újonnan bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatásának megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtását a saját kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésének időpontjához köthesse.

[473] Valamely adott sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszűnése esetén eltérő szabályokat állapítottam meg attól függően, hogy a megszüntetésre kerülő kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében van vagy nincs igénybevétel.
Igénybevétellel nem érintett nagykereskedelmi szolgáltatás esetén nem indokolt a kivezetést megelőző hosszabb előzetes időtartam meghatározásra. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségét a honlapján történő tájékoztatás közzétételét követő egy hónapon belül megszüntetheti azzal, hogy a közzétételt követően a megszüntetésre kerülő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.
Élő igénybevétel esetén – annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak a szolgáltatásváltásra történő felkészülésre és a szolgáltatásváltás lebonyolítására megfelelő idő álljon rendelkezésre – hat hónapos előzetes tájékoztatási kötelezettséget írtam elő. Ezen időtartamra azért van szükség, hogy a Jogosult Szolgáltatók az esetleges előfizetői szerződésmódosításokra megfelelően fel tudjanak készülni, illetve, hogy azokat ezen határidőn belül le is bonyolíthassák. A tájékoztatási kötelezettség mind a honlapon történő közzétételre, mind az érintett Jogosult Szolgáltatók tájékoztatására kiterjed.
A szolgáltatásnyújtás folyamatosságának biztosítása, illetve a Jogosult Szolgáltatók előfizetőinek védelme érdekében valamely adott sávszélességű nagykereskedelmi szolgáltatás megszűnésével összefüggésben is rögzítettem az egyenlő elbánás általános követelményét. A Kötelezett Szolgáltatóknak ennek megfelelően az áthelyezés feltételeit úgy kell kialakítaniuk, hogy azok biztosítsák, hogy az átállás a Kötelezett Szolgáltatók és a Jogosult Szolgáltatók előfizetői esetében azonos feltételek mellett valósulhasson meg.
A szolgáltatásváltás során előfordulhat, hogy a Jogosult Szolgáltató az ÁSZF-jében a saját előfizetői felé vállalt sávszélességet a nagykereskedelmi szolgáltatás megszűnését követően csak úgy tudja biztosítani, hogy a korábbinál magasabb sávszélességű és magasabb díjú nagykereskedelmi szolgáltatást vesz igénybe a Kötelezett Szolgáltatótól. Ez a Jogosult Szolgáltató számára az üzleti terveiben előzetesen tervezetthez képest költségnövekedést jelent. A Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme érdekében ebben az esetben – mivel a váltásra a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében bekövetkező változás miatt került sor – indokolt egy átmeneti időtartam meghatározása, ameddig a Kötelezett Szolgáltató csak a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő díjakat számíthatja fel. Az átmeneti időtartamot – a határozott idejű előfizetői szerződések esetén jellemzően alkalmazott – 1 éves időtartamban határoztam meg. Az 1 éves időtartam meghatározásánál figyelemmel voltam arra is, hogy az Eht. 127. § (4a) bekezdése alapján 2017. október 24-ét követően már csak legfeljebb egy éves határozott idejű egyéni előfizetői szerződések köthetőek. Az 1 éves időtartamot attól az időponttól indokolt számítani, amikor a Jogosult Szolgáltató értesül a nagykereskedelmi szolgáltatás tervezett megszüntetéséről.
A nagykereskedelmi szolgáltatás megszüntetésével kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a bejelentés, a honlapon elhelyezett tájékoztatás, illetve a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről.

A korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén (beleértve azt az esetet is, amikor a Kötelezett Szolgáltató a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatásának vállalt minőségi jellemzőit módosítja) követendő eljárásról a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjában rendelkeztem. A műszaki lemásolhatóság biztosítása érdekében szükséges annak előírása, hogy – amennyiben az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz

kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások esetében nem teljesülnének a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt, a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjével kapcsolatos követelmények – a Kötelezett Szolgáltató az új, korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjától köteles biztosítani a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelő vállalt minőségi szintet az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatói tekintetében. A Jogosult Szolgáltatók tájékoztatásával kapcsolatban előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles honlapján tájékoztatást közzétenni a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásáról. A 60 napos időtartam megfelelő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására, valamint az ezzel kapcsolatos esetleges ÁSZF módosítás Eht. 130. § (3) bekezdésében foglalt közzétételi és a Hatóságnak történő megküldési kötelezettség teljesítésére, ugyanakkor a csak arányos és szükséges mértékben korlátozza a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a kiskereskedelmi szolgáltatásainak kialakítása során. A teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásával kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a honlapon elhelyezett tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről. A fenti szabályok együttesen biztosítják a műszaki lemásolhatóságot a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén. A referenciaajánlat módosítását igénylő új szolgáltatás bevezetéséhez hasonlóan, a fenti [469] szakaszban kifejtett indokokra tekintettel a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatás esetében is biztosítottam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy – ha a referenciaajánlata azt tartalmazza – az újonnan bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatásának megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtását a saját kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésének időpontjához köthesse.

[474] A 2013/466/EU Ajánlás előírja a tagállami szabályozó hatóságok számára a megfelelő teljesítménymutatók (KPI-k) előírását a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ilyen jellegű rendelkezést a korábbi határozat is tartalmazott, amely – az átláthatóság kötelezettség keretében – három alapvető minőségi mutató vállalt értékeinek referenciaajánlatban való feltüntetését, illetve a vállalt és ténylegesen teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalát írta elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ezen kívül a Közeli bitfolyam hozzáférés esetén a korábbi határozat további minőségi paraméterek esetében (transzport minőségi jellemzők) is előírta a referenciaajánlatban való szerepeltetést, illetve a vállalt és teljesült értékek nyilvánosságra hozatalát. A jelen határozatban – a 2013/466/EU Ajánlás 20. pontjában foglaltakat figyelembe véve – kibővítettem a kötelezően kialakítandó teljesítménymutatók körét, amely kiterjed a nagykereskedelmi kötelezettséggel összefüggő migrációs esetekre is (szolgáltató-, szolgáltatásváltás, előfizetői hozzáférési pont áthelyezése). Így biztosítható, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség teljesítése az L2-WAP szolgáltatás tekintetében is megfelelően ellenőrizhetővé váljon. A hibaelhárítás tekintetében – a 2/2015. (III.30.) NMHH rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében – rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a határidőket oly módon köteles megállapítani, amely a Jogosult Szolgáltató számára is biztosítja a rendeletnek való megfelelést. Hasonlóan rendelkeztem a számhordozással együtt megvalósuló szolgáltató/szolgáltatásváltás tekintetében, ahol a nagykereskedelmi szolgáltatással összefüggésben meghatározott határidők kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató a 2/2012. NMHH rendeletben található határidőket köteles szem előtt tartani.

[475] A 2013/466/EU Ajánlás az SLA[143] és SLG[144] kötelezettség kirovását is előírja a tagállami szabályozó hatóságok számára. Ez azt jelenti, hogy a szabályozónak elő kell írnia a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy a kialakított teljesítménymutatók alapján a szolgáltatási szint tekintetében megállapodjon az igénybevevőkkel, amely tartalmazza a vállalt szolgáltatási szint nem teljesítése esetén fizetendő ellentételezés mértékét is. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 29. pontja további előírásokat tartalmaz.) Ennek megfelelően a 2013/466/EU Ajánlás 27. és 28. pontjainak megfelelően jelen határozatban előírtam az SLA megállapodással kapcsolatos kötelezettséget. (Megjegyzendő, hogy ilyen jellegű – bár szűkebb körű – rendelkezéseket a korábbi határozat is tartalmazott, amely előírta a Kötelezett Szolgáltatók számára, hogy a Jogosult Szolgáltatók erre vonatkozó igénye esetén többféle minőségi szintet ajánljanak meg a Jogosult Szolgáltatók számára, illetve a határozat általános jelleggel előírta a kötbér referenciaajánlatban történő meghatározását.) A jelen határozat rendelkező rész I. B.4. pontjában rögzítettem azokat a tartalmi elemeket, amelyeket az SLA megállapodásnak tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatónak és a Jogosult Szolgáltatóknak legalább az alkalmazott teljesítménymutatókban, az ezekre vonatkozóan vállalt értékekben, a felek közötti tájékoztatás módjában, a teljesítménymutatók ellenőrzésében, a felek között esetlegesen felmerülő viták esetén történő együttműködésben, a szolgáltatási szintet biztosító garanciákban meg kell állapodniuk. Ezek az intézkedések biztosítják, hogy az egyenlő elbánás a szolgáltatásminőség tekintetében megfelelően érvényesüljön. A kötbér mértékének meghatározása során követendő szempontokat az átláthatóság kötelezettségben meghatározottakkal azonos szempontok alapján azonos módon határoztam meg (az ezzel kapcsolatos indokolást lásd a [450] **Hiba! A hivatkozási forrás nem található.**szakaszban).

III.3.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

[476] A költségalapúság kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.

[477] Az egyes, korábban azonosított, árjellegű versenykorlátozó magatartásformákkal (túlzó árazás, árdiszkrimináció, keresztfinanszírozás) kapcsolatban megállapítottam, hogy mindhárom versenykorlátozó magatartásforma esetén a stratégiai változó – amelyen keresztül a versenykorlátozás megvalósulhat – az ár, ennek megfelelően a szabályozói beavatkozásnak is a szolgáltatások áraira kell irányulnia. Mivel a versenykorlátozó magatartásformák mind az alap-, mind a felhordó hálózati, mind a kiegészítő szolgáltatások árán keresztül megvalósulhatnak, ezért a költségalapúság kötelezettségnek értelemszerűen minden, a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján nyújtott szolgáltatás árára ki kell terjednie.

[478] Az Eht. 108. §-ában foglalt költségalapúság kötelezettség széles mérlegelési lehetőséget biztosít a Hatóság számára a költségalapúság kötelezettség pontos tartalmának meghatározása során, a kötelezettség keretében az Elnök költségalapú díjak alkalmazását, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazását, illetve a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítás módszer alkalmazását is előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára. A törvény lehetővé teszi továbbá, hogy az Elnök megállapítsa a hálózati szolgáltatás ellenértékének az előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatás díját.

---

[143] Service Level Agreement – Szolgáltatási Szint Megállapodás

[144] Service Level Guarantee – Szolgáltatási Szint Garancia

[479] A jelen határozatban előírt szolgáltatások díjainak megállapítására vonatkozóan a Bizottság 2013/466/EU és 2010/572/EU Ajánlásai is tartalmaznak rendelkezéseket. Az Ajánlásokban megfogalmazott főbb rendelkezések a következők:

2010/572/EU Ajánlás

- A nemzeti szabályozó hatóságoknak a szabályozott nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési termékek esetében – a különböző nagykereskedelmi ajánlatok között a sávszélesség és a minőség tekintetében mutatkozó különbségek figyelembevételével és a következő négy ponttal összhangban – általában kötelezővé kell tenniük a költségalapú árképzést.
- Az építőmérnöki infrastruktúrához, az FTTH hálózatok előfizetői szakaszaihoz, az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz és az FTTN hálózatok réz érpáras alhurkaihoz való hozzáférés esetében a szabályozó hatóságnak biztosítania kell az alkalmazott árak költségalapúságát.
- Az építőmérnöki infrastruktúra, illetve az előfizetői szakasz átengedés árát a szabályozó hatóságnak a réz érpáras hurok átengedés árának meghatározásához használt módszertannal összhangban kell megállapítania.
- A szabályozó hatóságnak az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz való hozzáférés esetén az újgenerációs hálózatokba történő beruházással kapcsolatos magasabb kockázatot a tőkeköltség értékén keresztül figyelembe kell vennie. Az előfizetői szakasz átengedése tekintetében a körülményektől függően felmerülhet a kockázati prémium alkalmazásának szükségessége.
- A szabályozónak az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz való hozzáférés esetén értékelnie, illetve vizsgálnia kell a kockázat megosztását célzó, a hosszú távú elkötelezettség, illetve az igénybevett mennyiség alapján differenciált árak alkalmazását.

2013/466/EU Ajánlás

- Amennyiben a szabályozó hatóság a réz érpáras és újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások árai tekintetében költségalapúságra vonatkozó kötelezettséget ír elő, akkor a szabályozó hatóságnak a „hosszú távú előremutató növekményi költségek plusz" (a továbbiakban: **BU-LRIC+**[145]) módszertant kell alkalmaznia. (Az Ajánlás a módszertan alkalmazása tekintetében további, részletes szabályokat ír elő, ami kiterjed többek között a modellezett hálózat jellemzőire, az alkalmazandó eszközértékelési módszerekre, költségszámítási elvekre. Ezeket a szabályokat a későbbiekben, a kötelezettség tartalmának részletes ismertetése során mutatom be.)
- A szabályozó hatóság az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében eltekinthet az árak költségalapúságára vonatkozó kötelezettség alkalmazásától, amennyiben az egyenlő elbánás kötelezettség keretében meghatározott rendelkezések alkalmasak arra, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák – elsődlegesen a túlzó árazás – előfordulását megakadályozzák. (Az Ajánlás részletesen meghatározza azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén a költségalapú árak alkalmazásával kapcsolatos kötelezettség mellőzhető. Ezeket a feltételeket a későbbiekben, a kötelezettség tartalmának részletes ismertetése során mutatom be.)

[145] Bottom-up long-run incremental cost-plus

A költségalapúság kötelezettség pontos tartalmának meghatározása során az Eht.-ban foglalt lehetőségek közötti mérlegelés során tekintettel voltam a két bizottsági ajánlásban megfogalmazott elvárásokra.

[480] A leírtak alapján, az Eht.-ban és a vonatkozó ajánlásokban foglaltak figyelembevételével, a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel a költségalapúság kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezettek szerint.

Alapszolgáltatások és felhordó hálózati szolgáltatások költségalapú díjával kapcsolatos rendelkezések

[481] A HF/56-13/2011. számú határozatban a Kötelezett Szolgáltatókat a TD-LRIC költségmodell szerinti költségmodell alapján kialakított díjak alkalmazására köteleztem a Közeli bitfolyam hozzáférés és a felhordó hálózati szolgáltatások tekintetében, az Országos bitfolyam hozzáférés nyújtására vonatkozó kötelezettség esetén a „retail minus" árképzési módszer (azaz a kiskereskedelmi árakból származtatott, egy árréssel csökkentett nagykereskedelmi ár) alkalmazását írtam elő. A jelen határozatban a korábban kirótt kötelezettséget módosítottam és a Kötelezett Szolgáltatókat a hatósági BU-LRIC+ modell alkalmazásával kialakított díjak alkalmazására köteleztem. A BU-LRIC+ módszertan, illetve a hatósági BU-LRIC+ modell alkalmazásával kialakított díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettség előírása során az alábbi szempontokat tartottam szem előtt:

- A LRIC módszertan alkalmazásával kialakított költségalapú nagykereskedelmi ár (amely magában foglalja a befektetett tőke piaci kockázatnak megfelelő megtérülését is) a közgazdasági elmélet szerint megfelel annak az árnak, amely tökéletes verseny esetén, hosszú távon kialakulna, így a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma – elsősorban a túlzó árazás – kezelésére a LRIC módszertan alkalmazásának előírása tekinthető a legmegfelelőbb szabályozási eszköznek. A LRIC költségmodell alapján kialakított kompetitív díj lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltatók olyan áron vegyék igénybe a nagykereskedelmi szolgáltatásokat, amely egyszerre biztosítja a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségeinek megtérülését és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak versenyárakhoz való közeledését.
- A 2013/466/EU Ajánlás 30. pontja ajánlja a BU-LRIC+ módszertan alkalmazását, amelyet a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. Az Ajánlás rendelkezései alapján a Hatóság a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásától csak az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében tekinthet el, amennyiben az egyenlő elbánás kötelezettség keretében meghatározott rendelkezések megfelelnek az Ajánlás 48., 49. pontjaiban megfogalmazott követelményeknek. Mindkét pont alapkövetelményként fogalmazza meg a költségalapúság mellőzése tekintetében az EoI kötelezettség előírását. Jelen határozatban az egyenlő elbánás kötelezettség keretében nem írtam elő az EoI kötelezettséget (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást lásd a [457]-[459] szakaszokban), ennek megfelelően nincs lehetőség arra, hogy az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások árai tekintetében eltekintsek a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásától.
- A BU-LRIC+ módszertan kielégíti a költségalapúság Eht. 108. § (2) bekezdésben foglalt alapkövetelményét, amennyiben a szolgáltatások nyújtásához szükséges (a hatékonyság követelményét figyelembe véve kiszámított) költségeket veszi számba és biztosítja a befektetett tőke méltányos megtérülését.
- A BU-LRIC+ módszertan az inkrementális költségek mellett biztosítja a közös költségek megtérülését is, ami megfelelően ösztönzi az újgenerációs hozzáférési hálózatokba történő befektetéseket.

- A hatékony hipotetikus szolgáltató költségein alapuló, valamennyi azonosított érintett piacon alkalmazandó hatósági BU-LRIC+ ár alkalmazása esetén a Jogosult Szolgáltatók az összes Kötelezett Szolgáltató esetében azonos díj ellenében vehetik igénybe az alapszolgáltatásokat és a felhordó hálózati szolgáltatásokat, ami a Jogosult Szolgáltatók üzleti tervezését támogató átláthatóságot és egységességet teremt.
- A hatósági költségmodell más szabályozott piacokon történő alkalmazásával kapcsolatos hazai szabályozói gyakorlatot vizsgálva megállapítható, hogy a hatósági költségmodellezés mind a díjak kialakítása, mind a díjak bevezetése és alkalmazása, mind a szabályozási célok megvalósítása tekintetében hatékonyabbnak tekinthető, mint a szolgáltatók fentről lefelé építkező költségszámításán alapuló gyakorlat. A múltbeli eljárások tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a gyakorlatban a szolgáltatók által benyújtott költségmodellek – a modellek elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal ellentétes módon történő felépítése miatt – a legtöbb esetben nem voltak elfogadhatóak és csak számos hiánypótlás után vagy így sem lettek alkalmasak a díj megállapítására. Ilyen esetekben a Hatóság arra kényszerült, hogy a díjakat benchmark felhasználásával, vagy a költségmodell hatósági korrekciójával állapítsa meg. Az ilyen eljárások idő- és erőforrásigénye mind a Kötelezett Szolgáltatók, mind a Hatóság oldalán jelentős. A hatósági költségmodellezés idő- és erőforrásigénye ezzel szemben kisebb, hiszen három elkülönült költségmodell helyett csak egy modell kerül kialakításra, a Kötelezett Szolgáltatók pedig csak a modell feltöltéséhez szükséges adatok szolgáltatására kötelezettek. További előnye a hatósági költségmodellezésnek, hogy a díjak tekintetében egységességet és átláthatóságot teremt, azonos tartalmú szolgáltatások esetén nem kerülnek jelentős piaci erejű szolgáltatónként eltérő díjak megállapításra.
- Az Országos bitfolyam hozzáférés esetén az eddig alkalmazott árképzési módszerhez („retail minus”) képest a hatósági BU-LRIC+ modell alkalmazása konzisztensebb árakat eredményez a szélessávú hozzáférési szolgáltatások értékláncának különböző szintjein elhelyezkedő szabályozott hozzáférési termékek esetében, továbbá jobban érvényre juttatja a Jogosult Szolgáltatók üzleti tervezésekor a kiszámíthatóbb és egységesebb szabályozás előnyeit, valamint – a megállapítási periódus növelésével és a potenciális termékek számának csökkenésével – csökkenti a Kötelezett Szolgáltatók ármegállapítással kapcsolatos terheit. A hatósági BU-LRIC+ modell alapján kialakított árak alkalmazása az eddig alkalmazott árképzési módszerhez képest kevesebb szolgáltatói erőforrást köt le, továbbá jól illeszkedik a piaci verseny jellegének megváltozásához (napjainkra széles és kevéssé változó portfoliójú szolgáltatási piac alakult ki, ahol a szolgáltatás terjedése lassul, az egységköltségek alig csökkennek és a végfelhasználói árak is stabilizálódnak).

[482] Megvizsgáltam, hogy az Eht. 108. §-ában foglalt előírások lehetővé teszik-e és amennyiben igen, milyen formában teszik lehetővé a Hatóság által a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kiszámított díjak előírását. A jogszabályi környezet vizsgálatának eredményeként a következőket állapítottam meg

- Az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok egyértelműen lehetővé teszik az Elnök számára, hogy a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell alapján állapítsa meg a Kötelezett Szolgáltatók nagykereskedelmi szolgáltatásaira alkalmazandó díjakat (azaz az Elnök joga az egyes díjmegállapítási módszerek és modellek közötti választás). A költségalapúság kötelezettsége az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok alapján (alkalmazásával) szabható ki. Az Eht. 108. § (1) bekezdése szerint a Hatóság a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség keretében a következő rendelkezéseket írhatja elő:
    - *"a) költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő,*

- *b) meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, továbbá*
- *c) a hatékony szolgáltatás költségének ellenőrzésére a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítási módszert alkalmazhat."*

Az Eht. 108. § (1) bekezdése nem fogalmaz meg egymással összefüggő és/vagy konjunktív feltételeket, ezáltal az Eht. fenti és 108. §-ában fogalt egyéb rendelkezések alapján sincs akadálya annak, hogy csak az a) pontban foglalt "költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget" írjam elő, a 108. § (5) bekezdésében foglaltak egyidejű alkalmazásával.

- Az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja, b) pontjának meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására vonatkozó rendelkezése és 108. § (5) bekezdése alapján hozott aktus (BU-LRIC+ modell alapján történő díjmeghatározás), mint mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási döntés jogilag kötött aktus, mert jogszabályon alapul, továbbá a jogi norma meghatározza a döntés célját, kereteit és tartalmát:
  - A költségalapú díj megállapítása körében biztosított mérlegelési jogkör hírközlés-ágazati specialitásokkal rendelkezik. A BU-LRIC+ modell alapján történő díjmegállapításnak meg kell felelnie egyrészt az Eht. 108. § (2) bekezdésében foglalt speciális szabályoknak, másrészt az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja alapján kirótt kötelezettség alapján azon feltételnek, hogy alkalmas legyen a költségalapú díj kiszámítására. Harmadrészt a fentiekből következően annak a követelménynek is, hogy a modell a vele szemben támasztott szokásos szakmai szabályoknak megfeleljen.
  - Ezen speciális, hírközlési jogban szükségszerű jogalkotási indokokon túl az Elnököt kötik a költségalapúság körében a mérlegelési jogkör alkalmazásával hozott hatósági aktusokkal szembeni követelmények. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek és kellő mértékben fel kell tárni a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határozni a mérlegelési szempontrendszert, továbbá megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit.

A fentieknek való megfelelés érdekében:

- A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék részletesen indokolja magát a felépített BU-LRIC+ modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.
- A jelen határozat indokolás jelen pontjának későbbi része tartalmazza a hipotetikus hatékony szolgáltató méretének meghatározásával kapcsolatos mérlegelési szempontokat.

[483] A BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodellt a 2013/466/EU Ajánlásban foglaltak rendelkezéseknek megfelelően alakítottam ki. Az Ajánlást a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. Megvizsgáltam az Ajánlás alkalmazott költségmodellel kapcsolatos rendelkezéseit és megállapítottam, hogy az Ajánlás alkalmazott költségmodellel kapcsolatos rendelkezéseitől való eltérést a hazai piaci sajátosságok nem indokolják. Ennek megfelelően a modell:

- egy hipotetikus hatékony szolgáltató költségeit modellezi;
- folyóáras költségelszámolást alkalmaz, melynek során az eszközöket – az újrafelhasználható építőmérnöki infrastruktúra kivételével – pótlási (újrabeszerzési) értéken veszi figyelembe;
- NGA hálózatot modellez (modern, hatékony hálózat követelménye)

- a modellezett hálózat teljesíti a Digitális Menetrendben foglalt célokat a sávszélesség, lefedettség, penetráció tekintetében,
- a modellezett hálózat figyelembe veszi a nemzeti sajátosságokat az alkalmazott technológia tekintetében;

- hosszú távú növekményi költségeket veszi figyelembe, továbbá a közös költségek indokolt részére felárral képez fedezetet;
- a tőkeköltség figyelembevételével biztosítja a megfelelő megtérülést.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék részletesen bemutatja a BU-LRIC+ modell alapvető feltételezéseit, a modell felépítését, valamint magát a felépített BU-LRIC+ modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

[484] A következőkben bemutatom, hogy a modellépítés során alkalmazott főbb feltételezések kialakítása során milyen szempontokat vettem figyelembe:

Az alkalmazott értékcsökkenési leírási módszer

A 2013/466/EU Ajánlás nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a BU-LRIC+ modellben milyen legyen az alkalmazott értékcsökkenési leírási módszer. E tárgykörben mérlegeltem a figyelembe vehető értékcsökkenési leírási módszereket (lineáris leírás, annuitás módszer, tilted annuitás módszer) és a tilted annuitásos módszer alkalmazása mellett döntöttem az alábbi indokok alapján:

- az ezen módszerrel számít számított évesített költség egyaránt figyelembe veszi a tárgyi eszköz értékcsökkenési költségét és a hozzá tartozó tőkeköltséget;
- a módszer a tárgyi eszköz bruttó helyettesítési értékén alapul, ezáltal megfelel az 2013/466/EU Ajánlás 33. pontjában foglaltaknak, mely szerint a modellezett hálózat szabályozott eszközalapját alkotó valamennyi eszköz értékét – az újrafelhasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények kivételével – azok pótlási értéke alapján kell meghatározni;
- a módszer az alulról felfelé építkező, azaz bottom up (BU) költségmodellek alkalmazása esetén széleskörűen elfogadott megközelítés, mivel a BU modellek azon a megközelítésen alapulnak, hogy a hálózat évente újratervezésre kerül annak érdekében, hogy az előfizetők és a forgalmi igények minél hatékonyabb kielégítése megvalósulhasson. Az eszközök árai minél inkább változnak a jövőben, a tilted annuitásos módszer annál inkább megfelelő. A tilted annuitásos módszer egy annuitásos összeggel számol, ami évről évre ugyanazzal a rátával változik, mint az eszköz árának várható változása. Ez csökkenő annuitásos értéket eredményez, amennyiben az árak várhatóan csökkennek az időtáv alatt. Tehát ez a módszer úgy származtatja a költségeket, hogy tükrözi a tárgyi eszköz folyó árának változását a pénzügyi év folyamán. Így emelkedő/csökkenő eszközárak feltételei között a tőkemegőrzés költsége alacsonyabb/magasabb lehet, mint a jelenlegi értékcsökkenés.

Az alkalmazott árindex

A 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglaltak szerint az „újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékét indexálási módszer alapján kell meghatározni”, továbbá az indexálást egy megfelelő árindexszel, például a kiskereskedelmi árindexszel kell elvégezni. E tárgykörben megvizsgáltam, hogy a fenti előírásoknak történő indexálás elvégzéséhez mely árindex lehet a legalkalmasabb, és a KSH által közzétett, építésre és gépekre vonatkozó beruházási árindex alkalmazása mellett döntöttem az alábbi indokok alapján:

- 2013/466/EU Ajánlás 34. pontja csupán példaként említi az indexálásnak a kiskereskedelemi árindexszel történő elvégzését, ugyanakkor azt írja elő, hogy az indexálást egy „megfelelő árindexszel" kell elvégezni;
- mivel a hálózat építése nem kapcsolódik a fogyasztáshoz, hanem beruházás jellegű, ezért a fogyasztói árindex alkalmazását nem tartottam a 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglalt előírásoknak megfelelőnek;
- az indexálás elvégzéséhez egy olyan árindexet kerestem, amely a távközlési hálózatok építésének árváltozásait megfelelően tükrözi, erre pedig a KSH által közzétett, építésre és gépekre vonatkozó beruházási árindex a legalkalmasabb.

Alkalmazott eszközélettartam újrafelhasználható hírközlési építmények esetén

A 2013/466/EU Ajánlás 35. pontjában foglalt előírás szerint „A nemzeti szabályozó hatóságoknak olyan időtartamban kell meghatározniuk az elektronikus hírközlési építmények élettartamát, amely megfelel az eszköz várható hasznos élettartamának és a keresleti profilnak. Ez a szerelőaknák esetében általában legalább 40 év." Fentieknek megfelelően az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények (alépítmények) várható hasznos gazdaságos élettartamát 40 évben határoztam meg.

Átfedő hálózat modellezése

A 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltak szerint „Az NGA-hálózat modelljének készítésekor a nemzeti szabályozó hatóságoknak az általánosságban az NGA-hálózatok kiszolgálására is alkalmas elektronikus hírközlési építményeket, valamint az NGA- hálózat kiszolgálásához újonnan építendő elektronikus hírközlési építményeket egyaránt figyelembe kell venniük. A BU LRIC+ modell kialakításakor ezért a nemzeti szabályozó hatóság nem indulhat ki abból, hogy az NGA-hálózat kiépítésére szolgáló teljesen új elektronikus hírközlési építményhálózatot kell építeni."

Továbbá a 2013/466/EU Ajánlás 37. pontjában foglaltak szerint „A teljes körűen rézhálózaton alapuló szolgáltatások hozzáférési árainak meghatározásakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak a modellezett NGA-hálózatra vonatkozóan kiszámított költséget olyan módon kell kiigazítaniuk, hogy az tükrözze a teljes körűen rézhálózatra épülő nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások eltérő jellemzőit.", valamint „A nemzeti szabályozó hatóságok a rézhálózat hozzáférési költségét olyan módon is meghatározhatják, hogy olyan NGA átfedő hálózat modelljét készítik el, ahol két (egy réz- és egy optikai, akár FTTH, akár FTTC) hálózat bizonyos mértékben osztozik az elektronikus hírközlési építményeken."

A 2013/466/EU Ajánlás fenti előírásainak történő megfelelés érdekében olyan NGA hálózat került modellezésre, amely átfedésben van a már meglévő rézhálózattal, azaz a releváns elektronikus hírközlési építmények tekintetében megvalósul a közös használat. A választott megoldás ugyanakkor összhangban van a BU-LRIC módszertan általános hatékonysági követelményeivel és a magyarországi szolgáltatói gyakorlattal is.

Hazai technológiai sajátosságok figyelembe vétele

A 2013/466/EU Ajánlás 37. pontjában foglaltak szerint "A technológiasemlegesség elvére figyelemmel a nemzeti szabályozó hatóságoknak több különböző megközelítést kell mérlegelniük a feltételezett, hatékony NGA-hálózat modellezésére vonatkozóan attól függően, hogy a nemzeti sajátosságoknak mely hozzáférési technológia és hálózati topológia felel meg a leginkább." Fentiekből eredően a korszerű, hatékony NGA-hálózat modelljének kialakításához a nemzeti szabályozó hatóságok számára bizonyos mértékű rugalmasságot kell biztosítani a technológiasemlegesség elvére és az eltérő nemzeti körülményekre figyelemmel. Az NGA-hálózat ennél fogva a hálózatot kiépítő

üzemeltetők számára elérhető különféle hozzáférési technológiák és hálózati topológiák bármelyikén alapulhat. Fentiek alapján megvizsgáltam a Kötelezett Szolgáltatók hálózatának technológiai sajátosságait, ennek alapján pedig a modellezendő NGA-hálózat kialakítása során az xDSL, a GPON, a DOCSIS és az FTTH P2P technológiák együttes figyelembe vétele mellett döntöttem. A modellezett hálózat egy jövőbeni feltételezett – hipotetikus hatékony – NGA-hálózat, amely felépítésének kiinduló pontja a hazai piacon legjelentősebb méretű szolgáltatók (a Kötelezett Szolgáltatók és a DIGI) hozzáférési hálózatának jelenlegi lefedettsége, figyelembe véve a meglévő technológiákat és topológiákat. A modellezett hálózati architektúrák és technológiák jellemzőiről a jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található BU-LRIC+ modell dokumentáció részletes leírást tartalmaz.

Hálózat kialakítás során alkalmazott megközelítés (scorched earth vagy scorched node)

Az alulról felfelé építkező hálózatmodellezés egyik kulcs-döntése, hogy scorched earth vagy scorched node feltételezést alkalmazunk-e. A scorched earth megközelítés azt feltételezi, hogy a hálózat zöldmezős módon teljes újratervezésre kerül, aminek során optimálisan méretezett hálózati eszközöket helyezünk ki a hálózat egészére nézve optimális helyekre. A scorched node megközelítés adottnak veszi a szolgáltatók meglévő csomópontjainak elhelyezkedését, és ezen feltételezés mellett optimalizálja a hálózat méretezését. A modellezés során a „scorched node" megközelítés alkalmazása mellett döntöttem, ezáltal egyrészt biztosítottam, hogy a hozzáférési csomópontok méretezésekor a BU-LRIC+ modell építéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásban megadott hozzáférési csomópontok elhelyezkedése figyelembe vételre kerüljön, másrészt, hogy az alkalmazott megközelítés módszertanilag összhangban legyen a meglévő maghálózati BU-LRIC modellben alkalmazott megoldással is.

HFC hálózati költségek

A költségmodellezés során a HFC hálózaton Data Over Cable Service Interface Specification (DOCSIS) technológiával nyújtott nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatások költségének meghatározásakor azzal a megközelítéssel éltem, hogy a hozzáférési hálózat költségeinek csak egy részét szükséges figyelembe venni. A HFC hálózatban ugyanis az adatátviteli jel 8MHz-es RF csatornákon keresztül továbbítódik, amely csatorna DOCSIS technológia esetén a TV szolgáltatások és a szélessávú szolgáltatások jel továbbítására is használható. Ezen költségek megfelelő megosztása érdekében a BU-LRIC+ modell építéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásban a szolgáltatóktól kapott adatok alapján jártam el, a következő módon. A Magyar Telekom által megadott adatok alapján a Szolgáltató jelenleg Üzleti titok RF csatornát használ, az alábbi megoszlással:

- Üzleti titok RF csatornát a DOCSIS technológián nyújtott szélessávú szolgáltatások esetében;
- Üzleti titok RF csatornát a TV szolgáltatások esetében.

Ezt figyelembe véve a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatás egységköltsége a DOCSIS technológiával működő HFC hálózat költségeinek csak a szélessávú szolgáltatásokra használt RF csatornákra jutó részét kell, hogy tartalmazza. Fentiek alapján a modellezés során DOCSIS technológia alkalmazása esetén.a HFC hálózat költségeinek az igénybe vett RF csatornák arányában történő megosztása mellett döntöttem a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatás költségei tekintetében, ahol a szélessávú szolgáltatások nyújtására használt RF csatornáknak az összes RF csatornához viszonyított aránya a fenti szolgáltatói gyakorlatnak felel meg.

Digitális menetrendben megfogalmazott célkitűzéseknek való megfelelés

A 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltak szerint az NGA hálózat modellezésekor „olyan feltételezett, hatékony NGA hálózatot kell meghatározni, amely képes az európai digitális menetrend

sávszélességre, lefedettségre és elterjedtségre vonatkozó céljainak teljesítésére és teljesen vagy részben optikai elemekből áll." Az európai digitális menetrend[146] alapján 2020-ig a teljes lakosság számára legalább 30 Mbps sebességű internet-hozzáférést, továbbá az európai háztartások legalább 50%-ának pedig a 100 Mbps-os sávszélességet meghaladó internetkapcsolatot szükséges biztosítani. Magyarországon a megvalósítás kereteit a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (illetve az erről szóló 1069/2014. (II.19.) Korm. határozat), a stratégia megvalósításának akciótervi kereteit pedig a Digitális Nemzet Fejlesztési Program (1631/2014. (XI. 6.) Korm. határozat) rögzíti. Ezekben rögzítésre került, hogy a kormány célja, hogy az Európai Unióban élenjáróként már 2018-ra biztosítsa az egész országot lefedő, nagy sávszélességet (legalább 30 Mbps) biztosító infrastruktúra megépítését, a digitális közszolgáltatások biztosításához és igénybevételéhez szükséges nagysebességű szélessávú hálózatot. E feltételek teljesítése érdekében a BU LRIC+ modell 100%-os NGA lefedettséget modellez úgy, hogy a hálózati fejlesztés kiinduló pontja a Magyarország területén fellelhető hozzáférési hálózatok jelenlegi lefedettsége, figyelembe véve a meglévő technológiákat és topológiákat. Ezt követően az FTTC, FTTB és FTTH hálózat lefedettsége növelésre került annak érdekében, hogy megfeleljen az Európai digitális menetrend követelményeinek, nevezetesen, hogy a háztartások lefedettsége 30 Mbps-ot elérő, vagy azt meghaladó átviteli képességű nagysebességű internettel 100%-os legyen, és a háztartások legalább 50%-a rendelkezzen 100 Mbps feletti internetkapcsolattal.

Alkalmazott tőkeköltség szorzó értékének meghatározása

A hipotetikus hatékony szolgáltatóra vonatkozó tőkeköltség (WACC) szorzó értékét az NMHH által hivatalosan közzétett tőkeköltség (WACC) szorzó értékek és a 3 jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató hálózati eszközeinek nettó könyv szerinti értéke alapján határoztam meg.

Oszlopsor megosztás költségeinek megosztása

A „Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából" szolgáltatáson belül az „oszlopsor megosztás" egységköltségének meghatározása során figyelembe vettem, hogy az infrastruktúra Jogosult Szolgáltató által történő igénybevétele mellett a Kötelezett Szolgáltató is tovább használja a hálózati elemet. Fentiek okán indokoltnak tartottam az „oszlopsor megosztás" modellezett költségének megosztását a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között, ezért a szolgáltatás havi díjának kalkulációjában csak a teljes költség Jogosult Szolgáltatóra eső ½ részét vettem figyelembe, azaz a szolgáltatók között a fenti szolgáltatás költségében 50-50%-os megosztást alkalmaztam.

[485] A jelen határozat rendelkező rész I C) pontjában – illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt Országos bitfolyam hozzáférés esetében jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében – rögzítettem az egyes alapszolgáltatások és felhordó hálózati szolgáltatások BU-LRIC+ modell alkalmazásával kiszámított és a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjait. A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt Közeli bitfolyam hozzáférés tekintetében a korábbi szabályozói gyakorlattal összhangban a díjat technológiánként sávszélességtől függetlenül határoztam meg. A sávszélességtől függetlenül egységes díj alkalmazását a sávszélességenként kalkulált díjakban tapasztalható elhanyagolható mértékű eltérések tették lehetővé. Az Országos bitfolyam hozzáférés esetében a díjak sávszélességtől (névleges letöltési sebesség) függően kerültek megállapításra. Annak érdekében, hogy a díjmeghatározás jövőállósága az ágazatra jellemző dinamikus technológiai fejlesztések mellett is biztosítható legyen, a díjak megállapításához alapul vett

[146] Az európai digitális menetrend, a BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

sávszélességek meghaladják az egyes technológiák esetében jelenleg elérhető sávszélességeket, így kizárható annak a lehetősége, hogy egy új sávszélesség bevezetése esetén ne álljon rendelkezésre szabályozott nagykereskedelmi díj (ami a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését is megakadályozhatja).

[486] Az FTTH-RFoG kábelmodemes hálózaton nyújtott szolgáltatások esetében a szolgáltatások havi díjait a HFC kábelmodemes hálózaton nyújtott szolgáltatások havi díjaival azonosan állapítottam meg. Ennek oka, hogy az FTTH-RFoG kábelmodemes hálózat hálózati felépítésében a HFC kábelmodemes hálózathoz áll a legközelebb, ezért az FTTH-RFoG kábelmodemes hálózatot alkotó aktív – és kisebb részben a passzív – hálózati elemek megegyeznek a HFC kábelmodemes hálózat hálózati elemeivel és az alkalmazott átviteli technológia a HFC kábelmodemes hálózatokon alkalmazottal azonos. Az FTTH-RFoG kábelmodemes hálózat az alkalmazott optikai kábelszakasz miatt elméletileg ugyan továbbfejleszthető FTTH-GPON hálózattá, ugyanakkor a Hatóság jelenlegi ismeretei alapján a szabályozás 3-5 éves időtartamában reálisan nem feltételezhető az átépítés megvalósítása. Fentiekre tekintettel az FTTH-RFoG kábelmodemes hálózaton nyújtott szolgáltatások havi díjainak a HFC kábelmodemes hálózaton nyújtott szolgáltatások havi díjaival egyező mértékben történő megállapítása mellett döntöttem.

Kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos költségalapúság tartalma

[487] A HF/56-13/2011. számú határozatban a Kötelezett Szolgáltatókat a Hszr. 37. §-ában, valamint a HF/44-11/2011. számú határozat I. számú melléklete F/4. pontjában foglalt szabályok alapján kialakított díjak alkalmazására köteleztem a kiegészítő szolgáltatások tekintetében. A jelen határozatban a korábban kirótt kötelezettséget módosítottam és a Kötelezett Szolgáltatók számára a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok alapján kialakított díjak alkalmazását írtam elő. A 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében található szabályok pontosítják, illetve kiegészítik a korábbi szabályozás alapját jelentő Hszr. 37. §-át. A 2005. év, tehát a kiegészítő szolgáltatások díjképzésére vonatkozó szabályok bevezetésének éve óta, tekintettel a technológiai fejlődésre, a piaci viszonyok változására és az eltelt időszak díjképzéssel kapcsolatos szabályozói tapasztalataira szükségessé vált a kiegészítő szolgáltatások díjazási rendszerének komplex felülvizsgálata. Tekintettel a díjképzés több ponton való változására, illetve az egységes szolgáltatási lista jelen bevezetésére, az átláthatóság és a Kötelezett Szolgáltatók általi alkalmazhatóság megkönnyítése érdekében a 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében egységes szerkezetbe foglaltam és több helyen módosítottam a korábban a Hszr. különböző paragrafusaiban megtalálható szabályokat.

[488] A 3(a) piaci határozat rendelkező részének I. számú mellékletében található szabályok szerint kialakított és a referenciaajánlatban feltüntetett szolgáltatásokra vonatkozóan kialakított díjakat az Elnök a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása tárgyában hozott határozatában hagyja jóvá. A számítások benyújtásával kapcsolatos kötelezettség a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett kiegészítő szolgáltatások díjaira vonatkozóan terheli a Kötelezett Szolgáltatókat. Azon kiegészítő szolgáltatások esetében, amelyek egyedileg, egy adott hozzáférés kialakítása során merülnek fel, értelemszerűen nem lehetséges az előzetes számítások benyújtásának előírása. Annak érdekében, hogy az azonosított piactorzító magatartásforma (túlzó árazás) ezen kiegészítő szolgáltatások esetében se fordulhasson elő, a Kötelezett Szolgáltatók ezen szolgáltatások díjait is a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. mellékletében foglalt szabályok szerint kötelesek kialakítani és igény esetén a számításokat kötelesek bemutatni a Jogosult Szolgáltató számára. A Jogosult és a Kötelezett számára külön rögzített jogvitás eljárás lehetősége garanciális elemként segíti a kötelezettségben foglalt előírások megfelelő teljesülését. Habár akár a Kötelezett Szolgáltató, akár a Jogosult Szolgáltatók jogvitájuknak jogvitás eljárásban való rendezését az Eht.-ban megjelölt

szabályok szerint, az ott írt bármely esetben jogosultak kérni a Hatóság eljáró tanácsától, ugyanakkor, mivel az egyedileg felmerülő kiegészítő szolgáltatások és díjaik a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában nem szerepelnek, és alkalmazásukat külön, e díjak jóváhagyására, illetve megállapítására irányuló eljárás nem előzi meg, a jelen határozat rendelkező részében külön is kiemeltem, hogy a Jogosult Szolgáltató jogosult jogvitás eljárást kezdeményezni, ha vitatja, hogy a Kötelezett Szolgáltató ezen kiegészítő szolgáltatások díjainak kialakítása során a 3(a) piaci határozat rendelkező része – különösen annak I. melléklete – rendelkezéseinek megfelelően járt el. Ezzel összefüggésben rögzítettem a rendelkező rész I.D.6.2. pontjában azt is, hogy a Jogosult Szolgáltató jogvitás eljárás lefolytatását kérheti akkor is, ha a Kötelezett Szolgáltató olyan kiegészítő szolgáltatás igénybe vételét követeli meg tőle, melynek szükségességét a Jogosult Szolgáltató vitatja.

[489] A 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. mellékletében található szabályok indokolása a 3(a) piaci határozat indokolás A. fejezetének III.3.3. pontjában található „*Kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos költségalapúság tartalma*” elnevezésű részben található meg.

[490] A jelen határozat rendelkező rész C) pontjában a kiegészítő szolgáltatások díjainak referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárásban történő megállapításával összefüggésben rögzítettem, hogy a nevezett szolgáltatások díjainak jóváhagyása során a Hatóság a hatékony működésnek megfelelő díjak megállapításához az adott piacon működő más hazai elektronikus hírközlési szolgáltató(k) díjait, illetve díjelemeit is felhasználhatja. A rendelkezést a díjak meghatározásával kapcsolatos szabályozói tapasztalatok indokolták. A hatékony költségek beépítésével kapcsolatos elvárás szabályozói ellenőrzése a szolgáltatások sokrétűsége miatt nehézségekbe ütközött és azonos vagy hasonló szolgáltatásokra számottevő különbséget mutató díjak alakultak ki és ezek a díjkülönbségek tendenciózusan fennmaradtak. A hatékony verseny ösztönzése a szabályozó feladata, ami a díjszabályozásban úgy jelenik meg, hogy a hatékony működés költségeinek térítése valósul meg (Eht. 108. § (2)). Ennek az elvnek az érvényesítésére törekedve kerestem egyéb, hatékonyságot érvényesítő módszereket és döntöttem a díj/díjelem-összehasonlítás, mint kiegészítő módszer alkalmazása mellett. Ez a díjképzésben általánosan is használt módszer azon alapul, hogy az ugyanazon a piacon működő szolgáltatók közül azt tekintjük hatékonynak, amelyik a legalacsonyabb díjon képes a szolgáltatást nyújtani, hiszen az adott szolgáltatás nyújtása az adott legkisebb költségen valóságos piaci viszonyok között megvalósult. Hasonló módon alkalmazható egyes díjelemek összevetése (pl munkaidő, bér), hiszen több szolgáltatás „beállítás”-jellegű, amelyek mögött azonos tevékenységek húzódnak meg, s amelyeket a szolgáltatásra fordított élőmunka ideje és bére nagymértékben meghatároz.

[491] A költségalapúság kötelezettség két részkötelezettségre válik szét: a költségalapú díjak Elnök részére, jóváhagyás céljából történő benyújtásának kötelezettségére és az Elnök által már megállapított, illetve jóváhagyott díjak alkalmazásának kötelezettségére. A referenciaajánlat egészének tartalmi felülvizsgálatára irányuló, a referenciaajánlat elfogadása tárgyában lefolytatandó eljárásban dönt az Elnök arról, hogy a referenciaajánlat – ideértve az abban foglalt díjakat is – az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően került-e kialakításra, és a referenciaajánlat csak az ezen eljárást lezáró határozat közlését követően, az ott meghatározottak szerinti időpontban lép hatályba. Tehát, mivel az Elnök a referenciaajánlat jóváhagyása iránti eljárásban a Kötelezett Szolgáltató által – a költségalapú díjak Elnök részére történő benyújtására irányuló részkötelezettség teljesítéseként – meghatározott és benyújtott díjakat jóváhagyja vagy e tekintetben a referenciaajánlat tartalmát megállapító határozatot hoz, és a díjakat is tartalmazó referenciaajánlat csak ezen határozat közlését követően léphet hatályba, a költségalapú díjak Elnök részére történő benyújtására irányuló részkötelezettség időben szükségszerűen elválik a költségalapúság kötelezettség másik, a díjak alkalmazására vonatkozó részkötelezettségétől, és azt időben szükségképpen meg kell, hogy előzze. Ennek megfelelően rendelkeztem a jelen határozat rendelkező részében akként, hogy a

referenciaajánlatban feltüntetett alapszolgáltatásokra, felhordó hálózati szolgáltatásokra és kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan jóváhagyott vagy megállapított díjakat a Kötelezett Szolgáltató az 1.b, 2.b és 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra az átláthatóság keretében kirótt referenciaajánlat készítési kötelezettséghez kapcsolódóan benyújtott referenciaajánlat jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közlését követő hó első napjától köteles alkalmazni. Annak érdekében, hogy a díjak költségalapúsága a jelen határozat közlésétől a referenciaajánlat jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közléséig is megfelelően érvényesüljön, illetve a költségalapú díjak alkalmazása tekintetében ne maradjon szabályozatlan időszak, a rendelkező részben mind a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/2. pontjában, mind a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D/1. pontjában előírt szolgáltatás esetében részletesen rendelkeztem a Kötelezett Szolgáltató által az átmeneti időszakban alkalmazandó díjakról.

III.3.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

[492] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/56-13/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy az erőfölényes helyzet az érintett piacokon a 3(a) piacon kirótt kötelezettségek mellett is fennáll, ezért továbbra is indokolt a 3(b) piacon a megfelelő hozzáférési kötelezettségek előírása.

[493] Az egyes, korábban azonosított és a hozzáférési kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a következő szolgáltatásnyújtási feltételek előírására lehet szükség:

Versenyt korlátozó magatartásforma	**Hozzáférési kötelezettség keretében szükséges előírások**
Hozzáférés megtagadása	Kötelezően nyújtandó hálózati szolgáltatások előírása (Kötelezett Szolgáltatóéval megegyező kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő hálózati szolgáltatások, tevékenységek előírása*)
Késleltetési taktikák	Szolgáltatásnyújtással kapcsolatos határidők, eljárások, felek közötti együttműködés szabályainak előírása (azonos kiskereskedelmi piaci versenyfeltételek biztosítása*)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás	Minőségi paraméterek, SLA-k, SLG-k előírása (a belső szolgáltatásokkal azonos minőségi feltételek*)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Szolgáltatások tartalmának, szolgáltatásnyújtási feltételeknek a meghatározása
Árukapcsolás, csomagolás	Szolgáltatások tartalmának, szolgáltatásnyújtási feltételeknek a meghatározása

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított hozzáférési feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

25. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és a hozzáférési kötelezettség keretében szükséges előírások

[494] A fentiek figyelembevételével és a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel a hozzáférési kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezett indokok alapján.

[495] A korábbi határozathoz képest a következő főbb szerkezeti, szerkesztési változtatásokat hajtottam végre a hozzáférési kötelezettség tekintetében a jelen határozatban:

- Az áttekinthetőség érdekében a rendelkező részben (I. D.1. pont) rögzítettem a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körét, ennek keretében nevesítettem az alapszolgáltatásokat, a felhordó hálózati szolgáltatásokat, illetve rögzítettem a kiegészítő szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kötelezettséget (a kiegészítő szolgáltatások felsorolását a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában helyeztem el).
- A kábelhely megosztás különös szabályait az áttekinthetőség és egyértelműség érdekében szerkezetileg módosítottam, az információszolgáltatással, a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálattal, az igény elutasításával és a használaton kívül kábelek eltávolításával kapcsolatos rendelkezéseket elkülönülten rögzítettem.
- A korábbi határozatoktól eltérően a jelen határozat egységesen tartalmazza a hozzáférés biztosításával, ezzel összefüggésben a hozzáférés tárgyában kötött hálózati szerződésekkel, illetve a szolgáltatók közötti együttműködéssel kapcsolatos rendelkezéseket. A módosításra azért volt szükség, mert a korábbi határozatokban alkalmazott eljárással – amely egyes kötelezettségeket korábbi határozatokra, illetve a Hszr. egyes rendelkezéseire való hivatkozásokkal írt elő – a szabályozás áttekinthetősége és egyértelműsége nem lett volna a továbbiakban biztosítható. (A korábbi határozatok, illetve a Hszr. egyes rendelkezések integrálása során több esetben a kötelezettségek tartalma is módosult, az egyes változásokat és azok okait minden esetben részletesen ismertetem.)

[496] Az egyes hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségek tartalma több ponton is változott. A következőkben a főbb tartalmi elemeket, a változásokat és azok okait részletezem.

[497] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.6. pontjaiban hálózati elemekhez, illetve hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kirótt kötelezettségek biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférés megtagadásán keresztül ne legyenek képesek megakadályozni a Jogosult Szolgáltatók általi szolgáltatásnyújtást, lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a szűk keresztmetszetet jelentő hálózati infrastruktúrához történő hozzáférést és a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló szolgáltatások nyújtását. A hozzáférési kötelezettség keretében előírt szolgáltatások az előző határozathoz hasonlóan bitfolyam hozzáférés biztosítását írják elő a Kötelezett Szolgáltatók számára, továbbá a kötelezettség keretében jelen határozatban is előírtam az alapszolgáltatások[147] igénybevételéhez szükséges kiegészítő szolgáltatások, valamint a kiskereskedelmi szolgáltatás gazdaságos nyújtását elősegítő felhordó hálózati szolgáltatók nyújtását.

[498] A jelen határozatban fenntartottam az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget. A Jogosult Szolgáltatók számára a piaci belépést alacsonyabb fajlagos költségekkel biztosító kötelezettség fenntartását indokolja, hogy a helyi szintű hozzáférési szolgáltatások igénybevétele továbbra is alacsony, ezért önmagukban ezen helyi szintű szolgáltatások jelenléte nem képes elegendő versenynyomást gyakorolni a Kötelezett Szolgáltatókra. Az Országos bitfolyam hozzáférés továbbra is a szabályozott szolgáltatások értékesítésének jelentős részét képviseli, a szolgáltatás igénybevételi lehetősége önmagában képes nyomást gyakorolni a Kötelezett Szolgáltatók ármeghatározással kapcsolatos gyakorlatára. A korábbi határozattól eltérően jelen határozatban nem írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára a saját, vagy irányításuk alatt álló vállalkozás kiskereskedelmi sávszélesség kínálatától eltérő sávszélességű Országos bitfolyam

[147] Közeli bitfolyam hozzáférés; Országos bitfolyam hozzáférés

hozzáférés szolgáltatás biztosítását. A kötelezettség enyhítése során figyelembe vettem, hogy az Országos bitfolyam hozzáférés igénybevétele során nem jellemző, hogy a Jogosult Szolgáltatók a Kötelezett Szolgáltatók sávszélesség kínálatától eltérő sávszélességeket igényelnének. Ilyen igénybevételi sajátosságok mellett nem indokolt a meglévő sávszélesség kínálattól eltérő sávszélességű ajánlatok kialakításával kapcsolatos – a Kötelezett Szolgáltatók számára jelentős többletterhet jelentő – kötelezettség fenntartása.

[499] A jelen határozatban módosítottam a Közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására vonatkozó kötelezettséget. Mivel a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés a Közeli bitfolyam hozzáféréshez képest szélesebb mozgásteret biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a szolgáltatások kialakítása során, valamint figyelembe véve, hogy a Közeli bitfolyam hozzáférés igénybevétele az elmúlt szabályozási időszakban elhanyagolható volt, nem tartottam indokoltnak mindkét kötelezettség párhuzamos előírását. Ugyanakkor annak érdekében, hogy egyetlen előfizetői hozzáférési pont esetében se fordulhasson elő az az eset, hogy a két szolgáltatás közül legalább az egyik nem áll rendelkezésre, úgy rendelkeztem, hogy a Közeli bitfolyam hozzáférés valamelyik hozzáférési aggregációs ponton történő nyújtása alól a Kötelezett Szolgáltató csak abban az esetben mentesülhet, ha az adott hozzáférési aggregációs pont valamennyi előfizetői hozzáférésére vonatkozóan biztosítja a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés elérhetőségét. Annak érdekében, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételének lehetősége minden hozzáférési aggregációs pont esetében folyamatos legyen és ne fordulhasson elő, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás rendelkezésre állásának hiánya miatt valamely Jogosult Szolgáltató nem képes a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtására, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában a Közeli bitfolyam hozzáférés visszavonásához kapcsolódó migrációs szabályokat állapítottam meg. A megállapított 12 hónapos előzetes bejelentési időtartam és az alternatív szolgáltatás rendelkezésre állásával kapcsolatos 6 hónapos időtartam elegendő időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a szolgáltatásváltásra. (Az I. D.8.1. pontban foglalt migrációs kötelezettségekkel kapcsolatos indokolást a későbbiekben – az [527] szakaszban – adom meg.)

[500] A jelen határozat indokolás A. fejezetének I.5. pontjában elvégzett vizsgálatok eredményeként a réz érpáras, illetve nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított központi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásokat a szolgáltatási piac részeként azonosítottam. A korábbi szabályozás ilyen szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget nem tartalmazott. Megvizsgáltam a központi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés új szabályozói kötelezettségként történő kirovásának lehetőségét és a következőket állapítottam meg:

- A 2014/710/EU Ajánláshoz fűzött Explanatory Note egyértelművé teszi, hogy a kiskereskedelmi piacon fennálló versenyproblémát először a kiskereskedelmi piactól legtávolabbi szinten[148] kell kezelni. Jelen határozatban azonosított piachoz képest „upstream" irányban elhelyezkedő piac a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „3(a) Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása" elnevezésű nagykereskedelmi piac. A

[148] Explanatory Note 37. oldal. „…*After imposing regulatory remedies at the most upstream wholesale level, a "modified Greenfield approach" should be carried out at retail level in order to determine whether ex ante regulation of a more downstream market- in this case Wholesale Central Access- is necessary as well in order to remedy any remaining competition problem."*

Explanatory Note 48. oldal. „…*for the WLA market, the NRA should, therefore, also take into account the competitive pressure resulting from the take-up of wholesale access products in the upstream WLA market (e.g. LLU or VULA)."*

3(a) piaci határozatban a jelen határozatban is jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra vonatkozóan előírtam a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosításával kapcsolatos kötelezettséget. Magasabb szintű hozzáférési szolgáltatás előírása abban az esetben indokolt, ha az „upstream" piacon, tehát a 3(a) piacon előírt kötelezettség önmagában nem elegendő a versenyproblémák kezelésére. Ezzel kapcsolatos szabályozói tapasztalatok hiányában az L2 hozzáférési szolgáltatás 3(a) piaci határozatban előírtnál magasabb hozzáférési szinten történő előírását a jelen szabályozási ciklusban nem tartottam indokoltnak.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt Közeli bitfolyam hozzáférés, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt Országos bitfolyam hozzáférés, továbbá a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt L2 nagykereskedelmi hozzáférés[149] és az alapszolgáltatásokhoz igénybe vehető, szabályozott árú felhordó hálózati szolgáltatások kellően széles mozgásteret biztosítanak a Jogosult Szolgáltatók számára a szolgáltatások kialakítása során és egyben biztosítják a saját infrastruktúra előfizetőket egyre inkább elérő kiépítésének egymást követő lépcsőfokait. További, a befektetési lépcső alacsony fokán elhelyezkedő hozzáférési szolgáltatás előírását a jelen szabályozási ciklusban nem tartottam indokoltnak.
- A jelen határozatban elvégzett vizsgálatok során a versenyviszonyokban nem azonosítottam olyan jelentős változásokat, amelyek a szabályozás jelentős szigorításának szükségességét támasztották volna alá.

[501] A Kötelezett Szolgáltatók – a rendelkező rész I. B.2.1. pontjában foglalt rendelkezésekre is tekintettel – kötelesek minden olyan sávszélességű bitfolyam hozzáférést megajánlani a Jogosult Szolgáltatók számára, ami a saját kiskereskedelmi ajánlatukban megtalálható.

[502] A korábbi határozathoz hasonlóan jelen határozatban is előírtam a HF/56-13/2011. határozatban előírt fenntartott és kiterjesztett kötelezettséget, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatók a hálózati szolgáltatásokat nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében is kötelesek biztosítani.

[503] A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban előírt hálózati szolgáltatások esetében az átengedés, illetve hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettség kiterjedését úgy határoztam meg, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a rendelkező rész adott pontjában meghatározott hálózata(i) által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon[150] túlmenően – mindazokra a földrajzi címekre kiterjed, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen. A hozzáférési kötelezettség kiterjedésének fenti meghatározásánál a következőket vettem figyelembe:

---

[149] A 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontja a hozzáférés szintjének kialakítása terén is mozgásteret biztosít, a határozatban foglalt rendelkezés lehetővé teszi, hogy a hozzáférési aggregációs pont helyett egy szinttel magasabb hálózati aggregációs szinten (az Ethernet aggregációs hálózat és a gerinchálózat határpontján) kerüljön kialakításra a szolgáltatás átadási pont.

[150] Az előfizetői hozzáférési pontokba az aktív előfizetéssel rendelkező hozzáférési pontokon kívül beleértendők az adott időpontban aktív előfizetéssel nem rendelkező, de kiépített hozzáférési pontok is (összhangban az előfizetői hozzáférési pont Eht. 188. § 23. pontja szerinti meghatározásával).

- A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen képes kiskereskedelmi szolgáltatást létesíteni. Abban az esetben, ha a hozzáférési kötelezettség ennél szűkebben, például csak a kiépített előfizetői hozzáférési pontokra kiterjedően kerülne meghatározásra, akkor a Jogosult Szolgáltató nem lenne képes a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózata által lefedett teljes előfizetői kört elérni a kötelezettség alapján igénybe vett hozzáférési szolgáltatás segítségével. Ennek következtében a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett, de a Jogosult Szolgáltató számára nem elérhető előfizetői körre vonatkozóan nem érvényesülne a hozzáférési kötelezettség, ami gyakorlatilag kizárná a szabályozáson alapuló verseny lehetőségét ezen előfizetők tekintetében. Ennek következtében a hozzáférési kötelezettséget indokolt az érintett hozzáférési hálózat által lefedett szolgáltatási területre kiterjedően meghatározni.
- A hozzáférési kötelezettség kiterjedésének fenti megközelítéséhez szükséges pontosan meghatározni, hogy mi tekinthető egy hozzáférési hálózat által lefedett szolgáltatási területnek. Ebben a kérdésben azt tekintettem döntő jelentőségűnek, hogy a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi internet szolgáltatása[151] esetében mit tekint a hálózata által lefedett szolgáltatási területnek. Azoknak a földrajzi címeknek az esetében, amikor a Kötelezett Szolgáltató nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számít fel külön létesítési díjat azon a jogcímen, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózata által lefedett szolgáltatási területen, az érintett földrajzi cím a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett szolgáltatási területen lévőnek tekinthető. Ez a megállapítás a Kötelezett Szolgáltató saját előfizetőivel szemben érvényesített feltételeken alapul, vagyis a Kötelezett Szolgáltató saját maga deklarálja az érintett földrajzi címek tekintetében, hogy azok a hálózata által lefedett szolgáltatási területen találhatóak.
- A kötelezettség fenti meghatározása magában foglalhat olyan az eseteket is, ahol az előfizetői hozzáférési pont még nincs kiépítve és a Kötelezett Szolgáltatónak valamilyen létesítési tevékenységet szükséges folytatnia a hozzáférés biztosításához (például leágazó kábel kiépítése). Ezzel kapcsolatban figyelembe vettem, hogy a létesítési tevékenység költségei ebben az esetben nem olyan jelentősek, ami miatt a Kötelezett Szolgáltató külön létesítési költséget érvényesítene az előfizetővel szemben (azokhoz az előfizetői hozzáférési pontokhoz képest, ahol létesítési tevékenység nem szükséges), továbbá, hogy az érintett hozzáférési szolgáltatások havi díja az előfizetői hozzáférési pontig kiépített infrastruktúrán alapul, vagyis az előfizetői hozzáférési pontig való kiépítés költsége a nagykereskedelmi szolgáltatás havi díjában megtérül.
- A bruttó 5000 Ft-os küszöbértéket azért állapítottam meg, hogy a Kötelezett Szolgáltató egy nagyon alacsony mértékben megállapított díj egyoldalú bevezetésével ne tudja a szabályozás célját megkerülve olyan esetekben megtagadni a hozzáférési szolgáltatás nyújtását, amikor a saját előfizetőjét egyébként létesítési díj felszámítása nélkül is kiszolgálná. A bruttó 5000 Ft-os küszöb (amely egy közepes méretű, önállóan igénybe vehető helyhez kötött internet díjcsomag havidíjához közelítő összeg) mellett a Kötelezett Szolgáltató már nem ösztönzött a szabályozás megkerülése érdekében létesítési díj bevezetésére, hiszen az már a saját potenciális előfizetői számára is érzékelhető mértékű terhet jelent, a díj megléte a Kötelezett Szolgáltató saját ügyfélszerzési tevékenységét is negatívan befolyásolná.

---

[151] Az egyértelműség érdekében a feltétel meghatározáshoz az érintett nagykereskedelmi szolgáltatásokra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások közül szükséges egy konkrét szolgáltatást kiválasztani. Az Indokolás [16] szakaszában leírtakat figyelembe véve az internet szolgáltatás alapján határoztam meg a feltételt.

[504] A kábelhely megosztás különös szabályai tekintetében tartalmi változást jelent, hogy pontosítottam a Kötelezett Szolgáltató által az információszolgáltatás során megadandó adatok körét. Erre a Kötelezett Szolgáltató adatszolgáltatással kapcsolatos terheinek csökkentése érdekében volt szükség, a korábbi megfogalmazás ugyanis lehetővé tette a Jogosult Szolgáltató számára, hogy olyan információkat is kérjen a Kötelezett Szolgáltatótól, ami nem feltétlenül szükséges a hozzáférés megvalósításához. Az egyértelműség érdekében jelen határozatban pontosan rögzítettem a kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasításának lehetséges eseteit, illetve a határozat által lehetővé tett, egyértelmű esetben az elutasítással kapcsolatos általános indokolási kötelezettségtől eltérést tettem lehetővé. A használaton kívül kábelek eltávolításával kapcsolatos rendelkezéseket úgy módosítottam, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak csak az adott kábelhely szakasz átengedésére vonatkozó szerződés megkötését követően kell gondoskodnia a kábelek eltávolításáról. Így elkerülhető az a – korábbi rendelkezések alapján elképzelhető – eset, hogy a Jogosult Szolgáltató igényli a Kötelezett Szolgáltatótól a használaton kívüli kábelek eltávolítását, arra sor kerül és ezt követően mégsem történik tényleges igénybevétel, ami a Kötelezett Szolgáltatónak, illetve a kábel tulajdonosának indokolatlan költséget okoz.

[505] A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontja az előző határozattól eltérően – tekintettel és összhangban a 3(a) piaci határozatban foglalt hasonló rendelkezésre is – tételesen meghatározza azokat a kiegészítő szolgáltatásokat, amelyeket – amennyiben az a kiegészítő szolgáltatás értelmezhető hálózatukban – a Kötelezett Szolgáltatók kialakíthatnak. Ezidáig a Kötelezett Szolgáltatók – figyelembe véve a Hszr. előírásait – maguk határozták meg a referenciaajánlatukban a kiegészítő szolgáltatásokat és azok tartalmát. A referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során kiderült, hogy a Kötelezett Szolgáltatók sok esetben eltérően értelmezik az egyes kiegészítő szolgáltatások tartalmát, továbbá több esetben indokolatlan, az alap-, illetve felhordó hálózati szolgáltatás nyújtásához nem szükséges kiegészítő szolgáltatásokat alakítottak ki. Ennek eredményeként Kötelezett Szolgáltatónként eltérő elnevezésű és tartalmú, több esetben indokolatlanul kialakított szolgáltatások születtek, amely nehezítette a szolgáltatások összehasonlítását, mind a Hatóság, mind a Jogosult Szolgáltatók számára. Az eltérő szolgáltatás tartalom miatt a szolgáltatások díjai is jelentős eltéréseket mutattak, a díjak hatósági összehasonlítása a jóváhagyás folyamatában nem vagy korlátozottan volt lehetséges. Az eltérő szolgáltatás tartalom és díjak a Jogosult Szolgáltatók számára is nehezítették azok átláthatóságát, illetve az elszámolást. Mindezen tapasztalatokat figyelembe véve, az egyértelműség és az egységes értelmezés, valamint az átláthatóság Jogosult Szolgáltatók számára történő megteremtése érdekében a kiegészítő szolgáltatások körében egységes tartalmú szolgáltatások alkalmazásáról döntöttem. Ezen szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltatók a 3(a) piaci határozat rendelkező részének II. Mellékletben meghatározott definíciók szerint és tartalommal kötelesek nyújtani. A kiegészítő szolgáltatások egységes körének kialakítása érdekében megvizsgáltam a Hszr. 30. §-ában felsorolt, valamint a más jogszabályi kötelezettségek alapján nyújtandó, a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetendő szolgáltatásokat, továbbá vizsgáltam a szolgáltatók referenciaajánlataiban kialakított szolgáltatásokat. Az elvégzett műszaki vizsgálatok alapján került összeállításra az az egységes szolgáltatási kör, amelyben megtalálhatóak azok a kiegészítő szolgáltatások, amelyek – az esetek döntő többségében – lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltató számára az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételét. A vizsgálat alapján megállapítottam, hogy az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez az esetek döntő többségében szükségesek a következők: a hozzáférés megvalósíthatóságára irányuló műszaki vizsgálatok, a Jogosult Szolgáltató berendezéseinek elhelyezéséhez szükséges helymegosztás, a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató hálózata közötti csatlakoztatás biztosítása, valamint egyéb, a Kötelezett Szolgáltató hálózati infrastruktúráját érintő munkálatok (kábelek telepítése, szakfelügyelet biztosítása). Ennek figyelembe vételével kerültek meghatározásra az egyes kiegészítő szolgáltatások. A kiegészítő szolgáltatások listája – az átláthatóság és egyértelműség érdekében – egységesen tartalmazza a

jelen határozatban és a 3(a) piaci határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakítható kiegészítő szolgáltatásokat. A kiegészítő szolgáltatások körének meghatározása során figyelembe vett szempontokkal, illetve a kiegészítő szolgáltatások listájában található szolgáltatásokkal kapcsolatos indokolást a 3(a) piaci határozat indokolás A. fejezet III.3.4. pontja tartalmazza.

A Kötelezett Szolgáltatók hálózati sajátosságai miatt ugyanakkor kivételes esetben előfordulhat, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.1. pontjában felsoroltakon kívül egyéb, az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásához nélkülözhetetlen szolgáltatások kialakítására van szükség. Mivel ezen kiegészítő szolgáltatások esetében is előfordulhatnak a jelen határozat indokolás A. fejezet III.1. pontjában azonosított lehetséges piactorzító magatartásformák, ezért a kötelezettségeknek, ezen belül a hozzáférési kötelezettségnek ezen kiegészítő szolgáltatásokra is ki kell terjednie, tehát a Kötelezett Szolgáltatóknak ezeket a kiegészítő szolgáltatásokat is nyújtaniuk kell a Jogosult Szolgáltatók számára. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6.1. pontjában felsoroltakon kívüli kiegészítő szolgáltatások kialakításának szükségessége felmerülhet általános jelleggel (tehát az adott alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatáshoz kapcsolódó valamennyi hozzáférés esetén, vagy előre meghatározható esetekben) és egyedileg, egy konkrét hozzáférés megvalósításához kapcsolódóan is. A két lehetséges eset eltérő kezelést igényel.

- Az első esetben, tehát amikor a kiegészítő szolgáltatás szükségessége általánosan, minden hozzáférés megvalósítása során, vagy előre meghatározható esetekben felmerül, indokolt az adott kiegészítő szolgáltatás referenciaajánlatban való feltüntetése. Erre az esetre vonatkozóan az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességével kapcsolatban részletes indokolási kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. a) pontjában foglaltaknak megfelelően. Ez biztosítja, hogy ténylegesen csak olyan – a Jogosult Szolgáltatók által kötelezően igénybe veendő – kiegészítő szolgáltatásokat alakítsanak ki a Kötelezett Szolgáltatók, amelyek a hozzáférés megvalósításához valóban nélkülözhetetlenek. Az egyértelműség és az egységes kezelés érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. a) pontjában rögzítettem azokat a tartalmi elemeket, amit az Elnök számára benyújtott indokolásnak minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően az indokolásnak értelemszerűen tartalmaznia kell a kiegészítő szolgáltatás ismertetését, az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatás megnevezését, amelyhez a kiegészítő szolgáltatás kapcsolódik, valamint annak bemutatását, hogy miért nélkülözhetetlen az adott kiegészítő szolgáltatatás az adott alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatás nyújtásához. A felsorolt tartalmi elemekre mindenképpen szükség van ahhoz, hogy a Hatóság az adott kiegészítő szolgáltatás műszaki tartalmát megismerhesse és a referenciaajánlatban való szerepeltetésének indokoltságáról érdemben dönthessen.
- A második esetben, tehát amikor az adott kiegészítő szolgáltatás szükségessége esetileg merül fel, a referenciaajánlatban való szerepeltetés nem célszerű, illetve nehezen megvalósítható. Ennek megfelelően ezen kiegészítő szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltatóknak nem kell feltüntetniük a referenciaajánlatukban, a szolgáltatás nyújtásáról az adott összekapcsolásra vonatkozó hálózati szerződésben kell megállapodniuk. Annak érdekében, hogy jelen rendelkezés alapján a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók ne kényszeríthessék a Jogosult Szolgáltatókat indokolatlan kiegészítő szolgáltatások igénybevételére, valamint az ezen szolgáltatások esetében hiányzó referenciaajánlati kötöttség hiányának ellensúlyozása céljából a határozat garanciális elemként külön rendelkezik arról, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak ezen speciális kiegészítő szolgáltatások szükségességét részletes műszaki indokolással alátámasztva be kell mutatniuk a Jogosult Szolgáltatók számára. A műszaki indokolás tartalmi elemeiről a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. a) pontjában foglaltakhoz hasonlóan, az I. D.6.2. a) ponthoz kapcsolódóan bemutatott indokok alapján rendelkeztem. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a műszaki

indokolás alapján vitatja az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességét, akkor jogvitás eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.6. pontjában foglalt kötelezettségek nem befolyásolják a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató azon lehetőségét, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában említett szolgáltatásokon kívül további, a hozzáférés megvalósításához kapcsolódó szolgáltatások nyújtását kéri a Kötelezett Szolgáltatótól, az ilyen szolgáltatások nyújtásának feltételeiről – beleértve a díjakat is – a felek szabadon állapodjanak meg.

[506] Az Eht. 106. § (4) bekezdése értelmében, a Hszr. 1. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre is figyelemmel az Elnök határozatában állapítja meg a hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat részletes feltételeit, továbbá az Eht. 106. § (6) bekezdése szerint az összekapcsolási és hozzáférési szerződés részletes feltételeit, valamint az erre irányuló ajánlattal és tárgyalással kapcsolatos eljárási szabályokat a Hatóság határozza meg. Tekintettel arra, hogy a tárgybani piac szabályozása során jelentős szabályozói és szolgáltatói gyakorlat alakult ki mind a referenciaajánlat alapján, mind az a nélkül megkötött hálózati szerződések vonatkozásában, megállapítottam, hogy a korábbi piachatározatokhoz képest – amelyek a Hszr. megfelelő rendelkezéseire történő utalással szabályozták ezen eljárásokat – a hálózati szerződések megkötésének, módosításának és megszűnésének egységes, egyszerűsített és a szolgáltatói gyakorlatokra tekintettel is történő újraszabályozása indokolt, figyelemmel a hivatkozott felhatalmazások korlátaira. A jelen határozat rendelkező részének I. D.7. pontjában részletesen rögzítettem a Felek között e körben folytatott együttműködésre vonatkozó főbb rendelkezéseket. A rendelkezések tartalmának kialakítása során tekintettel voltam a Hszr.-ben foglalt megfelelő rendelkezésekre, valamint felhasználtam a referenciaajánlatokkal kapcsolatos eljárások tapasztalatait, ezzel összefüggésben lehetőség szerint törekedtem arra, hogy a módosítások eredményeként a hatályos referenciaajánlatok felek közötti együttműködésre vonatkozó szabályait a Kötelezett Szolgáltatóknak csak kisebb mértékben kelljen módosítani. Az áttekinthetőség érdekében a felek együttműködésével kapcsolatos rendelkezéseket a szolgáltatás igénybevételének megfelelően alakítottam ki. Ennek megfelelően külön rendelkeztem a Jogosult Szolgáltató ajánlatának benyújtását megelőző együttműködés, a hálózati szerződés megkötése és módosítása, a szerződés teljesítése és a szerződés megszűnése esetén alkalmazandó szabályokról. A felek közötti együttműködési szabályok kialakítása során – figyelembe véve a szolgáltatások és az azokhoz kapcsolódó igénybevételi folyamatok hasonlóságát, valamint azt, hogy a korábbi határozattól eltérően a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában a Közeli bitfolyam hozzáférés mellett az Országos bitfolyam hozzáférés esetében is előírtam a referenciaajánlat készítésére és közzétételére vonatkozó kötelezettséget – a Közeli bitfolyam és az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatásokat egységesen kezeltem, a két szolgáltatásra vonatkozó szabályokat egységesen határoztam meg.

[507] A Jogosult Szolgáltató ajánlatának benyújtását megelőző együttműködés körében rendelkeztem az előrendelésről, a kábelhely megosztással kapcsolatos információszolgáltatásról, illetve a berendezés alkalmassági vizsgálatról. A Hszr. előrendeléssel kapcsolatos rendelkezéseinek (Hszr. 20. §) alkalmazását valamennyi korábbi határozat előírta a Kötelezett Szolgáltatók számára. A HF/56-13/2011. határozat ezen felül a rendelkezések alkalmazását a Közeli bitfolyam hozzáférés tekintetében az újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott hozzáférési szolgáltatásokra is kiterjesztette. Az átadandó információk körének, valamint az előrendeléssel kapcsolatos eljárás egyértelműsítése érdekében jelen határozatban – az újgenerációs hozzáférési hálózatok jellemzőit is figyelembe véve – pontosan meghatároztam a kötelezően átadott információk körét és az átadásra vonatkozóan határidőt állapítottam meg. A Kötelezettség a Közeli bitfolyam hozzáférési szolgáltatásra vonatkozóan terheli a Kötelezett Szolgáltatókat, az Országos bitfolyam hozzáférés esetén az

előrendelés lehetőségének biztosítása nem indokolt. Az Országos bitfolyam hozzáférés kapcsán mind a hozzáférés pontja (országos átadási pont), mind a szolgáltatás által lefedett terület (a szolgáltató földrajzi piaca) egyértelműen beazonosítható, így azok előzetesen megosztandó hálózati alapinformációk közé sorolása indokolatlan. Az előrendelés keretében a Kötelezett Szolgáltatók olyan, a hozzáférési hálózattal kapcsolatos alapvető információk (hozzáférési aggregációs pontok elhelyezkedése, helymegosztási lehetőségek) átadására kötelesek, amelyek a Jogosult Szolgáltatók számára lehetővé teszik, hogy a hálózati szolgáltatás igénybe vételével történő piacra lépés, piaci terjeszkedés lehetőségét mérlegelhessék. Jelen határozatban – a korábbi határozatoktól eltérően – 5, illetve 20 napos határidőt írtam elő az információk átadására vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatók számára. A határidő rögzítését azért tartottam szükségesnek, mert ennek hiányában az információk visszatartásával a Kötelezett Szolgáltatók képesek lehetnek arra, hogy a hálózati szolgáltatások igénybevételét lassítsák, illetve megakadályozzák. A határidő meghatározása során megvizsgáltam a referenciaajánlatokban a szolgáltatók által meghatározott határidőket és megállapítottam, hogy hosszabb határidő meghatározása csak abban az esetben indokolt, ha a szolgáltató nyilvántartási rendszereiben valamely információ nem lelhető fel. Megvizsgáltam az adatok tartalmát is és megállapítottam, hogy ezek az adatok a hálózatra vonatkozó alapinformációk, amelyek esetében hosszabb határidő meghatározása nem indokolt, ennek megfelelően az információk átadására vonatkozóan 5, illetve – amennyiben a kért alapinformációk megadásához egyedi felmérés szükséges – 20 napos határidőt határoztam meg. Jelen határozatban nem írtam elő a Hszr. 20. § (5) bekezdésben részletezett, valamely adott helyi hurokkal kapcsolatos információk előrendelés keretében történő kötelező átadását. A rendelkezésre a Közeli bitfolyam hozzáférés megvalósításához nincs szükség, a hurok, vagy előfizetői szakasz hozzáférés biztosítására való alkalmasságának a referenciaajánlatból, vagy az ajánlattételt követően, a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén elvégzett alkalmassági vizsgálatból ki kell derülnie, további, az ajánlattételt megelőző, a hozzáférés megvalósítását lassító eljárás beépítése ennek megfelelően nem indokolt. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók ne legyenek képesek további indokolatlan előírásokkal, feltételekkel késleltetni, illetve megakadályozni a hálózati alapinformációk Jogosult Szolgáltatók számára történő átadását, rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató az adatok átadását a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában nem szereplő további feltételhez nem kötheti. A Kötelezett Szolgáltató hálózati információinak védelme érdekében lehetővé tettem a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy az információk átadását előzetes titoktartási nyilatkozat meglététől tegye függővé, ez azonban nem járhat a Jogosult Szolgáltató számára aránytalan teherrel. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az adatok átadására meghatározott határidő a Jogosult Szolgáltató előfizetőtől származó szándéknyilatkozattal kapcsolatos nyilatkozatának kézhezvételétől számítandó, ettől a határidőtől a Kötelezett Szolgáltató csak abban az esetben tekinthet el, ha a Kötelezett Szolgáltató titoktartási nyilatkozat meglététől teszi függővé az információk átadását és a titoktartási nyilatkozatot a Jogosult Szolgáltató a határidő leteltéig nem adta át. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával, vagy valamely berendezés alkalmasságának megállapításával összefüggésben se legyenek képesek az információk visszatartásával, illetve indokolatlanul hosszú határidők vállalásával a hálózati szolgáltatások igénybevételének lassítására, jelen határozatban e tevékenységek esetében is határidőket írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A jelen határozat rendelkező rész I. D.5.1. pontjában a kábelhely megosztáshoz kapcsolódó információszolgáltatásra vonatkozóan meghatározott 5 napos időtartam – mivel a kötelezettség a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban már rendelkezésre álló információkra terjed ki – elegendő időt biztosít a Kötelezett Szolgáltató számára az adatok átadására. A berendezés alkalmasságával összefüggésben 5 napban határoztam meg a berendezés alkalmassági vizsgálat szükségességével kapcsolatos döntésre vonatkozó időtartamot. Az időtartam meghatározása során figyelembe vettem, hogy a döntés előre lefektetett paraméterek mentén történik, illetve hasonló vizsgálatokat a Kötelezett Szolgáltatók a belső működésük során is rendszeresen végeznek. A berendezés vizsgálatra való átadásához szükséges

tájékoztatás, illetve a berendezés átadásának lehetővé tétele egyszerű, adminisztratív jellegű tevékenységek, így az ezekre vonatkozóan meghatározott 3, illetve 5 munkanap elegendő a tevékenységek lebonyolítására. A berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó 15 napos határidőt a korábbi határozatokban előírt, munkanapban (10 munkanap) megadott határidő figyelembevételével határoztam meg.

[508] A Közeli bitfolyam hozzáférés tekintetében fenntartottam[152], az Országos bitfolyam hozzáférés esetében előírtam a keretszerződés megkötésére vonatkozó lehetőség biztosításával kapcsolatos kötelezettséget a Kötelezett Szolgáltatók számára. A keretszerződés növeli a hosszabb távú jogviszonyok körében a felek számára az előreláthatóságot, a kiszámíthatóságot, stabilizálja a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató együttműködését, valamint egyszerűsíti az egyedi hozzáférések biztosítását célzó ügyleteket, mivel a feleket terhelő jogok és kötelezettségek, valamint az egyedi hozzáférés biztosításával kapcsolatos eljárások szabályai a keretszerződésben kerülnek lefektetésre, így az egyedi szerződésekben a feleknek már csak az adott hozzáférés esetlegesen előforduló speciális körülményei tekintetében kell rendelkezniük. A keretszerződés ily módon – túl azon, hogy a szabályozói cél felek érdekével is összhangban álló módon történő teljesülését hatékonyan segíti elő – jelentősen meggyorsíthatja az egyedi hozzáférések biztosításának folyamatát. A leírtak alapján a keretszerződés megkötésére vonatkozó lehetőség biztosításával kapcsolatos kötelezettség rendelkező részben foglaltak szerint történő rögzítése, figyelemmel arra, hogy az a korábbi piacelemzési határozatok alapján is fennállt, a továbbiakban is indokolt. A keretszerződés megkötésének kezdeményezése – bár a fent írtak szerint a keretszerződés számos előnnyel jár a felek számára – ugyanakkor csak lehetőség a Jogosult Szolgáltató számára, de azt a Kötelezett Szolgáltató nem követelheti meg tőle. A Jogosult Szolgáltatónak kell mérlegelnie, hogy – figyelemmel a hozzáférési igényeinek számára, a keretszerződés megkötésének időigényére, illetve az ennek megkötésével kapcsolatos esetleges többletköltségekre – szükséges-e, indokolt-e az adott Kötelezett Szolgáltatóval a keretszerződés kötése, vagy csak egyedi szerződés(ek) megkötését igényli. A Jogosult Szolgáltató tehát saját belátása szerint dönthet arról, hogy kezdeményezi-e a Kötelezett Szolgáltatónál keretszerződés megkötését, mely esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani ennek lehetőségét.

[509] A hálózati szerződés megkötésével összefüggésben jelen határozatban rögzítettem a minimális ajánlati tartalmat, tehát azon információk körét, amelyek ajánlatban való átadása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató szerződéskötésre vonatkozó ajánlatára érdemben nyilatkozni. A korábbi határozatok a Jogosult Szolgáltató ajánlatának tartalmát a Hszr. hivatkozásával rögzítették. A Hszr. vonatkozó rendelkezései a Hszr. 5. §-ában, a Hszr. 20. § (1) bekezdésében és a – illetve a Közeli bitfolyam hozzáférés esetén a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-ában találhatók meg. A Hszr. 5. § általános jelleggel határozta meg a hálózati szerződések kezdeményezése során a kezdeményező fél által benyújtott ajánlat minimális tartalmát, a Hszr. 20. § (1) bekezdése a hozzáférés, átengedés esetén kötelező ajánlati elemeket írta elő, a Hszr. DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-a pedig további, a szerződéskötésre vonatkozó ajánlat benyújtása esetén kötelezően átadandó dokumentumokat határozott meg. Jelen határozatban az idézett rendeleti pontokban felsorolt ajánlati elemeket – a jelen piac sajátosságainak figyelembe vételével – pontosítottam, illetve kiegészítettem. A módosítás,

[152] A DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (iii) pontjában előírt és a HF/56-13/2011. határozat rendelkező rész I. D/2. 8. bekezdésében fenntartott rendelkezés.

kiegészítés során figyelembe vettem a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlataiban található rendelkezéseket és az egyes szolgáltatások egyedi jellemzőit. A rendelkező rész Jogosult Szolgáltató ajánlatának tartalmi elemeit tartalmazó felsorolás a)-h) pontjai a benyújtott ajánlat általános, míg az i)-j) pontjai a szolgáltatás specifikus tartalmi elemeket tartalmazzák. Az i)-j) pontok minden esetben megjelölik, hogy az adott információ feltüntetése az ajánlatban mely szolgáltatásokra vonatkozóan kötelező. A meghatározott információk szükségesek ahhoz, hogy a Kötelezett Szolgáltató pontosan azonosítani tudja a Jogosult Szolgáltató által igényelt szolgáltatást, illetve szolgáltatásjellemzőket, valamint képes legyen megvizsgálni az igény megvalósíthatóságát. Az általános tartalmi elemek a Hszr. 5. §-ában foglaltakon felül kiegészültek a Jogosult Szolgáltató azonosítására szolgáló elemekkel (Jogosult Szolgáltatót azonosító egyedi adatok – név, székhely, cégjegyzékszám stb.), valamint – annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre vonatkozó igényt pontosan be tudja azonosítani – a Jogosult Szolgáltatónak nyilatkoznia kell arról, hogy az ajánlat egyedi vagy keretszerződés megkötésére irányul. A szerződéskötés és teljesítés mihamarabbi lebonyolítása, illetve a későbbi hiánypótlások, további egyeztetések elkerülése érdekében a Jogosult Szolgáltató ajánlatában köteles jelezni, ha megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénye van. Az i)-j) pontokban található szolgáltatás specifikus elemek ajánlatban történő benyújtása – a korábban leírtaknak megfelelően – csak az adott pontban megjelölt szolgáltatásokra vonatkozó igénybejelentés esetén indokolt.

- Az i) pontban meghatározott elemek a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.3. pontjaiban foglalt alapszolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó alapinformációk. Az első francia bekezdésben található adatok (előfizetői hozzáférési pont címe, érintett előfizető neve) az igény Kötelezett Szolgáltató általi beazonosítását szolgálják. A második, harmadik és negyedik bekezdésben található, a Hszr. – DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-ának megfelelően az előfizetői igény oldaláról alapozzák meg az igénybejelentést. A szerződéskötés és teljesítés mihamarabbi lebonyolítása, illetve a későbbi hiánypótlások, további egyeztetések elkerülése érdekében az ötödik francia bekezdés a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (xi) pontjában módosított és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezés alapján előírt, az előfizetői díjtartozásával kapcsolatos Kötelezett Szolgáltató általi tájékoztatás feltételeként megkövetelt – az előfizetőtől származó felhatalmazás meglétével kapcsolatos – jogosulti nyilatkozat ajánlatban történő benyújtását írja elő. Szintén a szerződéskötési, egyeztetési folyamat lebonyolításának lerövidítését célozza a hatodik francia bekezdésben található, a csatlakoztatni kívánt berendezések megnevezésével és az esetlegesen elvégzett alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos igazolás ajánlati tartalomként való feltüntetése.
- A j) pontban meghatározott elemek a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjaiban foglalt felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó alapinformációk, amelyek alapján a Kötelezett Szolgáltató be tudja azonosítani az alapszolgáltatást (amihez az igény kapcsolódik), továbbá a tervezett igénybevétel pontos helyét és megvalósítását (végpontok, alkalmazott kábelek, elhelyezni kívánt berendezések, igényelt berendezések és kapacitás, minőség).

[510] Mivel a keretszerződés meghatározott földrajzi területen történő átengedésre vonatkozik és általános jelleggel szabályozza a felek jogait és kötelezettségeit, ezért a keretszerződés esetében az f)-j) pontokban található, szolgáltatás specifikus információk átadása nem indokolt, ennek megfelelően a határozatban rögzítettem, hogy a keretszerződésre irányuló ajánlat esetén az f)-j) pontokban foglalt információk átadását a Kötelezett Szolgáltató nem követelheti meg a Jogosult Szolgáltatóktól. A szerződéskötéssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató, illetve a Kötelezett Szolgáltató oldalán felmerülő adminisztratív terhek csökkentése érdekében rögzítettem továbbá, hogy amennyiben

valamely adat a keretszerződéssel összefüggésben már a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére áll, akkor az egyedi hálózati szerződéssel összefüggésben nem írhatja elő annak ismételt benyújtását. A korábbi rendelkezésekhez képest változást jelent, hogy a jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató az ajánlat befogadása, illetve a szerződéskötés feltételeként nem rögzítheti a várhatóan igénybe vett szolgáltatásokkal kapcsolatos előrejelzés elkészítését. A módosítást a következők indokolták:

- a forgalmi szolgáltatásokkal ellentétben a jelen határozatban előírt hozzáférési szolgáltatások esetében az igénybevétel egyedi jellege miatt a várható igénybevételi mennyiség kevésbé tervezhető (a várható igénybevétel egyedi előfizetői döntésektől is függ, a Jogosult Szolgáltatók üzleti tervei az egyedi előfizetői döntésektől függően teljesülnek);
- a szolgáltatások olyan hozzáférésre irányulnak, amikor az előfizetőt kiszolgáló szolgáltató változik, az igénybevett szolgáltatás mennyisége jellemzően nem, így az átengedés kapacitástervezést, méretezést a legtöbb esetben nem tesz szükségessé, így az ehhez szükséges előrejelzések megkövetelése sem indokolt;
- a Kötelezett Szolgáltató az előrejelzésekből előzetesen értesül a Jogosult Szolgáltató piaci terveiről, ami alkalmas lehet arra, hogy piaci előnyt szerezzen[153], végső esetben a hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató általi igénybevételét megakadályozza. Mivel a korábbiak alapján az előrejelzés szükségességét hálózati, kapacitástervezési okok nem indokolják, ezért a verseny korlátozását lehetővé tevő előrejelzés készítési kötelezettség megkövetelése nem tekinthető arányos intézkedésnek.

[511] Az egyes esetek eltérő jellemzői (határidők, eljárások) miatt jelen határozatban különválasztottam a keretszerződés és az egyedi hálózati szerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezéseket.

[512] A keretszerződés esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontjában előírt és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezéssel összhangban 20 napos határidőt határoztam meg a szerződéskötésre, míg ugyanezen pont rendelkezéseit fenntartva az ajánlat kézhezvételét követő visszajelzés esetében továbbra is a Hszr. 5. § (2) bekezdésében foglalt 10 napos határidőt kell alkalmaznia a Kötelezett Szolgáltatónak. Az ajánlat hiányossága esetén a Jogosult Szolgáltatónak címzett hiánypótlás megküldésére 10 napos határidőt írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára. Mivel jelen határozat pontosan rögzíti az ajánlatban a Jogosult Szolgáltató által kötelezően megadott információkat, illetve a referenciaajánlatokban található igény bejelentési adatlapok szintén egyszerűsítik a Jogosult Szolgáltatók által átadott információk áttekintését, teljességük vizsgálatát, ezért az ajánlat ellenőrzésére a 10 nap elegendő időt biztosít. A Jogosult Szolgáltatókat védő szabály, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hiánypótlást követően már csak a hiánypótlás nem megfelelő teljesítése okán kérhet a Jogosult Szolgáltatótól újabb hiánypótlást. A szerződéskötésre vonatkozó határidő egységes kezelése érdekében rögzítettem, hogy a hiánypótlás időtartama a szerződéskötésre vonatkozóan meghatározott határidőbe nem számít be. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlást nem teljesíti, az ajánlat elutasítható, azonban a korábban alkalmazott rendelkezésekhez képest szükséges volt annak a kikötése is, hogy a nyitva álló határidő Jogosult Szolgáltató általi elmulasztása esetén pontosan mely időpontban intézkedhet a Kötelezett Szolgáltató. Ennek hiányában ugyanis nem megállapítható, hogy valójában mikor következik be az elutasítást megalapozó mulasztás, és a felek

[153] A Kötelezett Szolgáltató számára a Jogosult Szolgáltató előrejelzései lehetővé teszi az előfizetők elvesztését megakadályozó piaci aktivitás kifejtését. Ez ezután akár az előrejelzések megalapozottságának vitatását, kötbérezést is lehetővé tesz számára.

között vitás helyzet állhat elő akkor, ha a felhívásban megjelölt határidőt a jogosulti megküldés határidejeként, és nem a kötelezetti kézhezvétel határidejeként határozzák meg. A Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgáló szabály, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni. A rendelkezés hiányában a szerződéskötési eljárások gyakorlatilag bármeddig elhúzódhatnának a Kötelezett Szolgáltató „hallgatásával". Szintén a Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgálja az a rendelkezés, hogy amennyiben az igény elutasításra kerül, az természetesen nem akadálya annak, hogy a Jogosult Szolgáltató az adott igénybejelentést ismételten megtegye. Ellenkező esetben a Jogosult Szolgáltató egyszeri mulasztása megakadályozhatná a keretszerződés megkötését.

[513] Az egyedi szerződések megkötésével összefüggő cselekmények esetén a határidőket a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontban előírt és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezésekből kiindulva, ugyanakkor a korábbiaktól eltérően egységesen, naptári napban határoztam meg. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatónak a korábbi 2 munkanaptól eltérően 5 nap áll rendelkezésére, hogy a Jogosult Szolgáltató ajánlatát elbírálja. A határozatban rögzítettem, hogy az 5 napos határidő minden esetben a teljes, hiánytalan ajánlat beérkezésétől számítandó. Amennyiben hiánypótlásra van szükség, akkor az erre meghatározott határidő nem számít bele az elbírálásra vonatkozóan meghatározott 5 napos határidőbe. A hiánypótlás kiküldésére vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltató számára a korábbi határozatban meghatározott 2 munkanapos határidőt az ajánlat elbírálására vonatkozó határidővel összhangban 5 napra módosítottam. A keretszerződés megkötéséhez hasonlóan a jogosulti érdekek védelme érdekében az egyedi hálózati szerződések megkötésével összefüggésben is rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hiánypótlást követően már csak a hiánypótlás nem megfelelő teljesítése okán kérhet a Jogosult Szolgáltatótól újabb hiánypótlást. Az ajánlatnak a hiánypótlás nem teljesítése miatti elutasítását is a keretszerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezésekhez hasonlóan – az ott található indokolásnak megfelelően – az ott található határidővel egyezően rendeztem. Amennyiben az ajánlathoz kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra, illetve megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt jelentett be, akkor az információszolgáltatás, illetve a vizsgálatok lebonyolításának időtartama az elbírálásra vonatkozóan meghatározott határidőbe nem számít be. Míg a korábbi rendelkezések csak a hurok alkalmassági vizsgálat esetén engedték meg az elbírálásra meghatározott határidőtől való eltérést, jelen határozatban – a lehetséges vizsgálati esetekhez igazodva – kibővítettem az elbíráláshoz kapcsolódó szolgáltatások körét. Az egyes megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok a következőképpen módosítják az elbírálásra vonatkozóan meghatározott határidőt:

- A berendezés alkalmassági vizsgálat esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (viii) pontjában előírt és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott, az elektronikus hírközlő eszköz próbavizsgálatára vonatkozó 10 munkanapos határidőt 15 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel.
- A réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontjának a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezése szerint a részletes helyi hurok alkalmassági vizsgálat esetén 3 munkanappal hosszabbodhat meg az elbírálásra megadott határidő (2 helyett 5 munkanap). Ezt 5 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel.
- A helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat esetében összetettebb vizsgálatok lehetnek szükségesek, ugyanakkor ezek a vizsgálatok – az adott helymegosztás tekintetében – egy

földrajzi pontra, jellemzően a Kötelezett Szolgáltató telephelyére korlátozódnak, továbbá helymegosztásra megajánlott, vagyis helymegosztásra előzetesen alkalmasnak minősített helyszínekre vonatkoznak. Ennek alapján 15 napban állapítottam meg a figyelembe vehető időráfordítást.

- A távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat esetében, ha a távoli hozzáférés megvalósításához a Kötelezett Szolgáltató alépítmény-, vagy oszlopsor infrastruktúrájának felhasználása szükséges, a megvalósíthatósági vizsgálat keretében szükséges lehet annak vizsgálata, hogy az adott szakaszon az alépítmény-, vagy oszlopsor megosztás megvalósítható-e. Ez helyszíni kiszállást, illetve nyomvonalas vizsgálatot tehet szükségessé. Ugyanakkor – a távoli hozzáférés fogalmából adódóan – az érintett nyomvonalas szakasz rövid kiterjedésű lehet, ami a szükséges időráfordítást jelentősen korlátozza. Mindezeket figyelembe véve 10 napban állapítottam meg a figyelembe vehető időráfordítást. Amennyiben a távoli hozzáféréshez nem szükséges a Kötelezett Szolgáltató alépítmény-, vagy oszlopsor infrastruktúrájának felhasználása, a távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat tartalma lényegesen szűkebb, mivel nyomvonalas telepítés lehetőségének felmérésére nincs szükség. Ezért ebben az esetben 5 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást.
- A kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat esetében a HF/56-13/2011. határozat I. D/2.2 pontjának „*A kábelhely megosztás különös szabályai*” része c) pontjában meghatározott 15 munkanapos határidő alapján 20 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. Nem átjárható alépítmény esetén, amennyiben az átjárhatóság biztosíthatóságának vizsgálata szükséges, további időráfordítás figyelembe vétele indokolt, amelyet 5 napban – a teljes megvalósíthatósági vizsgálatra összesen 25 napban – határoztam meg.
- A sötétszál átengedés megvalósíthatósági vizsgálat több helyszínen – a sötétszál átengedés igényelt végpontjain – folytatott helyszíni vizsgálatot igényelhet, ugyanakkor a nyomvonal vizsgálata – ellentétben a kábelhely megosztással – ebben az esetben nem szükséges. Ennek figyelembe vételével 10 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást.

[514] A korábbi rendelkezésektől eltérően a szerződéstervezet összeállítására és a Jogosult Szolgáltató számára történő megküldésre a teljes, valamennyi előírt információt tartalmazó ajánlat kézhezvételétől számított 4 munkanap helyett 5 napot írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára, határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. Ugyanezen ok miatt a szerződés megkötésére vonatkozóan meghatározott határidőt úgy módosítottam, hogy a korábbi 8 munkanapos határidő helyett a teljes ajánlat kézhezvételét követően 5 + 5 = 10 nap (amibe a Kötelezett Szolgáltató szerződéskötésre vonatkozó ajánlatának kiküldésétől a Jogosult Szolgáltató válaszának kézhezvételéig számított időtartam nem számít bele) áll rendelkezésre a szerződés megkötésére. A határidők mindkét esetben a teljes, tehát az előírt összes adatot tartalmazó ajánlat kézhezvételétől kezdődnek, ugyanakkor a hiánypótlás, az egyedi vizsgálatok időtartamát, illetve a Jogosult Szolgáltató szerződéstervezetre adott válaszához kapcsolódó időtartamot az 5, illetve a 10 napos határidő számítása során sem kell figyelembe venni. A keretszerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezésekhez hasonlóan az egyedi hálózati szerződések megkötésével összefüggésben is rögzítettem, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni. A rendelkezés ebben az esetben is annak a megakadályozására irányul, hogy a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötési eljárást a „hallgatásával” indokolatlanul megnyújtsa. Szintén a Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgálja az a rendelkezés, hogy amennyiben az igény elutasításra kerül, az természetesen nem akadálya annak, hogy a Jogosult Szolgáltató az adott igénybejelentést ismételten megtegye.

Ellenkező esetben a Jogosult Szolgáltató egyszeri mulasztása megakadályozhatná az egyedi szerződés megkötését. Továbbá a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 6. § b) pontjára figyelemmel rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatót köteles az előfizető 30 napnál régebben lejárt díjtartozásáról értesíteni, de a Kötelezett Szolgáltató pusztán erre történő hivatkozással nem utasíthatja el a Jogosult Szolgáltató ajánlatát, mivel a Kötelezett Szolgáltató és az előfizető közötti előfizetői jogviszonyból eredő követelés kiegyenlítésének elmaradása, illetve egy esetleges elszámolási vita önmagában nem alapozhatja meg a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között létrehozandó hálózati szerződés megkötésére irányuló kötelezettség alóli mentesülést.

[515] A szerződés megkötésével kapcsolatos rendelkezések kiegészültek a műszaki okok miatt elutasításra, illetve a műszaki elutasítás esetén lefolytatandó eljárásra vonatkozó rendelkezésekkel. A korábban a Hszr. 29 §-ában előírt szabályok kellően részletezettek voltak és egy egyértelmű eljárásrendet biztosítottak a műszaki elutasítás esetén lefolytatandó eljárás tekintetében. A szabályok alkalmazásával kapcsolatos szabályozási tapasztalatok alapján sem merült fel olyan körülmény, ami a korábbi szabályozás módosítását indokolná. A korábban a Hszr. 29. §-ának alkalmazni rendelt előírásainak tartalmára tekintettel megállapított rendelkezések közvetlenül és közvetve hatékonyan támogatják a hozzáférési kötelezettség megfelelő érvényesülését, hiszen már a jogvitás eljárás lehetősége is visszatarthatja a Kötelezett Szolgáltatót a szolgáltatás nyújtásától való indokolatlan elzárkózástól. A költségek viselésével kapcsolatos szabályok ugyanakkor csökkentik a felek arra való ösztönzöttségét, hogy a szerződéskötés műszaki megvalósíthatóságát indokolatlanul vitassák. A Hszr. szabályaival egyezően a jelen határozat is a Kötelezett Szolgáltató számára teszi lehetővé a jogvitás eljárás megindítását, ami – a műszaki vizsgálatokkal kapcsolatos előírásokkal együtt – kevésbé teszi lehetővé a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy a hozzáférés megvalósítását késleltesse. A jogosulti érdekek védelme érdekében a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a műszaki okok miatti elutasítás eseteinek referenciaajánlatban való rögzítését. Ez – a referenciaajánlatok tartalmának jóváhagyásán keresztül – lehetővé teszi az egyes elutasítási esetek indokoltságának Hatóság általi előzetes ellenőrzését és átláthatóságot teremt a hozzáférés műszaki feltételei tekintetében, valamint megakadályozza, hogy a Kötelezett az ajánlatok elbírálása során a hozzáférést egyéb, nem nevesített műszaki okokra való hivatkozással kizárja. Ez az előírás megfelel a jelenlegi gyakorlatnak is, a szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák a műszaki okok miatti elutasítás egyes eseteit.

[516] A jelen határozatban módosítottam, illetve kiegészítettem a szerződés módosításával kapcsolatos rendelkezéseket, amelyeket korábban a Hszr. alkalmazására történő utalással határoztam meg. A rendelkező részben ennek megfelelően rögzítettem a módosításra vonatkozó ajánlat minimális tartalmát, valamint a felek között a szerződés módosításával kapcsolatos eljárás alapvető szabályait, figyelemmel arra, hogy a korábbi szabályozás alapján a szerződéskötésre vonatkozó szabályok alkalmazása alapján a szerződésmódosítás esetei nem voltak maradéktalanul rendezhetők. A szerződés módosításával kapcsolatos ajánlat kötelező tartalmi elemei eltérnek a szerződéskötésre vonatkozó ajánlat elemeitől, a szerződés módosítása során a szerződés módosítását kezdeményező félnek – az ezzel kapcsolatos szabályozási terhek csökkentése érdekében – csak a szerződés módosítással érintett részeivel kapcsolatos információkat kell átadnia a másik fél számára. A hálózati szerződés módosításának két esetét egyértelműen elkülönítettem a jelen határozat rendelkező részében. Az egyik eset, amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, úgy, hogy a hálózati szerződés módosítása egyébként nem kötelező. A másik esetben pedig a felek kötelesek a hálózati szerződést módosítani, annak érdekében, hogy az a referenciaajánlattal, az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabállyal vagy az Elnök által hozott egyéb döntéssel összhangba kerüljön (ez utóbbi eset részletes indokolását az [518] szakasz tartalmazza). Amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, akkor a

szerződés módosítását elsősorban a Jogosult Szolgáltató kezdeményezheti, de a kizárólag a referenciaajánlatban rögzített esetekben ezt a Kötelezett Szolgáltató számára is lehetővé tettem. Annak, hogy a Kötelezett Szolgáltató kizárólag a referenciaajánlatban foglaltak szerint kezdeményezheti a hálózati szerződés módosítását, az indokai az alábbiak:

- A Kötelezett Szolgáltató egyrészt az Eht. 103. § (3) bekezdése szerint a referenciaajánlathoz annak hatálya alatt kötve van és attól hálózati szerződéseiben még a Jogosult Szolgáltató belegyezésével sem térhet el. A Kötelezett Szolgáltató ebből a szabályból kifolyólag nem módosíthatja a hálózati szerződést olyan tekintetben, ami esetleg ellentmondana a referenciaajánlat tartalmának. A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt, a referenciaajánlatban szerepeltetendő részletes tartalom miatt a referenciaajánlatot nem érintő szerződésmódosítás pedig eleve szűk körben lehetséges a Kötelezett Szolgáltató részéről.
- A Jogosult Szolgáltatók védelme érdekében szükséges annak biztosítása, hogy a Kötelezett Szolgáltató ne tudjon visszaélni a jelentős piaci erejével, a Jogosult Szolgáltatóknak a hálózati szerződések alapján megtett beruházásai ne sérüljenek, ugyanakkor elengedhetetlen az, hogy a Kötelezett Szolgáltatók egyes esetekben kezdeményezhessék a szerződésmódosítást. A fentiekben részletezett lehetséges visszaélések elkerülése érdekében a Kötelezett Szolgáltató részéről szóba jöhető szerződésmódosítási okoknak a referenciaajánlatban történő rögzítését írtam elő. A Kötelezett Szolgáltató által kezdeményezett szerződésmódosítási esetek referenciaajánlatban történő feltüntetése lehetővé teszi az egyes szerződésmódosítási esetek Hatóság általi előzetes vizsgálatát, amely keretében biztosítható, hogy a szerződésmódosítás ne járjon a Jogosult Szolgáltató jogainak korlátozásával és a hálózati szolgáltatási jogviszonyok ágazati szabályozás szempontjaival ellentétes befolyásolásával. A rendelkezés összhangban áll a jelenlegi szabályozói gyakorlattal, kiszámíthatóságot teremt a Jogosult Szolgáltatók számára és megakadályozza a szerződések indokolatlan módosításának lehetőségét.

[517] A fentebb rögzített azon esetben, amikor szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, a szerződés módosítására vonatkozóan meghatározott 30 napos határidő megfelel a korábbi – Hszr.-ben, illetve referenciaajánlatokban meghatározott – időtartamnak. A felek közötti esetleges vita esetére garanciális elemként a szerződésmódosítás esetében is rögzítettem a jogvitás eljárás lehetőségét. Ezen felül a szerződéskötéshez hasonlóan (az ott található rendelkezésekkel egyezően) a szerződésmódosítás esetén is rögzítettem a felek „hallgatása" esetén követendő eljárást. E tekintetben három alesetet azonosítottam. A *Hálózati szerződés módosítása* alcímen belül a b) pontban foglalt eset arra vonatkozik, amikor a megkeresett fél a megkeresésre egyáltalán nem reagál. Ebben az esetben – a méltányosság és arányosság alapelveit is figyelembe véve – azt írtam elő, hogy az ajánlatot bármelyik fél legalább kétszer köteles kiküldeni a másik félnek és megfelelő időt kell hagyni a másik fél általi nyilatkozattételre. Az egymással hálózati szerződéses jogviszonyban lévő és ezáltal a hozzáférési szolgáltatások feltételezhető igénybevétele miatt kapcsolatban lévő Kötelezett és Jogosult Szolgáltatótól is elvárható magatartás, hogy legkésőbb a másodszori megkeresésre biztosított határidőn belül a szerződésmódosítási ajánlatra érdemben nyilatkozzék. Ennek megfelelően állapítottam meg azt a jogkövetkezményt a b) pontban foglalt esetben, hogy amennyiben a megkeresett fél a szerződés módosítására vonatkozó ajánlatára az ajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben, azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása létrejön a válaszadási határidő utolsó napjával. A válaszadásra adott kétszer 10 napos határidő megfelelő időt biztosít bármely félnek az érdemi nyilatkozat megtételére, hogy az általa esetlegesen nem kívánt jogkövetkezményt elkerülje. A *Hálózati szerződés módosítása* alcímen belül a c) és d) pontok azt az esetet foglalják magukban, amikor már egy megindult hálózati szerződés módosítására irányuló folyamatban valamelyik fél nem reagál a másik fél által küldött eredeti módosítási ajánlatra vonatkozó ellenajánlatára. Ezen esetre

nézve különbséget tettem a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató helyzetének megítélése között: míg a Jogosult Szolgáltató által küldött ellenajánlatot a válaszadásra megadott határidőn belüli kötelezetti nyilatkozat (válasz) hiányában elfogadottnak kell tekinteni, addig a Kötelezett Szolgáltató általi ellenajánlat csak a kétszeri megküldést követő válaszadási határidő eredménytelen elteltével hatályosul. A Kötelezett Szolgáltatót e tekintetben terhelő szigorúbb szabályok meghatározását a Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme valamint a szerződésmódosításon keresztül megvalósuló kiszorító jellegű magatartásformák előfordulásának megakadályozása indokolja. A b)-d) pontokban foglalt válaszadási határidőt egységesen a kézhezvételtől számított 10 napban állapítottam meg, amely elegendő időt biztosít arra, hogy a megkeresett fél az ajánlatot érdemben meg tudja vizsgálni és arra a megfelelő álláspontját ki tudja alakítani.

[518] A hálózati szerződések módosításának másik esetét képezi, ha a hálózati szerződés módosítása nem a felek ezirányú akarat-elhatározásán, hanem valamilyen kötelezettségen alapszik. Ezen eset részeként a következő aleseteket azonosítottam:

- az Elnök hálózati szerződés feltételeit meghatározó döntése módosul,
- a hálózati szerződésre vonatkozó, az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály a hálózati szerződés feltételeit érintő módon módosul,
- az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt, új referenciaajánlat készítésére, és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség nyomán a Kötelezett szolgáltató új referenciaajánlatot készít, amely nyilvánvalóan érintheti a hatályban lévő hálózati szerződések tartalmát,
- a referenciaajánlat módosítása (amennyiben az a hálózati szerződés tartalmát érinti).

Az első alesetet (amikor a felek az Elnök döntésével vagy a jogszabály hálózati szerződést érintő előírásával összhangban kötelesek módosítani hálózati szerződésüket) a Hszr. korábban alkalmazni előírt rendelkezésével összhangban állapítottam meg. A hálózati szerződésre vonatkozó jogszabály módosulásával kapcsolatos rendelkezést az indokolja, hogy a hálózati szerződésekre vonatkozó előírások változhatnak oly módon is, amely a hálózati szerződések tartalmát a referenciaajánlatban foglaltaktól függetlenül érintheti (például az Eht. hálózati szerződésekre vonatkozó 88. §-ának módosulása esetén). Figyelemmel azonban arra, hogy a hálózati szerződésekben az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok által nem szabályozott, ugyanakkor e szabályokkal maradéktalanul összhangban lévő szerződéses feltételek is szerepelhetnek, az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak nem minősülő jogszabályok, így például a polgári jog különböző diszpozitív normáinak a hálózati szerződés feltételeit érintő módosulása nem keletkeztet e határozat alkalmazásában hálózati szerződés módosítási kötelezettséget. Erre tekintettel kizárólag az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály hálózati szerződés feltételeit érintő módosulása esetére írtam elő a jelen határozat szerinti hálózati szerződés-módosítási kötelezettséget. Külön alesetként rögzítettem a szabályozás egyértelműsége érdekében, hogy a hálózati szerződést értelemszerűen akkor is megfelelően módosítani szükséges a feleknek, ha az Elnök által kiszabott, referenciaajánlat készítésére irányuló kötelezettség kerül megállapításra akként, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak új referenciaajánlatot kell készítenie és azt az Elnöknek jóváhagyásra benyújtania. Ebben ez esetben az új referenciaajánlat – tekintettel arra, hogy abban a nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatás alapvető feltételei kerülnek megállapításra – szinte kivétel nélkül a hatályos hálózati szerződések módosítását teheti szükségessé. Utolsó alesetként pedig azt az alesetet rögzítettem, amikor már a hatályban lévő referenciaajánlat módosul akár az Eht. 67/B. §-a szerinti kérelemre akár az Eht. 67/A § (5) bekezdése szerinti hivatalból történő módosítás esetén. Ebben az esetben szintén valószínűsíthető, hogy a referenciaajánlat tartalmában beálló változás hatással van a hálózati szerződés tartalmára is, amely annak módosítását is szükségessé teszi.

Mindezen esetekben a hálózati szerződés módosításának kötelezettségét a felek kezdeményezésére tekintet nélkül elő kell írni és azt a Kötelezett Szolgáltatónak a referenciaajánlatában is fel kell tüntetnie. A szerződésmódosítás egyes esetei tekintetében egységesen – a Hszr.-ben az Elnök döntésével vagy az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály módosítással összefüggő módosítás esetére meghatározott – 60 napos határidőt biztosítottam. Ezáltal lehetővé válik, hogy az ilyen kötelező módosítási alesetek tekintetében, ahol a szerződés módosítása alapvető fontosságú, a feleknek a szerződés módosításának előkészítésére megfelelő ideje legyen. Az új referenciaajánlat készítése, valamint a referenciaajánlat módosítása miatti szerződésmódosításra vonatkozó határidő kezdeti időpontját – a Hszr.-ben szereplő szabályozástól eltérően – a módosított referenciaajánlat hatályba lépésének megfelelően állapítottam meg. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződések módosítására értelemszerűen csak a referenciaajánlat hatályba lépését követően kerülhet sor, így a módosított szabály lehetővé teszi a szerződésmódosításra való felkészülést a Kötelezett Szolgáltató számára, illetve indokolt esetben a Hatóság a referenciaajánlat hatálybalépésének maghatározásánál figyelembe tudja venni a szerződésmódosítás előkészítésének időigényét.
Fontos hangsúlyozni, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja szerinti *Hálózati szerződés módosítása* cím *A) Hálózati szerződés módosítása a Jogosult vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére* alcímen belül szabályokat – így különösen a hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezéseket és a hálózati szerződés módosításának létrejöttével kapcsolatos szabályokat – a *B) A hálózati szerződés kötelező módosításának esetei* alcím szerinti esetekben is értelemszerűen alkalmazni szükséges a feleknek azzal, hogy a jogvita ebben az esetben bármely fél által kezdeményezhető, de csak a módosításra nyitva álló hosszabb, 60 napos határidő eredménytelen elteltét követően.

[519] A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.4. pontjaiban található szolgáltatások esetében a rendelkező részben rögzítettem a teljesítésre vonatkozó maximális határidőket. A jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt szolgáltatások esetén a határidőt a korábbi határozatokban előírtakkal összhangban állapítottam meg. A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt Közeli bitfolyam hozzáférés esetén a korábbi határozatokban szereplő 2 munkanapos határidőt 5 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. A jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében nem azonosítottam olyan szolgáltatás specifikus, a teljesítést befolyásoló műszaki tényezőt, amely az I. D.2. pontban foglalt Közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében alkalmazandó 5 naptól eltérő határidő meghatározását indokolta volna. Továbbá rögzítettem azokat az eseteket, amikor a Kötelezett Szolgáltató az előírt határidőtől eltérhet. Ilyen eset, amikor a hálózati szolgáltatás nyújtásához helymegosztásra, illetve egyéb, jelentős átalakításra van szükség. Ebben az esetben a felek legfeljebb 30 napos határidőben állapodhatnak meg. Ez a határidő összhangban van a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontban előírt és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezésben foglalt határidővel. Szintén lehetőséget ad a maximum 30 napos határidőben való megegyezésre a határozat, amennyiben alap- és felhordó hálózati szolgáltatás együttes igénybevételére kerül sor. Ez utóbbi engedményre azért van szükség, mert előfordulhat olyan eset, hogy a felhordó hálózati szolgáltatás hiányában az alapszolgáltatás nyújtása objektív okok miatt nem lehetséges. Amennyiben a határozat ebben az esetben is 5 napos teljesítést írna elő, a Kötelezett Szolgáltató önhibáján kívül eshetne késedelembe. Az építési engedély benyújtására vonatkozóan meghatározott 10 napos időtartam meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a korábbi határozatban előírt határidő munkanapban (5 munkanap) került megállapításra. Kábelhely megosztás esetén előfordulhat, hogy az igényelt kábelhely szakaszon található használaton kívüli kábel a kábelhely megosztás megvalósításának objektív, de elhárítható akadályát képezi. Erre az esetre vonatkozóan a határozat lehetővé teszi, hogy a teljesítésre

vonatkozóan meghatározott határidő az objektív műszaki akadály elhárításához szükséges tevékenységek – tulajdonosi hozzájárulás beszerzése, kábelek eltávolítása (5 nap) – elvégzésének idejével meghosszabbodjon.

[520] A szerződés teljesítésével összefüggésben a további – korábban a Hszr.-ben szereplő – rendelkezéseket helyeztem el a határozatban:

- A Hszr. 24. § (5) bekezdésével összhangban – a jelen határozatban előírt kötelezettségekkel összefüggésben értelmezhető esetek figyelembe vételével – a határozatban rögzítettem a felek közötti együttműködés főbb területeit. A felsorolt területek alapvető fontosságúak a Jogosult Szolgáltató előfizetők felé nyújtott szolgáltatásainak megvalósítása során, ezért mindenképpen indokolt ezek határozatban elkülönülten történő előírása.
- A Hszr. 25. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a határozatban rögzítettem, hogy a szolgáltatás korlátozására csak az elektronikus hírközlő eszközök, illetve a szolgáltatásnyújtás biztonsága érdekében kerülhet sor. A rendelkezés tehát leszűkíti azokat az eseteket, amikor a szolgáltatás korlátozására kerülhet sor, ami megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató erőfölényével visszaélve a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti információs aszimmetriát kihasználva indokolatlanul korlátozza a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi piaci szolgáltatásnyújtását.
- A Hszr. 26. §-ában foglaltaknak megfelelően rögzítettem az előfizetővel szembeni felelősségviseléssel kapcsolatos általános elveket. Az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok rendezik, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtása során milyen esetekben és miként felelnek az elektronikus hírközlési szolgáltatók – így a Jogosult Szolgáltatók is – az előfizetőikkel szemben a hibás teljesítésért. A Jogosult Szolgáltató és az előfizetője közötti, az előfizetői szerződésen alapuló, elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszonynak nem alanya a Kötelezett Szolgáltató, így őt az e jogviszonyból eredő kötelezettségek nem szerződésszerű teljesítéséért az előfizetővel szemben felelősség nem terhelheti. Tehát a Jogosult Szolgáltató köteles az előfizetővel szemben helyt állni akkor is, ha a hibás teljesítés oka az, hogy az alapul szolgáló nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszonyból eredő valamely kötelezettség Kötelezett Szolgáltató általi nem szerződésszerű teljesítése folytán nem tud a Jogosult Szolgáltató az előfizetőjének szerződésszerűen teljesíteni. Ez esetben bár a kiskereskedelmi szerződés alapján a Jogosult Szolgáltató felel az előfizetője felé, ugyanakkor az alapul szolgáló nagykereskedelmi jogviszonyban a Jogosult Szolgáltató érvényesítheti – az e jogviszonyra irányadó szabályok alapján – a Kötelezett Szolgáltatóval a nem szerződésszerű teljesítésből eredő követelését. Ennek a szabálynak a hiányában a Jogosult Szolgáltatót minden olyan esetben veszteség érné, amikor az előfizető felé ugyan helytállni köteles, azonban az előfizető felé történő hibás teljesítés oka kizárólag a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott szolgáltatás nem szerződésszerű teljesítése.

[521] A hálózati szerződések megszűnésére vonatkozó előírásokat a Hszr. általános rendelkezéseire tekintettel, a szolgáltatók számára irányadó szabályok, az általuk követendő szerződéskötési eljárás egyértelműsége, átláthatósága érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg. E szabályok meghatározása során támaszkodtam a Hszr. rendelkezéseiben szereplő feltételekre, valamint a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások során szerzett tapasztalatokra. A korábbi, a Hszr. 13. §-ában, illetve a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (vi) pontjában előírt és a HF/56-13/2011. határozatban hivatkozott HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezések a következőképpen módosultak:

- A korábbi rendelkezések alapján nem volt megállapítható, hogy felszámolás vagy végelszámolás esetén mely időpontban nyílik meg a felmondási jog, továbbá, a felmondást a

felszámolási eljárás megindításához fűző rendelkezés arra is lehetőséget adott, hogy a felszámolási kérelem benyújtása folytán megindított bírósági eljárás alapján az egyik fél a szerződést felmondja azt megelőzően, hogy a felszámolási kérelem megalapozottságáról a bíróság jogerősen meghozta döntését. A cégeljárás szabályainak a Hszr. hatályba lépése óta bekövetkezett változása indokolja továbbá a kényszertörlés esetének e körben való megfelelő szabályozását, e körülményekre és a szolgáltatók korábbi eljárásokban tett észrevételeire is tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a felszámolás, végelszámolás és kényszertörlés esetén lehetséges felmondás szabályait.

- A rendkívüli felmondás új eseteként került szabályozásra az az eset, amikor a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, ez esetben megfelelően biztosítani kell, hogy a Határozatban megfogalmazott kötelezettségek alanyaként fellépő, elektronikus hírközlési szolgáltató Kötelezett Szolgáltató számára megfelelő szabályozott módon felszámolható legyen a hálózati szerződéses jogviszony. Minderre tekintettel önálló, a Kötelezett Szolgáltató számára rendkívüli felmondási okot jelentő esetként, a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam meg ezt az esetet.

A Hszr. korábbi 13. § (3) bekezdése akként rendelkezett, hogy amennyiben a Hatóság megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató esetében a szerződéskötési kötelezettség feltételei már nem állnak fenn, a Kötelezett Szolgáltató a Hatóság döntésének jogerőre emelkedésétől számított 60. napra a szerződést felmondhatja. Ehhez képest az Eht. 67/C. § jelen határozat meghozatalakor hatályos rendelkezése az alábbiakat tartalmazza:

- *„67/C. § (1) Ha az Elnök határozatában megállapítja, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség, e határozat jogerőre emelkedésétől számított naptól az ilyen szolgáltató akkor sem köteles a referenciaajánlat szerinti szerződés megkötésére, ha azt egy másik szolgáltató a jogerőre emelkedést megelőzően kezdeményezte.*
- *(2) A referenciaajánlat alapján kötött szerződéseket a kötelezett szolgáltató az (1) bekezdés szerinti napon, amennyiben az határozatlan időre jött létre, legalább 90 napos felmondási idővel felmondhatja. Amennyiben a határozott idejű szerződésből 6 hónapnál hosszabb idő van hátra, úgy ebben az esetben ugyancsak 90 napos felmondási határidővel gyakorolhatja felmondási jogát a kötelezett szolgáltató.”*

Amennyiben tehát egy adott szolgáltatás tekintetében egy Kötelezett Szolgáltatót referenciaajánlat tételi kötelezettség terhel, de a kötelezettség megszűnik, akkor a fent idézett rendelkezésekben a felmondási idő legrövidebb tartamára előírt rendelkezések eltérése miatt szükséges a korábbi Hszr. szabályt felülvizsgálva a szerződés fenti esetben való felmondásának szabályait egyértelműen megállapítani. Tekintettel arra, hogy bár a jelen határozatban valamennyi szolgáltatás esetében referenciaajánlat tételi kötelezettség terheli a Kötelezett Szolgáltatókat, ugyanakkor a HF/56-13/2011. számú határozatban szabályozott szolgáltatások esetében a referenciaajánlat tételei kötelezettség csak a szolgáltatások egy része (a határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatások) tekintetében terhelte őket, a hálózati szerződések megszüntetésére vonatkozó rendelkezések egységesítése és könnyen értelmezhetősége érdekében szükségesnek láttam egységesen szabályozni a hálózati szerződések fenti esetben történő megszüntetésénél a felmondási idő legrövidebb tartamát. E tekintetben az Eht. jelenleg hatályos fent idézett rendelkezéseit vettem figyelembe és 90 napban állapítottam meg a felmondási idő legrövidebb időtartamát arra az esetre, ha akár a határozat rendelkező részének I. pontja, akár annak II. pontja szerinti, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnését követően a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződést meg kívánja szüntetni.

[522] A Hszr. korábbi határozatokban hivatkozott 28. § (1) bekezdésével összhangban rögzítettem jelen határozatban, hogy az Eht. 67/C. § (2) bekezdésében foglalt felmondási lehetőség mellett a referenciaajánlati kötelezettség megszűnése nem érinti az az alapján kötött hálózati szerződések hatályát. A rendelkezésből kétséget kizáróan, a piaci működés keretében valamennyi szereplő számára nyilvánvalóan következik, hogy önmagában a referenciaajánlati kötelezettség megszűnése nem rontja le a hálózati szerződések hatályát, azaz a felek hálózati szerződéses jogait és kötelezettségeit nem befolyásolja közvetlenül és automatikusan pusztán az a körülmény, hogy a Kötelezett Szolgáltató Eht. 103. §-a szerinti kötelezettsége már nem áll fenn. Ez ugyanis egyértelműen következik abból, hogy a felek közötti szerződéses kapcsolatot a referenciaajánlat előírásait aktualizáló, konkrét kötelmi viszonyt keletkeztető hálózati szerződés szabályozza, amelyhez képest a referenciaajánlati, mint piacszabályozási kötelezettség áttételes, és amelynek egyoldalú címzettje a Kötelezett Szolgáltató.

[523] A HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.4. pontjában található – a jogosulti beruházások védelmét szolgáló – migrációs kötelezettséget több helyen módosítottam és kiegészítettem. A legfőbb módosítást az jelentette, hogy a korábban biztosított hozzáférések visszavonásával kapcsolatos rendelkezések mellett a migrációs kötelezettségek között helyeztem el a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos rendelkezéseket is.

[524] A korábban biztosított hozzáférések visszavonásával kapcsolatos rendelkezések több ponton is változtak a korábbi határozathoz képest. A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában részletesen rendelkeztem a visszavonás lehetséges eseteit és a visszavonás során alkalmazandó szabályokról. A részletes szabályok biztosítják a Jogosult Szolgáltatók érdekeinek érvényesülését a visszavonás során, ennek megfelelően a továbbiakban nem indokolt a hozzáférés visszavonásának előzetes hatósági engedélyhez kötése, a Kötelezett Szolgáltató a jövőben – a jelen határozatban előírt szabályok betartásával – valamely korábban biztosított hozzáférést a Hatóságnak történő előzetes bejelentést követően és a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában előírt megfelelő határidő leteltét követően megszüntetheti.

[525] A határozatban az egyértelműség érdekében rögzítettem azokat az eseteket, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató visszavonhatja a korábban biztosított hozzáféréseket. Két alapvető esetet azonosítottam, amely esetén indokolt lehet a korábban biztosított hozzáférés lehetőségének a megszüntetése.

[526] Az egyik ilyen eset, amikor a Kötelezett Szolgáltató valamely hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hálózatrész tekintetében saját üzleti döntése alapján megszünteti a saját kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásának lehetőségét és azt más szolgáltató számára sem teszi lehetővé az adott hálózatrészen. Ebben az esetben – figyelembe véve az igénybe vett nagykereskedelmi hozzáféréseknek a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi hozzáféréseihez viszonyított arányát is – aránytalan beavatkozásnak tekinthető pusztán a nagykereskedelmi igények kiszolgálása érdekében a Kötelezett Szolgáltató számára előírni a hozzáférés további biztosítását. Mivel a szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatti visszavonás esetén az adott hálózatrészen a szolgáltatásnyújtás lehetősége megszüntetésre kerül, ezért alternatív hozzáférési szolgáltatás kialakításával kapcsolatos kötelezettség alkalmazása ebben az esetben nem indokolt. A visszavonás tekintetében ebben az esetben – figyelembe véve, hogy a hálózati hozzáférés lehetősége teljesen megszűnik – kiemelten fontos a visszavonás rendezett keretek közötti lebonyolítása és a megfelelő hosszúságú átmeneti időszak meghatározása. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.1. pontjában részletesen rendelkeztem a visszavonás ütemezéséről. Igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózatrész tekintetében az előzetes bejelentésre és a honlapon történő közzétételre vonatkozó határidőt 6 hónapban állapítottam meg. Ez az időtartam elegendő időt biztosít a visszavonással kapcsolatban felmerülő esetleges vitás

kérdések kezelésére és – figyelembe véve a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás megszüntetésének időigényét is – a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét sem korlátozza indokolatlanul. Igénybevétellel érintett hozzáférési hálózatrészekre vonatkozó hozzáférés visszavonása esetén – figyelembe véve, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak ebben az esetben saját maguknak kell gondoskodniuk az alternatív hozzáférési lehetőségek felkutatásáról (pl. saját hálózat építése, más szolgáltatótól kereskedelmi alapon igénybe vett szolgáltatás) – az előző határozathoz hasonlóan az NGA Ajánlás 39. pontjában foglaltakat figyelembe véve 5 éves általános időtartamot határoztam meg a visszavonás előzetes bejelentése, honlapon történő közzététele és az érintett Jogosult Szolgáltatók tájékoztatása tekintetében. A határozatban ugyanakkor lehetőséget biztosítottam az 5 éves időtartamtól való eltérésére abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató meg tud állapodni valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval. Ez a rendelkezés az igénybevétellel érintett hozzáférési hálózatrészek tekintetében is biztosítja a megfelelő mozgásteret és rugalmasságot a Kötelezett Szolgáltató számára a visszavonás során. Ez esetben a megegyezést követően a Kötelezett Szolgáltató bejelentheti a Hatóságnak a hozzáférés korábbi időpontban történő visszavonását. A visszavonás Jogosult Szolgáltatókkal történő egyeztetést követő előzetes bejelentése és a tényleges visszavonás időpontja között – az igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózat esetében alkalmazott szabályokkal egyezően, az ott leírt indokok alapján – ebben az esetben is legalább 6 hónapnak el kell telnie. (A gyakorlatban előfordulhat olyan eset, hogy az igénybevétellel érintett hozzáférési hálózat tekintetében a Jogosult Szolgáltatókkal való megegyezés hiányában az 5 éves időtartam lejárta előtt megszűnik a tényleges igénybevétel. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató értelemszerűen alkalmazhatja az igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózat esetén alkalmazandó szabályokat.)

[527] Alapul szolgálhat a hozzáférés visszavonására, ha a Kötelezett Szolgáltató a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt kötelezettség alapján a referenciaajánlatában foglalt feltételeknek megfelelően valamely aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén biztosítja a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételét. Ebben az esetben a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglaltak alapján a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a Közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására, a szolgáltatás nyújtását a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában foglaltak figyelembe vételével megszüntetheti. A Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme, illetve az alternatív szolgáltatásra történő váltáshoz szükséges megfelelő felkészülési idő biztosítása érdekében ugyanakkor ebben az esetben is szükség van migrációs szabályok meghatározására. A visszavonás ütemezése tekintetében ebben az esetben is külön rendelkeztem az igénybevétellel érintett és az igénybevétellel nem érintett hozzáférési pontokról. Igénybevétellel nem érintett hozzáférési aggregációs pontok tekintetében az előzetes bejelentésre és a honlapon történő közzétételre vonatkozó határidőt a szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatt visszavonás esetéhez hasonlóan ebben az esetben is 6 hónapban állapítottam meg. A Kötelezett Szolgáltató ugyanakkor a bejelentését csak abban az esetben teheti meg, ha a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként már rendelkezésre áll. A 6 hónapos időtartam elegendő időt biztosít a visszavonással kapcsolatban felmerülő esetleges vitás kérdések kezelésére, a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás meglétének Hatóság általi ellenőrzésére. Igénybevétellel érintett hozzáférési pontokra vonatkozó hozzáférés visszavonása esetén 1 éves időtartamot határoztam meg a visszavonás előzetes bejelentésére, a honlapon történő tájékoztatás közzétételére és az érintett Jogosult Szolgáltatók külön tájékoztatására. Ennél rövidebb időtartam meghatározása nem indokolt, mivel a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatásra történő váltás során előfordulhat, hogy az igénybevett szolgáltatás mellett a hozzáférési pont is módosul, ami a betelepülési helyszín módosítását is szükségessé teheti. A szolgáltatásváltás sikeres lebonyolításához szükséges az is, hogy az alternatív szolgáltatás a korábban nyújtott szolgáltatás megszüntetését megelőzően megfelelő időben rendelkezésre álljon.

Ennek megfelelően a jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a visszavonást legalább 6 hónappal megelőzően köteles biztosítani, hogy a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás a referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a visszavonással érintett földrajzi területen a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehető legyen. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy a szolgáltatásfolytonosság ne sérüljön, tehát átmeneti ideig se fordulhasson elő az az eset, hogy a Jogosult Szolgáltató számára nem áll rendelkezésre a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges megfelelő hozzáférési szolgáltatás. Egy ilyen piaci helyzet ugyanis könnyen a Jogosult Szolgáltató kiszorításához vezethet. A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában foglalt esethez hasonlóan ebben az esetben is lehetővé tettem, hogy a Jogosult Szolgáltatókkal történő megegyezés esetén a Kötelezett Szolgáltató eltérjen az 1 éves előzetes bejelentésre vonatkozó időtartamtól. A rendelkezés célja ebben az esetben is az, hogy a Kötelezett Szolgáltató számára az igénybevétellel érintett hozzáférési hálózatrészek tekintetében is biztosítja a megfelelő mozgásteret és rugalmasságot a visszavonás során. Ugyanakkor a Kötelezett Szolgáltatónak ebben az esetben is biztosítania kell, hogy a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás a referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a visszavonást legalább 6 hónappal megelőzően a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé váljon.

[528] Az egyértelműség, az átláthatóság és az ellenőrizhetőség érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.3. pontjában rögzítettem azokat a főbb tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató bejelentésének, tájékoztatásának minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a bejelentésnek, tájékoztatásnak minimálisan tartalmaznia kell azoknak a hozzáférési szolgáltatásoknak, helymegosztási helyszíneknek a megnevezését, amelyeket a visszavonás érint és a Kötelezett Szolgáltatónak a bejelentést, tájékoztatást úgy kell összeállítania, hogy az alapján pontosan beazonosítható legyen a visszavonással érintett előfizetők köre, illetve a visszavonás ütemezése. Az alternatív szolgáltatás kialakításával, illetve megajánlásával kapcsolatos kötelezettség ellenőrizhetősége érdekében a Kötelezett Szolgáltatónak a bejelentésben rögzítenie kell a visszavonást követően az adott területen elérhető alternatív szolgáltatás(oka)t is, az azokhoz való hozzáférés feltételeit.

[529] A korábban biztosított hozzáférés visszavonásával kapcsolatos szabályozással összefüggésben jelen határozatban is rögzítettem a Kötelezett Szolgáltató honlapján kötelezően elhelyezendő információk közzétételével kapcsolatos határidőket is. Mivel a hozzáférések visszavonását a korábbi határozattól eltérően jelen határozat nem köti a Hatóság jóváhagyásához, ezért a jelen határozatban lehetséges volt a közzétett információk frissítésére vonatkozó pontos határidő előírása. Ennek megfelelően a jelen határozatban – a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozó rendelkezésekben meghatározott határidőkkel összhangban – rendelkeztem a frissítések elvégzésére vonatkozó határidőkről is, így a Kötelezett Szolgáltatónak a frissítés során a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozó határidőkre kell tekintettel lennie. Ezen kötelezettségek betartását a Hatóság utólag általános hatósági felügyeleti vagy piacfelügyeleti ellenőrzés során vizsgálhatja.

[530] Az újgenerációs hálózati fejlesztések, illetve a hozzáférési hálózat egyéb okból történő optimalizálása együtt járhatnak a lehetséges hálózati hozzáférési pontok helyének megváltozásával is. Ez nem jelenti szükségszerűen az igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás megváltozását, előfordulhat, hogy csak a szolgáltatás átadási pont változik meg. Annak érdekében, hogy a hozzáférési pontok helyének megváltozása ne vezessen a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatásnyújtási lehetőségeinek korlátozásához, illetve a szolgáltatásnyújtás folytonossága ebben az esetben is biztosított legyen a Jogosult Szolgáltatók számára, szükségesnek tartottam a jelen határozatban közvetlenül rendelkezni

a hozzáférési pontok megváltoztatásával kapcsolatos eljárás során alkalmazandó szabályokról[154]. Általános szabályként rögzítettem, hogy hozzáférési pont áthelyezésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha az erre vonatkozó szándékát a Kötelezett Szolgáltató előzetesen bejelentette a Hatóságnak, erről értesítette az érintett Jogosult Szolgáltatókat, illetve az ezzel kapcsolatos tájékoztatást elhelyezte a honlapján. A határidők kialakítása során törekedtem arra, hogy azok a lehető legkevésbé korlátozzák a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózatfejlesztés során. Ennek megfelelően az általános – a Hszr. 7. § (6) bekezdésben foglalt hasonló rendelkezésének megfelelően meghatározott – 12 hónapos határidőtől a Kötelezett Szolgáltató több esetben is eltérhet. Amennyiben az adott hozzáférési ponton nincs igénybevétel, akkor az áthelyezéssel kapcsolatos korlátozás nem indokolt, ennek megfelelően ebben az esetben az áthelyezés a bejelentést követően azonnal megtörténhet. Eltérést enged a határozat abban az esetben is, ha a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezéssel érintett hozzáférési ponton jelen lévő Jogosult Szolgáltatókkal korábbi időpontban egyezik meg. Ebben az esetben az áthelyezés a Jogosultakkal egyeztetett időpontban történhet meg. Gyakorlatilag azonnali (60 napon belüli) áthelyezést tesz lehetővé a Kötelezett Szolgáltató számára a határozat abban az esetben is, ha a Kötelezett Szolgáltató vállalja a Jogosult Szolgáltatók áthelyezéssel kapcsolatos költségeinek megtérítését. Ez utóbbi rendelkezés a Hszr. 7. § (6) bekezdésben található, a tájékoztatási kötelezettség megszegése esetén követendő eljárással kapcsolatos rendelkezést figyelembe véve került kialakításra.

[531] A szolgáltatásnyújtás folyamatosságának biztosítása, illetve a Jogosult Szolgáltatók előfizetőinek védelme érdekében a hozzáférési pont migrálásával összefüggésben is rögzítettem az egyenlő elbánás általános követelményét. A Kötelezett Szolgáltatóknak az áthelyezés feltételeit úgy kell kialakítaniuk, hogy azok biztosítsák, hogy az átállás a Kötelezett Szolgáltatók és a Jogosult Szolgáltatók előfizetői esetében azonos feltételek mellett valósulhasson meg.

[532] Az egyértelműség és átláthatóság érdekében a hozzáférési pont áthelyezésével összefüggésben is rögzítettem azokat a főbb tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató bejelentésének, illetve tájékoztatásának minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a bejelentésnek minimálisan tartalmaznia kell a megszűnő és az új hozzáférési pont címét, az áthelyezés időpontját, ütemezését, illetve, amennyiben az áthelyezés eredményeként az elérhető előfizetői hozzáférési pontok köre is változik, akkor az ezzel kapcsolatos tájékoztatást.

[533] A Kötelezett Szolgáltatóknak a rendelkező rész I. A) pontjában foglalt, az elérhető hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk honlapon történő közzétételével és frissítésével kapcsolatos kötelezettségére, az egyértelműség érdekében az áthelyezéssel kapcsolatos rendelkezések között külön is rögzítettem az áthelyezett hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk honlapon történő elhelyezésével kapcsolatos határidőt. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók a szolgáltatások földrajzi elérhetőségét, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait tartalmazó adatbázisukat nem azonnal, hanem csak az áthelyezés bejelentését követő első (féléves) felülvizsgálat során kötelesek frissíteni.

[534] A kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató

---

[154] Erre az esetre vonatkozóan – a rendező áthelyezésére vonatkozó esetre leszűkítve – korábban a Hszr. 7. § (6) bekezdése is tartalmazott rendelkezést, amelyet a Kötelezett Szolgáltatóknak a korábbi határozatokban foglalt kötelezettségek alapján alkalmazniuk kellett. Mivel jelen határozat nem írja elő a Hszr. alkalmazását a Kötelezett Szolgáltatók számára, ezért szükséges közvetlenül rendelkezni a határozatban a hozzáférési pont megváltoztatásával kapcsolatos eljárás során alkalmazandó szabályokról.

saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti együttműködés során az információk cseréje a lehető leggyorsabban, legkisebb költséggel és utólag ellenőrizhető módon valósulhasson meg, a jelen határozat rendelkező rész I. D.5., illetve I. D.7. pontjaiban foglalt eljárások során elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára, továbbá egyes, a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybe vett nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások szempontjából kritikus fontosságú, a Kötelezett Szolgáltató működést támogató rendszereiben található információk tekintetében előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy az információk közvetlen elérését biztosító információs hozzáférési felületet alakítson ki a Jogosult Szolgáltatók számára. (Ez utóbbi kötelezés előírását az Eht. 106. § (3) bekezdés h) pontja teszi lehetővé a Hatóság számára.) Az elektronikus kapcsolattartásra kialakított rendszernek alkalmasnak kell arra lennie, hogy a Kötelezett Szolgáltató számára megküldött dokumentumok átvételének pontos időpontjáról a Jogosult Szolgáltató igazolható módon értesüljön. Erre a kötelezettségre az egyértelműség megteremtése, a felek közötti vitás helyzetek elkerülése, továbbá a jelen határozatban előírt kötelezettségekhez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató számára előírt határidők teljesülésének Jogosult Szolgáltató és a Hatóság általi ellenőrizhetőségének megteremtése érdekében van szükség.

[535] A kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából kritikus információkhoz való hozzáférés tekintetében általános követelményként rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjában megfogalmazott követelménynek való megfelelést. Ez a rendelkezés az információkhoz való hozzáférés tekintetében is biztosítja az egyenlő elbánást a Jogosult Szolgáltató, valamint a Kötelezett Szolgáltató saját működési köre viszonylatában, a saját kiskereskedelmi terület számára biztosított információkra kiterjedően. Az információs hozzáférési felületen a Jogosult Szolgáltatók számára kötelezően hozzáférhetővé tett információk minimális körének beazonosítása érdekében megvizsgáltam a jelen határozatban előírt nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával kialakított kiskereskedelmi szolgáltatásokat és megállapítottam, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatások létesíthetőségével, megrendelhetőségével kapcsolatos információkhoz való, a lehető legrövidebb[155] időn belül megvalósuló hozzáférés kritikus fontosságú az előfizetők megfelelő kiszolgálásához azon nagykereskedelmi szolgáltatások esetében, amelyek megrendelése közvetlenül előfizetői igény alapján történik. Ennek hiányában ugyanis a Jogosult Szolgáltató jelentős versenyhátrányba kerülne a Kötelezett Szolgáltatóval szemben potenciális előfizetőinek a kiskereskedelmi szolgáltatás elérhetőségével kapcsolatos tájékoztatását és ezáltal ügyfélszerzési képességét tekintve. Kritikus fontosságú továbbá, hogy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletágához képest késedelem nélkül hozzáférjen a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nyújtott előfizetői szolgáltatás folytonosságát, vagy minőségét érintő, a Kötelezett Szolgáltató hálózatában felmerülő hibával, illetve karbantartással kapcsolatos információkhoz. Ennek hiányában a Jogosult Szolgáltató Kötelezett Szolgáltató oldali hiba esetén nem lenne képes olyan gyorsaságú és tartalmú tájékoztatást nyújtani előfizetői számára, mint a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetői számára, amelynek következtében jelentős versenyhátrányba kerülne a Kötelezett Szolgáltatóval szemben az előfizetők kiszolgálása tekintetében. Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató az ezen szolgáltatásnyújtási területek információi tekintetében közvetlen, azaz a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében megvalósuló és az egyes információ lekérdezésekhez kapcsolódó emberi közreműködés nélküli hozzáférést biztosítson a Jogosult Szolgáltató számára. A

[155] A Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletágával azonos időn belüli hozzáférés.

szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatban az információs hozzáférési felületen megjelenítendő információk körét úgy határoztam meg, hogy az minden esetben biztosítsa a Jogosult Szolgáltatók számára, hogy egy adott előfizetői hozzáférési pont tekintetében a kiskereskedelmi szolgáltatás létesíthetőségét megállapítsák (eltekintve a későbbi esetleges műszaki megvalósíthatósági vizsgálatok során azonosított akadályoktól) és erről a potenciális előfizetőik felé nyilatkozni tudjanak. Hasonlóképpen, a hibakezeléssel kapcsolatos információk körének kialakítása során is az volt a cél, hogy a kötelezően hozzáférhetővé tett információk az előfizetők tájékoztatása, illetve a hibakezelés során a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területéhez hasonló lehetőségeket biztosítson a Jogosult Szolgáltatók számára. Az információkhoz való hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató egy, a Jogosult Szolgáltatók számára kialakított információs hozzáférési felület kialakításával köteles biztosítani. Ennek hiányában ugyanis nem biztosítható, hogy a Jogosult Szolgáltató az információkhoz késedelem nélkül hozzáférhessen. Az egyéb információ-hozzáférési módok (például telefon, e-mail) a Kötelezett Szolgáltató részéről emberi közreműködést igényelnének, ami az információszolgáltatás elkerülhetetlen késedelme mellett bizonytalanabb válaszidőt eredményezne, valamint növelné a téves tartalmú információátadás valószínűségét. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató az információs hozzáférési felület üzemeltetési feltételeinek kialakításával, az információs felület elérhetőségének akadályozásával ne legyen képes az információkhoz való hozzáférést, ezen keresztül a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását indokolatlanul korlátozni, az információs hozzáférési felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatókat (rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) szükséges meghatározni. Tekintettel arra, hogy ebben az esetben a teljesítménymutatók vállalt értékeinek a Kötelezett Szolgáltató által történő, az egyenlő elbánás követelményét figyelembe vevő meghatározása és ennek Hatóság általi ellenőrzése problematikus (a nagykereskedelmi információs felületnek megfeleltethető kiskereskedelmi információs rendszer esetében értelmezhető és ellenőrizhető teljesítménymutatók hiánya miatt), ezért az információs hozzáférési felület esetében a teljesítménymutatók minimális értékeit rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában. A pontos értékeket az európai szabályozási gyakorlat vizsgálata alapján határoztam meg.

[536] Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak megfelelő idő álljon rendelkezésre az információs hozzáférési felület kialakítására, a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt kötelezettség alapján a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának hatályba lépésétől számított 150 napos határidőt határoztam meg a kötelezettség teljesítésére vonatkozóan.

[537] A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.3. pontjában előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás minőségét befolyásoló események (szolgáltatáskiesés, minőségromlás, a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt információs hozzáférési felület elérhetőségének korlátozottsága) előfordulása esetén köteles a saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót az adott esemény bekövetkezéséről. A rendelkezés ebben az esetben is a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága közötti egyenlő elbánás megvalósulását célozza. A kötelezés hiányában fennáll annak a lehetősége, hogy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletágához képest késedelmesen értesül a kiskereskedelmi szolgáltatás hibájáról, vagy az információs felület üzemszünetéről, ami az előfizetőinek tájékoztatását, kiszolgálását tekintve hátrányt jelentene számára a Kötelezett Szolgáltatóval szemben, továbbá nem tenné lehetővé vagy megnehezítené a jogszabályok (Eht., Eszr.) alapján fennálló, a Jogosult Szolgáltató részéről az előfizetője irányába megteendő tájékoztatási kötelezettségeket.

[538] Az Eht. 63. § (1a) bekezdésének megfelelően rendelkeztem arról, hogy a Kötelezett Szolgáltatót a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség abban az esetben is terheli, ha a

kötelezettséggel érintett területen a saját kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtásához használt hálózatnak nem üzemeltetője, de a hálózat használatára vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatót és/vagy a vele egy vállalatcsoportba tartozó szolgáltatót kizárólagos jog illeti meg, vagy a hálózat tulajdonosával vagy üzemeltetőjével olyan megállapodást kötött, ami a hálózathoz való hozzáférést más, az előző kötelezetti érdekkörön kívüli szolgáltatók számára végeredményben kizárja. Az előírás célja, hogy megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozatban előírt kötelezettség teljesítése alól a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges hálózattal kapcsolatos rendelkezési viszonyok alakításával (pl. tartós bérlet konstrukció külső vállalkozás általi hálózatépítéssel), illetve átrendezésével (pl. hálózat értékesítés, visszabérlés) mentesüljön. Az ilyen konstrukciók esetén az Eht. 63. § (1a) bekezdésének megfelelő rendelkezés hiányában a Kötelezett Szolgáltató mentesülhet az őt egyébként saját üzemeltetésű hálózat esetén terhelő kötelezettségek alól, ami nyilvánvalóan ellentétes a szabályozói céllal.

III.3.5. Számviteli szétválasztás

[539] A számviteli szétválasztás kötelezettséget a HF/56-13/2011. számú határozat előírta az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.

[540] A számviteli szétválasztás a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkon keresztül visszacsatolást nyújt a költségalapúság kötelezettséggel kapcsolatos szabályozás eredményességéről. A nagykereskedelmi piacon szabályozott szolgáltatásokat érintő díjképzés alapjául szolgáló – a Hatóság által kidolgozott – BU modell alkalmazásával a díjak megfelelő mértéke számviteli szétválasztás alapján történő ellenőrzésének, valamint az egyenlő elbánás vizsgálatának a feltételei érdemben nem változtak (a költségalapúság kötelezettség lényegét jelentő LRIC-alapú díjkialakítási kötelezettség nem, csupán a költségalapú díjak kialakításával kapcsolatos módszertan változott), így ezen szabályozói tevékenység megvalósításában a számviteli szétválasztás továbbra is jelentős szerepet tölt be. A számviteli szétválasztás ezen kívül a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak és költségek átláthatóvá tételével lehetővé teszi a szabályozó számára, hogy a keresztfinanszírozás esetleges előfordulását megfelelően monitorozza és a szabályozó irányába megvalósuló teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség miatt – a szabályozás lehetőségével együtt – a kötelezettségnek visszatartó hatása is lehet.

[541] Minden, a nagykereskedelmi piacon kirótt kötelezettség végső célja a kiskereskedelmi piaci verseny elősegítése, ezért elengedhetetlen, hogy a szabályozó megfelelő információval rendelkezzen a Kötelezett Szolgáltató nagykereskedelmi és kiskereskedelmi tevékenységéről, azok eredményességéről. Ezek az információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetőek ki. A nagykereskedelmi piacon kirótt szabályozás elégségességének vizsgálatához tehát a számviteli szétválasztásból származó információk elengedhetetlenek.

[542] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség kirovását megalapozó tények az előző határozat óta nem változtak érdemben, a kötelezettség elősegíti az árjellegű lehetséges versenytorzító magatartások (túlzó árazás/keresztfinanszírozás) kezelését, valamint támogatja a költségalapúság kötelezettség megfelelő érvényesülését, ezért ennek a kötelezettségnek a 3(a) piaci határozat rendelkező rész III. melléklet szerinti fenntartása arányos és indokolt.

[543] A kötelezettség teljesítése nem jelent aránytalan terhet egyik szolgáltató esetén sem, mivel számviteli szétválasztási kimutatást a Kötelezett Szolgáltatók eddig is készítettek, annak alkalmazásában

gyakorlatuk van, így annak további alkalmazása – figyelembe véve azt is, hogy a módszertani változások miatt a szabályozói terhek jelentős mértékben csökkennek – nem jelent érdemi többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára.

[544] A számviteli szétválasztási kötelezettség pontos tartalma a HF/44-11/2011. számú piaci határozat rendelkező részének II. számú mellékletében foglalt szabályokhoz képest változott. A változtatások főbb okai a következők voltak:

- A költségalapúsággal kapcsolatos kötelezettség változott, a korábbi, a szolgáltatók által készített TD-LRIC modellen alapuló díjkialakítás helyett a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján a szélessávú szolgáltatások díjainak meghatározása a Hatóság által épített alulról-felfelé építkező költségszámítási modell (BU-LRIC modell) felhasználásával történik. Ennek megfelelően a korábbi költségszámítási melléklet, amely a TD-LRIC költségszámítás szabályait írta elő, nem szerepel a határozatban. A korábbi számviteli szétválasztási módszertan több helyen a TD-LRIC módszertanban foglalt fogalmakat, módszereket hivatkozta, amely jelen határozatban a leírtak miatt nem lehetséges. Ennek megfelelően a számviteli szétválasztási módszertan felülvizsgálatára volt szükség annak érdekében, hogy a módszertan önmagában zárttá, mindenre kiterjedővé váljon.
- A számviteli szétválasztási eljárások jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során összegyűlt szabályozói tapasztalatok alapján a nem egyértelműen megfogalmazott módszertani szabályok pontosításra, illetve a felesleges ismétlődések megszüntetésre kerültek, annak érdekében, hogy a szabályok egyértelműsítésén keresztül a kötelezettség teljesítés feltételei javuljanak.
- Az elmúlt évek szabályozói tapasztalatai alapján világossá vált, hogy néhány módszertani szabály esetében az adott szabály alkalmazása miatti szolgáltatói terhek nincsenek arányban a módszertani szabály alkalmazásából származó szabályozói információ hasznosságával. A szolgáltatói terhek csökkentése érdekében a Hatóság több ponton egyszerűsítette, könnyítette a számviteli szétválasztási kimutatás összeállításával kapcsolatos előírásokat.

[545] A változásokkal kapcsolatos indokolást a 3(a) piaci határozat indokolás A. fejezetének III.3.5. pontja tartalmazza.

IV. Kötelezettségek visszavonása

IV.1. Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítás megszüntetése

[546] A jelen határozat indokolás A. fejezet II.2. pontjában elvégzett vizsgálatok során a jelen határozat indokolás A. fejezet I. pontjában azonosított 1.a, 2.a és 3.a piacokon nem azonosítottam jelentős piaci erejű szolgáltatót.

[547] Az Eht. 62. § (5) bekezdése szerint: „*Amennyiben az Elnök a piacelemzés alapján egy, a piacelemzés megkezdésének időpontjában jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatónak minősülő szolgáltatót nem határoz meg jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként, határozatában megszünteti az ilyen szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását.*" Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező részében az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében megszüntettem a Magyar Telekom, az Invitel és a UPC – HF/44-11/2011. számú határozatban előírt – jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását.

IV.2. Kötelezettségek visszavonása

[548] Az Eht. 63. § (4) bekezdése szerint amennyiben az Elnök megszünteti egy szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását, határozatában az ilyen szolgáltatót a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítására tekintettel terhelő valamennyi kötelezettség alkalmazását megszünteti. Az Eht. 63. § (5) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi az Elnök számára, hogy a korábban kirótt kötelezettségeket átmeneti ideig hatályban tartsa.

[549] A fentiekben kifejtettek alapján megállapítottam, hogy a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részében a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt kötelezettségek alkalmazásának megszüntetése az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében indokolt. Ugyanakkor – a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott szabályozott hálózati szolgáltatások csökkenő mértékű igénybevétele ellenére – a kötelezettségek megszűnése a piac érintett szereplői számára jelentős változást jelent, az alternatív szolgáltatásnyújtási lehetőségek felkutatása jelentős idő- és erőforrásigénnyel jár, ami megfelelő átmeneti idő meghatározását teszi indokolttá annak érdekében, hogy a piaci szereplők alkalmazkodni tudjanak a megváltozott szabályozói környezethez.

[550] Ennek megfelelően az Eht. 63. § (5) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján jelen határozat rendelkező rész II. pontjában a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részében előírt kötelezettségek alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében a jelen határozat rendelkező rész II. pontjában megszüntettem, ugyanakkor a kötelezettségek alkalmazását átmeneti ideig továbbra is hatályban tartottam az 1.a, 2.a és 3.a piacokon korábban jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatók számára.

[551] Az átmeneti időszak előírásának célja, hogy megfelelő felkészülési idő álljon rendelkezésre mind a szabályozott hálózati szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók, mind az előfizetők számára. Bár a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevétele csökkenő, de jelentős számú hálózati szerződés és erre épülő előfizetői szerződés van hatályban. Az előfizetők egy része tehát továbbra is igénybe veszi a jelen határozatban azonosított piacon kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatásokra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásokat, ezért a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók mellett az előfizetők számára is megfelelő felkészülési időt kell biztosítani a szabályozás változásának következtében kialakuló új feltételekhez való alkalmazkodásra. Az átmeneti időszak lehetővé teszi az

alkalmazott üzleti modellek felülvizsgálatát, az ügyfelek megtartását lehetővé tevő helyettesítő szolgáltatások felkutatását, az általános szerződési feltételek, illetve az egyedi előfizetői szerződések megfelelő módosítását, illetve a változások megfelelő kommunikációját, illetve az előfizetők számára az esetleges helyettesítő lehetőségek felkutatását.

[552] Figyelembe véve az indokoltság és arányosság szempontjait, az átmeneti időszak hosszát a már megkötött hálózati szerződésekre egységesen a jelen határozat közlésének napját követő hónap első napjától számított 12 hónapban határoztam meg, melynek során a következőket vettem figyelembe:

- A jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások kiváltásához a Jogosult Szolgáltatóknak hozzáférési hálózati szakaszokat kell kiépíteniük és/vagy bérelniük. Egy ilyen kiváltás idő- és költségigénye jelentős lehet.
- A szabályozott hozzáférési szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók az igénybevett szolgáltatások felhasználásával előfizetői szerződés alapján szolgáltatásokat nyújtanak előfizetőik számára. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt általános szabály alapján az előfizetői szerződés legfeljebb 12 hónap tartamú határozott időre jöhet létre. Az Eht. jelenleg hatályos 127. § (4b) bekezdésében foglalt 12 hónapos időtartam megfelelő kiindulási alapnak tekinthető az átmeneti idő meghatározása során. Figyelembe véve, hogy a korábban jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosítása jelen határozat alapján megszűnik és a korábban kirótt kötelezettségek csak a körülményekkel indokolt és arányos átmeneti ideig tarthatóak fenn, 12 hónapnál hosszabb időtartam meghatározása még az Eszr. 4. § (2) alapján két évnél hosszabb időtartamra kötött előfizetői szerződésekre tekintettel sem indokolt, különösen úgy, hogy az Eszr. 4. § (2) bekezdése semmilyen felső időkorlátot nem határoz meg a szerződések maximális időtartamára, ami a gyakorlatban azt jelentheti, hogy a jelen határozatban visszavont kötelezettség egyes előfizetői szerződésekhez igénybevett hálózati szolgáltatások tekintetében jóval a piacelemzés előretekintő időtávján túl is terheli a jelen határozatban már jelentős piaci erejűként nem azonosított szolgáltatókat.
- A meghatározott időtartamnak elegendőnek kell lennie arra, hogy a Jogosult Szolgáltatók az általános szerződési feltételeiket módosítsák, illetve azt megfelelően kommunikálják, valamint a kötelezettség megszüntetésével összefüggésben szerződéses kapcsolataikat (előfizetői szerződések, hálózati szerződések) rendezni tudják.
- Tekintettel arra, hogy a HF/56-13/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek – az átmeneti idő elteltével – megszüntetésre kerülnek, a kötelezettségek átmeneti ideig való hatályban tartása pedig a kötelezettségek fokozatos kivezetését szolgálja, indokolatlan lenne, ha a kötelezettségek hatályban tartásának időtartama alatt a jelen határozatban az 1.a, 2.a és 3.a piacokon jelentős piaci erejűként nem azonosított szolgáltatóknak új igényeket kellene befogadniuk. Az új igények befogadásával kapcsolatos rendelkezések meghatározása során ugyanakkor indokolt a jelen piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevételével előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általános szerződési feltételeik módosításához szükséges időigény figyelembe vétele.

A fentieknél rövidebb átmeneti idő meghatározása önhibájukon kívül olyan helyzetbe hozná a Jogosult Szolgáltatókat, amelyben rákényszerülhetnének az előfizetőkkel kötött határozott idejű szerződések idő előtti felmondására, amely azon túl, hogy a Jogosult Szolgáltatók részéről anyagi ráfordítással is járhat az előfizetők felé (ti. a Jogosult Szolgáltató is szerződésszegést követ el a határozott idejű szerződések határozott idő eltelte előtti felmondásával, amelynek lehet pénzügyi jellegű jogkövetkezménye), az előfizetők Jogosult Szolgáltatók irányában fennálló bizalmát és így a piaci helyzetüket is befolyásolhatja. Bár ahogyan korábban is említésre került, a jelen határozatban

azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevétele csekély, de az indokoltság és az arányosság követelményét figyelembe véve ez a körülmény azt támasztja alá, hogy a korábbi szabályozott szolgáltatások azonos mennyiségben történő fenntartása a Kötelezett Szolgáltatóknak jelentős megterhelést éppen ezért nem okoz, figyelembe véve azt is, hogy az átmeneti időszakban a Kötelezett Szolgáltatók az érintett nagykereskedelmi szolgáltatásaikat a HF/56-13/2011. számú határozat alapján kialakított – jellemzően a jelen határozatban meghatározott díjakhoz képest magasabb – nagykereskedelmi díjon kell, hogy nyújtsák.

Összességében a fentiek alapján megállapítottam, hogy az 1.a, 2.a és 3.a piacokon fennálló kötelezettségeknek az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt egy éves határidő előtti megszüntetése nagyobb hátránnyal járna a Jogosult Szolgáltatók számára, mint amennyi hátrányt azok fenntartása a Kötelezett Szolgáltatóknak jelent. A kötelezettségek Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt egy éves határidőn túli fenntartása azonban már aránytalannak minősülne, hiszen ezen időtartamon túl az előfizetői szerződések tekintetében nem áll fenn a Jogosult Szolgáltatót érintő idő előtti felmondás kényszere.

[553] A felsorolt szempontok figyelembe vételével a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettségek hatályban tartásának időtartamát az Eht. által meghatározott legfeljebb 12 hónapos időtartamból kiindulva állapítottam meg. A jelen határozat rendelkező rész II. D) pontjában foglaltaknak megfelelően a Kötelezett Szolgáltató a határozat közlését megelőzően, illetve a határozat közlésének napját követő harmadik naptári hónap első napját megelőzően beérkezett új igények alapján biztosított hozzáféréseket a hálózati szerződéseiben foglalt időpontig, de legkésőbb a jelen határozat közlésének napját követő harmadik naptári hónap 1. napjától számított 12 hónapos átmeneti ideig köteles biztosítani az érintett Jogosult Szolgáltatók számára. Ennek során továbbra is köteles megfelelni a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt kötelezettségnek. Új igények befogadására tehát a Kötelezett Szolgáltató a határozat közlését követő harmadik naptári hónap első napjától nem köteles. Az Eht. 132. § (2) bekezdés b) pontja alapján a szolgáltató az előfizetői szerződést az egyedi előfizetői szerződésre is kiterjedően hatósági döntés esetén jogosult egyoldalúan módosítani. Az Eht. 130. § (3) bekezdés alapján az általános szerződési feltételeket azok minden módosítása esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően köteles a szolgáltató a Hatóság részére megküldeni. A 60-90 napos időtartam a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatóknak megfelelő időt biztosít arra, hogy az általános szerződési feltételek módosítását kidolgozhassák, a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek a Hatóság felé határidőben eleget tehessenek, valamint a módosításról megfelelően tájékoztathassák előfizetőiket. A köztes időszak előírása tehát lehetővé teszi az általános szerződési feltételekben és a jelen határozatban foglaltak közötti összhang megteremtését, így nem állhat elő olyan eset, hogy bár a szolgáltató az általános szerződési feltételei alapján megajánlja a szabályozott hálózati szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatást az előfizetőinek, a tényleges szolgáltatásnyújtás a hálózati szolgáltatásra vonatkozóan benyújtott igény – jelen határozatban foglaltakra való hivatkozással történő – visszautasítása miatt nem kerül sor.

[554] A HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség hatályban tartásának időtartamával összhangban a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A), I. B), I. C) pontjaiban előírt, a hozzáférés alapvető feltételeit meghatározó kötelezettségek tekintetében is előírtam a kötelezettségek további, átmeneti időtartamra vonatkozó alkalmazását.

[555] A számviteli szétválasztási kötelezettség a hozzáférést, a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, az előfizetők érdekeit nem befolyásolja, ennek megfelelően e kötelezettség tekintetében nem tartottam indokoltnak átmeneti időszak meghatározását.

V. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

[556] Az Eht. 26. §-a kifejezetten és a Ket.-től eltérően szabályozza a jogutódlást, azonban jelen határozat és eljárás sajátosságai okán indokoltnak láttam jelen határozat rendelkező részében részletesen és pontosan rögzíteni a jelen határozatban előírt, vagy átmeneti ideig hatályában fenntartott kötelezettség kapcsán a jogutódlás esetén a Szolgáltató(k), illetve jogutódja(ik) által alkalmazandó szabályokat.

[557] A rendelkező rész III. pontjában foglalt szabályok előírására az alábbi ok miatt volt szükség: az Eht. 26. § (2) bekezdése szerint a jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben is fennmarad – a Szolgáltató jogutódja lép, de az Eht. 62-65. §-a szerinti eljárás olyan speciális, általában kötelezettségek kiszabásával is együtt járó hatósági eljárás, amelyben a kötelezettségek jogutódlásáról célszerű speciálisan is rendelkezni.

[558] A jelen határozat rendelkező része – figyelemmel az eljárás és határozat általánostól eltérő, speciális jogi jellegére – külön szabályt tartalmaz egyetemes (általános) és az egyedi (ügyleti) jogutódlás esetére.

- Egyedi (ügyleti) jogutódlás esetén – figyelemmel az Eht. 26. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre – az ügyleti jogutódo(ka)t terheli a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, az azt kirovó határozatban meghatározott tartalommal. Az ügyleti jogutódlás esetén tehát a jogutód valamennyi – jelen határozatban előírt, vagy átmeneti ideig hatályában fenntartott, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő – kötelezettséget a jelen határozatban foglaltak szerinti tartalommal köteles továbbra is jogfolytonosan teljesíteni.
- Egyetemes (általános) jogutódlás eseteit a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) határozza meg. Tekintettel arra, hogy a felek magánjogi viszonyaiba történő beavatkozásra – így a Ptk. szerinti jogutódlási formák (átalakulás, egyesülés, szétválás) eseteinek külön vizsgálatára – hatáskörrel nem rendelkezem, ezért csak az Eht. 26. § (2) bekezdése által is szabályozott általános jogutódlás esetére általánosságban és csak a Határozattal érintett kötelezettségekre vonatkozóan rendeztem a jogutódlás kérdését. Az Eht.-ban szabályozott, az Elnök által kiszabható kötelezettségek egyrészt önmagukban is változatos képet mutatnak aszerint, hogy azok miképpen terhelik a Szolgáltatókat, másrészt az Eht. hatálybalépését követően már az Elnök határozza meg a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő kötelezettségek pontos tartalmát, ezért az általános jogutódlás esetére előírt rendelkezés szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatót jelen határozat alapján terhelő kötelezettség annak jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva fogja terhelni a jogutódo(ka)t. Ebből következően mindig a jogutódlás konkrét esetében állapítható meg az, hogy a jogutódot miképpen terhelik a korábbi kötelezettségek, figyelembe véve azt, hogy az Eht. értelmében a Szolgáltató jogutódját csak akkor nem terhelik a jogelőddel szemben jogerős határozatban megállapított kötelezettségek, ha a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben már nem áll fenn.

[559] A jogutódlásra vonatkozó rendelkezések egyebekben az Eht. 26. §-án és a vonatkozó általános közigazgatási jogszabályokon alapulnak.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A GVH álláspontja a PC/17920-13/2017. számú határozattervezethez

A GVH elöljáróban jelzi, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 37. § (1) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a jelen eljárásban közölt álláspont a GVH Versenytanácsát nem köti. Ennek megfelelően a tárgyban megjelölt elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa az Elnök határozataiban meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélheti meg. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint arra, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a két hatóság között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog a Hatósággal.

A GVH az érintett piacok azonosítása és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése kapcsán ismerteti a határozattervezetek tartalmát, mely szerint a határozattervezetek összesen hat, inkumbens szolgáltatónként 2-2 elkülönült érintett piacot azonosítanak és a jelentős erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása ezen piacokra vonatkozóan történik meg. A GVH elfogadja a határozattervezetek indokolásának azon megközelítését, miszerint elsősorban ésszerűségi szempontokból kezelhető mennyiségű kategóriát érdemes elkülöníteni az érintett (földrajzi) piacok meghatározása során. Ugyanakkor jelzi, hogy az általa – kiemelten a vezetékes távközlési szolgáltatókat érintő összefonódások vizsgálata során – követett gyakorlat a településszintű, vagy akár annál is szűkebb érintett piacok meghatározását követi, részletesen vizsgálva az adott település versenyviszonyait, továbbá jellemzően csak egymással összefüggő földrajzi területek egy földrajzi piacra történő összevonására kerül sor.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a piacelemzés során a Hatóság Magyarország teljes területére és az összes piaci szolgáltatóra kiterjedően vizsgálja a földrajzi piacokat, míg a GVH által követett gyakorlat általában a kevés számú kérelmező hálózati lefedésével behatárolható területre korlátozódik, ami mind földrajzi kiterjedésében, mind az érintettek számában szűkebb és fókuszáltabb elemzésre adhat lehetőséget. Továbbá az ex-ante szabályozás során alapelv az előretekintő – a mindenkor aktuális szabályozási periódushoz igazodó – mérlegelés, ahol a stabilitás és kiszámíthatóság elvárásként jelenik meg a hatósági döntéssel szemben, aminek egyben alapja a stabil, kiszámítható és konzisztens adatbekérési gyakorlat is.

Ezért a földrajzi piacok kiterjedésével kapcsolatos észrevételre vonatkozóan utalnék a jelen határozat indokolás A. fejezet [187] szakaszában foglalt ésszerűségi, óvatossági és stabilitási szempontokra, ami lehetőséget biztosít a Hatóság számára, hogy elkerülje a BEREC közös álláspontjának (129) bekezdésében leírt problémát: a túlzottan kisméretű területi egységek elhatárolása, a vizsgálati egységek „elaprózása" könnyen ahhoz vezethet, hogy a versenyviszonyok eltéréseiben nem lesznek azonosíthatók olyan mértékű eltérések, amelyek a versenyző és kevésbé versenyző területek egyértelmű elhatárolását lehetővé tennék. Ennek ismeretében aránytalan lett volna az összes szolgáltató települési szintnél alacsonyabb, pl. utcaszintű adatok megadására való kötelezése.

Megjegyzendő, hogy a földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén a Hatóság vizsgálta az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találta, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott települést nem sorolta az 1. kategóriába (jelen határozat indokolás A. fejezet [202] szakasz). A fentiek alapján könnyen belátható, hogy a településenkénti, vagy annak szintje alatti (több mint 3000 település, potenciálisan ennyi vagy ennek egész számú többszörösét elérő földrajzi piac) földrajzi piacok megállapítása, elemzése piacelemzési szempontból nem kezelhető.

A GVH földrajzi területek egy földrajzi piacra történő összevonására vonatkozó észrevételével kapcsolatosan hivatkozom a jelen határozat indokolás A. fejezet [188] szakaszában leírtakra: a BEREC közös álláspontjának (129)-(131) bekezdései alapján a földrajzi egységek elhatárolása során az tekinthető a megfelelőbb és praktikusabb megközelítésnek, ha a szabályozó hatóság előzetes kritériumokat és küszöbértékeket állít fel, amelyek alapján az egyes területi egységek besorolásra kerülnek az előzetesen kialakított kategóriákba. A BEREC közös álláspont egyértelműen a területi egységek előzetesen kialakított kategóriákba sorolását javasolja a kezelhetetlen méretű elemzési egységek elkerülése érdekében. A kiterjedt tagállami szabályozói gyakorlatban sehol sem figyelhető meg olyan korlátozó kritérium, ami csak az egymással szomszédos területi egységek összevonhatóságát támogatja. Ennek inkább az ellenkezője tapasztalható, hiszen a sűrűben lakott és több hálózattal lefedett települések egymástól távolabb, egymástól elkülönülten helyezkednek el.

A GVH álláspontja szerint a piaci szereplők átlagos piaci részesedéseinek bemutatása azon települések esetében, amelyeken az inkumbens szolgáltatók továbbra is jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként kerülnek azonosításra olyan értelemben megtévesztő lehet, hogy – ahogy a határozattervezetek is bemutatják – a települések többségében már legalább egy alternatív szolgáltató jelen van az inkumbens szolgáltató mellett, azonban továbbra is vannak olyan települések, ahol csak az inkumbens szolgáltató van jelen. Ezen települések versenyviszonyai érdemben eltérhetnek egymástól, amelyet egy átlagos piaci részesedés mutató elfed.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [137] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. Ennek kapcsán a piaci részesedés csupán egy a sok vizsgált kritérium közül, azaz a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölésének szabályozói indokoltsága nemcsak az átlagos piaci részesedéseken alapul, azaz több lábon áll. Ennek ismeretében a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése kapcsán a földrajzi piacok újból vizsgálata a lefedő hálózatok száma alapján újratermelné a földrajzi piacok meghatározása során említett – kezelhetetlen méretű elemzési egységek – problémát. A piacelemzés lefolytatása során szerencsére nem állhat elő ilyen helyzet, mert a verseny feltételeiben meglévő különbségek földrajzi alapú figyelembe vételére a tagállami hatóságoknak a piacmeghatározás és kötelezettségek kirovása kapcsán van csak lehetősége. A vonatkozó tagállami gyakorlatra alapozva több nem versengő kategória kialakítására nem láttunk példát, de könnyű belátni, hogy ellenkező esetben – a kategóriák számának emelésével – a következő piacelemzés során a kategóriák számával exponenciálisan arányos átsorolási lehetőség adódik a települések besorolására, ami kaotikus szabályozási viszonyokat eredményezne.

A GVH a kiróni tervezett kötelezettségek kapcsán üdvözlendőnek tartotta az infrastruktúra alapú verseny – a határozattervezetekben is bemutatott – elmúlt időszakban bekövetkezett érdemi fejlődése

mellett a szolgáltatás alapú verseny további elősegítésének szándékát, így különösen a kiróni tervezett kötelezettségek tartamának határozattervezetekben foglalt érdemi módosítását, kiemelten az egyenlő elbánásra, a műszaki lemásolhatóságra vonatkozóan. Hasonlóan fontos fejleménynek tartotta a hozzáférési kötelezettségek új szolgáltatásokra való kiterjesztését is. A költségalapúságra vonatkozó követelmények kapcsán üdvözölte a BU-LRIC+ modellre történő átállást, amely álláspontja szerint a jövőben a költségek (és ezáltal az árak) érdemi csökkenéséhez vezethet.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Jelen határozat tervezetét 2017. augusztus 31-én, PC/17920-14/2017. számon az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében tettem közzé.

Az egyeztetés során az észrevételeket előterjesztők által levélben kifejtett észrevételeket összefoglalva idézem, válaszaimmal együtt.

1. Invitech észrevételei

1.1. Az Invitech álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontjában meghatározott éves rendelkezésre állás teljesítménymutató számítása tört év esetén nehezen értelmezhető, ezért javasolja, hogy a vállalt minőségi szint az adott szolgáltatás évfordulójához legyen kötve, vagy ehhez lehessen kötni a Jogosult Szolgáltató választása szerint.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A rendelkezésre állás értéke a jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontjában szereplő meghatározás szerint az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. Ez a számítás egyszerű arányosítással alkalmazható tört év esetére. Továbbá, a teljesítménymutató Invitech által javasolt módon történő számítása nem illeszkedne a teljesítménymutatók ténylegesen megvalósult értékeinek nyilvánosságra hozatalával, illetve a Jogosult Szolgáltatók ezzel összefüggő tájékoztatásával kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. c) pontjában, valamint I. B.4. c) pontjában meghatározott, naptári negyedévhez kötődő szabályokhoz.

1.2. Az Invitech javasolja, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontjában meghatározott, 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák arányára vonatkozó teljesítménymutató helyett a Jogosult Szolgáltató intézkedési idejét és az egyeztetés időtartamát is figyelembe vevő értékek, például 22, 70 óra kerüljenek megadásra, továbbá kerüljön előírásra a Jogosult Szolgáltató hibavizsgálatról történő 48 órán belüli értesítéséhez tartozó mutató is (például 46 óra), a hozzá tartozó kötbérrel együtt.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontja a hibaelhárításhoz kapcsolódó teljesítménymutatók tekintetében előírja, hogy a 72 órán belül elhárított hibák aránya esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az – a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti egyeztetés időigényét is figyelembe véve – biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III.30.) NMHH rendelet 22. §-ában foglalt határidőknek való megfelelést. Ez a rendelkezés biztosítja, hogy a Jogosult Szolgáltató intézkedési idejét és az egyeztetés időtartamát is figyelembe véve a Jogosult Szolgáltató a saját előfizetői számára a hibaelhárítás tekintetében a vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek megfelelő minőségű szolgáltatást nyújthasson. Ezen

túlmenően, a jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontja általánosan, az összes teljesítménymutatóra vonatkozóan rögzíti, hogy azok értékei nem jelenthetnek alacsonyabb minőséget, mint amit a Kötelezett Szolgáltató, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás az adott nagykereskedelmi szolgáltatásra tartalmában ráépülő, az adott teljesítménymutató tekintetében legmagasabb minőségi szintű kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a saját előfizetői számára biztosít. A jelen határozat hivatkozott rendelkezései megfelelő keretet nyújtanak az egyenlő elbánás követelményét teljesítő hibaelhárítás biztosításához, ezért nem láttam indokoltnak az előző határozatban is alkalmazott 24, illetve 72 órás hibaelhárítási időtartamoktól eltérő értékek meghatározását.

A hibavizsgálattal kapcsolatos tájékoztatás tekintetében a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.3. a) pontja rögzíti a Kötelezett Szolgáltató kötelezettségeit a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásával kapcsolatban, biztosítva az egyenlő elbánást mind az átadott információk köre, mind a tájékoztatás időpontja tekintetében. Ezen túlmenően további határidő megadását a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásával kapcsolatban nem láttam indokoltnak.

1.3. Az Invitech javasolja definiálni a központi hozzáférésig értelmezhető versengési arányt, vagy előírni a kapacitásbővítési szabály alkalmazását, ha az érték elér vagy meghalad egy határértéket.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. B.2. pontja szerinti egyenlő elbánás, illetve I. B.2.1. pontja szerinti műszaki lemásolhatóság kötelezettség szerint a Kötelezett Szolgáltató köteles a saját kiskereskedelmi szolgáltatásainak megfelelő műszaki jellemzőikkel rendelkező nagykereskedelmi szolgáltatásokat nyújtani a Jogosult Szolgáltatók számára. A jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontja szerint a transzport minőségi mutatók (késleltetés, késleltetés ingadozás, keretvesztési arány, bithiba arány) tekintetében a Kötelezett Szolgáltató által vállalt minőségi szint nem jelenthet alacsonyabb minőséget, mint amit a Kötelezett Szolgáltató, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás az adott nagykereskedelmi szolgáltatásra tartalmában ráépülő, az adott teljesítménymutató tekintetében legmagasabb minőségi szintű kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a saját előfizetői számára biztosít. A fenti szabályok biztosítják a Jogosult Szolgáltató tekintetében az egyenlő elbánás követelményének megfelelő adatátviteli jellemzők teljesülését. Ezen túlmenő, az észrevételben javasolt kötelezettségek előírását – amelyek adott esetben a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatása esetében érvényesülőnél kedvezőbb versengési arány biztosítására, illetve ennek érdekében kapacitásbővítési beruházásra kötelezték a Kötelezett Szolgáltatókat az országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás esetében – nem tartottam indokoltnak és arányosnak, és az Invitech sem hozott fel olyan érvet észrevételében, amely ezt indokolná.

1.4. Az Invitech a határozattervezet rendelkező részének I. D.2. és I. D.3. pontjához kapcsolódóan észrevételezi, hogy a hozzáférési kötelezettség kiskereskedelmi díjszabás alapú meghatározása kizárhatja a "zöldmezős" telepítést. Javasolja ezért, hogy a Jogosult Szolgáltatónak legyen lehetősége a kiépítés többletköltségének teljes vagy részleges megfizetésével az 5000 Ft-os kiskereskedelmi árba bele nem férő végpont kiépítését megrendelni ugyanolyan elvek szerint, mint amit a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetője számára biztosítana. Az Invitech jelzi továbbá, hogy nem egyértelmű, hogy az 5000 Ft nettó, vagy bruttó összeg.

Az Invitech észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.2. és I. D.3. pontjai szerint a hozzáférési kötelezettség a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területre terjed ki. A hozzáférési kötelezettség észrevételnek megfelelő kiterjesztése, amely alapján a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult

Szolgáltató igénye esetén a saját hálózata által le nem fedett területen, kizárólag a Jogosult Szolgáltató érdekében köteles lenne hálózatépítést folytatni, aránytalan súlyú kötelezettséget jelentene, ami jelentősen túlmutatna az egyenlő elbánás követelményén.

Az észrevételben tett javaslat gyakorlati megvalósíthatóságával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy az észrevétel tárgyát képező létesítési igények az esetek jelentős részében valószínűsíthetően a nagyobb üzleti ügyfelek kiszolgálását céloznák, az Invitech is alapvetően ezt az ügyfélkört szolgálja ki. Ennek az ügyfélkörnek az esetében a szolgáltatások létesítése nem nyilvános, ÁSZF szerinti feltételek, hanem egyedi megállapodások alapján történik, amelyek gyakran komplex szolgáltatások biztosítására irányulnak. Ezekben az esetekben nehézségekbe ütközne annak megállapítása, illetve ellenőrzése, hogy a Kötelezett Szolgáltató az adott ügyfél számára milyen feltételek szerint, milyen díj ellenében létesítené a kiskereskedelmi szolgáltatást, illetve az ehhez kapcsolódó hálózati szakaszt. Ebből következően az Invitech javaslata a kiskereskedelmi feltételeken alapuló nagykereskedelmi létesítésre nehezen, vagy egyáltalán nem lenne megvalósítható.

Ennek megfelelően az Invitech azon észrevételét, amely a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatási területén kívül is javasolja a hozzáférési kötelezettség kiterjesztését, nem vettem figyelembe.

Az Invitech észrevétele alapján ugyanakkor pontosítottam a jelen határozat rendelkező részének I. D.2. és I. D.3. pontja, valamint ehhez kapcsolódóan a jelen határozat indokolás A. fejezet [503] szakasza esetében, hogy az 5000 Ft-os értékhatár bruttó összeget jelent, tekintettel arra, hogy előfizetők felé felszámítható kiskereskedelmi díj összegéről van szó. Fontos hangsúlyozni, hogy a jelen határozatban szereplő díjak egyéb esetekben nettó díjakat jelentenek, ezzel ellentétes jelzés hiányában.

1.5. Az Invitech javasolja a határozattervezetben megjelenő sávszélességek közötti kapcsolat vagy összefüggés meghatározását, például a határozattervezet rendelkező részének I. B.2.2., I. D.2., I. D.3. pontjaiban (a Kötelezett Szolgáltató által biztosítandó „névleges és garantált le- és feltöltési sebesség” és a Jogosult Szolgáltató internet szolgáltatására jellemző „kínált sebesség és garantált le- és feltöltési sebesség”).

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkezései szerint a nagykereskedelmi szolgáltatások adatátviteli sebességei (névleges és garantált le- és feltöltési sebesség) a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásai adatátviteli sebességeinek kell, hogy megfeleljenek. Ezért általános jelleggel nem határozható meg kapcsolat vagy összefüggés ezek között a sebesség kategóriák között; ezt a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi kínálatában megjelenő adatátviteli sebesség-kategóriák közötti összefüggések (például névleges és garantált letöltési sebesség aránya stb.) határozzák meg.

1.6. Az Invitech véleménye szerint nem egyértelmű, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. A.1. p) pontja, illetve I. D.6.1. pontja szerinti „Hordozott szám beállítás” szolgáltatás milyen vonatkozásban értelmezhető a szélessávú hozzáférések piacán (ide nem értve a számhordozás során előírt együttműködési kötelezettséget).

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [450] szakasza rögzíti, hogy a hordozott szám beállítás kiegészítő szolgáltatások között való szerepeltetése a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezésnek való megfelelés és az egyértelműség érdekében szükséges.

1.7. Az Invitech észrevételezi, hogy a határozattervezet I. számú melléklete nem tér ki a határozattervezet rendelkező részének I. D.3. pontjában leírt szolgáltatás díjszabásának módosításának feltételeire, eljárására.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában előírt szolgáltatás (Országos bitfolyam hozzáférés) díjait – a rendelkező rész I. C. pontjában foglaltaknak megfelelően – a jelen határozat rendelkező részének I. számú melléklete tartalmazza. Ugyancsak az I. számú melléklet tartalmazza az I. mellékletben nem felsorolt sávszélességű szolgáltatás kialakítása során alkalmazandó díj meghatározásánál követendő eljárást. Az Országos bitfolyam hozzáférés szolgáltatás díjszabásának módosítására a jelen határozat nem nyújt lehetőséget, ezért az Invitech erre vonatkozó észrevétele nem értelmezhető.

2. Invitel észrevételei

Összefoglalóan tett észrevételek

2.1. Az Invitel a részletes észrevételek megtételét megelőzően összefoglalóan ismerteti a határozattervezettel kapcsolatos álláspontját. Ebben az Invitel üdvözli a határozattervezet megjelenését, valamint üdvözli az előző piachatározatokhoz (HF/44-10/2011., illetve HF/56-12/2011.) képest bekövetkezett módszertani változásokat, többek között azt, hogy az Invitelre vonatkozó kötelezettségek, a verseny előrehaladott állapotára tekintettel, néhány földrajzi területen visszavonásra kerülnek. Álláspontja szerint ugyanakkor a határozattervezetben azonosítottnál több olyan terület van, ahol a kötelezettségek visszavonása indokolt, ezt konkrét településlistával is alátámasztja. Ezzel összefüggésben megállapítja, hogy több ponton nem realisztikus a Hatóság által az érdemi verseny kritériumaként felállított keretrendszer. Az Invitel álláspontja szerint e körben, más megközelítés alapján kell figyelembe venni a Kormány által támogatott Szupergyors Internet Program (SZIP) hatásait. Ennek elsődleges oka, hogy az új hálózatok megjelennek az előretekintő időtávban, valamint lényegesen eltérő gazdaság feltétellel épülnek (állami támogatással). Az Invitel nem tartja elfogadhatónak, hogy a határozattervezet 2014-es adatokra épít, amikor is 2018-től életbe lépő szabályozásról van szó; különösen, hogy nemrég teljesítették a szolgáltatók az internet szolgáltatásra vonatkozó adatszolgáltatást a 2016-os adatokkal. Megítélése szerint a Hatóság számára minden információ rendelkezésre áll ahhoz, hogy a határozattervezetre kapott észrevételek értékelésével egyidejűleg a frissítést is elvégezze. Az Invitel a kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve az együttműködési szabályoknak a részletes, határozati szintű szabályozása helyett szerencsésebbnek tartaná, ha továbbra is jogszabályi szinten, és nem hatósági határozat szintjén kerülnének szabályozásra a szolgáltatások, hiszen az előbbi változtatása az aktuális igények alapján egyszerűbb, gyorsabb és átláthatóbb is. Az Invitel leszögezi, hogy aggályosnak tart minden olyan, a határozattervezetben szereplő rendelkezést, amely korlátozza a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának fejlesztését, innovációját, így különösen az új szolgáltatások bevezetéséhez kötődő határidőket. Az Invitel túlzónak tartja a határozattervezet elektronikus ügyintézés keretében előírt informatikai rendszerre vonatkozó követelményeit, illetve egyes eljárási határidőket. Az Invitel a költségalapúság kapcsán megjegyzi, hogy elemzi a díjak megfelelőségét (pl. az oszlopsor megosztás díja) és fenntartja azok vitatásának jogát. Továbbá, a konkrét díjak kapcsán indokoltnak tartana egy olyan díjstruktúrát, amely évenkénti korrekciós mechanizmust tartalmaz egy megfelelő index alapján.

Az Invitel összefoglalóan tett észrevételei közül jelen pontban azokra válaszolok, amelyekre az Invitel által benyújtott dokumentum a későbbiekben, a részletes észrevételek során nem tér ki.

Az Invitel kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve az együttműködési szabályoknak továbbra is jogszabályi szinten történő meghatározásával kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve a felek közötti együttműködés részletes szabályainak jelen határozatban történő rögzítésére több okból került sor. Elsődlegesen hangsúlyozni kell, hogy az Invitel által kért jogszabályi szintű meghatározást maguk az erre vonatkozó elektronikus hírközlési szabályok zárták és zárják ki, illetve nem teszik lehetővé. Az Eht. 62-63. §-ában foglalt rendelkezésekből és ehhez kapcsolódóan az Eht. jelentős piaci erejű szolgáltatókkal szemben kiszabható kötelezettségek címet viselő XII. Fejezetéből egyértelmű, hogy a Hatóság a jelentős piaci erejű szolgáltatókkal szemben kiszabható kötelezettségek részletes tartalmát – így a kiegészítő szolgáltatások részletes tartalmát és a felek közötti együttműködés részletes szabályait is – kizárólag az Eht. 62-63. §-ok szerint lefolytatott eljárásokban hozott érdemi határozatokban jogosult meghatározni, erre vonatkozó rendeleti felhatalmazást az Eht. 182. §-a nem tartalmaz. Az Eht. XII. fejezetében rögzített keretszabályon belüli határozati tartalmak részletes megállapítására maga az Eht. kötelezi az Elnököt azzal, hogy minden egyes kiszabható kötelezettségfajtánál külön is nevesíti, hogy az adott kötelezettség részletes tartalmát az Elnök az Eht. 62-63. §-ok szerint meghozandó határozatban állapíthatja meg (így többek között: Eht. 102. § (1) bekezdés, 103. § (1) bekezdés, 104. § (1) bekezdés, 105. § (1) bekezdés, 106. § (1), (3) és (6) bekezdés, 106. § (6), 108. § (1) és (2) bekezdés). Emellett fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Hszr. 1. § (4) bekezdése maga is úgy állapítja meg a rendelet hatályát, hogy az időközben hatályon kívül helyezett Eht. 163. § (1) bekezdésében meghatározott időpontot követően (azaz az Eht. 2004. január 1. napján történő hatályba lépését követő első piacelemzések elvégzését követően) a Hatóság a referenciaajánlatok és hálózati szerződések tartalmával kapcsolatos kötelezettségeket a piacelemzés tárgyában hozott határozataiban állapítja meg.

Azon túl, hogy a fentiek alapján nincs lehetőség jogszabályi szabályozásra e kérdésekben, a kiegészítő szolgáltatások tartalmának határozati szabályozására – ahogyan azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [505] szakaszában is rögzítettem – azért is szükség van, mert a korábbi gyakorlat (amikor a Kötelezett Szolgáltatók – figyelembe véve a Hszr. előírásait – maguk határozták meg a referenciaajánlatukban a kiegészítő szolgáltatásokat és azok tartalmát) ahhoz vezetett, hogy a Kötelezett Szolgáltatók sok esetben eltérően értelmezték az egyes kiegészítő szolgáltatások tartalmát, továbbá több esetben indokolatlan, az alap-, illetve felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásához nem szükséges kiegészítő szolgáltatásokat alakítottak ki. Ennek eredményeként Kötelezett Szolgáltatónként eltérő elnevezésű és tartalmú, több esetben indokolatlanul kialakított szolgáltatások születtek, ami nehezítette a szolgáltatások összehasonlítását, mind a Hatóság, mind a Jogosult Szolgáltatók számára. Az eltérő szolgáltatás tartalom miatt a szolgáltatások díjai is jelentős eltéréseket mutattak, a díjak hatósági összehasonlítása a jóváhagyás folyamatában nem vagy korlátozottan volt lehetséges. Az eltérő szolgáltatás tartalom és díjak a Jogosult Szolgáltatók számára is nehezítették azok átláthatóságát, illetve az elszámolást. Mindezen tapasztalatokat figyelembe véve, az egyértelműség és az egységes értelmezés, valamint az átláthatóság Jogosult Szolgáltatók számára történő megteremtése érdekében döntöttem a kiegészítő szolgáltatások körében egységes tartalmú szolgáltatások alkalmazásáról.

A felek közötti együttműködés részletes szabályainak jelen határozatban történő rögzítésére a fentiekben foglalt okok miatt került sor. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a 2003-ban kiadott Hszr.-ben szereplő rendelkezések jelentős része a technológiai fejlődés és az új nagykereskedelmi szolgáltatások megjelenése miatt mára elavulttá vált és a Hszr. több rendelkezéséről a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során kiderült, hogy azok értelmezése nem egyértelmű.

Megjegyzem továbbá, hogy az Invitel által a javaslata alátámasztásaként felhozott indok, mely szerint a jogszabályi szintű szabályozás esetén a jogszabály – itt kormányrendelet – változtatása az aktuális igények alapján egyszerűbb és gyorsabb, nem állja meg a helyét.

Az Invitel azon észrevételét, amelyben rögzíti, hogy aggályosnak tart minden olyan rendelkezést, amely korlátozza a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának fejlesztését, innovációját, így különösen az új szolgáltatások bevezetéséhez kötődő határidőket, figyelmen kívül hagytam, mivel az Invitel az észrevételében nem jelölte meg, hogy a határozatnak pontosan mely rendelkezését vitatja, így az észrevétel érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.

Az Invitel a költségalapúság keretében meghatározott díjak szintjével kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részében meghatározott díjakat a kötelezően alkalmazandó 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján – amelytől való eltérés nem volt indokolt –, a szolgáltatók által benyújtott input adatok felhasználásával számítottam ki, a díjak szintje e számítások alapján alakult ki. Önmagában az, hogy a korábbi szabályozás alapján kialakított referenciaajánlatban szereplő, a jelen határozatban előírttól eltérő módszertannal kiszámított díjak a jelen határozatban meghatározott díjaktól eltérnek, nem befolyásolja az alkalmazott eljárás, illetve a kiszámított díjak helyességét.

Az Invitel a díjak évenkénti korrekciójára vonatkozó mechanizmus bevezetésével kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részében előírt díjakat a Hatóságnak az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján alkalmazni rendelt 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján kell kialakítania. Az Invitel által javasolt eljárás – amely a költségalapú díjak szintjét egy kiválasztott index alapján fokozatosan elszakítaná a költségalaptól – nem elfogadható, hiszen az annak alkalmazásával kialakított díjak már nem tekinthetőek a kötelezően alkalmazandó 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján kialakított díjnak. A hazai piac tekintetében pedig – mint azt a jelen határozatban is megállapítottam – nem azonosítható semmilyen olyan sajátosság, amely az említett Ajánlástól való eltérést indokolná, és maga az Invitel sem említett ilyet észrevételében. Megjegyzem továbbá, hogy nem azonosítható olyan index, amely a jelen határozatban előírt szolgáltatásokkal kapcsolatos költségváltozásokat megfelelően le tudná képezni, illetve a szolgáltatások költségét befolyásoló jelentős számú, akár ellentétes irányú hatást gyakoroló tényező (pl. eszközár, volumen) évenkénti változása nem eredményezi szükségszerűen az árak növekedését. Figyelembe véve a leírtakat, valamint a BU-LRIC+ modell folyamatos, évenkénti frissítésével kapcsolatos, kötelezetti oldalon jelentkező szabályozói terheket, valamint az árak évenkénti változtatásával járó, a jogosulti tervezést nehezítő jelentős piaci kockázatokat, a jelen határozatban a teljes szabályozási periódusra vonatkozóan határoztam meg a díjak szintjét. (Ez a gyakorlat egyébként nem tér el az eddigiektől, amikor a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatukban szereplő díjakat a hatósági jóváhagyást követően a teljes szabályozási ciklusban folyamatosan alkalmazták.)

Részletes észrevételek

Észrevételek a földrajzi piacok meghatározása témában [135] – [225]

2.2. Az Invitel egyetért a település, mint alapegység azonosításával. Ugyanakkor nem tartja indokoltnak a volt koncessziós terület (LTO terület) alapú megközelítés fenntartását a továbbiakban. Álláspontja szerint ez a földrajzi piac definíciójából és a határozattervezet indokolás A. fejezet [184] szakaszában tett megállapításából is következik, mely szerint az LTO területen a versenyfeltételek nem elég homogének. Véleménye szerint a települések az elemzésben ezt követően meghatározandó

versenyfeltételek alapján kategorizálhatók és az eltérő versenyfeltételekhez igazodó kategóriák alapján csoportosítva szintén eljutunk az ország teljes területéhez, benne a domináns szolgáltatók területeihez. Álláspontja szerint módszertani szempontból is az olyan megközelítés a helyes, amely egy objektív szempont szerint a sorrendtől függetlenül ugyanazt az eredményt adja. Álláspontja szerint a Hatóság által első lépésben felállított „szűrő" feltétel – az LTO területek azonosítása – és a későbbiekben alkalmazott további „szűrési" szempontok egymás utáni alkalmazása azt eredményezik, hogy a korábban szabályozott szolgáltatók (Invitel, Magyar Telekom Nyrt., UPC Magyarország Kft., a továbbiakban: LTO szolgáltató(k)) a korábbi LTO területeken továbbra is a versenyszempontoktól eltérő okok miatt kiemelt helyzetben vannak (határozattervezet indokolás A. fejezet [190], [193] szakaszai).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Ahogyan azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [152] szakaszában is kifejtettem, a helyhez kötött internet szolgáltatás hazai piaca a verseny földrajzi dimenzióját tekintve európai összehasonlításban atipikusnak tekinthető, a legtöbb európai országra ugyanis az jellemző, hogy a piacvezető szolgáltató országos hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ezzel szemben a hazai piacon a teljes lefedettség csak az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója tekintetében érvényesül. Az internet szolgáltatás hazai piacán ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi elemzése során a volt koncessziós területek „természetes" kiindulási egységnek tekinthetők, a piaci verseny, a volt koncessziós szolgáltatók és az alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztései az egyes területek közötti különbségeket egyelőre nem oldották fel. Önmagában az, hogy néhány alternatív szolgáltató az adott volt koncessziós területen belül egyes településeken, akár települések csoportjaira vonatkozóan valamekkora lefedettségű hálózatot kiépített (felhívom e körben az Invitel figyelmét a jelen határozat I.7.1.2.2. pontjában foglaltakra), nem elegendő ahhoz, hogy a volt koncessziós területek – mint eltérő versenyfeltételekkel rendelkező területek – elkülönítésétől eltekintsek. A jelen határozat indokolás A. fejezet Invitel által – csak részben – idézett [184] szakasza az Invitel által idézett rész mellett kimondja azt is, hogy mind a strukturális, mind a magatartási tényezők alapján jelentős eltérések fedezhetők fel a volt koncessziós területek között. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet I.7.2.1. pontjában részletesen vizsgáltam a volt koncessziós területek elkülönítésének szükségességét, az itt tett megállapításokat az Invitel érdemben nem vitatja, az álláspontját – mely szerint a versenyfeltételekben nincs eltérés az egyes volt koncessziós területek között – nem támasztja alá bizonyítékokkal. Szintén a volt koncessziós területekből való kiindulás helyességét támasztja alá a BEREC közös álláspont 5. oldalán található megfogalmazás[156], amely kiemeli, hogy azokban az esetekben, amikor valamelyik országban több, nem teljes országos lefedettséggel rendelkező inkumbens szolgáltató található, az inkumbens hálózatok lefedettsége alapján indokolt elkülöníteni a piacokat. Az Invitel vizsgálati lépések sorrendjére vonatkozó álláspontjával kapcsolatban megjegyzem, hogy általánosságban vitatható, hogy egy módszertan helyességének alapfeltétele, hogy a módszertani lépések felcserélésével ugyanaz az eredmény álljon elő. A leírtak alapján az Invitel észrevételét a volt koncessziós területenkénti elkülönítés szükségtelensége tekintetében figyelmen kívül hagytam. Ennek megfelelően figyelmen kívül hagytam azokat az észrevételeket is,

[156] „However, in some countries there are several fixed network incumbent operators with less than national coverage, each of which operates in a different area. In these countries markets have usually been defined according to the area covered by each of these operators. Examples are Finland, Hungary, and the Hull-area in the UK. This approach of using the incumbent(s') network coverage as a determining criterion for geographic market definition has been used by virtually all of the NRAs so far and remained undisputed by the European Commission and national courts."

amikor az Invitel az országos szintű vizsgálati egységből levezetve fogalmazta meg a kívánatos lépéseket (pl. országos részesedések alapján választott jelentős méretű szolgáltató).

2.3. Az Invitel észrevétele szerint az LTO terület, mint földrajzi piac meghatározási szempont – amelyből véleménye szerint a Hatóság definíciója szerinti „jelentős méretű alternatív szolgáltató" megállapítása is következik (határozattervezet indokolás A. fejezet [190] [193] szakaszok) – esetében a Hatóság tárgyilagos indokok nélkül, önkényesen választotta meg a piacrészesedési küszöbszámot. E körben egyetért azzal, hogy szükséges valahol határt húzni, de a kiválasztott küszöbértéket vitatja. Álláspontja alátámasztásaként előadja, hogy a Hatóság által többször hivatkozott dokumentum pl. az országos piaci részesedést említi, így az LTO piaci részesedés már eleve eltérés ettől. Ezt követően megvizsgálja a Hatóság vezetékes piaci jelentésében található számokat és az általa számított országos piaci részesedések alapján megállapítja, hogy öt szolgáltató rendelkezik a 3%-os küszöb feletti piacrésszel, az egyéb nem nevesített szolgáltatók a piac 10,1%-át bírják. Eközben az Invitel részesedése 9%. Megállapítja, hogy az Invitel piaci része így kisebb, mint azoké a szolgáltatóké összesen, amelyek nem is kerülnek említésre. Ez álláspontja szerint azért lényeges, mert lehet ugyan, hogy egy-egy versenytárs sokkal kisebb előfizetői bázissal rendelkezik, mint az Invitel, azonban a nagyszámú versenytárs miatt az Invitel egy versenyző „tömeggel" áll szemben. Álláspontja szerint az Invitel országosan csekély piaci részesedése miatt ezért nem eshet olyan megközelítés alá, mint olyan, erősebb pozícióban lévő szolgáltatók, amelyek piaci részesedése sokkal nagyobb, és így önmagukban is jelentősen megelőzik a nem nevesített szolgáltatókat. Megjegyzi továbbá, hogy a vezetékes gyorsjelentés alapján az Invitel piaci részesedése 1%-ot csökkent 2011. július – 2017. július között és a csökkenés az utolsó évet tekintve már ügyfélszámban is jelentkezik.

Az Invitel álláspontja szerint a nagyszámú, egyenként hatással bíró versenytárs jelenléte miatt a határozattervezet által idézett összejátszás (indokolás A. fejezet [193] szakasz), mint lehetséges veszély esete sem állhat fenn.

Megállapítja továbbá, hogy a fenti piaci struktúra miatt az Invitel nincs abban a helyzetben, hogy tevékenységét a többi szolgáltatótól függetlenítve, vagy akaratát azokra kényszerítve tudna működni, mint egy erőfölényes szolgáltató. Álláspontja szerint, még ha az Invitel egy-egy kisebb versenytárstól tudná is függetleníteni a piaci magatartását, összességében ez már nem áll meg, ráadásul a kisebb szereplők bizonyos esetben egységben tudnak fellépni. Ezzel összefüggésben említi a beszerzési társaságokat, amelyeken keresztül már leküzdhető a méretbeli probléma, a vélhető költséghátrány számos, a szolgáltatásokat érintő, kritikus elem kapcsán (végberendezések etc.).

Következtetésként megállapítja, hogy az Invitel területein nem lehet az alapján a versenytársak köréből kizárni egy-egy szereplőt, hogy az LTO területen a piacrészesedése kisebb, mint 3%, hiszen így a versenytársak nagy részét kiveszi a Hatóság az elemzésből, holott az Invitel által tartósan tapasztalt piaci dinamika ennek az ellentéte. Az Invitel e körben hiányolja az Invitel LTO területi magatartását befolyásolni képes szolgáltatók listájáról a Tarr Kft.-t, amely a piac 2,8%-át bírja.

Az Invitel megállapítja továbbá, hogy a fenti példán túl előfordulhat olyan eset is, amely a fentieknek némiképpen az ellentéte; tehát amikor egy egyébként nagy szolgáltató csak marginálisan van jelen az adott településen (vagy az Invitel LTO területen általában), de mérete miatt már jelentős versenynyomást képes gyakorolni (mivel képes viselni egy-egy településen az agresszív árazásából fakadó átmeneti veszteséget).

A leírtak alapján az Invitel kéri az az LTO terület figyelmen kívül hagyását és a 3%-os küszöbszám településenként történő figyelembevételét.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Ahogyan az előző észrevételre adott válaszban leírtam, a hazai piac földrajzi szempontból atipikusnak tekinthető, ezért mindenképpen indokolt az egyes volt koncessziós területek elkülönítése a földrajzi vizsgálatok során (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást lásd az előző észrevételre adott válaszban). Ennek megfelelően helytelen az az Invitel által javasolt megközelítés, amely a 3%-os küszöb alkalmazása során az országos piaci részesedést venné figyelembe, hiszen a vizsgálati egységnek nem megfelelő szűrő alkalmazását tenné szükségessé. Ez olyan helyzeteket eredményezhet, amikor az adott volt koncessziós területen esetlegesen jelen sem lévő szolgáltató piaci részesedését, szolgáltatáskínálatát stb. kellene vizsgálni. (E körben megjegyzem, hogy a jelen határozat nem tartalmaz olyan megállapítást, mely szerint a volt koncessziós területek megállapításából következne a jelentős méretű szolgáltatók megállapítása, mint ahogyan az Invitel észrevétele tartalmazza. Bármilyen más vizsgálati egység kiválasztása esetén is helyes módszertani lépés lenne a jelentős méretű szolgáltatók azonosítása és kiemelt kezelése.) A BEREC közös álláspontjának 110. pontjában szereplő megállapítást a közös álláspont 5. oldalán leírtakkal együttesen kell értelmezni. Az 5. oldalon található megfogalmazás[157] kiemeli, hogy azokban az esetekben, amikor valamelyik országban több, nem teljes országos lefedettséggel rendelkező inkumbens szolgáltató található, az inkumbens hálózatok lefedettsége alapján indokolt elkülöníteni a piacokat. A BEREC közös álláspontjának 110. pontjában szereplő megfogalmazás szó szerinti alkalmazása tehát jelen esetben módszertanilag helytelen eredményre vezetne.

Az Invitel észrevételében egyetért azzal, hogy valamekkora küszöbértéket meg kell állapítani a jelentős méretű szolgáltatók azonosítása során, azonban a jelen határozatban alkalmazott 3%-os küszöbérték helyességét vitatja. E körben becsatolja a vezetékes gyorsjelentés alapján általa kiszámított piaci részesedéseket, amelyekből azonban önmagukban az országos szintű küszöb alkalmazásának szükségessége nem következik. A 3%-os küszöbértékkel kapcsolatos döntés során természetesen mérlegelésre volt szükség, melynek során figyelembe vettem a piaci részesedések megoszlását az egyes volt koncessziós területen. Ezen kívül a küszöb megállapítása során figyelembe vettem a jelen határozat A. fejezet indokolás [187] szakaszában foglalt szabályozási szempontokat. A 3%-os küszöbérték kiválasztása tehát okszerűen, a vizsgálati egységnek megfelelően, a piaci részesedések és a [187] szakaszban rögzített speciális szabályozási szempontok figyelembe vételével történt. A leírtak alapján nem indokolt a volt koncessziós területenként alkalmazott 3%-os küszöb módosítása, és az Invitel nem is hozott fel olyan érvet, amely a jelen határozat [187] szakaszában foglalt szempontokat érdemben vitatná.

Az Invitel versenyző tömeggel, beszerzési társaságokkal kapcsolatos észrevétele tartalmában nem a földrajzi piac meghatározásához, hanem a jelentős piaci erő értékeléséhez kapcsolódik. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [137] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. Megjegyzem ugyanakkor, hogy az Invitel által felvázolt, versenyző

[157] „However, in some countries there are several fixed network incumbent operators with less than national coverage, each of which operates in a different area. In these countries markets have usually been defined according to the area covered by each of these operators. Examples are Finland, Hungary, and the Hull-area in the UK. This approach of using the incumbent(s') network coverage as a determining criterion for geographic market definition has been used by virtually all of the NRAs so far and remained undisputed by the European Commission and national courts."

„tömeggel" kapcsolatban kifejtett piaci jelenségek a hazai piacon nem tapasztalhatóak, az eltérő szolgáltatáskínálattal, eltérő földrajzi területen tevékenykedő, egymástól jogilag független kisebb szolgáltatók Invitel által említett összehangolt magatartására, fellépésére vonatkozó bizonyítékot az Invitel sem mutatott be.

Az Invitel által megfogalmazott javaslat, melyben az Invitel kéri az LTO terület figyelmen kívül hagyását és a 3%-os küszöbszám településenként történő figyelembevételét, ellentmond az általa korábban leírtaknak, ahol az országos küszöbérték használatát említi, illetve az országos piaci részesedéseket vizsgálja. A két megközelítés teljesen eltérő eredményre vezet. A település szintű küszöb megállapítása ellentmond a jelen határozat indokolás A. fejezet [186] szakaszában foglalt ésszerűségi, óvatossági és stabilitási szempontoknak és szabályozói szempontból kezelhetetlen területi egységekhez vezethet, ezért a javaslat nem elfogadható.

2.4. Az Invitel a határozattervezetben szereplő 3%-os küszöbszám végső alakulásától függetlenül vitatja a Hatóság által alkalmazott osztályozás következő elemét: a legalább két darab egyenként 15%-os részesedést. Az Invitel kifejti, hogy az esetek nagy részében az Invitel elfogadja a három szolgáltatós modellt, mint annak feltételét, hogy az adott településen érdemi verseny lehessen, ugyanakkor ilyen esetben álláspontja szerint csak a településen belüli piaci részesedére lehet támaszkodni, hiszen a település a földrajzi piac alapegysége, és minden szolgáltatót figyelembe kell venni a JPE azonosítás során, szemben a Hatóság megközelítésével.

Az Invitel álláspontja szerint a településenként történő elemzés során előfordulhat, hogy olyan szolgáltatók rendelkeznek a legnagyobb piaci részesedéssel, amelyek abszolút méretüket nézve csekélyek a kisebb piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatókhoz képest. Az Invitel álláspontja szerint ezen esetekben (településeken) sem alakulna ki kezelhetetlen helyzet, hiszen a JPE útmutató is tartalmaz a JPE státusz megállapításához a piaci részesedésen túl értékelendő egyéb szempontokat.

Az Invitel megjegyzi továbbá, hogy a JPE útmutató az erőfölény vizsgálatánál bár első körben a piaci részesedést veszi alapul, azt is előírja, hogy azt a többi tényezővel együtt kell vizsgálni (75-78). Itt kerül említésre, hogy 40%-os piaci részesedésnél merül fel „normál esetben" az erőfölény kérdése, kinyitva azt a lehetőséget, hogy lehetnek a szokásostól eltérő, a következtetést módosító adottságok. Az Invitel megítélése szerint a határozattervezet akkor járna el helyesen, ha a piaci részesedések során a településeket például a referencia (küszöb) piaci részesedések alapján kategorizálná, a JPE útmutatóban említett 25%, 40% és 50% értékek szerint, és így vonna le következtetéseket az Invitel által ellátott településekről.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az Invitel álláspontja szerint az általa javasolt településenként történő elemzés – ami egyenértékű településenkénti (több mint 3000 település, potenciálisan ennyi földrajzi piac) földrajzi piacok megállapításával – piacelemzési szempontból kezelhető, ezzel szemben a jelen határozat által idézett BEREC közös álláspont egyértelműen a területi egységek előzetesen kialakított kategóriákba sorolását javasolja a kezelhetetlen méretű elemzési egységek elkerülése érdekében.

Az Invitel szerint a JPE útmutatóban található JPE kritériumok használata a küszöbértékek kialakításánál megfelelő eljárás lehet. Ezzel összefüggésben ismételten felhívom a Szolgáltató figyelmét, hogy ezen eszköz nem a földrajzi piac meghatározásához, hanem a jelentős piaci erő értékeléséhez kapcsolódik. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [137] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható

versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.

Az Invitel által a mennyiségében nem (JPE plusz két versengő infrastruktúra), de mértékében vitatott 15%-os küszöbértékkel kapcsolatos döntés során természetesen mérlegelésre volt szükség, amit a jelen határozat indokolás A. fejezet [193] szakaszában ki is fejtettem. Erre vonatkozóan az Invitel által a JPE útmutatóból idézett százalékos értékeket, mint alternatív küszöbértékeket nem tudtam figyelembe venni, hiszen azokat a Bizottság a JPE szolgáltatókra, nem pedig a jelen határozatban vizsgált jelentős méretű alternatív szolgáltatókra vonatkoztatva jelölte meg. A küszöbértékkel kapcsolatban ilyen javasolt érték nem létezik, és az Invitel semmilyen olyan érvet nem hozott fel észrevételeiben, amely a jelen határozat indokolás A. fejezet [193] szakaszában foglalt szempontrendszert vitatná.

2.5. Az Invitel a piacelemzés súlyos hibájának tarja, hogy a 2014-es év tényadataira építi következtetéseit, amikor egy ez ex-ante (előre mutató) szabályozás során különösen fontos a legfrissebb adatok használata. A határozattervezet álláspontja szerint tehát egy időközben jelentős mértékben megváltozott piacra vonatkozó szabályozást tartalmaz.

Álláspontja szerint 2014 óta számos hálózatfejlesztés történt, és nem csak új hálózatok épültek, de a nyújtott szolgáltatások minősége is változott. Továbbá a piac mérete is nőtt mintegy 250 000 előfizetővel (~+10%). A Hatóság rendelkezésére állnak mind a 2015. mind a 2016. évek adatai.

Az Invitel álláspontja szerint a piacelemzés gyakorlatilag átugorja a 2014. december – 2018. március (hatályba lépés) közötti időszakot, sőt a kötelezettségek átmeneti fenntartása mellett további 2 évvel (2020-ig) meghosszabbítja a (2011 előtti adottságokra tekintettel ilyennek kijelölt) JPE szolgáltatók kötelezettségeit.

Az Invitel észrevételét figyelembe vettem, az alábbiak szerint:

Természetesen a Hatóságnak is célja, hogy a jelen határozat a lehető legfrissebb adatokat tartalmazza, ugyanakkor az adatok frissítésének – elsősorban számos szolgáltató adatszolgáltatási fegyelmének, illetve adatszolgáltatási pontosságának alacsony szintje miatt – objektív korlátai vannak. A piacok meghatározásához a Hatóságnak a hazai piac több száz szolgáltatójától kell évenként bekérni az adatokat és az érdemi elemzés csak abban az esetben lehetséges, ha az adatok a kisebb szolgáltatóktól is beérkeztek, hiszen a településszintű vizsgálatoknál ezeknek is van jelentősége. A Hatóság folyamatosan gyűjti az adatokat, ugyanakkor számos esetben több körös hiánypótlásra és bírságolásra is szükség van, hogy a megfelelő adatokhoz hozzájusson. Ez objektív korlátot jelent az elemzések során. A 2015. évre vonatkozó adatszolgáltatás 2016 második negyedévében indult és az adatszolgáltatás lezárására egyes piaci szereplők adatszolgáltatásának elhúzódása (ezzel kapcsolatban lásd még a Magyar Telekom 3.2. pontban ismertetett észrevételeire adott választ) miatt csak a határozattervezetek közzétételét követően kerülhetett sor. Tekintettel a jelen határozat meghozatalával kapcsolatos eljárási határidőkre, továbbá a piac mielőbbi szabályozásának szempontjára, a határozat Eht. 40. §-a szerinti közzétételét nem lehetett függővé tenni a szolgáltatók adatszolgáltatási fegyelméből adódó késedelemtől. Ezt követően ugyanakkor lehetőség volt arra, hogy a beérkezett adatokat a Hatóság feldolgozza és a jelen határozatban található releváns táblázatokat frissítse. Ennek eredményeként az Invitel terület tekintetében meghatározott földrajzi piacok határa kismértékben (7 kisméretű település, hozzávetőleg 12 ezer előfizető) változott. A 2015-ös adatok tehát a korábbi évekhez képest elhanyagolható mértékben változtatták meg a piaci határokat. Megjegyzem továbbá, hogy az Invitel állításával ellentétben, bár a piac mérete valamelyest nő, érett piacról van szó és a települési piaci részesedések változása – néhány, alternatív szolgáltatók

hálózatfejlesztéseivel érintett kisebb település kivételével – lassú, vagy a piaci részesedések érdemben egyáltalán nem változtak a 2011-2014-es időtávon. Tehát a piacon egyáltalán nem tapasztalhatók olyan jelentős átrendeződések, amit az Invitel észrevételében jelez. Ennek megfelelően már a 2011-2014-es adatokból a későbbi időszakra vonatkozóan is megbízható következtetések vonhatóak le. Mindazonáltal a jelen határozatot kiegészítettem a 2015-ös adatokkal, amelynek eredménye a 2.a és 2.b piacok határainak – elhanyagolható mennyiségű hozzáférést érintő – megváltozása. A jelen határozatban meghatározott földrajzi piacok határai – a fent említett 7 kisméretű, lokális fejlesztéssel érintett település kivételével – lényegében nem változtak a 2013-2015-ös időszakban és az eltérés a 2011-2012-es időszakkal összevetésben is csak kisebb települések tekintetében mutatkozik. A 2016-os évre vonatkozó adatszolgáltatás – annak érdekében, hogy a szolgáltatóknak 2016-os év lezárását követően valamennyi releváns volumen és bevételi adata rendelkezésre álljon – 2017. első negyedévében indult, a településszintű elemzésre alkalmas adatbázis összeállítására – a szolgáltatók adatszolgáltatási pontosságától függően – reálisan leghamarabb 2018. első negyedévében kerülhet sor. Nem felel meg tehát a valóságnak az Invitelnek az az állítása, hogy a Hatóság rendelkezésére állnak a 2016. év adatai.

2.6. Az Invitel álláspontja szerint a határozattervezet nem kellő mélységben foglalkozik a SZIP hatásával (pl. indokolás A. fejezet [326] [328] [332] szakaszai és ismétlések). Az Invitel észrevételében ismerteti a SZIP program célját: több tíz milliárd Ft állami támogatás mellett 2018 év végére szinte minden magyar háztartásban elérhető legyen a valódi szélessávú internet szolgáltatás (30 Mbit/s). Álláspontja szerint a SZIP program előrehaladása, az építések azt támasztják alá, hogy ennek megvalósulása reális, tényként kezelendő.

Az Invitel megjegyzi, hogy a SZIP program célkitűzése – azaz valódi szélessávú internet szolgáltatás – egyben azt is felveti, hogy megfontolandó a határozattervezetben szereplőnél több termékpiacot meghatározni. A határozattervezet nem különböztet meg a vezetékes szolgáltatáson belül valódi szélessávú internet és egyéb internetet; legalábbis is nincs a határozattervezetben ilyen típusú szegmentáció. Megjegyzi, hogy a Hatóság által idézett BEREC közös álláspont is tartalmaz hasonló esetre példát (32-33. bekezdés).

Az Invitel tapasztalatai szerint érdemes lenne megvizsgálni legalább a SZIP-ben is megjelenő 30 Mbit/s alatti és feletti piacokat. Az alacsonyabb sebességek esetén (ADSL 1/2, Kábelmodem Docsis 2.0) álláspontja szerint a mobil helyettesítés és a helyhez kötött vezeték nélküli szolgáltatások helyettesítő szerepe, verseny nyomása más (valós, érdemi), mint a 30 Mbit/s feletti valódi szélessávú szolgáltatásoknál (ahol az LTE sebességek és kapacitásnövekedés időben később hat majd). Véleménye szerint egy ilyen vizsgálat alapján lehetne eldönteni, hogy érdemes-e további piacokat megkülönböztetni.

Az Invitel ezen felül a SZIP kapcsán további szempontok figyelembe vételét tartja szükségesnek a határozattervezetben: A nem LTO szolgáltató által megépített SZIP háztartások a megítélése szerint a határozattervezet időhorizontjában már releváns potenciális előfizetők, melyeket a piaci részesedések számításakor figyelembe kellene venni (akár a lefedett háztartások számával, akár egy reális becsült ügyfélszámmal). Hangsúlyozza, hogy a SZIP hálózatok körültekintő figyelembe vételét az is indokolja, hogy mivel a kiépítés költsége részben állami pénzből történik, így a nyertes szolgáltató árazási szabadsága is nagyobb lesz.

A SZIP háztartások vizsgálata megítélése szerint nem csak, és nem elsősorban az LTO szolgáltató esetén érdekes. Álláspontja szerint ezért a határozattervezet egyes megállapításai (indokolás A. fejezet [327], [369] szakaszai) a SZIP-el kapcsolatban így nem relevánsak, hiszen nem az a kérdés, hogy az LTO szolgáltatót nem érinti az open access kötelezettség, hanem, hogy milyen új versenytárs fog ott biztosan megjelenni és mekkora méretű hálózattal.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat a SZIP pályázat keretében épített nyílt hozzáférésű hálózatok szerepét mind a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása, mind a kötelezettségek meghatározása során figyelembe veszi. Bár a SZIP hálózati fejlesztések hatást gyakorolnak a piaci versenyre, ugyanakkor ezeknek a hálózatoknak a kiépülése a jelen határozatban azonosított piacokon a piaci viszonyokat nem rendezi át olyan mértékben, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben befolyásolná. A SZIP pályázatok keretében kiépített hálózati végpontok száma (várhatóan 400 ezer körüli) a piac potenciális méretéhez – teljes lefedés esetén a háztartások és a további hozzáférési pontok (üzleti, közületi) száma 4,5-5 millió potenciális végpontot jelent – képest csekély, 10% alatti. A SZIP pályázatok keretében – a kiírásban foglaltak alapján – döntően olyan település- és utcarészek kerülnek lefedésre, melyek az adott település háztartásokban mérve kisebb részét teszik ki, így a jelen határozat ezen településekre vonatkozó megállapításai érdemben nem változnak. Magát a kiépítést sok esetben a volt koncessziós szolgáltató végzi, ami szintén érintetlenül hagyja a fennálló versenyviszonyokat. Az Invitel által a Hatóság számára javasolt spekulatív és önkényes eljárás, amely a piaci részesedések vizsgálata során fiktív előfizetőszámokat rendelne a SZIP hálózatokat fejlesztő szolgáltatókhoz, nem elfogadható. Ez különösen nem indokolt annak fényében, hogy a piaci penetráció növekedésének korlátjává a keresleti oldal vált (ezzel a megállapítással egyébként a szélessávú meghallgatás tapasztalatai alapján a szolgáltatók is egyetértenek), azaz a SZIP fejlesztések keretében kiépülő végpontok előfizetőkkel történő benépesítése különösen nagy kihívást jelent a szolgáltatók részére ezeken a kereskedelmi alapon le nem fedett területeken. A piac elemzése során a Hatóság a rendelkezésre álló adatokat előretekintő módon elemzi, ez azonban nem jelentheti azt, hogy spekulatív piaci forgatókönyvek alapján alakítja ki a szabályozást.

Az Invitel felvetése, amely a vezetékes szolgáltatáson belül valódi szélessávú internet és egyéb internet szolgáltatáspiacok elkülönítését javasolja, megalapozatlan. Ilyen elkülönítés nem fedezhető fel a szolgáltatók ajánlataiban és az igény oldalon sem azonosítható ilyen elkülönülés. A magasabb sávszélességek felé irányuló előfizetői migráció is azt támasztja alá, hogy a szélessávú piacon nem indokolt sávszélességenként elkülönülő alpiacok azonosítása. Az Invitel álláspontja alátámasztásául idézett BEREC álláspont jelen esetben nem releváns, az ugyanis nem a jelen határozatban szabályozott piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacra vonatkozik, hanem a bérelt vonali végződtetési szegmens nagykereskedelmi piaca esetében az Ofcom által alkalmazott megközelítésre hivatkozik. Az idézett álláspontban tehát teljesen más piacról van szó és a tagállami szabályozó hatóság által alkalmazott szegmentálás nem kapcsolódik a támogatott hálózatfejlesztésekhez, vagy a digitális menetrend célkitűzéseihez.

Az Invitel tévesen értelmezi a jelen határozat indokolás A. fejezet [327] és [369] szakaszait. A jelen határozat ezen pontokban a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának lehetőségét vizsgálja, ami a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók esetében vizsgálandó, így értelemszerűen nem lehet irreleváns.

2.7. Az Invitel az észrevételéhez mellékelte a földrajzi piacokra vonatkozó saját számításai eredményét. Ebben bemutatja azon települések listáját, ahol (a frissebb adatokra és az általa előadott pontosított megközelítésre tekintettel) más következtetésre jut, mint a Hatóság. Ennek keretében egyrészt bemutatja, hogy hogy hol van jelen két további, a Hatóság által is jelentős alternatív szolgáltatónak minősített piaci szereplő. Ezeken a településeken a Hatóság által is alkalmazott szempontok miatt az Invitel megítélése szerint nem minősül JPE szolgáltatónak, így kéri a szabályozás visszavonását itt is. Ezen kívül bemutatja azokat a településeket is, ahol az Invitel piaci részesedését 50% alattinak látja és legalább két figyelembe vehető vezetékes internet szolgáltató is jelen van az adott településen. Ezekkel a településekkel kapcsolatban az Invitel megítélése szerint a

JPE útmutató (75-79) és a versenyjogi gyakorlat alapján nem lehet erőfölényes helyzetről beszélni, így kéri ezen településéken is a kötelezettségek visszavonását, átsorolásukat a 2.a földrajzi piac alá.

Az Invitel az észrevételéhez tartozó lábjegyzetben a határozattervezetben található sajtóhibára (Ajka felsorolása hiányzik a határozattervezet 2. oldaláról) hívja fel a Hatóság figyelmét.

Az Invitel észrevételeit – a sajtóhibával kapcsolatos észrevétele kivételével – figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az Invitel az észrevételéhez nem mellékelte az általa elvégzett számításokat, nem csatolta be a számítások alapjául szolgáló adatokat, azok forrását, így a számítások helyessége érdemben nem vizsgálható. Megjegyzendő, hogy nehezen elképzelhető, hogy az Invitel számításai a tényleges piaci helyzetet tükrözik, mivel valószínűsíthető, hogy a versenytársak megfelelő volumen adatai nem állnak a rendelkezésére, így az általa végzett számítások becslésnek tekinthetők. A Hatóság a tényállás tisztázása során a piaci szereplőktől bekért adatok alapján végezte el a számításokat és ennek eredményeként különítette el a 2.a és a 2.b piachoz tartozó településeket. A leírtak alapján nem indokolt a 2.a piachoz tartozó települések listájának bővítése az Invitel által megadott településekkel.

Az Invitel az első csoportba sorolt települések listájának összeállítása során az észrevétele alapján azokat a településeket választotta ki, ahol az Invitelen kívül további két, a jelen határozatban jelentős méretűként azonosított alternatív szolgáltató jelen van. Ezzel kapcsolatban felhívom az Invitel figyelmét, hogy valamely település 2.a piachoz tartozóként azonosításához – a jelen határozatban részletesen kifejtetett szempontok és indokok alapján (jelen határozat indokolás A. fejezet I.7.2.2.5. pontja) – nem elegendő, hogy az adott településen az Invitel mellett két, a jelen határozatban jelentős méretűként azonosított alternatív szolgáltató jelen legyen, annak az is feltétele, hogy a két jelentős méretű alternatív szolgáltató piaci részesedése egyenként legalább 15%-ot érjen el, illetve az együttes piaci részesedésük haladja meg az 50%-ot, valamint megfelelő nagyságú települési lefedést biztosító hálózattal rendelkezzenek az adott településen. Az Invitel által az első csoportba sorolt települések – 6 település kivételével, amelyet a 2015-ös adatok alapján a 2.a piachoz soroltam – nem felelnek meg ennek a kritériumnak, így a 2.a piacba vonásuk indokolatlan.

A második csoportba sorolt települések listájának kialakítása során az Invitel által alkalmazott kiválasztási szempontok szintén nem felelnek meg a jelen határozatban foglalt módszertannak, ugyanakkor az Invitel a jelen határozatban szerepeltetett és részletesen indokolt, valamint érzékenységvizsgálatokkal is alátámasztott módszertannal szemben nem adja meg a saját felállított kiválasztási módszertanának koherens szempontrendszeréhez kapcsolódó indokolását, illetve nem vitatja érdemben a jelen határozat szempontrendszerét. Feltételezhető, hogy az Invitel szempontrendszerének fő vezérlőelve, hogy az Invitel minél több településen mentesülhessen az őt terhelő kötelezettségek alól, ez ugyanakkor nyilvánvalóan nem lehet a jelen határozat kiválasztási módszertanának alapja. Itt megjegyzendő, hogy az Invitel érvelésében ismételten keverednek a földrajzi piacok meghatározása és a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során alkalmazott szempontok. Ezzel kapcsolatban ismételten felhívom az Invitel figyelmét, hogy – bár a földrajzi piacok vizsgálata során a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során alkalmazottakhoz hasonló kritériumok (pl. piaci részesedés) vizsgálatára kerül sor – a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.

Az Invitelnek a jelen határozat 2. oldalán található sajtóhibával kapcsolatos észrevételét figyelembe vettem, a felsorolást ennek megfelelően kibővítettem.

Invitel további észrevételei

2.8. Az Invitel álláspontja szerint a korábban kirótt kötelezettségek megszüntetése (II.D.) kapcsán a határozattervezetben szereplő 26 naptári hónap, mint átmeneti idő egyértelműen túlzott elvárás (főként, hogy a megszüntetés a határozattervezet megjelenésével már várható fejlemény). Az Invitel megállapítja, hogy a releváns kiskereskedelmi piacon (vezetékes internet-hozzáférés) már 2017. októbertől az Eht. változása miatt egy éves határozott idejű szerződések lesznek, az „alatta" lévő nagykereskedelmi szerződéssel együtt és a legutolsó kétéves kiskereskedelmi szerződés is megszűnik vagy határozatlanná módosul 2019 októberében. Ezért kéri a Hatóságtól a két időpont összehangolását, azaz a határozattervezet módosítását úgy, hogy az átmeneti kötelezettségek legkésőbbi időpontja 2019. október 31. legyen. A módosítás álláspontja szerint a jogosultak esetleges befektetéseinek megtérülését nem érintené, hiszen azok már a múltban lezajlottak, és ha nem így lenne, azzal az Eht. módosítás is számol(hatot)t volna.

Az Invitel észrevételét – a Magyar Telekom 3.3. pontban ismertetett észrevétele tekintetében a későbbiekben kifejtett indokok alapján, az ott írt módon – részben figyelembe vettem, és a jelen határozat rendelkező rész II. D. pontját akként módosítottam, hogy a kötelezettség fenntartására előírt átmeneti időt 26 hónapról 14 hónapra módosítottam, valamint ennek megfelelően módosítottam a jelen határozat indokolását is.

2.9. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.2-I. D.3. pontjában a kötelezettség kiterjedésének meghatározása során alkalmazott 5000 Ft-os limitdíjjal kapcsolatban kifejti, hogy a megoldás elvi helyessége mellett a gyakorlatban problémát lát a megközelítéssel. Álláspontja szerint az, hogy egy szolgáltató kér-e létesítési díjat egy nem kiépített előfizetői pont létesítése esetén, végső soron a műszaki vizsgálat során derül ki, hiszen minden ilyen bekötést egyedileg kell vizsgálni. Ezeket az egyébként 0 Ft-os belépési díjat korlátozó (módosító) feltételeket a véleménye szerint a potenciális előfizetők is ismerik (része az ÁSZF-nek). Így a jogosult szolgáltató esetében sem lát arra lehetőséget, hogy a tényleges műszaki felmérés előtt már előre megadható legyen a hálózattal érintett ilyen terület vagy lokáció. Megjegyzi, hogy a megfelelő műszaki vizsgálat előtt a kötelezett szolgáltató saját kiskereskedelmi területe előtt sem ismertek ezek az adottságok, így az egyenlő elbánás alapján erre nem is lehet kötelezni a kötelezett szolgáltatót. Bár álláspontja szerint az eseteket kis számát érinti csak, hogy a kiépítés végül műszaki akadály miatt meghiúsulna, azonban ezt sem lehet figyelmen kívül hagyni. Kéri ezért ennek a szabálynak a kibővítését ezekre az esetekre is.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az észrevétellel érintett kötelezettség nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a Kötelezett Szolgáltató műszaki vizsgálat útján állapítsa meg, hogy egy adott előfizetői hozzáférési pont a hálózata által lefedett szolgáltatási területhez tartozik-e. Az észrevételben jelzett eset – vagyis a létesítés lehetőségének műszaki vizsgálat során történő megállapítása – tehát nem áll ellentétben a kötelezettség tartalmával.

Ugyanakkor nem életszerű és az Invitel kiskereskedelmi gyakorlata alapján sem felel meg a valóságnak az észrevételben foglalt megállapítás, amely szerint műszaki felmérés előtt nincs lehetőség annak eldöntésére, hogy egy adott terület, vagy cím a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett-e. Az Invitel (és a többi Kötelezett Szolgáltató is) nyilvánvalóan rendelkezik adatokkal a hálózata által lefedett területekről, címekről. Ezt jelzi az is, hogy az Invitel honlapján lekérdezhető, hogy adott földrajzi címen az Invitel helyhez kötött szolgáltatásai elérhetőek-e, ami a hozzáférési

hálózatok területi lefedettségére vonatkozó, azonnal lekérdezhető nyilvántartást feltételez. Továbbá az Invitel – észrevételben is hivatkozott – Általános Szerződési Feltételei is megkülönböztetik az Invitel hálózata által lefedett szolgáltatási területet („ellátási terület"), illetve az ezen kívüli területet és csak az utóbbi esetében rendelkeznek a belépési díjon túl további létesítési díj felszámításáról.[158] *Ez, az ÁSZF-ben szereplő megkülönböztetés is alátámasztja annak – a hozzáférési kötelezettség kiterjedésének alapjául szolgáló – megközelítésnek a helyességét, amely a hálózatok által lefedett szolgáltatási területet meghatározó jelentőségűnek tekinti a szolgáltatás létesítése, illetve annak díja szempontjából.*

Megjegyzem továbbá, hogy az észrevétellel érintett kötelezettség nem zárja ki a nagykereskedelmi hozzáférés létesíthetőségével kapcsolatos – a kiegészítő szolgáltatások körében meghatározott – műszaki vizsgálatok elvégzését és indokolt esetben a hozzáférési igény elutasítását, amely azonban nem érinti a hozzáférési kötelezettség területi kiterjedését.

2.10. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.7. pontja alatt szereplő „5 nap" határidőket (több esetben) túlzónak tartja, tekintettel pl. a hétvégi időszak, munkaszüneti napok és ezek kombinációja esetén (hosszú hétvégék), kéri ezért ennek módosítását 5 munkanapra.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [513] szakaszában részletesen indokoltam az egyes határidők meghatározása során figyelembe vett szempontokat. Ezek a határidők a korábbi szabályozáshoz képest hosszabb időt biztosítanak a Kötelezett Szolgáltatók számára, a határidők módosítását több esetben pontosan a korábbi szabályozásban alkalmazott munkanapban történő meghatározás változása miatt tartottam szükségesnek. A leírtak alapján – tekintettel arra, hogy az Invitel semmilyen konkrét gyakorlati problémát nem jelzett észrevételében a határidők teljesítésével kapcsolatban, csak általánosságban tartja azokat „túlzónak" – a határidők további növelését nem tartom indokoltnak, ezért a jelen határozatot nem módosítottam az Invitel ezen észrevétele alapján.

2.11. Az Invitel álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező rész I. D.7. pontjában, a hálózati szerződés módosítása kapcsán megadott 10 napos határidőt („a hálózati szerződés módosítására irányuló szövegtervezet megküldése") szintén nem tartja elégségesnek, tekintettel arra, hogy ilyen típusú szerződés előkészítése több szervezeti egység bevonásával valósul meg. A 10 munkanapra való módosítást még a pihenő és munkaszüneti napok heti rendszeressége is indokolja.

Az Invitel észrevételét részben elfogadtam, az alábbiakra tekintettel.

Az Eht. 67/B. § (1) bekezdése szerint a referenciaajánlat módosítása esetén is alkalmazandó Eht. 67/A. § (4) bekezdése alapján az Elnöknek meg kell határoznia a referenciaajánlat hatálybalépésének a dátumát, amely nem feltétlenül, sőt, leggyakrabban nem esik egybe a határozat közlésének dátumával, ezért az Invitel által észrevételezett 10 napos határidőt nem a referenciaajánlat módosítása tárgyában hozott döntés kézhezvételéhez, hanem a módosított referenciaajánlat hatálybalépéséhez kötöttem. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződések módosítására értelemszerűen csak a referenciaajánlat hatályba lépését kerülhet sor, így a módosított szabály lehetővé teszi a szerződésmódosításra való felkészülést a Kötelezett Szolgáltató számára, illetve indokolt esetben a Hatóság a referenciaajánlat hatálybalépésének maghatározásánál figyelembe tudja venni a szerződésmódosítás előkészítésének időigényét. Hasonló okokból a referenciaajánlat módosulása esetén előírt hálózati szerződésmódosítással kapcsolatos határidő kezdő időpontját is

[158] https://www.invitel.hu/lakossagi/ASZF/ASZFTorzsszoveg_20170924.pdf, 7.2.1 (8) pont (40-41.o)

módosítottam és a korábbi szabályozástól eltérően – amely a referenciaajánlat módosításával kapcsolatos határidőt az Elnök referenciaajánlat módosítása tárgyában hozott döntése kézhezvételétől számította – a jelen határozatban foglalt szabályozás alapján a kezdő időpontot a módosított referenciaajánlat hatályba lépésétől kell számítani.

Az Invitel észrevétele nyomán észleltem, hogy a határozat rendelkező rész I. D.7. pontja a „Hálózati szerződés módosítása" alcímében található, a hálózati szerződés módosításának kötelező eseteit meghatározó rendelkezés pontosításra szorul, mivel a szövegezésből nem állapítható meg egyértelműen, hogy a hálózati szerződés módosítására akkor is kötelesek-e a felek, ha nem a hatályos referenciaajánlat módosítására, hanem a referenciaajánlat készítésére vonatkozó kötelezettség akként történő kirovására kerül sor, amelynek következtében a Kötelezett Szolgáltatónak új referenciaajánlatot kell készíteni, és az ily módon elkészített és az Elnök által jóváhagyott vagy tartalmában megállapított referenciaajánlatnak megfelelően kell a hálózati szerződést módosítani. Továbbá megállapítottam, hogy bár a Hszr. korábbi szabályozása eltérő határidőt szabott a feleknek a szerződésmódosítás egyes eseteinek végrehajtására (30, illetve 60 napot biztosítva erre), azonban ezen eltérést – figyelembe véve a szerződésmódosítás előkészítésének, a szükséges tárgyalásoknak, egyeztetéseknek az időigényét – nem láttam indokoltnak. Ezért a szabályozás egységesítése érdekében a hálózati szerződés módosításának valamennyi esetére 60 napos határidőt állapítottam meg, de – az egyes esetek egyedi jellemzőire figyelemmel – a határidő számításának kezdő időpontját eltérően határoztam meg, valamint ezen túlmenően előírtam a szerződésmódosítás ezen eseteinek a referenciaajánlatban való feltüntetését. Az egyértelműség kedvéért továbbá külön alpontba szerkesztettem a hálózati szerződés módosításának két esetét. Az egyik eset, amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, úgy, hogy a hálózati szerződés módosítása egyébként nem kötelező. A másik esetben a felek kötelesek a hálózati szerződést módosítani, annak érdekében, hogy az az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabállyal, a referenciaajánlattal, vagy az Elnök által hozott döntéssel összhangba kerüljön. Szintén az egyértelműség kedvéért azt is rögzítettem, hogy az első eset szerinti szabályokat – így különösen a hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezéseket és a hálózati szerződés módosításának létrejöttével kapcsolatos szabályokat – a második esetben is alkalmazni kell eltérő rendelkezés hiányában. A fentiekre tekintettel a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja a „Hálózati szerződés módosítása" alcímében található, a hálózati szerződés módosításának kötelező eseteit meghatározó rendelkezést és a kapcsolódó – a jelen határozat indokolás A. fejezet III.3.4. pont alatti [518] bekezdésben foglalt – indokolást módosítottam.

A szövegtervezet elküldésére vonatkozó határidőt ugyanakkor nem módosítottam. Annak érdekében ugyanis, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a szerződéstervezet Jogosult Szolgáltató általi vizsgálatára, az azzal kapcsolatos nyilatkozattételre, valamint a szerződésmódosítással kapcsolatos tárgyalásokra, a szerződéstervezet elkészítésével kapcsolatosan nem indokolt a 10 napos határidőnél hosszabb idő meghatározása.

2.12. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírt kötelezettséggel (Működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása) kapcsolatban rögzíti, hogy ilyen rendszer az Invitel esetében a saját kiskereskedelmi oldal támogatására sem áll rendelkezésre. Ennek megfelelően túlzó anyagi ráfordításnak tartja egy ilyen rendszer kialakítását. Jelzi továbbá, hogy nem csak az előírt rendszer funkcionalitása, hanem a minőségi paraméterei (pl. rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) sincsenek összhangban a jelenlegi szolgáltatás támogatásához használt rendszer megfelelő paramétereivel. Álláspontja szerint – tekintettel a szabályozott termékeknek a Hatóság által is ismert alacsony igénybevételére – csak abban az esetben tartja indokoltnak a határozattervezetben szereplő

elképzelést, amennyiben az igények száma a jövőben növekedésnek indul, tartósnak ígérkezik és elér egy ésszerű küszöb értéket. Az Invitel szerint a piachatározatnak a szolgáltatók meglévő adottságaira kell alapoznia, hiszen a szolgáltatók kiskereskedelmi tevékenysége se épül másra, és nem terjedhet ki nem szükségszerű fejlesztésre. Álláspontja szerint, amennyiben ezzel szemben a kötelezett szolgáltató informatikai rendszerének fejlesztésére kötelezett, akkor ezen költségeket tételes kimutatás mellett a jogosult szolgáltatóknak kell finanszíroznia. Ez álláspontja szerint természetesen nem érinti azt, hogy az Invitel az egyenlő elbánás elv maradéktalan megvalósítása érdekében a meglévő rendszereiből az információt rendelkezésre bocsássa.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogyan azt a jelen határozatban is rögzítettem, a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. A jelen határozatban azonosítottam azokat az információkat, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a legkritikusabbak (a szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatos alapvető információk, illetve a hibakezeléssel kapcsolatos információk) és ennek megfelelően ezen információk körére vonatkozóan írtam elő a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában foglalt kötelezettségeket. Ezek olyan információk, amelyek egyrészt a saját kiskereskedelmi előfizetőik kiszolgálásához is szükségesek (hálózat típusa, alkalmazott átviteli technológia, elérhető sávszélességek, hibakezeléssel kapcsolatos információk) másrészt a korábbi határozatban és a jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírt kötelezettségek alapján rendelkezésre kell, hogy álljanak (elérhető nagykereskedelmi szolgáltatások). Természetesen előfordulhat, hogy az információk egységes adatbázisba szervezése, illetve egy külső illesztő felület kialakítása a Kötelezett Szolgáltató számára költséggel jár, ugyanakkor az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának hiánya önmagában ellehetetlenítheti a Jogosult Szolgáltató szolgáltatásnyújtását. Ennek megfelelően az Invitel azon észrevételét, amely egy igénybevételi küszöb értéktől tenné függővé a kötelezettség teljesítését, nem fogadtam el, hiszen a leírtak alapján az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának a hiánya a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását önmagában korlátozhatja, megakadályozhatja.

A szabályozás költségeivel kapcsolatban ezen kívül fontosnak tartom rögzíteni a következőket. Az ex ante szabályozás annak jellegéből adódóan azt határozza meg, hogy mely magatartás jogszerű, és ennek részletes feltételeit is rögzíti. Az ilyen típusú, nem a jogsértésre utólag reagáló, hanem a piaci szereplők vagy azok egy részének magatartását a jövőre nézve meghatározó hatósági jogalkalmazói eljárás eredményeképpen megszülető döntésekben kiszabott kötelezettségek szükségszerűen többletköltségekkel járhatnak. A szabályozás jellegéből fakad tehát, hogy önmagában az a tény, hogy a szabályozásnak való megfelelés költséget jelent egy vagy több, a szabályozással érintett szolgáltatónak, még nem teszi aránytalanná és indokolatlanná a döntésben foglalt kötelezést. A jelen piacelemzési eljárásban az Eht. szerint megállapított hatáskörömben eljárva, a jelen határozat indokolásában részletesen hivatkozott jogszabályok alapján állapítottam meg kötelezettségeket a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ezen ex ante típusú szabályozás tehát okozhat többletköltséget és a jelen eljárásban azt kell vizsgálnom, hogy arányos és indokolt-e a kötelezettség kirovása. A jelen határozat indokolás A. fejezet [455] szakaszában rögzítettem, hogy a szabályozónak az egyenlő elbánás megvalósulását biztosítania kell a szolgáltatás nyújtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátása terén. A jelen határozat rendelkező részének I. B.2. pontjában előírt egyenlő elbánás kötelezettség körében megfogalmazott kötelezettség biztosítja az információhoz való hozzáférés tekintetében is az egyenlő elbánás követelményének teljesülését. Az ezzel összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában előírt kötelezettségek kiszabását az indokolás A. fejezetének [535] szakaszában részletesen indokoltam, amely indokok

megfelelően alátámasztják, hogy e kötelezettségek kiszabása indokolt és arányos. Az, hogy a kötelezettségnek való megfeleléshez szükséges eszköz nem áll a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére és annak létrehozása többletteherként jelentkezik nála, nyilvánvalóan nem lehet önmagában akadálya a szabályozásnak, illetve pusztán ettől nem lesz a kötelezettség kiszabása megalapozatlan, hiszen ha a Kötelezett Szolgáltatók adottságaira, meglévő eszközeire kellene alapoznom a döntésemet, akkor az ellehetetleníthetné az ex ante szabályozást. A nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához – szabályozás hiányában – nem feltétlenül állnak a szolgáltatók rendelkezésére a szükséges eszközök, a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség hiányában ugyanis értelemszerűen a szolgáltató döntése, hogy az adott szolgáltatást nagykereskedelmi szinten nyújtja-e vagy sem, és hogy az ezzel kapcsolatos többletköltségeket a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásából remélt bevételei reményében vállalja-e vagy sem. A szabályozás – amint az a fentiekben rögzítésre került – sok esetben fejlesztéseket igényelhet a Kötelezett Szolgáltatók oldalán. Az Invitel észrevételében nem bizonyította, hogy a kifogásolt kötelezés olyan terhet jelentene számára, amely nem áll arányban az elérhető előnyökkel, pusztán annyit hozott fel észrevételében, hogy a kötelezésnek való megfeleléshez szükséges felület jelenleg nem áll rendelkezésére. Megjegyzem, hogy a jelenleg nagykereskedelmi szolgáltatásként kínált hozzáférés típusok (pl. hurokátengedés, országos bitfolyam szolgáltatás) szintén nem vagy nem szabályozott módon álltak a szolgáltatók rendelkezésére a szabályozást megelőző időszakban, azaz ezen szabályozott formában nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások kialakítása is szükségszerűen költséget okozott a szolgáltatóknak, önmagában ettől nem lett aránytalan és/vagy indokolatlan a kirótt kötelezettség.

Az Invitelnek a kötelezettségben előírt információs rendszer minőségi paramétereinek meghatározásával kapcsolatos észrevételét nem fogadtam el. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [535] szakaszában rögzítettem, annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató az információs hozzáférési felület üzemeltetési feltételeinek kialakításával, az információs felület elérhetőségének akadályozásával ne legyen képes az információkhoz való hozzáférést, ezen keresztül a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását indokolatlanul korlátozni, az információs hozzáférési felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatókat (rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) szükséges meghatározni. Az elmúlt szabályozási időszakokban az Invitel, mint Jogosult Szolgáltató, illetve más Jogosult Szolgáltatók részéről számos panasz érkezett egyes szolgáltatók partnerei kiszolgálására kialakított elektronikus ügyfélkiszolgáló rendszerével kapcsolatban, ami szintén azt támasztja alá, hogy az ilyen rendszerekkel kapcsolatos minimális elvárások rögzítése mindenképpen indokolt a jelen határozatban. A minimális elvárások egyenlő elbánás keretében történő rögzítése – a nagykereskedelmi információs felületnek megfeleltethető kiskereskedelmi információs rendszer esetében értelmezhető és ellenőrizhető teljesítménymutatók hiánya miatt – ebben az esetben nem volt lehetséges, ezért az információs hozzáférési felület esetében a teljesítménymutatók minimális értékeit rögzítettem.

2.13. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. B.2.1. és I. B.2.2. pontjában a saját kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőző 45, illetve 60 napos határidővel kapcsolatban megállapítja, hogy ez azt is jelenti, hogy a jogosult szolgáltató hamarabb piacra tud lépni saját kiskereskedelmi szolgáltatásával, ami versenyelőnyt jelent számára. Az Invitel szerint méltányolható a jogosult szolgáltató igénye, hogy megismerhesse a kötelezett szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatás alapját képező nagykereskedelmi szolgáltatás tartalmát; ugyanakkor a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételének kezdő napjának egybe kell esnie a 45 illetve 60 napos határidők által meghatározott nappal. Az Invitel megjegyzi továbbá, hogy amennyiben más, saját infrastruktúrán szolgáltató versenytárs is megismerheti az Invitel tervezett kiskereskedelmi szolgáltatást, akkor

korábban tud piacra lépni saját termékével, ami nyilvánvalóan versenyhátrány az Invitel számára – hiszen az Invitel e versenytársak lépéseit legkorábban a piacra vitellel egy időben ismerheti meg.

Az Invitel azon észrevételét, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételének kezdő napja egyezzen meg a 45, illetve 60 napos határidők által meghatározott nappal, az alábbiak szerint vettem figyelembe.

A jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően mely esetben köteles műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni. Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nem lemásolható, akkor köteles a referenciaajánlatának módosítására. A határozat rendelkező rész I. B.2.1. pontja „Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően" alcím a) alpontja alapján Kötelezett Szolgáltatók az új szolgáltatás nyújtását csak a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően kezdhetik meg. Ezen, a Kötelezett Szolgáltató által kialakított új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezethetőségére megállapított határidő arra tekintettel került meghatározásra, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak az új, a Kötelezett Szolgáltató által kialakítandó nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával, annak – a referenciaajánlat módosítása Elnök általi jóváhagyása, illetve megállapítása tárgyában hozott határozat hatályba lépéséhez köthető – rendelkezésre állását követően elegendő idejük legyen a saját kiskereskedelmi szolgáltatásuk kialakítására. A határozatban rögzített határidőt a Jogosult Szolgáltató általános szerződési feltételei valószínűsíthető módosításának időigényét is figyelembe véve, a Jogosult Szolgáltató saját belső folyamatainak, eljárásainak ésszerű időigényére, illetve a jogszabályi rendelkezésekre – így különösen az Eht. 130. § (2) bekezdésében foglalt azon előírásra, amely szerint az elektronikus hírközlési szolgáltató a hatályba lépését megelőzően legalább 30 nappal köteles a Hatóság számára benyújtani az általános szerződési feltételeinek módosítását – figyelemmel alakítottam ki, tekintetbe véve azt is, hogy a nagykereskedelmi ajánlat alapvető jellemzői már a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárás során megismerhetőek a Jogosult Szolgáltatók számára. Mindezek alapján csak egy legalább 45 napos határidő biztosíthat elegendő felkészülési időt a Jogosult Szolgáltatók számára a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére és a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtására való felkészülésre.

Az Invitel által az észrevételében szintén hivatkozott – a bevezetést legalább 60 nappal megelőző –, az eltérő sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetéséhez kapcsolódó új nagykereskedelmi szolgáltatásról való tájékoztatás, illetve a nagykereskedelmi szerződés elérhetővé válása kapcsán hivatkozva a jelen határozat indokolásának [472] szakaszában foglaltakra, valamint a fent kifejtettekre, a 60 napos időtartam a legrövidebb, a Jogosult Szolgáltató számára szükséges időtartam, figyelembe véve azt is, hogy ebben az esetben nem kerül sor a módosított referenciaajánlat tervezetének, illetve az Elnök e tárgyban indult eljárásában hozandó határozat tervezetének nyilvánosságra hozatalára, így a Jogosult Szolgáltatók számára előzetesen – a tájékoztatás közzététele előtt – nem lesz megismerhető az új nagykereskedelmi szolgáltatás feltételrendszere.

Az Invitel által jelzett aggályokat – miszerint a Jogosult Szolgáltató hamarabb piacra tudna lépni saját kiskereskedelmi szolgáltatásával és így versenyelőnyre tehet szert – elfogadtam. Ezzel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató számára rendelkezésre álló felkészülési idő mellett, a felek közötti nagykereskedelmi szerződés megkötése során biztosítható, hogy a fentiek szerinti, Kötelezett Szolgáltató által bevezetendő kiskereskedelmi szolgáltatás és a Kötelezett Szolgáltató új – a Jogosult Szolgáltató által a megállapodás alapján igénybe vehető – nagykereskedelmi szolgáltatás bevezetésének kezdő napja ne térjen el egymástól. Annak érdekében, hogy a hálózati szerződés

teljesítésének megkezdéséről a fentiek szerint állapodhassanak meg a felek, a rendelkező rész I. B.2.1., I. B.2.2. és I. B.2.4. alpontjait kiegészítettem azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában a rendelkező rész I. B.2.1. pontja szerinti esetben és I. B.2.2., I. B.2.4. pontja szerinti esetekben jogosult a hálózati szerződés teljesítéséről – az I. B.2.1. pontban, illetve az I. B.2.2. és I. B.2.4. pontban írt határidők betartásával – akként rendelkezni, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi díjcsomagja bevezetésének napjával egyező napon kezdődjön meg, azzal, hogy ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be a hálózati szerződésben a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére vonatkozóan rögzített időpontnál korábbi időpontban a kiskereskedelmi szolgáltatását, ha egyébként a rendelkező rész I. B.2.1. pontjában rögzített, a módosított referenciaajánlat hatályba lépését követő 45 napos időtartam, illetve az I. B.2.2., valamint I. B.2.4. pontokban előírt, a tájékoztatás napjától számított 60. nap eltelt.

Az új kiskereskedelmi szolgáltatás más, saját infrastruktúrán szolgáltatást nyújtó szolgáltató általi megismerésével kapcsolatosan előadott észrevétel kapcsán megjegyzem, hogy a rendelkező rész I. B.2.2. pontja szerinti tájékoztatási kötelezettség nem a kiskereskedelmi szolgáltatás feltételeire, hanem a nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozik. Hasonlóképpen, a referenciaajánlat rendelkező rész I. B.2.1. pontja alapján történő módosításához kapcsolódóan közzétett paraméterek is a nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkoznak. Ezekből ugyan valóban lehet a kiskereskedelmi szolgáltatás műszaki jellemzőire (pl. sávszélesség, minőség, technológia) következtetni, a kiskereskedelmi szolgáltatás további jellemzői (pl. ár) ugyanakkor ebben az esetben sem ismerhetőek meg a Jogosult Szolgáltatók számára. A műszaki jellegű információk előzetes ismerete mérhető, érdemi versenyelőnyt nem biztosít azon szolgáltatók számára, amelyek az adott területen saját infrastruktúrával kívánnak versenyezni, mivel egy új kiskereskedelmi szolgáltatás kialakítása során rájuk is vonatkozik az Eht. 130. § (2) bekezdésében foglalt ÁSZF előzetes benyújtására vonatkozó határidő, valamint a kiskereskedelmi szolgáltatás ÁSZF-ben történő kialakításának szintén van időigénye. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az egyenlő elbánás elvére tekintettel ugyanakkor elengedhetetlen a nagykereskedelmi szolgáltatás alapvető műszaki jellemzőinek, igénybevételi feltételeinek előzetes megismerése a Jogosult Szolgáltatók számára, hiszen csak így válik lehetségessé, hogy a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatóval azonos időben vezesse be a piacra. Nem zárható ki továbbá az sem, hogy az adott területen jelen lévő és hálózattal rendelkező Jogosult Szolgáltató szabályozott terméken keresztül (pl. azért mert az adott sávszélességű szolgáltatás nyújtására a hálózata nem képes) kíván az adott sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatással versenyezni, azaz a hálózattal rendelkező Jogosult Szolgáltató is lehet nagykereskedelmi termék potenciális igénybevevője, így nem zárható el a nagykereskedelmi feltételek megismerésétől.

2.14. Az Invitel javasolja, hogy a kötelezett szolgáltató által, de a jogosult szolgáltató érdekkörében tartozó indokok miatt módosított referencia ajánlat jóváhagyása tárgyában indított eljárásban a kötelezett szolgáltató mentesüljön az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

*A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyes eljárásainak igazgatási szolgáltatási díjairól és a díjfizetés módjáról szóló 5/2011. (X. 6.) NMHH rendelet (**Díjrendelet**) 15. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az Elnöknek a referenciaajánlat jóváhagyása, illetőleg módosítása érdekében induló eljárásáért fizetendő díj összege 750 000 Ft. Mivel jelen eljárás az Eht. és a Ket. alapján lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás, és nem a törvényi felhatalmazás alapján fennálló, rendeletalkotási jogkörömben alkotott, jelen határozat meghozatalakor is hatályos Díjrendelet módosítására vonatkozó jogalkotási egyeztetés, továbbá a jogszabályban megállapított igazgatási szolgáltatási díj módosítására, attól való*

eltérés előírása a jelen, piacelemzési tárgyú közigazgatási hatósági eljárásnak nem lehet tárgya, ezért az észrevétel figyelembe vételére nem volt lehetőség.

2.15. Az Invitel kéri az üzleti titokra való hivatkozással kitakart információk körét áttekinteni. Álláspontja szerint az, hogy egy településen hány és melyik internet szolgáltató van jelen, nem képezheti üzleti titok tárgyát, hiszen ezek nyilvános szolgáltatások, az ÁSzF-ek is tartalmazzák a településeket (a piaci részesedés mértéke ettől függetlenül természetesen üzleti titok lehet).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az Invitel észrevétele nyomán megvizsgáltam a jelen határozatban üzleti titokra való hivatkozással kitakart információk körét. Megállapítottam, hogy az Invitel által kifogásolt, szolgáltatószámot tartalmazó térképek egyes települések esetében – a nyilvánosan hozzáférhető információkkal együtt – lehetővé teszik, hogy abból a szolgáltatók piaci részesedésére, piaci jelenlétének mértékére, hálózati lefedettségére (5% alatti, illetve felett) vonatkozóan következtetéseket lehessen levonni, ezért mindenképpen indokolt a térképek üzleti titokként történő kezelése. A piaci részesedéseket megállapító számítások alapját képező adatok esetében, azoknak a Hatóság részére történő rendelkezésre bocsátásakor az Eht. 33. § (2) bekezdésben foglaltak alapján az adatot szolgáltató elektronikus hírközlési szolgáltatók egy része akként nyilatkozott, hogy az üzleti titok védelmére tekintettel kéri az adatok zárt kezelését. A térképeken megjelenített piaci részesedési adatokból pedig egyértelműen lehetne következtetni a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott és üzleti titoknak minősített adatokra. A jelen határozatban erre tekintettel került üzleti titokra való hivatkozással kitakarásra az Invitel által megismerni kért adat. Az ügyfél által megjelölt üzleti titkokat üzleti titokként vagyok köteles kezelni, s ennek keretében köteles vagyok biztosítani, hogy az üzleti titok sértetlenségéhez fűződő érdek ne sérüljön, továbbá azokat nem tehetem közzé az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során. Ennek terjedelmét elsősorban az ügyfél általi minősítés határozza meg, tehát csak szűk körben – kifejezetten, ha a jogalkalmazás megfelelő gyakorlása, a jogérvényesítés vagy, ha az ügyfelek jogainak gyakorlása érdekében indokolt – van lehetőségem arra, hogy az ügyfelet a minősítés feloldására felhívja, illetve, amennyiben az ügyfél felhívásra nem oldja fel a zárt adatkezelést, maga intézkedjen annak feloldásáról. Ez különösen fontos szempont akkor, ha – ahogy jelen piacelemzési eljárás tárgyát képező piac esetében is – az üzleti titok a versenytársak számára válna hozzáférhetővé, mivel ez esetben az ügyfél üzleti titok védelméhez fűződő érdeke fokozottabb. Megvizsgáltam a zárt adatkezelés feloldásának indokoltságát az Eht. 33. § (6) bekezdése alapján. Megállapítottam, hogy az Invitel, mint ügyfél jogérvényesítéséhez nem elengedhetetlenül szükséges az üzleti titokként kezelt részesedési adatok megismerése, a jelen határozatban alkalmazott mérlegelési szempontok az üzleti titkos adatok ismerete nélkül is egyértelműen kiderülnek, ezért az adatok – az adatszolgáltatást teljesített szolgáltatóknak az üzleti titok megóvásához fűződő méltányolható érdeke alapján elrendelt – zártan történő kezelésének feloldása, az ezzel okozott jogsérelem nem állna arányban azzal, hogy a részesedési adatok megismerése az Invitel a jogérvényesítését milyen mértékben mozdíthatja elő.

2.16. Az Invitel az átláthatóság jegyében kéri jelen nyilatkozatának, valamint a határozattervezetre érkező valamennyi észrevételnek is a közzétételét a határozattervezettel közös internetes oldalon. Kéri továbbá, hogy ezen észrevételek tartalmának üzleti titokra való korlátozása csak olyan terjedelemben történhessen, és csak azon pontok vonatkozásában, ahol az valóban indokolt (így pl. közgazdasági és jogi megközelítések esetében biztos nem).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az Eht. 40. § (1) és (2) bekezdése írja elő a Hatóság számára a jelen piacelemzési eljárásban a határozattervezet egyeztetésével és a beérkezett észrevételek kezelésével kapcsolatos

kötelezettségeket. E rendelkezés alapján a Hatóság a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és az azonosításra irányuló eljárásban a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra e törvény szerint kiszabott kötelezettség tárgyában hozott hatósági döntés meghozatalát megelőzően egyeztetést kezdeményez az érdekeltekkel (a továbbiakban: egyeztetés). Ennek keretében hatósági döntésének meghozatala előtt legalább harminc nappal közzéteszi a döntés tervezetét, valamint az egyeztetés lefolytatásához szükséges, az adott döntéshez kapcsolódó előkészítő anyagokat. A hatósági döntés tervezetére bárki írásban megküldheti a Hatóság részére a tervezett döntésre vonatkozó álláspontját, javaslatát, egyéb észrevételét (a továbbiakban: észrevétel). A beérkezett észrevételek a Hatóságot nem kötik, a Hatóság számára tájékoztató jelleggel bírnak és a hatósági döntés meghozatala során a Hatóság ezeket nem köteles figyelembe venni. Az Eht. ugyanakkor nem teszi kötelezővé a Hatóság számára, hogy magukat az észrevételeket teljes terjedelemben nyilvánosságra hozza. Az Eht. 33. § (4) bekezdése továbbá előírja, hogy a 40. §-ában meghatározott érdekeltekkel történő egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak. A jelen eljárásban a határozattervezetre tett észrevételek üzleti titoknak minősülését és ekként történő minősítését tehát jogszabály eleve kizárja. A jelen határozat indokolásának ezen C. fejezetében valamennyi, a határozattervezetre az Eht. 40. §-a szerinti egyeztetés eredményeként érkezett észrevétel szolgáltatónként megjelenítésre kerül, ezáltal az észrevételek tartalma jelen határozatból megismerhetővé válik.

3. Magyar Telekom észrevételei

3.1. A Magyar Telekom üdvözli, hogy az Elnök lefolytatta a PC/17920/2017. számú piacelemzési eljárást a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez" elnevezésű, 3(b) piacon, és hangsúlyozza, hogy a határozattervezetnek időszerű, és a jelenlegi piaci helyzetnek megfelelő szabályozást kell tartalmaznia, megfelelően kell értékelnie a piaci sajátosságokat, és ebből adódóan szükséges, hogy ne telepítsen több kötelezettséget a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra, mint ami a hatékony verseny kialakításához elengedhetetlenül szükséges.

A Magyar Telekom kiemeli, hogy – az Európai Unió elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályozási keretrendszerével összhangban – az Eht. 65. § (1) bekezdésére tekintettel a piachatározatok időszerűsége különös súllyal esik latba egy olyan időszakban, amikor a szabályozott piac jelentős fejlődésen megy keresztül, amelyre tekintettel fontos, hogy a több (akár hat) éven keresztül fenntartott kötelezettségek olyan piachatározatokon alapuljanak, amelyek időszerű adatokra támaszkodva megfelelően tükrözik a piac jelenlegi helyzetét és előremutató módon képesek szabályozni egy akár dinamikusan változó piacot is.

A Magyar Telekom észrevételét tudomásul vettem.

<u>Általános észrevételek</u>

A Magyar Telekomnak a határozattervezet, különösen a piacmeghatározás alapjául szolgáló adatokra vonatkozó észrevételei

3.2. A Magyar Telekom álláspontja szerint az Elnök megsértette a Keretirányelv (27) preambulum-bekezdésében foglalt előremutatóság követelményét, s ezáltal a Ket. 50. § (1) bekezdése szerinti tényállás-tisztázási kötelezettségét azzal, hogy a határozattervezet a 2011., 2012., 2013. és 2014. évet érintő helyhez kötött internet-szolgáltatásra vonatkozó adatszolgáltatási eljárások eredményeként benyújtott adatokon alapul, míg a 2015., 2016. és 2017. évi piaci adatokat – ideértve a „Szupergyors

Internet Projekt" eredményeit, és a piaci szereplőknek az elmúlt két és fél év alatt eszközölt befektetéseit is – az Elnök a piacelemzési eljárása során nem vette figyelembe. A Magyar Telekom hangsúlyozta, hogy a tényállás tisztázásra vonatkozó hatósági kötelezettség nem orvosolható más jellegű adatokra való támaszkodással.

A Magyar Telekom továbbá kiemelte, hogy amennyiben a határozattervezet a 2015-2017. évek adatait is elemezte volna, úgy több földrajzi piac tekintetében került volna megállapításra a hatékony verseny fennállása, így jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, és kötelezettség kiszabására nem került volna sor.

A piacmeghatározás körében a Magyar Telekom hiányolja az engedélyeztetései eljárások, Szélessáv.net mérések eredményeit, a Digital Agenda Scoreboard, valamint a szolgáltatók adatszolgáltatása alapján beszerzett adatokat, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása, gyorsjelentések adatait stb. Hiányolja továbbá a földrajzilag kisebb területre koncentrálódó, modern hálózattal rendelkező internet-hozzáférési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók versenyre gyakorolt hatásának elemzését, nem tartja továbbá indokoltnak azt, hogy az Elnök csak három párhuzamos hálózat esetén tartja versenyzőnek az adott földrajzi kiskereskedelmi internet-hozzáférési piacot egy olyan tőkeigényes infrastruktúra esetében, mint amilyen a hírközlési hálózat.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem, tekintettel az alábbiakra:

A jelen határozat indokolásában ismertetésre került, hogy a piacelemzési eljárás lefolytatása és a jelen határozat összeállítása során a piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében milyen bizonyítékok kerültek figyelembe vételre. Ennek során a jelen határozat indokolásában foglaltak szerint a Magyar Telekom által is hivatkozott, 2011., 2012., 2013. és 2014. évi piacelemzési adatbekéréseken túlmenően figyelembe vettem a BU-LRIC adatszolgáltatási eljárás során teljesített adatszolgáltatások összesített és rendszerezett eredményeit is. Megvizsgáltam továbbá a fentieken túlmenően a tárgybani kiskereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl. a Szolgáltatók honlapján, statisztikákban) hozzáférhető adatokat, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, a szabályozói szervezetek nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltakat, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatait is. Mindezeken túlmenően a jelen határozat indokolása rögzíti azt is, hogy felhasználtam az NMHH lakossági piackutatási eredményeit, továbbá a Bellresearch Kft. a „Távközlési szolgáltatások használata az üzleti felhasználók körében 2016." című tanulmányát és a KSH folyamatosan bővülő táblarendszerét is.

Az Eht. 62-65. § szabályai a piacelemzési eljárásokban, így a jelen piacelemzési eljárásban sem írnak elő kötött bizonyítási rendszert, így a bizonyítás módjának és terjedelmének meghatározása, a bizonyítékok kiválasztása, valamint a bizonyítékok és azok súlyának értékelése – a Ket. 2. § (3) bekezdésére, 3. § (2) bekezdés b) pontjára, továbbá 50. §-ára tekintettel – a szabad bizonyítási rendszer jegyében történik. Mindezek alapján a jelen határozat indokolásában részletesen ismertetett bizonyítékok figyelembevételével állapítottam meg a tényállást, ezen adatok alapján a piacelemzési eljárás teljeskörűen megalapozható volt, és eleget tettem tényállás-tisztázási kötelezettségemnek.

A Magyar Telekom azon észrevétele vonatkozásában, hogy sérelmezi a piacelemzési eljárás lefolytatása és a határozattervezet meghozatala során a 2015., 2016. és 2017. évi piaci adatok figyelembe vételének elmaradását, az alábbi megállapításokat teszem:

Utalva az Invitel 2.5 pontban ismertetett észrevételére adott válaszban kifejtettekre, a Hatóságnak is célja, hogy a jelen határozat a lehető legfrissebb adatokat tartalmazza, ugyanakkor az adatok frissítésének – elsősorban számos szolgáltató adatszolgáltatási fegyelmének, illetve adatszolgáltatási

pontosságának alacsony szintje miatt – objektív korlátai vannak. A Hatóság folyamatosan gyűjti az adatokat, ugyanakkor számos esetben több körös hiánypótlásra és bírságolásra is szükség van, hogy a megfelelő adatokhoz hozzájusson. A 2015. évre vonatkozó adatszolgáltatás 2016. év második negyedévében indult és az adatszolgáltatás lezárására egyes piaci szereplők adatszolgáltatással kapcsolatos magatartása miatt csak a határozattervezetek közzétételét követően kerülhetett sor. Tekintettel jelen határozat meghozatalával kapcsolatos eljárási határidőkre, továbbá a piac mielőbbi szabályozásának szempontjára, a határozattervezet Eht. 40. §-a szerinti közzétételét nem lehetett függővé tenni a szolgáltatók adatszolgáltatási fegyelméből adódó késedelemtől.

Rögzíteni kívánom, hogy a 2015. évre vonatkozó adatok beszerzése többek között a Magyar Telekom saját eljárási cselekményei miatt húzódott el, tekintettel arra, hogy ezen – a korábbi évek adatszolgáltatásaival azonos tartalmú – adatok vonatkozásában mindösszesen három alkalommal vált szükségessé a Magyar Telekom adatszolgáltatásra történő felhívása, illetve határozatban történő kötelezése, amely adatszolgáltatást már első ízben is jogszerűen és hiánytalanul teljesíthetett volna, azonban azt elmulasztotta teljesíteni, illetve hibásan, hiányosan teljesítette. Figyelembe veendő továbbá, hogy a Magyar Telekom ezen PC/9234-3/2017. számú piacelemzési adatszolgáltatási eljárás során határidő-hosszabbítási kérelmet is előterjesztett, amelyre tekintettel rendelkeztem a teljesítési határidő meghosszabbításáról, ugyanakkor a Magyar Telekom a teljesítés határnapjaként ily módon megállapított határnapot követően másfél hónap késéssel, már jelen határozat tervezetének Eht. 40. §-a szerinti egyeztetésre történő közzétételét követően, 2017. szeptember 16-án terjesztette csak elő a hiánytalan adatszolgáltatását. Összességében tehát a Magyar Telekom eljárás során tanúsított magatartása jelentősen közrejátszott abban, hogy a 2015. évre vonatkozó szolgáltatói adatok jelen határozat tervezetének 2017. augusztus 31-én történt közzétételéig nem voltak bizonyítékként figyelembe vehetőek.

Mivel a határozattervezet közzététele után, a hiányzó adatok beérkezését és annak feldolgozását követően a 2015. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések rendszerezésre és összegzésre kerültek, így lehetőség nyílt arra, hogy a határozattervezetben található releváns táblázatok frissítése megtörténjen, amelyek így a jelen határozat alapjául szolgálnak, és ezen adatokat a piacelemzési eljárás megalapozása során figyelembe vettem.

A 2016. és 2017. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések vonatkozásában – szemben a 2015. évre vonatkozó adatokkal – azonban nincs lehetőség arra, hogy ezen adatok a piacelemzési eljárásban figyelembe veendő bizonyítékként értékelésre kerüljenek, tekintettel az alábbiakra:

A 2016-os évre vonatkozó adatszolgáltatás – annak érdekében, hogy a szolgáltatóknak 2016-os év lezárását követően valamennyi releváns adata rendelkezésre álljon – 2017. első negyedévében, a szolgáltatók 2016. üzleti éve lezárását követően indulhattak meg, amely adatszolgáltatások maradéktalan teljesítése – hasonlóan a 2015. évre vonatkozó adatokhoz – szintén nem valósult meg az első piacelemzési adatszolgáltatásra kötelező határozatok alapján, az ott az adatszolgáltatásra megállapított határidőn belül. A településszintű elemzésre alkalmas adatbázis összeállítására – a szolgáltatók adatszolgáltatási pontosságától függően – reálisan leghamarabb 2018 első negyedévében kerülhet sor. Rögzíteni kívánom, hogy a 2016. évre vonatkozó adatok beszerzése részben a Magyar Telekom saját eljárási cselekményei miatt húzódik el, tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom a PC/19493-254/2017. számú határozatomban foglalt adatszolgáltatási kötelezettséget a megállapított 2017. augusztus 17-i határidőig nem teljesítette, a teljesítésre halasztást kért, de a halasztási kérelme folytán megállapított új, 2017. szeptember 22-i határidőn belül sem tett eleget az adatszolgáltatási kötelezettségének. A 2016. évre vonatkozó piacelemzési adatbekérések tehát jelen piacelemzési eljárás során még mindig folyamatban vannak, a 2017. évi adatokat érintő piacelemzési adatbekérések pedig még nem is voltak megindíthatóak, hiszen ezek az

adatok – mivel az időszak még le sem zárult – értelemszerűen nem állnak a szolgáltatók rendelkezésére, így a 2017-es adatokra vonatkozó adatgyűjtés az időszak lezárását megelőzően értelmetlen. A 2017-re vonatkozó adatokra vonatkozó adatgyűjtést csak a 2017. üzleti év lezárását követően szükséges és célszerű majd megindítanom. Minderre tekintettel a 2016. és 2017. évi adatok beszerzése és azok rendszerezése, összegyűjtése jelen piacelemzési eljárás keretében nem lehetséges, ezen adatok a jelen határozat alapját nem képezhetik.

Megjegyzem továbbá, hogy szemben a Magyar Telekom állításával – miszerint amennyiben a határozattervezet a 2015-2017. évek adatait is elemezték volna, úgy több földrajzi piac tekintetében került volna megállapításra a hatékony verseny fennállása, így jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, és kötelezettség kiszabására nem került volna sor, a 2011-2015-ös időszak tekintetében rendelkezésre álló adatok nem támasztják alá. Bár a kiskereskedelmi piac mérete valamelyest nő, érett piacról van szó és a települési piaci részesedések változása – néhány, alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztéseivel érintett kisebb település kivételével – lassú, vagy a piaci részesedések érdemben egyáltalán nem változtak a 2011-2015-ös időtávon. Ennek megfelelően már a 2011-2014-es adatokból a későbbi időszakra vonatkozóan is megbízható következtetések voltak levonhatóak és az eredmények a 2015-ös adatok vizsgálatát követően sem módosultak a Magyar Telekom volt koncessziós területe tekintetében, a határozattervezetben meghatározott földrajzi piacok határai a 2015-ös adatok vizsgálatát követően is változatlanok maradtak.

A Magyar Telekom által a bizonyítékok körében hiányolt „SZIP Projekt”-ként hivatkozott hálózatfejlesztések vonatkozásában megállapítom, hogy a jelen határozat a „SZIP Projekt” hálózatfejlesztéseket a jövőben a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként kiépülő „open access” hálózatok terminológia alatt hivatkozza és értékeli, hiszen szabályozói szempontból ezen hálózatfejlesztések legfontosabb eleme a támogatással járó hozzáférési kötelezettség (open access) biztosítása. Az open access hálózatok terminológiát követve látható, hogy mind a JPE kijelölés, mind a kötelezettségek előírása során értékeltem a rendelkezésre álló információkat. Hangsúlyozom továbbá, hogy az adatszolgáltatás során a szolgáltatók hálózatfejlesztési terveikre vonatkozóan településre nem, csak hálózat típus és technológia vonatkozásában közölnek információt. Bár a SZIP hálózati fejlesztések hatást gyakorolnak a piaci versenyre, ugyanakkor ezeknek a hálózatoknak a kiépülése a jelen határozatban azonosított piacokon a piaci viszonyokat nem rendezi át olyan mértékben, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben módosítaná. A SZIP pályázatok keretében kiépített hálózati végpontok száma (várhatóan 400 ezer körüli) a piac potenciális méretéhez – teljes lefedés esetén a háztartások és a további hozzáférési pontok (üzleti, közületi) száma 4,5-5 millió potenciális végpontot jelent – képest csekély, 10% alatti. A SZIP pályázatok keretében – a kiírásban foglaltak alapján – döntően olyan település- és utcarészek kerülnek lefedésre, melyek az adott település háztartásokban mérve kisebb részét teszik ki, így a jelen határozat ezen településekre vonatkozó megállapításai érdemben nem változnak. Magát a kiépítést sok esetben a volt koncessziós szolgáltató végzi, ami szintén érintetlenül hagyja a fennálló versenyviszonyokat. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az adatszolgáltatás során a szolgáltatók hálózatfejlesztési terveikre vonatkozóan településre nem, csak hálózat típus és technológia vonatkozásában közölnek információt.

A Magyar Telekom által a későbbiekben sérelmezett azon észrevételt, hogy nem használtam fel a rendelkezésre álló összes aktuális, a piacra vonatkozó információt (engedélyeztetési eljárások, Szélessáv.net mérések eredményei, Digital Agenda Scoreboard, szolgáltatók adatszolgáltatása, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása, Gyorsjelentések, stb.), nem vettem figyelembe az alábbiak miatt:

A Magyar Telekom által hivatkozott Gyorsjelentések önkéntes – és nem a Hatóság által határozattal elrendelt kötelező – adatszolgáltatáson alapulnak, így ezekkel kapcsolatban a szolgáltatókat értelemszerűen nem terhelik az Eht. 47. § (12) bekezdésében foglalt azon kötelezettségek, amelyek szerint az adatszolgáltatás során a szolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségért, időszerűségért, hitelességért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességért. A Gyorsjelentések alapján tehát – mivel nem a Hatóság által elrendelt kötelező adatszolgáltatáson alapulnak és az ahhoz szolgáltatott adatok megbízhatósága tekintetében a szolgáltatókat külön kötelezettségek nem terhelik – a jelen határozatban azonosított piacok egészéhez való következtetések levonására kevésbé alkalmasak. Megjegyzem, a Hatóság a 2015-ös évig a piacelemzés érdekében elrendelt adatszolgáltatások útján beérkezett adatokat teljeskörűen figyelembe vette, és a 2016-os Gyorsjelentések, valamint egyéb piaci információk sem utalnak olyan változásra, amely a jelen határozatban foglalt következtetések módosítását tette volna szükségessé. A Szélessáv.net mérések eredményei nem reprezentatívak, továbbá nem képezik le valamennyi – a jelen határozatban azonosított piacokon jelen lévő – elektronikus hírközlési szolgáltató kiskereskedelmi ajánlatait, ezért ezen eredmények maradéktalan figyelembe vétele torz és valótlan piaci eredményekre vezetett volna. Az engedélyeztetési eljárások eredményei kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy egyrészt a Hatóság az engedélykérelem időpontjában nem feltétlenül, sőt, általában nem is tudja, hogy valamely hálózat melyik szolgáltató érdekében épül (később azt melyik szolgáltató fogja használni), mivel az engedély benyújtója nem feltétlenül a hírközlési szolgáltató, másrészt ugyanakkor a megvalósult engedélyek útján eszközölt építési munkákról, hálózatokról a szolgáltatóknak a piacelemzés érdekében történt adatszolgáltatásokban számot kell adniuk, azaz az adatszolgáltatások alapján láthatóak az évről-évre megvalósult fejlesztések. Valamennyi építési engedélyezési eljárás áttekintése ezért (tekintettel az évi több 10 ezer engedélykérelemre) aránytalan lett volna ahhoz képest, hogy ezen adatok feldolgozása a fentiek miatt a piac meghatározása és elemzése szempontjából más eredményre nem vezetett volna.

Bár a fentiekben részletesen indokoltam, hogy a Magyar Telekom által felvetett további bizonyítási eszközök figyelembe vétele miért nem volt indokolt, megjegyzem, hogy a közigazgatási eljárásokban a Ket. 2. § (3) bekezdésében, 3. § (2) bekezdés b) pontjában, továbbá 50. §-ában rögzített szabad bizonyítási rendszerre tekintettel nem elegendő vitatni ezen bizonyítási eszközök hiányát, hanem azt is szükséges bemutatni, hogy a hiányolt bizonyítási eszközök felhasználása miért vezetett volna a jelen határozatban foglaltakhoz képest más tényállás megállapítására. Ilyen megállapításokat a Magyar Telekom nem tett.

A Magyar Telekomnak a kisebb, internet hozzáférési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók versenyre gyakorolt hatásával kapcsolatos vizsgálatok hiányára vonatkozó észrevételében szintén nem jelzi, hogy a hiányolt bizonyítási eszköz felhasználása miért vezetett volna a jelen határozatban foglaltakhoz képest más tényállás megállapítására, illetve a Hatóság által alkalmazott módszertan okszerűségét mennyiben érinti. Mindazonáltal fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításához kapcsolódó, a verseny hatékonyságával kapcsolatos vizsgálatok során valamennyi, a piacon jelen lévő szolgáltató figyelembe vételre kerül. A jelen határozat tehát a verseny hatékonyságának vizsgálata során figyelembe veszi a kisebb méretű szolgáltatókat is. Ami a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatokat illeti, ezek során – a [187] szakaszban részletesen bemutatott okok miatt, a BEREC közös álláspontjának (110) bekezdésben foglaltakkal összhangban – csak a jelentős méretű alternatív szolgáltatók figyelembe vétele volt indokolt a települési szolgáltató számok meghatározása során (a települési piaci részesedések számítása során a kisebb szolgáltatók ebben az esetben is figyelembe vételre kerülnek).

A Magyar Telekomnak a három párhuzamos hálózattal kapcsolatos észrevételét később, a földrajzi piacok meghatározásához kapcsolódóan megismétli, az észrevételre a 3.12. pontban válaszolok.

A Magyar Telekomnak az átmeneti rendelkezésekre vonatkozó észrevételei

3.3. A Magyar Telekom vitatja az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon átmeneti ideig hatályban tartott kötelezettségek tekintetében, hogy akár az átmeneti rendelkezések tartalma, akár pedig azok alkalmazásának ideje összhangban állna a Keretirányelvben, valamint az uniós ajánlásokban, különösen a 2014/710/EU Ajánlás (20) preambulum-bekezdésében foglaltakkal. A Magyar Telekom álláspontja szerint, amennyiben valamely piacon a verseny hatékony és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató nem azonosítható, a korábban ekként azonosított szolgáltatókra már nem érvényesíthetők a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat nem terhelő kötelezettségek, úgy az Eht. 67/C. § szerint referenciaajánlat közzétételére, szerződés megkötésére nem kötelesek, illetőleg a referenciaajánlat alapján megkötött szerződéseiket jogosultak 90 napos felmondási idővel felmondani, kivéve, ha a határozott időre kötött szerződésből 6 hónapnál rövidebb időtartam van hátra.

A Magyar Telekom sérelmezi, hogy a határozattervezet nem tartalmaz megfelelő indokolást arra nézve, hogy miért szükséges az Eht. 63. § (5) bekezdésben foglalt felhatalmazás alapján egyes kötelezettségek átmeneti ideig történő hatályban tartása. Érvelése szerint, figyelemmel arra, hogy a piac hatékony versenypiac, úgy a szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások beszerzésére a 90 napos határidőnek elegendőnek kell lennie. Vitatja továbbá a Magyar Telekom a határozattervezet indokolásának [552] pontjában foglalt azon állítás okszerűségét, hogy az átmeneti időtartam hosszának meghatározásánál a szabályozott hozzáférési szolgáltatások felhasználásával nyújtott előfizetői szerződések teljesítése szolgált kiindulási alapul, tekintettel arra, hogy az előfizetői szerződések folyamatosan, nem pedig a piachatározatok jogerőre emelkedése napján jönnek létre.

Kifogásolja a Magyar Telekom érvelésében azt is, hogy a határozattervezet indokolása csak a Jogosult Szolgáltatók befektetéseit értékeli, azonban elmulasztja értékelni a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán felmerülő befektetési igényt, valamint a verseny hatékonyságának fenntartására vonatkozó követelményt. Okszerűtlennek és a szabályozás céljával ellentétesnek tartja a Magyar Telekom ezen kívül azt, hogy a határozattervezet jogerőre emelkedését követően a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán fennmarad az új igények befogadására vonatkozó kötelezettség.

Az átmeneti rendelkezések időtartama vonatkozásában a Magyar Telekom előadja, hogy a 26 hónapos átmeneti időszak fenntartása azt eredményezi, hogy a korábbi piaci határozatban foglalt kötelezettségek 2018-2019. évekre is fennmaradnak olyan piacelemzési eljárás alapján, amely alapjául 2009. évi adatok szolgáltak, amely nem szolgálja a verseny hatékonyságát és az előfizetők érdekeit. A Magyar Telekom álláspontja továbbá az, hogy az 1.a, 2.a és 3.a piacok már 2015 óta versengő piacnak minősülnek, amelyre tekintettel az átmeneti idő már 2015 óta tart.

Minderre tekintettel a Magyar Telekom javaslata az, hogy kerüljenek törlésre a határozattervezetből a rendelkező rész II. pontjában foglaltak, s azok helyére az Eht. 67/C. §-ában foglalt szabályok kerüljenek. Amennyiben az átmeneti idő és átmeneti rendelkezés alkalmazása mégis szükséges, úgy javasolja az új igény befogadására vonatkozó kötelezettség törlését, valamint az átmeneti idő hosszát 6 hónapban javasolja maximalizálni.

A Magyar Telekom átmeneti rendelkezések törlésére és helyette az Eht. 67/C. § alkalmazására irányuló észrevételeit figyelmen kívül hagytam, míg az átmeneti rendelkezések időtartamával kapcsolatos észrevételeit az alábbiak szerint vettem figyelembe:

Az Eht. 67/C. § az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ha az Elnök határozatában megállapítja, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség, e határozat jogerőre

emelkedésétől számított naptól az ilyen szolgáltató akkor sem köteles a referenciaajánlat szerinti szerződés megkötésére, ha azt egy másik szolgáltató a jogerőre emelkedést megelőzően kezdeményezte.

(2) A referenciaajánlat alapján kötött szerződéseket a kötelezett szolgáltató az (1) bekezdés szerinti napon, amennyiben az határozatlan időre jött létre, legalább 90 napos felmondási idővel felmondhatja. Amennyiben a határozott idejű szerződésből 6 hónapnál hosszabb idő van hátra, úgy ebben az esetben ugyancsak 90 napos felmondási határidővel gyakorolhatja felmondási jogát a kötelezett szolgáltató."

A Magyar Telekom észrevételeiben hivatkozott Eht. 67/C. § (1)-(2) bekezdései a jelen esetben nem releváns jogszabályi rendelkezések. Az Eht. 67/C. § ugyanis kizárólag abban az esetben lenne alkalmazandó, ha az Elnök azt állapította volna meg a jelen határozat rendelkező rész II. A) pontjában, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség. A jelen határozat rendelkező rész II. A) pontja azonban nem feltétel nélkül, hanem a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglalt átláthatóság kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartásával szüntette meg az 1.a, 2.a és 3.a földrajzi piacokon a szolgáltatók kötelezettségét. A jelen határozat rendelkező rész II. A) pontjában foglaltak továbbá nem ütköznek a 2014/710/EU Ajánlás (20) preambulum-bekezdésébe sem, mivel a jelen határozat rendelkező rész II. A) pontja nem ír elő az 1.a, 2.a és 3.a földrajzi piacokon újabb szabályozói kötelezettségeket, hanem kizárólag átmeneti jelleggel hatályban tartja a HF/56-13/2011. határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglaltakat.

A HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. pontjában előírt kötelezettségeknek a jelen határozat rendelkező rész II. pontja szerinti átmeneti ideig történő hatályban tartására tehát nem a Magyar Telekom által hivatkozott 67/C. § rendelkezései az irányadók, hanem az átmeneti rendelkezések jogalapját – ahogy az a jelen határozat indokolás A. fejezet [548] szakasza is megfelelően tartalmazza – az Eht. 63. § (5) bekezdése teremti meg.

A szabályozás indokát és célját szintén megfelelően támasztják alá a jelen határozat indokolásában foglaltak, hiszen a kötelezettségek megszüntetése a piac érintett szereplői számára jelentős változást eredményeznek, és mivel a szabályozott piacokon jelenleg van a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében jogosulti igénybevétel, ezért az alternatív szolgáltatásnyújtási és szolgáltatás-igénybevételi lehetőségek feltérképezése és megteremtése kiemelt idő- és energia befektetést követel meg, amelynél fogva szükséges, hogy a piaci szereplőknek megfelelő idő álljon rendelkezésre annak érdekében, hogy az új szabályozási környezethez alkalmazkodni tudjanak. E felkészülési idő biztosításához mind a szolgáltatók, mind az előfizetői szolgáltatásokat igénybe vevő előfizetők szempontjából kiemelt érdek fűződik.

Mindezek alapján a jelen határozat rendelkező rész II. A) pontja – az Eht. 63. § (5) bekezdésére és az ismertetett szabályozói célra tekintettel, a jelen határozat indokolásában megfelelően alátámasztva – jogszerűen rendelkezik a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglalt kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartásáról.

A Magyar Telekom átmeneti rendelkezések időtartamára vonatkozó észrevételeit részben figyelembe vettem.

A határozattervezet II. D) pontjában foglaltak szerint a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség hatályban tartásának időtartamát az Eht. által meghatározott legfeljebb 24 hónapos időtartamból kiindulva, a határozat indokolásának [553] szakaszában részletesen rögzített indokok figyelembe vételével állapítottam meg. A határozattervezet 2017. augusztus 31-i közzétételekor az Eht.-nak a 2017. évi LXXXVIII. törvénnyel történő módosítása –

amelynek 127. § (4b) bekezdése alapján a határozott idejű előfizetői szerződések főszabály szerint 12 hónapra köthetőek meg – nem volt hatályos része a hazai elektronikus hírközlési jognak, mivel a törvénymódosítás csak 2017. október 24-én lép hatályba. Figyelemmel arra, hogy a jogalkotónak lehetősége van a kihirdetés és hatályba lépés közötti időszakban is módosítani a törvényt, az Eht. fenti módosítását a közzétételig a határozattervezet nem minden elemében tudtam figyelembe venni, és ahol tekintettel is voltam a módosításra, abban az esetben is csak azzal a feltétellel, hogy a módosítás valóban hatályba lép október 24-én.

Az átmeneti rendelkezések időtartamának meghatározása során elsősorban az Eht. 2017. október 24-ét megelőzően hatályban volt 127. § (4b) bekezdését vettem figyelembe, amely nem kizárólag kivételes lehetőségként ismerte és szabályozta a 24 hónapos határozott időre szóló előfizetői szerződés megkötésének lehetőségét. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt általános szabály alapján az előfizetői szerződés a továbbiakban legfeljebb 12 hónap tartamú határozott időre jöhet létre. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt 12 hónapos időtartam megfelelő kiindulási alapnak tekinthető tehát az átmeneti idő meghatározása során, figyelemmel arra, hogy amennyiben az előfizetőikkel kötött, határozott idejű előfizetői szerződésekben vállalt szolgáltatási kötelezettségeik teljesítéséhez a Jogosult Szolgáltatóknak a HF/56-13/2011. számú határozat szerinti hozzáférési szolgáltatások igénybe vétele szükséges, akkor a határozott idő lejártáig a szerződés teljesítéséhez szükségszerűen rendelkezésre kell állnia a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott szolgáltatásnak. A meghatározásra kerülő időtartamnak továbbá összességében elegendőnek kell lennie arra, hogy a szolgáltatók az általános szerződési feltételeiket módosítsák, illetve azt megfelelően kommunikálják, valamint a kötelezettség megszüntetésével összefüggésben szerződéses kapcsolataikat (előfizetői szerződések, hálózati szerződések) rendezni tudják. Az új előfizetői szabályozási környezet figyelembe vételével indokolt és elegendő, ha – a jelen határozat [553] szakaszában írt egyéb indokokra is tekintettel – összesen 14 hónap időtartamban állapítom meg a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség fenntartásának átmeneti idejét. E körben ugyanakkor nem értettem egyet a Magyar Telekom azon észrevételével, hogy okszerűtlen és a szabályozás céljával ellentétes, hogy a jelen határozat jogerőre emelkedését követően a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán fennmarad az új igények befogadására vonatkozó kötelezettség. A Magyar Telekom ugyanis e körben elmulasztja figyelembe venni a jelen határozat [553] szakaszában is említett azon tényt, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak mindenképpen ÁSZF-et szükséges módosítani ahhoz, hogy a szabályozott termékek útján nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásaikat kivezessék. Tekintettel arra, hogy az Eht. 130. § (3) bekezdés alapján az ÁSZF-et minden módosítás esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően köteles a szolgáltató a Hatóság részére megküldeni, így mindenképp szükséges egy 30-60 napos időtartam annak érdekében, hogy a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók az általános szerződési feltételek módosítását kidolgozhassák, a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek a Hatóság felé határidőben eleget tehessenek, valamint a módosításról megfelelően tájékoztathassák előfizetőiket. A köztes időszak előírása lehetővé teszi az általános szerződési feltételekben és a jelen határozatban foglaltak közötti összhang megteremtését, így nem állhat elő olyan eset, hogy bár a szolgáltató az általános szerződési feltételei alapján megajánlja a szabályozott hálózati szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatást az előfizetőinek, a tényleges szolgáltatásnyújtás a hálózati szolgáltatásra vonatkozóan benyújtott igény – jelen határozatban foglaltakra való hivatkozással történő – visszautasítása miatt nem kerül sor. A köztes időszak előírásának hiánya tehát oda vezethetne, hogy a Jogosult Szolgáltató önhibáján kívül – a szabályozás megszűnése miatt – nem tud szerződésszerűen teljesíteni az előfizetője felé.

A leírtak alapján a jelen határozat rendelkező rész II. D) pontjában foglalt átmeneti határidőt 26 hónapról 14 hónapra módosítottam, valamint módosítottam ennek megfelelően a jelen határozat

indokolását is. A HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség hatályban tartásának időtartamával összhangban a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező rész I. A), I. B), I. C) pontjaiban előírt, a hozzáférés alapvető feltételeit meghatározó kötelezettségek tekintetében is ugyanilyen időtartamban szükséges a kötelezettségek további, átmeneti időtartamra vonatkozó alkalmazását előírni, ezért a jelen határozat rendelkező rész II. D) pontjában foglalt átmeneti határidő fentiek szerinti módosítása – a jelen határozat szövegéből adódóan – ezen többi kötelezettségre is kihat.

A Magyar Telekom észrevételei a DIGI/Invitel fúziónak a határozattervezet jogerőre emelkedése után kialakuló piaci viszonyokra való hatása kapcsán

3.4. A Magyar Telekom az Invitel Csoport 2017. július 21-i közleményében foglaltakkal összefüggésben, amely szerint a DIGI Távközlési és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság és az Invitel Csoport megállapodást írtak alá a cégcsoport lakossági és kisvállalati üzletágát jelentő Invitel részvényeinek adásvételéről, és amely megállapodás a szükséges versenyhatósági hozzájárulások megszerzését követően, várhatóan 2018 első negyedévében zárul, a következő észrevételeket tette:

A Magyar Telekom a 2013/466/EU Ajánlás (4) preambulum-bekezdésére, a Keretirányelv 15. cikkének (1) bekezdésére, 16. cikk (1)-(2), (4) és (6) bekezdéseire hivatkozva előadta, hogy az Elnök a DIGI és az Invitel közötti tranzakció jóváhagyása esetén új, az Eht. 65. § (3) bekezdése szerinti piacelemzési eljárás keretében módosíthat a földrajzi piacok felsorolásán a 2015-2017. évi adatok értékelésével, amelynél fogva a módosítás feltehetően olyan irányú lesz, hogy az Elnök a jelenleginél több piacról állapítja meg a verseny hatékonyságát.

Ezzel szemben a szűk körben, kizárólag a 2.a és 2.b piacok vonatkozásában lefolytatott újabb piacelemzési eljárás azt is jelenthetné, hogy Magyarország egyes földrajzi piacian korábbi, míg másokon későbbi adatok alapján történne a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára előírható kötelezettségek megállapítása, ami nyilvánvalóan nem felel meg a piacelemzésre vonatkozó uniós és magyar jogszabályoknak.

A Magyar Telekom ennek kapcsán előadta, hogy előzetes várakozásai szerint a referenciaajánlatok 2018 nyarán lépnek hatályba, azonban piaci és szabályozási anomáliákhoz vezetne az, ha a jóváhagyott referenciaajánlatban rögzített feltételek szerint és kötelezettségek alapján, olyan földrajzi terület vonatkozásában kötnének a szolgáltatók szerződéseket, amely röviddel ezután kikerülne a szabályozás alól.

A Magyar Telekomnak a DIGI/Invitel fúzióval kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam.

A határozattervezet 2017. augusztus 31-i közzététele alkalmával tájékoztatást adtam ki a DIGI és az Invitel közötti összefonódásnak a piacelemzési eljárásra gyakorolt várható hatásairól. E tájékoztatásban is megerősítésre került, hogy az Invitel Csoport által kiadott közlemény szerint a DIGI megvásárolta az Invitel részvényeit e részvények jogosultjától, azonban a tranzakció hatályosságához szükséges a GVH versenyfelügyeleti eljárásban hozott, az összefonódást engedélyező határozata. Figyelemmel arra, hogy mind e GVH döntésének kimenetele, mind a döntés meghozatalának időpontja, mind a DIGI üzleti szándékai és tervei az általa megvásárolt Invitel részvényekkel kapcsolatban a Hatóság előtt ismeretlenek és fel sem tárhatóak, felesleges és nem lehetséges ennek a piacra gyakorolt várható hatásait vizsgálni jelen piacelemzési eljárás keretében. E tájékoztatáshoz semmilyen joghatás nem fűződik, a célja csupán az, hogy felhívja a felek figyelmét arra, hogy az Elnök az e körben a jövőben megvalósuló esetleges változásokat figyelemmel fogja kísérni, és szükség szerint a releváns piacokon ismételten beavatkozik, piacelemzési eljárást folytat le.

Ahogy a Magyar Telekom is megerősítette észrevételében, a határozat közzétételének és alkalmazandóságának időszerűsége különös súllyal esik latba a tárgyi piacon, nincs törvényes lehetőségem arra, hogy jelen piacelemzési eljárás keretében egy bizonytalan kimenetelű és idejű hatósági döntés meghozatalától tegyem függővé a jelen határozat meghozatalát és alkalmazandóságát. Felhívom továbbá a Magyar Telekom figyelmét, hogy a piacelemzési eljárásokra szubszidiáriusan alkalmazandó Ket. rendelkezései sem teszik lehetővé ilyen esetekben a folyamatban lévő eljárás felfüggesztését.

Amennyiben a GVH döntése értelmében jóváhagyásra kerül a két szolgáltató közötti fúzió, abban az esetben a Hatóság kiterjedt vizsgálat keretében fogja elemezni, hogy ez az összefonódás milyen hatással van a tárgyi piacokra, és szükség esetén a jogszabályok által biztosított hatáskörében eljárva jogkörében fog dönteni ezzel összefüggésben a hatósági eljárás megindításáról (illetve esetlegesen annak mellőzéséről), továbbá a rendelkezésére álló adatok, bizonyítékok értékelése alapján dönt majd a jelen határozatban foglaltak esetleges módosításáról.

Termékpiacra vonatkozó megállapítások

3.5. A Magyar Telekom észrevételében bemutatja a Hatóság által a kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során követett eljárást, ennek keretében ismerteti, hogy a vizsgálatok milyen technológiai keresleti helyettesítési lehetőségekre terjednek ki (kábelmodemes internet szolgáltatás, helyhez kötött vezeték nélküli, (WLAN) internet szolgáltatás, mobil rádiótelefon szolgáltatás, bérelt vonali hozzáférésen nyújtott internet szolgáltatás). A kábelmodemes internet szolgáltatással kapcsolatban megállapítja, hogy az ezzel kapcsolatos vizsgálat kizárólag a 3(b) piac esetén kerül elvégzésre.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevétele a jelen határozat rendelkezéseit nem vitatja, pusztán a határozat tartalmát ismerteti. Megjegyzem ugyanakkor, hogy a kábelmodemes keresleti helyettesítés kapcsán a Magyar Telekom megállapítása téves, hiszen az általa felvázolt viszony a 3(a) és 3(b) piac között pont ellentétes a határozatban foglaltakkal (3(a) piaci határozat [17] szakasz és jelen határozat indokolás A. fejezet [22] szakasz), ugyanis a kábelmodemes helyettesítés vizsgálatára a 3(a) piacon került sor. (A 3(b) piacon – mivel a kábelmodemes szolgáltatást már a korábbi határozat is a piac részeként azonosította – ilyen vizsgálat ismételt elvégzése nem volt indokolt, hiszen a kiinduló szolgáltatás ezen piacon már magában foglalja a kábelmodemes szolgáltatást.)

3.6. A Magyar Telekom észrevételében idézi, hogy a határozattervezetek a mobilinternet-szolgáltatás tekintetében megállapítják, hogy az ezen szolgáltatásra vonatkozó szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér a vezetékes szolgáltatásokétól, a fogyasztók a vezetékes szolgáltatás minőségét jobbnak ítélik meg, mint a mobilinternet-szolgáltatásét, valamint a Hatóság megállapítása szerint a két szolgáltatás inkább kiegészítő, mint helyettesítő jegyeket mutat. Az elvégzett vizsgálatok alapján a Hatóság megállapította, hogy a két szolgáltatás közötti helyettesítés az árak oldaláról korlátozott.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételében szelektíven emel ki néhány, a mobil helyettesítés vizsgálata során figyelembe vett szempontot. Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Magyar Telekom által idézett megállapításoknál nagyobb súllyal esett a latba a helyettesítés vizsgálatánál a felhasználói magatartás (jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.2.6. pontja) és a várható fogyasztói reakciók (jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.2.7. pontja) vizsgálatainak eredményei.

3.7. A Magyar Telekom álláspontja szerint, a határozattervezetek megállapításaik során elmulasztják számos, a mobilinternet-szolgáltatás helyettesíthetőségére vonatkozó körülmény vizsgálatát kifejezetten az árazás vizsgálata körében:

- A korlátlan mobilinternet-csomagok megjelenése és árazása,
- Az ún. FMS szolgáltatások megjelenése és árazása,
- Az ún. FMC szolgáltatások megjelenése és árazása.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételében felsorol néhány piaci jelenséget, ugyanakkor nem mutatja be, hogy ezek a piaci jelenségek milyen módon befolyásolják a jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.2. pontjában elvégzett vizsgálat következtetéseit. Nem mutatja be, hogy az általa megnevezett szolgáltatások milyen hatást gyakorolnak a fogyasztók magatartására, nem támasztja alá semmilyen kutatással, számítással, hogy a fogyasztók ténylegesen helyettesítő szolgáltatásként tekintenének a mobil szolgáltatásra és a jelen határozatban ismertetett költség oldali korlátokat sem vitatja. A Magyar Telekom tehát úgy állapítja meg a jelen határozatban található következtetésekről, hogy megalapozatlanok, hogy közben a jelen határozat egyetlen megállapítását sem cáfolja.

A Hatóság által évente elvégzett piackutatások alapján nem tapasztalható a Magyar Telekom állítását esetlegesen alátámasztó tömeges migráció a vezetékes internet szolgáltatások irányából a mobil szolgáltatások irányába. A piackutatási adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fogyasztók nem tekintenek a mobilinternet szolgáltatásra a vezetékes internet szolgáltatás helyettesítőjeként. A 10%-os áremelésre adott válaszok – 2016-ban a lakossági előfizetők 4%-a, illetve az üzleti előfizetők 3%-a mondta volna le a vezetékes internet előfizetését a havidíj 10%-os emelése esetén – alapján adódó saját árrugalmasság mértéke olyan alacsony, ami önmagában kizárja a piac más szolgáltatásokkal való bővítését (ráadásul a szándékolt preferencia alapján számított árrugalmasság a gyakorlatban felülbecsli a tényleges árrugalmasságot). Megállapítható továbbá, hogy a vezetékes és a mobil internet piac növekedése között semmilyen szignifikáns összefüggés nem fedezhető fel. Semmilyen keresleti oldali jele nincs tehát annak, hogy ez a két szolgáltatás helyettesítő lenne. Megjegyzem továbbá, hogy néhány marginális és vitatott esetet kivéve nincs arra példa, hogy valamely tagállami szabályozó mobil helyettesítést állapított volna meg az internet szolgáltatás tekintetében. Természetesen a jövőben előfordulhat, hogy a fogyasztók magatartása változik és a fogyasztók nagyobb hányada tekint a mobilinternet szolgáltatásra a vezetékes internet szolgáltatást ténylegesen helyettesítő szolgáltatásként, ugyanakkor a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján erre vonatkozó megalapozott következtetés nem vonható le.

3.8. A Magyar Telekom megjegyzi továbbá, hogy szerinte a határozattervezetekben szereplő, és a helyettesítő, illetve kiegészítő szolgáltatás kérdésében meghatározónak tűnő lakossági piackutatás 2014. évi adatfelvételre hivatkozik. Szerinte frissebb adatok hiányában a határozattervezetek nem értékelhették az utóbbi években az MNO-szolgáltatók által kiépített 4G-technológia átvitelére alkalmas hálózatok helyettesíthetőségre gyakorolt hatását, illetve az ezen hálózatok segítségével nyújtott magas minőségű szolgáltatások hatását.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat indokolás A. fejezet [81] szakasza valóban egy helyen – a frissítés elmaradása miatt – hivatkozik 2014-es adatokra. A jelen határozatot kiegészítettem a 2016-os adatokkal. Mivel a közzétett határozattervezetben a következtetéseket a 2016-os piackutatási adatok alapján vontam le (a Magyar Telekom által kifogásolt 2014-es adat tévedésből nem került frissítésre), ezért a jelen

határozat megállapításait a hiba nem befolyásolja. Az adatok alapján levont következtetéssel kapcsolatban lásd az előző észrevételre adott válasz saját árrugalmassággal kapcsolatos részét.

3.9. A Magyar Telekom idézi a 651/2014/EU rendelet 2. Cikkének 138. pontját, melyben szerepel, hogy az új generációs (NGA) hálózatok körébe tartoznak egyes fejlett, vezeték nélküli hozzáférési hálózatok, amelyek minden előfizetőnek megbízható, nagy sebességet képesek biztosítani. A fentiekre alapozva a Magyar Telekom szerint az ún. LTE-Advanced hálózatok akár helyettesíthetik is a vezetékes NGA-hálózatokat, megítélése szerint ez is arra utal, hogy a keresleti oldali helyettesíthetőség elvetése mélyebb megalapozottságot igényel.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság tisztában van azzal, hogy a fent idézett kitétel iránymutatás lehet az államilag támogatott szélessávú hálózatépítési pályázatok (SZIP projekt) elbírálása során. Azonban a Hatóság ismeretei szerint a Magyar Telekom és versenytársai által kínált garantált sávszélességi értékek alacsony volta nem tette lehetővé, hogy érvényesen pályázhassanak ilyen hálózatok mobil technológiával történő megvalósítására. Így a Magyar Telekom által fent leírt, a helyettesítés lehetőségére vonatkozó megállapítást tényként a Hatóság nem tudja megalapozottan figyelembe venni. Megjegyzem továbbá, hogy önmagában attól, hogy egy technológiai megoldás bizonyos műszaki paraméterek tekintetében képes a piac részeként azonosított helyhez kötött szolgáltatások helyettesítésére, még nem következik, hogy a két technológián nyújtott szolgáltatás egy piachoz tartozik. A helyettesítés vizsgálata nem korlátozódhat pusztán a műszaki paraméterek összehasonlítására, a piaci kínálat, az előfizetői magatartás vizsgálata és a piaci folyamatok figyelembe vétele kiemelt fontosságú.

A mobilinternettel való helyettesítés hiányával kapcsolatban lásd a korábbi észrevételekre adott válaszokat.

3.10. A Magyar Telekom álláspontja szerint a mobilinternet-szolgáltatás tekintetében a határozattervezetek nem felelnek meg a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt, a tényállás feltárására vonatkozó kötelezettségnek. Álláspontja szerint a mobilinternet-szolgáltatás keresleti oldali helyettesíthetőségének elvetésére vonatkozó indokolás okszerűtlen, és nem tár fel minden, a határozattervezet szempontjából releváns körülményt.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a helyettesítési vizsgálatok módszertana egy már több, mint egy évtizedes szabályozói gyakorlatra vezethető vissza, mely megfelel az uniós és hazai jogszabályokban és ajánlásokban leírtaknak. A Magyar Telekom fenti megválaszolt észrevételeiben nem tárt a Hatóság elé olyan releváns körülményt, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben befolyásolta volna. A Hatóság korábban a szélessávú meghallgatás folyamán vázolta a piaccal kapcsolatos terveit, ahol a Magyar Telekom nem fogalmazott meg a mobil helyettesítéssel kapcsolatban eltérő álláspontot. A Magyar Telekom legutolsó adatszolgáltatásához kapcsolódó kvalitatív kérdőívben a következőket nyilatkozza a 20. kérdésre[159]:

„A kérdés összetett. A használatot célszerű kis- (telefon) és nagy képernyős (PC, laptop, tablet) esetekre vizsgálni. A helyettesítés nem szigorúan technológiák vagy helyszínek között történik, hanem

[159] Tapasztalatai szerint az előfizetők többsége a Szolgáltató által nyújtott helyhez kötött internet szolgáltatáshoz képest a mobilinternet szolgáltatást kiegészítő, vagy helyettesítő szolgáltatásként használja? Véleménye szerint, mik a helyettesítés feltételei és mikorra következhet be?

a nagyképernyős felhasználás egy jelentős része átkerül okostelefonra, ill. tablet-re, kisebb része pedig okos TV-re. Maguk az eszközök viszont alkalmasak lehetnek több access technológia használatára, így ezek egymással helyettesíthetők. A nagyobb adat igényű (pl. HD videó) tartalmak fogyasztására viszont továbbra is a vezetékes technológia alkalmasabb. Továbbá az is jellemző, hogy a nagyobb adat igény a képernyőmérettel is összefügg (nem célszerű HD minőségű videót kis képernyőn nézni), ezért ez az igény otthon, illetve fix hozzáféréssel ellátott helyszínen jelentkezik. A fix (vezetékes) és mobil adat használók átlagforgalma között továbbra is megfigyelhető egy körülbelül tízszeres szorzó és ez várhatóan sokáig meg is marad. A koncentrált, nagy adatigény sűrűn lakott területeken jelentkezik, amit célszerűbb vezetékes hálózaton kiszolgálni. Vidéki területeken, kisebb koncentrációjú igény kiszolgálására részben alkalmas az LTE mobil technológia."

A Magyar Telekom idézett nyilatkozata egybecseng a jelen határozat vonatkozó fejezetében leírtakkal.

3.11. A Magyar Telekom véleménye szerint a szélessávú internet hozzáférési kiskereskedelmi piac része a WiMax és a FTTH-RFOG is, melyekből az elsőt az NMHH nem vizsgálta, míg utóbbit nem tulajdonította a piac részének.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Bár a Magyar Telekom észrevételében helyesen állapítja meg, hogy „…egy adott technológiájú hálózaton miként lehet nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatást létesíteni, elkülönül attól a kérdéstől, hogy az arra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások részét képezik-e a ráépülő kiskereskedelmi piacnak", az észrevételének megtétele során mégis együttesen kezeli a két kérdést és az L2 nagykereskedelmi szolgáltatás FTTH-RFOG hálózaton történő bevezetésének objektív műszaki korlátaival kapcsolatos vizsgálatokra hivatkozva tartja szükségesnek az FTTH-RFOG hálózatok figyelembe vételét a kiskereskedelmi piaci vizsgálatok során. A Magyar Telekom észrevétele alapján megállapítható, hogy tévesen értelmezi a jelen határozatban foglaltakat. A jelen határozat a kiskereskedelmi piac részeként azonosította valamennyi kábelmodemes hálózaton nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatást, így az FTTH-RFOG hálózaton nyújtott szolgáltatásokat is. (A kábelmodemes szolgáltatás a jelen határozat indokolás A. fejezet [98] szakasza alapján a piac részeként került azonosításra, a jelen határozat II. függelékében szereplő kábelmodemes és kábeltelevíziós hálózatok definíciója egyértelműen tartalmazza az az FTTH-RFOG megvalósítást.) A WiMax hálózat típust a vezeték nélküli (WLAN) szolgáltatások között vizsgáltam (jelen határozat indokolás A. fejezet [25] szakasz) és megállapítottam, hogy a szolgáltatás a többi vezeték nélküli szolgáltatással együtt a kiskereskedelmi piac részét képezi. A jelen határozatban megállapítottam továbbá, hogy a WiMax szolgáltatások piaci súlya és jelentősége csekély. Megjegyzem továbbá, hogy a WiMax szolgáltatás alapjául szolgáló frekvencia használatára vonatkozó engedély lejárt, ezt megelőzően a kiszolgált előfizetők száma folyamatosan csökkenve 2015-re 300 db alá csökkent.

A leírtak alapján tehát a Magyar Telekom észrevétele a határozattervezet téves értelmezésén alapul, így megalapozatlan, ezért azt figyelmen kívül hagytam.

A földrajzi piacra vonatkozó megállapítások

3.12. A Magyar Telekom idézi, hogy a határozattervezetek a földrajzi piac meghatározása során megállapítják a megfelelő földrajzi alapegységet, majd pedig ezen alapegységeken vizsgálják 1) a strukturális tényezőket, 2) magatartási tényezőket, valamint a 3) belépési korlátokat. Ezt követően a strukturális tényezők kapcsán felveti, hogy szerinte a határozattervezetek nem kínálnak indokolást arra, hogy miért épp három versengő infrastruktúra a hatékony verseny strukturális feltétele. A Magyar Telekom szerint könnyű belátni, hogy akár két versengő infrastruktúra mellett is kialakulhatnak a

hatékony verseny feltételei, amennyiben egy jelentős és agresszív árazású alternatív szolgáltató készteti versenyre az inkumbens szolgáltatót.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [137] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. A Magyar Telekom tehát olyan mérlegelést – verseny hatékonyságának vizsgálata – hiányol a földrajzi piaci vizsgálatokhoz kapcsolódóan, amely más vizsgálati lépéshez kapcsolódik. A földrajzi piac meghatározása során a Hatóság nem tesz – nem is tehet – megállapítást a verseny hatékonyságával kapcsolatban. Megjegyzendő, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [193] szakasz a Magyar Telekom által vitatott, a hatékony versennyel kapcsolatos megállapítást a legjobb tagállami gyakorlatokat összegző BEREC közös álláspontjára tekintettel teszi. Függetlenül attól, hogy a Hatóság általában egyetért a BEREC közös álláspontban foglaltakkal, a korábban leírtaknak megfelelően a hatékony versennyel kapcsolatos megállapítás nem szükséges eleme az elkülönült földrajzi piacok azonosításának.

3.13. A Magyar Telekom álláspontja szerint a magatartási tényezők vizsgálata körében a határozattervezetek nem említik és nem is értékelik az Eht. módosítás árazásra gyakorolt hatását, mely alapján 2017. október 24-e után a szolgáltatók nem tarthatják fenn korábbi gyakorlatunkat, miszerint a határozott idejű szerződések „hűségkedvezménye” a határozatlan idejű szerződés előfizetési díjához képest kerül meghatározásra. Szerinte a fenti jogszabály hatásai a határozattervezetek hatályba lépését követő teljes piacelemzési ciklusban befolyásolni fogják a szolgáltatók árazási gyakorlatát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság nem tartja indokoltnak, hogy egy a piac teljes egészére vonatkozó szabályozási változás árakra gyakorolt hatását vizsgálja a strukturális kritériumok alapján meghatározott területi egységekre vonatkozóan. Egy ilyen elemzéstől – tekintettel a jelen határozat indokolás A. fejezet [188] szakaszában foglalt gyakorlati problémákra, a határozatlan idejű listaárak és a ténylegesen alkalmazott árak közötti eltérés szolgáltatónkénti jelentős szóródására, valamint a várható szolgáltatói és előfizetői reakciók spekulatív értékelhetőségére – érdemi eredmény a szabályozás szempontjából nem várható. Fontosnak tartom azt is hangsúlyozni, hogy az Eht. módosításból eredő határozott idejű szerződések időtartamának maximális két évről egy évre történő csökkentése önmagában nem determinálja a szolgáltatók kiskereskedelmi árazási politikáját, azt számos egyéb tényező is befolyásolhatja.

3.14. A Magyar Telekom szerint a belépési korlátok, illetve a piacok támadhatósága körében a határozattervezetek elmulasztják értékelni azon piaci változásokat, amelyek a mobil- és helyhez kötött internet szolgáltatás piacai közötti átjárhatóságot erősítik.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozatban nem azonosítottam kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként a mobilinternet szolgáltatást (ezzel kapcsolatban lásd bővebben a 3.6.-3.10. pontokban ismertetett észrevételekre adott válaszokat), illetve ennek megfelelően a nagykereskedelmi szolgáltatási piac részeként sem

kerültek mobil hálózati szolgáltatások azonosításra, ezért ezen hálózat típus vizsgálatára a földrajzi piacok belépési korlátai kapcsán módszertanilag nincs lehetőség.

A piacmeghatározás alapjául szolgáló adatok

3.15. A Magyar Telekom a piacmeghatározáshoz kapcsolódóan is megjegyzi, hogy a Hatóság nem használta fel a rendelkezésére álló összes aktuális piacra vonatkozó információt (engedélyeztetési eljárások, Szélessáv.net mérések eredményei, Digital Agenda Scoreboard, szolgáltatók adatszolgáltatása, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása - Gyorsjelentések stb.). Ismételten jelzi, hogy véleménye szerint ezen elemzések teljes körű vizsgálatával végezhető csak el a piacmeghatározás.

A Magyar Telekom észrevételében megismétli a korábban, az általános észrevételei között is előadott észrevételét. A Magyar Telekom észrevételét a korábban, a 3.2. pontban foglalt észrevételre adott válasznak megfelelően ebben az esetben sem vettem figyelembe.

3.16. A Magyar Telekom kifogásolja, hogy míg a határozattervezet a kötelezetti pozíciót sokkal korábbi adatok (2009, 2014.) alapján határozza meg, addig a jogosulti pozíció definiálásánál már figyelembe veszi az Eht. jövőbeli, 2017. évi módosítását, illetve annak hatásait.

A Magyar Telekom 3.3. pontban ismertetett észrevételére adott válaszban kifejtettek szerint a Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat rendelkező rész II. pontja alapján átmeneti ideig terhelő, a HF/56-13/2011. határozatban foglalt kötelezettségek esetében, ezen időszak meghatározásánál figyelembe vettem az Eht. 127. § (4b) bekezdésének a 2017. évi LXXXXVIII. törvénnyel történt módosítását.

Részletes észrevételek

A műszaki lemásolhatóságra vonatkozó megállapítások

3.17. A Magyar Telekom kifogásolja a határozattervezet rendelkező részének I. B.2.1. pontjában a műszaki lemásolhatóság követelményével kapcsolatos szabályokat.

A műszaki lemásolhatósági vizsgálat a Magyar Telekom véleménye szerint a kiskereskedelmi termék piaci bevezetésének kvázi engedélyezését jelenti, ugyanis a referencia ajánlat jóváhagyása, hatósági ellenőrzési eljárás lezárása szükséges ahhoz, hogy az új kiskereskedelmi termék bevezetésre kerülhessen. Így az utólagos piacfelügyelet helyett, előzetesen, kvázi engedélyezési eljárás kerülne bevezetésre, ez pedig teljesen ellentétes az Engedélyezési irányelv céljaival.

A Magyar Telekom véleménye szerint a műszaki lemásolhatósági vizsgálat szabályai alapján extrém módon növekedne meg a kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének ideje: a referenciaajánlat módosítását követően is csak a jóváhagyott referenciaajánlat hatálybalépését követő 45. naptól lehetne az új kiskereskedelmi szolgáltatást bevezetni, lemásolható szolgáltatás esetén pedig az NMHH eljárásának lezárásáról szóló levél kézhezvételét követően lehetne a szolgáltatást bevezetni. A Magyar Telekom megjegyzi ezzel kapcsolatban, hogy az eljárás sajátosságai miatt a bevezetési dátumok egyetlen esetben sem lennének pontosan számíthatóak, ezzel gyakorlatilag ellehetetlenítve a kiskereskedelmi termék bevezetésével összefüggő ÁSZF módosítás megtételét, a kapcsolódó marketing és egyéb akciók időzítését.

A Magyar Telekom véleménye szerint a piachatározatnak olyan szabályozást kell tartalmaznia, amely egyrészt megfelel a 2013/466/EU Ajánlásnak, másrészt szem előtt tartja, és nem teszi terhesebbé a kötelezett szolgáltatók helyzetét a saját, új kiskereskedelmi szolgáltatásaik bevezetése körében. A szabályozásnak az is célja kell legyen, hogy az előfizetők számára nyújtandó új, innovatív

kiskereskedelmi szolgáltatások minél egyszerűbben, költséghatékony módon, a keresletre rugalmasan reagálva jelenhessenek meg a szolgáltatási piacon. A túlzottan szigorú és időigényes szabályok ellehetetlenítik a piaci alapú innovációt, mert gyakorlatban korlátozzák az új műszaki megoldások (és ezzel új szolgáltatások) piaci alapú bevezetését. Ez pedig nem csak a Kötelezett-, hanem a Jogosult Szolgáltatók és végső soron az előfizetők érdekeivel ellentétes.

A Magyar Telekom észrevételét figyelembe vettem, az alábbiak szerint:

A Magyar Telekom észrevétele alapján megvizsgáltam, hogy van-e lehetőség arra, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások műszaki lemásolhatóság szempontjából releváns jellemzői esetében tovább egyszerűsítsem az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését, a műszaki lemásolhatóság biztosításának sérülése nélkül.

A releváns jellemzők körét illetően megállapítottam, hogy az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia, a sávszélesség és a szolgáltatásminőség jellemzőin túlmenően nem azonosítható olyan egyéb tényező, amelynek módosulása a kiskereskedelmi szolgáltatások esetében a műszaki lemásolhatóságot érintené. Ennek megfelelően egyértelműsítettem a jelen határozat rendelkező részének I. B.2.1. pontjában, hogy a műszaki lemásolhatósági vizsgálat a felsorolt három jellemző változása esetén lehet indokolt. Ehhez kapcsolódóan pontosítottam az alkalmazott megnevezéseket (hozzáférési technológia helyett átviteli technológia), továbbá az egyértelműség érdekében definiáltam a hálózat típus és az átviteli technológia fogalmát.

A hálózat típus, illetve átviteli technológia módosításával kapcsolatban megállapítottam, hogy ez olyan mértékű és komplexitású változást jelent mind a kiskereskedelmi, mind a nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében, amely mindenképpen indokolja a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását, illetve ehhez kapcsolódóan – amennyiben a lemásolhatóság nem biztosított – a referenciaajánlat módosítását. A hálózat típus, illetve átviteli technológia módosítása olyan, viszonylag ritkán előforduló és hosszú átfutási idejű változás, amelynek esetében nem tekinthető aránytalan késedelemnek a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása és a referenciaajánlat módosítása. Ezzel kapcsolatban hangsúlyoznom szükséges, hogy a hálózat típus, illetve az átviteli technológia változása a legtöbb esetben valószínűsíthetően a referenciaajánlat módosítását tenné szükségessé a műszaki lemásolhatóságtól függetlenül is, hiszen ezek olyan mértékű változások a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, amely a szolgáltatásnyújtás lényegi jellemzőit befolyásolják, és ezen lényegi jellemzők szabályozása a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjából következően a referenciaajánlatok szükségszerű részét kell, hogy képezzék. Ezért az itt kifejtett, továbbá a jelen határozat indokolás A. fejezet [466]-[472] szakaszaiban részletesen kifejtett indokokra tekintettel a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos, a Magyar Telekom által kifogásolt eljárások az Eht.-nak és egyebek mellett az uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében kerültek előírásra, és azok nyilvánvalóan sem közvetlenül, sem közvetetten nem a kiskereskedelmi termék engedélyezésére irányuló eljárások. A referenciaajánlat módosítása, illetve a hatósági ellenőrzés lefolytatása annak érdekében kerül előírásra, hogy a Jogosult Szolgáltatók által esetlegesen kialakítandó kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz a Kötelezett Szolgáltató által nyújtandó nagykereskedelmi szolgáltatások rendelkezésre álljanak. A kiskereskedelmi szolgáltatás minőségi jellemzői változtatásának esetét azonban – a Magyar Telekom észrevételeit figyelembe véve – kiemeltem a műszaki lemásolhatósági vizsgálat köréből. A minőségi jellemzők változása esetén műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása nélkül, egyértelműen eldönthető, hogy a megajánlott nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások felhasználásával az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolható-e. Ezért ebben az esetben – az új sávszélességek bevezetésénél előírtakhoz hasonló szabályokhoz hasonlóan – a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatások időben történő biztosítása, valamint az ezzel kapcsolatos információk előzetes közzététele megfelelően biztosítja a műszaki

lemásolhatóságot, a kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének indokolatlan késedelme nélkül. A fentieknek megfelelően kiegészítettem a rendelkező részt az I. A.2. g) és I. B.2.4. pontokkal, valamint módosítottam a jelen határozat rendelkező részének I. B.2.1. pontját, továbbá az indokolás A. fejezet [468] és [473] szakaszait.

A kiegészítő szolgáltatások díjai

3.18. A Magyar Telekom a kiegészítő szolgáltatások díjszámítására előírt „elkerülhető költségek" módszertana kapcsán kifejti, hogy megítélése szerint az I. számú melléklet (6) pontjában nevesített, a kiegészítő szolgáltatások költségalapjából kizárt költségek közül a termékfejlesztési költségek, a nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek, az informatikai, nyilvántartási rendszerekből történő lekérdezések költsége, valamint a gépjárművekkel kapcsolatos karbantartási, javítási költségek, továbbá azok értékcsökkenése elkerülhető költségnek tekinthetők, ezért azokat figyelembe kell venni a kiegészítő szolgáltatások költségalapjában.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. számú mellékletben az elkerülhető költségek módszertanának megfelelően olyan részletszabályok kerültek kialakításra, amik egyrészt biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók részéről a szolgáltatások nyújtásához közvetlenül szükséges tevékenységek költségei térítésre kerüljenek, másrészt, hogy olyan költségeket ne tudjanak elszámolni a Kötelezett Szolgáltatók, amelyek akkor is felmerülnének, ha az adott kiegészítő szolgáltatást nem nyújtanák. A fentiekkel összhangban tehát, ha a Magyar Telekom bizonyítani tudja, hogy egy informatikai, nyilvántartási rendszer kialakítására, fejlesztésére csak és kizárólag egy adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében került sor, akkor annak költsége beleszámítható az adott kiegészítő szolgáltatás költségalapjába. Ugyanez igaz a gépjárműköltségekre is, ugyanis a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. számú melléklet (10) pontjában a gépjárműköltségek kapcsán rögzítésre került az a speciális rendelkezés, ami szerint a gépkocsi értékcsökkenése vagy egyéb kapcsolódó költségek, különösen a gépjármű üzemeltetéséhez kapcsolódó adó, biztosítási díj, javítási-karbantartási díj abban az esetben vehető figyelembe, ha a Kötelezett Szolgáltató igazolni tudja, hogy az adott gépjárművet kifejezetten az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében szerezte be.

A Magyar Telekom észrevételében megjelölt termékfejlesztési költségek és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek költségalapból történő kizárása kapcsán a döntésem meghozatala előtt részletesen megvizsgáltam, hogy felmerülhetnek-e egyáltalán olyan termékfejlesztési és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek, amik csak és kizárólag valamely, a határozatban nevesített kiegészítő szolgáltatások nyújtásához kapcsolódnak. Az elvégzett vizsgálatot követően nem azonosítottam ilyen költségeket és a Magyar Telekom a vonatkozó észrevételében sem jelölte meg, hogy mely kiegészítő szolgáltatás vonatkozásában tartja indokoltnak a termékfejlesztési és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek figyelembe vételét, ezért a Magyar Telekom erre vonatkozó észrevételét nem vettem figyelembe. Megjegyzem továbbá, hogy egy kiegészítő szolgáltatás Jogosult Szolgáltató általi igénybevétele sohasem önmagában történik, hanem valamely alapszolgáltatáshoz kapcsolódik, ezért a Magyar Telekom által említett termékfejlesztési költségek, valamint nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek minden esetben valamely alapszolgáltatás és nem a kapcsolódó kiegészítő szolgáltatás nyújtásához kapcsolódhatnak. Ezen költségek térítése pedig az alapszolgáltatások költségének meghatározására alkalmazott BU-LRIC+ költségszámítási módszer alapján, az alapszolgáltatások megállapított költségalapú díjában, felárak révén figyelembe vételre kerül.

Mindazonáltal az egyes költségek indokoltságát, ok-okozatiságát, mértékét a Hatóság a referenciaajánlat jóváhagyására irányuló eljárásokban benyújtott költségszámítások ellenőrzése során minden esetben külön-külön, tételesen fogja vizsgálni.

3.19. A Magyar Telekom nem ért egyet a határozattervezet rendelkező rész I. C) pontjában foglalt azon kötelezettséggel, miszerint a „Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató kérésére köteles a költségalapú díjak kialakítására vonatkozó számításokat átadni a Jogosult Szolgáltató számára", tekintettel arra, hogy a részletes számítások olyan üzleti információkat tartalmazhatnak (pl. óradíjak, alvállalkozói díjak, egyéb feltételek), amelyek a Kötelezett Szolgáltatók üzleti titkát képezhetik. A fentiek helyett javasolta a Magyar Telekom, hogy jogvitás helyzetben a Hatóság folytassa le a számítások megfelelőségi vizsgálatát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének Magyar Telekom által hivatkozott I. C) pontja meghatározza azt is, hogy mely szolgáltatások esetében kell a referenciaajánlathoz kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltatónak igazolnia, hogy azok díjai költségalapúak és a határozat rendelkezéseinek megfelelően kerültek kialakításra. Az Elnök ezen szolgáltatások esetében előzetes jóváhagyás útján tudja közigazgatási hatósági eljárás keretében ellenőrizni, hogy az azokra vonatkozó díjak az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően kerültek-e kialakításra. A jelen határozat rendelkező részének I. C) pontjának utolsó bekezdése a referenciaajánlatban nem szereplő, a rendelkező rész I. D.6.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások esetében költségalapú díjak kialakítását írja elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A Magyar Telekom által kifogásolt, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő, a Jogosult Szolgáltató irányába fennálló adatszolgáltatási kötelezettség kizárólag ebben az esetben áll fenn. A rendelkező rész I. D.6.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások díjait nem tartalmazza a referenciaajánlat, így az Elnök előzetesen nem tudja ellenőrizni, hogy a Kötelezett Szolgáltató azokat az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően alakította-e ki, ezért szükséges azt biztosítani a Jogosult Szolgáltatók számára, hogy amennyiben a rendelkező rész I. D.6.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások valamelyikét kívánják igénybe venni, de vitatják ezen, a Kötelezett Szolgáltató által megállapított díjakat, akkor közvetlenül a Kötelezett Szolgáltatótól kapott információ alapján vizsgálhassák meg és alakíthassák ki álláspontjukat arról, hogy a díjak megfelelően lettek-e kialakítva. Csak ezen információ birtokában tudnak megalapozottan nyilatkozni a Kötelezett Szolgáltató felé arról, hogy ezen díjakon a szolgáltatást igénybe veszik-e, vagy esetlegesen – ha a felek között vitatott lenne a díj, akkor az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése mellett – a Hatósághoz fordulnak jogvitájukkal. Ha a Jogosult Szolgáltató a szükséges adatok hiányában nem tudja előzetesen ellenőrizni a díjszámítás megfelelőségét, akkor nem tud megalapozott álláspontot kialakítani, és e bizonytalanság visszatarthatja őt a jogvitás eljárás kezdeményezésétől. Utalva a Magyar Telekom javaslatára, mivel az Eht. 57. §-a szerinti jogvitás eljárás kizárólag kérelemre induló közigazgatási hatósági eljárás, ilyen esetben – kérelem hiányában – a Hatóság sem szerezne tudomást a felek közötti jogvitáról, és nem vizsgálhatná meg a számítások megfelelőségét. Így fontos hangsúlyozni, hogy ha ilyen esetben kizárólag jogvitás eljárás állna rendelkezésre a Jogosult Szolgáltató részére a díjak vitatására, akkor egyrészt elméleti lehetőséget adna a Kötelezett Szolgáltatóknak a visszaélésszerű magatartásra, mivel a Jogosult szolgáltató nem biztos, hogy élni kíván a jogvita indítási jogával, másrészt a jogvitás eljárás időtartama és megindításával kapcsolatos adminisztratív és/vagy jogi képviselet igénybevételével járó tevékenységeknek eleve elrettentő hatása lehet egy kisebb szolgáltató számára, amely a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében akkor is elfogadja a Kötelezett Szolgáltató által számítássokkal alá nem támasztott díjat, ha egyebekben azzal nem ért egyet. A Magyar Telekom javaslata – miszerint egyet nem értés esetén minden esetben

a Hatóság folytassa le a számítások megfelelőségi vizsgálatát jogvitás eljárásban – a jogosulti kérelem megalapozottsága esetén önmagában csak feleslegesen meghosszabbítaná a szerződéskötési folyamatot, ugyanakkor nagy valószínűséggel ugyanúgy ahhoz vezethet, hogy a Jogosult Szolgáltatónak meg kell ismernie a díj kialakításához szükséges adatokat a jogvitás eljárás során, hogy azokra a jogvitás eljárás ügyfeleként érdemben nyilatkozni tudjon, azokat érdemben vitatni tudja. Ezen felül megjegyzem, hogy a Jogosult Szolgáltató a díjak alapjául szolgáló számítások hiányában eleve nem vagy csak korlátozottan tudna eleget tenni az Eht. 59. § (4) bekezdésében foglalt azon kötelezettségének, hogy a kérelmében foglaltaknak tény- és jogalapját hitelt érdemlően bizonyítsa, így a Magyar Telekom javaslatának elfogadása esetén maga a határozati szabályozás zárná ki vagy nehezítené meg a Jogosult Szolgáltató valamely, Eht.-beli kötelezettségének teljesítését.

3.20. A Magyar Telekom álláspontja szerint – fenntartva a 2011. évi határozatok esetében tett észrevételét – a kiegészítő szolgáltatások kialakításához kapcsolódó határidők a gyakorlatban vállalhatatlanok.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Magyar Telekom észrevételében nem határozza meg, hogy konkrétan mely határidő esetében és miért tartja vállalhatatlannak a megadott határidőt. A határidőket – ahol ez értelmezhető volt – a Hszr.-ben foglalt határidők alapján határoztam meg, a Hszr.-ben, illetve az előző határozatban foglaltakhoz képest a határidők nem rövidültek. A Hszr. egy 2004. óta, azaz több mint 13 éve hatályban lévő jogszabály, így nem életszerű, hogy a Magyar Telekom 2017-ben jelzi ezen határidők „tarthatatlanságát". A jelen határozatban a határidők meghatározása egységesen napban (munkanap helyett) történt. Annak érdekében, hogy ez ne járjon a határidők rövidülésével, a korábban munkanapban megadott határidők esetében megnöveltem a napban számított határidőt. Álláspontom szerint a kiegészítő szolgáltatások körében elvégzendő tevékenységeket figyelembe véve megadott határidők teljesíthetőek. A határidők teljesíthetősége érdekében azokban az esetekben, amikor a kiegészítő szolgáltatás teljesítése harmadik fél közreműködését igényli (például építési engedély kiadása), a határidő számítását úgy határoztam meg, hogy abba a harmadik fél általi közreműködés ideje nem számít bele. A határidők további növelése – figyelembe véve egyes esetekben a kiegészítő szolgáltatások egymásra épülését is – a Jogosult Szolgáltató által igénybe venni kívánt alapszolgáltatás igénybevételének túlzott késedelmét eredményezhetné.

A referenciaajánlatra vonatkozó kötelezettség fenntartásának indokoltsága a 3(b) piacon

3.21. A Magyar Telekom javasolja, hogy a 3(b) határozattervezet az átláthatóság körében ne írjon elő referencia ajánlat készítési kötelezettséget. Javasolja, hogy az átláthatóságra vonatkozó kötelezettség a jelenleg hatályos szabályozásnak megfelelőn, változatlan formában maradjon fenn, úgy, ahogyan azt az 5-ös piaci határozat (HF/56-12/2011.) tartalmazza.

Álláspontja szerint semmiféle olyan piaci, vagy egyéb változás nem állt be ezen a piacon, amely indokolná a korábbi, jól működő gyakorlat megváltoztatását. A kötelezően nyújtandó szolgáltatások nem változtak, a díjak tekintetében pedig a piachatározat teljes körűen tartalmazza az egyes sávszélességekhez tartozó nagykereskedelmi díjakat. Ennek megfelelően teljesen felesleges ezeket referencia ajánlat készítési és előzetes jóváhagyási eljárás alá vonni. A Magyar Telekom megítélése szerint a tervezett intézkedés felesleges adminisztrációs terhet róna a kötelezett szolgáltatóra és hatóságra egyaránt, mind a referencia ajánlat készítése, mind pedig annak módosítása által.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az országos bitfolyam hozzáférés referenciaajánlat tételi körbe történő bevonásának indokait a jelen határozat indokolás A. fejezet [447] szakasza részletesen tartalmazza, az ezzel kapcsolatos hatósági felvetéseket a Magyar Telekom észrevételében nem cáfolta. E körben nem értek egyet a Kötelezett Szolgáltató azon álláspontjával, hogy semmiféle olyan piaci, vagy egyéb változás nem állt be ezen a piacon, amely indokolná a korábbi, jól működő gyakorlat megváltoztatását. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [447] szakasza is tartalmazza, az országos bitfolyam árának meghatározásával kapcsolatos szabályok változása (rendszeresen frissítendő retail minus alapú árak helyett a Hatóság által előre meghatározott költségalapú árak) miatt a szolgáltatási feltételek árak változása miatti rendszeres módosítására nincs szükség, ami az országos bitfolyam hozzáférés esetén is ésszerűen alkalmazhatóvá teszi a szolgáltatási feltételek referenciaajánlat keretében történő nyilvánosságra hozatalát. Azaz, maga a szabályozás változása indukálja az országos bitfolyam hozzáférés referenciaajánlat tételi körbe történő bevonását, mivel az eddigi rendszeresen (félévente) benyújtandó retail minus beadványok jóváhagyása útján szabályozásra kerülő árak helyett kizárólag a jelen határozatban előre meghatározott árak fognak érvényesülni ezen szolgáltatás esetében is. A Hatóság a korábbi határozatban előírt kötelezettségek ellenőrzését rendszeresen elvégezte, és ennek keretében ellenőrizte a retail minus díjak megfelelő alkalmazását és ezzel kapcsolatban az országos bitfolyam szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos átláthatósági szabályokat is. Tekintettel arra, hogy a retail minus beadványok megszűnésével ezen, Hatóság általi hatósági ellenőrzések is értelemszerűen megszűnnek, ezért a Hatóság közvetlenül a szolgáltatóktól nem jut naprakész piaci információkhoz az országos bitfolyam szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban, azaz a kötelezettség átláthatósága csökken, illetve az ezzel kapcsolatos kötelezetti visszaélések lehetősége növekszik. Ezen veszélyek kiküszöbölése érdekében nem tekinthető aránytalannak és indokolatlannak a kötelezés. Megjegyzem, hogy a korábbi szabályozás, amely az országos bitfolyam hozzáférés biztosításának feltételeit nem kötötte a Hatóság jóváhagyásához, széles teret biztosított a Kötelezett Szolgáltatók számára esetleges indokolatlan feltételek, illetve indokolatlan vagy indokolatlan mértékben megállapított, a hatósági jóváhagyási körbe nem tartozó díjak kialakítására, amely a Kötelezett Szolgáltatók számára lehetővé tette a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatásnyújtásának megnehezítését, illetve akadályozását. E lehetséges versenykorlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozása érdekében is szükséges az országos bitfolyam hozzáférés referenciaajánlati körbe vonása. Nem értek egyet a Magyar Telekom azon észrevételével sem, amely szerint a referenciaajánlati kötelezés a Magyar Telekom számára a szabályozási terhek növekedését okozná: a Magyar Telekomnak, mint Kötelezett Szolgáltatónak ugyanis jelen határozat közlését követően megszűnik az a kötelezettsége, hogy félévente az országos bitfolyam hozzáférés díjait retail minus eljárásban benyújtsa a Hatóság általi jóváhagyásra, ehelyett egyetlen alkalommal szükséges az országos bitfolyam hozzáférés nyújtásának műszaki és jogi feltételeit kialakítania a referenciaajánlatban, így e kötelezettség teljesítése sokkal kisebb adminisztrációs teherrel jár, mint ami az eddig félévenként benyújtott retail minus beadvány elkészítésével kapcsolatosan terhelte a Kötelezett Szolgáltatókat, figyelembe véve azt is, hogy Magyar Telekom jelentős tapasztalattal rendelkezik a referenciaajánlatok elkészítése terén, hiszen az első piacelemzési eljárás óta folyamatosan referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató, továbbá azt is, hogy a Magyar Telekom az őt a HF/56-13/2011. számú határozat alapján terhelő átláthatósági kötelezettség körében az országos bitfolyam hozzáférés alapvető feltételeit már egyébként is kialakította.

3.22. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet szerint nyújtandó szolgáltatások esetében – különösképpen, amennyiben kizárólag a sávszélesség módosul – az előzetes partneri értesítésre a Magyar Telekom által jelenleg is alkalmazott 30 nap elégséges időtartamnak tekintendő. Ezen sávszélesség módosulásakor a partneri oldalon egy megfelelő (kiskereskedelmi) szolgáltatás bevezetése nem igényel további többlet felkészülést. Ennek megfelelőn kéri a határozattervezet B.2.2. pontjában előírt 60 nap helyett 30 napban meghatározni az előzetes, honlapon elhelyezendő

publikálási kötelezettséget, illetőleg azt, hogy ugyancsak a jelenlegi 30 napos határidő legyen alkalmazandó az információk partnerek részére történő elérhetővé tételére is.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. pont előírja, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő sávszelességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás bevezetését tervezi és az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sávszélességű hálózati szolgáltatás nem elérhető a Jogosult Szolgáltatók számára, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sávszélességű nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) kialakítására és az(oka)t köteles legalább az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően 60 nappal a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé tenni. Ezen 60 napos határidőnek a Magyar Telekom javaslata szerinti 30 időtartamra való csökkentése – a Jogosult Szolgáltatónak a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelembe vételével megállapítható legrövidebb szükséges felkészülési idejére tekintettel – nem lehetséges. Az Eht. 130. § (3) bekezdése alapján az általános szerződési feltételeket – első alkalommal a 76. § (6) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettséggel egyidejűleg, és minden módosítás esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően – egységes szerkezetben az (1)-(2) bekezdés szerint kell közzétenni, valamint a Hatóságnak meg kell küldeni. Amint azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [472] szakaszában kifejtettem, a jelen határozatban előírt, az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőző legalább 60 napos időtartam biztosíthat megfelelő felkészülési időt a Jogosult Szolgáltatók számára saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására és az azzal kapcsolatos – a fenti, az Eht. 130. § (3) bekezdésből adódó – esetleges ÁSZF módosításnak a közzétételére, illetve a Hatóság részére való megküldésére irányuló kötelezettség teljesítésére. A Magyar Telekom észrevételének elfogadása azt jelentené, hogy – amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatóval egy időben kíván megjelenni a piacon az új kiskereskedelmi ajánlatával – a Jogosult Szolgáltatónak az Eht. 130. § (3) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése miatt egyáltalán nem maradna ideje a megfelelő kiskereskedelmi termék kialakítására, azaz a Kötelezett Szolgáltató mindenképp előnybe kerülne a Jogosult Szolgáltatóval szemben. Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy az Invitel 2.13. pontban ismertetett észrevétele alapján a rendelkező rész I. D.7. pont „Hálózati szerződés teljesítése" alpontját kiegészítettem azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában a rendelkező rész I. B.2.1. pontja szerinti esetben és I. B.2.2., I. B.2.4. pontja szerinti esetekben jogosult a hálózati szerződés teljesítéséről – az I. B.2.1. pontban, illetve az I. B.2.2. és I. B.2.4. pontban írt határidők betartásával – akként rendelkezni, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi díjcsomagja bevezetésének napjával egyező napon kezdődjön meg, azzal, hogy ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató is csak akkor vezetheti be a hálózati szerződésben a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére vonatkozóan rögzített időpontnál korábbi időpontban a kiskereskedelmi szolgáltatását, ha egyébként a rendelkező rész I. B.2.1. pontjában rögzített, a módosított referenciaajánlat hatályba lépését követő 45 napos időtartam, illetve az I. B.2.2., valamint I. B.2.4. pontokban előírt, a tájékoztatás napjától számított 60. nap eltelt. Ez biztosítja, hogy az új kiskereskedelmi ajánlat bevezetésével a Jogosult Szolgáltató se tudjon előnyt szerezni a Kötelezett Szolgáltatóval szemben, hiszen a Kötelezett Szolgáltató ez alapján a nagykereskedelemi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére csak akkor köteles, ha maga is megkezdi a kiskereskedelmi szolgáltatás tervezett időben történő értékesítését.

BU-LRIC költségmodell megalapozottsága

3.23. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kifejti, hogy a modell transzparenciájának biztosításához, valamint a tervezett díjak megalapozottságának ellenőrzéséhez minden olyan bemenő paraméter ismeretét szükségesnek tartja, ami jelentősen befolyásolja a modell

eredményét, így a modellezett infrastruktúra hosszát befolyásoló paramétereket, a modellben alkalmazott eszköz gazdaságos élettartamokat és az eszközök „leírtsági” fokát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.4. és II.4. „Modell input lista” című fejezetében található táblázatok „A bemeneti adat leírása” oszlopában egyértelműen ismertetem, hogy az adott input paraméter modell feltételezés-e vagy a BU-LRIC költségmodellek kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított érték.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy az eljárás ügyfelei – így a Magyar Telekom is – természetesen megismerhetik magát a hozzáférési BU-LRIC modellt, valamint a helyhez kötött alaphálózati BU-LRIC modellt is (a többi közigazgatási irattal együtt) a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között, az üzleti titok védelmére is figyelemmel, amennyiben élnek a Ket. 68-69/A. §-aiban rögzített iratbetekintési jogukkal. A szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó, ún. betekinthető modellek működése és algoritmusai megismerhetőek a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, ezekről másolat készíthető és a Magyar Telekom saját adataival fel is tölthető (ezen jogával a Magyar Telekom élt is az eljárás során). Ezen modellek működőképesek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére. Az ún. betekinthető modellekben a szolgáltatói adatokat jelentő üres cellák feltöltésével tehát a szolgáltató ellenőrizheti a modellek működését, annak végeredményeire következtetéseket vonhat le.

Az észrevételben kiemelt bemenő paraméterek – az alépítményekre vonatkozó hasznos élettartam kivételével, amely az 2013/466/EU Ajánlás 36. pontjában foglaltaknak történő megfelelés érdekében 40 évben, modell feltételezésként került meghatározásra – a BU-LRIC költségmodellek kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásokban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított értékek, ezért megismertetésük a fentiek miatt csak az üzleti titok minősítés feloldása mellett lenne lehetséges. A UPC a PC/17920-43/2017. számú, az Invitel a PC/17920-44/2017. számú, a DIGI a PC/17920-41/2017. számú nyilatkozatában az általuk szolgáltatott adatok tekintetében nem járultak hozzá azok üzleti titkos minősítésének feloldásához, ezért azok továbbra is törvény által védett titoknak minősülnek, így továbbra sincs arra lehetőségem, hogy a betekinthető modellben fel nem lelhető, üzleti titkot tartalmazó adatokat a szolgáltatók számára hozzáférhetővé tegyem.

3.24. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kéri, hogy a hatóság vizsgálja felül a BU-LRIC+ modellben alkalmazott hipotetikus szolgáltató szolgáltatási területén feltételezett 50%-os penetrációs szint mértékét.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [484] szakaszában, a „Digitális menetrendben megfogalmazott célkitűzéseknek való megfelelés” részben részletesen kifejtettem, hogy miért döntöttem az NGA cél penetráció 50%-os szintjének megállapítása mellett, ami a 100 Mbps feletti sávszélességű szolgáltatások nyújtására képes hozzáférési pontok penetrációját jelöli. Alapos mérlegelést követően úgy ítéltem meg, hogy egy előretekintő BU-LRIC+ modellben a jövőre vonatkozó Nemzeti Infokommunikációs Stratégia célkitűzésének, illetve az Európai Digitális Menetrend követelményének, ezáltal az 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltaknak az NGA hálózat modellezése során történő

figyelmen kívül hagyása nem indokolt, továbbá a Magyar Telekom az észrevételében sem jelölt meg semmilyen indokot a felülvizsgálati kérése kapcsán, fentiek okán a Magyar Telekom észrevételét érdemben nem tudtam vizsgálni.

3.25. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kifejtette, hogy a BU-LRIC+ költségmodellt nem tartja transzparensnek, mivel a Magyar Telekom által nem ismert, hogy az általa az eljárásban szolgáltatott adatok milyen formában kerültek felhasználásra, illetve az, hogy a modell milyen alapfeltételezésekkel élt. A Magyar Telekom kérte továbbá a modell futtatható, a modell összefüggéseit megérteni engedő verziójának hozzáférhetővé tételét a Kötelezett Szolgáltatók számára.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.4. „Modell input lista" című fejezetében található táblázatban tételesen megadásra került a BU-LRIC+ modell során felhasznált bemeneti adatok teljes listája. Az input lista a bemeneti adatokat tartalmazó munkalapok – „A1 Statistics", „A2 Demand", „A3 Unit prices" és „A4 SAPI index" – celláit veszi sorra, amelynek „Az adat felhasználásának helye" oszlopában részletesen megjelölésre került, hogy az adott bemeneti adat melyik munkalapokon, mely cellákban kerül felhasználásra, ezzel is rávilágítva az egyes cellák közötti, modellben használt összefüggésekre. A fenti táblázat „A bemeneti adat leírása" oszlopában az is egyértelműen ismertetésre kerül, hogy az adott input paraméter modell feltételezés-e vagy a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított érték.

Megjegyzem továbbá, hogy a szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó ún. betekinthető modellek működése és algoritmusai megismerhetőek a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, és amelyről másolat készíthető és a Magyar Telekom saját adataival fel is tölthető (ezen jogával a Magyar Telekom élt is az eljárás során). Ezen modellek működőképesek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére.

Fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a BU-LRIC+ modell futtatható, összefüggéseinek megértését engedő verziója jelenleg is a Magyar Telekom rendelkezésére áll.

Arányosság elve

3.26. A Magyar Telekom – a Hozzáférési irányelv (15) preambulum-bekezdésére hivatkozva – kifogásolja, hogy az Elnök elmulasztotta mélyebben elemezni a határozattervezetben megállapított kötelezettségek valódi hatását, azt, hogy a bevezetésre kerülő, fenntartott vagy szigorodó kötelezettségek a Kötelezett Szolgáltatóktól milyen ráfordításokat igényelnek, illetve, hogy a vonatkozó nagykereskedelmi szolgáltatások iránti igény, illetve kereslet érzékelhetően pozitív hatással lesz-e a fogyasztók jólétére a szolgáltatásalapú verseny további ösztönzése által. A Magyar Telekom továbbá ellentmondásosnak véli a kötelezettségek kiszabását és a határozattervezetben tett azon megállapítást, hogy a szabályozott hálózati szolgáltatások igénybe vétele csökkenő mértékű.

A Magyar Telekom észrevételét az alábbi indokokra tekintettel figyelmen kívül hagytam:

A jelen határozat indokolás A. fejezet III.2. Arányos és indokolt kötelezettségek cím alatt, összefoglalóan és egyenként, kötelezettségenként is részletesen kifejtettem, hogy a jelen határozat

rendelkező részében kiszabott kötelezettségek előírására milyen indokok alapján volt szükség, milyen esetleges mértlegelési szempontokat vettem figyelembe, azoknak milyen várt hatása lehet a piaci szereplők viselkedésére, a piaci versenyre, és e körben vizsgáltam azt is, hogy az előírt kötelezettségek az elérni kívánt céllal arányban vannak-e. E körben az is mélyrehatóan vizsgálatra és feltárásra került, hogy az előírt kötelezettségek milyen korábban a jelen határozatban azonosított, és részletesen indokolt versenyt korlátozó, torzító magatartásformák kiküszöbölésére, megelőzésére alkalmasak. Hangsúlyozandó, hogy a jelen piacelemzési eljárás ex ante jellegű jogalkalmazási eljárás: a múltbeli tények értékelése és azokból levont okszerű következtetések alapján határozom meg a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatatók által követendő előírásokat. Az ex ante eljárás lényege abban áll, hogy a vélt, feltételezett, esetlegesen csak a jövőben bekövetkező, versenykorlátozó magatartásformák tényleges előfordulását kell a megfelelő kötelezettségek előírásával megakadályoznom. Így a meglévő, a szabályozás (illetve annak módosítása) előtti, a szabályozott szolgáltatások igénybevételének mértékére vonatkozó megállapításnak nincs befolyása a kötelezettség kirovásának megalapozott voltára, mint ahogyan annak sem, hogy a szabályozásból immanensen következő kötelezettségek rendszere konkrétan milyen számban fogja növelni a nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételének számát. A Magyar Telekom észrevételében tehát nem veszi figyelembe az ex ante szabályozás alapvető jellemzőjét: a Hatóságnak elegendő a versenyt korlátozó, torzító lehetséges magatartásformák azonosítása és azok okszerű indokolása majd ezen feltárt lehetséges magatartásformákkal arányos és indokolt kötelezettségek kiszabása. Nem szükséges a kötelezettség arányosságához és indokoltságához annak bizonyítása, hogy a kötelezettség hatására a nagykereskedelmi igénybevétel számszerűen növekedni fog (megjegyzem a nagykereskedelmi verseny és a szabályozott szolgáltatások igénybevételének növekedése – a Magyar Telekom által sugalmazottakkal ellentétben – nemcsak a kirótt kötelezettségeken, hanem egyéb más tényezőkön is múlik) vagy az, hogy a növekvő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevétel miatt mindenképpen növekedni fog a fogyasztói jólét. Az ex-ante szabályozás keretében kirótt kötelezettség megfelelő indokoltsága és arányossága tehát azt jelenti, hogy a Hatóság okszerűen indokolja, hogy a kirótt kötelezettségek miképpen kezelik az azonosított versenyt korlátozó, torzító lehetséges magatartásformákat, és bizonyítja, hogy ezen kezelés nem aránytalan, azaz a szükséges legkisebb szabályozói teherrel jár a Kötelezett Szolgáltatók számára, ugyanakkor a kötelezettségek indokoltságához és arányosságához nem szükséges annak igazolása, hogy a kirótt kötelezettségek az azonosított lehetséges versenyproblémákat ténylegesen és teljeskörűen felszámolják. Megjegyzem, hogy a Magyar Telekom által hivatkozott Hozzáférési irányelv (15) preambulum-bekezdése sem mond ehhez képest többet: a hivatkozott bekezdés ugyanis éppen azt hangsúlyozza, hogy valamely kötelezettség jelentős piaci erejű szolgáltatók részére történő előírása (kirovása) nem igényel további piacelemzést (hatásvizsgálatot), csak annak igazolását, hogy a kötelezettség a szóban forgó probléma jellegéhez képest megfelelő és arányos. Ennek az indokolási kötelezettségnek pedig részletesen eleget tettem.

A fentiekkel egyező következtetésre jutott a hasonló tárgyú korábbi közigazgatási perekben a Fővárosi Ítélőtábla is. Így 2.Kf.27.284/2006. számú jogerős ítéletében külön kiemelte, hogy:

„Az alperes (ti.: a Hatóság) az ex ante szabályozás részeként folyamatos piacelemzést végez, és a lépéseit az határozza meg, hogy lát-e az érintett piacon lehetőséget arra, hogy a versenyhelyzet romlása következzék be. Az alperesnek tehát a feladata nem az, hogy tényhelyzetben, megvalósult jogsértés esetén intézkedjen, hanem az, hogy a lehetőségét is elhárítsa a versenyproblémának (versenykorlátozásnak). Ennek megfelelően az alperesnek a kötelezettséget megállapító határozatában elégséges azt valószínűsítenie, hogy az általa feltárt körülmény(ek együttes) hatására versenyprobléma jelentkezhet. Ennek a problémának (torzulásnak) a bekövetkezése a felperesi érvekkel ellentétben - nem kívánalom, és nem előfeltétel az alperesi intézkedés(ek)hez.”

Majd később a Fővárosi Ítélőtábla 2.Kf.27.139/2010/6. számú jogerős ítéletében szintén a fentieket erősítette meg:

„A Fővárosi ítélőtábla hangsúlyozza, hogy az ex-ante szabályozásnak nem feltétele az azonosított versenyprobléma tényleges bekövetkezése, elegendő annak valószínűsítése. Ezzel szembe a Il.r. felperes vitába nem szállt. Az pedig, hogy álláspontja szerint az alperesi (ti.: a Hatóság) szabályozás a versenyproblémát esetleg nem oldja meg, nem igazolja magának a versenyproblémának a hiányát."

A.2. Honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek

3.27. A határozattervezet rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt publikációs határidők a Magyar Telekom észrevétele szerint az IT fejlesztési folyamatokhoz képest rövidek, jelentős ráfordításokat igényelnek, mindamellett, hogy a kötelezettség hasznossága megkérdőjelezhető.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az észrevétel nem tartalmaz arra vonatkozó konkrétumokat, hogy a Magyar Telekom a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt, honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek közül melyek esetében és miért kérdőjelezi meg a kötelezettség hasznosságát. Álláspontom szerint az előírt kötelezettségek indokoltságát és arányosságát a jelen határozat indokolás A. fejezet [452] szakaszában ismertetett megfontolások kellően alátámasztják. Az észrevétel kapcsán hangsúlyozom, hogy az érintett kötelezettségek azokra az információkra kiterjedően írnak elő a Kötelezett Szolgáltató honlapján történő közzétételt, amelyek az átláthatóság, a Jogosult Szolgáltató tájékozódásának biztosítása szempontjából lényegesek, ugyanakkor az információk változékonysága miatt (kizárólagosan) a referenciaajánlatban való megjelenítésük nem lenne megfelelő.

Az előírt közzétételi határidőkkel kapcsolatban, a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. e) pontjában előírt határidőt a 3.31. pontban ismertetett észrevételre adott válasznak megfelelően figyelembe vettem.

A jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt egyéb közzétételi kötelezettségek egy része esetében (az I. A.2. a), b), c), d) pontokban foglalt, a referenciaajánlat közzétételével, valamint a hozzáférési pontok listájával, a minőségi paraméterekkel, a hozzáférések visszavonásával, migrációjával kapcsolatos információk közzétételével kapcsolatos kötelezettségek) a Kötelezett Szolgáltatók honlapján való közzétételi kötelezettség az eddigiekben is fennállt az információk megegyező, vagy hasonló körére vonatkozóan, jogszabály, illetve az előző határozat alapján.

A jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt egyéb közzétételi kötelezettségek esetében a közzéteendő információk (f): bitfolyam szolgáltatás sávszélességei és díjai, g): nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatóinak vállalt minőségi szintje, azok módosulása esetén) csekély mennyisége és jellege nem indokol informatikai fejlesztést. (Megjegyzem a Magyar Telekom nem bizonyította és nem is valószerű, hogy egy honlapon történő publikálási kötelezettség jelentős IT fejlesztési költséggel járna).

A fentiek alapján a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában meghatározott közzétételi kötelezettségek, illetve az ehhez kapcsolódó határidők nem rónak aránytalan terhet a Kötelezett Szolgáltatókra.

B.3. Teljesítménymutatók (KPI-k)

3.28. A Magyar Telekom nem ért egyet a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontja szerint kialakítandó teljesítménymutatók körének bővítésével (késleltetés, késleltetés ingadozás,

keretvesztési arány és bithiba arány), ami szintén további ráfordításokat, erőforrásokat igényel a Kötelezett Szolgáltatótól, annak bizonyítottsága nélkül, hogy e kötelezés hasznai nagyobbak lennének annak költségeinél.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az egyenlő elbánás kötelezettség tartalmának kialakítása során figyelembe vettem a 2013/466/EU Ajánlás 21. pontjaiban foglalt rendelkezéseket, amelyek – a jelen határozat indokolás A. fejezet [461] szakaszában leírtaknak megfelelően – az egyenlő elbánással összefüggésben megfelelő teljesítménymutatók kirovását minden esetben előírják a tagállami szabályozó hatóságok számára. Tekintettel arra, hogy a jelen határozatban előírt országos bitfolyam hozzáférési szolgáltatást IP alapon nyújtják a Kötelezett Szolgáltatók, ezért ezen szolgáltatás kapcsán, mint minőségi mutató a bithiba arány értelmezhető. A Magyar Telekom észrevételében felsorolt többi teljesítménymutató (késleltetés, késleltetés ingadozás, keretvesztési arány) alkalmazását az előző határozat is előírta, ezek tehát nem jelentik a teljesítménymutatókkal kapcsolatos kötelezettségek bővülését.

D.2., D.3.

3.29. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet olyan végpontokra is kiterjeszti a hozzáférési kötelezettségnek a rendelkező rész I. D.2. és I. D.3. pontjaiban szereplő rendelkezéseit, amelyek nem is minősülnek – az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt definíció szerint – előfizetői végpontnak. Az észrevételében rögzíti, hogy a kapcsolódó indokolás hibás, mert a hozzáférési kötelezettség nem vonatkozhat ki nem épített hálózati szakaszra, az nem jelenthet kiépítési kötelezettséget. A Magyar Telekom ennek alátámasztásaként hivatkozik a 2002/19/EK irányelv 2. és 12. Cikkelyére.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt előfizetői hozzáférési pont fogalmára és a 2002/19/EK irányelv 2. és 19. cikkére visszavezetve kívánja alátámasztani, hogy a hozzáférési kötelezettség nem terjeszthető ki azon esetekre, amikor az adott terület ugyan a Kötelezett Szolgáltató hálózatával lefedett, de a hálózati végpont nincs kiépítve. A Magyar Telekom észrevételével nem értek egyet, a hatályos jogszabályi rendelkezések lehetőséget adnak a kötelezettség ilyen módon történő kiszabására az alábbi okok miatt:

A Magyar Telekom hivatkozik az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt előfizetői hozzáférési pont definíciójára, ugyanakkor nem fejti ki azt, hogy álláspontja szerint ezen definíció milyen összefüggésben van a kiszabott kötelezettség alapjául szolgáló Eht. 188. § 56. pontjában foglalt hozzáférés fogalmával. Amint az Eht. 188. § 56. pontjában foglalt hozzáférés definíciójából is jól látszik, a jogalkotó nem követeli meg a hozzáférési szolgáltatás nyújtása és/vagy kötelezettségként való előírása szempontjából azt, hogy annak alapfeltétele lenne az előfizetői hozzáférési pont rendelkezésre állása, ehhez képest az Eht. 188. § 56. pontjában foglalt fogalom (amely a Magyar Telekom által idézett 2002/19/EK irányelv 2. cikkében foglalt „hozzáférés" fogalmának lényegében szó szerinti implementálása) csak azt tartalmazza, hogy hozzáférésnek minősül eszközök vagy szolgáltatások rendelkezésre bocsátása más elektronikus hírközlési szolgáltató vagy vállalkozás részére meghatározott feltételek mellett, kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából. A definíció szerint a hozzáférés magában foglalhatja többek között a berendezések vezetékes vagy vezeték nélküli módon történő csatlakoztatását. Az Eht. 106. § (3) bekezdése továbbá (amely a Magyar Telekom által idézett 2002/19/EK irányelv 12. cikkében foglaltak implementációja) – nem taxatív felsorolásban – rendelkezik arról, hogy a Hatóság többek között arra kötelezheti a szolgáltatót, hogy hozzáférést biztosítson a Hatóság által

meghatározott hálózati elemekhez és kapcsolódó eszközökhöz, illetve, hogy biztosítsa a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférést.

A hivatkozott Eht. rendelkezések alapján megállapítható, hogy a jogalkotó egyrészt nem támaszt olyan feltételt, amely szerint a hozzáférési kötelezettség kiszabására kizárólag akkor kerülhet sor, ha az előfizetői hozzáférési pont kiépítésre került, másrészt az Eht. kifejezetten nevesíti, hogy hozzáférésnek minősül szolgáltatások rendelkezésre bocsátása a jogosult szolgáltatók részére elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából (azaz nem kizárólag abból a célból, hogy a Kötelezett Szolgáltató előfizetőjét a Jogosult Szolgáltató kiszolgálja, hanem általában elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása céljából), sőt az Eht. 106. § (3) bekezdés a) pontja kifejezetten tartalmazza, hogy a kötelezettség keretében előírható a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférés. Jelen esetben ez a kötelezettség kerül előírásra azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférést úgy kell biztosítania, hogy az infrastruktúra teljességének a szolgáltatás létesítése szempontjából jelentéktelen hiányát (például utolsó néhány méteres szakaszon a hiányzó kábelezés hiánya) pótolnia szükséges. A fenti idézett rendelkezések alapján ugyanis az a következtetés is levonható, hogy az Eht. a hozzáférési kötelezettség körében szintén nem támaszt olyan feltételt a kötelezettség tekintetében, hogy az csak akkor előírható kötelezettségként, ha ez nem járt együtt a Kötelezett Szolgáltató egyéb beruházásával. Könnyen belátható, hogy a hozzáférési kötelezettség ilyen módon történő értelmezése gyakorlatilag kizárná bizonyos szolgáltatások nyújtását, amelyet az Eht. egyértelműen nevesít (pl. a helymegosztási szolgáltatások esetén ilyen alapon nem kellene nyújtania a Kötelezett Szolgáltatónak a csatlakozónyaláb szolgáltatást stb.). A hozzáférési kötelezettség esetében tehát a Magyar Telekom által jelzett korlátozásokat nem tartalmazza az Eht. és az irányelvek sem, így a fenti korlátozások hiányában a kiszabott hozzáférési kötelezettségnek az arányosság és az indokoltság feltételeinek kell megfelelnie, amelynek legfőbb mérlegelési szempontjait az Eht. 106. § (2) bekezdése tartalmazza. Az Eht. 106. § (2) bekezdése kifejezetten nevesíti, hogy ilyen típusú kötelezettséget a Hatóság különösen akkor írhat elő, ha a hozzáférés megtagadása vagy hasonló hatással járó ésszerűtlen feltételek kikötése a Hatóság mérlegelése szerint megakadályozná a hatékony piaci verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén, és ebből eredően a végfelhasználók érdekeivel ellentétes eredményre vezetne. A jelen határozat indokolás A. fejezet [503] szakasza részletesen tartalmazza annak elemzését, hogy az Eht. 106. § (2) bekezdésében szerinti mérlegelési szempontok figyelembevételével milyen piaci probléma felmerülése miatt van szükség a korábbi kötelezettség módosítására illetve, hogy a kötelezettség miért tekinthető indokoltnak és arányosnak (jelen határozat indokolás A. fejezet [503] szakasz első, harmadik és negyedik albekezdésében foglalt indokolás).

Az indokolásban foglaltakat nem megismételve hangsúlyozom, hogy az ilyen előírás hiányában a Kötelezett Szolgáltató érdemben akadályozhatja a kiskereskedelmi verseny kialakulását (amit piaci jelzések is alátámasztanak), azaz a kötelezettség ilyen formában történő kiszabása mindenképpen indokolt. Pusztán logikai alapon sem nehéz ugyanis belátni, hogy – miután a hálózatépítés tekintetében a Kötelezett Szolgáltatónak teljes szabadsága van – nincs elzárva attól, hogy az élő előfizetői hozzáférési szakaszokon kívül a hozzáférési hálózatát eleve úgy alakítsa ki, hogy a potenciális előfizetőig terjedő szakasz esetében valamilyen, a szolgáltatás létesítése szempontjából jelentéktelen hiányt idézzen elő. Ezzel elkerülheti, hogy az adott szakasz a szabályozás alá kerüljön, ugyanakkor az előfizetőt a jelentéktelen hiány pótlásával bármikor különösebb költségek nélkül ki tudja szolgálni. (A Kötelezett Szolgáltató a kötelezettség ilyen módon történő kiszabása hiányában elméletileg azt is megteheti, hogy a már kiépített előfizetői hozzáférési szakasz tekintetében tevőlegesen idéz elő „hiányt" valamely hálózatrészben, hogy a kötelezettség alól mentesülni tudjon). Összegezve tehát: semmi sem indokolja a szabályozáson alapuló verseny kizárását azon potenciális

előfizetők tekintetében, akik a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett területen élnek, és akik számára a Kötelezett Szolgáltató minden további jelentősebb költség nélkül (ezt tükrözi a jelen határozatban foglalt bruttó 5000 Ft-os létesítési díj) képes biztosítani az előfizetői szolgáltatások elérését, csak amiatt, mert a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében ezt a jelentéktelen beruházást a Kötelezett Szolgáltatónak a Jogosult Szolgáltató javára is el kell végeznie.

A kötelezettség indokoltságán túl a jelen határozat indokolásának [503] szakasza tartalmazza a kötelezettség kirovásának arányossági szempontjait is. Szintén a jelen határozat e körben tett megállapításainak megismétlése nélkül hangsúlyozom, hogy egy kötelezettség kirovása semmiképpen nem tekinthető aránytalannak, ha az olyan nagykereskedelmi tevékenység végzésére vagy szolgáltatás nyújtására kötelezi a szolgáltatót, amelyet egyébként ugyanolyan feltételekkel a saját nagykereskedelmi üzletága a kiskereskedelmi üzletága felé nyújt. Hangsúlyozom azt is, hogy az arányosság érdekében a kötelezettség értelemszerűen csak a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett szolgáltatási területre, és azon belül is csak azokra a földrajzi címekre terjed ki, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen. Ezek tekintetében értelemszerűen csak a Kötelezett Szolgáltató tudja a hozzáférési szolgáltatás nyújtása érdekében az infrastruktúra teljességét biztosítani.

D.7. Felek közötti együttműködés szabályai; A Jogosult Szolgáltató ajánlatát megelőző együttműködés; Előrendelés

3.30. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.7. pontjában foglalt, előrendeléssel kapcsolatos kötelezettség értelmében jelentős, stratégiai jellegű információkat (fejlesztési tervek és teljes hálózati leírás) kell megosztani, térben és időben korlátlanul, anélkül, hogy a határozattervezet az adatigény célját és kereteit szűkítené. Ennél fogva a Kötelezett Szolgáltatót semmi sem védi a visszaéléstől, ezen a Jogosult Szolgáltató titoktartási nyilatkozata sem segít. Ez a kötelezettség versenytorzító, ellentmond a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi üzleti tevékenységek információjának elkülönítésére szolgáló rendelkezéseknek, nem felel meg az egyenlő elbánás elvének, mert a Jogosult Szolgáltatókat versenyelőnyhöz juttatja.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részének I. D.7. pontjában előírt, előrendeléssel kapcsolatos kötelezettség nem jelent változást az eddigi szabályozáshoz képest. Az előrendeléssel kapcsolatban átadandó információkról a Hszr. is rendelkezett, illetve ezt a korábbi határozatok is előírták. Az előrendelés keretében átadandó információk elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy egy adott földrajzi terület vonatkozásában a Jogosult Szolgáltatók mérlegelni tudják a hozzáférési szolgáltatások igénybevételét és az ehhez kapcsolódó tervezést (például hozzáférési pontok megtervezése) el tudják végezni. Az átadandó információk köre kifejezetten a hozzáférési szolgáltatások igénybevételét támogatja, a Magyar Telekom észrevételével szemben nem terjed ki a Kötelezett Szolgáltató fejlesztési terveire (a réz érpáras helyi hurkok felújítása ennél jóval szűkebb kört jelent), vagy a Kötelezett Szolgáltató hálózatának teljes leírására. Nem helytállóak a Magyar Telekom által felhozott azon indokok sem, amelyek szerint az előrendelés nem felel meg kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi üzleti tevékenységek információinak elkülönítésére szolgáló rendelkezéseknek, illetve az egyenlő elbánás elvének, mert a Jogosult Szolgáltatókat versenyelőnyhöz juttatja. A Jogosult Szolgáltató az előrendelés keretében ugyanis csak a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére álló információkhoz (pontosabban azok egy részéhez) férhet hozzá, tehát a Jogosult Szolgáltató esetében a Kötelezett Szolgáltatóval szemben érvényesülő információs előny, illetve ebből származó

versenyelőny nem értelmezhető. Továbbá, nincs olyan kötelezettség, amely megtiltaná, hogy a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletága hozzáférjen az előrendelés körébe tartozó információkhoz a Kötelezett Szolgáltató saját hálózata tekintetében. A fenti szempontokat is figyelembe véve az előrendeléssel kapcsolatos szabályozás módosítását a Magyar Telekom észrevétele alapján nem látom indokoltnak.

D.9. Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés

3.31. A határozattervezet rendelkező rész I. D.9. pontjában „Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés" cím alatt előírt kötelezettség tekintetében a Magyar Telekom hangsúlyozza, hogy „Partner Portál" felülete megfelelő információkat tartalmaz a Jogosult Szolgáltatók számára a kötelezettségeken alapuló, szabályozott szolgáltatások megrendeléséhez. Amennyiben az e felületen található információk körének bővítésére kötelezi az Elnök a Magyar Telekomot, akkor azt a határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépését követő 120 napon belül nem tudja teljesíteni, ezért elengedhetetlennek tartja a 120 napos határidő módosítását a Kötelezett Szolgáltatókkal történő, a reális megvalósíthatósági időket figyelembe vevő egyeztetéseket követően, illetve azok eredményeképpen.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevétele ellentmondásos a tekintetben, hogy megállapítása szerint a „Partner Portál" felülete megfelelő információkat tartalmaz a Jogosult Szolgáltatók számára a kötelezettségeken alapuló, szabályozott szolgáltatások megrendeléséhez, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 120 nap nem elegendő a kötelezettség megfelelő végrehajtásához. Ha a Magyar Telekom úgy gondolja, hogy a „Partner Portál" jelenleg is megfelelő felület a jogosult szolgáltatói igények megfelelő kezeléséhez, akkor természetesen nincs elzárva attól, hogy ezen felületet fejlessze tovább a jelen határozatban foglalt kötelezettségeknek megfelelően. Amennyiben tehát a Magyar Telekom a kötelezettségét a meglévő felület továbbfejlesztésével szeretné megvalósítani, annak nyilvánvalóan kisebb időigénye kell, hogy legyen, mintha új rendszert és felületet kellene fejlesztenie. Azon túl, hogy a Magyar Telekom nem bizonyította, hogy a határozattervezetben található 120 nap ne lenne elegendő az információs felület és rendszer kialakítására, a Partner Portál átalakítására – tekintettel arra, hogy a rendszer kialakítása külső IT forrás igénybevételét igényelheti – az észrevételt tevő egyéb szolgáltatók észrevételeit is figyelembe véve a megvalósításhoz rendelkezésre álló időt a jelen határozatban 120 napról 150 napra emeltem. Ezen idő – figyelembe véve azt is, hogy a kötelezettség alapvető elemei már a jelen határozatban is szerepelnek, és csak a részletfeltételek kialakítása szükséges a referenciaajánlatban, továbbá azt, hogy ezen információk kiskereskedelmi üzletág részére történő átadására a szolgáltatónak nyilvánvalóan rendelkeznie kell valamilyen információs rendszerrel – elegendő idő ahhoz, hogy a Kötelezett Szolgáltató kialakítsa a jelen határozatnak megfelelő információs rendszert és felületet. Az információs rendszer és felület kialakítási idejénél figyelembe kellett vennem azt is, hogy a piaci verseny szempontjából alapvető fontosságú a kiskereskedelmi szolgáltatások megrendelés utáni mielőbbi rendelkezésre állása az előfizetők részére. Amíg az információs rendszer nem áll rendelkezésre, az indokolatlan előnybe hozza a Kötelezett Szolgáltatót ugyanazon a kiskereskedelmi piacon, amelyen a Jogosult Szolgáltató is versenyezni kíván, hiszen az információs rendszer hiányában fennáll a veszélye annak, hogy a Kötelezetett Szolgáltató nagykereskedelmi üzletága jóval pontosabb és gyorsabb információkkal tudja kiszolgálni a saját kiskereskedelmi üzletágát, mint a Jogosult Szolgáltatót. Ezért nem megengedhető,

hogy az IT fejlesztésekre hivatkozva a Kötelezett Szolgáltatók a teljes új szabályozás hatályba lépését indokolatlan és bizonytalan ideig késleltessék.

4. UPC észrevételei

4.1. A UPC üdvözli a határozattervezetek közzétételének tényét és a szolgáltatók számára nyitott észrevételezési lehetőséget. Elöljáróban megjegyzi, hogy álláspontja szerint a határozattervezetek és mellékleteik, függelékeik észrevételezésére a szolgáltatói egyeztetés keretében rendelkezésünkre álló 20 napos visszajelzési idő nagyon rövid, különös tekintettel azok terjedelmére, az előrevetített, sok tekintetben teljesen új elemekkel bíró szabályozási megközelítésre. Emiatt a határozattervezetek teljes körű feldolgozásán alapuló észrevételezésre és ezzel jogos szempontjaink kellő mélységű érvényesítésére sajnos nem, csak egy mélységében korlátozott, általános jellegű visszajelzésre volt módja. Véleményét az EU JPE irányelvek 145. pontjában foglaltakra is alapozza, mely szerint alapesetben egy két hónapos észrevételezési időtartam tekinthető ésszerűnek és elegendőnek.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság által közzétett határozattervezetek észrevételezésére vonatkozóan meghatározott időtartamot az Eht. 40. § (2) bekezdése rögzíti, az időtartam meghosszabbítására a törvény nem ad lehetőséget.

A UPC piacmeghatározáshoz fűzött észrevételei

4.2. A UPC álláspontja szerint az L2 WAP szolgáltatás megjelenése a szabályozásban nem szükséges. Véleménye szerint a korábbi 4. és 5. piacokon előírt RUO és nagykereskedelmi hozzáférésekhez hasonlóan teljes érdektelenség vagy csak elenyésző mértékű kereslet várható az L2 WAP vonatkozásában is, mely sok tekintetben hasonlóságot mutat a jelenleg is előírt, de igénybe nem vagy/alig vett helyi- és országos bitfolyam szolgáltatásokhoz, tekintettel a hazai erősen infrastruktúra alapú versenyre.

A UPC különösen aggályosnak és problémásnak tartja a határozattervezet szerinti bevezetését a réz érpáras technológián, azaz egy jellemzően rövidesen kivezetésre kerülő, elavult réz technológián, mint például a UPC 29-es számozási körzetében, ahol nagymértékű többlet beruházásokat igényelne és nagyon hosszú időtávlatban valósulhatna meg ezek, a UPC működési struktúrájából kifolyólag szükségszerűen anyavállalati szintű fejlesztése, ha egyáltalán műszakilag megvalósítható az elvárás, mely a vélelmezhető reális igénybevételi mérték figyelembe vétele esetén, illetve ezt bőven meghaladó esetben sem jelentene gazdasági szempontból valaha is megtérülést, tekintettel az aránytalan mértékű fejlesztési igényekre. Emellett a UPC véleménye szerint a SZIP célokkal feltétlenül szükséges összhang sem áll fenn az L2 WAP szolgáltatás rézérpáras technológián történő előírása esetén, mivel ezzel az elavult és kivezetendő technológia kiváltását akadályozná a szabályozás az EU által is elvárt szélessávú fejlesztéssel szemben.

A UPC észrevételében jelzi, hogy melyek azok a műszaki jellemzők, amelyeket az L2 WAP szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban nem tud teljesíteni (CPE/modem telepítésnek lehetősége igénybevevő részéről, sávszélesség biztosítása versengésmentesen és/vagy igénybevevő elvárása alapján, szolgáltatásminőség (QoS) biztosítása a különböző előfizetői szolgáltatások vonatkozásban, előfizetőnként legalább 4 VLAN biztosítása igénybevevő részére, 3. és magasabb hálózati rétegekben saját biztonsági eljárások alkalmazása igénybevevő részéről, hibakezelés, hiba esetén információ nyújtása az előfizetői hozzáférések aktuális paramétereiről.)

Az észrevételében jelzettekre tekintettel a L2 WAP szolgáltatás szabályozási eszközökkel történő bevezetése helyett a műszaki korlátokat is magában foglaló, jelenleg is elérhető és működőképes Layer 3-as szélessávú hozzáférés termék fenntartását, korszerűsítését tartaná megfelelő megoldásnak. Ennek indokoltságát támasztja alá álláspontja szerint az is, hogy a L2 WAP szolgáltatáshoz kapcsolódó számlázási rendszert érintő fejlesztések mértéke – a technológiai korlátosságon felül – aránytalanul nagy terhet jelentene az ebből várható szabályozási hozadékhoz viszonyítva.

Jelzi továbbá, hogy tekintettel arra, hogy a HFC és FTTH-RFoG technológiákon az L2-WAP szolgáltatás nyújtása műszakilag nem megvalósítható, a UPC 29-es körzetben zajló hálózat modernizációja kapcsán technológiai migrációs akadályokat jelenthet, ha a szolgáltatás esetlegesen rézérpáras hálózaton történő nagykereskedelmi igénybevétele miatt nem, vagy csak későbbi időpontban valósulhatna meg a technológiai migráció befejezése, mely nemcsak számára jelent aránytalan többletterhet, hanem kiskereskedelmi előfizetői részére is hátrányos helyzetet eredményez, illetve a verseny kialakulását is hátráltatja.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozatban nem írtam elő az L2 WAP szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos kötelezettséget. Ennek megfelelően a UPC ezen szolgáltatás indokolatlanságával kapcsolatos észrevétele a jelen határozat tételes megállapításai tekintetében nem releváns.

A UPC a földrajzi piac meghatározásával összefüggésben rögzíti, hogy megfelelő szabályozói eszköznek gondolja az eddig alkalmazott számozási körzet alapú szabályozás település szintű kivételekkel történő enyhítését a piacon fennálló verseny biztosítása érdekében, de a módszerrel kapcsolatosan további észrevételeket tesz. Megítélése szerint a 2011 és 2014 között település szintű előfizetői adatokon túl, szükséges lenne az elmúlt időszakok – 2015. és 2016. év - már benyújtott piacelemzési adatait is figyelembe venni ahhoz, hogy az előretekintő időtávon megalapozott következtetéseket lehessen levonni. Továbbá szükségesnek tartaná a piacelemzéssel érintett szolgáltatók Általános Szerződési Feltételei alapján a 2017-ben szélessávú internet szolgáltatással érintett területek településszinten történő figyelembe vételét, a lehetséges piaci részesedések előretekintő módon történő meghatározásával. Fentiek bevonásával a szabályozott piacok további csökkenthetőségét és a nem szabályozott települések számának jelentős bővülését prognosztizálja, tekintettel arra, hogy a UPC vonatkozásában kivételként említett 3.a piacként meghatározott 6 településen felül – Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés – több olyan 29-es számozási körzetben lévő településről van tudomása, ahol a piaci részesedésének mértékét – illetve ez alapján más szolgáltatók vélelmezett előfizetői bázisát –, és az elérhető alternatív szolgáltatók számát figyelembe véve azt feltételezi, hogy a UPC szabályozottsága már jelenleg sem időszerű, előretekintő módon vizsgálva pedig biztosan nem az.

A UPC észrevételét részben figyelembe vettem, a 2015. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések összegzését követően a jelen határozatban található releváns táblázatok frissítése ezek alapján megtörtént, amelyek így a jelen határozat alapjául szolgálnak, és ezen adatokat a piacelemzési eljárás megalapozása során figyelembe vettem, azonban a 2016. és 2017. évi adatok jelen eljárásban való figyelembe vételére nem volt lehetőség. Ezzel kapcsolatban lásd még az Invitel 2.5. pontban, illetve a Magyar Telekom 3.2. pontban ismertetett észrevételeire adott válaszokat.

A UPC ÁSZF-ek alapján történő piacmeghatározással kapcsolatos javaslatát nem vettem figyelembe. A földrajzi piacok meghatározásánál kiemelt szerepe van a piaci részesedések vizsgálatának. Az ÁSZF-ek legfeljebb a szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatban tartalmaznak információt, a piaci részesedések számításához szükséges volumen adatokat nem tartalmaznak. Az ÁSZF-ekben

szereplő információkból ennek megfelelően nem lehet megalapozott következtetéseket levonni a földrajzi piacok kiterjedésére vonatkozóan.

A Hatóság a tényállás tisztázása során a piaci szereplőktől bekért adatok alapján végezte el a számításokat és ennek eredményeként különítette el a 3.a és a 3.b piachoz tartozó településeket. A vizsgálatok alapján a rendelkező részben meghatározott 6 települést azonosítottam a 3.a piachoz tartozóként, további települések 3.a piacba vonásának szükségességét a települési szintű vizsgálatok nem támasztották alá.

A UPC piacelemzéshez, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításához fűzött észrevételei

4.3. A UPC észrevételében az Invitel–Digi összefonódásával kapcsolatos, a jelentős piaci erejű szereplők azonosításához kapcsolódó szempontokat ismerteti. Álláspontja szerint a jelenleg szabályozás alól kivételként jelölt 1.a, 2.a és 3.a piacokon a DIGI vonatkozásban is szükséges lefolytatni a teljes körű elemzést, a 3 jelenlegi JPE esetében alkalmazotthoz hasonló módon. Az Inviteltől versenyhatósági jóváhagyás esetén átadásra kerülő előfizetői bázis mellett a DIGI és Invitel által is lefedett területek előfizetői bázisainak együttes figyelembe vételét és értékelését is szükségesnek tartja a fennálló verseny szempontjából. Valamint szükségesnek tartja a Digi–i-TV partnerei figyelembe vételét és értékelését a releváns piac és a fennálló verseny szempontjából.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, tekintettel arra, hogy az észrevétel az összefonódás lezárását követően esetlegesen szükségessé váló piacelemzési eljárás során a UPC megítélése szerint figyelembe veendő vizsgálati szempontokat ismerteti, a jelen határozat tételes megállapításai tekintetében nem releváns.

A UPC hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséggel kapcsolatos észrevétele

4.4. A UPC a határozattervezetekben előre vetített jogosultak részére történő elektronikus kapcsolattartási lehetőség megadását megoldhatónak és jelenleg is alkalmazott és működő megoldásnak gondolja, de ez egyes esetek vonatkozásában megcélzott elektronikus információs felület létrehozását túlzónak és aránytalannak tartja. Álláspontja szerint a csekély vagy adott esetben nulla szolgáltatás igénybevétellel szemben nem lenne arányos kötelezettség egy elektronikus nagykereskedelmi portál kialakítása, mely az egyszeri nagymértékű beruházás igényen túl, folyamatos karbantartást, más rendszerekhez való illeszkedések biztosítását és fejlesztését igényelné, nagy valószínűséggel soha meg nem térülő, azaz kötelezett oldalon aránytalan többletterhet jelentő módon.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogyan azt a jelen határozatban is rögzítettem, a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. A jelen határozatban azonosítottam azokat az információkat, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a legkritikusabbak (a szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatos alapvető információk, illetve a hibakezeléssel kapcsolatos információk) és ennek megfelelően ezen információk körére vonatkozóan írtam elő a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában foglalt kötelezettségeket. Ezek olyan információk, amelyek egyrészt a saját kiskereskedelmi előfizetőik kiszolgálásához is szükségesek (hálózat típusa, alkalmazott átviteli technológia, elérhető sávszélességek, hibakezeléssel kapcsolatos információk) másrészt a korábbi határozatban és jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírt kötelezettségek alapján rendelkezésre kell, hogy álljanak (elérhető nagykereskedelmi szolgáltatások). Természetesen előfordulhat, hogy az információk egységes adatbázisba szervezése, illetve egy külső illesztő felület

kialakítása a Kötelezett Szolgáltató számára költséggel jár, ugyanakkor az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának hiánya önmagában ellehetetlenítheti a Jogosult Szolgáltató szolgáltatásnyújtását.

Az elektronikus felület kialakításához kapcsolódó szabályozási költségekhez kapcsolódóan lásd még az Invitel 2.12. pontban ismertetett észrevételeire adott válaszaimat.

A UPC költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettséggel kapcsolatos észrevételei

4.5. A UPC észrevételében jelzi, hogy a Hatóság által épített, az árak vonatkozásában kötelezettségként előírt BU-LRIC+ modell érdemi megtekintésére nincs lehetősége, csak a modell dokumentációja és leírása alapján lehet elképzelése a modell részleteiről.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A UPC észrevételével ellentétben, az eljárás ügyfelei – így a UPC is – természetesen megismerhetik magát a hozzáférési BU-LRIC modellt, valamint a helyhez kötött alaphálózati BU-LRIC modellt is (a többi közigazgatási irattal együtt) a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között, az üzleti titok védelmére is figyelemmel, amennyiben élnek a Ket. 68-69/A. §-aiban rögzített iratbetekintési jogukkal. A szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó, ún. betekinthető modellek működése és algoritmusai megismerhetőek a szolgáltatók, így a UPC számára is, ezekről másolat készíthető és a UPC saját adataival fel is tölthető. Ezen modellek működőképesek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére. Az ún. betekinthető modellekben a szolgáltatói adatokat jelentő üres cellák feltöltésével tehát a szolgáltató ellenőrizheti a modellek működését, a végeredményekre vonatkozó következtetéseket vonhat le.

4.6. A UPC a 3(a) piaci határozattervezet rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt „Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése” elnevezésű szolgáltatások esetében a fényvezető szálas és a koaxiális kábeles átengedés havi díja közötti kétszeres szorzót nem látja indokoltnak a szükséges beruházások hasonló mértéke miatt és a koaxiális díj megemelését kéri az optikai hálózaton előre jelzettel egyező mértékűre. Továbbá az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díját egyrészt a 3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt „Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából” megnevezésű szolgáltatás, másrészt a 3(a) piaci határozat I. D.7., illetve a jelen határozat I. D.4. pontjában foglalt kábelhely megosztás felhordó hálózat esetén a UPC a korábban alkalmazott díjakhoz képest, a költségstruktúrát nem tükröző módon alacsonynak tartja, mivel álláspontja szerint azok nem nyújtanak fedezetet az oszlopok állagának megóvására, valamint a szükséges fejlesztések, korszerűsítések megvalósítására.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.3.4.6. „C6 Service cost” munkalap fejezetében részletesen bemutattam az egyes szolgáltatások egységköltségének számítási módszerét. A szolgáltatások egységköltségének kiszámításakor a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján az adott szolgáltatáshoz szükséges összes hálózati elem összes releváns költsége figyelembe vételre került. Miután a fentiek alapján a koaxiális hálózaton nyújtott szolgáltatások költsége is a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatokon – beleértve a UPC által megadott adatokat is −

alapul, ezért az optikai hálózaton nyújtott szolgáltatások díjszintjére történő megemelését – miután a költségviszonyok ezt nem igazolják – nem láttam indokoltnak, ennek okán pedig a UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.3.4.4. „C4 Valuation" munkalap fejezetében részletezettek alapján az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díjában megfelelő mértékben figyelembe vételre kerültek a UPC észrevételében nevesített, az oszlopok megóvásának, valamint a szükséges fejlesztések és korszerűsítések költségei. Az oszlopok állaga megóvásának költsége a felárak segítségével számított értékben, a szükséges fejlesztések, korszerűsítések költsége pedig a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott, az eszközökhöz kapcsolódó munkabér- és anyagköltségek alapján számított bruttó helyettesítési értékben jelenik meg, majd az ez alapján számított hálózati elemhez kapcsolódó értékcsökkenési leírásban és tőkeköltségben kerül figyelembe vételre az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díjában. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [484] szakaszában, az „Oszlopsor megosztás költségeinek megosztása" részben részletesen kifejtettem, hogy az oszlopsor szolgáltatás havi díjának kalkulációjában csak a teljes költség Jogosult Szolgáltatóra eső ½-ed részét vettem figyelembe, mivel az infrastruktúra a Jogosult Szolgáltatónak történő átengedés mellett a Kötelezett Szolgáltató számára is tovább használható, így a hálózati elem teljes költségének térítését nem láttam indokoltnak az oszlopsor megosztás szolgáltatás megállapított havi díjában (a költségek megosztására 50-50%-os arányt alkalmaztam). Ezt a következetést a UPC érdemben nem vitatta. Fentiek alapján a UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam.

4.7. A UPC a határozattervezet rendelkező részének I. számú mellékletében ismertetett országos bitfolyam hozzáférés díja kapcsán nem tartja kellőképpen pontosnak a névleges letöltési sebesség alapján történő sávos árazást, mivel véleménye szerint a feltöltési sebesség nagyban befolyásolja a szolgáltatás költségszerkezetét, illetve a garantált sebességek is nagyban befolyásolják a szolgáltatás költségeit.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az országos bitfolyam szolgáltatás költségét meghatározó BU-LRIC költségmodell kialakításakor részletesen megvizsgáltam, hogy mely paraméter van hatással a szolgáltatás költségszintjének változására. Fentiekkel összefüggésben vizsgáltam a Kötelezett Szolgáltatók – így a UPC – kiskereskedelmi gyakorlatát is, ahol az ajánlatok döntő eleme a névleges letöltési sebesség, ehhez képest, adott technológiát és hálózati topológiát figyelembe véve a feltöltési-, illetve a garantált sebesség jellemzően nem független paraméter, ezért nem önálló költségmeghatározó tényező. A UPC maga például kiskereskedelmi kínálatában nem rendelkezik olyan díjcsomaggal, amelyben – adott technológián, adott előfizetői kör (egyéni vagy üzleti) számára – eltérő feltöltési, illetve garantált sebességek miatt eltérő kiskereskedelmi árat állapítana meg. Ezt azt jelenti, hogy saját gyakorlatában maga a UPC sem használja a feltöltési, illetve garantált sebességet árdifferenciáló tényezőként. Egyedi konfigurációk természetesen befolyásolhatják a költségeket, ugyanakkor a modellezés a természetéből fakadó egyszerűsítés, általánosítás, emiatt ezeket nem tudja figyelembe venni. Fontosnak tartottam azt is, hogy az Európai Digitális Menetrend, a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (illetve az erről szóló 1069/2014. (II.19.) Korm. határozat), valamint a stratégia megvalósításának akciótervi kereteit meghatározó Digitális Nemzet Fejlesztési Program (1631/2014. (XI. 6.) Korm. határozat) is a névleges letöltési sebességet határozza meg a célkijelölés során, aminek történő megfelelés a BU-LRIC modell kialakításakor a jelen határozat indokolás A. fejezet [484] szakaszában kifejtettek szerint is kiemelt szempont volt. Fentiek vizsgálata során tekintetbe vettem azt is, hogy az országos bitfolyam hozzáférési szolgáltatás díjai esetében az egyes névleges letöltési

sebességekre vonatkozó díjak között nincs számottevő különbség, így a névleges letöltési sebességen túl további – az egyedi ajánlatoknak megfelelő – paraméterek figyelembe vétele a számos kombináció miatt a jelenlegi, egyszerűsítésekkel élő díjstruktúránál jóval bonyolultabb, kevésbé áttekinthető díjstruktúrát eredményezne, anélkül, hogy a nagykereskedelmi díjakra, illetve az ebből származó bevételekre érezhető hatással lenne. Egy ilyen, bonyolultabb díjszerkezetnek a költségmodellekben történő megvalósítása már nem lenne jól strukturálható és nyomon követhető, illetve a Jogosult Szolgáltatók és a Hatóság általi ellenőrzés hatékonyságát csökkentené, emiatt ezen paraméterek modellbe történő beépítését nem láttam indokoltnak. Megjegyzem továbbá, hogy a UPC sem terjesztett elő olyan konkrét indokot, ami az észrevételében foglaltak megalapozottságát igazolná. Fentiekben foglaltakra tekintettel a UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam.

5. Vodafone észrevételei

A Vodafone üdvözli a határozattervezetek megjelenését, mert az előző piacelemzés óta eltelt időszakban a szélessávú elektronikus hírközlési piacokon bekövetkezett jelentős változások mindenképpen időszerűvé teszik az eddigi szabályozás felülvizsgálatát és az ex-ante reguláció új irányainak meghatározását. Álláspontja szerint az új L2 szintű hozzáférési szolgáltatás kötelezettségek közötti megjelenése új fejezetet nyithat a hazai helyhez kötött szélessávú szolgáltatások piacán, a fogyasztók számára a szolgáltatók és szolgáltatások közötti valódi választás lehetőségének megteremtésével élénkítheti a versenyt, valós lehetőséget biztosíthat új (pl. 4play) szereplők piaci belépésére.

Észrevételek a piacmeghatározás, földrajzi piacok, jelentős piaci erejű szolgáltatók megállapítása témában

A Vodafone egyetért azzal, hogy a határozattervezet a nagykereskedelmi szolgáltatásra, mint inputra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások árazását tekinti az egyik nagyon lényeges szempontnak a piac földrajzi alapegységeinek kiválasztása során és a határozattervezetek előkészítése során a Hatóság alaposan megvizsgálta az ehhez a szemponthoz tartozó adatokat.

A Magyar Telekom Flip ajánlatának hatása

5.1. A Vodafone szerint a 2017. első félévében indított Flip szolgáltatás, mint a korábbiaktól eltérő kereskedelmi logikájú szolgáltatás hatását már ebben a piacelemzési határozattervezetben is indokolt külön elemezni és figyelembe venni. Álláspontja szerint a Flip megjelenése óta nem helytálló az, a határozattervezet indoklás részének [166] pontjában szereplő állítás, amely szerint megállapítható, hogy a legnagyobb szolgáltatók ÁSZF-jeikben településenként egységes árazást alkalmaznak. Véleménye szerint az, hogy nem az összes deregulálandó településen érhető el a Flip szolgáltatás annak a jele lehet, hogy a Magyar Telekom megítélése szerint nem az összes deregulálandó területen érzékelhető elég nagy versenynyomás. Ebből a Vodafone szerint az is következik, hogy lesznek olyan előfizetők, akik az 1.a földrajzi piacon élnek, de nem érhető el három párhuzamos szélessávú infrastruktúra.

A Vodafone szerint a gyakorlatban az ÁSZF-ben foglalt listaárakon ténylegesen alig köttetnek előfizetői szerződéseket a szolgáltatók, ezért egyetért az Indoklás [214] pontjában szereplő állítással, mely szerint az ÁSZF-en kívüli területi ajánlatok vizsgálata azok egyedi jellege miatt nehézségekbe ütközik. Ugyanakkor szerinte valamilyen módon ezeket is elemeznie és értékelnie kellene, akár csak részlegesen is a Hatóságnak, hogy a szabályozás a valós piaci helyzetre épüljön.

A Vodafone fontosnak tartja, hogy a határozat reflektáljon a Flippel megjelent kereskedelmi gyakorlatra és hozza meg az ezzel elért versenyelőny illetve okozott versenyhátrány kiküszöböléséhez szükséges intézkedéseket.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Természetesen a Hatóságnak tudomása van a Magyar Telekom által bevezetett díjcsomagról. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a fent nevezett szolgáltatás esetében a Magyar Telekom ÁSZF-je alapján nem határolható be egyértelműen azon települések köre, ahol a szolgáltatás elérhető. Így erre alapozva nem vonhatók le egyértelmű következtetések az árazási gyakorlat területi megoszlására vonatkozóan. (A Flip ÁSZF-fel kapcsolatosan egyébként a jelen határozat 40. §-a szerinti egyeztetése alatt közigazgatási eljárás van folyamatban a Hatóságnál). A Flip szolgáltatás becsült elérhetőségére alapozott elhatárolás ezen kívül sem az óvatosság, sem a stabilitás szempontjának nem felel meg. Könnyen belátható ugyanis, hogy az ÁSZF-ekben szereplő – a szolgáltatók által a jogszabályi keretek között szabadon változtatható – díjcsomagok figyelembe vétele a gyakorlatban időben folyamatosan változó határokkal rendelkező földrajzi piacokat eredményeznének, sőt, a díjcsomagok kialakításával a szolgáltatók is képesek lennének a piaci határok és így a szabályozás befolyásolására akár a tényleges versenyhelyzettől függetlenül is. A leírtak alapján nem tartottam indokoltnak egy, a közelmúltban bevezetett díjcsomag alapján a strukturális szempontok alapján elhatárolt földrajzi piacok határainak felülvizsgálatát.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [188] szakaszában részletesen ismertettem az árak területi eltéréseinek vizsgálatával kapcsolatos problémákat, illetve az ilyen elemzések korlátait. Önmagában egy, a Vodafone által javasolt részleges vizsgálat – egy díjcsomag kiemelése, vizsgálata és abból a piaci árakra, árszínvonalra gyakorolt hatásra történő következtetés – félrevezető eredményre vezethet különösen úgy, hogy az igénybevételi volumen sem ismert. Egy teljes vizsgálathoz ugyanakkor olyan mennyiségű adatra van szükség (díjcsomagok igénybevételi volumenei és árai szolgáltatónként, településenként – illetve a Vodafone észrevételéből következően – utcánként), amely nem áll a Hatóság rendelkezésére és amelynek bekérése aránytalan terhet jelentene a szolgáltatóknak, figyelembe véve különösen az árak vizsgálatával kapcsolatban a jelen határozat indokolás A. fejezet [188] szakaszában ismertetett gyakorlati problémákat. Ráadásul – az előző észrevételre adott válaszban leírt okokból – egy ilyen részletes vizsgálat eredményeként sem lenne lehetséges stabil határokkal rendelkező földrajzi piacok azonosítása.

Hálózatépítési adottságbeli különbségek az 1a, 2a, 3a piacok érintett településein belül

5.2. A Vodafone álláspontja szerint a hálózatépítés fajlagos költségei a városinál kisebb településtípusokon a legmagasabbak, ahol a lineáris épület-típus a meghatározó, ennek megfelelően a tényleges hálózatépítés elterjedtsége is különbözik. A határozattervezet pénzügyi mutatóira alapozva egyben azt feltételezi, hogy a Digi épít fajlagosan a legolcsóbban helyhez kötött szélessávú hálózatot. Szerinte ezen két feltételezésből következik, hogy a Digi az 1.a., 2.a. és 3.a. települések kertvárosias részein saját hálózattal valószínűleg akkor sem jelenik meg, ha egyébként az adott településen már jelen van (még akkor is, ha van példa az ellenkezőjére is). A Vodafone szerint a hálózati jelenlét és a település teljes lefedése két önálló beruházási döntést igényel, ami gátja a versenynyomás érvényesülésének és ezáltal az intenzív verseny kialakulásának.

A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet indokolás részének [149] pontjában szereplő állítás, amely szerint a hírközlési beruházásokkal kapcsolatos döntések alapvető egysége a település, pontosításra szorul. Álláspontja szerint a dereguláció által érintett településeken belül található eltérő hálózatkiépítési költségekkel jellemezhető településrészekre is terjedjen ki az elemzés, mert ennek hiányában a korábbi monopolhelyzet fennmaradhat, vagy – ha mégsem fordul elő monopolhelyzet

ezen településrészeken – két piaci szereplő jelenléte esetén nehézségekbe ütközik a piaci verseny kialakulása.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Természetesen előfordulhat, hogy az alternatív szolgáltatók első lépésben a nagy településeken is a könnyebben lefedhető területeken jelennek meg, ugyanakkor számos példa van arra, hogy ezt követően, vagy ezzel párhuzamosan kertvárosias területeket is lefednek. A Hatóság által kiküldött adatszolgáltatási felhívásokra adott válaszaikban a legnagyobb szolgáltatók – köztük a jelenleg is jelentős piaci erejű szolgáltatók – hangsúlyozták, hogy a hálózatépítési döntéseik során a sűrűn lakott, vagy társasházi övezet jelleg nem az elsődleges szempont. Az üzleti modellezés és megtérülés számítás során az előfizetőszám és a beruházás aránya a meghatározó, előbbi kapcsán lényegesebb szempont a település vagy településrész fizetőképes kereslete és versenyhelyzete, utóbbinál a helyi hatóságok szabályozási gyakorlata.

Ahogyan a jelen határozat is rögzíti, az adatszolgáltatás településszintű adatokra épül, ennél részletesebb adatokkal a Hatóság nem rendelkezik és aránytalan lett volna az összes szolgáltató utcaszintű adatok megadására való kötelezése. Ennek megfelelően nem lehetséges a Vodafone által elvárt elemzés elkészítése. Ezeknek a településeknek az esetében két lehetőség van: vagy teljes egészében szabályozás alatt maradnak, vagy teljes egészében kikerülnek a szabályozás alól. Megjegyzendő, hogy a földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén vizsgáltam az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találtam, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott települést nem soroltam az 1. kategóriába (jelen határozat indokolás A. fejezet [202] szakasz).

A jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szempontjai

5.3. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezetek indoklásának II. részében részletesen elemzésre került a piaci erőfölény elemezésével kapcsolatos minden releváns szempont. Ugyanakkor a piaci részesedések leírásból számára nem teljesen egyértelmű, hogy az „a" jelű piacokon belül az egyes települések, mint önállóan azonosított földrajzi piacok vonatkozásában valóban 40% alá csökkent az inkumbens szolgáltatók részesedése, vagy esetleg vannak lényeges különbségek ezen települések között.

A Vodafone észrevételére megerősítem, hogy az 'a' jelű piacokon belül minden település esetén 40% alá csökkent az inkumbens szolgáltatók részesedése, illetve ezen települések többsége esetében akár 30, vagy 20%-nál alacsonyabb részesedés is megfigyelhető.

5.4. A Vodafone álláspontja szerint az Indoklás [240] pontjának végén szereplő azon állítás, amely szerint a volt koncessziós szolgáltatók az 1.a., 2.a. és 3.a. piacokon nem lesznek képesek érdemben növekedni, részletesebb elemzésre, kifejtésre szorulna az 1.a. piac vonatkozásában. A Vodafone szerint ennek oka, hogy a helyhez kötött szélessávú piacokon jelentősnek számító piaci szereplők közül (független) 4P szolgáltatásra csak a Magyar Telekom képes, ezért a Magyar Telekom mobilhálózata, a mobilpiacon meglévő piaci pozíciói a JPE szempontok közül a méretgazdaságosság, választékgazdaságosság és a termék és szolgáltatásdiverzifikáció esetén külön is értékelendő. Erre alapozva a Vodafone indokoltnak tartja, hogy az 1a piac elemzése terjedjen ki a volt koncessziós szolgáltató mobilszolgáltatási képességének, a helyhez kötött szolgáltatásokkal együtt kínált mobilszolgáltatások piaci versenyt befolyásoló szerepének elemzésére is.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat Indokolás A. fejezet [240] szakaszának végén található következtetést, mely szerint a volt koncessziós szolgáltatók az 1.a, 2.a és 3.a piacokon nem lesznek képesek érdemben növekedni, az elmúlt években tapasztalható piaci folyamatok előretekintő vizsgálata alapján vontam le. Ezeken a piacokon a volt koncessziós szolgáltatók térvesztése folyamatos és nem azonosítottam olyan tényezőt, ami arra utalna, hogy ez a folyamat az előretekintő időtávon olyan mértékben megváltozna, ami akár egyes települések szintjén is felvetné, hogy a volt koncessziós szolgáltató részesedése újra elérné a 40%-os küszöböt, vagy akár a 30%-os részesedést. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat rendelkező rész I.4. pontjában nem azonosítottam csomagpiacot kapcsolódó kiskereskedelmi piacként. Ennek megfelelően a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során sem indokolt a jelen határozatban azonosított piachoz nem kapcsolódó kiskereskedelmi piaci hatások vizsgálata.

5.5. A Vodafone álláspontja szerint indokolt lenne azt is megvizsgálni, hogy a szélessávú nagykereskedelmi szolgáltatás, mint input elemzésénél a ráépülő kiskereskedelmi piacok közül a 4play szolgáltatások piacán milyen versenyhelyzet várható, ha marad a szabályozás, illetve, ha a nagyvárosok nagy részén eltűnik.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogyan az előző észrevételre adott válaszban rögzítettem, a jelen határozat rendelkező rész I.4. pontjában nem azonosítottam csomagpiacot kapcsolódó kiskereskedelmi piacként. Ennek megfelelően a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során sem indokolt a jelen határozatban azonosított piachoz nem kapcsolódó kiskereskedelmi piaci hatások vizsgálata.

Az erőfölényes helyzet vizsgálata a deregulációs döntés fényében

5.6. A Vodafone szerint a három párhuzamos hálózat megléte önmagában nem jelenti szükségszerűen megfelelően versenyző piaci környezet kialakulását. Szerinte ezt erősíti, ha a szolgáltatók a deregulációt követően valamilyen okból nem motiváltak – alacsony kapacitáskihasználtság mellett sem – kereskedelmi alapú nagykereskedelmi megállapodások megkötésére, az ilyen szolgáltatások nyújtása nem, vagy csak nehezen valósítható meg. Ezt erősíti, hogy a hálózatok és a definiált piacok határai nem feltétlenül esnek egybe. Álláspontja szerint ez olyan elsőfajú szabályozási hibára vezethet, ami az alulszabályozottságból következően a versenynyomás csökkenését, árnövekedést és a mennyiség csökkenését eredményezi.

Mindezek miatt a deregulációs döntés meghozatalakor indokoltnak tartja megvizsgálni, hogy szabályozás híján várható-e, hogy lesz-e egyáltalán nagykereskedelmi piac, és a szabályozás visszavonása nem eredményezheti-e a ráépülő kiskereskedelmi piacokon a verseny intenzitásának csökkenését. A Vodafone álláspontja szerint a deregulláció eredményeként a szabályozás alól felszabaduló földrajzi területek következtében megnehezül egy országos szolgáltató piacra lépése, az ország területén a szabályozott és nem szabályozott területek szigetszerű elhelyezkedése, az egyes földrajzi piacokon elérhető különböző feltételek (pl szabályozott és kereskedelmi alapú díjak stb) miatt komoly nehézségekbe ütközhet egy országosan elérhető szolgáltatás üzleti modelljének, az igénybevétel feltételeinek kialakítása, egységes kommunikációja.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy a jelen határozat is rögzíti, az adatszolgáltatás településszintű adatokra épül, ennél részletesebb adatokkal a Hatóság nem rendelkezik. A földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén vizsgáltam az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találtam, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott

települést nem soroltam az 1. kategóriába (jelen határozat indokolás A. fejezet [202] szakasz). A vizsgált településeken a versenytársak lefedettsége jelentős, valamint a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése jelentős mértékben lecsökkent, ami nem alapozza meg a jelentős piaci erejűként való azonosítást. Ilyen körülmények között a jelentős piaci erejű státusz és az ezzel járó kötelezettségek fenntartása indokolatlan. Az Eht. 62. § (5) bekezdése alapján: „Amennyiben az Elnök a piacelemzés alapján egy, a piacelemzés megkezdésének időpontjában jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatónak minősülő szolgáltatót nem határoz meg jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként, határozatában megszünteti az ilyen szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását." Ebben az esetben az Elnöknek határozatában az ilyen szolgáltatót a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítására tekintettel terhelő valamennyi kötelezettség alkalmazását meg kell szüntetnie (Eht. 63. § (4)). E bekezdések alapján a Hatóságnak nincs lehetősége a mérlegelésre, így arra sem, hogy a piaci alapú szolgáltatások várható alakulásával kapcsolatos spekulatív vizsgálatok alapján valamely kötelezettség fenntartásáról döntsön. Ennek megfelelően értelemszerűen a jelen határozat sem tartalmaz ezzel kapcsolatos mérlegelést.

Fontosnak tartom hangsúlyozni továbbá, hogy a szabályozás 'a' jelű piacokon való fenntartásával a szabályozó által elkövetett másodfajú hiba mértéke jóval jelentősebb lenne, mint a szabályozás megszüntetéséből származó – csekély számú hozzáférést érintő – esetleges elsőfajú hiba.

A kötelezettségek megállapításával és a kötelezettségek részleteivel kapcsolatos észrevételeink

Átláthatóság

5.7. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező része alapján a kötelezően közzéteendő információk, illetve az előrendelés keretében megismerhető adatok nem teljes mértékben biztosítják a Jogosult Szolgáltatók számára az egyes területek, illetve előfizetői hozzáférési pontok esetében a hozzáférési lehetőségekre vonatkozó információk megismerését. A 3(a) piaci határozat tervezetének rendelkező rész I. A.1. c) pontja szerint a Kötelezett Szolgáltatónak a referencia-ajánlatban az aggregációs pontok címét és az általuk kiszolgált településeket kell feltüntetniük. Az előrendelés során átadandó adatok (3(a) piaci határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja) a Vodafone véleménye szerint majdnem teljes körű információt biztosítanak, azonban mindenképpen szükséges annak az információnak az átadása is, hogy melyik előfizetői szakasz van valóban az adott lakásig (igényhelyig) kiépítve, ez ugyanis a Jogosult Szolgáltató számára elengedhetetlenül fontos a szolgáltatás létesítési idejének számításához. Emellett a Vodafone álláspontja szerint azt is biztosítani kell, hogy a Jogosult Szolgáltató ezekhez az adatokhoz ne csak az előrendelés kapcsán, hanem általánosan is hozzáférhessen, ami az üzleti tevékenységét általánosan is támogatná.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Bár a Vodafone észrevételét mindkét közzétett határozattervezetre vonatkozóan nyújtotta be, a jelen pontban ismertetett észrevétel a jelen határozat esetében nem, hanem csak a 3(a) piaci határozat tekintetében értelmezhető. Ennek megfelelően a Vodafone észrevétele a jelen határozat tételes megállapításai tekintetében nem releváns.

Egyenlő elbánás

Equivalence of Inputs kötelezettség

5.8. A Vodafone elfogadhatónak tartja a határozattervezet indoklás részében olvasható megállapítást, azaz az alapvetően rézalapú hálózaton nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan nem tartja indokoltnak az Equivalence of Inputs (EoI) kötelezettség előírását.

Ugyanakkor a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szempontjaival kapcsolatban általa tett észrevételekre (a piaci erőben meglévő eltérések az önálló mobilhálózattal rendelkezés miatt) alapozva véleménye szerint indokolt lenne részletesebben megvizsgálni az EoI kötelezettség előírását a Magyar Telekomra.

A Vodafone megállapítja, hogy valóban kevés helyen alkalmazzák egyelőre az EoI kötelezettség előírását, de ezen szerinte a már 4 éve hatályban lévő 2013-as EU ajánlás alkalmazása változtathat. Példaként említi az Egyesült Királyságot, ahol szerinte a működő rendszer tapasztalatai alapján aligha állítható, hogy a hálózati szolgáltatások inputjainak azonos feltételek és folyamatok mellett való igénybevételi lehetősége minden kiskereskedelmi piaci szereplő számára visszavetette volna az innovációt. Megfelelő EoI kötelezettség mellett a jogosult szolgáltatók maguk is motorjai lehetnek az innovációnak, például ha önállóan, saját elképzeléseik mentén egyfajta megrendelőként tudnak viselkedni a hálózati szolgáltatóval való kapcsolatukban.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [458] szakaszában részletesen vizsgáltam az EoI kötelezettség esetleges kirovásának indokoltságát. Az ezzel kapcsolatos mérlegelés során a szolgáltatók méretén kívül további szempontokat (pl. EoI lehetséges hatása a versenyre, innovációra, megfelelés költségei) is vizsgáltam. E szempontok összevont értékelése alapján megállapítottam, hogy nem tekinthető indokolt és arányos intézkedésnek az EoI kötelezettség előírása.

Egyetértek a Vodafone azon megállapításával, mely szerint az EoI kötelezettséget kevés tagállamban alkalmazzák. Ennek oka, hogy a többi európai szabályozó hatóságnak is ugyanazon szempontrendszer alapján kell döntést hoznia a bevezetésről, mint amit a Hatóság a jelen határozat indokolás A. fejezet [458] szakaszának 3. bekezdésében megfelelően mérlegelt. Fontosnak tartom ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a Vodafone által felhozott példa egy funkcionális szétválasztáson alapuló modell, melyre a hatályos hírközlési irányelvek és az Eht. sem biztosít lehetőséget. E helyett az Egyesült Királyság szabályozási hatóságának általános versenyjogi hatásköre alapozta meg ezt a szabályozási megoldást.

Az egyenlő elbánás keretében kirótt kötelezettségekkel kapcsolatos részletes észrevételek

5.9. A Vodafone nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. b) pontja szerint az éves rendelkezésre állás értékének számításakor a használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő. A Vodafone véleménye szerint ebben az esetben semmi sem ösztönzi a Kötelezett Szolgáltatót a hibajavítás megfelelő elvégzésére. Javasolja ezért, hogy a hibajavítási idő is számítson bele a mutató számításába.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Vodafone tévesen értelmezi az éves rendelkezésre állás teljesítménymutató számítását. A jelen határozat rendelkező részének I. B.3. b) pontja szerint a „rendelkezésre állás értéke az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. A használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő". Az idézett meghatározás szerint a hibák és a karbantartások miatti szolgáltatás kiesés nem tartozik bele a használhatósági időbe, ezért ezekkel a szolgáltatás kiesésekkel csökken a használhatósági idő (a teljesítménymutató nevezőjében szereplő naptári év időtartam ugyanakkor nem változik), tehát romlik a teljesítménymutató értéke. Vagyis a teljesítménymutató értéke figyelembe veszi a hibák és karbantartások miatti szolgáltatáskiesést.

5.10. A Vodafone véleménye szerint szükséges a határozattervezet rendelkező rész I. B.3. pontjában az „*A fenti d)-e) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását is*” rendelkezés pontosítása, mivel nem egyértelmű, hogy ebben az esetben a két folyamat együttes ideje pontosan hogyan számítódik, illetve hogyan számít bele a KPI számításába. A Vodafone szerint lehet, hogy külön KPI lenne szükséges arra az esetre, ha a két folyamat egyszerre zajlik. Ilyen esetben logikailag a hosszabb folyamat időigénye határozná meg a teljes folyamat időigényét.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az észrevételben idézett rendelkezés szerint az érintett teljesítménymutatók esetében vállalt minőségi szintnek (időtartamnak) vonatkoznia kell a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítására is. Ezért a párhuzamos lebonyolítás esetében külön számítás, illetve erre az esetre külön teljesítménymutató meghatározása nem indokolt.

5.11. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. B.2. pontjában szereplő kötelezést indokolt pontosítani a második bekezdést követő alábbi ponttal: „*Az előző bekezdésben említett más rendszerek és eljárások mindenben legalább azonos képességekkel kell, hogy rendelkezzenek a Kötelezett Szolgáltató rendszereivel, annak érdekében, hogy kiskereskedelmi szinten a Jogosult Szolgáltató képes legyen ugyanolyan módon működni, mint a kötelezett (így például a rendszer adatainak valós idejű lekérdezését is biztosítani kell).*”

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjának első két bekezdésében foglaltak megfelelnek az egyenlő elbánás körébe tartozó kötelezettségek alapjául szolgáló EoO (Equivalence of Outputs, Kimeneti termékek egyenértékűsége) elvnek. (Az EoO elv alkalmazásának indokairól lásd a jelen határozat indokolás A. fejezet [457]-[460] szakaszait.) A Vodafone által javasolt kiegészítés az EoO elven túlmutató követelményeket fogalmazna meg a Kötelezett Szolgáltató rendszereivel kapcsolatban. Ugyanakkor, a Jogosult Szolgáltató versenyképessége szempontjából kritikus információk tekintetében a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.2. pontja biztosítja a Kötelezett Szolgáltató működéstámogató rendszereiből történő valósidejű lekérdezés lehetőségét a Jogosult Szolgáltató számára.

Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

5.12. A Vodafone álláspontja szerint a LRIC alapon számított nagykereskedelmi díjak elméletben lehetővé teszik, hogy a Jogosult Szolgáltatók olyan áron vegyék igénybe a nagykereskedelmi szolgáltatásokat, amely egyszerre biztosítja a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségeinek megtérülését és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak versenyárakhoz való közeledését. Ugyanakkor véleménye szerint a kiskereskedelmi árak csökkenését feltételezve a modell alapján számított nagykereskedelmi árak magasak, ami álláspontja szerint nem támogatja a piacra lépést és így a verseny élénkítését. Javaslata alapján ez korrigálható lenne a BU-LRIC modell éves felülvizsgálatával.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Egyetértek a Vodafone véleményével, hogy a Hatóság által alkalmazott – LRIC alapon számított – nagykereskedelmi díjak lehetővé teszik, hogy a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségei megtérüljenek és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak a versenyárakhoz közeledjenek. Figyelembe véve a BU-LRIC+ modell folyamatos, évenkénti frissítésével kapcsolatos,

kötelezetti oldalon jelentkező szabályozói terheket, valamint az árak évenkénti változtatásával járó, a jogosulti tervezést nehezítő jelentős piaci kockázatokat, a jelen határozatban a teljes szabályozási periódusra vonatkozóan határoztam meg a díjak szintjét. (Ez a gyakorlat egyébként nem tér el az eddigiektől, amikor a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatukban szereplő díjakat a hatósági jóváhagyást követően a teljes szabályozási ciklusban folyamatosan alkalmazták.) Ezen felül eljárásjogi szempontból sem kezelhető a Vodafone javaslata. Tekintettel arra, hogy az Eht. 108. §-a alapján a BU-LRIC+ modellen alapuló nagykereskedelmi díjakat a jelen határozat tartalmazza, ezért ezen határozatban foglalt díj módosítására csak úgy kerülhet sor, ha a Hatóság a határozatot magát módosítja, vagy azonos tárgyban új határozatot hoz. Mivel ez esetben a Ket. 114. §-a szerinti módosításról nem lehet szó (hiszen ezen § kizárólag jogszabálysértés esetén és csak egy alkalommal teszi lehetővé a jogerős határozat módosítását), ezért a díjak évenkénti felülvizsgálata csak évenkénti új határozat meghozatalával lenne lehetséges. Ebben az esetben viszont az Eht. 62-65. §-aiban foglaltak alapján el kellene végeznem a piac teljes újraazonosítását és újraelemzését, ami azon túl, hogy a piacon kirótt hosszabbtávon érvényesülő kötelezettségek (pl.: L2WAP szolgáltatás, referenciaajánlat elkészítése és jóváhagyásra történő benyújtása) végrehajthatatlanságához vezetne (hiszen mire a kötelezettség teljesítési határideje eltelne, addigra a Vodafone észrevétele alapján új határozatot kellene hoznia a Hatóságnak), egyben teljesen bizonytalanná tenné a szabályozást.

5.13. A Vodafone javaslata szerint a BU-LRIC modell keretén belül előremutató lenne az is, ha a modell logikájának megfelelően – amely figyelembe veszi az egyes fő településszerkezet típusait, és ezek egy adott településtípusra jellemző mixe alapján építi fel az adott helyre jellemző költségmodellt – lenne külön városi területekre vonatkozó ár és rurális területekre vonatkozó ár (és esetleg még egy köztes – pl.: kisvárosi – kategória), hiszen a fajlagos költségkülönbségek ezt indokolhatják.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az egységes díj alkalmazása átláthatóságot, egységességet teremt és lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltatók belépését a telepítési szempontból kedvezőtlenebb adottságú területekre. A Vodafone által javasolt megoldási javaslat ezzel szemben ahhoz vezethet, hogy a kedvezőtlenebb telepítési adottságú területeken – ahol a párhuzamos infrastruktúrák kiépítettsége alacsonyabb és a verseny intenzitása is jellemzően alacsonyabb – a szabályozott szolgáltatások igénybevétele alacsonyabb lehet. Az egységes díj alkalmazása megfelel a sok éves hazai és európai szabályozási gyakorlatnak, átláthatóságot és stabilitást teremt és megfelelőbben támogatja a szabályozói cél teljesülését, ezért az ettől való eltérés nem indokolt.

5.14. A Vodafone javasolja, hogy a Hatóság fontolja meg az általa javasolt éves felülvizsgálatok során a gazdasági lemásolhatóság teszt (Economic Replicability Test) alkalmazását, amely megfelelő eszköz a szerinte fennálló árazási probléma kezelésére.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A gazdasági lemásolhatósági teszt alkalmazását a 2013/466/EU Ajánlás arra az esetre irányozza elő, ha valamely tagállami szabályozó döntésében nem írja elő konkrét szabályozott költségalapú díjak alkalmazását (48. és 49. pont). Jelen esetben ez a feltétel nem teljesül, így a gazdasági lemásolhatósági teszt alkalmazására nincs lehetőség. A Vodafone által javasolt megoldás alkalmazására a BU-LRIC+ modell évenkénti felülvizsgálatának indokolatlanságával kapcsolatban korábban leírtak miatt sincs lehetőség.

Az alkalmazott költségmodell

5.15. A Vodafone az alkalmazott költségmodellel kapcsolatban kifejti, hogy a BU-LRIC+ modell kialakítása során alkalmazott, a KSH építésre és gépekre vonatkozó árindexe helyett, a telekommunikációs hálózati eszközöket halmozottan érintő műszaki és erkölcsi elavulásra tekintettel, egy magasabb árindex alkalmazása lenne indokolt.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [484] szakaszában, az alkalmazott árindex kapcsán részletesen kifejtettem, hogy az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékének meghatározásakor a 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglaltaknak történő megfelelés érdekében miért döntöttem a KSH által közétett beruházási árindexek közül a választott árindex mellett.

Azon túl, hogy a Vodafone az észrevételében megjegyzi, hogy egy magasabb árindex alkalmazása lenne indokolt, nem ad érdemi javaslatot a BU-LRIC+ modellben alkalmazott árindex helyett alkalmazandó árindexre, ezért az észrevételt érdemben nem tudtam vizsgálni.

Megjegyzendő továbbá, hogy csak az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények (alépítmények) és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékének indexálással történő megállapítása során kerül sor a KSH által közétett index alkalmazására a BU-LRIC+ modellben. Ezen újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények esetében az észrevételben említett gyors elavulás nem helytálló, hasznos gazdaságos élettartamuk az 2013/466/EU Ajánlás 36. pontjában meghatározottak szerint 40 év, ami inputadatként a modellbe is beépítésre került. A fentiek szerinti hasznos élettartam egyértelműen meghatározza ezen eszközök amortizációs kulcsát, ami nem összekeverendő az átértékeléshez használt KSH árindex értékével. A modellezett hálózat értékcsökkenési leírása kiszámítása során használt további inputadatok – pl. egységárak, NBV/GBV arány – a szolgáltatók által a BU-LRIC modell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatásban benyújtott adatok alapján kerültek meghatározásra. Mindezek alapján az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

5.16. A Vodafone az alkalmazott költségmodellel kapcsolatban kifejti, hogy a költségmodellben túlnyomó részben alkalmazott scorched node megközelítés – azon túl, hogy véleménye szerint is biztosítja a modellépítéshez nyújtott adatszolgáltatás eredményeihez való jobb illeszkedést, ezáltal javítja a modell minőségét – kevésbé hatékony a scorched earth megközelítéshez képest, emiatt a kalkulált elméleti hálózat költségeit növeli, valamint ennek következtében a szabályozott nagykereskedelemi hozzáférésre alapuló verseny feltételeit rontja.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [484] szakaszában, a hálózat kialakítás során alkalmazott megközelítés kapcsán részletesen kifejtettem, hogy miért döntöttem a scorched node megközelítés mellett.

Egyetértve a Vodafone észrevételében foglaltakkal a scorched earth megközelítés – azáltal, hogy a hálózati csomópontok elhelyezkedése tekintetében nincs semmilyen megkötés, így a hálózat kialakítása a legoptimálisabb módon valósulhat meg – valóban olyan hálózatot eredményezhet, ami elméletileg hatékonyabb a scorched node megközelítéssel kialakított hálózatnál. A gyakorlatban azonban csak abban az esetben lehet hatékonyabb a scorched earth megközelítéssel kialakított hálózat, ha a modellezés során figyelembe vett szolgáltatói hálózati topológiák távol állnak az optimálistól.

Döntésem során mérlegeltem azt is, hogy mivel a scorched earth megközelítés értelmében a hálózat teljes mértékben újratervezhető a hálózati konfiguráció korlátozása nélkül, az olyan hálózatot eredményezhet, amely nem hasonlít szükségszerűen a szolgáltatók tényleges hálózatához, így elképzelhető, hogy reálisan meg sem valósítható, ennek eredményeként pedig az alkalmazott BU-LRIC+ modell pontatlan módon számíthatja ki az ebből eredő hálózati költségeket.

Továbbá tekintettel kellett lennem arra a körülményre is, hogy míg egy átviteli- és maghálózat esetében az adott ország településszerkezete kevésbé meghatározó tényező – és így a hálózat ezen részein indokolt lehet a scorched earth megközelítés alkalmazása –, addig egy hozzáférési hálózat tervezésénél meghatározó az adott ország településszerkezete, emiatt a tényleges településszerkezetre optimalizált hozzáférési csomópontok beépítése révén megalapozottabb a scorched node megközelítés alkalmazása.

Fenti indokok alapján úgy ítéltem meg, hogy a scorched node megközelítés összességében jobban illeszkedik a BU-LRIC+ modell hozzáférési hálózatépítési folyamatába, mivel létező, megvalósítható hálózati topológiát vesz figyelembe kiindulópontként, a nem hatékony megoldások hatékonyabbá tétele mellett (pl. a kapcsoló hierarchia egyszerűsítése).

Felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásának szabályai

5.17. A Vodafone nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet I. D.4. pontja szerint felhordó hálózati szolgáltatás legfeljebb 25 km-es távolságú hálózati szakaszra vonatkozóan terheli a Kötelezett Szolgáltatót, a 25 km-es távolságot a Kötelezett Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva. Ez a megfogalmazás a Vodafone tapasztalatai alapján visszaélésszerű alkalmazásra ad lehetőséget. Megítélése szerint a „legrövidebb felhasználható nyomvonal" a Jogosult Szolgáltató szempontjából nem ellenőrizhető meghatározás és ennek következtében nem lehet vele megbízhatóan tervezni, továbbá ez a meghatározás nem ösztönzi arra a Kötelezett Szolgáltatót, hogy valóban a lehető legrövidebb hálózati szakaszt bocsássa a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére. A 25 km-es nyomvonalhossz így a gyakorlatban elégtelennek bizonyulhat, tehát a Kötelezett Szolgáltatót semmi nem kötelezi arra, hogy a felhordó-hálózati szakaszt szabályozott feltételek mellett a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsássa. A Vodafone további problémaként említi, hogy a 25 km-es távolság kevésnek bizonyulhat a „parent central office" pontok eléréséhez.

A Vodafone a fenti problémákkal kapcsolatban azt javasolja, hogy a felhordó hálózati szolgáltatás hossza a végpontok között légvonalban mért távolság alapján kerüljön meghatározásra és a szolgáltatás díja is ettől a távolságtól függjön. A felhordó hálózati szolgáltatás távolsága legalább 25 km legyen, de ne legyen rövidebb, mint az adott Kötelezett Szolgáltató hálózatában a central office és a parent central office közötti leghosszabb távolság. A javaslat elfogadása esetén a Vodafone szerint a Kötelezett Szolgáltatónak erős ösztönzése lenne arra, hogy valóban a legrövidebb hálózati szakaszt biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára, illetve a felhordó hálózati szolgáltatásra vonatkozó jogosulti igények sokkal nagyobb része esne a szabályozás hatálya alá, tehát hatékonyabban tudná betölteni a kirótt kötelezettség a szabályozás célját.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A javaslat elfogadása esetén a felhordó hálózati szolgáltatás tényleges nyomvonalhossza a Kötelezett Szolgáltató hálózatának felépítése, szabad kapacitásai, illetve a domborzati viszonyok függvényében jelentősen, akár többszörösen is meghaladhatná a végpontok légvonalban mért távolságát. Ez a körülmény, továbbá a central office és a parent central office közötti legnagyobb távolság figyelembe vétele a szolgáltatás kiterjedésének meghatározásánál a felhordó hálózati szolgáltatásra vonatkozó

kötelezettség jelentős területi kiterjesztését jelentené az előző határozat szerinti szabályozáshoz képest, jelentős részben érintve a hozzáférési hálózat részét nem képező hálózati szakaszokat (a central office – parent central office szakaszok nem részei a hozzáférési hálózatnak). Továbbá, a felhordó hálózati szolgáltatások többségének (alépítmény megosztás, sötétszál átengedés, átviteli kapacitás biztosítása) költségei nem a légvonalban mért távolságtól, hanem a nyomvonalhossztól függnek, ezért a légvonalban mért hossz alapján számított díj minden esetben alacsonyabb – esetenként jelentősen alacsonyabb – lenne, mint a költségalapú díj, ami ellentmondana a költségalapúság követelményének.

5.18. A Vodafone álláspontja szerint problémát jelent a felhordó hálózati szolgáltatások esetében a határozattervezet rendelkező rész I. D.4. pontjának az a rendelkezése, amely szerint „*Amennyiben a Jogosult Szolgáltató által választott szolgáltatás nyújtása az adott hálózati szakaszon objektív műszaki okok miatt nem megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató köteles erről a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni*". A Vodafone szerint ennek alapján a Jogosult Szolgáltató ki van szolgáltatva a Kötelezett Szolgáltatónak. Javasolja ezért, hogy az objektív műszaki okokat a Kötelezett Szolgáltató a referencia ajánlatban legyen köteles kategorizálni, azt a Jogosult Szolgáltatók opponálhassák és legyen egy megbízható és független ellenőrzési mechanizmus.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjának „Egyedi hálózati szerződések megkötése" része tartalmazza a Vodafone által hiányolt rendelkezést, amely szerint az ajánlat műszaki okok miatti elutasításának lehetséges eseteit a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásonként köteles a referenciaajánlatában meghatározni.

A rendelkező rész fenti pontja rendelkezik arról is, hogy az ajánlat műszaki okok miatti elutasítása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasítás okait írásban ismertetni, az elvégzett megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok eredményével együtt, amennyiben ilyen vizsgálatokra sor került. A rendelkező rész fenti pontja szabályozza a hozzáférési igény elutasításának Jogosult Szolgáltató által történő vitatásával kapcsolatos lehetőségeket, beleértve a Hatóság által lefolytatott jogvitás eljárás kezdeményezését is.

A jelen határozat fenti rendelkezései megfelelnek a Vodafone észrevételében tett javaslatoknak, így a jelen határozat módosítása az észrevétel alapján nem indokolt.

A hálózati szerződés megszűnése

5.19. A Vodafone javasolja a határozat hálózati szerződés megszűnéséről szóló rész c) pontjában, a díjfizetési kötelezettség megszegéséhez kapcsolódó rendkívüli felmondásra vonatkozóan meghatározott 30 napos határidő 60 napra történő emelését. Megítélése szerint a 60 napos határidő az előfizetőket kevésbé teszi ki annak a bizonytalanságnak, amit a két szolgáltató közötti egyet nem értés okozhat. A Vodafone szintén javasolja ugyanezen határozati hely h) pontjában rögzített felmondási joggal kapcsolatban annak a határozatban történő rögzítését, hogy a leírt feltétel ne keletkeztessen rendkívüli felmondási jogot, ha a jogosult szolgáltató az előfizetői szerződését ennyi időn belül nem tudja megfelelően lezárni.

A Vodafone észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel:

A Vodafone által hivatkozott, a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja „Hálózati szerződés megszűnése" alcím c) – illetve a határozattervezet közzétételét követő módosítások után b) – pontja alapján a feleket megillető, a díjfizetési kötelezettség megszegése esetén megnyíló felmondási jog esetében a szerződés azonnali hatállyal megszüntethető. A felmondás feltétele, hogy előzetesen fel

kell szólítani a díjfizetési kötelezettséget nem teljesítő másik felet és legalább 30 napos időtartamot kell biztosítani számára a szerződésszegő állapot megszüntetésére, azaz a díjtartozás kiegyenlítésére. A fenti rendelkezés a Hszr. 13. § (4) bekezdésében szereplő rendelkezéssel azonos tartalommal került a jelen határozatban megállapításra (amelyet a Hszr. hatályba lépése óta folyamatosan alkalmazni rendeltek a piacelemzési határozatok), és az attól való eltérést jelen határozatban sem láttam indokoltnak, az alábbiakra tekintettel. A hálózati szolgáltatást igénybe vevő fél alapvető kötelezettsége a szerződés alapján teljesített szolgáltatás ellenértékének megfizetése. A szerződés teljesítése során a szolgáltatást nyújtó fél számlát bocsát ki, amelyet a megfelelő, a számlán feltüntetett határidőn belül köteles a másik fél kiegyenlíteni, tehát a fizetési felszólítást már eleve megelőzi egy, a számla kiegyenlítésére biztosított időtartam. Csak ennek eredménytelen eltelte esetén szólíthatja fel a fél a díjfizetést nem teljesítő másik felet a díjtartozás kiegyenlítésére, pótlólagos, legalább 30 napos határidőt biztosítva. Tehát összességében nem 30 nap, hanem ennél hosszabb időtartam áll a díjfizetésre kötelezett fél rendelkezésére, amely időtartam alatt a díjat megfizetheti vagy – ha a díjat vitatja – a másik féllel egyeztethet. Amennyiben a felek között a díj jogalapja vagy mértéke vitatott, azt a felek a polgári jog szabályai alapján rendezhetik, de ez önmagában nem támaszthatja alá azt, hogy a díjfizetésre kötelezett fél számára további időtartam legyen biztosított a szolgáltatást nyújtó fél által követelt díj megfizetésére.

A Vodafone által szintén hivatkozott, a határozat rendelkező rész I. D.7. pontja „Hálózati szerződés megszűnése" alcím h) – illetve a határozattervezet közzétételét követő módosítások után g) – pontja alapján a Kötelezett Szolgáltatót a szerződéskötési kötelezettség megszűnése esetén megillető felmondási jog esetében a hálózati szerződést legalább 60 napos felmondási idővel szüntetheti meg a Kötelezett Szolgáltató. A Vodafone észrevétele nyomán észleltem, hogy a határozat rendelkező rész I. D.7. pontja „Hálózati szerződés megszűnése" alcím g) pontjának szövegezése nem áll maradéktalanul összhangban a határozat rendelkező rész II. D. pontjában foglaltakkal, és annak együttes értelmezése során nem minden esetkörre állapítható meg egyértelműen a határozatban kiszabott kötelezettség tartalma. A határozat rendelkező rész II. D. pontjában írtak szerint ugyanis a Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján nyújtott hozzáférési, illetve átengedési szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit az átmeneti időszak leteltét követően az Eht. 67/C. § (2) bekezdésben foglaltak szerint felmondhatja, mely jogszabályi rendelkezés legalább 90 napos felmondási idő biztosítását írja elő. Annak érdekében, hogy a határozat rendelkező rész I. és II. pontja szerinti szolgáltatásnyújtási kötelezettség alapján fennálló, illetve létrejövő hálózati szerződéseknek – szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnése okán történő, Kötelezett Szolgáltató általi – felmondására vonatkozó szabályok egységesen és ellentmondásmentesen kerüljenek szabályozásra, a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja „Hálózati szerződés megszűnése" alcím g) pontjának szövegezését módosítottam akként, hogy ha akár a határozat I. pontja, akár annak II. pontja szerinti szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnése esetén kívánja felmondani a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződését, azt csak legalább 90 napos felmondási idő biztosításával teheti meg. Egyidejűleg pontosítottam a határozat rendelkező része II. D. pontjában a felmondás tekintetében megállapított, fent idézett rendelkezést, mivel észleltem, hogy – figyelemmel arra, hogy a HF/56-13/2011. számú határozatban szabályozott szolgáltatások esetében a referenciaajánlat tételei kötelezettség csak a szolgáltatások egy része (a határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatások) tekintetében terhelte a Kötelezett Szolgáltatókat a referenciaajánlat tételi kötelezettség – az Eht. 67/C.§ (2) bekezdésére való hivatkozás nem értelmezhető azon szabályozott szolgáltatások esetében, amelyekre nézve referenciaajánlat tételi kötelezettség nem állt fenn. A határozat rendelkező rész II. D. pontja szerint átmeneti időszak leteltét követően a Kötelezett Szolgáltatót megillető, a hálózati szerződései felmondására vonatkozó jog gyakorlásának feltételeit a

határozatban kiszabott kötelezettség egyértelmű és ellentmondásmentes megfogalmazása érdekében ezért kiegészítettem akként, hogy „a Kötelezett Szolgáltató a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/1. pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit az átmeneti időszak leteltét követően az Eht. 67/C. § (2) bekezdésben foglaltak szerint, a HF/56-13/2011. számú határozat rendelkező részének I. D/2. pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit pedig az átmeneti időszak leteltét követően a jelen határozat I. D.7. pontja „Hálózati szerződés megszűnése" alcíme g) pontjában foglaltak szerint mondhatja fel.", valamint ezzel összefüggésben módosítottam a határozat indokolás A. fejezet III.3.4. pontjában foglaltakat is ([521] szakasz).

Hozzáférési pontok áthelyezése

5.20. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.8.2. pontjában az áthelyezéssel kapcsolatos értesítési határidőre vonatkozóan megjelölt 12 hónapos időszak túlságosan rövid, tekintettel arra, hogy a Jogosult Szolgáltatók részéről komoly előzetes beruházást igényel az adott hozzáférés elérése, és az adott hozzáférési pontról kiszolgált ügyfeleik szempontjából is fontos, hogy egy ilyen áthelyezésre megfelelően fel lehessen készülni. Ez a határozattervezetben szereplő 12 hónap helyett inkább a dupláját igényli. Emellett lényeges, hogy a Hatóság előzetes jóváhagyó döntése szükséges legyen az áthelyezéshez.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.8.2. pontjában a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatban meghatározott 12 hónapos előzetes bejelentési időt a Hszr. 7. § (6) bekezdésben foglalt hasonló rendelkezésnek megfelelően határoztam meg. Álláspontom szerint ez az időtartam elégséges időt biztosít a Jogosult Szolgáltató számára az áthelyezéssel kapcsolatos tevékenységek előkészítéséhez. Ennél hosszabb időszak előírása az előzetes bejelentésre megítélésem szerint indokolatlanul korlátozná a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét hálózatának fejlesztésében. Továbbá, a jelen határozat I. D.8.2. pontja alapján a szolgáltatásfolytonosság tekintetében biztosított az egyenlő elbánás a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató előfizetői között, ezért az ügyfelek kiszolgálása tekintetében nem okoz versenyhátrányt a Jogosult Szolgáltató számára az észrevétellel érintett rendelkezés. Az áthelyezés előzetes engedélyeztetésének előírását nem tartottam indokoltnak, mivel nem azonosítottam olyan körülményt, amely a jelen határozat rendelkező részének I. D.8.2. pontjában foglalt rendelkezéseknek való megfelelés ellenére a hozzáférési pont áthelyezésének Hatóság általi megtiltását eredményezhetné. Az engedélyhez kötöttség ezért indokolatlanul korlátozná a Kötelezett Szolgáltató hálózatának fejlesztését, szükségtelenül növelve mind a Hatóság, mind a Kötelezett Szolgáltató adminisztrációs terheit.

A működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása

5.21. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező rész I. D.9.2. pontjának tartalmát több vonatkozásban is szükséges pontosítani, annak érdekében, hogy az valóban biztosítsa a szabályozási cél elérését. Az információknak álláspontja szerint minimálisan tartalmazniuk kell:

- a hálózat topológiájára vonatkozó adatokat,
- a rendelkezésre álló kapacitásokról szóló adatokat,
- az adott végponton elérhető szolgáltatás típust,
- a kiépítettség állapotát az adott végponton,
- a hálózatban meglévő foglaltságra vonatkozó adatokat.

A Vodafone álláspontja szerint nem csupán arra van szükség, hogy emberi beavatkozás nélkül működjön a rendszer, hanem arra is, hogy ún. push üzeneteket is küldjön a Jogosult Szolgáltatók felé.

Tehát ha valamelyik megrendelésnek módosul a státusza, akkor arról a Jogosult Szolgáltató rendszerei automatikusan, és haladéktalanul értesüljenek. Nem elég tehát, hogy ugyanazt az információt megkapja a Jogosult Szolgáltató, hanem az is fontos, hogy automatizált kiszolgáló rendszert tudjon hozzá fejleszteni (API interface).

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.9.2. pontjában előírt elektronikus információs hozzáférési felületen biztosított információk körének meghatározásakor a jelen határozat indokolás A. fejezet [535] szakaszában ismertetett szempontokat vettem alapul. Az indokolásban foglaltaknak megfelelően meghatározó jelentőségűnek tekintettem, hogy a Jogosult Szolgáltató a lehető legkisebb késedelemmel hozzáférjen azokhoz az információkhoz, amelyek potenciális, vagy meglévő előfizetői tájékoztatásához szükségesek az előfizetői szolgáltatás létesíthetőségével, megrendelésével, vagy a szolgáltatás hibájával kapcsolatban. Megítélésem szerint ezek az információk alapvető fontosságúak a Jogosult Szolgáltató versenyképessége szempontjából. Figyelembe véve az információs hozzáférési felület és a kapcsolódó nyilvántartások fejlesztésének jelentős ráfordítás igényét, nem tartottam arányosnak, hogy az előfizetők tájékoztatásához, kiszolgálásához közvetlenül nem kapcsolódó információkra (ilyen a Vodafone észrevételében felsorolt hálózati topológia, rendelkezésére álló kapacitás, hálózatban meglévő foglaltság) is kiterjedjen az azonnali információ hozzáférés biztosításának kötelezettsége. Az észrevételben igényelt információk közül az adott végponton elérhető szolgáltatás típus megadását előírja a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.2. pontja („Valamennyi elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése" néven). A kiépítettség állapotára vonatkozó információval kapcsolatos igényt illetően lásd a Vodafone előrendeléssel kapcsolatos észrevételére adott választ.

A Vodafone észrevételében igényelt ún. push üzeneteket illetően, a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.3. pontja meghatározza azoknak az eseményeknek a körét, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató köteles a saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót. Ezek az előfizetői szolgáltatásokat érintő szolgáltatás kieséssel, vagy minőségromlással kapcsolatos események, amelyek esetében kritikus fontosságú, hogy a Jogosult Szolgáltató késedelem nélkül értesüljön az esemény bekövetkezéséről és az előfizetői szolgáltatását érintő egyéb kapcsolódó információkról (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást a jelen határozat Indokolás A. fejezet [537] szakasza tartalmazza). A push üzenetek automatizált, emberi beavatkozás útján történő küldésének előírását nem tartottam arányos kötelezettségnek, ebben a tekintetben álláspontom szerint elegendő a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben történő tájékoztatás előírása. Az észrevételben jelzett, megrendelések státuszával kapcsolatos információk esetében a Jogosult Szolgáltató késedelem nélküli tájékoztatására vonatkozó kötelezettség előírását nem tartottam indokoltnak, tekintettel arra, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatások megrendelésével, teljesítésével kapcsolatos folyamatot a kapcsolódó határidőkkel együtt a jelen határozat rendelkező részének I. D.7. pontja szabályozza, ezért a Jogosult Szolgáltató számára ezek a folyamatok tervezhetőek, a Kötelezett Szolgáltató esetleges nem megfelelő teljesítése a jelen határozatban foglalt rendelkezések alapján megállapítható és szankcionálható.

Hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségek a 3(b) piacon

5.22. A Vodafone egyetért a 3(b) piac tekintetében is a referencia ajánlat készítésére vonatkozó kötelezettség előírásával, mert ez garanciát jelenthet a transzparencia és az egyenlő elbánás elvének érvényesülésére és megfelelő biztonságot nyújt a jogosult szolgáltatók számára az esetleges, jogellenes kötelezetti piacvédelmi taktikákkal szemben. Ugyanakkor javasolja – a 2P és 3P szolgáltatások bevezethetősége érdekében – a helyi és az országos bitfolyam szolgáltatás mellett az L2 szinten megvalósuló szolgáltatás országos szintű aggregációs pontban történő nyújtásának az

előírását, habár a határozattervezet indokolás A. fejezet [500] szakaszában felhozott ellenérveket ő maga is idézi észrevételében. Emellett hangsúlyozza a helyi szintű hozzáférési szolgáltatás kapcsán az igénybevétel időigényességét, míg az országos szintű hozzáférés bevezetése melletti érvként megjegyzi, hogy az adott esetben kivezethető a következő piacelemzési ciklusban. Egyben utal arra, hogy Európában található a két szolgáltatásnyújtási kötelezettség párhuzamos előírására vonatkozó precedens.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Bár a Vodafone nem említi észrevételében, de az országos szintű hozzáférésnek is jelentős lenne a bevezetési ideje, hiszen ezen szolgáltatás bevezetésének és paramétereinek összhangban kell lennie a helyi szintű hozzáférés megfelelő mutatóival. A szabályozói beavatkozás indokolt logikájával – azaz a leginkább upstream piacot kell megvizsgálni és innen haladni a kiskereskedelmi piacok felé – a Vodafone is egyetért, hiszen annak megfordítását maga is furcsának tartaná az országos szintű hozzáférés bevezetése esetén. A tagállami példák kapcsán fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy ezen példákban a helyi szintű hozzáférés bevezetése mindig megelőzte a magasabb – nem feltétlen országos – szinten történő hozzáférés előírását (pl. Ausztria). Egy újonnan megjelenő, feltételes kötelezettség mellett egy hasonló magasabb szintű hozzáférési kötelezettség ideiglenes (következő szabályozási ciklusban kivezetendő) bevezetése nem indokolható és arányos lépés szabályozói szempontból a jelen határozat indokolás A. fejezet [500] szakaszában leírtak alapján. A fentiekre tekintettel a Vodafone javaslatát nem tudtam figyelembe venni.

D. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

Az Elnök az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 71. § (1) bekezdése, valamint a 2002/21/EK Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2017. október 20-án bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

a) kísérő levél és a 2008. október 15-én megjelent 2008/850/EK Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Standard Notification Form) angol nyelven,

b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdolgozott határozattervezet és függeléke magyar nyelven,

c) a GVH határozattervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és

d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

Az Elnök a b) pontban foglalt dokumentum kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit – szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a b) pontban foglalt dokumentumokat az Elnök két (üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó) változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2017/2022 számon 2017. október 20-án vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2017. október 31-én kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Hatóság a megjelölt határidőben (2017. november 6-án) elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért, a tervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen kifejtette. Ezt követően az Európai Bizottság 2017. november 8-án további kiegészítő információk szolgáltatását kérte, amelyre a Hatóság a választ ugyanazon a napon megküldte az Európai Bizottság számára.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2017. november 20-án kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben a 3(a)/2014. piaci határozattal kapcsolatban az alábbi észrevételeket tette.

A versenyfeltételek elemzése Magyarország különböző területein

A Bizottság észrevételében tudomásul veszi, hogy a kábelmodemes és a fényvezető szálas infrastruktúrák egyre jobban elterjednek Magyarországon mind a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók, mind az alternatív infrastruktúrák tulajdonosai által végzett beruházásoknak köszönhetően. A Bizottság tudomásul veszi azt is, hogy az alternatív szolgáltatók mindeddig inkább saját hálózataik kiépítése révén növelték piaci jelenlétüket, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által biztosított hozzáférési szolgáltatások igénybevétele helyett.

A Bizottság észrevételében nyugtázza, hogy Magyarországon a verseny jellegét alapvetően a korábbi koncessziós szolgáltatók és a nagyméretű alternatív szolgáltatók közötti verseny határozza meg. E tekintetben a Bizottság elismeri, hogy versengő területek ott alakultak ki, ahol az alternatív infrastruktúrák jelenlétének köszönhetően az ügyfelek több szolgáltató közül választhatnak (mindegyik versengő területen legalább három szolgáltató van).

A Bizottság továbbá tudomásul veszi, hogy azokat a területeket, ahol nincs verseny, még mindig a kiskereskedelmi szintű tényleges versenyt hátráltatni képes feltételek jellemzik, és itt még mindig szabályozói beavatkozásra van szükség annak biztosításához, hogy az alternatív szolgáltatók is elérjék az ügyfeleket azokban az esetekben, amikor azok még nem képesek, illetve nem készek saját infrastruktúrájuk kiépítésére.

A Bizottság továbbá elismeri, hogy a helyi hozzáférési szolgáltatások igénybevétele alacsony volt, részben a nagykereskedelmi díjak szintje miatt, és hogy a jelenleg javasolt intézkedéstervezetben ezek a díjak jelentősen csökkentek, többek között egy új költségmodell alkalmazásának köszönhetően. Figyelembe véve azonban, hogy a kiszabott nagykereskedelmi korrekciós intézkedések igénybevétele a múltban igen korlátozott volt, a Bizottság megítélése szerint a Hatóságnak a következő felülvizsgálati időszakban szorosan figyelemmel kell kísérnie, hogy a hozzáféréssel kapcsolatban előírt korrekciós intézkedések ezúttal elérik-e céljukat. Amennyiben a hozzáférést kérelmezők továbbra is figyelmen kívül hagyják a hozzáférési termékeket, mégpedig azokon a területeken is, ahol nem valószínű, hogy saját hálózataikat kiépítenék, a Bizottság felkéri az Hatóságot, hogy aktualizált adatok alapján végezzen további vizsgálatokat annak kiderítése érdekében, hogy mindez arra vezethető-e vissza, hogy a korrekciós intézkedések kialakítása valamilyen szempontból nem célravezető. Az arányosság és a megfelelő szabályozás elvével összhangban a Hatóság ebben az esetben fontolóra veheti, hogy módosítja, vagy visszavonja a javasolt korrekciós intézkedések egy részét, amelyek alkalmazási köre a javasolt intézkedéstervezet értelmében igen széles.

A Bizottság továbbá felkéri a Hatóságot, hogy kísérje szoros figyelemmel mind a piacon végbemenő konszolidációs folyamatot, amelynek a közeljövőben néhány nagyobb szolgáltató is részét képezheti, mind a nyílt hozzáférésű hálózatok fejlesztését előmozdító, folyamatban lévő projekteket. E két fejlemény legalább az ország bizonyos területein jelentős hatással lehet a versenyfeltételekre, minek nyomán szükségessé válhat a versengő és nem versengő területeken található települések besorolásának aktualizálása.

A Bizottság észrevételét tudomásul vettem. Ahogyan a jelen határozatban foglalt szabályozás kialakítása során, úgy a jelen határozatban foglalt szabályozás alkalmazása és felülvizsgálata során is kiemelt figyelmet fordítok a piaci körülmények vizsgálatára, amelynek során a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit, illetve a piaci koncentrációt befolyásoló összefonódásokat is megvizsgálom. A kötelezettségek készletének kialakítása során a továbbiakban is elsődlegesen az arányosság és az indokoltság szempontjait tartom szem előtt. A Bizottság észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatókat már önmagában valamely szabályozott szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettség előírása és a szabályozott szolgáltatás igénybevételével történő belépés lehetősége visszatarthatja egyes versenyt korlátozó magatartásoktól (pl. kiskereskedelmi árak emelése). Ennek megfelelően a szabályozás jövőbeli felülvizsgálatakor az indokoltság és az arányosság mérlegelése során valamely kötelezettség tényleges igénybevételi mennyiségei mellett a kötelezettségnek az egyes versenyt korlátozó magatartásformák előfordulását korlátozó hatását is szem előtt tartom majd. Továbbá az egyes kötelezettségek előírása során a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordítok a Bizottság vonatkozó ajánlásaiban foglaltaknak való megfelelésre.

A versenypiacok deregulációjának átmeneti időszaka

A Bizottság emlékeztet arra, hogy a keretirányelv 16. cikkének (3) bekezdése értelmében a szabályozási kötelezettségeket vissza kell vonni, amint a piac ténylegesen versenyképessé vált, és a kötelezettségek megszüntetése által érintett feleket erről megfelelő időben előzetesen értesíteni kell.

A fentiek fényében a Bizottság tudomásul veszi, hogy a három jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató esetében a versengő területeken jelenleg elrendelt korrekciós intézkedések a jelenlegi intézkedéstervezet hatálybalépését követő tizennégy hónap elteltével hatályukat vesztik.

A Bizottság észrevétele szerint a Hatóság nem ad magyarázatot arra, hogy a szabályozási kötelezettségeket miért kell további tizennégy hónapon keresztül fenntartani a ténylegesen versenyképessé nyilvánított piacokon. A Bizottság ezért felkéri a Hatóságot, hogy a végleges intézkedéstervezetben szolgáljon további indokolással a jelentős piaci erővel kapcsolatos kötelezettségek megszüntetését megelőző tizennégy hónapos átmeneti időszak megfelelőségét illetően, és adott esetben vizsgálja felül annak időtartamát, különösen a szabályozott szolgáltatások korlátozott igénybevételére való tekintettel.

Az átmeneti időtartam hosszának meghatározásával kapcsolatos mérlegelési szempontokat a jelen határozat indokolás A. fejezet [549]-[553] szakaszai tartalmazzák. A Bizottság észrevételét követően az egyértelműség érdekében az [552] szakaszban foglalt indokolást megfelelően kiegészítettem.

Budapest, 2017. december „ ”.

P.H.

dr. Karas Monika

elnök